

KUR'ÂN'IN BAZI SURELERİNİN FAZİLETİ MESELESİ

Kur'ân'ın bazısının bazısı üzerine fazileti hakkında muhakkık olan âlimlerin ve imamların değişik görüşleri:

El-İtkân'da İmam Süyûtî dedi ki: Âlimler Kur'ân-ı Kerimde bir şeyden daha faziletli başka bir şeyin olup olmadığı (yani Kur'ân-ı Kerimin içerisindeki sûre ve âyetlerden bazısı, diğer bazısından üstün müdür? Değil midir?) hususunda ihtilaf etmişlerdir. İmam Ebû Hasan-ı Eş'arî (r.a.) ve bazı tanınmış imamlar bu zikredilen hususu men etmişlerdir. Zira Kur'ân-ı Kerim'in tamamı Allahü Teâlâ'nın kelâmıdır. Ve de bir kısmını üstün tutmak, diğer kısmını nakzetmeyi vehmettirmemesi içindir. İmam Mâlik'ten de aynı şekilde rivayet edilmiştir.

Yahya bin Yahya (r.a.) buyurdu ki:

"Kur'ân-ı Kerim'in bazısını (bir kısmını) bazısına (diğer bir kısmına) üstün tutmak hatadır. Bu sebepten dolayı İmam Mâlik (r.a.) bir sûreyi okuduktan sonra ona tekrar dönmeyi veya başka sûre okumadan aynı sûrenin tekrar tekrar okunmasını mekruh görmüştür."

İbni Habbân; Übeyy bin Ka'b'den (r.a.) rivayet etti: Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki, "Allah ne Tevrat'ta, ne de İncil'de Ümmü'l-Kur'ân'ın (Fâtihâ-i şerifenin) bir benzerini indirmedir. Muhakkak ki Allahü Teâlâ İncil ve Tevrât'ı okuyana, Ümmü'l-Kur'ân'ı okuyana verdiği sevâbın benzerini vermez. (Yani Fatihayı şerifeyi okuyana verdiği sevab kadarını, onlara vermez) Çünkü Allah Sübhânehü ve Teâlâ onu, bu ümmeti diğer ümmetler üzerine faziletli kıldığı gibi faziletli kılmıştır. Ve onu okuyan bu ümmete, diğerlerinin okumuş olduğu kelâmının faziletinden, daha çoğunu vermiştir.

Rasûlullah'ın (s.a.v.) "En büyük sûre....." bu kavliyle ecir ve sevâb cihetini murad etmiştir. Yoksa Kur'ân-ı Kerim'in bir kısmı diğer kısmından daha faziletli değildir.

Âlimlerden bazısı da: Kur'ân-ı Kerim'in bir kısmının, diğer kısmından faziletli olabileceği görüşündedirler. Bu hususa da hadîs-i şeriflerin zâhiri manalarını delil olarak getirmişlerdir. İshâk bin Râhavyh, Ebû Bekir bin Arabî ve İmam Gazâlî (r.a.) bu görüşte olan âlimlerden bazısıdır. İmam Kurtubî (r.a.) hak olanın bu görüş olduğunu bildirmiştir. Âlimlerden ve mütekkilimlerden (kelâm âlimleri) bir cemaat bunu nakletmiştir.

Cevâhir'il-Kur'ân'da İmam Gazâlî (r.a.) buyurdu ki:

"Senin şöyle demen mümkündür: Kelâm Allahü Teâlâ'nın kelâmı olduğu halde sen Kur'ân'ın bir kısmının diğer kısmı üzerine faziletli olduğuna işâret ediyorsun. Nasıl Kur'ân'ın bir kısmı diğer kısmından farklı olur? Ve de nasıl bir kısmı diğer kısmından daha şerefli olur?

Allahü Teâlâ basîret nuru ile nurlandırırın bilmiş olasın ki: Eğer senin basîretin Âyetü'l-Kürsî ile Müdâyene âyetini ve İhlâs sûresi ile Tebbet sûresinin arasındaki farkı irşat etmiyorsa, (ayırıyamıyorsa) ve senin kendi havasında otlayıp duran nefsin itikadına saplanıp kalıyor, onun taklit yollu telkînine kulak veriyorsan ne yapalım? Böyle bir hal vaki olduğunda da Kur'ân kendisine inmiş olan Risâlet Sahibini (s.a.v.) taklit et. Zira Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Yâsin sûresi, Kur'ân'ın kalbidir. Fâtihatü'l-Kitâb, Kur'ân sûrelerinin en faziletlisidir. Ayetül-Kürsî Kur'ân âyetlerinin efendisidir. Kul Hüvallahü Ehad sûresi, Kur'ân'ın üçte birine denk gelir." Kur'ân-ı Kerîm'in faziletleri hakkında vârid olan haberler ve bazı Kur'ân âyet ve sûrelerinin fazilet ve okunmasındaki sevâbın çokluğuna olan tahsis hususundaki haberler sayılamayacak kadar çoktur."

İbnü'l-Hisâr dedi ki: "Kur'ân'ın bir kısmının diğer kısmına olan faziletleri hususunda vârid olan nasslarla beraber, bu hususta ihtilafları zikreden kimseye hayretler olsun. (çok acaip bir durumdur bu.) Şeyh İzzüddîn bin Abdüsselâm (r.a.) dedi ki:

"Allahü Teâlâ hakkında olan Kelâmüllah, başkası hakkında olan kelâmüllah'tan daha faziletlidir. İhlâs sûresi Tebbet sûresinden daha faziletlidir.

El-Havî (r.a.) dedi ki:

"Allahü Teâlâ kelâmının tamamı, mahlûkatın (insanların) kelâmından daha belîğdir. (daha güzel ve daha faziletlidir) Böyle olunca O'nun kelâmının bir kısmı, diğer bir kısmından daha belîğ olduğunun söylenmesi câiz olur mu? Bazı cemaat, nazârlarının (görüşlerinin) noksan olmasından dolayı buna cevâz verdiler. Şunu bilmek lazım gelir ki, "Bu kelâm, şu kelâmdan daha belîğdir" sözünün manası "Şu sözün kendi mahallinde hüsnü ve letâfeti (güzelliği ve inceliği) vardır. Diğer kelâmında kendine ait olan yerde hüsnü ve letâfeti vardır. Böyle olunca şu hüsnü ve letâfet kendi yerinde diğerinden daha mükemmeldir. Bu sebeble kim şöyle: İhlâs sûresi Tebbet sûresinden daha belîğdir, derse, Allahü Teâlâ'nın zikri ile Ebû Leheb'in zikrinin ve de tevhîdin zikri ile kâfir üzerine beddua'nın zikrinin arasını mukâbele etmiş olur ki, bu da sahîh değildir. Hatta şu şekilde söylemek lazım gelir:

Tebbet sûresi Ebû Leheb hakkında hüsrân ile bedduadır. Ancak hüsrân ile yapılan beddualardan hangisi bundan daha güzeldir? Aynı şekilde vahdâniyyet (Allahü Teâlâ'nın tekliği ve birliği) üzerine ihlâs sûresinden daha belîğ bir şekilde delâlet eden bir ibâre yoktur. Âlim bir kimse Tebbet sûresine beddua ve hüsrân ile baktığı zaman, ihlâs sûresine de tevhîd bâbından bakar. Böyle olunca da onlardan birinin diğerinden daha belîğ olduğunu söylemesi mümkün değildir.

Âlimlerden bazısı dedi ki: Kur'ân-ı Kerîm'in bir kısmının diğer kısımlarından daha faziletli olması hususunda görüş bildirenler ihtilaf etmişlerdir. Bazıları dedi ki: Yüce sıfatların vârid olması anında inceden inceye ve derince bir düşünüş ve tefekkür, Allah korkusu ve nefis intikalleri hasebiyle, buradaki fazilet ecrin büyüklüğüne ve de sevâbın kat kat olmasına râcî'dir.

Bazısı dedi ki; buradaki fazilet lafzın zâtına râci'dir. Ve Allahü Teâlâ'nın "Ve ilâhüküm ilâhün vâhidün" âyeti kerimesi, Âyetül-Kürsî, Haşır sûresinin son Âyet-i kerimleri ve ihlâs sûrelerinin Allahü Teâlâ'nın vahdâniyyetine ve sıfatlarına delâlet etmiş olduğu mana, Tebbet sûresinde yoktur. Böyle olunca fazilet, acâib (hayret verici) manalardadır.

Beyhakî'den naklederek Halîmî dedi ki: "Buradaki faziletin manası bazı şeylere râci' olur ki; bunlardan biri şudur: Bir Âyet-i kerime ile amel etmek, diğeriyle amel etmekten daha evlâ olur ve insanlar ona daha çok dönerler. Bu sebeble şöyle söylenir; emir, nehî, vaad, vaîd Âyet-i kerîmeleri, kıssalarla alakalı âyetlerden daha hayırlıdır.

Zira bununla, emirin, nehî'nin, inzâr (korkutma) ve tebşîrin (müjdelemenin) te'kid edilmesi murad edilmiştir ki; insanlar bu işlerden müsteğnî değildirler. Ancak insanlar kıssalardan müsteğnî (ihtiyaçsız) olabilirler. Böyle olunca insanların daha çok döndüğü, başvurduğu ve menfeatlendiği asıl meseleler, bu zarûrî meselelere tâbi olan şeyden daha hayırlıdır.

Bunların ikincisi ise; şöyle söylemektir. Allahü Teâlâ'nın isimlerini saymaya şâmil olan, (içerisine alan) sıfatlarını beyan eden ve Allahü Teâlâ'nın azameti üzerine delâlet eden âyet-i kerîmeler daha faziletlidir ki, bu da şu mana iledir: Bu isim ve sıfatların haber verdikleri şeyler, daha çok övgüye lâyık ve daha çok yücedir kadr u kıymet cihetinden.

Üçüncüsü ise şöyle söylemektir: Bir sûre diğer sûreden ve bir âyet diğer âyetten daha hayırlıdır ki; bu da şu mana iledir: "Şüphesiz bunları okuyan yüce bir sevâbin dışında fayda cihetinden de acele eder ve bunları okumakla bir ibâdetle nidâ olunur. (yani ibâdeti yerine getirmiş olur) Âyetül-Kürsî'yi, İhlâs, Felâk ve Nâs sûrelerini okumak gibi. Zira bu sûreleri okuyan kimse korktuğu şeyden sakınmakta ve Allah'a sınıksız sarılmakta acele etmektedir. Böylelikle de o sûrelerin okunmasıyla Allahü Teâlâ'ya ibâdet edilmiş olur. Zira onlarda Allah Sübhânehü'nün yüce sıfatlarla zikri vardır ve bu itikat üzere olunması gerekir. Ve de nefis bu zikrin fazileti ve bereketiyle müşerref olmuş olur.

Hükümlerle alakalı olan âyetlerde ise; onların tilâveti (okunması) ile hüküm bizat yerine getirilmiş olmaz. Ancak bu âyet-i kerîmelerin okunmasıyla o hüküm öğrenilmiş olur.

Bu umumî zikirden sonra eğer şöyle denirse: Şüphesiz Kur'ân Tevrât'tan, İncil'den, ve Zebûr'dan hayırlıdır ki, bu da şu mana iledir: Muhakkak ki taabbüd (Allah'a ibâdetle bulunup, kulluk yapma) onu okumakla ve onunla amel etmekle hâsıl olup diğerleriyle olmamaktadır. Kur'ân-ı Kerîmi okuma miktarınca sevâba nâil olur. Ancak diğerlerini okumakla buna nâil olunmaz. Veya Kur'ân-ı kerim i'câz (başkalarını âciz bırakma) cihetinden, Allah Sübhânehü tarafından gönderilmiş olan Nebî'nin (s.a.v.) hüccetidir. Diğer Kitâblar ise mucize değildirler ve de o peygamberler (s.a.v.) için huccet de değildirler.

Bilakis o kitaplar o peygamberlerin (s.a.v.) da'vetleridirler. Huccetleri ise bunların dışında olan bir şeydir. Hal böyle olunca bunlar da geçmiştekilerin nazîri olmuştur.

Bazı kere şöyle denilmektedir: Şüphesiz bir sûre diğer bir sûreden daha faziletli olabilir. Zira Allahü Teâlâ o sûrenin kıraatını, diğer sûrelerin okunmasından kat kat faziletli kılabilir ve bu sûreye verdiği sevâbı , diğer sûrelere verdiği sevâbdan daha çok kılabilmektedir. Her ne kadar bu sûrenin okunması için olan mana, miktârı bizim için belli olmayacak bir dereceye ulaşsa da.

Bu da şöyle söylenilmesi gibidir: Şüphesiz bir gün, diğer günden daha faziletlidir ve bir ay, diğer aydan daha faziletlidir ki bu da şu manadadır: Bu gün içerisinde yapılan ibâdet, diğer günler içerisinde yapılan ibâdetlerden daha faziletlidir. Ve de bu gün içerisinde işlenen günah, diğer günler içerisinde işlenen günahlardan daha büyüktür.

Yine bu şu şekilde söylemek gibidir: Harem-i şerif, Hılden (Harem-i şerifin dışındaki yerden) daha faziletlidir. Zira Harem-i şerifte yapılan bazı ibâdetlerin, Harem-i şerifin dışında yapılması mümkün değildir. Ve Harem-i şerifte kılınan namaz, diğer yerlerde kılınan namazdan kat kat daha faziletlidir.

İbni Tîn Sahîh-i Buhâriden naklederek dedi ki: Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Sana bir sûre öğreteceğim ki, elbette sûrelerin en büyüğüdür." Bunun manası da şudur; o sûrenin sevâbı, diğer sûrelerin sevâbından daha büyüktür, demektir. Bazı âlimler de bu hususta dedi ki; bu sûre Kur'ân'ın maksatlarının tamamını biraraya getirip kendisinde topladığı için, diğer sûrelerden daha büyüktür, manasındadır. Bu sebeble Fâtiha-i şerîfeye "Ümmül-Kur'ân" denilmiştir. El-İtkânda da böyledir.

Bazı âlimler dediler ki: Şüphesiz Kur'ân-ı Kerim ile maksût (asıl olarak kasdedilmiş) olan; ilâhiyyat, maad (âhiretle alakalı hususlar) nübüvvet (peygamberlikle alakalı olan hususlar) kaza ve kaderin isbâtı olan bu dört hususun takriridir. (kararlaştırıp yerleştirmektir) Zikredilen bu şekilde Fâtiha-i şerifenin manası şu şekildedir:

Bu Âyet-i kerîmeler ilâhiyyata delalet eder. الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Bu Âyet-i kerime Maada (ahirete) dalâlet eder. مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ

Bu Âyet-i kerîmede cebrin (zorlamanın) nefyedilmesine ve her şeyin Allahü Teâlâ'nın kader ve kazasıyla olduğunun isbatı vardır: إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

Bu âyeti kerîmeler yine kader ve kazanın isbatına ve nübüvvetin isbâtına dalâlet eder:

اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

Tefsîr-i İbni Âdil ve Fahr'da da böyledir.

باب اختلاف الأئمة الأعلام من المحققين في تفضيل بعض القرآن على بعض

قال الإمام السيوطي في الإتيان: اختلف الناس هل في القرآن شيء أفضل من شيء فذهب الإمام أبو الحسن الأشعري وبعض الأئمة الأعلام إلى المنع لأن الجميع كلام الله تعالى ولئلا يوهم التفضيل نقص المفضل عليه وروي هذا القول عن مالك قال يحيى بن يحيى تفضيل بعض القرآن على بعض خطأ ولذلك كره مالك أن تعاد سورة أو تردد دون غيرها وقال ابن حبان في حديث أبي بن كعب رضي الله عنه عن النبي ﷺ أنه قال: ما أنزل الله في التوراة ولا في الإنجيل مثل أم القرآن إن الله تعالى لا يعطي لقارئ التوراة والإنجيل من الثواب مثل ما يعطي لقارئ أم القرآن إذ الله سبحانه وتعالى بفضله فضل هذه الأمة على غيرها من الأمم وأعطاهما من الفضل على قراءة كلامه أكثر مما أعطى غيرها من الفضل عن قراءة كلامه قال: وقوله ﷺ: «أعظم سورة أراد به في الأجر والثواب لا أن القرآن بعضه أفضل من بعض» وذهب آخرون إلى التفضيل لظواهر الأحاديث منهم إسحاق بن راهويه وأبو بكر بن العربي والغزالي رضي الله عنهم. وقال القرطبي: إنه الحق ونقله عن جماعة من العلماء والمتكلمين وقال الغزالي: في جواهر القرآن لعلك أن تقول قد أشرت إلى تفضيل بعض آيات القرآن على بعض الكلام كلام الله تعالى فكيف يفاوت بعضها وكيف يكون بعضها أشرف من بعض.

فاعلم نورك الله بنور البصيرة إن كان لا يرشدك إلى الفرق بين آية الكرسي وآية المداينة وبين سورة الإخلاص وسورة تبت وترتاع على اعتقاد الفرق نفسك الخوارة المستغرقة في التقليد فقلد صاحب الرسالة ﷺ فهو الذي أنزل عليه وقال سورة يس قلب القرآن وفاتحة الكتاب أفضل سور القرآن وآية الكرسي سيدة القرآن وقل هو الله أحد تعدل ثلث القرآن والأخبار الواردة في فضائل القرآن وتخصيص بعض السور والآيات بالفضل وكثرة الثواب في تلاوتها لا تحصى انتهى. وقال ابن الحصار: العجب ممن يذكر الاختلاف في ذلك مع النصوص الواردة بالتفضيل. وقال الشيخ عز الدين بن عبد السلام كلام الله في الله أفضل من كلامه في غيره فقل هو الله أحد أفضل من تبت يدا أبي لهب وقال الخوئي: كلام الله كله أبلغ من كلام المخلوقين وهل يجوز أن يقال بعض كلامه أبلغ من بعض جوزه قوم لقصور نظرهم وينبغي أن تعلم أن معنى قول القائل هذا الكلام أبلغ من هذا أن هذا في موضعه له حسن ولطف وذلك في موضعه له حسن ولطف وهذا الحسن في موضعه أكمل من

ودخل النبي ﷺ الكعبة هو وأسامة وعثمان بن طلحة الحجي وبلال بن رباح فأغلقها عليه ومكث فيها فسألت بلالاً حتى خرج ماذا صنع رسول الله ﷺ فقال: جعل عموداً عن يساره وعمودين عن يمينه وثلاثة أعمدة وراءه وكان البيت يومئذ على ستة أعمدة ثم صلى خم ولم يدخل صلى الله عليه وسلم البيت أمر بلالاً فأجاب الباب والبيت إذ ذاك على ستة أعمدة فمضى حتى إذا كان بين الأسطوانتين التي تليان باب الكعبة جلس فحمد

ذلك في موضعه فإن من قال: قل هو الله أحد أبلغ من ثبت يدا أبي لهب يجعل المقابلة بين ذكر الله وذكر أبي لهب وبين التوحيد والدعاء على الكافر وذلك غير صحيح بل ينبغي أن يقال: ثبت يدا أبي لهب دعاء عليه بالخسران فهل توجد عبارة للدعاء بالخسران أحسن من هذه وكذلك في قل هو الله أحد لا توجد عبارة تدل على الوحدانية أبلغ منها فالعالم إذا نظر إلى ثبت يدا أبي لهب في الدعاء والخسران ونظر إلى قل هو الله أحد في باب التوحيد لا يمكنه أن يقول: أحدهما: أبلغ من الآخر انتهى. وقال غيره اختلف القائلون بالتفصيل فقال بعضهم الفضل راجع إلى عظم الأجر ومضاعفة الثواب بحسب انتقالات النفس وخشيتها وتدبرها وتفكرها عند ورود أوصاف العلي. وقيل: يرجع لذات اللفظ وأن ما تضمنه قوله تعالى: ﴿وَاللَّهُ كُذِّبَ﴾ [البقرة: ١٦٣] الآية وآية الكرسي وآخر سورة الحشر وسورة الإخلاص من الدلالات على وحدانيته وصفاته ليس موجوداً مثلاً في ثبت يدا أبي لهب وما كان مثلها فالتفضيل إنما هو بالمعاني العجيبة.

وقال الحلبي ونقله عنه البيهقي معنى التفضيل إلى أشياء أحدها: أن يكون العمل بآية أولى من العمل بأخرى وأعود على الناس وعلى هذا يقال: آيات الأمر والنهي والوعد والوعيد خير من آيات القصص لأنها إنما أريد بها تأكيد الأمر والنهي والإنذار والتبشير ولا غنى للناس عن هذه الأمور وقد يستغنون عن القصص فكان ما هو أعود عليهم أنفع لهم مما يجري مجرى الأصول خيراً لهم مما يجعل تبعاً لما لا بد منه. الثاني: أن يقال الآيات التي تشتمل على تعديد أسماء الله تعالى وبيان صفاته والدلالة على عظمته أفضل بمعنى أن مخبراتها أسنى وأجل قدراً. والثالث: أن يقال: سورة خير من سورة وآية خير من آية بمعنى أن القارئ يتعجل له بقراءتها فائدة سوى الثواب الأجل وينادي منه بتلاوتها عبادة كقراءة آية الكرسي والإخلاص والمعوذتين فإن قارئها يتعجل بقراءتها الاحتراز مما يخشى والاعتصام بالله وينادي بتلاوتها عبادة الله تعالى لما فيها من ذكره سبحانه بالصفات العلا على سبيل الاعتقاد لها وسكون النفس إلى فضل ذلك الذكر وبركته فأما آيات الحكم فلا يقع بنفس تلاوتها إقامة حكم وإنما يقع بها علم ثم لو قيل في الجملة: إن القرآن خير من التوراة والإنجيل والزبور بمعنى أن التعبد بالتلاوة والعمل واقع به دونها والثواب بحسب قراءته لا بقراءتها أو أنه من حيث الإعجاز حجة النبي المبعوث وتلك الكتب لم تكن معجزة وإلا كانت حجج أولئك الأنبياء بل كانت دعوتهم والحجج غيرها وكان ذلك أيضاً نظير ما مضى.

وقد يقال: إن سورة أفضل من سورة لأن الله تعالى جعل قراءتها كقراءة أضعاف مما سواها وأوجب بها من الثواب ما لم يوجب بغيرها وإن كان المعنى الذي لأجله يبلغ بها هذا المقدار لا يظهر لنا كما يقال: إن يوماً أفضل من يوم وشهر أفضل من شهر بمعنى أن العبادة فيه تفضل على العبادة في غيره والذنب فيه أعظم منه في غيره وكما يقال: إن الحرم أفضل من الحل لأنه ينادي فيه من المناسك ما لا ينادي في غيره والصلاة فيه وتكون كصلاة مضاعفة مما تقدم في غيره انتهى. وقال ابن التين في حديث البخاري عن النبي ﷺ إنه قال: لأعلمنك سورة هي أعظم السور معناه أن ثوابها أعظم من غيرها وقال غيره إنما كانت السور لأنها جمعت جميع مقاصد القرآن ولذلك سميت أم القرآن. كذا في

الله وأثنى عليه وسأله واستغفره ثم قام حتى إذا أتى ما استقبل من دبر الكعبة فوضع وجهه وخذه عليه وحمد الله وأثنى عليه وسأله واستغفره ثم انصرف إلى كل ركن من أركان الكعبة فاستقبله بالتكبير والتهليل والتسبيح والثناء على الله والمسألة والاستغفار ثم خرج فصلى ركعتين مستقبل الكعبة ثم انصرف س وإذا شرب ماء زمزم فليستقبل الكعبة وليذكر اسم الله وليتنفس ثلاثاً وليتضلع منها فإذا فرغ فليحمد الله. إن آية ما بيننا وبين

الإتقان . وقيل إن المقصود بالقرآن تقرير الأمور الأربعة الإلهيات والمعاد والنبوات وإثبات القضاء والقدر لله تعالى فقوله : الحمد لله رب العالمين الرحمن الرحيم يدل على الإلهيات وقوله : مالك يوم الدين يدل على المعاد وقوله : إياك نعبد وإياك نستعين يدل على نفي الجبر وعلى إثبات أن الكل بقضاء الله تعالى وقدره وقوله : اهدنا الصراط المستقيم إلى آخرها يدل أيضاً على إثبات قضاء الله تعالى وقدره على النبوات . كذا في تفسير ابن عادل وكذا الفخر .

المنافقين أنهم لا يتصلعون من زمزم ق س . وماء زمزم لما شرب له فإن شربته لتستشفى به شفاك الله وإن شربته مستعيذاً أعاذك الله وإن شربته ليقطع ظمأك قطعه وكان ابن عباس رضي الله عنهما إذا شرب ماء زمزم قال : اللهم إني أسألك علماً نافعاً ورزقاً واسعاً وشفاء من كل داء مس ولما أتى الإمام الحجة عبد الله بن المبارك زمزم واستقى منه شربة ثم استقبل القبلة قال اللهم إن ابن أبي الموالي حدثنا عن محمد بن المنكدر

İLK İNEN SURE...

Rasûlullah'a (s.a.v.) kur'ân-ı kerîmden ilk inen fâtihatül-kitâb'dır.

Keşşâf sâhibi dedi ki: İbni Abbas ve Mucâhid (r.a.) naklettiler ki: Şüphesiz Kur'ân-ı Kerîm'den inen ilk sûre بِسْمِ رَبِّكَ âyet-i kerîmeleridir. Ancak Müfessirlerin çoğunluğuna göre; ilk inen sûre Fâtihatül-Kitâb'tır.

İbni Hacer (r.a.) dedi ki: Bu hususta İmâmların gittiği görüş, birinci görüştür. Çoğunluğa nisbet edilen görüşü ise, azın azı denilebilecek çok az kimse zikretmiştir. Böyle olunca birinci görüş kabul görmüştür.

Onlar Beyhakî ve Vâhidî'nin, Yûnus bin Bekir, o da Yûnus bin Ömer, o da babasından, o da Ebû Meyser'e'den, o da Amr bin Şurahbil'den rivayet etti ki, şu hadisi şerifi delil olarak getirmişlerdir: Rasûlullah (s.a.v.) Hz. Hatice'ye (r.a.) buyurdu ki: "Şüphesiz Ben yalnız başıma kaldığım zaman bir nidâ (ses) işittim ki, Vallâhi bunun bir iş (olay) olmasından korktum." Bunun üzerine Hz. Hatice (r.a.) buyurdu ki: "Allah muhafaza buyursun. Allah sana böyle bir şey yapmaz. Allah'a yemin olsun ki şüphesiz sen emâneti (hakkıyla) yerine getiriyorsun, yakın akrabaları alakanı kesmeyip devam ettiriyorsun ve sen doğru sözlüsün." Bu vakitte içeriye Hz. Ebû Bekir (r.a.) girdi. Hz. Hatice'de bu hâdiseyi (olayı) kendisine bildirdi ve dedi ki: Muhammedle (s.a.v.) beraber Varaka bin Nevfel'e gidin." Bunun üzerine ikisi beraber Varaka bin Nevfele gittiler ve olanları kendisine kıssa ettiler, (haber verdiler) devâmında Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Yalnız başıma kaldığım zaman arka tarafımdan bir nidâ (ses) işittim: Yâ Muhammed! (s.a.v.) Bunun üzerine bulduğum yerden kaçtım." Varaka bin Nevfel dedi ki: "Sana o ses geldiği zaman böyle yapma (yani kaçma) ve yerinde dur. Tâ ki sana ne söylediğini işitesin. Sonra da bana gel ve duyduklarını haber ver." Rasûlullah (s.a.v.) yine yalnız başına kalınca

kendisine şöyle nidâ olundu: Yâ Muhammed! (s.a.v.) de ki:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ {1} الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ {2} الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ {3} مَالِكِ يَوْمِ
الدِّينِ {4} إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ {5} اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ {6} صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ
عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ {7}

Bu hadîs-i şerif mürseldir ve rivâyet eden kimseler sikadır. (güvenilir kimselerdir) Beyhakî dedi ki: Eğer bu rivâyet mahfuzsa, Bunun Rasûlullah'a (s.a.v.) Alak ve Müddessir sûreleri indikten sonra Fâtîha-i şerîfe'nin inmesinden, haber verilmesi olma ihtimali vardır. El-İtkân'da da böyledir.

باب أول ما نزل على النبي ﷺ من القرآن فاتحة الكتاب

قال في الكشف: ذهب ابن عباس ومجاهد إلى أن أول سورة نزلت ﴿أَفْرَأَيْتَ رَبِّكَ﴾ [العلق: ١] وأكثر المفسرين إلى أن أول سورة نزلت فاتحة الكتاب قال ابن حجر: والذي ذهب إليه الأئمة هو الأول وأما الذي نسب إلى الأكثر فلم يقل به إلا عدد أقل من القليل بالنسبة إلى من قال: بالأول وحجته ما أخرجه البيهقي والواحدي من طريق يونس بن بكير عن يونس بن عمر عن أبي ميسرة عن عمرو بن شرحبيل أن رسول الله ﷺ قال لخديجة رضي الله عنها: إني إذا خلوت وحدي سمعت نداء فقد والله خشيت أن يكون هذا أمراً فقالت معاذ الله: ما كان الله ليفعل بكر فوالله إنك لتؤدي الأمانة وتصل الرحم وتصدق الحديث فلما دخل أبو بكر ذكرت خديجة حديثه له وقالت: اذهب مع محمد إلى ورقة بن نوفل فانطلقا فقصا عليه فقال ﷺ إذا خلوت وحدي سمعت نداء خلفي يا محمد فانطلق هارباً في الأرض فقال ورقة بن نوفل: لا تفعل إذا أتاك فائت حتى تسمع ما يقول: ثم اتنتي فأخبرني فلما خلا ناداه يا محمد قل بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين حتى بلغ ولا الضالين. الحديث هذا مرسل رجاله ثقات قال البيهقي: إن كان محفوظاً فيحتمل أن يكون خيراً عن نزولها بعد ما نزلت عليه اقرأ والمدثر. كذا في الإتيان. وروي أنه ﷺ كان إذا برز سمع منادياً ينادي يا محمد فإذا سمع الصوت انطلق هارباً فقال له ورقة بن نوفل إذا سمعت النداء فائت حتى تسمع ما يقول لك قال: فلما برز سمع النداء يا محمد فقال لبيك قال: قل أشهد أن لا إله إلا الله وأشهد أن محمداً رسول الله ثم قال: اقرأ الحمد لله رب العالمين حتى فرغ من الفاتحة. كذا ذكره الواحدي عن أبي ميسرة.

وروى الثعلبي بإسناده عن عمرو بن شرحبيل رضي الله تعالى عنه أنه قال: أول ما نزل من القرآن الحمد لله رب العالمين وذلك أن رسول الله ﷺ أسر إلى خديجة فقال: لقد خشيت أن يكون خالطني شيء فقالت: وما ذلك قال: إني إذا خلوت سمعت النداء اقرأ ثم ذهب إلى ورقة بن نوفل وسأله عن تلك الواقعة فقال له ورقة بن نوفل: إذا أتاك النداء فائت له فأتاه جبريل عليه السلام فقال: قل بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين إلى آخر السورة. وروى الثعلبي بإسناده عن علي رضي الله عنه أنه قال: فاتحة الكتاب نزلت بمكة من كنز تحت العرش ثم قال الثعلبي: وعليه أكثر العلماء. كذا في تفسير ابن عادل. وأخرج ابن أبي شيبة والطبراني عن أبي هريرة رضي الله عنه أن إبليس رن حين نزلت فاتحة الكتاب وأنزلت بالمدينة. كذا في الدر المنثور. وروي أنها نزلت مرتين بمكة ومرة بالمدينة وقيل: إنها نزلت بمكة حين فرضت الصلاة وفي المدينة حين حولت القبلة. كذا في البيضاوي.

عن جابر أن رسول الله ﷺ قال: «ماء زمزم لما شرب له وما أشربه لعطش يوم القيامة» ثم شرب. قلت هذا سند صحيح والرازي عن المبارك سويد بن سعيد ثقة روى له مسلم في صحيحه وابن أبي الموالى ثقة روى له البخاري في صحيحه فصح الحديث والحمد لله. وإن كان سفر غزاة أو لقي العدو مصص اللهم أنت عضدي ونصيري بك أحل وبك أحاول مصص أصول وبك أقاتل دب حب مصص عورب بك أقاتل وبك أحاول ولا حول

Diğer bir rivayette şöyledir: Rasûlüllah'a (s.a.v.) bâriz olduğunda (insanlardan ayrılıp kendi başına kaldığında) kendisine "Yâ Muhammed! (s.a.v.)" diye nidâ eden bir münâdiyi işitti. Sesi duyar duymazda oradan uzaklaştı. Bu hadiseyi Varaka bin Nevfel'e haber verince Varaka bin Nevfel kendisine dedi ki: "Sesi işittiğin zaman yerinde dur. Tâ ki sana ne söyleneceğini işitip duyasın." Rasûlüllah (s.a.v.) insanlardan ayrıldığı zaman "Yâ Muhammed! (s.a.v.)" diye bir nidâ (ses) işitti. Bunun üzerine Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Lebbeyk (Buyurun)" Münâdî dedi ki, şöyle de.

وَأَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

Sonra da şunu oku dedi Fatiha-i şerifeyi okudu:

Vâhidî, Ebû Meysere'den (r.a.) naklederek bu hadîs-i şerifi zikretti.

Sa'lebî; Amr bin Şurahbil'e (r.a.) isnad ile rivayet etti o buyurdu ki: "Kur'ân-ı Kerîmden inen ilk şey "Fatiha-i şerife" dir. Bu da şundan dolayıdır. Rasûlüllah (s.a.v.) Hz. Hatice'ye (r.a.) gizlice buyurdu ki:

"Şüphesiz bir şeyin (aklımı) karıştırmasından korktum." Bunun üzerine Hz. Hatice Vâlidemiz (r.a.) "Bu şey nedir?" diye sordu. Rasûlüllah da (s.a.v.) cevaben buyurdu ki, "Şüphesiz ben yalnız başıma kaldığım zaman "Oku" diye bir nidâ (ses) duydum" Bundan sonra Rasûlüllah (s.a.v.) Varaka bin Nevfel'e gitti ve kendisine bu vâkıdan (bu olayın ne demek olduğunu) sordu. Varaka da Rasûlüllah'a (s.a.v.) dedi ki, "O nidâ (ses) sana geldiği zamanda olduğun yerde dur."

Rasûlüllah (s.a.v.) yalnız başına kaldığında Cebrâil (a.s.) geldi ve Rasûlüllah'a şöyle dedi ki: sen şöyle söyle dedi ve Fatiha-i şerifeyi okudu.

Se'lebî, Hz. Alî'ye (r.a.) isnad ederek rivayet etti; Hz. Alî (r.a.) buyurdu ki: "Fâtihatül-Kitâb Mekke'de inmiş olup Arşın altındaki hazinelerdendir." Sonra Sa'lebî dedi ki: Âlimlerin ekserisi (çoğunluğu) bu görüş üzeredir." Tefsîr-i İbnî Âdil'de de böyledir.

İbni Ebî Şeybe ve Tabarânî, Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet ettiler: "Şüphesiz Fâtihatül-Kitâb indiği zaman İblîs inleyip sızladı, feryâdü figan etti. Ve bu sûre Medîne-i Münevverede nâzil olmuştur." Dürrü'l-Mensûr'da da böyledir.

Rivâyet edildi ki: Fâtîha-i şerîfe iki defa nâzil olmuştur. (inmiştir) Bir kerre Mekke-i Mükerrreme'de bir kere de Medîne-i Münevvere de nâzil olmuştur. Denildi ki, Namaz farz kılındığı zamanda Mekke-i Mükerrremede inmiştir. Kible değiştirildiği zamanda Medîne-i Münevvere'de inmiştir. Beyzavide de böyledir.

FÂTİHA-İ ŞERİFENİN İSİMLERİ

Fâtiha-i şerifenin otuz tane ismi vardır. Muhakkak ki bir şeyin isimlerinin çok olması, o şeyin şerefine delâlet eder.

Fâtihânın isimlerinin birincisi: Fâtihatül-Kitâb'dır.

İbni Cerîr, Ebu Hüreyre'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "O Ümmü'l-Kuran'dır. O Fâtihatü'l-Kitâb'dır. O Seb'u mesânidir."

Fâtihatü'l-Kitâb diye isimlendirilmiştir. Zira Mushafı şerife kendisiyle başlanmaktadır. Ve de Kur'ân öğretmeye (ta'lîme) Kur'ân okumaya ve namaz kılmaya kendisiyle başlanıldığı içindir. Yine inen ilk sûre olduğu için veya Levh-i Mahfûza yazılan ilk sûre olduğu için bu ismi aldığını söyleyenler vardır. Mürsî bunu haber verdi ve dedi ki; bu sahîh bir nakle muhtaçtır.

Bazı âlimler de: Hamd, bütün kelimelerin başlangıcıdır, onun için bu ismi almıştır dedi. Bazısı dedi ki, Fâtiha-i şerife bütün kitâbların başlangıcıdır. Mürsî bunu haber verdi sonra reddetmiştir (kabul etmemiştir). Zira bütün Kitâblar sadece hamdle başlayıp Fâtiha suresinin tamamıyla başlamamıştır, demiştir ve burada açığa çıkan da şudur ki, burada kitâb ile murad olan, Kur'ân-ı Kerîmdir. Yoksa kitâb cinsi değildir. Ve dedi ki: Fâtiha-i şerifenin isimlerinden birisinin de Fâtihatül-Kitâb olduğu rivayet edilmiştir. Böyle olunca da Kitâb ve Kur'ân ile murad da birdir.

İkincisi de: Fâtihatü'l-Kur'ân'dır. Mürsî az önce zikrettiğimiz şekilde buna işâret etmiştir. Bazısı dedi ki: Fâtiha-i şerife dünyadaki maksatların anahtarı ve ukbâda da (âhirette de) cennetin kapılarının anahtarıdır. Bazılarına göre de, Kitâbın esrarının hazinelerinin anahtarı olduğu içindir. Zira Fâtiha-i şerife, hitâb latifelerinin hazinesinin anahtarıdır. Fâtiha-i şerifenin parlamasıyla beyân ehli için Kuran'ın tamamı inkişaf etmiş olur. Zira Fâtihanın manasını bilen kimse, onunla müteşabihlerin kilitlerini açar ve onun dışlarıyla Âyet-i kerimelerin nurlarını iktibas eder.

Üçüncüsü: Ümmül-Kitâbdır.

Dördüncüsü: Ümmü'l-Kur'ândır. Dâre Kutnî, Ebû Hüreyre'den (r.a.) merfu' olarak rivayet etti: "Elhamdû lillâhi tamamladığınız zaman, Bismillâhir rahmânir rahîm'i okuyunuz. Zira Fâtiha, Ümmül-Kur'ân'dır, Ümmül-Kitâb ve Seb'u'l-Mesânîdir."

Fâtiha-i şerifeye bu ismin verilmesinde ihtilaf vardır. Bazıları dedi ki: Mushaflara Fâtihanın kitâbetiyle (yazılmasıyla) başlandığı için ve namazda zamm-ı sûreden önce Fâtiha okunduğu içindir. Ebû Ubeyde Mecâzında bu şekilde söylemiştir ve kendi Sahîhinde Buhârî bunu kesin olarak ifâde etmiştir. Fâtihatü'l-Kitâb diye isimlendirilmesi münasip olsa da, Ümmü'l-Kitâb denilmesinde müşkil meydana gelmiştir. Buna ise şöyle bir nazarla cevap vermişlerdir, şöyle ki, ümm (anne) çocuğun başlangıcı olması nazarıyla Fâtiha da Kitâbın başlangıcı olduğu için bu ismi almıştır.

Mâverdî (r.a.) dedi ki: Fâtihaya bu ismin verilmesinin sebebi şudur. Çünkü Fâtîha önde geldiği için ve diğer sûrelerde ondan sonra gelip ona tâbi oldukları için kendisine "Ümm" diye isimlendirilmiştir. Bu sebeble harpteki sancağa "Ümm" denilmiştir. Zira sancak harpte askerlerin önünde taşınır ve askerler de ona tâbi olarak savaşır. Ve insanın yaşlarından (ömründen) geçen kısmına da "Ümm" denilir. Çünkü insanın bu ömrü gelmiş geçmiştir.

Yine bu mezkur sebepten dolayı Mekke-i Mükkerreme'ye "Ümmü'l-Kurâ" denilir. Çünkü Mekke-i Mükkerreme fazilet ve derece bakımından diğer beldelerden önde gelmektedir.

Bazı âlimlerde dedi ki: Bir şeyin ümmü (annesi), o şeyin aslıdır. Fâtîha da Kur'ân-ı Kerîm'in aslıdır. Fâtîha-i şerîfe Kur'ân-ı Kerîmdeki maksatların tamamına ve Kur'ân'ın içerisindeki ilim ve hikmetlerin tamamına şâmil olmaktadır. (Yani kendi içerisinde bulundurmaktadır) Ve ileride Fâtîha'nın faziletleri bahsinde bunların takriri gelecektir.

Bazı âlimlerde dedi ki: Fâtîha'nın bu şekilde isimlendirilmesinin sebebi şudur: Çünkü Fâtîha-i şerîfe sûrelerin en faziletlisidir. Nitekim bir kavmin reisine (bir topluluğun liderine) "Ümmü'l-Kavm" (kavmin anası) denildiği gibi Fâtîhaya da "Ümmü'l-Kitâb" denilmektedir.

Bazı âlimler de dedi ki: Fâtîha-i şerîfeye hürmet etmek, Kur'ân'ın tamamına hürmet etmek gibi olduğu içindir. Bazı âlimler de dedi ki: İman ehlinin sığınağı, sığınacak yeri olduğu içindir. Sancak askerinin sığınağı olduğu için "Ümm" diye isimlendirilmesinde olduğu gibi. Bazı âlimler de dedi ki: Fâtîha Kur'ân'ın muhkemlerindendir. Muhkem olan âyetlere ise "Ümmü'l-Kitâb" denilir.

Beşincisi: El-Kur'ânü'l-Azîmdir.

Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet edildi: Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Ümmü'l-Kur'ân, Kur'ân'ın anasıdır, aslıdır. O Seb'ul-Mesânîdir ve O Kur'ân-ı Azîm'dir."

Kur'ân-ı Azîm diye isimlendirilmesinin sebebi ise; Kur'ân-ı Kerîmdeki manalara şâmil olduğu (içerisinde bulundurduğu) içindir.

Altıncısı ise: Seb'u Mesânîdir.

Bu şekilde isimlendirilmesi, zikredilmiş olan hadîs-i şerîflerde ve daha pekçok hadîs-i şerîfte vârid olmuştur. Fâtîha'nın seb' diye isimlendirilmesi, yedi âyeti kerime olduğu içindir. Dâre Kutnî bunu Hz. Ali'den (k.v.) rivayet etmiştir. Bazı âlimler de dedi ki: Fâtîhâda yedi âdâb olduğu içindir ki her âyetinde bir edeb vardır. Ancak bu görüşte bir uzaklık vardır.

Bazı âlimler de dedi ki: Bu isimle isimlendirilmesinin sebebi Fâtîhâda şu yedi harfin olmamasıdır. Bu harfler de: Sâ, Cîm, Hâ, Ze, Şîn, Zâ ve Fe harfleridir.

Mürsî (r.a.) dedi ki: Bu görüş, daha önce zikredilenlerden zayıftır. Çünkü bir şey kendisinde bulunan şeyle isimlendirilir, zikredilir. Yoksa kendisinde bulunmayan şeyle değil.

Mesânî denilmesi ise: Senâ lafzından müştak olma ihtimalinden dolayıdır. Çünkü bu sûrede Allahü Teâlâ üzerine senâ (övgü) vardır. Ve senyâdan müştak olma ihtimali vardır. Zira Allahü Teâlâ bu ümmeti istisna etmiştir. (müstesna kılıp ayırmıştır) "Tesniye" lafzından da müştak olma ihtimali vardır.

Bazı âlimlerde dedi ki: Fâtîha-i şerife ile her rek'atta senâda (övgüde) bulunduğu için bu ismi almıştır. İbni Cerîr'in, Ömer'den (r.a.) yaptığı şu rivayet bunu kuvvetlendirmektedir: "Seb'u'l-Mesânî Fâtihatül-Kitâbdır ki; onunla her rek'atta senâda (övgüde) bulunulur."

Bazı âlimlerde dedi ki: Zira o, başka bir sûre ile senâda bulunulur.

Bazı âlimler de dedi ki: Fâtîha iki defa indiği için bu ismi almıştır.

Bazı âlimler de dedi ki: Fâtîha, biri senâ biri de duâ olmak üzere iki kısma ayrıldığı için bu ismi almıştır.

Bazı âlimler de dedi ki: Kul Fâtihadan her bir âyeti okudukça, Allahü Teâlâ onun filini haber vermekle kulunu övüp metheder. Bu husus hadîs-i şerifte de zikredilmiştir.

Bazı âlimler de dedi ki: Fâtîhada mebâninin (söz dizinin) fesâhati ve manaların belâğatı biraraya gelip toplandığı için bu ismi almıştır. Bazıları da bunlardan başka sebebler zikretmiştir. El-İtkânda da böyledir.

Tefsîr-i İbni Âdil'de denildi ki: Fâtîha Seb'u Mesânidir. Çünkü o, diğer kitaplardan müstesnâ kılınıp ayrılmıştır.

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki, "Nefsîmi kudret elinde tutan Zât-ı Zül-Celâl'e yemin ederim ki, Allah, Fâtîha'nın bir mislini ne Tevrat'ta, ne İncil'de ne Zebur'da, ne de Furkân'da indirmiştir. O (namazlarda) tekrarlanarak okunan yedi âyet ve bana ihsân edilen yüce Kur'ân'dır."¹

Bazı âlimler de dedi ki: Fâtîha-i şerife yedi âyet olup, her bir âyetini okumak, Kur'ân'ın yedide birine okumaya denk olur. Böyle olunca kim Fâtîhayı okursa, Allahü Teâlâ'da bu kimseye Kur'ân-ı Kerîm'in tamamını okuyan kimsenin sevabını verir.

Bazı âlimler de dedi ki: Çünkü Fâtîha'nın âyetleri yedidir. Nîrânın (cehennemin) kapıları da yedi tanedir. Kim Fâtîhayı okursa, kendisine cehennemin bu yedi kapısı kilitlenir, kapanır. Buna delil olarak şu hadis getirilmiştir:

Rivâyet edildi ki: Cebrâil (a.s.) Rasûlüllah'a (s.a.v.) buyurdu ki: "Ey Muhammed! (s.a.v.) Ben senin ümmetin üzerine olacak olan azâbdan korkuyordum. Ancak Fâtîha inince bundan emîn oldum. (Yani bu sûre sebebiyle affedileceklerini ümid ediyorum) Bunun üzerine Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Niçin Yâ Cebrâil!" Cebrâil de (a.s.) cevaben buyurdu ki: "Zira Allahü Teâlâ buyurdu ki: "Muhakkak ki cehennem onların tamamına va'd edilen yerdir. Ve onun yedi kapısı vardır ki; o kapıdan herbiri için cüz-ü maksûm vardır." Fâtîha'nın âyetleri de yedidir. Kim de Fâtîhayı okursa,

¹ Tirmizî, Sevâbu'l-Kur'ân 1, (2878).

herbir âyeti cehennemnin bir kapısına kapak olur. Böylelikle senin ümmetin cehennem üzerinden sâlimen (ondan kurtulmuş olarak) geçeceklerdir.

Fâtiha'nın yedinci ismi de "El-Vâfiye"dir.

Süfyân bin Uyeyne (r.a.) Fâtiha-i şerifeyi bu isimle isimlendirmiştir. Zira Fâtiha-i şerife Kur'ân-ı Kerimde bulunan manalara yeterlidir. (Yani Kur'ân'da bulunan manaları kendi içerisinde bulundurmaktadır) Keşşâf'ta aynı şekilde söylemiştir.

Sa'lebî dedi ki: Çünkü Fâtiha-i şerife tasnifi (yarıya bölünmeyi) kabul etmez. Bunun için şöyle dediler: Kur'ân-ı Kerimdeki sûrelerin tamamının bir yarısı bir rek'atta, diğer yarısı da diğer rek'atta okunsa, elbette bu câizdir. Ancak bunun aksi yani Fâtiha'nın bir yarısının bir rek'atta, diğer yarısının da diğer rek'atta okunması câiz değildir.

Müresi (r.a.) ise şöyle demiştir: Fâtihaya bu ismin verilmesinin sebebi; kendisinde Allah için olanla, kul için olanı bir araya getirip topladığı içindir.

Fâtiha'nın sekizinci ismi "El-Vâkiye"dir:

Çünkü Fâtiha-i şerife kendisini okuyanları her türlü âfetlerden ve hastalıklardan koruyup muhafaza eder. **Deylemî, İmrân bin Hasîn'den (r.a.) rivayet etti:** Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Fâtihatü'l-Kitâb ve Ayetül-Kürsîyi bir kul evinde okuduğu zaman, o gün onlara ne göz, ne insan ne de cin isâbet edebilir. (dokunabilir) "

İbni Abbas (r.a.) rivayet etti: Hasan bin Alî (r.a.) hastalanmıştı, Rasûlüllah da (s.a.v.) buna çok üzülmüşlerdi. Bunun üzerine Allahü Teâlâ Rasûlüllah'a (s.a.v.) şöyle vahyetti: "İçerisinde "Fe" harfi olmayan sûreyi -Çünkü "F" âfettendir- içinde su bulunan bir kaba kırk defa oku. Ve bu su ile onun ellerini, ayaklarını, yüzünü, başını, karnını ve sırtını yıka. Şüphesiz ki Allahü Teâlâ ona elem veren şeyi giderir. İnşaaallah."

Fâtiha'nın dokuzuncu ismi "El-Kenz"dir:

Ümmül-Kur'ân isminin açıklanmasında bu geçmiştir. Keşşâf da aynı şekilde söylemiştir.

SAYFA 113

Fâtiha-i şerîfeye bu ismin verilmesi şu hadîs-i şerife dayandırılmaktadır. **Enes (r.a.) rivâyet etti;** Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki, " Allahü Teâlâ buyurdu ki: "Fâtihatü'l-Kitâb, Benim Arşımın hazinelerinden bir hazinedir."

Alî bin Ebî Tâlib (r.a.) buyurdu ki: "Fâtihatü'l-Kitâb, Arşın altındaki hazinelerden inmiştir." Yani sıfatları, isimleri, fiilleri, maâdî, sırâtı, cezâyı, diğer hükümleri bilme hususlarını içine alan bir marifet esrârıdır.

İhyâ-i Ulûmmiddîn'de Hz. Alî'nin (r.a.) şöyle dediği rivayet edilmiştir: "Dilesem Fâtihatül-Kitâb'ın tefsirini yetmiş deve taşıyabilecek şekilde yapabilirim."

Fâtiha-i Şerifenin Onuncu İsmi de "El- Kâfiye" dir:

Çünkü Fâtiha namazda diğer âyetlere kifâyet eder. Diğer âyetler ise Fâtihaya kifâyet edemez, onun yerini tutamaz. Mahmud bin Rabi', Ubâde bin Sâmitten (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Ümmü'l-Kur'ân diğer sûre ve âyetlere ivaz (bedel) olur. Ancak diğerleri ona bedel olamaz."

Fâtihânın On Birinci İsmi ise "El-Esâs" dır:

Çünkü Fâtiha Kur'ân'ın aslıdır ve Kur'ân-ı Kerimde ki ilk sûredir. Rivayet edildi ki: Bir kimse İbni Ebî Şa'bîye gelip böğrünün acısından şikâyetinde bulundu. Bunun üzerine o da buyurdu ki: "Sana Esâsü'l-Kur'ân olan, Fâtihatü'l-Kitâb lâzım gelir. Şüphesiz ki ben İbni Abbas'ın (r.a.) şöyle buyurduğunu işittim: "Her şey için bir esâs (asıl) vardır. Kur'ân'ın esâsı (aslı) da Fâtihadır. Fatiha'nın esâsı da Bismillâhir rahmânir rahîm'dir. Durumun değiştiğinde ve bir kimse sana şikâyetinde bulunduğunda sana Fâtiha lazım gelir. (yani onu okumaya devam et) Allahü Teâlâ'nın izniyle şifâ bulursun."

Bazı âlimlerde dedi ki: Çünkü Fâtiha Kur'ân-ı Kerîm'in ilk sûresidir. Böyle olunca da esâs gibi olmuştur. Bazı âlimlerde dedi ki: Şüphesiz ki imândan sonra ibâdetlerin en şerefli namazdır. Fâtiha da imân için gerekli olan şeylere şâmilidir ki, Fâtahasız namaz tamam olmaz. İbni Âdil'de de böyledir.

Fâtihâ'nın On İkinci İsmi "Sûre-i Nûr" dur:

Enes'den (r.a.) rivayet edildi: Rasûlullah'a (s.a.v.) Ümmül-Kitâb'dan sordum? Buna cevaben buyurdular ki: "Ey Enes! Ben de senin bana sorduğun gibi Cebrâîl'e (a.s.) Fâtihatü'l-Kitâbdan sordum. Cebrâîl dedi ki: "Ben de Mikâîl'e sordum. Mikâîl'de İsrâîl'e (a.s.) sormuş, o da Levh-ı Mahfûz'a, o da Kalem'den sormuş, Kalem de cevâb verdi: Allahım beni Muhammed (s.a.v.) nurunun bir cüzünden yarattığında Allahü Teâlâ bana buyurdu ki: "Ey Kalem yaz." Bunun üzerine ben de dedim ki: "Ben hangi şeyi yazayım?" Allahü Teâlâ'da buyurdu ki:

"اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ" ni yaz. Bu yazıldığında gözleri kamaştıran bir nûr çıktı. Bende yazmayı bıraktım.

Allahü Teâlâ'nın dilediği kadar bu şekilde kaldım. Allah o nuru ikiye ayırdı. Ve bu nurun bir yarısından Cenneti yarattı, diğer yarısından da Melekleri yarattı. Ve Allahü Teâlâ meleklerle Fâtiha sûresinin Ümmet-i Muhammed (s.a.v.) için olan sevâbını yazmalarını emretti ve hulûsu kalbe (yani sadece Allah rızası için) Fâtihayı okuyana cenneti va'd etti.

Sonra Allah Azze ve Celle Kaleme tekrar emretti: الرَّحْمٰنُ الرَّحِيْمُ yaz. Kalem bunu yazdığında Arşın altından bir nur çıktı ki; Allahü Teâlâ'da bu nurdan adl (rahmet) denizini yarattı. Kulunu mağfiret etmeyi murad ettiğinde bu denizde bir damla suyu onun başının üzerine döker. Sonra Allahü Teâlâ Kaleme:

اِنَّكَ تَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِيْنُ ni yazmasını emretti. Kalem bunu yazınca, Arşın altından bir nur çıktı ki; Allahü Teâlâ bu nuru ikiye ayırdı. Bunun bir yarısını Ümmet-i Muhammed'in (s.a.v.) taatı için tevfiğ (başarılı olmaları için) kıldı. Diğer yarısını da Âdem'den (a.s.) Rasûlullah'a (s.a.v.) kadar

Diğer yarısını da Âdem'den (a.s.) Rasûlüllah'a (s.a.v.) kadar gelmiş olan bütün ümmetler için taatlarına tevfiik kılmıştır. Sonra da Allahü Teâlâ Kaleme şunu yazmasını emretti. اِهْدِ الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

Kalem bunu yazınca Arşın altından bir nur çıktı ki; Allahü Teâlâ'da bu nuru hidâyet kıldı. Yani mü'min kulları için hususiyetle de Ümmet-i Muhammed (s.a.v.) için bir hidâyet kılmıştır. Sonra Allahü Teâlâ Kaleme صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتُ عَلَيْهِمْ yazmasını emretti. Kalem bunu yazınca Arşın altından bir nur çıktı ve Allahü Teâlâ bu nuru cem edip, biraraya getirip buyurdu ki: "Bu nurun bereketiyle Benim tarafımdan kullarım kıyâmete kadar helâlden rızıklandırılır." Sonra Allahü Teâlâ Kaleme şunu yazmasını emretti

غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

Kalem bunu yazdığında, Arşın altından bir nur çıktı ki, bu nurdan da sûr çıktı. İçine hava ile ses yerleştirdi ve İsrâfile teslim edildi. Dürr-u Mensûr'da da böyledir.

Fatiha'nın On Üçüncü İsmi ise "Sûretü'l-Hamd" dır: Çünkü Fatiha'nın başında hamd vardır.

Fatiha'nın On Dördüncü İsmi de "Sûre-i Şükür" dür:

Çünkü Allahü Teâlâ'ya hamd etmek, şükrün tâ kendisidir. Kim hamd sûresini okursa, şüphesiz Allahü Teâlâ'ya şükretmiş olur. İbni Cerîr ve Nisâbü'r-un Târihinde Hâkim ve Deylemî, İbni Umeyr'den (r.a.) rivayet ettiler:

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "El-Hamdü lillâhi Rabbi'l-Âlemîn dediğin zaman şüphesiz ki Allahü Teâlâ'ya şükretmiş olursun."

İbni Abbas'ın (r.a.) şöyle dediği rivayet edilmiştir: "El-Hamdü lillâh şükür kelimesidir. Kul El-Hamdü lillâh dediği zaman, Allahü Teâlâ kulum bana şükretti buyurur." Dürr-ü Mensûr'da da böyledir.

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Allah kulu üzerine nimet verdiğinde kul, El-Hamdü lillâh der. Allahü Teâlâ da buyurur ki; kuluma bakın ki ben ona kıymeti olan (değersiz olan) bir mal verdim, o ise bana kıymeti olmayan (Yani paha biçilmez) bir şey verdi." Tefsîr-i Nisâbü'rîde de bu şekilde zikredilmiştir.

Hâkim ve Beyhakî, Câbir'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

-"Allah kulu üzerine nimetlerinden bir nimetle ihsanda bulunduğunda kul, El-Hamdü lillâh deyince şükrünü edâ etmiş olur. Eğer ikinci defa El-Hamdü lillâh dediğinde, Allahü Teâlâ sevâbını yeniler. Eğer üçüncü defa El-Hamdü lillâh derse, günahları bağışlanır." Yani küçük günahları bağışlanır.

Ebû Ya'lâ ve Nesâî, Ebû Musâ Eş'arî'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

-“Kim yer ve doyar, içen ve kanar sonra da;

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَيْنَا وَجَعَلَنَا مُسْلِمِينَ

“bizi yediren, doyuran, içiren ve kandıran Allah'a hamd olsun” derse, annesinden doğduğu anda günahsız olduğu haldeki gibi (tertemiz olarak) günahlarından çıkar.”

Bu sebeble Rasûlullah (s.a.v.) yemek yedikten sonra şöyle söylerdi: “

“Bizi yediren, içiren ve bizi müslümanlardan eyleyen Allah'a hamd olsun.” Bu hadîs-i şerifi İmam Ahmed ve diğerleri, Ebû Saîd-i Hudrî'den (r.a.) rivayet ettiler.

Alimler dediler ki: “Hamdin lisânı üçtür:

1-İnsânî dildir. Bu avam içindir ki; şükrünü edâ ederek kalbin tasdiki ile beraber Allahü Teâlâ'nın nimetlerini söylemektir.

2- Rûhânî dil: Havâss içindir ki, bu da ahvali terbiyede ve fiilleri tezkiyede kalbin Allahü Teâlâ'nın sanatının letâifini zikretmesidir.

3- Rabbânî dil: Bu da Ehass-ı havâss içindir ki, bu kimseler de âriflerdir. Bu da Garib hallerin keşfini, maarifin lataifini idrak ettikten sonra Allahü Teâlâ'nın hakkının şükrü kasdıyla sırrı harekete geçirmektir. Esmâ-i Hüsnânın Şerhi Kimyâ-i Gınâ da bu şekilde zikredilmiştir.

Bu halde akıllı olan kimseye; sıdk ve ihlâsla hem gizli olarak hem de âşikâra Allahü Teâlâ'ya hamd etmesi lazım gelir ki; ilk olarak Cennete çağrılan kimselerden olsun. Çünkü Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki, “Kıyâmet günü Cennete çağrılan kimselerin ilki, gizli ve âşikâre olarak Allah'a hamd eden kimselerdir.” Said bin Cübeyr; İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet etti. Hisânü'l-Mesâbih'de de aynı şekilde zikredildi.

Fâtiha-i şerifenin on beşinci ismi “El-Hamdü Ülä' (İlk hamd)”dır.

Fâtiha-i şerifenin on altıncı ismi “El-Hamdül-Kusvâ (En yüksek hamd)” dir.

Fâtiha-i şerifenin on yedinci ismi “Sûretür-Rukyedir.”

Çünkü Ashâb-ı Kirâmd'an bazıları bu sûreyi (yılan veya akrep tarafından) ısırılmış kimseye, bazı ağrısı ve hastalığı olan kimselere okumuşlardır:

Hz. Ebû Sa'id radiyallahu anh anlatıyor:

-“Biz, (Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm'ın çıkardığı askeri) bir seferdeydik. Bir yerde konakladık. Yanımıza bir cariyeye gelip: “Obamızın efendisi Selim'i bir zehirli soktu. Onunla meşgul olacak erkekler de şu anda yoklar. Sizde rukye (okuma ile tedavi) yapan biri var mı?” dedi. Bunun üzerine bizden rukye hususunda mahâretini bilmediğimiz bir adam kalkıp onunla gitti ve adama okuyuverdi. Adam iyileşti. Kendisine otuz koyun verdiler.

Bize sûtünden içirdi. Ona: "Yahu sen rukye bilir miydin?" dedik. "Hayır, ben sadece Fatiha okuyarak rukye yaptım" dedi. Biz kendisine "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm'a sormadan (bu verdiklerine) dokunma!" dedik. Medine'ye gelince, durumu ona söyledik. Aleyhissalatu vesselam "Fatiha'nın rukye olduğunu (tedavi maksadıyla okunacağını) sana kim söyledi? (verdikleri koyunları paylaşın, bana da bir hisse ayırın!" buyurdular."¹

Fâtiha-i şerifenin On sekizinci ismi "Sûre-i Şifâ (Şifâ sûresi)" dir.

Çünkü Saîd bin Mensûr ve Beyhakî, Ebû Saîd-i Hudrî'den (r.a.) rivayet ettiler; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Fâtihatül-Kitâb zehire karşı şifâdır."

Huleî, Câbir'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Fâtihatül-Kitâb her şeye karşı şifâdır. Ancak Sam bunun dışındadır ki, sam da ölümdür."

Beyhakî; Abdûlmelik bin Umeyr'den (r.a.) mürsel olarak rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki, "Fâtihatü'l-Kitâb her türlü hastalığa karşı şifâdır."

Menâvî (r.a.) dedi ki: "Fâtiha cehâlet, ma'siyet ve zâhirî ve bâtinî hastalıklara karşı şifâdır. Fatiha'nın bu şekilde şifâ olması, inceden inceye düşünüp tefekkür eden, tecrübeden ve yakinini (bu hususlara imanını) kuvvetlendiren kimseyedir. Menâvî'nin sözü burada bitti.

Fâtiha-i şerifenin On dokuzuncu ismi "Sûre-i Şâf'iyye" dir.

Çünkü Fâtihatül-Kitâb, hastalıkları, elemeleri, acıları giderir ve bunlardan âfiyeti hızlandırır. Çünkü sahih haberlerde ve sarih eserlerde vârid oldu ki: Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Muhakkak ki Fâtiha sûresinde yetmiş (çeşit) şifâ vardır."

Fatiha'nın Yirminci ismi "Sûre-i Salât (Namaz sûresi)"dir.

Çünkü namazın sıhhati Fâtihaya dayanır. Bazısı dedi ki: Salat, Fatiha'nın isimlerindendir. Hadîs-i şerifte de aynı şekilde gelmiştir: "Salâtı kulumla kendi aramda taksim ettim." Yani Fatihayı kulumla kendi aramda ikiye ayırdım demektir.

Mürsi (r.a.) dedi ki: Çünkü Fâtiha namazın levazımındandır. Bu da bir şeyin, lâzımının ismi ile isimlendirilmesi kabilindendir. Bu hususta mezkur olan hadîs-i şerifi Buhârî, Müslim, Muvatta'da İmam Mâlik, Ebû Dâvud, Tirmizî, Nesâî, İbni Mâce, Cerîr ve İbnül-Enbârî, Ebû Hüreyreden (r.a.) rivayet ettiler; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki, "Kim Ümmül-Kur'ân'ı (Fatiha-yı) okumadan namaz kılsa, o namaz noksandır, o namaz noksandır, o namaz noksandır tam değildir. "

Hadîs-i şerifin râvisi dedi ki: "Yâ Ebâ Hüreyre (r.a.) ben bazen imâmın arkasında oluyorum? (Yani bu zaman da ne yapayım?) Bunun üzerine

¹ Buhârî, Tıbb 39, 323, Tıbb 19, (3900);

Ebû Hüreyre (r.a.) bileğimi sıkıca tutarak buyurdu ki: "Ey Fârisî! Fâtihayı içinden oku. Zira ben Rasûlullah'ın (s.a.v.) şöyle buyurduğunu işittim: "Allahü Teâlâ buyurdu ki: "Ben namazı kulumla kendi aramda yarıya tak-sim ettim. (böldüm) Yarısı benim içindir, yarısı da kulum içindir. Kulum i-çin istediği vardır.

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Oku. Kul: الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ dediğinde Allahü Teâlâ buyurur ki: "Kulum beni hamdetti." Kul: الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ dediğinde Allahü Teâlâ buyurur ki: "Kulum benim üzerime senâda bulundu." Kul: مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ dediğinde Allahü Teâlâ buyurur ki: "Kulum benim büyüklüğümü bildirdi." Kul: إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ dediğinde Allahü Teâlâ buyurur ki: " Bu âyet benimle kulum arasındadır Ve kulum için de istediği verilecektir." Kul: اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ dediğinde Allahü Teâlâ buyurur ki: " Bu âyetlerin tamamı kulum içindir ve ku-lum için istediği verilecektir." Bu sebeble Fâtihaya Salât (namaz) diye isim-lendirilmiştir.

Fâtiha-i şerifenin Yirmi birinci ve yirmi ikinci ismi ise "Sûre-i Duâ ve Sûre-i Taleb" dir.

Çünkü Fâtiha-i şerife: اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ kavli şerifiyle hem duâya hem de talebe şâmil olmaktadır. (içerisine almaktadır)

Fâtiha-i şerifenin Yirmi üçüncü ismi de "Sûre-i Süâl" dir:

Yani Fâtiha Allahü Teâlâ'dan bazı istek ve arzuları kapsamaktadır. İ-mam Fahrüddîn-i Râzî Süâl ismini zikretmiştir.

Fâtiha-i şerifenin Yirmi dördüncü ismi "Ta'lîmü-Mes'ele" dir.

Mürsî (r.a.) dedi ki, "Allahü Teâlâ Fâtiha'da kullarına istemenin âdâbı-nı öğretmiştir. Senâ ile başlamış sonra ihlâsı (samimiyeti) sonra da duâyı zikretmiştir.

Ebû Ubeyd, Mekhûl'den (r.a.) rivayet etti buyurdu ki, "Ümmü'l-Kur'ân kıraattır, istektir ve devâdır." Dürr-ü Mensûr'da da böyledir.

Fatiha'nın Yirmi Beşinci İsmi "Sûre-i Münâcât" dir.

Çünkü Münâcâtta bulunacak kimse, Rabbine namaz kılarak- zira na-mazda Fâtiha okunur- münâcâtta bulunur. Allahü Teâlâ da fazlı ve kere-miyle bu kimsenin münâcâtını kabul buyurur. Kıyâmet hadisinde zikredil-miş olduğu gibi.

Fâtiha-i Şerifenin Yirmi Altıncı İsmi "Sûre-i Tefvîz" dir.

Çünkü Fâtihada bulunan: إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ lafza-i celallerinin takdimi (öne alınmasıyla) Allahü Teâlâ'dan yardım talebinde (istiânede) bulunulup kul kendi halini Allahü Teâlâ'ya havale etmiş oluyor.

Fâtiha-i Şerifenin Yirmi Yedinci İsmi "Sûre-i Mükâfât" dir.

Mekke-i Mükerreme'ye girildiği zaman ki yedi nâfilenin mükâfâtı vardır. Fatiha'nın Faziletleri bahsinde " Velekad Âteynâke Seb'an Mine'l-Mesânî Ve'l-Kur'ânî'l-Azîm" Âyet-i kerimesinin nüzûlünün izahında bu husus beyan edilecektir.

Fâtiha-i Şerîfenin Yirmi Sekizinci İsmi "Kur'ân Sûrelerinin En Faziletlisi" dir.

Çünkü Şuabü'l-İmân da Beyhaki ve Hâkim, Enes'den (r.a.) rivayet ettiler; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kur'ân sûrelerinin en faziletlisi اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ dir."

Fâtiha-i Şerîfenin Yirmi Dokuzuncu İsmi "Kur'ân Sûrelerinin Sonuncusu"dir.

Çünkü İmam Ahmed ve Şuabül-İman'da Beyhaki, Abdullah bin Câbir'den (r.a.) rivayet ettiler; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Sana Kur'an'dan inen son sûreyi haber vereyim mi?" Ben de dedim ki: "Evet Yâ Rasûlellah!" Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki, "Fâtihatü'l-Kitâbdır." Râvi, Rasûlullah'ın (s.a.v.) şöyle söylediğini de zannediyorum dedi: "Zira Fâtihatü'l-Kitâbda her derde karşı şifâ vardır."

Fâtiha-i Şerîfenin Otuzuncu İsmi "Kur'ân'daki Sûrelerin En Büyüğü" dür.

Çünkü İmam Ahmed, Buhârî, Dâremî, Ebû Dâvud, Nesâî, Hasan bin Süfyan, İbni Cerîr, İbni Hıbbân, Hâkim, İbni Merdeveyh, Ebû Naîm, Beyhakî, Ebû Saîd bin Muallâ'dan rivayet ettiler;

- Ebu Saîd İbnu'l-Muallâ (radiyallahu anh) anlatıyor: "Ben Mescid-i Nebvî'de namaz kılıyordum. Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) beni çağır-
dı. Fakat (namazda olduğum için) icabet edemedim. Sonra yanına gelerek: Ey Allah'ın Resûlü namaz kılıyordum (bu sebeple cevap veremedim diye özür beyan ettim). Bana:

- "Allahü Teâla Kitab'ında "Ey iman edenler, Allah ve Resûlü sizi çağırdıkları zaman hemen icâbet edin" buyurmuyor mu?"¹ dedi ve arkasından ilave etti: "Sen mescidden çıkmazdan önce , sana Kur'ân-ı Kerîm'in (sevapca) en büyük sûresini öğreteyim mi?" dedi ve elimden tuttu. Mescidden çıkacağı sırada ben: "Sana en büyük sureyi öğreteceğim" dememiş miydiniz? dedim. Bana: "O sure Elhamdü lillâhi Rabbi'l âlemin dir ki (namazlarda tekrar tekrar okunan) yedi âyet (es-Seb'u'l-Mesânî) ve bana verilen yüce Kur'ân'dır" buyurdu."²

Sahih bir rivayette Mustafa (s.a.v.) yemin ederek şöyle buyurdu:

¹ Enfal, 24

² Buhârî, Tefsir 1; Nesâî, İftitah 26; Ebû Dâvud, Vitr 15.

- "Nefsimi kudret elinde tutan Zât-ı Zü'l-Celâl'e yemin ederim ki, Allah, Fâtiha'nın bir mislini ne Tevrat'ta, ne İncil'de ne Zebur'da, ne de Furkân'da indirmiştir. O (namazlarda) tekrarla okunan yedi âyet ve bana ihsân edilen yüce Kur'ân'dır."¹

Ben Fâtiha'nın Tefsîrinde bu zikrettiklerimizden fazla olarak şu isimleri buldum. Sûre-i Minne, Sûre-i Mecziyye, Sûre-i Sekaleyn, Sûre-i Mecmeul-Esmâdır.

İşte bunlar benim Fâtiha-i Şerifenin isimlerinden vâkıf olduklarıdır. Bu isimler bu kitâbtan önce de bir araya gelmemiştir.

¹ Tirmizi, Sevâbu'l-Kur'ân 1, (2878).

فصل

في الأحاديث الصحيحة الواردة في أسماء الفاتحة

وهي ثلاثون اسماً فإن كثرة الأسماء دالة على شرف المسمى. أحدها: فاتحة الكتاب أخرج ابن جرير عن أبي هريرة رضي الله عنه عن رسول الله ﷺ إنه قال: «هي أم القرآن وهي فاتحة الكتاب وهي السبع المثاني وسميت بذلك لأنه يفتح بها المصحف وفي التعليم وفي القرآن وفي الصلاة». وقيل: لأنها أول سورة نزلت. وقيل: لأنها أول سورة كتبت في اللوح المحفوظ حكاه المرسى وقال: إنه يحتاج إلى نقل وقيل: لأن الحمد فاتحة كل كلام وقيل: لأنها فاتحة كل كتاب حكاه المرسى ورده بأن الذي انتح به كل كتاب هو الحمد فقط لا جميع السورة وبأن الظاهر أن المراد بالكتاب القرآن لأن جنس الكتاب قال: لأنه قد روي من أسمائها فاتحة القرآن فيكون المراد بالكتاب والقرآن واحداً. ثانيها: فاتحة القرآن كما أشار إليه المرسى. وقيل: لأنها فاتحة أبواب المقاصد في الدنيا وأبواب الجنان في العقبى وقيل: لأن افتتاح أبواب خزائن أسرار الكتاب بها لأنها مفتاح كنوز لطائف الخطاب بانجلائها ينكشف جميع القرآن لأهل البيان لأن من عرف معانيها يفتح بها أفقار المتشابهات ويقتبس بسناها أنوار الآيات. ثالثها: أم الكتاب. ورابعها: أم القرآن أخرج الدارقطني عن أبي هريرة رضي الله عنه مرفوعاً إذا أتم الحمد لله فارقوا بسم الله الرحمن الرحيم إنها أم القرآن وأم الكتاب سبع المثاني.

واختلف لم سميت بذلك فقيل: لأنها تبدأ بكتابتها في المصاحف وبقرائها في الصلاة قبل السورة قاله أبو عبيدة في مجازيه وخزم به البخاري في صحيحه. واستشكل بأن ذلك يناسب تسميتها فاتحة الكتاب لا أم الكتاب. وأجيب في ذلك بالنظر إلى أن الأم مبدأ الولد. قال الماوردي سميت بذلك لتقدمها وتأخر ما سواها تبعاً لها لأنها أمته أي تقدمته ولهذا يقال لرأية الحرب أم لتقدمها واتباع الجيش لها ويقال لما مضى من سني الإنسان أم لتقدمها ولمكة أم القرى لتقدمها على سائر القرى. وقيل أم الشيء أصله وهي أصل القرآن لا تطوها على جميع أغراض القرآن وما فيه من العلوم والحكم كما سيأتي تقريره في بعض فضائلها وقيل: سميت بذلك لأنها أفضل السور كما يقال: لرئيس القوم أم القوم. وقيل: لأن حرمتها كحرمة القرآن كله وقيل: لأن منزع أهل الإيمان إليها كما يقال للرأية أم لأن منزع العسكر إليها وقيل: لأنها محكمة والمحكمات أم الكتاب. وخامسها: القرآن العظيم روي عن أبي هريرة رضي الله تعالى عنه أن النبي ﷺ قال لأم القرآن هي أم القرآن وهي السبع المثاني وهي القرآن العظيم وسميت بذلك لاشتغالها على المعاني التي في القرآن. وسادسها: السبع المثاني ورد تسميتها بذلك في الحديث المذكور وأحاديث كثيرة. أما تسميتها سبباً فلأنها سبع آيات.

أخرج الدارقطني ذلك عن علي رضي الله تعالى عنه وقيل: لأن فيها سبع آداب وفي كل آية أدب وفيه بعد وقيل: لأنها خلقت من سبعة أحرف الشاء والجيم والخاء والزاي والشين والفاء والفاء. قال المرسى: وهذا ضعف مما قبله لأن الشيء إنما يسمى بشيء وجد فيه لا بشيء فقد منه. وأما الثاني: فيحتمل أن يكون مشتقاً من الشاء لما فيها من الشاء على الله تعالى ويحتمل أن يكون من الشين لأن الله تعالى استثنائها لهذه الأمة ويحتمل أن يكون من التنشئة قيل لأنها نثي في كل ركعة ويقويه ما أخرجه ابن

ولا قوة إلا بك س اللهم أنت عضدي وأنت ناصري وبك أقاتل عو وإذا أرادوا لقاء العدو انتظر الإمام حتى مالت الشمس ثم قام فقال: «يا أيها الناس لا تمنوا لقاء العدو وسلوا الله العافية فإذا لقيتموهم فاصبروا واعلموا أن الجنة تحت ظلال السيوف» ثم قال: «اللهم منزل الكتاب ومجري السحاب وهازم الأحزاب اهزمهم وانصرنا عليهم» خ م د «اللهم منزل الكتاب سريع الحساب اهزم الأحزاب اللهم اهزمهم وزلزلهم»

جربير عن عمر رضي الله عنه قال: السبع المثاني فاتحة الكتاب تثنى في كل ركعة وقيل: لأنها تثنى بسورة أخرى وقيل: لأنها نزلت مرتين وقيل: لأنها على القسمين ثناء ودعاء وقيل: لأنها كلما قرأ العبد منها آية أثنى عليه الله بالأخبار عن فعله كما في الحديث وقيل: لأنها اجتمع فيها فصاحة المباني وبلاغة المعاني وقيل غير ذلك. كذا في الإتيان، وقال في تفسير ابن عادل السبع المثاني لأنها مستثناة من سائر الكتب قال عليه الصلاة والسلام: والذي نفسي بيده ما أنزل في التوراة ولا في الإنجيل ولا في الزبور ولا في القرآن مثل هذه السورة وأنها السبع المثاني والقرآن العظيم وقيل: لأنها سبع آيات كل آية تعدل قراءتها سبع من القرآن فمن قرأ الفاتحة أعطاه الله ثواب من قرأ كل القرآن وقيل: لأن آياتها سبع وأبواب النيران سبعة فمن قرأها غلقت عنه الأبواب السبعة والدليل عليه ما روي أن جبريل عليه السلام قال للنبي ﷺ: يا محمد كنت أخشى العذاب على أمتك فلما نزلت الفاتحة أمنت قال لم يا جبرائيل قال: لأن الله تعالى قال: ﴿وَأَنَّ جَهَنَّمَ لَمَرْدُودُهُمْ أَجْمَعِينَ لَمَّا سَبَعُ أُنُوبٍ لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَقْسُورٌ﴾ [الحجر: ٤٣، ٤٤] وآياتها سبع فمن قرأها صارت كل آية طبقاً على باب من أبواب جهنم فتمر أمتك عليها سالمين. سابعها: الوافية كان سفيان بن عيينة يسميها بهذا الاسم لأنها وافية بما في القرآن من المعاني قاله في الكشف: وقال الثعلبي: لأنها لا تقبل التصنيف قالوا: كل سورة من القرآن لو قرئ نصفها في كل ركعة والنصف الثاني في أخرى لجاز بخلافها وهذا التصنيف غير جائز في هذه السورة وقال المرسي: لأنها جمعت ما بين ما لله وما للعبد. تأمنها الوافية لأنها وافية لمن قرأها عن جميع الآفات والأمراض وآية الدلمي عن عمران بن حصين رضي الله تعالى عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «فاتحة الكتاب وآية الكرسي لا يقرأهما عبد في داره فتصيبهم ذلك اليوم عين إنس ولا جن».

وروي عن ابن عباس رضي الله تعالى عنهما مرض الحسن بن علي رضي الله تعالى عنهما فاغتم النبي ﷺ فأوحى الله تعالى إليه أن اقرأ سورة لا فاء فيها فإن الفاء من الآفات على إناء فيه ماء أربعين مرة وتغسل به يديه ورجليه ووجهه ورأسه وما بطن وما ظهر من بدنه فإن الله تعالى يذهب عنه ما يؤلمه إن شاء الله تعالى. وتوسعها: الكنز لما تقدم في أم القرآن. قاله الكشف: وروي في تسميتها بذلك في الحديث عن أنس رضي الله تعالى عنه عن النبي ﷺ أنه قال: قال الله تعالى فاتحة الكتاب كنز من كنوز عرشي ولقول علي بن أبي طالب رضي الله عنه نزلت فاتحة الكتاب من كنز تحت العرش أي من أسرار المعارف المحيطة بمعرفة الصفات والأسماء والأفعال والمعاد والصراف والجزاء وسائر الأحكام وفي الإحياء قال علي رضي الله تعالى عنه: لو شئت لأوقرت سبعين بعيراً من تفسير فاتحة الكتاب. وعاشرها: الكافية لأنها تكفي في الصلاة عن غيرها وغيرها لا يكفي عنها وروي محمود بن الربيع عن عبادة بن الصامت رضي الله تعالى عنه قال: قال رسول الله ﷺ: أم القرآن عوض من غيرها وليس غيرها عوضاً عنها. وحادي عشرها: الأساس لأنها أصل القرآن وأول سورة فيه وقيل: اشتكى ابن أبي إلى الشعبي من وجع الخاصرة فقال عليك بأساس القرآن وهي فاتحة الكتاب وقد سمعت ابن العباس رضي الله تعالى عنهما يقول: لكل شيء أساس وأساس القرآن الفاتحة وأساس الفاتحة بسم الله الرحمن الرحيم وإذا تقلبت واشتكيت عليك بالفاتحة تشفى بإذن الله تعالى، وقيل لأنها أول سورة من القرآن فهي كالأساس وقيل: إن أشرف العبادات بعد الإيمان هي الصلاة

خ م و إذ أشرف على بلدهم الله أكبر خربت ويسعى البلد التي قصدتها «إنا إذا نزلنا بساحة قوم فساء صباح المنذرين» خ م ت مس ق ثلاث مرات م وإذا خاف قوماً اللهم نجعلك في نحورهم ونعوذ بك من شرورهم د س حب مس فإن حصرهم عدو اللهم استر عوراتنا وآمن روعاتنا ر ا فإن أصابته جراحة قال: بسم الله فإذا انهزم العدو سوى الإمام الجيش صفواً خلفه ثم قال: اللهم لك الحمد كله لا قابض لما بسطت ولا باسط لما

وهذه الصورة مشتملة على كل ما لا بد منه في الإيمان والصلاة لا تتم إلا بها. كذا في ابن عادل. ثاني عشرها: سورة النور لما روي عن أنس رضي الله عنه سألت النبي ﷺ عن أم الكتاب فقال يا أنس أنا سألت جبريل كما سألتني عن فاتحة الكتاب فقال جبريل: سألت ميكائيل وميكائيل عن إسرافيل وهو عن اللوح المحفوظ وهو عن القلم فأجاب اللهم لما خلقتني من جزء من نور محمد عليه الصلاة والسلام فقال الله عز وجل اكتب يا قلم فقلت: أي شيء اكتب فقال اكتب. الحمد لله رب العالمين فلما كتب خرج نور ساطع فخرزت عن الكتابة وبقيت ما شاء الله تعالى وجعل الله ذلك النور نصفين فخلق الجنة من نصفه وخلق الملائكة من نصفه فأمر الله تعالى أن يكتبوا ثواب سورة الفاتحة لأمة محمد عليه الصلاة والسلام ووعد الجنة لقارئها بخلوص القلب ثم أمر القلم أن يكتب الرحمن الرحيم فلما كتب خرج نور من تحت العرش وخلق الله من ذلك النور بحر العدل إذا أراد أن يغفر لعبده يصب على رأسه قطرة ماء من بحر العدل ثم أمر الله القلم أن يكتب ﴿إِنَّا كُنَّا نَعْبُدُ وَإِنَّا كُنَّا نَسْتَعِينُ﴾ [الفاتحة: ٥] فكتب القلم فخرج نور من تحت العرش فجعله الله تعالى نصفين نصف ذلك النور توفيقاً للطاعة لأمة محمد ﷺ ونصفه الثاني توفيقاً لجميع الأمم من لدن آدم إلى نبينا محمد ﷺ ثم أمر الله القلم أن يكتب ﴿أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ﴾ [الفاتحة: ٦] فكتب القلم فخرج نور من تحت العرش فجعل الله تعالى من ذلك النور هدي يعني هداية لعباده المؤمنين خاصة لأمة محمد ﷺ ثم أمر الله القلم أن يكتب ﴿صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ﴾ فكتب القلم فخرج نور من تحت العرش وجمع الله ذلك النور فقال: هذا النور يبركه رزق العباد حلالاً مني إلى يوم القيامة ثم أمر الله القلم أن يكتب ﴿غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾ [الفاتحة: ٧] فكتب، فخرج نور من تحت العرش فأخرج من ذلك النور صوراً فجعل الله الهواء والقرع في الصور وسلمه إسرافيل عليه السلام. كذا في الدر المنثور. ثالث عشرها: سورة الحمد لأن في أولها لفظ الحمد. رابع عشرها: سورة الشكر لأن الحمد لله هو الشكر ومن قرأ سورة الحمد فقد شكر الله تعالى. وأخرج ابن جرير والحاكم في تاريخ نيسابور والديلمي عن ابن عمير وكانت له صحبة قال: قال رسول الله ﷺ إذا قلت: الحمد لله رب العالمين فقد شكرت الله تعالى.

وعن ابن عباس رضي الله عنهما قال: الحمد لله كلمة الشكر إذا قال العبد الحمد لله قال الله تعالى: شكرني عبدي. كذا في الدر المنثور وعن النبي عليه الصلاة والسلام قال: «إذا أنعم الله على عبد فيقول الحمد لله» يقول الله تعالى: انظروا إلى عبدي أعطيته ما لا قدر له فأعطاني ما لا قيمة له. كذا في تفسير النيسابوري. وروي عن الحاكم والبيهقي عن جابر رضي الله عنه عن النبي ﷺ ما أنعم الله على عبده من نعمة فقال: الحمد لله إلا أدى شكرها فإن قالها الثانية جدد الله تعالى ثوابها وإن قالها الثالثة غفر له ذنوبه أي الصغائر. وروى أبو يعلى والنسائي عن أبي موسى الأشعري رضي الله عنه عن النبي ﷺ من أكل وشبع وشرب فروي فقال: الحمد لله الذي أطعمني وأشبعني وسقاني وأرواني خرج من ذنوبه كيوم ولدته أمه كحاله وقت ولادة أمه في كونه لا ذنب عليه ولذا كان رسول الله ﷺ إذا فرغ من طعامه قال: «الحمد لله الذي أطعمنا وسقانا وجعلنا مسلمين» رواه أحمد وغيره عن أبي سعيد الخدري رضي الله عنه.

قبضت ولا هادي لمن أضللت ولا مضل لمن هديت ولا معطي لما منعت ولا مانع لما أعطيت ولا مقرب لما باعدت ولا مباعد لما قربت اللهم أبسط علينا بركاتك ورحمتك وفضلك ورزقك اللهم إني أسألك النعيم المقيم الذي لا يحول ولا يزول اللهم إني أسألك الأمن يوم الخوف اللهم إني عائد من شر ما أعطيتنا ومن شر ما منعنا اللهم حجب إلينا الإيمان وزينه في قلوبنا وكره إلينا الكفر والفسوق والعصيان واجعلنا من الراشدين

وقال العلماء: لسان الحمد ثلاث: لسان الإنساني فهو للعوام وشكره التحديث بإنعام الله مع تصديق القلب بأداء الشكر، ولسان الروحاني فهو للخواص وهو ذكر القلب لطائف اصطناع الله تعالى في تربية الأحوال وتزكية الأفعال ولسان الرباني: فهو لأخص الخواص وهم العارفون وهو حركة السر يقصد شكر حق الله تعالى بعد إدراكه لطائف المعارف وغرائب الكشف. كذا في كيمياء الغنى في شرح الأسماء الحسنى فعلى العاقل أن يحمد الله تعالى بالصدق والإخلاص في السراء والضراء كي يدعى إلى الجنة أولاً كما قال عليه الصلاة والسلام: «أول من يدعى إلى الجنة يوم القيامة الذين يحمدون الله في السراء والضراء» رواه سعيد بن جبير عن ابن عباس رضي الله عنهم. كذا في حسان المصاييح. وخامس عشرها: سورة الحمد الأولى. وسادس عشرها: سورة الحمد القصوى. وسابع عشرها: سورة الرقية لأن بعض الأصحاب رقبوا بهذه السورة على لديدغ وعلى بعض الأوجاع والأمراض ما أخرج أبو عبيد وأحمد والبخاري ومسلم وأبو داود والترمذي والنسائي وابن ماجه وابن جرير والحاكم والبيهقي عن أبي سعيد الخدري رضي الله تعالى عنه قال: بعثنا رسول الله ﷺ في سرية ثلاثين راكباً فنزلنا بقوم من الغرب فسألناهم أن يضيفونا فأبوا فلدغ سيدهم فأتوا فقالوا: هل فيكم أحد يرفي من العقرب فقلت: نعم أنا ولكن لا أفعل حتى تعطوننا شيئاً قالوا: إنا نعطيكم ثلاثين شاة قال: فقرأت عليها الحمد لله سبع مرات فلما قبضنا الغنم عرض في أنفسنا منها فكففتنا حتى أتينا النبي ﷺ فذكرنا له فقال: أما علمت أنها رقية أقسموها واضربوا لي بسهم. وثامن عشرها: سورة الشفاء لما أخرج سعيد بن منصور والبيهقي عن أبي سعيد الخدري رضي الله عنه أن رسول الله ﷺ قال: فاتحة الكتاب شفاء من السم. وأخرج الخلعي عن جابر رضي الله عنه فاتحة الكتاب شفاء من كل شيء إلا السام والسم الموت.

وروى البيهقي عن عبد الملك بن عمير مرسلاً قال ﷺ: فاتحة الكتاب شفاء من كل داء. قال المناوي من داء الجهل والمعاصي والأمراض الظاهرة والباطنة وإنها كذلك لمن تدبر وتفكر وجرب وقوي يقينه انتهى كلامه. وتاسع عشرها: سورة الشافية لأن فاتحة الكتاب تبرئ الأسقام والآلام وتعجل العافية في حينها وقد ورد في الأخبار الصحيحة والآثار الصريحة لقوله عليه الصلاة والسلام: إن في سورة الفاتحة سبعين شفاء. والعشرون: سورة الصلاة لتوقف الصلاة عليها وقيل: إن من أسمائها الحديث أيضاً قسمت الصلاة بيني وبين عبدي أي السورة قال المرسي: لأنها من لوازمها فهو من باب تسمية الشيء باسم لازمه والحديث المذكور هذا أخرجه البخاري ومسلم ومالك في الموطأ وأبو داود والترمذي والنسائي وابن ماجه وجرير وابن الأنباري عن أبي هريرة رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال: «من صلى صلاة لم يقرأ بأم القرآن فهي خداج هي خداج غير تام» قال الراوي: يا أبا هريرة إني أحياناً أكون وراء الإمام فغمض ذراعي فقال: اقرأ بها يا فارسي في نفسك فإني سمعت رسول الله ﷺ يقول: قال الله تعالى: قسمت الصلاة بيني وبين عبدي نصفين فنصفها لي ونصفها لعبدي ولعبدي ما سأل قال رسول الله ﷺ قرأ يقول العبد: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ [الفاتحة: ٢] فيقول الله تعالى: حمدني عبدي يقول العبد: ﴿الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾ [الفاتحة: ٣] يقول الله تعالى: أثنى علي عبدي يقول العبد: ﴿مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ﴾ [الفاتحة: ٤] يقول الله تعالى: مجدني عبدي يقول العبد: ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ

اللهم توفنا مسلمين وأحفظنا بالصالحين غير خزايا ولا مفتونين اللهم قاتل الكفرة الذين يكذبون رسلك ويصدون عن سبيلك فاجعل عليهم رجزك وعذابك إله الحق أمين. س حب مس. ويعلم من أسلم اللهم اغفر لي وارحمني واهدني وارزقني عو، فإذا رجع من سفره يكبر على كل شرف من الأرض ثلاث تكبيرات ثم يقول: لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير آيئون ناثيون عابدون

وَأَيَّاكَ تَسْتَعِينُ﴾ [الفاتحة: ٥] يقول الله تعالى: هذه الآية بيني وبين عبيدي ولعبيدي ما سأل يقول العبيد: ﴿أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾ [الفاتحة: ٦، ٧] فيقول الله: هؤلاء لعبيدي ولعبيدي ما سأل ولهذا سميت الصلاة. الحادي والعشرون والثاني والعشرون: سورة الدعاء وسورة الطلب لاشتمالها عليهما في قوله: اهتنا الصراط المستقيم. والثالث والعشرون: سورة السؤال ولذلك ذكره الإمام فخر الدين الرازي. الرابع والعشرون: تعليم المسألة قال المرسى: لأن الله تعالى علم عباده فيها آداب السؤال فبدأ بالثناء ثم بالإخلاص ثم بالدعاء وأخرج أبو عبيد عن مكحول قال: أم القرآن قراءة ومسألة وداء. كذا في الدر المنثور.

الخامس والعشرون: سورة المناجاة لأن المناجي يصل ربه فيها فينجيه الرب على ما ذكر في حديث القيامة. والسادس والعشرون: سورة التفويض لما فيها من الاستعانة بتقديم إياك نعبد وإياك نستعين. والسابع والعشرون: سورة المكافأة لأنها مكافأة النوافل السبعة حين دخلوا مكة كما سيذكر في نزول قوله تعالى: ﴿وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِّنَ الثَّنَائِ﴾ [الحجر: ٨٧] والقرآن العظيم في فضائل الفاتحة. الثامن والعشرون: أفضل سورة القرآن لما أخرج البيهقي في شعب الإيمان والحاكم من حديث أنس رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ أفضل سور القرآن الحمد لله رب العالمين. التاسع والعشرون: آخر سورة من سور القرآن لما أخرج أحمد والبيهقي في شعب الإيمان بسند جيد عن عبد الله بن جابر رضي الله عنه أن رسول الله ﷺ قال: له ألا أخبرك بآخر سورة نزلت في القرآن قلت بلى يا رسول الله قال فاتحة الكتاب وأحسبه قال: فإن فيها شفاء من كل داء. الثلاثون: أعظم سورة في القرآن لما أخرج أحمد والبخاري والدرامي وأبو داود والنسائي والحسن بن سفيان وابن جرير وابن حبان والحاكم وابن مردويه وأبو نعيم والبيهقي عن أبي سعيد بن المعلى رضي الله عنه قال: كنت أصلي فدعاني النبي ﷺ فلم أجبه حتى صليت ثم أتيت فقال: ما منعك أن تأتيني فقلت: كنت أصلي فقال: ألم يقل الله استجبوا لله وللرسول إذا دعاكم ثم قال: لأعلمنك أعظم سورة في القرآن قال: الحمد لله رب العالمين هي السبع المثاني والقرآن العظيم الذي أوتيته.

وفي رواية صحيحة أقسم المصطفى ﷺ وقال: والذي نفسي بيده ما أنزل الله في التوراة ولا في الإنجيل ولا في الزبور ولا في القرآن مثلها وإنها السبع المثاني أو قال السبع المثاني والقرآن العظيم الذي أعطيته ووجدت في تفسير الفاتحة زيادة أسمائها سورة المنة والمجزية وسورة الثقلين وسورة مجمع الأسماء فهذا ما وقفت عليه من أسمائها ولم يجتمع في كتاب قبل هذا.

فصل

الأحاديث الصحيحة الواردة وأقوال الأئمة في تفسير الفاتحة

اختلف العلماء في البسملة منهم من قال: إنها ليست بآية من الفاتحة ولا من غيرها وإنما كتبت للفصل بين السور والتبرك بالابتداء بها وعليه أبو حنيفة رحمه الله تعالى ومن تابعه ولذا يجهر بها في الصلاة الجهرية عندهم ومنهم من قال: إنها آية من الفاتحة ومن كل سورة وعليه الشافعي وأصحابه رضي الله عنهم ولذا يجهر بها في الصلاة الجهرية. كذا في العيون والباء متعلق بمحذوف تقديره

ساجدون سائحون لربنا حامدون صدق الله وعده ونصر عبده وهزم الأحزاب وحده خ م د ت فإذا أشرف على بلده آيئون تائبون عابدون لربنا حامدون ولا يزال يقولها حتى يدخل بلده خ م س وإذا دخل على أهله قال توباً توباً ولا يغادر علينا حبوا ط أوباً أوباً لربنا توباً ولا يغادر علينا حبوا ص ومن نزل به غم أو كرب أو أمر مهم فليقل لا إله إلا الله العظيم الحليم لا إله إلا الله رب العرش العظيم لا إله إلا الله رب السموات

FÂTİHA-İ ŞERİFENİN TEFSİRİ

Fâtiha-i şerîfenin tefsiri hakkında vârid olan sahih hadisler ve imam-ların sözleri:

Âlimler Besmele-i şerifenin Fâtihadan bir âyet olup olmadığı hususunda ihtilaf etmişlerdir. Âlimlerden bazıları dedi ki, Besmele ne Fâtihadan ne de diğer sûrelerden bir âyettir. Besmele ancak sûrelerin arasını ayırmak için ve kendisi ile başlamada teberrüken yazılmıştır. İmâm-ı Azam Ebû Hanîfe (r.a.) ve ona tâbi olanlar bu görüş üzeredirler. Bu sebeble Hanefî Mezhebinde namazda besmele gizli okunur.

Bazı âlimler de dediler ki: Besmele-i Şerife hem Fâtiha da hem de diğer sûrelerden bir âyettir. İmam Şâfîi (r.a.) ve ona tâbi olanlar bu görüş üzeredirler. Bu sebeble kıraatın aşikâra okunduğu namazlarda Besmeleyi de aşikâra okurlar. El-Uyûnda da böyledir.

الله lafza-i celâlindeki "B" harfi bir mahzûfe mütaalliktir. Takdiri de şu şekildedir: اقرأ بسم الله Beyzâvî bu şekilde zikretmiştir.

Burada ma'mûlün takdimi (önde gelmesi) Allahü Teâlâ'nın zikrine ihtimam (hürmet) için ve kâfirlerin putlarının isimlerini zikretmelerini redd içindir. Zira kâfirler "Bi-İsmillât vel'uzzâ diyorlardı. El-Uyûn da da böyledir.

الله Lafza-i Celâline gelince: İmam Halil (r.a.) dedi ki: Allah lafzı isim olup Allahü Teâlâ'ya mahsus olan bir alemdir ki; bunun iştiraki yoktur.

Bazı âlimlere göre de: Allah lafzı müştaktır. (Yani başka bir kökten türetilmiştir) Ancak neden müştak olduğu hususunda ihtilaf etmişlerdir. Bazıları dedi ki: Allah lafzı "Elehe İlâhetenden veya Elihe İlâhetenden" alınmıştır. Yani Abide İbâdeten masdarından alınmıştır. Böyle olunca manası şudur: İbâdete müstehak olan Allahü Teâlâdır başkası değil. Meâlim de bu şekilde zikredilmiştir.

الرحمن Lafza-i celâli ise: Allahü Teâlâ dünyada mahlukata rızık ve menfat ulaştırmakla mahlukatın (yaratılmışların) tamamına merhamet edendir.

الرحيم Lafza-i celâli ise: Allahü Teâlâ kıyâmet günü hususiyetle (sadece) mü'minlere merhamet edendir ki: onlara hak ettikleri halde azâbı terk ederek ve onlara Cennette sevâbı ve hayrı ulaştırandır.

Rahmân ve Rahîm Lafza-i celalleri arasındaki fark ise: Şüphesiz Rahmân lafzı, mana itibarı ile umûmi, lafız itibarı ile hususidir ki; bu lafız Allahü Teâlâ'dan başkası için kullanılmaz. Rahîm lafzı ise: Mana itibarı ile hususi, lafız itibarı ile umumidir ki; bu lafız Allahü Teâlâ'dan başkası için kullanılır ve başkası bu lafızla isimlendirilir.

اَلْحَمْدُ Lafzı ise: Hamdlerin, şükürlerin ve yüceliklerin tamamı Allah'a aittir.

Yani Hakk olan Mahlukatın Ma'bûduna aittir demektir. Buradaki "LÂM" Ehl-i sünnet ve'l-cemaata göre istiğrak içindir. Yani şükürlerin ve hamdlerin tamamı Allahü Teâlâ'yadır demektir. Lafız itibarı ile haberdur ki; sanki Allah Sübhânehü şunu haber vermektedir: Şüphesiz hamde müstehak olan sadece Allahü Teâlâdır. El-Maalimde de bu şekilde zikredilmiştir.

Böyle olunca cümle mübteda ve haberdur. Mahhali, mukadder kavil lafzının mefulu olarak mensubtur. Çünkü bu, kullarına nasıl hamdedeceklerini öğretmek içindir. Bunun takdiri ise: قُولُوا اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَمْ يَقُلْ اَلْحَمْدُ Yani El-Hamdü lillâh deyin, El-Hamdü lî demeyin" demektir. Burada şükür ve medih manası vardır. Fakat hamd, şükürden daha mühimdir. Çünkü hamd, nimetin ve de diğer şeylerin mukabilinde söylenir. Şükür ise sadece nimetin mukabilinde söylenir. Şükür, kalb, dil ve azalarla olur. Hamd ise sadece dil ile olur. El-Uyûnda da böyledir.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ Buradaki "Lâm" ahd içindir. Yani kâmil bir hamd demektir. Böyle olunca bu da Allah'ın kendisine olan hamdi veya Rasûllerin veya kâmil velilerin hamdi demektir.

Veya burada ki "Lâm" umum veya istiğrak için olur. Yani hamdlerin, şükürlerin ve yüceliklerin tamamı, aslen mahmuda (hamde lâıyk olana) ve adâleten methedilmiş olana ve Hak olarak ma'bud olana aittir. Hamdler, şükürler ve arzlar Melikten (Allahü Teâlâ'dan) veya beşerden veya başkasından olur. Bu hususta Allahü Teâlâ buyurdu ki, "Hiçbir şey yoktur ki O'na hamdiyle tesbih etmesin."

Sûfilere göre hamd ise; mahmûdun kemâlini izhar etmektir. Allahü Teâlâ'nın kemâli ise sıfatları, fiilleri ve eserleri ile bilinir.

Şeyh Dâvudu Kayserî (r.a.) dedi ki: " Hamd, benim kavlim (sözüm) fiilim ve halimdir. Kavli olan hamdim, Hak Sübhânehünün kendisi üzerine senâ ettiği (övdüğü) şeyle peygamberlerin (a.s.) lisanı üzerine dilin Allahü Teâlâ'yı hamd ve senâ etmesidir. Amelî olan hamdim ise: İbâdetlerden ve hayırlardan olan bedenî amelleri, Allahü Teâlâ'nın rızâsını kazanmak için veya Cenâb-ı Kerime yönelmek için yerine getirmektir. Çünkü hamd, insan üzerine dil ile vâcib olduğu gibi aynı şekilde insana uzuvlarının tamamı ha-sebiyle de vâcib olur. İnsanın hallerinin tamamında şükretmesi gibi. Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Hallerimin tamamı üzerine Allah'a hamd olsun."

Bu hamdin ifâsı ancak uzuvların tamamının kullanılmasıyla mümkün olur ki; bu da her uzvun yaratıldığı şey için meşru' bir şekilde Hakk

Teâlâ'ya ibâdet maksadıyla ve O'nun emrine boyun eğerek yapmaktır. Yoksa nefsin hazlarını ve rızasını talep etmek için değil.

Hal ile yapılan hamd ise: Ruh ve kalb hasebiyle olan hamddir. İlmî ve amelî kemâlât ile vasıflanmak, ilâhî ahlak ile ahlaklanmaktır. Çünkü insanlar, peygamberlerin (a.s.) lisânı ile Allahü Teâlâ'nın ahlakı ile ahlaklanmaları hususunda emrolunmuşlardır. Zira bu onların nefislerinde ve zâtlarında kemâlâtın meleke kazanması içindir. Hakikatta ise, Hakkın kendi nefsini zâhir ile müsemma olan tafsîlî makamda hamd etmesidir ki, kendisine muğayir olmadığı cihetle bu böyledir. Fakat cem makamında zâtına hamd etmesi ise, kavî olarak kendi Kitâbında ve suhurlarında kendi nefsinin kemâl sıfatları ile bildirerek söylediğidir. Fiilî olarakta, cemî ve celâl sıfatlarının kemâline gaybtan şehâdete, bâtından zâhirine, ilminden ay-nına, sıfatlarının cevvelân ettiği, isimlerinin velâyet yerinde belirlediği ölçüde izhar etmesidir.

Hal cihetinden ise bu, en yüce feyiz ile zâtında tecelli etmesi ve ezeli nurun zuhur etmesidir. Böyle olunca hâmid (hamdedici) ve mahmud (hamdedilen) cemi' olarak ve tafsîlî olarak O'dur. Şâirin şöyle söylediği gibi:

Perde açılmadan önce ben bir dehr idim.

Ben sana şükürde bulunup zikrettim.

Gece aydınlandığında şuna şâhid olarak sabahladım:

Muhakkak zikredilen de, zikir de, zikreden de sensin.

Kavî (sözlü) hamdle hamd eden her kimse, kemâl sıfatları ona isnad etmekle mahmudu (hamdedileni) tanır. Bu da ta'rifi gerektirir. Onun kemâli sona ermiştir.

Hamd lafzı, senâya, şükre ve methe şâmidir. (yani bunları içerisine almaktadır)

Bu sebeble Allahü Teâlâ kendi kitâbına kendisine senâ edilsin, âlemlerin Rabbine şükredilsin ve kıyâmet gününün mâliki Rahmân ve Rahîm olan methedilsin diye Kur'ân-ı Kerîme hamd ile başlamıştır. Sonra bilinsin ki, kulun bu üç vecih ile (yolla) Allahü Teâlâ'yı hakiki olarak hamd etmesi mümkün değildir. Bilakis taklîden ve mecâzen Allah'a hamd etmesi mümkündür.

Birincisi: Şüphesiz senâ ve medihin; Allahü Teâlâ'nın künhünü bilmede zâtına veya sıfatlarına lâıyk olan bir yolla olmasıdır. Allahü Teâlâ buyurdu ki:

O onların önlerindeki ve arkalarındaki bilir. Onlar ise, O'nu ilmen ihata edemezler.¹ "Allah'ı gereği gibi tanıyamadılar."²

¹ Tâhâ sûresi; âyet: 110.

² En'âm sûresi; âyet: 91.

İkincisi ise: Rasûlullah (s.a.v.) Mirac gecesi Allahü Teâlâ'yı senâ etmekle hitâb olunduğu gibidir. Şöyle hitâb olunmuştu: "Sana lâyük olduğun şekilde senâ edemem" Emre boyun eğmenin lüzumunu ve ubûdiyetin (kul-luğun) izharını bildi ve devamında şöyle buyurdu: "Sen kendini senâ ettiğin gibisin" Bu ise taklîd ile olan senâdır. Aynı şekilde bizde taklîd ile Allahü Teâlâ'ya hamdetmekle emrolunduk. Şöyle buyuruldu: "El-Hamdü lillâh de!" Allahü Teâlâ buyurdu ki: "Gücünüzün yettiği kadar Allah'tan korkun!" Te'vîlât-ı Necmiyyede de böyledir.

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Hamd, şükrün başıdır. Kim Allahü Teâlâ'ya hamdetmezse, Allah'a şükür de etmez."

رَبِّ الْعَالَمِينَ Bunu, hamde mukâbil olarak hamdlerin tamamına zâtının müstehak olmasını zâtının ismini getirerek tenbihte bulunmuştur. Sonra sıfatlarının isimlerini getirerek iki müstahakkı (zât ve sıfatlarını) bir araya getirmiş oldu.

Rabbilalemiyn terkihi; Allahü Teâlâ'nın, zâtıyla, sıfatlarıyla olan ve de dünyevi ve uhrevi olan hamdlerin tamamına müstehak olduğunun delilidir. Rabb lafzı, terbiye ve ıslâh manasınadır. Âlemîn hakkında ise; onları gıdalandırarak ve onların var olmalarını sağlayan (vucudlarının bekasını sağlayan) sebepleri halkederek bunu yapmış olur.

İnsan hakkında ise; insanın zâhirini yani nefisini nimetler vererek terbiye eder. (büyütür) Bâtinleri da rahmeti ile terbiye eder ki, bu da kalblerdir. Âbidlerin (ibâdet edenlerin) nefislerini şerâatin hükümleri ile terbiye eder. Kendisine müştâk (âşık) olanların kalblerini de Muhammedî tarikatın âdâbı ile terbiye eder. Muhiblerin sırlarını ise hakikat nurlarıyla terbiye eder. Bazen de insanın tavırlarını terbiye eder ki; insanın azalarında ki nurları feyzi ile kuvvetlendirir.

Kemik ile işittiren, yağ ile gördürten, et ile konuşturan Allah Sübhâhanehüyyü noksan sıfatlardan tenzih ederiz. Ve nebâtatta gıdalanma tertibini hububat (taneler) ve meyveler ile icrâ eden, hayvanlarda et ve yağlar ile, yerlerde ağaç ve nehirler ile ve eflakta (feleklerde) yıldızlar ve nurlarıyla ve zamanda sekaratın ile gecelerde eziyet veren haşereler ve hareketlilerin sakinleştirilmesi ile seni muhafaza eden ve gündüzleri de fazl-ı ihsanda bulunarak bu muazzam nizâmı icrâ eden Rabbimi noksanlıklardan tenzih ederim. İşte seni bu şekilde terbiye eden Rabbin senden râzi oldu. Sanki Allahü Teâlâ'nın senden başka kulu yoktur. Halbuki sen ona hak ettiği şekilde hizmet etmiyorsun ki; san ki senin O'ndan başka Rabbin vardır.

رَبِّ الْعَالَمِينَ lafzı âlem lafzının cemîidir ki; bu lafzın müfredi yoktur. Vehb bin Münebbih (r.a.) buyurdu ki: Allahü Teâlâ'nın on sekiz bin âlemi vardır. Dünya âlemi de onlardan biridir. Bu alemdeki, bayındır olan yerler, harap olanların yanında koca çölde bir çadır gibidir."

Dahhâk (r.a.) dedi ki: "Üçyüz altmış tane âlem vardır. Bunlardan yalınayak ve çıplak olanlar vardır ki; kendilerini yaratıcı bilmezler. Onlar cehennemde kalan rezillerdir. Altmış tane âlem elbise giyerler. Onların mürebbisi (terbiyecisi) Zülkarneyn'dir. Ve onlar konuşurlar."

Ka'bû'l-Ahbâr (r.a.) buyurdu ki: "Âlemler sayılamaz. Çünkü Allahü Teâlâ buyurdu ki: "Rabbinin ordularını (sayısını) kendisinden başka kimse bilemez."

Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet edildi buyurdu ki: "Muhakkak ki Allahü Teâlâ mahlukatı (yarattıklarını) Melekler, Şeytanlar, İnsanlar ve Cinniler olarak dört sınıf şeklinde yarattı. Sonra da onları on cüz (kısım) kıldı. Bunlardan dokuz cüzü şeytanlardır. Bunlardan bir cüzünü (kısını) de insan ve cinnilerden kıldı. Bu ikisini de on kısma ayırmıştır. Bu on kısımdan dokuz kısmı cinniler, bir cüzü de insanlardır. Sonra da insanları yüz yirmibeş kısma ayırdı. Onlardan yüz kısmını Hind (Hindistan ve Çin) beldelerinde kıldı. Bunlardan bir kısmına Sâtûh denir ki; onlar başları köpeklerin başı gibi olan insanlardır.

Onlardan bir kısmı da Mâlûh denilir ki, onlar gözleri göğüslerinde olan insanlardır. Onlardan bazıları da Mâsûh denilir ki; onların kulakları fıl kulakları gibidir. Onlardan bazısına da Me'lûf denilir. (Buradaki lafızlar mecâzi olup kişilerin yaşayış tarzlarına göre bir netice elde edeceklerini bildirmektedir) Onların tamamı cehennemdedirler.

O insanlardan on iki cüzü (kısımlı) Rum beldelerinde kılınmıştır ki; bunlar da Nastûriyye, Melkânîyye ve İsrâîliyye olanlardır. Bu üçünden her biri dört tâîfeye (guruba) ayrılır ki, onların tamamının gideceği yer cehennemdir.

İnsanlardan altı cüz de (kısımda) meşriktedir. (doğudadır) Bunlar Ye'cüc, Me'cüc, Türk, Hâtân, Türkü Halleç, Türkü Hazer ve Türkü Cürahyerdir.

İnsanlardan altı kısım da mağribde (batıda) kılınmıştır. Bunlar Zenc, Zınat, Habeşe, Tevye, Berberî ve diğer batı kâfirleridir. Bunların gideceği yer cehennemdir.

İnsanlardan geriye kalan bir cüz de Tevhîd ehlidir. Onlar da yetmiş üç fırkaya ayrılır. Bunlardan yetmiş iki tanesi tehlike üzeredirler. Çünkü onlar bid'at ve dalâlet ehlidirler. Bir tanesi de Fırka-ı Nâciyedir. (kurtuluşa eren fırkadır) Bu da Ehl-i sünnet ve'l-cemaattır. Onların hesâbı Allahü Teâlâ'ya aittir. Dilediğini mağfiret eder, dilediğine de azâb eder.

Hadisi şerfte geldi ki:

"Şüphesiz İsrâiloğulları yetmiş iki fırkaya ayrıldı. Benim ümmetim de yetmiş üç fırkaya ayrılacaklardır. Onların tamamı cehennemdedir. Bir tanesi bunun dışındadır." (kurtulmuştur) Bunun üzerine soruldu:

"Yâ Rasûlellahî Bunlar kimdir?:" Rasûlüllah (s.a.v.) cevaben buyurdular ki:

"Onlar Benim ve ashâbımın olduğu şey üzerine (Bizim bulunduğumuz yol üzere) olanlardır." Yani itikat, (inanç) fiil ve kabul cihetinden benim ve ashâbımın bulunduğu yolda bulunan kimselerdir.

Rasûlüllah (s.a.v.) ve ashâbının bulunduğu yol ise, Hak olan ve Cennete ulaştıran yoldur ve de kurtuluş ve felâh yoludur. (Çünkü bu yol, Allahü Teâlâ'nın râzi olduğu ve taleb ettiği yoldur)

Bunun dışındaki diğer yetmiş iki fırka ise, bâtıldır ve Cehennemde götüren yoldur. Eğer bunlar İbâhiyye yolundan iseler onlar Cehennemde ebediyyen kalacaklardır.

الرحمن الرحيم Bu Lafza-i celâlin (eğer Besmele Fâtihadan bir âyet kabul edilecek olursa) tekrarında bazı görüşler vardır.

Bunlardan birincisi: Besmele-i şerifede geçen rahmetin ikisi de zâtîdir. Fâtihada geçen rahmetin ikisi de sıfatîdir ki; bu da kemâlî olan sıfatlardır.

İkincisi: Bismelenin Fâtihadan olmadığını bildirmek içindir. Eğer Fâtihadan olsa, bir şeyin tekrar edilmesi, faydadan hali (uzak) sayılır.

Üçüncüsü: Kulları, zikri çoğaltmaya teşvik içindir. Şüphesiz ki Allahü Teâlâ'nın sevgisinin alâmeti, Allah'ın zikrini sevmektir.

Hadîs-i şerifte gelmiştir ki, "Kim bir şeyi severse, onun zikrini çoğaltır."

Dördüncüsü: Zira o, Rabbü'l-âlemîn'in zikridir. Beyân edildi ki: Şüphesiz Rabbül-âlemîn olan Allah Rahmândır. Çünkü onları dünyada rızıklandırır. Yine Allahü Teâlâ Rahîmdir. Çünkü onları ukbâda (âhirette) mağfiret eder. Bu sebeble bu Lafza-i celâllerden sonra "Mâlikî yevmiddîn" Lafza-i celâli geldi. Yani rubûbiyyet (Rabblik) ya Rahmâniyet ile olur ki: bu da dünyada rızıklandırmaktır. Veya Rahîmiyyet ile olur ki: bu da ukbâda (âhirette) başışlamaktır.

Beşinci: O, hamdin zikridir. Yapılan hamd sebebiyle de rahmete nâil olunur. Şüphesiz beşerden (insanlardan) Allahü Teâlâyı ilk hamdeden kimse Hz. Âdem'dir. (a.s.) Aksırdığında "El-Hamdü lillâh" demiştir. Ona, hemen cevap verilmiş; "Yerhamükellah" denilmiş ve devamında "İşte bu sebeble Rabbin seni yarattı." Bundan da bilindi ki: Âdem (a.s.) hamd için yaratılmıştır ve hamd ile de Allahü Teâlâ'nın rahmetine nâil olunur.

Altıncısı: Buradaki tekrar ta'lîl içindir. Zira hamdin bu vasıflar üzerine tertibi, onun me'hazinin Rahmâniyet ve Rahîmiyet olduğuna alamettir. Cümlesi de (bunların tamamı) Allahü Teâlâ'nın yapmış olduğu in'âm ve ih-sanında muhtar olduğuna, bunlara kendisini zorlayıcı olmadığına delâlet eder.

İşte bunda hamde müstehak olmanın sebepleri, Rabbü'l-âlemîn olan Allah'ın zâtının feyzinden ve Rahmân ve Rahîmîn kemâlatından alınmıştır. Yoksa dünyada bunların feyzinin dışında kalan yoktur. Âhirette ise sevâb bahşetme feyzi lütfendir. Cezâ (karşılık) vermesi de adâletinin iktizasınca-
dır. Bundan da üç vasfın tertib üzere gelmesinin yolu anlaşılmaktadır.

Rahmân ve Rahîmin arasındaki fark ise:

Ya Hakkın birincisiyle hususileştirilmesiyle veya umumileştirilmesi veya açık ve yüce nimetlere kaynak olması itibarıyladır.

Birincisine göre: Allah Rahmândır ve onun cinsi kullardan sâdır olmaz. Rahîm ise; insanlardan sâdır olması düşünülebilir. Bunlar ise Zinnûn'dan (k.s.) rivayet edildiği gibidir şöyle buyurmuştur:

HİKAYE

"Kalbime bir velvele düştü. Bunun üzerine Nîl'in kenarına çıktım ve orada bir akrebi gördüm ki; doğruca ilerleyip gidiyordu. Ben de onu takip ettim ki; suyun kenarında bulunan bir kurbağaya ulaştık. Akrep kurbağanın sırtına bindi ve Nîl'in karşı tarafına geçti. Ben de bir kayığa binip onu ta'kip ettim. Akrep kurbağının sırtından inip uyumakta olan bir gence doğru ilerledi. Gördüm ki dişi bir yılan genci sokmak istemektedir. Akreple yılan boğuştu ve birbirlerini soktular ve her ikisi de öldüler ve böylelikle uyuyan genç kurtulmuş oldu." Rûhul-Beyân tefsirinde de böyledir.

Rahmân ve Rahîmin bir manası da: Rahmet sâhibi demektir ki, o da ehli için hayır murâd etmektir. Bu sıfattan sonra sıfattır ki; mahlukatı (yaratılmışları) üzerine rahmetin te'kidi ve Allahü Teâlâ'nın rahmetinin gadabını geçtiğini beyân için sıfatlar tekrar edilmiştir.

Lafza-i celâli de Allahü Teâlâ'nın başka bir sıfatıdır ki; kendisinin ceberûretini ve o günde hükmün kendisine mahsus olduğunu yani hesap ve cezâ gününün hâkimi olduğunu, yani dünyada hüküm ve mülkte iki kimsenin münazaa ettiği gibi (çekiştiği gibi) kıyâmet gününde hiç kimse Allahü Teâlâ'nın mülkünde ve hükmünde kendisiyle münazaa edemez demek olup bunun beyanı içindir. Mananın özü ise şudur. Kıyâmet günü işlerin tamamının Meliki (Sahibi) Allahü Teâlâdır. Celâleyn ve El-Uyûnda da böyledir.

"o günde" o gün "o gün" Lafza-i celâli de "o gün" Örfteki manası; güneşin doğması ile batması arasındaki zamandan ibârettir. Şer'i şerifte ise: İkinci fecrin (Fecri sâdıkn) doğması ile güneşin batması arasındaki zamandır. Burada murad edilen ise, mutlak vakittir. Çünkü o günde güneş yoktur. Bundan sonra "Yevm" kelimesinin "Dîn" kelimesine izâfeti ednâ mülâbeset (yani en kü-

çok bir alaka) içindir. Diğer zarfların içerisinde meydana gelen olaylara izâ-feti gibi. Yevmü'l-Ahzâb (Ahzab günü) ve Yevmü'l-Feth (Feth günü) gibi.

Dîn gününün tahsisi ise; ya o güne ta'zim için veya o günden korkmak için veya emirlerin icrasının sadece o günde yapılacağının beyanı ve o günde mülkler ile onların sahiblerinin arasındaki alaka tamamen kesileceğini bildirmek içindir.

Bu günde Allahü Teâlâ'dan başka ne bir melik ne bir kâdı ne de bir hüküm sahibi kalır.

Mâlik ve Melik lafızlarının aslı, bağlamak, irtibat kurmak ve şiddet ve kuvvet göstermektir. Hakîkatta Allahü Teâlâ için kâmil bir kuvvet, geçerli olan bir velâyet ve câri olan bir hüküm ve geçerli olan bir tasarruf vardır. Bunlar kul için mecâzidir. Çünkü kulların mülkünün bir başlangıcı ve sonu vardır. Kulların mülkü her şey üzerine değil sadece belli bir kısım üzerinedir. Yine kulların mülkü cisimler üzerine olup arazlar üzerine mülkiyetleri yoktur. Yine onların mülkü nefis üzerine olup nefes üzerine değildir. Yine onların mülkü zâhir üzerine olup bâtın üzerine değildir. Yine kulların mülkü diri üzerine olup ölümler üzerine değildir. Hak olan Ma'bud için böyle değildir. Çünkü Allahü Teâlâ'nın mülkü için bir zevâl (yok olma) ve intikal yoktur.

Bu kelimeyi elif ile "Mâlikî" diye okumak, "Melikî" diye okumaktan daha sevâbtır. Zira burada harfin ziyadeliği vardır.

Ebû Abdullah Muhammed bin Şecâli'l- Belhamîden (r.a.) nakledildi buyurdu ki, "Fâtîha-i şerifedeki bu lafzı Mâlikî diye okumak benim âdetimden idi. Ancak bazı ediblerin şöyle söylediğini işittim: "Bu Lafza-i celâli Melikî diye okumak daha belîğdir." Bunun üzerine âdetimi terk ettim ve Melikî diye okumaya başladım: Bunun üzerine rüyamda birinin şöyle söylediğini gördüm; "Niçin hasenatından on tane noksanlaştırıyorsun? Rasûlullah'ın (s.a.v.) şöyle buyurduğunu işitmedin mi?

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kim Kur'ân'ı okursa, o kimse için her harf mukabilinde (karşılığında) on hasene vardır ve on günahı silinir ve on derecesi de yükseltilir." Bu rüyayı gördükten sonra uyandım ve âdetimi terk etmedim. Tâ ki ikinci defa rüyamda gördüm ve bana denildi ki: "Sen bu âdeti niçin terk etmiyorsun? Rasûlullah'ın (s.a.v.) şu kavlini duymadın mı? "Kur'ân'ı azim ve muazzam olarak okuyun." Bunun üzerine lûgat ilminde âlim olan Kurtubâya gittim ve ona Mâlikî ile Melikî lafızları arasındaki farkı sordum. Bunun üzerine o dedi ki: "İki lafız arasında büyük fark vardır. Mâlik; dünyadan bir şeye sahip olan demektir. Melik ise; meliklere (sultanlara) sahip olan demektir.

Tefsîr-i İrşâd'da denildi ki: "Haremeyn (Mekke ve Medine) ehli Melikî diye okurlar ki; bu da kahredici sultân, apaçık bir şekilde istilâyâ gücü yeten, tam bir şekilde gâlibiyeti olan ve emir ve nehiler ile umumun işlerinde

küllî (tam) bir tasarruf üzerine kudreti olan demektir. Bu mana ile Melik'i lafzı, Yevmid-dîn'e izâfeti en münasip (uygun) olandır." Onun sözü burada bitti.

Her görüş sahibi için çeşitli tercih şekilleri vardır ki bunlar Tefsîr kitâblarında zikredilmiştir. Bu hususların oralardan mütalaa edilmesi gerekir.

Fâtîha-i şerifedeki beş sıfatın arka arkaya getirilmesinin yolu da, sanki Allahü Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Seni yarattım şüphesiz ki Ben Allah'ım! Sonra seni nimetlerimle terbiye ettim. Çünkü Ben Rabb'im! Sen bana âsi oldun. (karşı geldin) Ben de senin günahlarını örttüm. Zira Ben Rahmân'ım. Sonra sen tevbe ettin. Ben de seni mağfiret ettim. Zira Ben Rahîm'im. Sonra mutlaka (işlenen herşeye mukabil bir) cezâ (bedel, karşılık) lazım gelir. Çünkü Ben Dîn gününün mâlikiyim. (sahibiyim) Rûhu'l-Beyân tefsirinde de böyledir.

وَأَيُّكَ تَسْتَعِينُ yani tevhid ve ibâdeti sana tahsis ederim demektir. yani sana ibâdet etmede ve bütün işlerimde yardım talebini sana mahsus kılarım demektir. Burada "lyyâke" lafzının tekrar edilmesi, başkasından yardım talebinde bulunma ihtimalini ortadan kaldırmak içindir.

اهدئنا الصراط المستقيم Burası yeni bir cümle başlangıcıdır. Sanki şöyle denilmiştir: Size nasıl yardım edeyim? Cevaben denildi ki: Matluba ulaştırın senin yolun üzerine bizi sâbit kıl." denildi. Bu da kendisinde eğrilik olmayan apaçık bir yoldur ki; İslâm veya Kur'ân yoludur ve de onlarda bulunan âdâb ve hükümlerdir.

Bazısı dedi ki, bunun manası şudur: Bizi hidâyet yolun üzerine öldür. (canımızı al) demektir. Çünkü onlar hidâyetin üzeredirler.

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ yani imân ile seçmiş olduğun dostlarının yoluna ulaştır ki; istikâmetin veya müşâhede üzere ibâdetinle onlar üzerine ihsanda bulundun. Nitekim hadîs-i şerifde bildirildiği üzere ihsan peygamberlere ve velilere verilmiştir.

غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ bir önceki cümleden sıfat olduğu için esre olarak gelmiştir. Veya bedel olur ki; manası şöyledir. İslâm'ı terk ederek rezil-i rûsvay olmuş ve lânetin ile gadabına uğrayanların dışındaki bir yola ulaştır demektir. Allahü Teâlâ'nın gadabı ise âsiler ve kâfirlerden intikâm almayı irâde etmesidir. (dilemesidir) Onlar ise Yahûdilerdir.

Allahü Teâlâ buyurdu ki:

De ki: "Size Allah yanında cezaca ondan daha fenasını haber vereyim mi? O kimseler ki, Allah kendilerine lânet etmiş, gadabına uğratmış, onlardan maymunlar, hınzırlar ve Tağut'a tapanlar yapmış. İşte bunlar mev-

kîce daha fena ve düz yoldan daha sapkındırlar." El-Uyûnda da bu şekilde zikredilmiştir. ¹

Mü'minlerin âsilerine Allahü Teâlâ'nın gadabı mülhak olmaz. Allahü Teâlâ'nın gadabı ancak kâfirler üzerinedir. Maalim de de böyledir.

وَلَا الضَّالِّينَ yani hevâlarına tâbi olup hidâyet yolundan sapmış olanların- bunlar hıristiyanlardır- yolunun dışında bir yola ulaştır. Zira Allahü Teâlâ buyurdu ki:

De ki: -"Ey ehl-i kitâb! Dininizde haksız ifrata dalmayın. Bundan evvel, şaşmış, bir çoklarını da şaşırtmış ve yolun doğrusundan sapmış bir kavmin hevâları ardından gitmeyin. ² El-Uyûnda da böyledir.

آمین kabul buyur manasındaki fiilin yerine isim olarak kullanılmıştır. Âmin lafzı ittifakla Kur'ân-ı Kerîmden değildir. Fakat Fâtîha sûresinin âmin lafzıyla bitirilmesi sünnet kılınmıştır. Çünkü Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Cebrâîl (a.s.) Fâtihayı okuyup bitirdiğimde bana Âmin" demeyi öğretti." Ve buyurdu ki: "Bu, Kitâb üzerine hatm (mühürleme) gibidir." Alî bin Ebî Tâlib'in (r.a.) şu kavli de bu manadadır: "Âmin, Rabbü'l-âlemîn olan Allah'ın mührüdür ki; bununla kullarının duâsını mühürler." Beyzâvî de bu şekilde zikretmiştir. Böylelikle onun sebebiyle kullardan âfetler def'edilir. Kitâbın hatminin Kitabın fesada uğramasına mâni olduğu gibi.

İmam Beğâvî, Ebû Hüreyre'ye (r.a.) isnadla rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "İmam غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ dediğinde "Âmin" deyiniz. Zira melekler âmin derler, imam da âmin der. Kimin âmin demesi meleklerin âmin demesine muvafık olursa, geçmiş ve gelecek günahları bağışlanır."

¹ Mâide sûresi; âyet. 60.

² Mâide sûresi; âyet: 77.

باسم الله أقرأ. كذا البيضاوي وتقديم المعمول ههنا اهتماماً بذكر الله تعالى ورداً على الكفار بذكر أسماء أصنامهم حيث كانوا يقولون: باسم اللات والعزى. كذا في العيون. قوله: الله قال الخليل: هو اسم وعلم خاص لله تعالى لا اشتقاق له وقال جماعة: هو مشتق ثم اختلفوا في اشتقاقه فقيل من إله آلهة أي عبد عبادة معناه أنه مستحق للعبادة دون غيره. كذا في المعالم. الرحمن الذي يرحم كافة الخلق بإيصال الرزق والنفع إليهم في الدنيا. الرحيم الذي يرحم المؤمنين خاصة يوم القيامة بترك عقوبة من يستحقها وإيصال الخير والثواب لهم في الجنة والفرق بينهما أن الرحمن عام معنى وخاص لفظاً لا يطلق على غير الله تعالى، والرحيم خاص معنى عام لفظاً يطلق على غيره ويسمى به. الحمد أي جميع المحامد وثنية لله أي لمعبود الخلق بالحق فاللام فيه الاستغراق عند أهل السنة والجماعة لفظاً خبر كأنه سبحانه يخبر أن المستحق للحمد هو الله تعالى. كذا في المعالم. والجملة مبتدأ أو خبر محلها نصب مفعول في مقدر من القول لتعليم عباده كيف يحمده وتقدير قولوا: الحمد لله ولم يقل الحمد لي وفيه معنى الشكر والمدح لكن الحمد أهم من الشكر لأن الحمد يقال في مقابلة النعمة وغيرها والشكر لا يقال إلا في مقابلة النعمة وهو بالقلب واللسان والجوارح والحمد للسان وحده. كذا في العيون. الحمد لله لأمه للعهد أي الحمد الكامل وهو حمد الله أو حمد الرسل أو كمال أهل الولاء أو للعموم والاستغراق أي جميع المحامد والأثنية للمحمود أصلاً والممدوح عدلاً والمعبود حقاً عليه كانت تلك المحامد أو عرضية من الملك أو من البشر أو من غيرهما كما قال تعالى: ﴿وَإِنْ يَنْشَأْ لَكُمْ مِنَ اللَّهِ لُزُومٌ﴾ [الإسراء: ٤٤] والحمد عند الصوفية إظهار كمال المحمود وكماله تعالى بصفاته وأفعاله وآثاره. قال شيخ داود القيصري: والحمد قولي وفعلي وحالي.

أما القولي فحمد اللسان وثناؤه عليه بما أثنى به الحق على نفسه على لسان الأنبياء عليه الصلاة والسلام. وأما العمل فهو الإتيان بالأعمال البدنية من العبادات والخيرات ابتغاء لوجه الله تعالى أو توجهاً إلى جنبه الكريم لأن الحمد كما يجب على الإنسان باللسان كذلك يجب عليه بحسب كل عضو كالشكر عند كل حال من الأحوال كما قال النبي ﷺ الحمد لله على كل حال وذلك لا يمكن إلا باستعمال كل عضو فيما خلق لأجله على الوجه المشروع عبادة للحق تعالى وانقياداً لأمره طالباً لحفظ النفس ومرضاها. وأما الحق فهو الذي يكون بحسب الروح والقلب كالانصاف بالكمالات العلمية والعملية والتخلق بالأخلاق الإلهية لأن الناس مأمورون بالتخلق بأخلاق الله تعالى بلسان الأنبياء عليهم الصلاة والسلام لتصير الكمالات ملكة نفوسهم وذاتهم وفي الحقيقة هذا حمد الحق أيضاً نفسه في مقامه التفصيلي المستقى بالظاهر من حيث عدم مغايرتها له وأما حمده ذاته في مقامه الجمعي الإلهي قولاً وما نطق به في كتبه وصحفه من تعريفاته نفسه بالصفات الكمالية وفعلاً إظهار كمالاته الجمالية والجلالية من غيبته إلى شهادته ومن باطنه إلى ظاهره ومن علمه إلى عينه في مجال صفاته ومجال ولاية أسمائه وحالاته فهو تجلياته في ذاته بالفيض الأقصى الأولى وظهور النور الأزلي فهو الحامد والمحمود جمعاً وتفضيلاً كما قيل:

لقد كنت دهرأ قبل أن يكشف الغطا أخالك إنني ذاكر لك شاكر
فلما أضاء الليل أصبحت شاهداً بأنك مذكور وذكر وذاكـر

والأرض رب العرش الكريم ح م ت س ق لا إله إلا الله الحليم الكريم لا إله إلا الله رب العرش العظيم لا إله إلا الله رب السموات ورب الأرض ورب العرش الكريم لا إله إلا الله الحليم العظيم لا إله إلا الله رب العرش العظيم ثم يدعو بعد ذلك عو لا إله إلا الله الحليم الكريم سبحانه الله وتبارك الله رب العرش العظيم

وكل حامد بالحمد القولي يعرف محموده بإسناده صفات الكمال إليه فهو يستلزم التعريف انتهى كلامه. الحمد شامل للثناء والشكر والمدح ولذلك صدر كتابه بأن حمد نفسه بالثناء في الله والشكر في رب العالمين والمدح في الرحمن الرحيم مالك يوم الدين ثم ليس للعبد أن يحمده بهذه الوجوه الثلاثة حقيقة بل تقليداً ومجازاً. أما الأول فلان الثناء والمدح بوجه يليق بذاته أو بصفاته في معرفة كنهها وقد قال تعالى: ﴿وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ﴾ [طه: ١١٠] ﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ﴾ [الزمر: ٦٧]. وأما الثاني: فكما النبي عليه الصلاة والسلام لما خطب ليلة المعراج بأن أننى عليه قال: لا أحصي ثناء عليه وعلم أن لا يذ من امتثال الأمر وإظهار العبودية فقال: أنت كما أنشيت على نفسك فهو ثناء بالتقليد وقد أمرنا أيضاً أن نحمده بالتقليد بقوله: قل الحمد لله كما قال: فاتقوا الله ما استطعتم. كذا في التحويلات النجمية قال ﷺ: «الحمد رأس الشكر فمن لم يحمد الله تعالى لم يشكر الله رب العالمين» لما نبه استحقيقه الذاتي لجميع المحامد بمقابلة الحمد باسم الذات أردفه بأسماء الصفات جميعاً بين الاستحقاقين وهو أي رب العالمين كالبرهان على استحقيقه جميع المحامد الذاتي والصفاتى والدينوي والأخروي والرب بمعنى التربية والإصلاح أما في حق العالمين فيرببهم بأغذيتهم وسائر أسباب بقاء وجودهم وفي حق الإنسان فيربى الظواهر بالنعمة وهي النفس ويربى البواطن بالرحمة وهي القلوب ويربى نفوس العابدين بأحكام الشريعة ويربى قلوب المشتاقين بأداب الطريقة ويربى أسرار المحبين بأنوار الحقيقة ويربى الإنسان تارة بأطواره وفيض قوى أنواره في أعضائه فسيحانه من أسمع بعظم وأبصر بشحم وانطق بلحم وأجرى بترتيب غذائه في النبات بحبويه وثماره في الحيوانات بلحومه وشحومه في الأراضي بأشجاره وأنهاره وفي الأفلاك بكواكبه وأنواره وفي الزمان بسكراتك وتسكين الحشرات والحركات المؤذية في الليالي وحفظك وتمكينك من ابتغاء فضله بالنهار فيا هذا يرضيك كأنك ليس له عبد سواك وأنت لا تخدمه أو تخدمه كأن لك رباً غيره. والعالمين جمع عالم والعالم جمع لا واحد له من لفظه قال وهب: لله تعالى ثمانية عشر ألف عالم الدنيا عالم منها وما العمران في الخراب إلا كفسطاط في صحراء.

وقال الضحاك: ثلاثمائة وستون عالماً منهم حفاة عراة لا يعرفون خالقهم وهم حشو جهنم وستون عالماً يلبسون الثياب مَرَّ بِهِمْ ذُو الْقُرْنَيْنِ وكلمهم وقال كعب الأحبار: لا تحصي العوالم لقوله تعالى: ﴿وَمَا يَكْفُرُ جُودُ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ﴾ [المدثر: ٣١] وعن أبي هريرة رضي الله تعالى عنه أن الله تعالى خلق الخلق أربعة أصناف الملائكة والشياطين والجن والإنس ثم جعل هؤلاء عشرة أجزاء تسعة منهم الشياطين وجزء واحد الجن والإنس ثم جعلهما عشرة أجزاء تسعة منهم الجن وواحد الإنس ثم جعل الإنس مائة وخمسة وعشرين فجعل مائة جزء في بلاد الهند منهم ساطوح وهم أناس رؤوسهم مثل رؤوس الكلاب ومالوخ وهم أناس أعينهم في صدورهم وماسوح وهم أناس آذانهم كأذان القبيلة ومالوف وهم أناس لا تطاوعهم أرجلهم يسمون دوال ياي ومصير كلهم إلى النار وجعل اثني عشر جزءاً منهم في بلاد الروم النسطورية والملكانية والإسرائيلية كل من الثلاث أربع طوائف ومصيرهم إلى النار جميعاً وجعل ستة أجزاء منهم في المشرق يأجوج ومأجوج وترك وخاتان وترك خلج وترك خزر وترك جرحير وجعل ستة أجزاء في المغرب الزنج والزنت والحبشة والتوبة وبربر وسائر كفار الغرب

مص س حب مس والحمد لله رب العالمين حب مس لا إله إلا الله الحليم الكريم سبحانه الله رب السموات السبع ورب العرش العظيم الحمد لله رب العالمين اللهم إني أعوذ بك من شر عبادك صحيح السند لابن أبي عاصم في كتاب الدعاء: حسبنا الله ونعم الوكيل خ ت س حسبي الله ونعم الوكيل خ الله الله الله ربي لا أشرك به شيئاً ثلاث ثلاث ثلاث ط الله الله الله ربي لا أشرك به شيئاً حب

ومصيرهم إلى النار وبقي من الإنس من أهل التوحيد جزء واحد فجزأهم ثلاثاً وسبعين فرقة اثنتان وسبعون على خطر وهم من أهل البدع والضلالات وفرقة ناجية وهم أهل السنة والجماعة وحسابهم على الله تعالى يغفر لمن يشاء ويعذب من يشاء.

وفي الحديث أن بني إسرائيل تفرقت على اثنتين وسبعين فرقة وستفترق أمتي على ثلاث وسبعين فرقة كلهم في النار إلا فرقة واحدة قالوا: من هم يا رسول الله قال: هم على ما أنا عليه وأصحابي يعني ما أنا عليه وأصحابي من الاعتقاد والفعل والقبول فهو حق وطريق موصل إلى الجنة والفوز والفلاح وما عداه باطل وطريق إلى النار إن كانوا أباحيين فهم خلود وإلا فلا. الرحمن الرحيم في التكرار وجوه: أحدها: ما سبق أن رحمتي البسمة ذاتيتان ورحمتي الفاتحة صفتان كماليتان. والثاني: ليعلم أن التسمية ليست من الفاتحة ولو كانت منها لما أعادها لخلو الإعادة عن الفائدة. والثالث: أنه ندب العباد إلى كثرة الذكر فإن من علامة حب الله حب ذكر الله وفي الحديث من أحب شيئاً أكثر من ذكره. والرابع: أنه ذكر رب العالمين فبين أن رب العالمين هو الرحمن الذي يرزقهم في الدنيا الرحيم الذي يغفر لهم في العقبى ولذلك ذكر بعده مالك يوم الدين، يعني أن الربوبية إما بالرحمانية وهي رزق الدنيا وإما بالرحيمية وهي المغفرة في العقبى. والخامس: أنه ذكر الحمد وبالحمد تنال الرحمة فإن أول من حمد الله تعالى من البشر آدم عليه السلام حين عطس فقال: الحمد لله وأجيب للحال يرحمك الله ولذلك خلقك فعلم خلقه الحمد وبين أنهم ينالون رحمته بالحمد. والسادس: أن التكرار للتعليل لأن ترتيب الحمد على هذه الأوصاف أمانة عليه مأخذها بالرحمانية والرحيمية من جملتها لدلالاتها على أنه مختار في الإحسان لا موجب وفي ذلك استيفاء أسباب استحقاق الحمد من فيض الذات. برب العالمين وفيض الكمالات بالرحمن الرحيم ولا خارج عنهما في الدنيا وفيض المثوبة لطفاً والأجزية عدلاً في الآخرة ومن هذا يفهم وجه ترتيب الأوصاف الثلاثين والفرق بين الرحمن الرحيم إما باختصاص الحق بالأول أو بعمومه أو بجلال النعم فعلى الأول الرحمن بما لا يصدر جنسه من العباد والرحيم بما يتصور صدورهم فذا كما روي عن ذي النون قدس سره وقعت ولولة في قلبي فخرجت إلى شط النيل فرأيت عقرباً يمدو فتبعته فوصل إلى ضفدع على الشط فركب ظهره وعبر به النيل فركبت السفينة واتبعته فنزل وعدا إلى شاب نائم وإذا أفعى بقربه تقصده فتواثبا وتلادغا وماتا وسلم النائم. كذا في روح البيان. الرحمن الرحيم أي ذي الرحمة وهي إرادة الخير لأهله صفة بعد صفة كررها لتأكيد رحمته على خلقه وبيان سبقها على غضبه. مالك يوم الدين صفة أخرى لبيان جبروته واختصاص الحكم به ثمّة أي حاكم يوم الحساب والجزاء يعني لا ينازعه أحد في ملكه وحكمه كالمتنازعين في الملك والحكم في الدنيا فحاصل المعنى ملك الأمر كله في يوم القيامة. كذا في الجلالين والعيون ومالك يوم الدين، اليوم في العرف عبارة عما بين طلوع الشمس وغروبها من الزمان وفي الشرع عما بين طلوع الفجر الثاني وغروب الشمس والمراد ههنا مطلق الوقت لعدم الشمس ثم أي مالك الأمر كله في يوم الجزاء فإضافة اليوم إلى الدين لأدنى ملايسة كإضافة سائر الظروف إلى ما وقع فيها من الحوادث كيوم الأحزاب ويوم الفتح وتخصيصه إما لتعظيمه وتهويله أو لبيان تفردّه بإجراء

توكلت على الله الحي الذي لا يموت والحمد لله الذي لم يتخذ ولداً ولم يكن له شريك في الملك ولم يكن له ولي من الدّل وكبره تكبيراً مس اللهم رحمتك أرجو فلا تكلني إلى نفسي طرفة عين وأصلح لي شأني كله د حب مص ي لا إله إلا أنت يا حي يا قيوم برحمتك أستغيث مس ي ويكرر وهو ساجد يا حي يا قيوم ص مس لا إله إلا أنت سبحانه إني كنت من الظالمين لم يدع بها رجل مسلم في شيء قط إلا استجاب الله له، ت س مص أر ص وما قاله عبد أصابه هم أو حزن. اللهم إني عبدك وابن عبدك وابن أمتك ناصيتي

الأمر فيه وانقطاع العلائق بين الملاك والأملاك حينئذ بالكلية ففي ذلك اليوم لا يكون مالك ولا قابض ولا مجاز غيره وأصل المالك والملك المرتبط والشدة والقوة قلله في الحقيقة القوة الكاملة والولاية النافذة والحكم الجاري والتصرف الماضي وهو للعباد مجاز إذ لملكهم بداية ونهاية وعلى البعض لا الكل وعلى الجسم لا العرض وعلى النفس لا النفس وعلى الظاهر لا الباطن وعلى الحي لا الميت بخلاف المعبود الحق إذ ليس لملكه زوال ولا لملكه انتقال وقراءة مالك بالآلف أكثر ثواباً من ملك لزيادة الحرف فيه.

يحكى عن أبي عبد الله محمد بن شجاع البجلي رحمه الله تعالى قال: كان من عاداتي قراءة مالك فسمعت بعض الأدباء يقول أن ملك أبلغ فتركت عاداتي وقرأت ملك فرائيت في المنام قائلاً يقول: لم نقصت من حسناتك عشراً أما سمعت قول النبي ﷺ: «من قرأ القرآن كتب له بكل حرف عشر حسنات ومحيت عنه عشر سيئات ورفعت له عشر درجات» فانتبهت فلم أترك عاداتي حتى رأيت ثانياً في المنام أنه قال لي: لم لا تترك هذه العادة أما سمعت قول النبي ﷺ: «اقرأ القرآن فحماً مفحماً» أي عظيماً معظماً فأثيت قطرباً وكان إماماً في اللغة فسالته ما الفرق بين المالك والملك فقال: بينهما فرق كبير أما المالك فهو الذي ملك شيئاً من الدنيا وأما الملك فهو الذي يملك الملوك قال في تفسير الإرشاد: قراءة أهل الحرمين المحترمين ملك من الملك الذي هو عبارة عن السلطان القاهر والاستيلاء الباهر والغلبة التامة والقدرة على التصرف الكلي في الأمور العامة بالأمر والنهي وهو الأنسب بمقام الإضافة إلى يوم الدين انتهى ولكل وجوه ترجيح ذكرت في التفاسير فلتطالع ثمة والوجه في سرد الصفات الخمس كأنه يقول خلقتك فأنا الله ثم ربك بالنعم فأنا الرب عصيتني فسترت عليك فأنا رحمن ثم تبت فغفرت فأنا رحيم ثم لا بد من الجزاء فأنا مالك يوم الدين. كذا في روح البيان. ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ﴾ أي نخصك بالتوحيد والعبادة ﴿وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ [الفاتحة: ٥] أي ونخصك بطلب المعونة منك على عبادتك وعلى جميع أمور أو تكرار إياك لنفي احتمال نستعين بغيرك ﴿أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ﴾ [الفاتحة: ٦] استئناف كأنه قيل كيف أعينكم فقالوا: اهدنا أي ثبتنا على صراطك الموصل إلى المطلوب وهو الطريق الواضح الذي لا عوج فيه وهو الإسلام أو القرآن وما فيه الأدب والأحكام وقيل: أمتنا على الهدى لأنهم كانوا مهتدين ويبدل منه. ﴿صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ﴾ أي طريق أحبائك الذين اصطفيتهم بالإيمان ومننت عليهم بعبادتك على الاستقامة أو على المشاهدة وهي عبارة عن الإحسان في الحديث وهم الأنبياء والأولياء ﴿غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ﴾ مجرور بكونه نعتاً للذين أنعمت عليهم وبدلاً من أي صراط غير الذين غضبت عليهم باللعنة والخذلان بترك الإسلام وغضب الله إرادة الانتقام من العصاة والكفار وهم اليهود لقوله تعالى: من لعنه الله وغضب عليه. كذا في العيون. وغضب الله لا يلحق عصاة المؤمنين إنما يلحق الكافرين. كذا في المعالم. ﴿وَلَا الضَّالِّينَ﴾ [الفاتحة: ٧] أي وصراط غير الذين ضلوا عن طريق الهدى بمتابعة الهوى وهم النصارى لقوله تعالى: ﴿وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِنْ قَبْلُ﴾ [المائدة: ٧٧]. كذا في العيون. ﴿مَائِدِينَ﴾ [المائدة: ٢] اسم للفعل الذي هو استحباب وليس من القرآن وفاقاً لكن يس ختم السورة به لقوله ﷺ: «علمني جبريل

بيدك ماض في حكمك عدل في قضاؤك أسألك بكل اسم هو لك سميت به نفسك أو أنزلته في كتابك أو علمته أحداً من خلقك أو استأثرت به في علم الغيب عندك أن تجعل القرآن العظيم ربيع قلبي ونور بصري وجلاء حزني وذهاب همي إلا أذهب الله همه وأبدله مكان حزنه فرحاً، حب مس ا ص رمص ط د، من لزم الاستغفار ق حب، من أكثر من الاستغفار، س، جعل الله له من كل ضيق مخرجاً ومن كل هم فرجاً ورزقه ا، من، حيث لا يحتسب، د، س ق من شر عبدك فلان وجنوده وأتباعه وأشياعه من الجن والإنس

İNSANLARIN KENDİNİ TEZKİYESİ MESELESİ

Allahü Teâlâ kendine hamdettiği ve kendisini övdüğü halde bizlere "kendinizi tezkiye etmeyin" buyurmasının hikmetinin beyanı:

Bu hususta sekiz sebebin olduğu söylenir.

Birincisi: Şüphesiz Allahü Teâlâ mahlukatın kendisine müstahak olduğu şekilde senâ yapmaya erişemeyeceklerini bildi ve onlara hamdetmeyi öğretti. Sanki şöyle dedi: Bana hamdetmeyi ve senâda bulunmayı murad ettiğinizde şöyle deyin: **Elhamdü lillahi rabbil alemin.**

Böylelikle övgü sizden, semâ ehline karşı sevgi bağıışı da bendendir.

İkincisi: Muhakkak ki Allahü Teâlâ kullarının senâ ve hamd ile kendisini zikretmeye korkacaklarını ve kullarından hiçbirisinin Meliki (Saltanat sahibi olan Allahı) zikretmeye ve methetmeye cüret edemeyeceklerini bildiğinden dolayı, önce Allahü Teâlâ kendini methederek başlamıştır ki; kulları da kendisine uysunlar ve böylelikle sevabları daha çok olsun.

Üçüncüsü: Muhakkak ki mahlukat (insanlar) ayıp, kusur sahibidirler ve onların ayıpları, salâhlarından (iyi taraflarından) daha çoktur. Böyle olunca da insanların kendilerini övmeleri ve tezkiye etmeleri (temize çıkarmaları) câiz değildir. Allahü Teâlâ ise ayıplardan, âfetlerden ve fesattan berî (uzak) ve münezzehdir. Böyle olunca Allahü Teâlâ'nın kendisine hamdetmesi ve kendisine senâ etmesi câiz olur.

Dördüncüsü: Manasını beyân etmeksizin bir kimsenin, kendisini methetmesi ve tezkiye etmesi câiz değildir. Bir mana (sebeb) olmaksızın da'vâ da câiz değildir. Ancak bir mana (sebeb) olduğunda da'vâ câiz olur. Allahü Teâlâ ise âlemlerden hiçbirinin yapmasının mümkün olmadığı fiilleri yaptıktan sonra Allahü Teâlâ kendisini methetmiştir. Nitekim Allahü Teâlâ yerleri ve gökleri ve içerisindekileri geceyi, gündüzü ve bunların birbirini takip etmesini yaratmıştır. Ve sonra da buyurdu ki: "Yerleri ve gökleri yaratan Allah'adır hamd" Ve buna benzer şekilde buyurmuştur.

Beşincisi: Başkasının güzel sıfatlarıyla kendisini metheden (öven) kimse, ahamaktır. Allahü Teâlâ ise bizi ahamaklık sıfatından nehyederek (mon'ederek) buyurdu ki: "Kendi kendinizi tezkiye etmeyin" Çünkü Allahü Teâlâ şöyle buyurdu: "Eğer bana itaat ediyorsanız, bu benim tevfikim (sebepleri size kolaylaştırmam) iledir. Eğer masiyeti (isyanda bulunmayı) terk ediyorsanız, bu benim sizi korumamladır. Eğer bana yaklaşıyorsanız, bana yaklaşın. Çünkü sizin yaratılmanız, safânız ve ni'metlenmenizin tamamı bendendir. Böyle olunca da nefislerinizi tezkiye etmeyiniz. Çünkü size verilen nimetlerin tamamı bendendir.

Altıncısı ise: Sizin sıfatlarınız noksandır. Noksan sıfatlar ise methedilmeye (övülmeye) müstahak değildir. Bu, ilim gibidir ki; siz ancak az bir şey biliyorsunuz. Kudret gibi ki, siz ancak az bir şeye güç yetiriyorsunuz. Ve azıcık bir yardım görüyorsunuz. Aynı şekilde diğer sıfatlarınız da noksandır. Benim (Allahü Teâlâ'nın) sıfatlarım ise kâmeldir. (noksan değildir ve noksanlık kabul etmez) Bu sebeble methetmeye müstahaktır.

Yedincisi: Çünkü sizin sıfatlarınız zevâle (yok olmaya) gider. Meselâ hayatınız ölüm ile nihayet bulur. (sona erer) Bu sebeble methetmeye müstahak değildir.

Sekizincisi: El-Hamdü lillâh zikrinin manası El-Emru lillâh demektir. Yani hamd, emir manasına gelmektedir. Allahü Teâlâ'nın şu kavlinde olduğu gibi:

O sizi çağıracağı gün, derhal O'na kemâl-i tâzim/tam hürmetle icabet edeceksiniz ve zannedeceksiniz ki pek az bir müddet kaldınız!¹ Yani Allahü Teâlâ'nın emriyle demektir. Yine Allahü Teâlâ'nın kavlinde: "Rabbinin hamdiyle tesbihte bulun" Yani Rabbinin emriyle tesbihte bulun demektir.

Eğer denilirse ki: Allahü Teâlâ "El-Hamdü Lillâhi Rabbi'l-Âlemîn" kavliyle bize, diğer taatlardan önce ilk olarak hamdetmekle emretmiştir. Bundaki hikmet nedir? denilirse.

Cevaben denilir ki: Bunun için çeşitli yollar vardır.

Birinci yol: Zira Allahü Teâlâ'nın bize vermiş olduğu ilk şey, kendisinin vermiş olduğu nimetidir. Mesela bizi yarattı ve en güzel şeylerle gıdalandırdı ve güzel bir hayat bahsetti. Güç kuvvet, ilim, marifet, konuşma ve ibâdet zevki vermiştir. Allahü Teâlâ kullarına, sonra da hamdle emretti. Çünkü kul hamdetsin ki Allahü Teâlâ o nimetlerini muhafaza buyurup biz kullarına olan fazlını ve ihsanını artırsın.

İkinci yol: Çünkü hamdetmek, taatların en kolayıdır. Bize ilk olarak bunu emrederek başlangıçta zorluk olmayıp sonra diğer ibadet ve taatlara kolaylıkla yönelebilelim ve onları yerine getirilebilelim.

Sâlih bir zâttan nakledildi ki: "Ben El-Hamdü lillâh ve Esteğfirullah ile başlar bundan başka da söylemem" dedi. Kendisine niçin böyle yaptığı sorulduğunda şöyle söylemiştir: "Çünkü kişinin hali iki şeyden birinden uzak değildir. Ya bolca nimet veya çokça isyandır. Şüphesiz ki bizler nimetlerden dolayı hamdetmekle, masiyetimiz (günahlarımızdan) dolayı da istiğfârda bulunmakla emrolunduk."

Üçüncü yol: Biz ilk olarak hamdetmekle emrolunduk. Çünkü aksırdığı zaman babamız Âdem'in (a.s.) ilk kelamı, sözü "El-Hamdü lillâh" olmuştur. Böyle olunca biz de ilk olarak onunla emrolunduk ki; ecriviz babamız Âdem'in (a.s.) ecir gibi olsun ve böylelikle biz de ona uymuş olalım.

¹ İsrâ sûresi âyet: 52.

أمين عند فراغي من قراءة الفاتحة» وقال: إنه كالتختم على الكتاب وفي معناه قول علي بن أبي طالب رضي الله عنه: أمين خاتم رب العالمين ختم به دعاء عبده. كذا ذكره البيضاوي ويدفع به الآفات عنهم كخاتم الكتاب يمنعه من الفساد.

وروى الإمام الغوي بالإسناد عن أبي هريرة رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال: إذا قال الإمام غير المنضوب عليهم ولا الضالين: فقولوا آمين فإن الملائكة تقول آمين وإن الإمام يقول آمين فمن وافق تأمينه الملائكة غفر له ما تقدم من ذنبه وما تأخر اهـ.

فصل

في بيان الحكمة في أن الله تعالى حمد نفسه

واتنى على نفسه بعدما قال لنا فلا تزكوا أنفسكم

ويقال فيه لثمانية أشياء: أحدها: لأنه تعالى قد علم أن الخلق لا يهتدون إلى ثنائه بالاستحقاق فعلمهم كأنه قال: إذا أردتم حمدي وثنائي فقولوا: الحمد لله رب العالمين فمنكم الثناء ومني الجلوة على أهل السماء. والثاني: أنه تعالى علم أن العباد يهابون أن يذكروه بالحمد والثناء ولا يجترئ كل واحد أن يذكر الملك ويمدحه فابتدأ الله تعالى بنفسه كي يقتدي به العباد فيكون ثوابهم أكثر. والثالث: أن الخلق معيوبون وعيبيهم أكثر من صلاحهم فلا يجوز أن يحمدا أنفسهم ويزكوها والله تعالى منزه بريء من العيوب والآفات والفساد ويجوز له أن يحمد نفسه وشي على نفسه. والرابع: لا يجوز لأحد أن يزكي ويمدح نفسه بلا بيان المعنى ولا يجوز الدعوى بلا معنى، أما بعد المعنى فيجوز الدعوى والله تعالى لما مدح نفسه بعد إتيان أفعال لا يمكن إتيان تلك الأفعال لأحد من العالمين كما في خلق السموات والأرض وعجائبها والليل والنهار واختلافهما فقال: الحمد لله الذي خلق السموات والأرض وما أشبه ذلك. والخامس: من مدح نفسه بحلية غيره يكون أحقق والله تعالى نهانا عن صفة الحماقة فقال: لا تزكوا أنفسكم لأنه يقول: أطعموني فبتزكوا أنفسكم وأن تركتم المعصية فبعصمتي وإن تقربتن إلي فبتقربني فخلقكم وصفاؤكم ونعيمكم كلها مني فلا تزكوا أنفسكم لأنه ما بكم من نعمة فمني. والسادس: لأن صفاتكم ناقصة والصفات الناقصة لا تستحق المدح وهو مثل العلم لا تعلمون إلا قليلاً والقدرة لا تقدرون إلا قليلاً ولا تنصرون إلا القليل وكذا غيرها وصفاتي كاملة ولذا تستحق المدح. والسابع: لأن صفاتكم تنتهي إلى الزوال فتنتهي الحياة إلى الموت. والثامن: أي ذكر الحمد لله بمعنى الأمر لله كما قال: يدعو فتستجيبون بحمده يعني بأمره وقوله: فسبح بحمد ربك أي بأمر ربك. فإن قيل ما الحكمة في أن الله تعالى أمرنا أول شيء بالحمد بقوله: الحمد لله رب العالمين قبل سائر الطاعات.

يقال فيه لوجوه: أحدها: لأن أول شيء من الله تعالى علينا به النعمة مثل الخلق السوي والغذاء الهني والحياة الطيبة والقدرة والعلم والمعرفة والنطق والعبادة بأشبابها فأمر بالحمد حتى يحفظها علينا ويزيدنا من فضله. والثاني: لأنه أهون الطاعات فأمرنا أولاً كي لا يشق علينا بالابتداء حتى نعود بعده

اللهم كن لي جاراً من شرهم جل ثناؤك وعز جارك ولا إله غيرك ثلاث مرات. ط مو مص مر ط. اللهم إنا نعوذ بك أن يفرط علينا أحد منهم أو أن يطغى مو مص اللهم إله جبريل وميكائيل وإسرافيل وإله إبراهيم وإسماعيل وإسحاق عافني ولا تسلطن أحداً من خلقك علي بشيء فإن عافيتك أوسع. مو مص رضيتم بالله رباً وبالإسلام ديناً وبمحمد نبياً وبالقرآن حكماً وإماماً مو مص وإن خاف شيطاناً أو غيره فليقل أعوذ بوجه الله الكريم وبكلمات الله التامات التي لا يجاوزهن بر ولا فاجر من شر ما خلق وذراً أو برأ من شر ما تنزل من

على سائر الطاعات. وحكي أن رجلاً من الصالحين كان يقول: أبدأ بالحمد لله واستغفر الله لا يزيد على هذا فقليل له في ذلك قال: لأن الحال لا يخلو من وجهين إما نعمة وافرة وإما معصية كثيرة مني عنده وقد أمرنا بالحمد لأجل النعمة وبالاستغفار لأجل المعصية منا. والثالث: أمرنا أولاً بالحمد لأنه أول كلام تكلم به أبونا آدم عليه السلام حين عطس فقال: الحمد لله فأمرنا أولاً كي يكون من الأجر مثل ما كان لأبينا آدم عليه السلام ويكون الاقتداء به منا. وإن قيل: ما الحكمة في أن الله تعالى أجرى أول كلام على لسان آدم عليه السلام الحمد لله. يقال: له إن الله تعالى علم أنه من على آدم وأولاده نعماً وآلاء كثيرة وعلم أن آدم من أولاده زلات كثيرة فأجرى كل شيء على لسانه الحمد لله ليكون مكافأة لك النعماء الكثيرة فسبق الحمد واتبعه أول كلام منه يرحمك ربك لتكون مكافأة لتلك الزلات الكثيرة سبق الحمد نعماء وسبق الرحمة غضبه.

فإن قيل: ما الحكمة في إنه أضاف الحمد إلى نفسه دون سائر الطاعات أليس جميع الطاعات أيضاً لله تعالى قال جعفر الصادق بن محمد رضي الله عنهما: إنما أضاف الحمد لله نفسه بقوله تعالى: الحمد لله لأن الحمد خاصية دون سائر الطاعات وهو أن لا يدخل الجنة إلا بثلاث: التوحيد لله تعالى والحمد لله تعالى والحب لله تعالى وأضاف هذه الثلاث إلى نفسه فقال: شهد الله أنه لا إله إلا هو والحمد لله ويحبهم ويحبونه والثاني ذكر الحمد لنفسه لأن جميع النعمة منه علينا فإذا كانت النعمة منه فمكافأته تكون له لأن ثمن البضاعة لصاحب البضاعة. فإن قيل: كيف ساوى الحمد مع النعمة والنعمة مع الحمد والحمد فعل العباد يقال: له الحمد والنعمة تكون لله تعالى ومن الله ولكن يجوز أن تكون للعباد فمما لا يجوز إلا لله فهو الأفضل وهو الحمد. والثاني: حكم النعماء فإن حكم الحمد باقي والباقي أفضل من الفاني. والثالث: الحمد لله طاعة من الطاعات والنعمة تصلح أن تستعمل في الطاعة والمعصية فما يكون طاعة خالصة فهو له خاصة ولهذا قال النبي ﷺ: لو أعطي الدنيا بأسرها عبد فقال: الحمد لله لكان حمده أفضل مما أعطى والله أعلم أيما قال: لهذه المعاني التي ذكرها - فإن قيل يقول الله تعالى: ﴿لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ﴾ [النساء: ١٤٧] فالعبد شكره بالإيمان فكيف يزيده الإيمان له إذا شكر على الإيمان في الدنيا يشبهه على ذلك في حال النزع والقبر قال تعالى: ﴿يَتَّبِعُ اللَّهُ الْآزِيزَ أَهْمُؤًا﴾ [إبراهيم: ٢٧] فإن قيل: قيل لم يقل لأزيدنكم النعمة يقال: يجوز أن يزيدكم نعمة أخرى إذ شكرت بالإيمان فيزيدك ثوابه ورضاه - فإن قيل يجب الشكر عليك بتوفيق الإيمان والتوفيق للإيمان عطاء الله - يقال: وإذا شكرت بهذا فيزيدك توفيق الشريعة والخدمة والمناجاة وحلاوتها.

فصل

في أقوال الأئمة والإشارات الغريبة

في فاتحة الكتاب الإشارة الأولى

إن الفاتحة سبع آيات مختصرة من سبعة كتب من التوراة والإنجيل والزبور والفرقان وصحف آدم ووصحف إدريس ووصحف إبراهيم صلوات الله وسلامه عليهم أجمعين فإذا قرأت الفاتحة يكون ذلك ثواب من قرأ هذه الكتب السبعة. كذا في تفسير الحنفي - وعن الحسن قال: أنزل الله مائة وأربعة كتب التوراة والإنجيل والزبور والفرقان ثم أودع علوم المائة والأربعة كتب في الفرقان ثم أودع علوم

السماء ومن شر ما يعرج فيها ومن شر ما ذرأ في الأرض ومن شر ما يخرج منها ومن شر فتن الليل والنهار ومن شر كل طارق إلا طارقاً يطرق بخير يا رحمن ارحمنا برحمتك التي وسعت كل شيء
ا ط ب س ط مص ص وإذا تغولت الغيلان نادى بأذان م ر مص وقرأ آية الكرسي ب مص ومن فزع فليقل

Eğer denilirse ki: Şüphesiz ki Allahü Teâlâ Âdem'in (a.s.) diline ilk söz olarak "El-Hamdü Lillâhi" vermiştir. Bundaki hikmet nedir?

Buna cevaben denilir ki: Muhakkak ki Allahü Teâlâ, Âdem'e (a.s.) ve evlatlarına sayısız nimetler indireceğini ve onlardan çok elemelerin ve çok sapmaların olacağını biliyordu. Böyle olunca her şeye karşılık olarak onun diline, "El-Hamdü Lillâhi" vermiştir. Zira o, çokça nimetlere bir karşılık denklik olsun. Böylelikle "El-Hamdü Lillâhi" ondan sâdır olan ilk kelam olmuştur. Âdem'e (a.s.) cevaben Allahü Teâlâ: "Rabbin sana merhamet etsin" Çünkü bu onların sapmalarına karşılık olsun içindir. Böylelikle hamd nimetleri geçti, rahmette gadabın önüne geçmiş oldu.

Eğer denilirse ki: Allahü Teâlâ hamdi kendi nefesine izafe etmiştir. Ancak diğer taatları kendine izafe etmemiştir bunda ki hikmet nedir? Taatların tamamı Allahü Teâlâ için değil midir?

Ca'fer-i Sâdık bin Muhammed (r.a.) dedi ki: " Allahü Teâlâ'nın kendi kavliyle: "El-Hamdü Lillâhi" bununla hamdi kendi nefesine izafe etmesi şunun içindir: Çünkü hamdin, diğer taatlarda olmayan bir hususiyeti vardır. Bu da; kişi ancak üç şey sebebiyle Cennete girebilir; Allahü Teâlâ'nın tev-hîdi, (varlığını birliğini dil ile ikrar ederek ve kalbiyle tasdik ederek) Allahü Teâlâ'ya hamd ederek ve Allahü Teâlâyı severek cennete girebilir. Allahü Teâlâ bu üç sıfatı kendine izafe etti ve buyurdu ki: "Allah kendisinden başka ilâh olmadığına şâhidlik eder." Yine buyurdu ki: "El-Hamdü Lillâhi" Yine Allahü Teâlâ buyurdu ki: "Onlar Allahı sever. Allah da onları sever."

Allahü Teâlâ kendi nefsi için hamdi zikretti çünkü bizim üzerimizde olan nimetlerin tamamı Allahü Teâlâdandır. Nimet O'ndan olunca, nimetin karşılığı da onun için olur. Çünkü ticaret malının karşılığı, o malın sahibine aittir.

Eğer denilirse ki: Hamdin nimetle, nimetin de hamdle müsavî (eşit) tutulması nasıl oluyor? Halbuki hamd kulların fiilidir:

Buna cevaben şöyle denilir: Hamd ve nimetin her ikisi de Allahü Teâlâ'ya aittir ve Allahü Teâlâdandırlar. Fakat bunların kullara ait olması da mümkündür. Fakat sadece Allahü Teâlâya ait olan bir şey daha faziletlidir ki; bu da hamddir.

İkinci cevap: Bu, ni'met hükmündedir ki; neticede fânidir: Hamdin hükmü ise bâkidir. Şüphesiz ki bâki olan fâni olandan (yok olacak şeyden) daha faziletlidir.

Üçüncü cevap: "El-Hamdü Lillâhi" taatlardan bir taattır: (Yani Allahü Teâlâya itaat etme şekillerinden biridir) Nimetin ise; taatta ve masiyette (Allaha âsi olmada, karşı gelmede) kullanılması mümkündür. Böyle olunca nimet, katıksız taat (itaat) için olmamıştır. Halbuki Hamd katıksız, karışık-sız taat içindir.

Bu sebepten dolayı Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Şâyet dünya tamamıyla bir kula verilmiş olsaydı. (Buna karşılık o kul da) "El-Hamdü Lillâhi" dese, elbette o kulun hamdi, kendisine verilen şeyden daha faziletlidir." Bu zikredilen manalardan hangisini daha iyi bilir, idrak edersen onu al.

Eğer denilirse ki: Allahü Teâlâ buyurdu ki: لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ "Celâlim hakkı için, şükrederseniz elbette size artırırım"¹ kul kendisine verilmiş olan imâna şükrediyor, kulun imânı nasıl artacak?

Cevaben denilir ki: Kul kendisine verilen imâna, dünyada şükrettiği zaman Allahü Teâlâ o kulun imânını ruhunun çıkma (ölüm) anında ve kabirde sâbit kılar. Allahü Teâlâ buyurdu ki:

"Allah imân edenleri hem dünya'da, hem âhiret'te sabit ve sağlam söz ile tesbit buyurur; haksızlık edenleri ise şaşırtır. Ve Allah ne isterse yapar."²

Eğer denilirse ki: Niçin "elbette nimeti artırırım" denilmedi denirse,

Cevâben denilir ki: Size başka nimeti artırması da câiz ve mümkündür. Sana verilen imâna şükrettiğinde Allahü Teâlâ onun sevabını ve kendi rızasını artırır.

Eğer denilirse ki: Imânın tevfiği ile senin üzerine şükür vâcib olur. Halbuki imâna tevfik ise Allahü Teâlâ'nın bir ihsanıdır.

Buna cevaben denilir ki: Allahü Teâlâ'nın sana vermiş olduğu bu imâna şükrettiğin zaman, şer'iata olan tevfiğin (başarın) ona olan hizmetin, münâcâtın ve imânın bâtınındaki ve zâhirindeki tadını artırıp ziyâdeleştirir.

FATİHA-i ŞERİFE HAKKINDAKİ İŞARETLER

Fâtihatü'l-kitâb hakkındaki garip işâretler ve imamların sözleri

Birinci işâret:

Şüphesiz ki Fâtiha-i şerîfe yedi âyet olup Tevrât, İncil, Zebûr, Furkân, Hz. Âdem'in (a.s.) suhufu, Hz. İdrîs'in (a.s.) suhufu ve Hz. İbrâhimin (a.s.) suhuflarından olan yedi tane kitâbın muhtasarıdır. (hulasası, özüdür) Sen Fâtihayı okuduğun zaman, bu yedi kitâbı okuyanın sevâbı kadar sevab verilir. Tefsîr-i Hanefîde bu şekilde zikredilmiştir.

El-Hasan'dan (r.a.) yapılan rivayette buyurdu ki: "Allah yüz dört kitâb indirdi. Tevrât, İncil, Zebûr ve Furkân bunlardandır. Bu yüz dört kitâbdaki ilimleri Furkanın içerisine yerleştirmiştir. Sonra da Furkandaki ilimleri sûrelere yerleştirmiştir. Sonra da sûrelerdeki ilimleri, Fâtiha'ya yerleştirmiş-

¹ İbrâhim sûresi; âyet. 7.

² İbrâhim sûresi; âyet: 27.

tir. Kim Fatiha'nın tefsirini bilirse, Allahü Teâlâ'nın indirmiş olduğu kitâbların tamamının tefsirini bilen kimse gibi olur. Kim de Fâtiha-i şerîfeyi okursa, Tevrâtı, İncîli, Zebûru ve Furkânı okumuş gibi olur. Tefsîr-i İbni Âdil'de de bu şekilde zikredilmiştir.

İkinci İşâret: Şüphesiz ki eşyanın (yaratılmışların) ekserisi, çoğunluğu yedi (rakamı) üzerine vaz'olunmuştur. Çünkü gökler yedidir, yerler, denizler, büyük yıldızlar ve azalar yedişer tanedirler. Fâtiha da sana yedi âyet olarak verilmiştir. Çünkü kendi mülkünde bulunan bütün yedilerin sevâbı sana verilmiş olsun. Bu zikredilen husus, Mukâtil bin Süleymândan (r.a.) rivayet edilen habere muvâfıktır: "Muhakkak ki Allahü Teâlâ için Arş'a asılan bir Kandîl vardır ki; bunda da on sekiz bin âlem vardır. Kul: "El-Hamdü Lillâhi Rabbil-âlemîn" dediği zaman bu kandil, Allahü Teâlâ'ya senâda bulunarak hareket eder. Ve Allahü Teâlâ da onu söyleyen kimseye on sekiz bin âlemin sevâbını verir."

Üçüncü İşâret: Allahü Teâlâ sana (insana) yedi âzâ (organ) vermiş ve Muhammed'e de (s.a.v.) yedi âyeti olan bir sûre vermiştir. Her kim de Seb'ul-Mesâni'yi (Fâtihayı) okursa, Allahü Teâlâ'da bunu, kulunun yedi âzâsının şükrü olarak kabul eder. Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Ben yedi şey üzerine secde etmekle emrolundum; yüz (burunla birlikte), iki el, iki diz, iki ayak."

Dördüncü İşâret: Allahü Teâlâ Musâ'ya (a.s.) buyurdu ki:

"Şüphesiz biz, Musâ'ya çok açık ve seçik olan yedi âyeti verdik." Yine Allahü Teâlâ Muhammed'e (s.a.v.) buyurdu ki:

"And olsun ki biz, sana seb'u mesâni'yi (yedi ikili'yi) verdik." Bizim Musâ'ya (a.s.) verdiğimiz onun kavmi üzerine bir mihnet oldu. Sana vermiş olduğumuz da ümmetin üzerine rahmet oldu. Şu iki tane atâ (İlâhi ihsan) arasında ne kadar çok fark vardır. Biri adâlet hazinesinden, diğeri de fazil ve kerem hazinesinden çıkmıştır.

Beşinci İşâret: Musâ'ya (a.s.) verilen âyetler fâni idi. Ancak, Yâ Muhammed! (s.a.v.) sana vermiş olduğumuz âyetler bâki olup fâni olmayacaklardır. Musâ'ya (a.s.) verilen âyetler fâni olduğu gibi onun şerîatı ve sünneti de o öldükten sonra fâni oldu ve neshedildi. Muhammed'e (s.a.v.) verilen şeylerin en büyüğü Kur'ân-ı Kerîmdir. Kur'ân-ı Kerîmin de en büyük sûresi Fâtihadır ki ebedî olarak fâni olmaz. Aynı şekilde Muhammed'in (s.a.v.) şerîatı ve sünneti ebedî olarak fâni olmaz ve ebedî olarak neshedilmez.

Altıncı İşâret: Yâ Muhammed! (s.a.v.) senin mislin (benzerin ve senin gibi) kim olabilir? Zira senin ilâhın, Âlemlerin Rabbi olan Allahü Teâlâdır. Senin nübüvvetin (peygamberliğin) ise âlemlere rahmet sebebidir. Çünkü sen "El-Hamdü Lillâhi Rabbil-âlemîn" dedin ve senin peygamberliğin hakkında da:

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ Ve seni sâde âlemlere rahmet olarak göndermi-
şizdir!¹

Yedinci İşâret: Ya Muhammed! (s.a.v.) senin ilâhın Rahmân ve Rahîm olan Allahü Teâlâdır. Sen ise Yâ Muhammed! (s.a.v.) mü'minlere çok merhametlisin ve çok şefkatlisin.

Sekizinci İşâret: Senin ilâhın Dîn gününün sahibidir. Senin nübüvvetin (peygamberliğin) ise günahkârlara şefaattir.

Dokuzuncu İşâret: وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُودَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا Şanım hakkı için, Dâvûd'a ve Süleymân'a bir ilim verdik.² Allahü Teâlâ'nın buyurmuş olduğu bu Âyet-i kerimede ki ilim, kuşların kelâmını (kendi aralarındaki konuşmalarını) bilmektir. Allahü Teâlâ Muhammed'e (s.a.v.) şöyle buyurdu: "And olsun ki sana seb'u mesâniyi verdik" Bu yedi mağfiret edici, Mutlak Saltanat sahibi olan Allahü Teâlâ'nın kelâmıdır. İki kelâm arasında ne kadar da çok fark vardır.

Onuncu İşâret: Ey Dâvud ve ey Süleymân! (a.s.) sizlere kuşların kelâmını anlama ilmi verildi ve bunun sebebiyle İsrâil oğullarının tamamı üzerine faziletli kıldınız. Ve ey Muhammed! (a.s.) sana ve senin ümmetine mağfiret edici, Mutlak Saltanat sahibi olan Allahü Teâlâ'nın kelâmı verildi ve böylelikle siz âlemlerin tamamı üzerine faziletli kıldınız.

Onbirinci İşâret: Süleymân (a.s.) kuşların kelimelerini anladığı zaman dünyâda onun sohbetini bulmuştur. Allahü Teâlâ'nın kelâmını bilen ve anlayan kimse de Allahü Teâlâ'nın sohbetine ve ru'yetine ukbâda kavuşacaktır.

Onikinci İşâret: Allahü Teâlâ'nın şu kavlinde: وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُودَ مَّا نَشَاءُ Şanım hakkı için, Dâvûd'a bizden bir fazl ve güzellik verdik.³ Fazilet bazı kere büyük olur, bazı kere de küçük olur. Fakat burada Rabb Teâlâ, verilen fazlın, üstünlüğün büyük veya küçük olduğunu beyan etmemiştir. Ancak Muhammed'in (a.s.) fazlı, üstünlüğü hakkında şöyle buyurulmuştur: "Muhakkak ki Allah'ın senin üzerine olan fazlı (sana vermiş olduğu fazileti üstünlüğü) büyüktür." Ümmet-i Muhammed (s.a.v.) içinde şöyle buyurulmuştur: "Ey Muhammed! (s.a.v.) mü'minlere müjdele ki; onlar için Allah'dan büyük bir fazl-u kerem vardır."

Onüçüncü İşâret: Fâtîha-i şerifenin başından sonuna kadar sanki kul şöyle demektedir: Allahü Teâlâ benim üzerime "El-Hamdü Lillâh" demeyi vâcib kılmasındaki hikmet nedir? Allahü Teâlâ da ona cevaben buyurur ki: "Çünkü Ben, Âlemlerin Rabbiyim." Yani onların mürebbsiyim, onları nutfeden, kan pıhtısına ve devre devre son hallerine getiririm. Bu sebeble

¹ Enbiyâ sûresi, âyet. 107.

² Neml sûresi; âyet: 15.

³ Sebe sûresi; âyet. 10.

Benim şükürüm sizin üzerinize vâcibtir. Sonra sanki kul şöyle dedi: "Ben rızka ve benim menfeatime yarayacak şeylere muhtacım. Kim beni rızıklandırır? Bunun üzerine sanki Allahü Teâlâ ona şöyle cevap verir: "Ben Rahmânım" Yani Razzâkım (çokça rızıklandırıcıyım) Ben seni rızıklandırırım.

Sonra kul der ki: Ben günahkârım. Kim benim günahlarımı bağışlayacak? Sanki Allahü Teâlâ ona şöyle cevap vermiştir: "Ben Rahîm'im; senin günahlarını ve masiyetlerini bağışlarım." Sanki kul sonra şöyle demiştir: "Şüphesiz benim için çokça hasımlarım (düşmanlarım) vardır. onların elinden beni kim kurtaracak? Bunun üzerine sanki Allahü Teâlâ cevaben şöyle buyurur: "Ben Dîn gününün sahibiyim; seni hasımlarının elinden ben kurtarırım." Sonra sanki kul şöyle demiştir: " Sen ne güzel Rabbsin. Hangi şeyi emredersin ki onu yapayım" Bunun üzerine Allahü Teâlâ cevaben sanki şöyle buyurmuştur.

"İyyâke na'büdü ve iyyâke neste'in" de kulum. Yani sadece senin birliğine inanarak sana ibâdet ederim ve sadece sana itaat ederim. Ve sanki kul şöyle söylemiştir: "Ben zayıfım böyle olunca senin istediğin gibi sana ibâdet etmeye güç yetiremem. Halim bu iken ben ne yapabilirim? Sanki Rabb Teâlâ ona cevaben şöyle buyurmuştur: "Ey kulum! Benden yardım dile ve şöyle de. "İyyâke neste'in (sadece senden yardım talep ederim)" Tâ ki Ben sana yardım edeyim.

Sanki kul şöyle söylemiştir. Senin kullarına olan ikramın ve lütfun ne güzeldir, ne yücedir. Hangi şeyi yapayım ki senden (senin ikramından ve lütfundan) ayrılmayayım ve senin rahmetinden uzak kalmayayım? Sanki buna cevaben Allahü Teâlâ şöyle buyurur: " şöyle söyle: " Bizi sırât-ı müstekîm (dosdoğru yoluna) eriştir." Bunu söyleki benden kesime, benden ayrılma ve benim rahmetimden uzak olmayasın.

Sanki kul şöyle söyledi: "Allah'im! Sırât-ı müstekîm kimlerin yoludur? Sanki Rabb Teâlâ ona cevaben şöyle buyurur: "Nimettime erenlerin yoludur" Onlar da peygamberler (a.s.) melekler ve saîd olan kimselerdir.

Sanki kul yine şöyle diyor: "Yâ Rabb! Hangi şeyden kaçınayım ki, ferâha ereyim de sen bana gadaplanmayasın ve de ben hidâyetten sapmamış olayım.

Sanki Allahü Teâlâ ona cevaben şöyle buyurur: "De ki "gadaba uğrayanların, sapıtanların yoluna değil." Böyle söyle ki sana gadap etmeyeyim ve sen de hidâyetten sapmayasın.

Sanki kul şöyle söyler: Bu duâ ne güzel, ne tatlı bir duâdır ve de bu duânın bereketi ne kadar da çoktur. Ben bununla duâ ettiğim zaman benim duâma kim âmin diyecek?

Sanki Rabb Teâlâ şöyle buyurur: "Sen duâ edersin, melekler de buna âmin derler. Ben ise öğreten, kabul eden ve de karşılıksız verenim."

Bu sebeble İblis (lânet kendisi üzerine olsun) üç defa inlemiş sızlanıp bağırp çağırıştır. Zira bu sûrenin faziletleri çok fazladır.

Mücâhid'den (r.a.) rivayet edildi buyurdu ki: "İblis (lânet kendisi üzerine olsun) üç defa inlemiş sızlanıp bağırp çağırıştır.

Birincisi; Allahü Teâlâ kendisini kovup lânetlediğinde sızlanıp bağırmıştır.

İkincisi. Efendimiz Muhammed (s.a.v.) peygamber olarak gönderildiği zaman.

Üçüncüsü de: Fâtiha sûresi indiği zaman şeytan feryâd u figan etmiştir."

Diğer bir rivayette: Dördüncüsü de Cuma namazı farz kılındığı zamandır.

Denildi ki: Muhammed (s.a.v.) gönderildiği zaman İblis feryâd u figân etmiştir; bunun üzerine diğer şeytanlar onun yanında toplandılar ve şöyle dediler: "Efendimiz, sahibimiz ! Sana ne isâbet ettiki böyle inlersin? Ve sana acı veren şey nedir ki böyle feryâd edersin? Ve şöyle derler: Eğer senin gadabın (öfken) Âdem oğullarındansa, biz onları helâk edelim. Ve eğer senin öfken dağlardan dolayı ise, bize emret dağları kırıp dökelim. Eğer öfken denizlerden dolayı ise, söyle oraların ehlini helak edelim.

Bunun üzerine İblîs-i Le'în dedi ki: Benim öfkem sizin bu söylemiş olduklarınızdan değildir. Fakat âlemlere rahmet olarak bir peygamber (a.s.) gönderilmiştir. İşte benim hüznüm bundan dolayıdır...

Fâtiha-i şerîfe indiği zaman aynı şekilde İblîs inleyip bağırp çağırdı. Bunun üzerine şeytanlar onun yanında toplandılar ve aynı şeyleri söylediler. Bunun üzerine İblis de onlara dedi ki: Benim öfkem sizin söylemiş olduğunuz şeylerden değildir. Fakat öyle bir sûre indi ki; onu okuyan kimse üzerine Cehennem ateşi haram olur ve sizin hileleriniz ve tuzaklarınız bâtıl oldu. (hükümsüz ve geçersiz oldu) Bunun üzerine şeytanlar dediler ki: Efendimiz, sahibimiz! Bize ne emredersiniz? İblis'te onlara cevaben dedi ki: Gidin, dağılın ve onların kalblerini gâfil kılincaya kadar çalışın ki bu sûreyi okumasınlar ve bu sûrenin kiraatını çoğaltmasınlar ve de onlar için e-cir ve sevâb olmasın. Bilakis onlar için azap ve cezâ olsun.

İşâret: Fâtiha-i şerîfe okunduğu zaman sanki Allah Azze ve Celle şöyle buyurur: "Fâtihadan her âyetin okunmasıyla meleklerle karşı cilde bendendir."

Haberde geldi ki: "Ey Muhammed (s.a.v.) senin gibi kim olabilir ki? Zira Allahü Teâlâ senin için mukarreb meleklerine cilvesini aksettirmiştir ve bu kerâmeti geçmiş peygamberlerden ve mukarreb meleklerden hiçbiri için yapmamıştır.

Diğer bir işâret: Fâtîha-i şerife "Mesânî" diye isimlendirildi. Çünkü kul, okumuş olduğu her âyet karşılığında Allahü Teâlâ ona bir kerâmet verir.

Kul: Elhamdü lillâhi rabbil âlemiyyin dediği zaman Allahü Teâlâ kullarına olan nimetini ziyadeleştirip artırır.

Kul: Errahmânirrahîm dediği zaman Allahü Teâlâ kulunun üzerine rahmetini yayar. Kul: mâlikî yevmiddiyn

dediği zaman Allahü Teâlâ kulunu kıyâmet gününün korkularından emin kılar. (onlardan korur) Kul: İyyâke na'büdü ve İyyâke nesteyn dediği zaman Allahü Teâlâ kulunun yapmış olduğu ibâdeti kabul buyurur ve ona işlerinin tamamında yardım eder. Kul:

İhdiinessirâtal müstekîym, dediği zaman Allahü Teâlâ kulunu İslâm üzere sâbit kılar. Kul:

Siratalleziyne en'amte aleyhim dediği zaman Allahü Teâlâ kuluna peygamberlere (a.s.) ve sâlihler muvafakat (onlara uyup tâbi olma) nimetini ikram eder. Kul: gayril mağdûbi aleyhim veleddaaalliyn dediği zaman Allahü Teâlâ kulunu kâfirlerin başlarına gelecek şeyden muhafaza buyurup korur.

İşâret: "El-Hamdü" lafzındaki "Elif" Mü'minlerin Rabb Teâlâ'ya olan ülfetlerine işârettir. "Lâm" harfi de ârif kimselerin Allahü Teâlâ'nın mahlukatına (yaratıklarına) olan lutfudur.

"Hâ" harfi ârif kimselerin Allahü Teâlâ'nın hadlerine riayet edip muhafaza etmeleridir. "Mîm" âriflerin Allahü Teâlâ'ya olan muhabbetidir. "Dâl" âriflerin Allahü Teâlâ'nın kapısında bulunmalarının devamıdır.

Diğer bir işâret: "Elif" Allahü Teâlâ'nın âriflere olan nimet ve ihsanıdır. "Lâm" Allah'ın âriflere olan lutfudur. "Hâ" Allahü Teâlâ'nın âriflerin kalblerine vermiş olduğu hikmetidir. "Mîm" âriflerin kalblerinde bulunan Allahü Teâlâ'nın marifetidir. "Dâl" âriflerden belânın def'edilmesidir. Tefsîr-i Hanefîde de bu şekilde zikredilmiştir.

الفرقان المفصل ثم أودع علوم المفصل في الفاتحة فمن علم تفسير الفاتحة كان كمن علم تفسير جميع كتب الله المنزلة، ومن قرأها فكأنما قرأ التوراة والإنجيل والزبور والفرقان. كذا في تفسير ابن عادل.

والإشارة الثانية: هو أن أكثر الأشياء وضع على سبع، فإن السموات سبع والأرضين سبع والأبحر سبع والأنجم العظام سبع لهم سلطان في السماء والأعضاء سبع، فأعطاك إلى الفاتحة سبع آيات ليكون ذلك بقراءتها ثواب كل سبع في ملكوته وهذا يوافق ما روي عن مقاتل بن سليمان أن لله تعالى قنديلاً معلقاً بالعرش في ذلك القنديل ثمانية عشر ألف عالم إذا قال العبد: الحمد لله رب العالمين تحرك القنديل بالثناء على الله تعالى ويعطي الله لقائلها من الثواب ثمانية عشر ألف عالم.

الإشارة الثالثة: أعطاك الله سبع جوارح وأعطى محمداً عليه الصلاة والسلام سورة سبع آيات فمن قرأ السبع المثاني فيقبلها من العبد لشكر سبع جوارح لقوله عليه الصلاة والسلام: «أمرت أن أسجد على سبعة أعظم الوجه واليدين والركبتين والقدمين».

الإشارة الرابعة: قال لموسى عليه السلام ولقد آتينا موسى تسع آيات بينات وقال لمحمد ﷺ ﴿وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ التَّنْزِيلِ﴾ فالذي أعطينا لموسى عليه السلام كان محنة على قومه والذي أعطيناك فهو رحمة على أمتك فستان ما بين العطاءين، واحد يخرج من خزانة العدل وآخر يخرج من خزانة الفضل والكرم.

الإشارة الخامسة: آية موسى كانت فانية وأما ما أعطيناك يا محمد فهو باقي لا يفنى أيضاً. فكما أن آيات موسى فانية. كذا شريعته وستته فنيت ونسخت بعد موته. ومن جملة أعظم ما أعطيه محمد ﷺ هو القرآن وأعظمه الفاتحة لا تنفى أبداً وكذا شريعته وستته لا تنسخ أبداً.

الإشارة السادسة: من مثلك يا محمد إلهك رب العالمين ونبوتك رحمة العالمين قال الحمد لله رب العالمين وقال في نبوتك: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾ [الأنبياء: ١٠٧].

الإشارة السابعة: إلهك الرحمن الرحيم وأنت يا محمد بالمؤمنين رؤوف رحيم.

الإشارة الثامنة: إلهك مالك يوم الدين ونبوتك شفيع المذنبين من أهل الدين.

الإشارة التاسعة: في قوله: ﴿وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا﴾ [النمل: ١٥] وكان ذلك العلم كلام الطيور، وقال لمحمد ﷺ: ﴿وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا﴾ [الحجر: ٨٧] الآية وكان السبع كلام الملك المغفور فستان ما بين الكلامين.

إشارة يا داود وسليمان كلام الطيور لكما فضل على جميع بني إسرائيل بذلك، ويا محمد: كلام الملك المغفور لك ولأمتك ولكم فضل على جميع مولى العالمين. إشارة لسليمان عليه السلام حين فهم كلام الطيور وجد صحبتها في الدنيا ومن علم وفهم كلام ولي أن يجد صحبته ورؤيته في العقبى.

إشارة في قوله: ﴿وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ فَضْلًا﴾ [سبا: ١٠] والفضل قد يكون كبيراً أو صغيراً فلم يبين الرب تعالى أنه كان صغيراً أو كبيراً فلما أتى وصف محمد عليه الصلاة والسلام قال: وكان فضل الله عليك عظيماً وقال: لأمته بشر المؤمنين يا محمد بأن لهم من الله فضلاً كبيراً. إشارة في الفاتحة من

أعوذ بكلمات الله التامات من غضبه وشر عباده ومن همزات الشياطين وأن يحضرون. د س ومن غلبه أمر فليقل حسبي الله ونعم الوكيل. د س ي ومن وقع له ما لا يختار، فلا يقل لو أني فعلت كذا وكذا لكن ليقل قدر الله وما شاء فعل. م س ق ي وإن استصعب عليه أمر قال: اللهم لا سهل إلا ما جعلته سهلاً. وأنت تجعل الحزن سهلاً حب ي ومن كانت له حاجة إلى الله أو إلى أحد من بني آدم فليتوضأ وليحسن وضوءه

أولها إلى آخرها، كأن يقول العبد ما الحكمة في أن الله تعالى أوجب علي الحمد لله وكان الله يجب ويقول: لأنني رب العالمين أي مَرَّ بهم وتحولهم من حال النطفة إلى العلقة إلى آخر الدور فلذلك وجب شكري عليكم وكان العبد قال: أنا محتاج إلى الرزق والمصالح من يرزقني وكان الرب يقول: أنا الرحمن أي الرزاق فأنا أرزقك وكان العبد قال: أنا مذنّب أيضاً فمن يغفر لي ذنوبي وكان الرب تعالى يقول: أنا الرحيم فأغفر لك ذنوبك ومعصيتك وكان العبد يقول: أن لي خصماء كثيرة من ينجيني من أيديهم وكان الرب تعالى يقول أنا مالك يوم الدين فأنجيك من أيدي خصمائك وكان العبد يقول: نعم الرب أنت يا رب أي شيء تأمرني أن أفعل وكان الرب يقول: قل إياك نعبد أي لك نوحده ولك نطيع وكان العبد يقول: أنا ضعيف لا أقدر أن أعبدك كما تحب فماذا أصنع وكان الرب يقول يا عبيدي استعن مني وقل: إياك نستعين حتى أعينك وكان العبد قال: ما أكرمك والطفك بعبادك فأني شيء أصنع حتى لا أصير مفارقاً منك ولا أخيب من رحمتك وكان الرب تعالى يقول: قل إهدنا الصراط المستقيم حتى لا تقطع عني ولا تبعد من رحمتي وكان العبد قال: إلهي صراطك المستقيم طريق من يكون وكان الرب تعالى يقول: صراط الذين أنعمت عليهم وهم الأنبياء والملائكة والسعداء وكان العبد قال: إلهي من أي شيء أحذر فأفرح حتى لا تغضب علي ولا أضل عن الهدى وكان الرب يقول: قل غير المقضوب عليهم ولا الضالين حتى لا أغضب عليك ولا تضل عن الهدى وكان العبد يقول: ما أحلى هذا الدعاء وما أكثر بركاته فإذا دعوت أنا فمن يؤمن على دعائي وكان الرب يقول: أنت تدعو والملائكة يؤمنون وأنا المعلم والمجيب والمعطي ولهذا رن إبليس عليه اللعنة ثلاث رنات لكثرة فضائل هذه السورة.

وروي عن مجاهد رضي الله عنه إنه قال: رن إبليس عليه اللعنة ثلاث رنات رن حين لعن ورن حين بعث سيدنا محمد ﷺ ورن حين أنزلت سورة الفاتحة وفي رواية رن إبليس أربع رنات فثلاث كما ذكرنا والرابعة حين فرضت الجمعة يقال: رن عند بعث محمد ﷺ فاجتمع عنده الأباليس قالوا: يا سيدنا ومولانا ما أصابك وما أجزعك حتى صرخت مثل هذه فيقولون: إن كان غضبك من بني آدم نهلكهم وإن كان من الجبال مرنا نكسرهما وإن كان من البحار نهلك أهلها فقال إبليس للعين: ليس مما تقولون: شيء ولكنه بعث نبي هو رحمة للعالمين فحزني من ذلك إلى آخره وحين أنزلت فاتحة الكتاب رن أيضاً فاجتمع عنده الشياطين وقالوا: مثل ذلك وقال: لهم ليس مما تقولون شيء ولكن أنزلت سورة ليس لها أجر قائلها إلا أن حرم الله عليه نار جهنم بطل كيدكم ومكركم وقال الشياطين: له أيش تأمرنا يا سيدنا ومولانا فقال: اذهبوا واجتهدوا حتى تغفلوا قلوبهم لا يقرأوا هذه السورة كيلا يكثر قراءتها ولا يكون لهم أجر وثواب بل يكون لهم عذاب وعقاب.

إشارة في المثاني كأنه يقول الله عز وجل عند قراءة الفاتحة مني الجلوة عن الملائكة بكل آية قرأتها كما ورد في الخبر فمن مثلك يا محمد حيث يجعل الله تعالى له جلوة على الملائكة المقربين ولم يصنع هذه الكرامة للأنبياء الماضين ولا مع الملائكة المقربين.

إشارة أخرى: سمّاه المثاني لأنه يعطي العبد بكل آية كرامة إذا قال: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ [الفاتحة: ٢] زادهم الله النعيم وإذا قال: ﴿الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾ [الفاتحة: ٣] نشر الله عليه الرحمة،

ليصلي ثم ليصل ركعتين ثم لينبني على الله ويصلي على نبيه ﷺ وليقل: لا إله إلا الله الحليم الكريم سبحان الله رب العرش العظيم الحمد لله رب العالمين أسألك موجبات رحمتك وعزائم مغفرتك والعصمة من كل ذنب والغنيمة من كل بر والسلامة من كل إثم س ت لا تدع لي ذنباً إلا غفرته ولا همأً إلا فرجته ولا حاجة هي لك رضا إلا قضيتها يا أرحم الراحمين ت. ومن كانت له ضرورة فليتوضأ فيحسب وضوءه،

إشارة في الحمد الألف ألفة المؤمنين مع الرب تعالى واللام لطف العارفين مع خلق الله والحاء حفظ العارفين لحدود الله والميم محبة العارفين لله تعالى والدال دوام العارفين على باب الله تعالى . إشارة أخرى : الألف ألاء الله مع العارفين واللام لطف الله مع العارفين والحاء حكم الله على باب العارفين والميم معرفة الله تعالى في قلوب العارفين والدال دفع البلاء عن العارفين . كذا في تفسير الحنفي .

ت، ت مس مس ويصلي ركعتين، س، ثم يدعو: اللهم إني أسألك وأتوجه إليك بنبيك محمد نبي الرحمة يا محمد إني أتوجه بك إلى الله ربي في حاجتي. هذه لتقضي الله. اللهم فشفعه في ت س ق مس ومن أراد حفظ القرآن فإذا كانت ليلة الجمعة فإن استطاع أن يقوم ثلث الليل الأخير فليقم فإنها ساعة مشهودة والدعاء فيها مستجاب، فإن لم يستطع ففي وسطها فإن لم يستطع ففي أولها فتصلي أربع ركعات يقرأ في الأولى

FÂTİHATÜL-KİTAB HAKKINDA PEYGAMLERİN (A.S.) SÖZLERİ

Birincisi: Muhakkak ki Allahü Teâlâ hamdi bize altı zâtтан vâris bırakmıştır.

1- Âdem (a.s.) aksırdığı zaman "El-Hamdü Lillâh" dediğinde melekler buna karşılık "Rabbın sana merhamet etsin" dediklerinde Âdem (a.s.) Allahü Teâlâ'nın rahmetine nâil oldu. Allahü Teâlâ da buyurdu ki: "Eğer Rabbinden sebkât eden kelime olmasaydı...."

2- Nuh'dan (a.s.) bize vâris kalmıştır. Nuh (a.s.) "Zâlim kavimden bizi kurtaran Allah'a hamd olsun." Böylelikle biz ona selâmet verdik. Allahü Teâlâ buyurdu ki: "Yâ Nûh." denildi; "İn, bizden bir selâm ile."¹

3- İbrâhîm'dir. (a.s.) İbrâhîm (a.s.) buyurdu ki, "Yaşlılığım üzerine bana İsmâil ile İshak'ı hibe eden (bağışlayan) Allah'a hamd olsun." Yaptığı bu hamde mukabil İbrâhîm (a.s.) bir fidye bulmuş ve oğlunu boğazlamak-tan kurtulmuştur. Allahü Teâlâ buyurdu ki: "ve ona büyük bir kurbanlık fidye verdik."²

4- Dâvud'dur. (a.s.)

5- Süleymân'dan (a.s.) bize vâris kılmıştır. Allahü Teâlâ buyurmuştur ki, "

Şânım hakkı için, Dâvûd'a ve Süleymân'a bir ilim verdik. İkisi de,

"Hamd o Allah'a ki" dediler, "Bizi mü'min kullarından bir çoğunun üzerine faziletli kıldı"³ Yapmış oldukları bu hamd neticesinde ilim ve hikmete nâil olmuşlardır. Nitekim Allahü Teâlâ buyurdu ki: "Bununla berâber, her birine bir hüküm ve bir ilim vermiştik

6- Muhammed'den (a.s.) bize vâris kalmıştır. Allahü Teâlâ buyurdu ki: **وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا** Hamd o Allah'a ki, hiçbir veled/çocuk edinmedi.⁴ Rasûlullah (s.a.v.) yapmış olduğu bu hamdle makâm-ı mahmûda nâil olmuştur. Allahü Teâlâ buyurdu ki: **عَسَى أَنْ يَتَذَكَّرَ رَبُّكَ مَقَامًا مُخْمَدًا** Yakındır ki rabbın seni bir makam-ı mahmûd'a ba'sede/çıkara !" *İsrâ sûresi; âyet: 79*

Denildi ki: Aynı şekilde cennet ehli için de (hamd) övgü vardır.

Birincisi: Cennet ehli mücrimlerden ayrıldığı zaman şöyle derler: "Zâlim kavimden bizi kurtaran Allah'a hamd olsun."

¹ Hûd sûresi; âyet: 48.

² Saffat sûresi; âyet: 107.

³ Neml sûresi; 3âyet: 15.

⁴ İsrâ sûresi; âyet. 111.

İkincisi ise: Cennet ehli hesapları bittiğinde "El-Hamdü Lillâhi Rabbil-âlemîn" dediler. Allahü Teâlâ buyurdu ki, ve aralarında hak ile hüküm verilmektedir."¹ Buna karşılık "El-Hamdü Lillâhi Rabbil-âlemîn"

Üçüncüsü: Cennet ehli sırât köprüsünü geçtikleri zaman şöyle derler:
 وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزْنَ "Hamd olsun Allah'a! Bizden o hüznü giderdi."²

Dördüncüsü: Cennet ehli cenneti gördükleri zaman "Bizi buraya erıştiren Allah'a hamd olsun. Eğer Allah bizi doğru yola iletmeseydi, biz doğru yolu bulamazdık.

Beşincisi: Cennete girdikleri zaman şöyle derler. "Bize verdiği sözde duran Allah'a hamd olsun."

Altıncısı: Cennet ehli cennete yerleştikleri zaman şöyle derler: "Bize fazlıyla, temelli kalınacak yere yerleştiren Allaha hamd olsun.

Yedincisi: Ziyâfet anında Allahü Teâlâ'ya hamd ederler. Allahü Teâlâ buyurdu ki: وَأَخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ dualarının sonu da hakikat, el-hamdü lillâhi rabb'il âlemn'dir. /Hamd, Alemlerin rabbi Allah'ındır."³

Lafza-i celâlini, Nûh, Hûd, Sâlih, Şuayb (a.s.) zikretmişlerdir. Çünkü onlar şöyle demişlerdir. وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِن أَجْرٍ إِنِّي أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ Buna karşı ben sizden bir ecir de istemiyorum, benim ecrim ancak âlemlerin rabbine aittir."⁴

Hâbil'de: Bu Lafza-i celâli söylemiştir ve şöyle demiştir: "Şüphesiz ben âlemlerin Rabbi olan Allah'dan korkarım."

Firavunun sihirbazları da bunu söylemiştir; şöyle ki: "Dediler ki: Biz Âlemlerin Rabbine imân ettik."

Belkista bu Lafza-i celâli söylemiştir: "Ben Süleyman'la birlikte âlemlerin rabbi olan Allah'a teslim oluyorum.

Rahmân lafza-i celâlini: Allahü Teâlâ Harun'dan (a.s.) naklederek buyurdu ki, "Muhakkak ki sizin rabbiniz Rahmândır."

Allahü Teâlâ İbrâhim'den (a.s.) naklederken buyurdu ki: "Şüphesiz ben, Rahmândan sana bir azâb dokunacağından korkarım."

Muhammed'den (a.s.) naklederek buyurdu ki:

قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ أَمَّا بِهِ De ki: "O öyle Rahmân... İşte biz O'na iman ettik"⁵

¹ Zümer; âyet: 69.

² Fâtır sûresi; âyet: 34.

³ Yunus sûresi; âyet: 10.

⁴ Şuara sûresi; âyet: 109.

⁵ Mülk sûresi; 3âyet: 29.

Rahîm Lafza-i celâli: İbrâhim (a.s.) zikretmiştir: Buyuruldu ki, "Bana karşı gelenler (olursa) şüphesiz ki sen (Rabbim) Ğafur ve Rahîmdir."

Mâliki Yevmid-dîn: Bu kavli şerifi Muhammed'den (s.a.v.) nakledilerek buyruldu ki:

قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ

De ki: "Ey mülkün sahibi Allahım! Dilediğine mülk verirsin."¹ İyyâke Na'bûdü kavli şerifini ise: Allahü Teâlâ Ya'kub (a.s.) evladlarından nakledeyerek zikretmiştir.

يَاكُوبُ: إِذْ قَالَ لَبِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَإِلَٰهَ آبَائِكَ: oğullarına, -"Benim arkamdan neye ibâdet edeceksiniz?" dediği vakit dediler ki -"Senin Allah'ın ve ataların İbrâhîm ve İsmâîl ve İshâk'ın Allah'ı, ilâh-ı vahid'e....."²

İyyâke Nesteîn: kavli şerifini ise Allahü Teâlâ Musâ'dan (a.s.) nakledeyerek zikretmiştir: "Musâ kavmine (milletine) dedi ki: Allah'tan yardım dileyin ve sabredin."

İhdinas-Sırâta'l-Müstekîm: Kavli şerifini Muhammed'den (s.a.v.) naklederek Allahü Teâlâ buyurdu ki: "وَأَنْ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا" Bir de şu: "Benim dosdoğru yolum..." En'âm sûresi; âyet: 153.

En'amte Aleyhim: kavli şerifi peygamberler (a.s.) için zikredilmiştir. Allahü Teâlâ buyurdu ki: " Öyle ya! Her kim Allah'a ve Peygamber'e mutî'itaakkâr olursa, işte onlar, Allah'ın kendilerine in'âm eylediği enbiya, sıddıklar, şehitler ve sâlihler ile birliktedirler. Bunlarsa ne güzel arkadaş... Nisâ sûresi; âyet: 69.

Ğayri'l-Mağdûbi Aleyhim: kavli şerifi ile maksad, Yahûdilerdir. Allahü Teâlâ buyurdu ki: فَبَاؤُوا بِغَضَبِ عَلَيَّ غَضَبٍ Allah ne indirdiyse hepsine küfrettiler de, gadab üstüne gadaba değdiler... Ve o kâfirler için mühîn/alçaltıcı bir azab var!"³

Veladdâllîn: Kavli şerifi ile ise hıristiyanlar murad edilmiştir. Allahü Teâlâ buyurdu ki:

وَأَخْلَوْا كَثِيرًا وَضَلُّوا عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ De ki: -"Ey ehl-i kitâb! Dininizde haksız ifrata dalmayın. Bundan evvel, şaşmış, bir çoklarını da şaşırtmış ve yolun doğru-sundan sapmış bir kavmin hevâları ardından gitmeyin."⁴

Âmin: Çünkü Cebrâîl (a.s.) Muhammed (s.a.v.) üzerine Fâtihayı şerifeyi okudu. Sonra da ona dedi ki: "Yâ Muhammed! (s.a.v.) âmin de..."

¹ Âli İmrân sûresi; âyet: 26.

² Âli İmrân sûresi; âyet: 133.

³ Bakara sûresi; âyet: 90.

⁴ Mâide sûresi; âyet: 77.

Ebû Saîd-i Hanefî (r.a.) dedi ki: "Bu sûrede Ümmet-i Muhammed (s.a.v.) için peygamberlerin makamları bir araya getirilip toplanmıştır. Onlar Fâtiha-i şerifeyi okudukları zaman sevâbını kıyâmette bulacaklardır. Onların sohbeti Cennette olacaktır. Rasûlullah (s.a.v.) abdest ve namazda kendi sünnetlerinden bir çoğunu bir araya getirip toplamıştır. Çünkü ümmetleri bununla amel ettiğinde kıyâmet günü onlara şefa'at eder. Aynı şekilde Allahü Teâlâ peygamberlerin makamlarını Fâtiha'da toplamıştır. Çünkü onlar Fâtiha-i şerifeyi okudukları zaman Allahü Teâlâ onları bağışlar ve onların tamamını Cennetinde bir araya toplar.

Fâtiha-i şerifeninin Hususiyetlerinden İkincisi Şudur:

Şüphesiz ki Allahü Teâlâ Ümmet-i Muhammed'e (s.a.v.) yirmi şeyi tahsis etmiştir. (Yani onlara verip başkasına vermemiştir)

- 1- Teyemmüm.
- 2- Yeryüzünün temizliği.
- 3- Ezân, Kâmet.
- 4- Cemaatle namaz kılmak.
- 5- Cuma günü ve Cuma namazı.
- 6- Faziletli vakitler. (mübârek gün ve geceler)
- 7- Tevbe etme kolaylığı.
- 8- Hasenâtın kolaylıkları.
- 9- Nefsin (gizlice ve sessizce fısıldayarak) söylediği şeyler kaldırılmıştır.
- 10- Hata ile ve unutarak ve zorlanmadan dolayı işlenen günahlar kaldırılmıştır.
- 11- Küçük günahların affedilip temizlenmesi.
- 12- Cezânın geciktirilmesi.
- 13- Yere batma kaldırılmıştır.
- 14- Şeriat sebebiyle verilen kolaylıklar.
- 15- Kötülüklerin iyiliklere çevrilmesi.
- 16- Günahların örtülmesi.
- 17- Sevâbların kat kat fazlalaştırılarak verilmesi.
- 18- Gökten taş yağdırılarak helak edilme kaldırılmıştır.
- 19- Gazve (Yani Allah için savaşmaya) ve ganimet sevâbının çokluğu.
- 20- Fâtiha sûresi verilmiştir.

Fâtiha-i Şerifenin İçerisindeki Üçüncü Hususiyet:

Sen bil ki: Şüphesiz hamd sûresi (Fâtiha) yedi âyettir. Her bir âyete bir sınıf tutunup yapışmıştır.

Hamdedenler: "El-Hamdü lillâhi rabbil-âlemîn" kavline tutunmuşlardır.

Ümid edenler: "Errahmânir-Rahîm" kavline sarılmışlardır.

Allahü Teâlâ'dan korkanlar: "Mâliki Yevmid-Dîn" kavli şerifine yapışmışlardır.

İbâdet edenler: "İyyâke Na'büdü" kavli şerifine tutunurlar.

Tevekkül edenler: "İyyâke Nestein" kavli şerifine dayanmışlardır.

İstikâmet üzere olanlar: "İhdinas-Sırâtâ'l-Müstekîm" Kavli şerifine sarılmışlardır.

Allahü Teâlâ'yı sevenler: "Sırâtallezîne En'amte Aleyhim Ğayri'l-Mağdûbi Aleyhim Veladdâllîn" kavli şerifine sarılmışlardır.

Allahü Teâlâ zikredilen her bir kavim için bir kerâmet vermiştir.

Hamdedenlerin kerâmeti "Eğer şükrederseniz, elbette artırım" kavli şerifidir.

Ümid edenlerin kerâmeti: "Onlar kesâda uğramayan ticâret umarlar" kavli şerifidir.

Allah'tan korkanların kerâmeti de: "Ey Allah'ın kulları! Bu gün sizin üzerine korku yoktur ve siz hüzünlenmeyeceksiniz." Kavli şerifidir.

İbadet edenlerin kerâmeti de: "Müjde ve övgüdür. Allahü Teâlâ buyurdu ki: "O tevbe-kârlar, o âbidler, o hâmidler/o hamdedenler, o oruç tutanlar, o rukûa varanlar, o secdeye kapananlar, o ma'rûfu /güzeli emredip münkerden /kötüden nehi eyleyenler ve Allah'ın hudûdunu/kanunlarını muhafaza eyleyenler... Müjdele, hem o bütün mü'minleri!"¹

Tevekkül edenlerin kerâmeti ise, "Kim Allah'a tevekkül ederse, Allah ona yeter." Kavli şerifidir ki; yani dünyada ve âhirette her şeyinde Allah kâfidir demektir. **İstikâmet üzere olanların kerâmeti ise:** " Şüphesiz ol kimselerdir ki; Rabbimiz Allah'tır derler. Sonra da dosdoğru olurlar...." kavli şerifidir. **Allahü Teâlâyı sevenlerin kerâmeti ise:** "Allah onları sever, onlar da Allah'ı sever..." ve de "Siz sözünüzde durun, ben de sözümde durayım..." kavli şerifleridir. **Tesîr-i Hanefide de böyledir.**

¹ Tevbe sûresi, 3ayet: 112.

صلوات الله على نبينا محمد وعليهم أجمعين فإنهم قالوا: ﴿وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجَرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ [الشعراء: ١٠٩] وعن هابيل: ﴿إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ﴾ [المائدة: ٣٨] وعن سحرة فرعون قالوا: آمنا برب العالمين وعن بلقيس حين قالت: ﴿وَأَسْأَلُكَ مَعَ سُلَيْمَانَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ [النمل: ٤٤].

وأما الرحمن فإنه ذكره من هارون قال الله تعالى: إن ربكم الرحمن ومن إبراهيم عليه السلام أني أخاف أن يمسك عذاب من الرحمن ومن محمد عليه الصلاة والسلام: ﴿قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ أَمَّا بِهِ﴾ [الملك: ٢٠]. وأما الرحيم فإنه ذكره من إبراهيم عليه الصلاة والسلام، ومن عصاني فإنك غفور رحيم. وأما مالك يوم الدين فإنه من محمد ﷺ قال تعالى: ﴿قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكِ الْيَوْمِ تُوْنِي الْمَلِكُ مَنْ تَشَاءُ﴾ [آل عمران: ٢٦].

وأما إياك نعبد فإنه ذكره الله تعالى من أولاد يعقوب عليه السلام: ﴿إِذْ قَالَ لِيَسِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَاللَّهُ أَبَاتُكَ﴾ [البقرة: ١٣٣]. وأما إياك نستعين فإنه ذكره من موسى عليه السلام قال موسى لقومه: استعينوا بالله واصبروا. وأما اهدنا الصراط المستقيم فإنه ذكره محمد ﷺ قال تعالى: ﴿وَأَنْ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا﴾ [الأنعام: ١٥٣] وأما أنعمت عليهم فإنه ذكره للنبيين قال تعالى: ﴿فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ﴾ [النساء: ٦٩] وأما غير المغضوب عليهم فهم اليهود قال تعالى: ﴿فَبَايَعُوا بِضَيْبٍ عَلَى غَضَبٍ﴾ [البقرة: ٩٠] وأما ولا الضالين فإن الضالين هم النصاري، قال تعالى: ﴿وَأَصْلَحُوا كَثِيرًا وَضَلُّوا عَنْ مَوَازِي السَّبِيلِ﴾ [المائدة: ٦٠] وأما آمين فإن جبرائيل عليه السلام قرأ الفاتحة على النبي ﷺ ثم قال له: قل يا محمد آمين قال أبو سعيد الحنفي رحمه الله تعالى: جمع لأمة محمد ﷺ مقامات المرسلين في هذه السورة كي إذا قرأوا الفاتحة يجدون ثوابهم في القيامة وصحبهم في الجنة كما أن النبي ﷺ جمع الضوء والصلاة سنناً كثيرة من سننه كي إذا فعلته أمته يشفع لهم يوم القيامة فكذاك جمع الله تعالى مقامات المرسلين كي إذا قرأوا الفاتحة يغفر لهم ويجمعهم جميعاً في الجنة. البساط الثاني: هو أن الله تعالى اختص هذه الأمة بعشرين شيئاً: أحدها: بالتيمة والثاني: بطهارة الأرض والثالث: بالأذان. والإقامة والرابع: بالجماعة والخامس: بالجمعة والسادس: بالأوقات الفواضل والسابع: بتيسير التوبة والثامن: بتسهيل الحسنات والتاسع: برفع حديث النفس والعاشر: برفع الخطأ والنسيان وما استكروهوا عليه والحادي عشر: بتكفير الصغائر والثاني عشر: بتأخير العقوبة والثالث عشر: برفع الخسف والرابع عشر: للشريعة الخامسة عشر: بتبديل السيئات بالحسنات والسادس عشر: بستر المعاصي والسابع عشر: بتضعيف عشر برفع المسح والثامن عشر: برفع القذف والتاسع عشر: بثواب الغزوة والغنيمة والعشرون: بإعطاء سورة الفاتحة. البساط الثالث: اعلم أن سورة الحمد سبع فاعتصم بها سبعة نفر فالحامدون اعتصموا بقوله: الحمد لله رب العالمين والراجون اعتصموا بقوله: الرحمن الرحيم والخائفون تمسكوا بمالك يوم الدين والعابدون تمسكوا بإياك نعبد والمتوكلون تمسكوا بإياك نستعين والمستقيمون تمسكوا باهدنا الصراط المستقيم والمحبون تمسكوا بصراط الذين أنعمت عليهم إلى آخر السورة فذكر الله لكل قوم كرامة فأما كرامة الحامدين فقال: ﴿لَنْ نَكْرَهُهُ أَزِيدَنَّاكُمْ﴾ [إبراهيم: ٧] وكرامة الراجين قال: ﴿يَرْجُونَ فِتْنَةً لَنْ تَكُونَ﴾

الفاتحة وسورة يس وفي الثانية الفاتحة وحمل الدخان وفي الثالثة الفاتحة وألم تنزيل السجدة وتبارك الملك فإذا فرغ من التشهد فليحمد الله وليحسن الثناء على الله وليصلي على النبي ﷺ وعلى سائر النبيين وليستغفر للمؤمنين والمؤمنات ولإخوانه الذين سبقوه بالإيمان ثم ليقل في آخر ذلك: اللهم ارحمني بترك المعاصي أبدأ ما أبقيتني وارحمني أن أنكلف ما بغيتني وارزقني حسن النظر فيما يرضيك عني، اللهم بديع السموات والأرض

[فاطر: ٢٩] وكرامة الخائفين قوله تعالى: ﴿يَبْتَغُوا لَوْ حَوْفٌ عَلَيْكُمْ الْيَوْمَ وَلَا أَنتُمْ تَحْزَنُونَ﴾ [الزخرف: ٦٨] وكرامة العابدين البشارة والمدحة قال تعالى: ﴿الْمُكْدِرُونَ لِلْمُكْدِرُونَ أَلَسْتُمْ بِأَعْيُنٍ﴾ [التوبة: ١١٢] ثم قال في آخر هذه الآية ﴿وَيَكْفُرُ الْمُؤْمِنِينَ﴾ [البقرة: ٢٢٣] وكرامة المتوكلين ﴿وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ﴾ [الطلاق: ٣] أي في كل شيء كافيه في الدنيا والآخرة وكرامة المستقيمين قال تعالى: ﴿إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا﴾ [فصلت: ٣٠] وكرامة المحبين قوله تعالى: ﴿يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ﴾ [المائدة: ٥٤] ثم قال: ﴿وَأَوْفُوا بِعَهْدِكُمْ وَأَوْفُوا بِعَهْدِكُمْ﴾ [البقرة: ٤٠]. كذا في تفسير الحنفي.

فصل

في نزول الآية (ولقد آتيناك سبعاً

من المثاني والقرآن العظيم) في فضائل الفاتحة

قوله تعالى: ﴿وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِ﴾ [الحجر: ٨٧] قال عمر وعلي رضي الله تعالى عنهما: هي فاتحة الكتاب وهو قول قتادة وعطاء والحسن وسعيد بن جبير. وروي عن أبي هريرة رضي الله تعالى عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «إن القرآن هي السبع المثاني والقرآن العظيم» وعن ابن مسعود رضي الله تعالى عنه قال في السبع المثاني: هي فاتحة الكتاب والقرآن هو سائر القرآن. كذا في معالم التنزيل. قال في إنسان العيون ذكر في سبب نزول قوله تعالى: ﴿وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِ وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ﴾ [الحجر: ٨٧] أن غير أبي جهل قدمت من الشام بمال عظيم وهي سبع قوافل ورسول الله ﷺ وأصحابه ينظرون إليها وبأكثر أصحابه عري وجوع فخطر ببال رسول الله ﷺ حاجة أصحابه فنزلت ولقد آتيناك سبعاً من المثاني مكان سبع قوافل فلا تنظر لما أعطيناها لأبي جهل وهو متاع الدنيا الدنية ولا تحزن على أصحابك واخفض جناحك لهم فإن تواضعك لهم أطيب لقلوبهم من ظفرهم بما يجب من أسباب الدنيا. كذا في روح البيان.

وفي بعض الأخبار أن رسول الله ﷺ كان جالساً مع أصحابه يتذكرون نعماء الله عليهم وفناء الدنيا وبقاء الآخرة وثواب المؤمنين وعذاب الكافرين إذ سمع صيحة من الناس وسروراً وطرباً وضرب دفوف فقال النبي ﷺ: ما هذه الصيحة والسرور في أهل مكة فقيل يا رسول الله هذا دخول القوافل مكة وسرورهم ولذلك فقال رسول الله ﷺ: قوموا فلنخرج وننظر ونعتبر بهم فخرجوا فجلسوا على تلة وجعلت تدخل القوافل قافلة قافلة وقال الناس: هذه قافلة بني أمية وهذه قافلة بني هاشم وهذه قافلة بني عدي حتى دخل سبع قوافل فلما نظر رسول الله ﷺ إليهم وإلى جمالهم وزينتهم وأموالهم وسرورهم دخل في قلب رسول الله ﷺ غم لأن أصحابه كانوا جائعين منذ أيام ولم يجدوا شيئاً يأكلون فأهم ذلك رسول الله ﷺ وقال في نفسه: إن الله تعالى أعطى الكفار مالا كثيراً ولم يعطنا أكلة فنزل جبرائيل من ساعته فقال: يا محمد إن الله تبارك وتعالى يقول لك: ولقد أعطيناك سبعاً من المثاني يعني الفاتحة حرم الله على قارئها سبعة أبواب جهنم وهي شفاء من كل داء إلا السام أي الموت وليس في الكتب سورة أفضل منها ورن إبليس بسببها إنه اجتمعت الأبالسنة عنده قالوا: ما لك يا سيدنا وما

ذا الجلال والإكرام والعزة التي لا ترام أسألك يا الله يا رحمن بجلالك ونور وجهك أن تلزم قلبي حفظ كتابك كما علمتني وارزقني أن أتله على النحو الذي يرضيك عني. اللهم بديع السموات والأرض يا ذا الجلال والإكرام والعزة التي لا ترام أسألك يا الله يا رحمن بجلالك ونور وجهك أن تنور بكتابك بصري وأن تطلق به لساني وأن تفرج به عن قلبي وأن تشرح به صدري وأن تغسل به بدني فإنه لا يعينني على الحق غيرك ولا يؤتية

أميرنا فقال لهما: إعلموا أن اليوم قد نزلت سورة على هذه الأمة من قرأها دخل الجنة بلا حساب وعذاب وأنتم لا تطيقون مع قارئها فقد أبطل كيدكم ومكركم فهذا الذي أعطيته خير أم هذه السبع القوافل التي أعطي الكفار فقال رسول الله ﷺ: بل هذه يا جبريل فقال جبريل: يا محمد أتستبدل بسبعتهم قال ﷺ: لا يا جبرائيل قال: فأعرف حرمة ما أعطاك ربك وقال الله أيضاً: آتيناك القرآن العظيم ولو كان مكتوباً في صحف أو في جراب فطرح في النار لما أحرقتة النار فكيف تحرق النار قارئه وحافظه ومتابعه ومن قرأ حرفاً من القرآن أعطاه الله تعالى مائة حسنة فهذا خير أم القوافل؟ قال ﷺ: لا بل هذا القرآن خير يا جبريل قال: تستبدل القرآن بالقوافل قال: لا يا جبريل قال: يا محمد فأعرف حقه ويقول لك ربك: آتيناك أيضاً في كل سبعة أيام جمعة ليلتها خير من الدنيا وما فيها ويعتق الله تعالى في كل ساعة منها مائة ألف ممن وجبت عليه النار وكل مولود يولد من أولاد المشركين في تلك الليلة يكرمه الله تعالى بالإسلام بحرمة تلك الليلة ويكفر ما بينها وبين الجمعة المستقبلية ويرفع الله العذاب عن أهل مقابر المؤمنين وكل أهل عذاب في تلك الليلة لحرمتها أهي خير أم القوافل؟ قال ﷺ: هي خير فقال: أتستبدل الجمعة بالقوافل؟ قال: لا. قال: فأعرف حرمة ما أعطيت فيها ثم قال: يا محمد إن ربك يقول: وآتيناك أسبوعاً في الطواف من طاف بها فكأنما طاف بعرش الله تعالى ومن طاف بعرشه فإن الله يستحي من تعذيبه وفي كل أسبوع يطوف حولها المؤمن ينظر الله إليه سبع مرات أذكر كرامة الله يكرم الله المؤمن بالمغفرة فهذا خير أم القوافل؟ قال: بل هذا خير. قال جبريل عليه السلام: أتستبدل هذا بذلك؟ فقال: لا. قال: فأعرف حرمة ما أعطيت ثم قال يا محمد: إن ربك يقول: آتيناك أيضاً سبع جمرات ترميهن في كل جمار يغفر لك ولأمتك كبيرة من الكبائر وتسد كل جمرة باباً من أبواب جهنم عليك وعلى الرامين بها فهذا خير لك أم القوافل؟

قال عليه الصلاة والسلام: لا بل هذا قال جبريل: فأعرف حرمة ما أعطيت ثم قال: إن ربك يقول: إني أمرت سبع سموات وأهلها وسبع أرضين وأهلها بالدعاء لك ولأمتك في كل يوم خمس مرات في أوقات الصلاة هذا خير أم القوافل؟ قال النبي ﷺ: هذا خير، قال جبريل عليه السلام: لا تمدن عينيك إلى ما متعناهم به ولكن انظر إلى ما أكرمتك به ثم قرأ رسول الله ﷺ لا تمدن عينيك إلى ما متعناهم به أزواجاً منهم وتنفس الصعداء وقال عليه الصلاة والسلام: لست أنا برجل الدنيا ولكن برجل عقبى بل أنا ولي المولى. وسئل عطاء أي وقت أنزلت فاتحة الكتاب قال: أنزلت بمكة يوم الجمعة كرامة أكرم الله تعالى نبينا محمداً ﷺ وكان معها سبعة آلاف ملك حين نزل بها جبريل عليه السلام ولم يعطها أحد قبله والله ورسوله أعلم. كذا نقل عن تفسير الحنفي.

فصل

في الآيات والأحاديث الصحيحة الواردة في فضائل الفاتحة

نقل في تفسير الفاتحة عن الشيخ الأكبر محيي الدين بن العربي قدس الله سره في الفتوحات إذا قرأت فاتحة الكتاب فصلها ببسملتها في نفس واحد من غير قطع فأنا أقول بالله العظيم: لقد حدثني أبو الحسن علي بن أبي الفتح المعروف والده بكناري بمدينة الموصل سنة إحدى وستمائة وقال

إلا أنت ولا حول ولا قوة إلا بالله العلي العظيم يفعل ذلك ثلاث جمع أو خمساً أو سيعاً يجاب بإذن الله والذي بعثني بالحق ما أخطأ مؤمن قط ت مس وإذا أخطأ أو أذنب فأحب أن يتوب إلى الله فليمد يده إلى الله عز وجل ثم يقول: اللهم إني أتوب إليك منها لا أرجع إليها أبداً فإنه يغفر له ما لم يرجع في عمله ذلك مس ما من رجل يذنب ذنباً ثم يقوم فيطهر ثم يصلي ثم يستغفر الله لذلك الذنب إلا غفر له عه حب ي وجاء

FATİHA-İ ŞERİFENİN FAZİLETLERİ

"BİZ SANA SEB'U MESÂNİYİ VE KUR'ÂN-I AZÎM'İ VERDİK" ÂYET-İ KERÎMESİNİN NÜZÛLÜ VE FATİHA'NIN FAZİLETLERİ

H. Ömer ve H. Alî (k.v.) Allahü Teâlâ'nın bu kavli hakkında buyurdular ki, "Bununla murad, Fâtihatü'l-Kitâbdır." Bu da Katâde, Atâ, Hasan ve Saîd bin Cübeyr'in (r.a.) kavilleridir. (görüşleridir)

Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet edildi; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki, "Şüphesiz ki Kur'ân, Seb'u'l-Mesânîdir (Yedi ikili) ve Kur'ân-ı Azîmdir." İbni Mes'ûd'dan (r.a.) rivayet edildi; Seb'ı Mesânî hakkında buyurdu ki: "O Fâtihatül-Kitâbdır. Kur'ân ise diğer sûre ve âyetlerdir." Maalimit-Tenzîl de de böyledir.

İnsânül-Uyûn isimli eserde denildi ki: "وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِّنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ"

"Celâlim hakkı için, sana Seb'a Mesânî'yi/Fâtîha'yı ve Kur'ân-ı Azîm'i verdik."¹ Bu âyeti kerimenin sebebi nüzûlü (iniş sebebi) hakkında şöyle zikredildi: Ebû Cehil, beraberinde büyük bir mal ile birlikte Şâm'dan dönmüştü. Şâm'dan dönenler yedi kâfile idiler. Rasûlüllah (s.a.v.) ve ashâbı da (r.a.) onlara bakmakta idiler ki; ashâbının çoğunluğu çıplak ve aç idiler. Böyle olunca Rasûlüllah'ın (s.a.v.) mübârek gönüllerine ashâbının bu ihtiyaçları geldi. Bunun üzerine bu yedi kâfilenin yerine Seb'u Mesânî (Fâtîha-i şerife) yi verdik âyeti kerimesi indi. Bunun ifâde ettiği mana ise şuydu: Bizim Ebû Cehil'e vermiş olduğumuz denî (alçak) dünyanın mallarına bakıp, sizler nazar-ı itibara almayınız. Ve Ashâbın (r.a.) üzerine de hüznlenme ve onlara kanatlarını (merhametini) aç. Zira senin onlar için olan alçak gönüllüğün ve merhametin, onların kalblerine dünya sebeblerini gerektiren zaferlerden daha hoş ve güzeldir. Rûhul-Beyânda da böyledir.

Bazı Haberlerde Geldi ki:

Rasûlüllah (s.a.v.) ashâbı (r.a.) ile beraber oturmuş; Allahü Teâlâ'nın kendileri üzerine vermiş olduğu nimetleri, dünyanın fâniliğini, âhiretin bâkî olduğunu, mü'minlere verilecek olan sevâbı ve kâfirlerin uğrayacakları azâbları zikrediyorlardı. Bu sırada yüksek şekilde gelen sesler, sevinç sesleri duyuldu ve def çalınıyordu. Bunun üzerine Rasûlüllah (s.a.v.) "Mekke ehlindeki (halkındaki) bu sevinç ve neşe nedir? diye sordular. Kendisine cevaben denildi ki: "Yâ Rasûlellah! Bu, kâfilelerin Mekke'ye girmesindenidir. Bu sebeble sevinip oynuyorlar,"

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdular ki: "Kalkınız, biz de çıkıp bakalım ve de onlardan ibret alalım:"

¹ Hicr sûresi; âyet: 87.

Bunun üzerine hep beraber çıktılar ve bir tepenin üzerine oturdular ve kâfilelerin birer birer şehre girişine baktılar. İnsanlar ise "Bu Benî Ümeyye'nin kâfilesi, bu Benî Hâşimin kâfilesi, bu Benî Adyin kâfilesidir diye yedi kâfile girinceye kadar bir bir bütün kâfileleri sayarak söylüyorlardı.

Rasûlullah (s.a.v.) onlara bakıp onların gözelliklerini, süslerini, mallarını, sevinçlerini görünce; Rasûlullah'ın kalbine bir gam, tasa girdi. Çünkü Rasûlullah'ın (s.a.v.) ashâbı (r.a.) günlerdir açtı ve yiyecek bir şey bulamamışlardı. Bu durum Rasûlullahı (s.a.v.) hüzünlendirdi ve Rasûlullah (s.a.v.) kendi kendine şöyle dedi. "Şüphesiz ki Allahü Teâlâ kâfirlere çokça mal verdi. Bize ise yiyecek vermedi." Bunun üzerine Cebrâil (a.s.) hemen indi ve dedi ki:

"Ey Muhammed! (s.a.v.) Allahü Teâlâ sana şöyle buyuruyor: "And olsun ki sana Seb-ı Mesâniyi (Fatihayı) verdik" Allah onu okuyan kimseye Cehennem'in yedi kapısını haram kıldı. Fâtîha her derde şifâdır. Ancak sâ'm bunun dışındadır ki; o da ölümdür. Allahü Teâlâ tarafından indirilmiş olan kitâblar da Fâtihadan daha faziletli bir sûre yoktur.

Bu sûre inince İblîs feryâd-ü figan etmiştir. Bunun üzerine diğer şeytanlar (Allahın laneti onların üzerine olsun) İblisin yanında toplandılar ve dediler ki: Ey Efendimiz, ey emirimiz! Size ne oluyor? İbliste onlara dedi ki: Siz biliniz ki: şüphesiz bu gün bu ümmet üzerine bir sûre inmiştir ki: Kim onu okursa hesap ve azab görmeden Cennete girer. Sizler onu okuyan kimseye güç yetiremezsiniz. Şüphesiz sizin hileleriniz ve tuzaklarınız ibtal oldu. (hükümsüz oldu)"

İşte size verilen bu sûre mi hayırlıdır? Yoksa kâfirlere verilen o yedi kâfile mi? Rasûlullah da (s.a.v.) ona cevaben buyurdu ki: " Elbette ki bu sûre daha hayırlıdır." Bunun üzerine Cebrâil (a.s.) dedi ki, "Yâ Muhammed! (s.a.v.) sana indirilen şu sûreyi, onların yedi kâfilesıyla değiştirmisin? Rasûlullah (s.a.v.) cevaben buyurdu ki:

"Hayır, değiştirmem yâ Cebrâil!" Bunun üzerine Cebrâil (a.s.) buyurdu ki: "Böyle olunca Rabbinin sana vermiş olduğu şeyin hürmetini (kıymetini) bil."

Allahü Teâlâ buyurdu ki, "Sana biz Kur'ân-ı âzîm'i verdik." Eğer Fâtîha-i şerife muhlis bir kişi tarafından bir sahîfeye veya bir torbaya yazılsa, sonra da ateşin içerisine atılsa, ateş onu yakmaz. Böyle olunca ateş onu okuyanı ve muhafaza edenî nasıl yakar?

Kim Kur'ân-ı Kerimden bir harf okursa, Allahü Teâlâ ona yüz hasene verir. Bu mu daha hayırlıdır? Yoksa kâfileler mi? Rasûlullah (s.a.v.) cevaben buyurdu ki, "Hayır, bu Kur'ân daha hayırlıdır yâ Cebrâil" Cebrâil (a.s.) tekrar sordu: "Kur'ân'ı kâfirlerin yedi kâfilesıyla değiştirmisin?" Rasûlullah (s.a.v.) cevaben buyurdu ki, "Hayır, yâ Cebrâil"

Cebrâil (a.s.) buyurdu ki: "Yâ Muhammed! (s.a.v.) onun hakkını bilip yerine getir."

Rabbin sana yine buyurdu ki: "Sana her yedi günde bir Cuma verdik. Cuma gecesi dünya ve dünyanın içerisindeki şeylerden daha hayırlıdır. Ve Allahü Teâlâ ondan her bir saatte kendisine Cehennem vâcib olan yüzbin kişiyi âzad eder. Cuma gecesi doğan müşriklerin çocuklarına Allahü Teâlâ bu gecenin hürmetine İslâm'ı ikram eder, nasip eder. O Cuma ile gelecek Cuma arasında işlenen küçük günahlara keffâret olur, Allahü Teâlâ bu gecede mü'minlerin kabir azabını ve azâb ehlinin azâbını bu gecenin hürmetine kaldırır. Bu mu daha hayırlıdır? Yoksa kâfileler mi? Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki, "Bu daha hayırlıdır? Cebrâil (a.s.) buyurdu ki: "Cuma gününü o yedi kâfileyle değiştirmisiniz?" Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Hayır değişmem"

Buyurdu ki, "O halde o gün içerisinde verilen şeylerin kıymetini bilip değerlendirin.

Sonra Cebrâil (a.s.) buyurdu ki: "Ey Muhammed! (s.a.v.) şüphesiz Rabbin sana buyurdu ki, "Biz sana yedi tavâfı verdik." Kim bu yedi tavâfı yaparsa, sanki Allahü Teâlâ'nın Arş'ını tavâf etmiş gibi olur. Kim de Arşı tavaf ederse, şüphesiz ki Allahü Teâlâ ona azâb etmeye hayâ eder. Mü'min bu yedi tavâfı yaptığında Allahü Teâlâ ona yedi defa rahmet nazarı ile bakar. Allahü Teâlâ'nın mü'mine mağfiretle ikram buyurduğu bu ihسانını hatırla. Bu mu daha hayırlıdır? Yoksa o kâfileler mi? Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki, "Elbette bu tavâf daha hayırlıdır?" Cebrâil (a.s.) buyurdu ki: "Bu tavâfı o kâfilelerle değiştir misiniz?" Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki, "Hayır değişmem" Cebrâil (a.s.) buyurdu ki: "O halde size verilen şeyin kıymetini bilin."

Sonra Cebrâil (a.s.) buyurdu ki: "Şüphesiz ki Allahü Teâlâ şöyle buyurdu: "Aynı şekilde sana yedi tane cemre (şeytan taşlamak için yedi taş atmayı) verdik, atılan her bir taş ile Allah seni mağfiret edip bağışlar, ümmetinin de büyük günahlarından bir günahını bağışlar. Atılan taşlardan her biri cehennem kapılarından birini kapatır. Taşı atanlara bu mükâfât verilir. Bu mu daha hayırlıdır? Yoksa o kâfileler mi?"

Rasûlullah (s.a.v.) cevaben buyurur ki: "Hayır, bu daha hayırlıdır?" Cebrâil'de (a.s.) buyurur ki: "Sana verilen şeyin hürmetini (kıymetini) bil" Sonra devamla buyurur ki:

" Şüphesiz senin Rabbin şöyle buyurur. "Muhakkak ki Ben yedi kat semâ (gök) ve ehlini ve de yedi kat arza (yerlere) ve ehline her gün namaz vakitlerinde: Senin ve ümmetin için beş defa duâ etmelerini emrettim ki; bu mu daha hayırlıdır? Yoksa o kâfileler mi?"

Rasûlullah da (s.a.v.) cevaben buyurur ki: "Bu daha hayırlıdır."

Cebrâil de (a.s.) buyurur ki: "Artık sen gözlerini onlara verdiğimiz me-taa çevirip durma. Fakat sana ikrâm olunan şeye bak." Sonra Rasûlullah (s.a.v.) şu âyet-i kerimeyi okudu:

لَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَخَفَضْنَا جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ

Sakin o kâfirlerden bir takımlarını zevkyâb ettiğimiz şeylere göz atma ve onlara karşı mahzun olma da mü'minlere kanadını indir. ¹ Bunun üzerine saidler nefes almışlardır.

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: " Ben dünya adamı değilim. Fakat ben ukbâ adamıyım. Bilakis ben Mevlânın dostuyum."

Ata'ya (r.a.) soruldu: "Fâtihatül-kitâb hangi vakitte nâzil olmuştur? (inmiştir) O da cevaben buyurdu ki: "Cuma günü Mekke'de nâzil oldu. (indi) Fâtîha-i şerife Allahü Teâlâ'nın Rasûlullah'a kerâmet (ilâhi ihsan) olarak ikrâmıdır. Cebrâil (a.s.) Fâtihayı indirdiği zaman onunla beraber yedi bin melek vardı. Bu sûre Rasûlullah'dan (s.a.v.) önce hiçbir kimseye verilmemiştir. Allah ve Rasûlü her şeyin en iyisini bilendir."

FÂTİHA-İ ŞERÎFENİN FAZİLETLERİ HAKKINDA VÂRİD OLAN SAHİH HADİSLER

Fütuhât-ı Mekkiye'de Şeyh-i Ekber Muhyiddîn bin Arabî Fatiha'nın Tefsîrinde buyurdu ki: "Fâtihatül-kitâbı okuduğun zaman onu Bismel-i şerife ile birleştirip hiç kesmeden (ara vermeksizin) bir nefeste onu bitir. Allahü Azîme yemin ederek ben derim ki: "Şüphesiz Ebu'l-Hasan bin Ali bin Ebil-Fetih bana haber verdi ki Vâlide Kenârî diye bilinir ki sene 601 di. O da yemin ederek dedi ki, Şüphesiz ben Ebul-Fazıl-Tûsî'den işittim. O da yemin ederek Mübârek bin Ahmed Nisâbü'rîden işittiğini söyledi. O da yemin ederek Ebû Bekir Fazıl bin Muhammed Hirevî'den işittiğini söyledi.

O da yemin ederek Ebû Bekir Muhammed Aliyyi Şâşî'den işittiğini söyledi. O da yemin ederek Abdullah bin Muhammed'den ki bu zât Ebû Nasr Serahsî'den işittiğini söyledi. O da yemin ederek Ebû Muhammed bin fazıl'dan işittiğini söyledi. O da yemin ederek Abdullah bin Muhammed bin Alî bin Yahyâ Verrâk'tan işittiğini söyledi. O da yemin ederek Muhammed bin Yûnus-u Tavîl, Fakîh'ten işittiğini söyledi.

O da yemin ederek İbni İsâ'dan işittiğini söyledi. O da yemin ederek Ebû Bekir Racî'den işittiğini söyledi. O da Ammar bin Musâ-ı Berkemî'den işittiğini söyledi. O da yemin ederek Enes bin Mâlik'ten (r.a.) işittiğini söyledi. O da yemin ederek Alî bin Ebî Tâlib'den (r.a.) işittiğini söyledi. O da yemin ederek Ebû Bekir Sıddîkten (r.a.) işittiğini söyledi. O da yemin ederek Mustafa'dan (s.a.v.) işittiğini söyledi. O da Cebrâil'den (a.s.) işittiğini o da Mikâil'den (a.s.) işittiğini, o da İsrâfîl'den (a.s.) işittiğini söyledi.

¹ Hicr sûresi; âyet: 88.

Allahü Teâlâ buyurdu ki:

-“Ey İsrâfîl! İzzetime, celâlime, vücûduma ve keremime yemin olsun ki: Kim Bismillâhir rahmânir rahîm'i Fâtihatül-kitâba bitişik olarak bir defada okursa, şâhid olun ki onu bağışlarım, onun hasenelerini kabul eder, onun kötülüklerini affederim ve onun dilini cehennemde yakmam, kıyâmetin azâbından ve en korkunç günün azâbından korurum ve bana peygamberlerden ve velilerden önce mülâki (kavuşur) olur. (son cümlede mecaz vardır)” Bu ibârenin benzeri Rûhul-Beyân tefsirinde ve diğer kitâblarda vardır.

Sa'lebî, Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivâyet etti buyurdu ki: “ Ben Peygamberimizle (s.a.v.) beraber mescid'de idim. Bu sırada bir adam mescide girip namaz kılmaya başladı. Eûzü çekti sonra da “El-Hamdü lillâhi Rabbil-âlemin” dedi. Sonra Rasûlullah (s.a.v.) bu kimseyi çağırıp buyurdu ki: “Ey adam! Namazı kendi üzerinde kesip noksan bıraktın. Bismillâhir rahmânir rahîm'in hamdden olduğunu bilmiyormusun? Kim onu terk ederse, şüphesiz bir âyeti terk etmiş olur. Kim de bir âyeti terk ederse, şüphesiz namazını bozmuş olur.”

Ebû Ubeyd, Muhammed bin Ka'b-ı Karzî'den (r.a.) rivâyet etti buyurdu ki: “Bismillâhir rahmânir rahîm ile beraber Fâtihatü'l-kitâb yedi âyettir. Dürr-ü Mensûrda da böyledir.

Ebû Derdâ'dan (r.a.) rivâyet edildi buyurdu ki: “Ben dedim ki: Anam babam sana fedâ olsun yâ Rasûlellah! Her ne zaman kalkıp bir rek'at namaz kılsam mutlaka onda fâtihayı okurum.”

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: “Çok iyi, çok iyi. Bakara Âl-i İmrân, Nisâ ve Mâide sûrelerinin kâfi gelmediği yerde Fâtihatü'l-Kitâb kâfi gelir.

Bazen de Bakara sûresini ve diğerlerini okurum, onlarla beraber Fâtihatü'l-kitâbı okumam.”

Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: “O Kur'ândan kâfi gelir. Eğer Fâtihatü'l-kitâb mizânın kefesine konulmuş olsa, Fâtihatü'l-kitâb yedi defa ağır gelir.” Esrârül-Fâtihada da böyledir.

Zevâid-i Câmius-Sağırda zikredildi ki:

“Şâyet Fâtihatü'l-kitâb mizânın bir kefesine konulsa, Kur'ân'da diğer kefesine konulsa, elbette Fâtihatü'l-Kur'ân Kitâb üzerine yedi defa faziletli gelir.” Rûhul-Beyân Tefsir-i ve Dürr-ü Mensûrde de böyledir.

Rasûlullah (s.a.v.) Übey bin Ka'b'a buyurdular ki: “Namazda nasıl okuyorsun?” O da Ümmül-Kur'ân'ı (Fâtihayı) okudu. Rasûlullah da (s.a.v.) buyurdu ki: “Nefsimi kudret elinde tutan Zât-ı Zü'l-Celâl'e yemin ederim ki, Allah, Fâtihâ'nın bir mislini ne Tevrat'ta, ne İncil'de ne Zebur'da, ne de

Furkân'da indirmiştir. O (namazlarda) tekrarla okunan yedi âyet ve bana ihsân edilen yüce Kur'ân'dır."¹ El- Mesâbîh'de de böyledir.

Übeyy bin Ka'bden (r.a.) yapılan diğer bir rivayette; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kim Fâtihatül-kitâb'ı okursa, Tevrâtı, İncîli, Zebûru, Furkânı, İdrîs ve İbrâhîm'in (a.s.) suhuplarını sanki yedi defa okumuş gibi olur. Ve onun için okuduğu her harfe karşılık Cennette bir derece verilir ki; her bir derecenin arası yerle gök arası kadardır."

Ebu Hüreyre (radiyallahu anh) anlatıyor: "Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm), Ubey Ibnu Ka'b (radiyallahu anh)'a uğradı. O namaz kılıyordu... devamını yukarıdaki gibi aynen kaydetti. Ancak şu ziyade var: "Nefsimi kudret elinde tutan Zât-ı Zül-Celâl'e yemin ederim ki, Allah, Fâtîha'nın bir mislini ne Tevrat'ta, ne İncil'de ne Zebur'da, ne de Furkân'da indirmiştir. O (namazlarda) tekrarla okunan yedi âyet ve bana ihsân edilen yüce Kur'ân'dır."² Tefsîrul-Fâtîha'da da böyledir.

Fâtîha-i şerîfenin faziletleri hakkında Ebû Ubeyde (r.a.) El-Hasan'dan (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim Fâtihatül-kitâb'ı okursa, sanki Tevrâtı, İncîli, Zebûru ve Kur'ân-ı Azîmi okumuş gibi olur."

Dâre Kutnî ve Hâkim; Ubâde bin Sâmî'ten (r.a.) rivayet ettiler; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Ümmül-Kur'ân, başkasına ıvaz olur. (yani onun yerine geçer) Başkası ise onun yerine geçemez." Ed-Dürrül-Mensûr'da da böyledir.

Ebu Saîd Ibnu'l-Muallâ (radiyallahu anh) anlatıyor: "Ben Mescid-i Nebvî'de namaz kılıyordum. Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) beni çağırdı. Fakat (namazda olduğum için) icabet edemedim. Sonra yanına gelerek: Ey Allah'ın Resûlü namaz kılıyordum (bu sebeple cevap veremedim diye özür beyan ettim). Bana: "Allahu Teâla Kitab'ında "Ey iman edenler, Allah ve Resûlü sizi çağırdıkları zaman hemen icâbet edin" buyurmuyor mu?"³ dedi ve arkasından ilave etti: "Sen mescidden çıkmazdan önce, sana Kur'ân-ı Kerîm'in (sevapca) en büyük sûresini öğreteyim mi?" dedi ve elimden tuttu. Mescidden çıkacağı sırada ben: "Sana en büyük sureyi öğreteceğim" dememiş miydiniz? dedim. Bana: "O sure Elhamdû lillâhi Rabbi'l âlemindir ki (namazlarda tekrar tekrar okunan) yedi âyet (es-Seb'u'l-Mesânî) ve bana verilen yüce Kur'ân'dır" buyurdu."⁴

¹ Tirmizi, Sevâbu'l-Kur'ân 1, (2878).

² Tirmizi, Sevâbu'l-Kur'ân 1, (2878).

³ (Enfal, 24)

⁴ Buhârî, Tefsir 1; Nesâî, İftitah 26; Ebû Dâvud, Vitr 15.

Sahih bir rivâyette de geldi ki: Mustafa (s.a.v.) yemin ederek buyurdu ki: "Nefsimi kudret elinde tutan Zât-ı Zü'l-Celâl'e yemin ederim ki, Allah, Fâtîha'nın bir mislini ne Tevrat'ta, ne İncil'de ne Zebur'da, ne de Kur'ân'da indirmiştir. O (namazlarda) tekrarla okunan yedi âyet ve bana ihsân edilen yüce Kur'ân'dır."

İmam Ahmed ve Beyhaki; Abdullah bin Câbir'in (r.a.) hadîs'in'den rivayet ettiler, buyuruldu ki: "Kur'ân'daki sûrelerin en hayırlısı "El-Hamdü Lillâhi Rabbil-Âlemîn" dir."

Beyhakî ve Hâkim; Enes'den (r.a.) rivayet ettiler; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kur'ân'ın (sûrelerinin) en faziletlisi, "El-Hamdü Lillâhi Rabbil-Âlemîn" dir."

Taberânî, Sâib bin Yezid'den (r.a.) rivayet etti buyurdu ki,

"Rasûlullah (s.a.v.) fazladan olarak bana Fâtîha'yı yazıp beraberimde taşımamı söyledi."

Hâkim, Beyhakî ve diğerleri, Enes'den (r.a.) rivayet ettiler buyurdu ki,

"Peygamberimiz (s.a.v.) bir yolculuklarında bir yerde konakladı. Ashâb-ı kirâm'dan biri Peygamberimizin (s.a.v.) yanında yürüyordu. Rasûlullah (s.a.v.) ona dönüp iltifat etti ve buyurdu ki: "Kur'ân'ın faziletini sana haber vereyim mi? Sonra da ona "El-Hamdü Lillâhi Rabbil-Âlemîni" okudu."

Ebuş-Şeyh, Taberânî, İbni Merdeveyh ve Deylemî; Ebû Ümâme'den (r.a.) rivayet ettiler; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Dört şey, Arş'ın altındaki hazineden indirilmiştir. Onlardan başka bu hazineden bir şey indirilmemiştir. Ümmül-Kitâb (Fâtîhai şerife) Âyetü'l-Kürsî, Bakara Sûresinin Son Kısmı ve Kevser sûresidir." Ed-Dürrü'l-Mensûr'da da böyledir.

"El-Hamdü Lillâhi Rabbil-Âlemîn" dir."

Abd bin Humeyd; İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet etti, buyurdu ki: "Fâtihatü'l-kitâb, Kur'ân'ın üçte birine denktir."

Beyhakî; İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki, "Şüphesiz Allahü Teâlâ benim üzerime bir sûre indirmiştir ki; benden önce Enbiyâ ve mürselinden (peygamberlerden a.s.) hiçbirisi üzerine onu indirmemiştir. (bu da Fâtîha sûresidir)"

Rasûlullah (s.a.v.) Allahü Teâlâ'dan nakletti. Allahü Teâlâ buyurdu ki: "Bu sûreyi (Fâtîhayı) kendimle kulum arasında taksim ettim. (böldüm) Fâtihatü'l-kitâbın yarısını kendim için kıldım, yarısını da kullarım için kıldım. Benimle kulum arasında ki âyete gelince: Kul Bismillâhir rahmânir rahîm dediği zaman Allahü Teâlâ buyurur ki: kulum beni biri diğerinden daha ince olan ve şefkati merhameti ifade eden iki isimle çağırdı. Biri diğerinden daha yüfkadirdir, Rahîm, Rahmân'dan daha yüfkadirdir ki her ikisi de yüfkadırlar.

Kul. "El-Hamdü lillâhi" dediği zaman Allahü Teâlâ buyurur ki: "Kulum bana şükretti ve bana hamdetti." Kul: Rabb'il-âlemîn dediği zaman Allahü Teâlâ buyurur ki: Kulum benim âlemlerin Rabbi olduğuma şehâdet etti. Yani Âlemlerin Rabbinin insânların, cinnilerin, meleklerin, şeytanların, mahlûkatın (yaratılmışların) ve bütün her şeyin Rabbi olduğuna şehâdet etti demektir. Kul: Er-Rahmânir-Rahîm dediği zaman Allahü Teâlâ buyurur ki: "Kulum bana ta'zim ve senâda bulundu."

Kul: Mâlik-i yevmiddîn" Yani yevmel-hisâb dediğinde Allahü Teâlâ buyurur ki: Kulum kıyâmet gününün benden başka sahibi olmadığına şehâdet etti ve kulum beni övüp yüceltti."

Kul: "İyyâke na'büdü" Yani sadece ve sadece Allah'a ibâdet ederim ve İyyâke nesteîn dediği zaman Allahü Teâlâ buyurur ki: " Bu benim ile kulum arasındadır. Şu benim içindir o ise yardım olunacaktır ve bu benim içindir. Kulum için ise sürenin geriye kalan kısmında istediği vardır. (yani o isteği verilecektir)

İhdines-Sirâtal-Müstekîm: Yani bizi İslâm dînine ulaştır demektir. Çünkü İslâm dîninin dışında ki bütün dinler müstekîm (doğru ve tam) değildir. Zira o dinlerde tevhid yoktur. (Tevhidin olmadığı dine ise itibar yoktur)

Sirâtallezîne En'amte Aleyhim: Bizi kendileri üzerine ni'met verdiğin kulların yoluna... Burada nimet ile maksad, İslâmiyyet ve nübüvvettir.

Gayril-mağdûbi Aleyhim: gadabına uğrayanların yoluna değil... Yani kul bunlarla şunu demiş olmaktadır, bizi kendilerine gadaplanmış olduğun kimselerin- bunlar yahudilerdir- dininin dışında bir yola irşad et.

Veladdâllîn: Sapıtanların yoluna dağil. Bunlar da hristiyanlardır. Onlar hidâyetten (doğru yolu bulduktan) sonra sapıtmışlardır. Onlar günah işleyip Allahü Teâlâ'nın gadabına uğramışlardır. Böylelikle Allahü Teâlâ onlardan kimisini maymun, kimisini hıncır ve kimisini de tâğuta (Allah'ın yolundan çıkmış olan azgın kimselere) kul kılmıştır. İşte bu kimseler, dünyada ve âhirette yeri en kötü olanlardır ki; âhiretteki yerleri cehennemdir. Ve Müslümanların hidâyet yolundan sapıttılar.

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "İmam "Velad-dâllîn" dediği zaman siz de Âmîn deyiniz. Aallahü Teâlâ sizin bu duânızı kabul buyurur."

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Allahü Teâlâ bana şöyle buyurdu: "Ey Muhammed! (s.a.v.) Bu (Fâtiha sûresi) senin ve ümmetinin ve de hidâyete tâbi olanların kurtuluşudur ki; sizi cehennemden kurtarırsın."

Beyhakî dedi ki: Rahmân ve Rahîm isimlerinin izahındaki "Rakîkân (iki yufka)" tabiri aslında dağışiktir ki; bunun aslı "Refikâni" dir. Refik ise Allahü Teâlâ'nın isimlerinden bir isimdir.

Taberânî; Übeyy bin Ka'b'dan (r.a.) rivayet etti buyurdu ki, "Rasûlullah (s.a.v.) Fâtihatül-Kitâbı okudu sonra da buyurdular ki: "Rabbiniz, ey âdem oğlu, buyuruyor; senin üzerine yedi âyet indirdim. Üçü senin içindir, üçü de benim içindir. Biri de benimle senin arandadır. Benim için olan üç âyet şunlardır: الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ Ey kulum! İbâdet etmek sendendir. Yardım etmek ise Bendendir. Senin için olanlar ise:

اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

İmam Suyûtinin Dürr-ü Mensûrunda da böyledir.

Ebû Saîd-i Hanefî (r.a.) bu hadîs-i şerifte bazı işâretlerin olduğunu söylemiştir.

Birinci işâret: Şüphesiz Allahü Teâlâ buyurdu ki: "Ben, bu sûreyi kendim ile kulum arasında ikiye taksim ettim. (böldüm) Ancak kendimle Ceb-râil (a.s.) veya Mikâil (a.s.) ile veya bir an bile Allahü Teâlâ'ya isyan etmeyen semâdaki melekler arasında taksim ettim buyurmamıştır. Ve Benimle, evvelîn ve âhirîn (öncekilerin ve sonrakilerin) Efendisi olan Muhammed (s.a.v.) arasında taksim ettim buyurmadı. Eğer böyle buyurmuş olsaydı. Muhammed'in (s.a.v.) ve Ceb-râilin (a.s.) ve Mikâilin (a.s.) kadr u kıymetlerini yüceltmış olacaktı. Bilakis Allahü Teâlâ bu sûreyi Benimle, âsi kulum arasında taksim ettim buyurdu. Çünkü bununla mahlûkatın (insanların) Allahü Teâlâ'nın günahkâr olan kuluna karşı fazl u kereminin bilinmesi murad edilmiştir.

İkinci İşâret: Şüphesiz Allahü Teâlâ buyurdu ki: "Ben, bu sûreyi kendim ile kulum arasında ikiye taksim ettim. (böldüm) yarısı benim içindir, yarısı da kulum içindir. Kulumun payı, benim payım gibidir. Kuluma o sûreyi verdim ve kendi nasibimi kulumun nasibinden daha çok kılmadım. Zira halk (yaratılmışlar) benim kendilerine kerem (ihسان) sahibi bir ilâhları olduğumu bilsinler.

Üçüncü İşâret: Allahü Teâlâ buyurdu ki: "Kul: "El-Hamdü lillâhi Rabb'il-âlemîn" dediği zaman Allahü Teâlâ buyurur ki: "Kulum bana hamdetti." Allahü Teâlâ bu Hadîs-i Kutsisinde kulunu, cefâ ve içerisinde olmasına rağmen yedi defa zikretmiştir. Çünkü kul bununla, Allahü Teâlâ'nın isyân kendisine olan keremini, lütfunu, ihsânını ve fazlını bilip anlaması içindir. Sonra da Allahü Teâlâ buyurdu ki: Kulum bana hamdetti." Allahü Teâlâ'nın bu şekilde zikretmesi göklerdekilere ve yerdekilere bir cilve içindir. Ve bu zikrini, meleklerin ve gök ehlinin hamdine karşılık yapmamıştır. Halbuki onlar dediler ki: "Biz senin hamdin ile seni tesbih ediyoruz ve seni takdis ediyoruz. Allahü Teâlâ buyurdu ki: Şüphesiz ki ben sizin bilmediklerinizi bilirim."

Dördüncü İşâret: Şüphesiz ki Allahü Teâlâ kulu (abd kelimesini) kendine izafe ederek "Abdî (Benim kulum)" buyurmuştur. Dünyânın meliklerinin (sultanlarının) kulları için iftihar (övünme vesilesi) olur. Zira onlar sultanların kullarıdır. Hal böyle olunca Meliklerin melikine (Sultanların sultanına) kul olan kimse için iftihar (bu kul-luk ile övünme) nasıl olmaz/ (Yani elbetteki Allahü Teâlâ'ya kul olan için iftihar vardır)

Sen bilmiş ol ki: Şüphesiz Allahü Teâlâ'dan kuluna olan cevaplar iki vecih (iki şekilde) dedir. İtaat eden kulları için bu taatinin kabûlü olur. İsyân eden, günahkâr kulları için de bu günahların bağışlanmasıdır. Ebû Saîd-i Hanefinin (r.a.) sözü burada bitmiştir.

Bühârî, Müslim, Muvattâ'da İmam Mâlik, Ebû Dâvud, Tirmizî, Nesâî, İbni Mâce, İbni Cerîr ve İbni'l-Enbârî Sened-i muttasıl ile Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet ettiler: Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kendisinde Ümmül-Kur'ân (Fâtihâ-i şerife) okunmayan namaz noksandır, tam değildir."

Hadîs-i şerifin râvisi dedi ki: "Yâ Ebâ Hüreyre (r.a.) ben bazen imâmın arkasında oluyorum? (Yani bu zamanda ne yapayım?) Bunun üzerine Ebû Hüreyre (r.a.) bileğimi sıkıca tutarak buyurdu ki: "Ey Fârisî! Fâtihâyı içinden oku. Zira ben Rasûlüllah'ın (s.a.v.) şöyle buyurduğunu işittim: "Allahü Teâlâ buyurdu ki: "Ben namazı kulumla kendi aramda yarıya taksim ettim. (böldüm) Yarısı benim içindir, yarısı da kulum içindir. Kulum için istediği vardır.

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Oku. Kul: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ dediğinde Allahü Teâlâ buyurur ki: "Kulum beni hamdetti." Kul: الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ dediğinde Allahü Teâlâ buyurur ki: "Kulum benim üzerime senâda bulundu." Kul: مَالِكِ dediğinde Allahü Teâlâ buyurur ki: "Kulum benim büyüklüğümü bildirdi." Kul: اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِيْنُ dediğinde Allahü Teâlâ buyurur ki: "Bu âyet benimle kulum arasındadır Ve kulum için de istediği verilecektir." Kul: اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيْمَ صِرَاطَ الَّذِيْنَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوْبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ dediğinde Allahü Teâlâ buyurur ki: " Bu âyetlerin tamamı kulum içindir Ve kulum için de istediği verilecektir."

Bühârî, Müslim, İmam Ahmed, Ebû Dâvud, Tirmizî, Nesâî ve İbni Mâce; Enes'den (r.a.) rivayet ettiler; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Fâtihatül-kitâbı okumayan kimse için namaz yoktur." (Yani namazı makbul değildir) Câmius-Sağîrde de böyledir.

İbnu Abbâs (radiyallahu anhümâ) anlatıyor:

"Cibril (aleyhisselam), Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm)'in yanında otururken yukarıda kapı sesine benzer bir ses işitti. Başını göğe doğru kaldırdı. Cibril (aleyhisselâm) dedi ki: "İşte gökten bir kapı açıldı, bugüne kadar böyle bir kapı asla açılmamıştı." Derken oradan bir melek indi. Cibril (aleyhissalâm) tekrar konuştu: "İşte arza bir melek indi, şimdiye kadar bu melek hiç inmemişti." Melek selam verdi ve Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm)'e : "Sana verilen iki nuru müjdeliyorum. Bunlar, senden önce başka hiçbir peygambere verilmemişlerdi: Onların biri Fatihâ sûresi, diğeri de Bakara sûresi'nin son kısmı. Onlardan okuduğun her har-

fe mukabil sana mutlaka büyük sevap verilecektir. dedi."¹Esrarul-Fâtiha'da da böyledir.

Rivayet edildi ki: Allah Azze ve Celle Miraç gecesinde Rasûlüllah'a (s.a.v.) buyurdu ki, "Ey Muhammed! (s.a.v.) Enbiyâ'ya (peygamberlere a.s.) hitab et. Ve onlara Fâtihatü'l-Kur'ân'ı ve Bakara sûresinin son kısmını oku. Zira bu ikisi Arş'ın altındaki hazinelerden iki hazinedir ki; senden önce peygamberlerden (a.s.) hiçbirisi bu iki hazineye erişememiştir."

Enes'den (r.a.) rivayet edildi buyurdu ki: "Fâtihatül-kitâb ve Kul HûvAllâhü Ehad'i okuduğun zaman, şüphesiz ki sen ölümün dışında herşeyden emin olursun. (muhafaza olunursun)" Bu hadîs-i Bezzâr rivayet etmiştir.

Vâhidî; Esbâb-ı Nüzûlde, Sa'lebî'de Tefsirinde; Hz. Alî'den (k.v.) rivayet ettiler; buyurdu ki: "Fâtihatül-kitâb Mekke'de inmiş olup Arş'ın altındaki hazinelerdendir." Esrârül-Fâtiha'da da böyledir.

Taberânî; Ebû Zeyd'den (r.a.) rivayet etti buyurdu ki: "Rasûlüllah (s.a.v.) ile beraberdik; Medinenin geniş ve açık geçitlerinden geçerken adamın birinin kalkıp Ümmül-Kur'ân'ı (Fâtihatül-kitâbı) okuduğunu işitti ve buyurdu ki: "Fâtihayı bitirinceye kadar dinle. Devamında buyurdu ki: "Kur'ân'da Fâtiha'nın bir benzeri yoktur."

İbnü Darîs; Ebû Kulâbe'den merfu olarak rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kim okumaya başlarken Fâtihatül-kitâb'a şâhid (hâzır) olursa, Allah yolunda yapılan bir fethe şâhid olan (orada hâzır olan) kimse gibi olur. Kim de Fatiha'nın bitirilmesine, sona erdirilmesine şâhid olursa, savaşta elde edilen ganimetlerin taksimine şâhid olan kimse gibi olur." Ed-Dürrül-Mensûrda da böyledir.

Ali bin Ebî Tâlib'den (r.a.) rivayet edildi; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kim Fâtihatül-kitâb'ı okursa, sanki Tevrâtı, İncîli, Zebûru ve Furkânı okumuş gibi olur. Ve okumuş olduğu her âyete karşılık, Allah yolunda yer-yüzü dolusu altını tasadduk etmiş gibi olur. Allah onun cesedini ateş üzerine haram kılar. Ve peygamberlerden (a.s.) sonra cennete ondan daha zengini girmiş olmaz."

Diğer bir hadîs-i şerifte Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kim Fâtihatül-kitâb'ı okursa, sanki Tevrâtı, İncîli, Zebûru ve İdrîs ve İbrâhim'in (a.s.) suhuflarını yedişer defa okumuş gibi olur. Ben sizin için Fatiha'nın her harfine karşılık verilecek dereceleri vasıflandırmak (anlatmak) istedim. Fakat Allahü Tealâ bana izin vermedi. Ancak Fâtihayı okuyana müjde vardır." Son kısmı üç defa söylemiştir.

Hz. Ali'den (r.a.) rivayet edilen Hadîs-i şerifte; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Mi'rac gecesı Arş'ın altında durdum. Üst tarafıma baktım ve inci

¹ Müslim, Müsâfirin 254; Nesâî, İftitah 25

ve yakuttan olan asılı iki levha gördüm. Onlardan birinde Fâtihatül-kitâb, diğerinde de Kur'ân'ın tamamı yazılıydı. Bunun üzerine ben dedim ki: "Yâ Rabbi! Bu iki levhayı ümmetime ikram et." Bunun üzrine Rabb Teâlâ buyurdu ki: "Şüphesiz sana ve ümmetine bu iki levhayı ikram ettim"

Nitekim Allahü Teâlâ buyurdu ki:

وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِّنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ

Celâlim hakkı için, sana Seb'a Mesânî'yi/Fatiha'yı ve Kur'ân-ı Azîm'i verdik.¹

Yine ben dedim ki, "Ey Rabbim! Fâtihatül-kitâbı okuyanın sevâbı nedir? Allahü Teâlâ da buyurdu ki: "Ey Muhammed! Fâtiha yedi âyettir ki; kim onu bir defa okursa o kimseye cehennemden yedi kapısı haram olur. Allahü Teâlâ buyurur ki, "

لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِّكُلِّ بَابٍ مِّنْهُمْ جُزْءٌ مَّقْسُومٌ Onun yedi kapısı vardır; her kapıya onlardan bir kısım ayrılmıştır...²

Bundan sonra ben dedim ki: "Yâ Rabbi! Kur'ân'ı bir defa okuyan kimse'nin sevâbı nedir?"

Allahü Teâlâ da buyurdu ki: "O kimseye her harfine karşılık bir ağaç veririm ki; o ağaçta cennetteki bütün nimetlerden bulunur. Bundan sonra levhaya baktım ve gördüm ki; onda üç nur ve üç mekan vardır.

Sonra dedim ki: Ey Rbbim! Bu üç nur nedir? Allahü Teâlâ da buyurdu ki: "Onlar Âyetü'l-Kürsî'nin, Yâsîn'in ve Kul HuvAllâhü Ehad'in yerleridir." Sonra ben dedim ki:

"Yâ Rabbi! Âyetü'l-Kürsî'nin sevâbı nedir?" Allahü Teâlâ da buyurdu ki:

"O Benim sıfatımdır. Kim onu bir defa okursa, kıyâmet günü perdesiz olarak Benim cemâlime bakar. (seyreder)" Allahü Teâlâ buyurdu ki:

وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاصِرَةٌ إِلَىٰ رَبِّهَا نَاطِرَةٌ Nice yüzler o gün ışılar parlar, Rabbine nâzır, ³

Yâsîn sûresine gelince o Kur'ân'ın kalbidir ve seksen âyettir. Kim Yâsîn sûresini günde bir defa okursa, Benden ona seksen rahmet verilir; yirmisi hayâtında, yirmisi ölüm anında, yirmisi kabrinde, yirmisi de kabrinden kalktığı anda verilir. O kimse kabrinden kaldırıldığı zaman boynuna nurdan bir askı asılır ve "Vakâr tâcı" denilen bir taç başına konulur. Sırât köprüsünün üzerinden şimşek gibi geçer ve o zümrenin (insanların) evvelinde parıldar ve o kimse cennette Muhammed'in (a.s.) refiklerinden (arkadaşlarından) olur.

¹ Hicr sûresi; âyet: 87.

² Hicr sûresi; âyet: 44.

³ Kıyâmet sûresi; âyet: 22-23.

Kul HüvAllâhü Ehad (sûresine) gelince ; o benim nisbetimdir ve dört âyettir. Kim onu okursa, Ben ona cennette akan dört ırmağı veririm. Allahü Teâlâ buyurdu ki:

Müttekilere/ takva ile korunanlara va'dolunan cennetin temsili: Onda ırmaklar var, bir sudan ki bozulması yok... Irmaklar var, bir sütten ki, tadı değişmez... Irmaklar var bir meşrubattan ki, içenlere lezzet... Irmaklar var, bir baldan ki, sâfi süzme... hem onlara semerelerin (hasılâtın) her tür-lüsünden var... Hem de rablerinden bir mağfiret var! Hiç bunlar o ateşte muhalled/sonsuz olan ve kaynar bir mâyiden/sudan sulanıp da bağırsakla-rını parçalamakta bulunan kimselere benzer mi?¹

Rivâyet edildi ki; Cebrâil (a.s.) Rasûlullah'a (s.a.v.) buyurdu ki: "Ey Muhammed! (s.a.v.) Ben senin ümmetin üzerine olacak olan azâbdan korkuyordum. Ancak Fâti-ha inince bundan emîn oldum. (Yani bu sûre sebebiyle affedileceklerini ümid ediy-o-rum) Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Niçin Yâ Cebrâil!"

Cebrâil de (a.s.) cevaben buyurdu ki: "Zira Allahü Teâlâ buyurdu ki: "Muhakkak ki cehennem onların tamamına va'd edilen yerdir. Ve onun yedi kapısı vardır ki; o kapıdan herbiri için cüz-ü maksûm vardır." Fâtiha'nın âyetleri de yedidir. Kim de Fâtihayı okursa, herbir âyeti cehennemden bir kapısına kapak olur. Böylelikle senin ümmetin cehennem üzerinden sâlimen (ondan kurtulmuş olarak) geçeceklerdir. " Tefsîr-i Hanefide de böyledir.

Haberde geldi ki: Rûm diyârının meliki Kayser, Hz. Ömer bin Hattâb'a (r.a.) mektup yazarak şöyle dedi: Şüphesiz biz İncil'de bulduk ki; yedi harften hâli olan (kendisinde yedi harf olmayan) sûreyi okuyan kimseye cennet verilecektir. Bu harf-ler de "Sê", "Cîm", "Hâ", "Zê", "Şîn", "Zâ", "Fâ"dır. Biz bu sûreyi İncil'de aradık bu-lamadık.. Bir de siz kendi kitâbınıza bakınız, bu sûreyi bulabilecek misiniz?" Hz. Ömer (r.a.) Kayserin bu mektûbunu okuyunca Rasûlullah'ın (s.a.v.) ashâbını bir ara-ya getirip durumu haber verdi; Übeyy bin Ka'b (r.a.) şöyle dedi: "Ey mü'minlerin emîri! Şüphesiz Fâtiha-i şerife bu yedi harften hâlidir. (Fâtihada bu harfler yoktur)" Ömer bin Hattâb (r.a.) bunu Rûm Kayserine mektupla yazılı olarak bildirdi. Rûm Kayserine bu mektup ulaşınca İslâmiyeti kabul edip Müslüman oldu ve İslâmiyet üzere öldü. Şeyhzâde de böyledir.

Bazı âlimler (r.a.) dedi ki: Fâtiha-i şerifede işaret yoluyla şunlar vardır:

Şüphesiz Fâtiha da "Sê" harfinin olmaması; Fâtihayı okuyanın kıyâmet günü he-lak olmayacağına delildir. Çünkü Allahü Teâlâ buyurdu ki: Bir helâke haykırma-yın bugün, çok helâke haykırın!"²

Fâtiha-i şerifte "Cîm" harfinin olmaması; o sûreyi okuyan kimsenin cahîm'den (cehennemden) kurtulacağına delildir: **فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَى** muhakkak cahîmdir/cehennemdir onun varacağı.³

¹ Muhammed sûresi; 3ayet: 15.

² Furkân sûresi; âyet: 14.

³ Nâziât sûresi; âyet: 39.

Fâtiha-i şerîfede "Hâ" harfinin olmaması; Fâtihayı okuyan kimsenin dünyâda ve âhirette hüsrâna uğramayacağına delildir. Allahü Teâlâ buyurdu ki: *خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ* "Hasire'd- dünya ve'l âhire" /dünyası da ahireti de ziyanda olur!¹

Fâtiha-i şerîfede "Zê" harfinin olmaması; onu okuyan kimsenin kıyâmet günü cehennemden ah edip inleyenlerden olmayacağına delildir.

Fâtiha-i şerîfede "Şîn" harfinin olmaması; onu okuyan kimsenin şakî (bedbaht) olmayacağına delildir. Allahü Teâlâ buyurdu ki: *فَمَنْ أَتَّبِعْ هَذَايَ فَلَا يُضِلُّ وَلَا يَنُتَى* her kim hidâyetçime uyarsa, işte o dalâlete düşmez ve bedbaht olmaz."²

Fâtiha-i şerîfede "Zâ" harfinin olmaması; onu okuyan kimseye kıyâmet günü can yakıcı bir azabın dokunmayacağına delildir.

Fâtiha-i şerîfede "Fâ" harfinin olmaması; onu okuyan kimseye Allahü Teâlâ'nın rahmetinden uzak düşmenin olmayacağına delildir. Allahü Teâlâ buyurdu ki:

فَرِيقٌ فِي الْحَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ bir fırka cennet'te bir fırka saîr'de/çılğın ateşte !³

Ebû Saîd-i Hanefî (r.a.) buyurdu ki: "

Şüphesiz Fâtiha da "Sê" harfinin olmaması; Fâtihayı okuyana hüsn-ü sevâb (güzel bir sevâb) verileceğine delildir. Allahü Teâlâ buyurdu ki: *وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ* Sevâbın da, en güzeli Allah yanında..."⁴

Fâtiha-i şerîfede "Cîm" harfinin olmaması; o sûreyi okuyan kimseye cennetin verileceğine delildir. Allahü Teâlâ buyurdu ki:

Adn cennetleri... Altından nehirler akar. Onlarda muhalled/sonsuz olarak kalacaklar ve o, işte temizlenen kimsenin mükâfatı!⁵

Fâtiha-i şerîfede "Hâ" harfinin olmaması; Fâtihayı okuyan kimsenin ebediyyen cennette kalma nimetine nâil olacağına delildir. Allahü Teâlâ buyurdu ki:

ادْخُلُوهَا بِسَلَامٍ ذَلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ "Girin ona/cennete bir selâm ile, bu işte, o hulûd/ebediyet günü!"⁶

Fâtiha-i şerîfede "Zê" harfinin olmaması; onu okuyan için ziyâdeliğin (yani ecir ve sevâbı kat kat artırılarak verilecektir.) Allahü Teâlâ buyurdu ki:

¹ Hac sûresi; âyet: 11.

² Tâhâ sûresi; âyet: 123.

³ Şûra sûresi; âyet: 7.

⁴ Âli İmrân sûresi; âyet: 195.

⁵ Tâhâ sûresi; âyet: 76.

⁶ Kaf sûresi, âyet:34.

لَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ Hasenât/sevap yapanlara hüsnâ/daha güzeli; bir de ziyâde var. Yûnus sûresi; âyet. 26.

Fâtiha-i şerifede "Şîn" harfinin olmaması; onu okuyan kimsenin cennet şarabı ile nimetlendireleceğine delildir. Allahü Teâlâ buyurdu ki: وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَيُّورًا rableri onlara bir şarab-ı tahûr/temiz içki sunmaktadır," İnsan sûresi; âyet: 21.

Fâtiha-i şerifede "Zâ" harfinin olmaması; onu okuyan kimsenin âhirette cennet gölgelerinde olacağına delildir. Allahü Teâlâ buyurdu ki: إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي ظِلَالٍ وَعُيُونٍ Şüphesiz ki (korunan) takvâ sahipleri gölgelerde kaynaklar başında" Mürselât sûresi; âyet. 41.

Fâtiha-i şerifede "Fâ" harfinin olmaması; onu okuyan kimseye büyük bir fazilet olacağına delildir. Allahü Teâlâ buyurdu ki: " وَنُظَرُ الْمُؤْمِنِينَ بِأَن لَّيْسَ مِنَ اللَّهِ فَتَعْلَمُ كَبِيرًا "Mü'minlere müjdele! Onlara Allah'tan bir büyük fadl ve güzellik var!"¹ Ebû Saîd-i Hanefinin (r.a.) sözü burada bitti.

Huzeyfe bin Yemân ve Ebû Saîd-i Hudrî (r.a.)'dan merfu olarak rivâyet edildi: "Bir kavim üzerine Allah kesinleşip hükme bağlanmış azâb gönderir de onların çocuklarından biri mektepte "الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ"² okur, Allahü Teâlâ onun sesini işitir ve onun sebebiyle o kavim üzerinden kesinleşen azâbı kırk sene kaldırır." Tefsîri İbni Âdil'de ve Tefsîrul-Fâtihada da böyledir.

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki, "On şey on şeye mâni olur. (engeller)

Fâtiha, Rabbin gadabını,

Yâsin sûresi, kıyâmet günündeki susuzluğu,

Duhân sûresi, kıyâmetin korku ve dehşetini,

Vâkıa sûresi, fakirliği, miskinliği,

Mülk sûresi, kabir azâbını,

Kevser sûresi, hasımların husûmetini, (kinini)

Kâfirûn sûresi, ölüm anında küfrü,

İhlâs sûresi, nifâkı, iki yüzlülüğü,

Felak sûresi, hased edenlerin hasedini,

Nâs sûresi, vesveseyi engeller, ona mâni olur.

Ravzatül-Müttekîn ve Mişkâtül-Mesâbîh'de de böyledir.

¹ Ahzâb sûresi, âyet: 47.

² Fâtiha sûresi; âyet: 1.

Rivayet edildi ki; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kim evine gelir de, Hamd ve İhlâs sûresini okursa, Allah ondan fakirliği giderir ve evinin hayrını çoğaltır." **Tefsîru'l-Fâtihada da böyledir.**

Ali bin Ebî Tâlib'den (r.a.) rivayet edildi; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Fâtihatü'l-kitâb, Âyetül-Kürsî ve Âli İmrân'dan iki âyeti kerime; "ŞehidAllâhü.."den "İnneddîn'e İndellahi'l-İslâm."" Âyeti kerimesine kadar ve de "Kulillâhümme Mâlikel-Mülk...Bi Gayri Hisâb'a" kadar bulunan Âyet-i kerimeler asılı bulunuyorlar. Yani bu Âyet-i kerimelerle Allahü Teâlâ arasında perde yoktur. Yani Allah bunları yeryüzüne indirmeyi murad ettiği zamanda onlar Arş'a tutunurlar ve şöyle derler: "Yâ Rabbi! Bizi yeryüzüne mi, sana isyan eden kimselere mi indiriyorsun?"

Bunun üzerine Allahü Teâlâ buyurdu ki: "Kendi izzetime ve celâlime yemin ettim; Benim kullarımdan her kim sizleri, bütûn namazlardan sonra okursa, mutlaka ona cenneti yurt kılarım ve mutlaka onu Hazîratül-kuds denilen makamda iskan ederim ve mutlaka ona hergün yetmiş defa (rahmet) nazarı ile bakarım. Ve mutlaka onun hergün yetmiş hâcetini yerine getiririm ki; onların en düşüğü mağfirettir. Ve mutlaka onu her türlü düşman ve hased ediciden koruyup muhafaza ederim ve mutlaka ona yardım ederim."

El-Maalim, Tefsîrul-Fâtîha ve Rûhul-Beyân tefsirinde de böyledir.

Enes'den (r.a.) rivayet edildi; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Yanını yatak üzerine koyduğun zaman ve Fâtihatül-kitâb ve Kul HüvAllâhü Ehad'i (bu sûreleri) okuduğun zaman, ölümün dışında her şeyden emniyet (güven) içinde olursun." Yani ölümün dışında sana eziyet veren herşeyden emniyet içinde olursun. **Bu hadîs-i şerifi Bezzâr rivayet etmiştir.**

Haberde geldi ki: Şüphesiz Allahü Teâlâ Arşın altında bir melek yarattı ki; başını insan başı gibi kaldırır, onun sağ tarafında ve sol tarafında yetmiş bin kanadı vardır. Ve her kanat üzerinde on iki bin büyükce bir baş vardır. Ve her baş üzerinde de meleklerden bir saf vardır. Ve o meleğin alnı üzerinde Fâtîha sûresi yazılıdır. Ve sağ yanağı üzerinde İhlâs sûresi ve sol yanağı üzerinde "Şehidellâhü" âyeti kerimesi yazılıdır. Ve o meleğin ön tarafında yetmiş bin melek vardır ki; o meleğin alnına bakıp "El-Hamdü Lillâhi Rabbi'l-âlemîn'i" okurlar. "İyyâke Na'büdü" dedikleri zaman secdeye kapanırlar da Allahü Teâlâ onlara şöyle vahyeder: "Başlarınızı kaldırınız. Şüphesiz Ben sizden râzi oldum ey meleklerim!" Bunun üzerine de melekler de derler ki:

"İlâhımız, Efendimiz! Ümmet-i Muhammed'den (s.a.v.) Fâtîha-i şerîfeyi okuyan kimseden de râzi ol." Bunun üzerine Allahü Teâlâ buyurdu ki, "Ey meleklerim şâhid olun ki, şüphesiz ben onlardan râzi oldum." **Dürr-ü Mensûr'da da böyledir.**

Enes bin Mâlik'den (r.a.) rivayet edildi; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki,

Kul: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ dediği zaman Allahü Teâlâ buyurur ki: "İzzetime ve celâlime yemin olsun ki, nimetim dünyâda da âhirette de sana verilecektir. Kul: الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ dediği zaman Allahü Teâlâ buyurur ki, rahmetim dünyâda ve âhirette senin içindir. Kul: مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ dediği zaman Allahü Teâlâ buyurur ki, fazlım dünyâda ve âhirette senin içindir. Kul: اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِيْنُ dediği zaman Allahü Teâlâ buyurur ki, nusretim (yardımım) dünyâda ve âhirette senin içindir. Kul:

اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيْم dediği zaman Allahü Teâlâ buyurur ki, hidâyetim dünyâda ve âhirette senin içindir. Kul:

صِرَاطَ الَّذِيْنَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ dediği zaman Allahü Teâlâ buyurur ki, Habîbim'in şefaati dünyâda ve âhirette senin içindir. Kul: غَيْرِ الْمَغْضُوْبِ عَلَيْهِمْ dediği zaman Allahü Teâlâ buyurur ki: "İzzetime ve celâlime yemin olsun ki, kurbetim dünyâda da âhirette de sana verilecektir. وَلَا الضَّالِّينَ dediği zaman Allahü Teâlâ buyurur ki: "İzzetime, celâlime, azametime ve kibriyâm'a yemin olsun ki, senin ismin saîdler (bahtiyarlar) divanına sâbit ve muhkem kılacağım ve senin ismini şekîler (bahtsızlar) divânından sileceğim."

Rivâyet edildi ki: Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "

Kul: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ dediği zaman onun için Allahü Teâlâ'nın af ve geniş rahmeti ile birinci kat semâ'nın kapıları açılır. Kul: الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ dediği zaman Allahü Teâlâ'nın bereket ve mağfireti ile ona ikinci kat semâ'nın kapıları açılır. Kul: مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ dediği zaman Allahü Teâlâ'nın kendisine vermiş olduğu izzet ve şeref ile ona üçüncü kat semânın kapıları açılır. Kul: اِيَّاكَ نَعْبُدُ dediği zaman Allahü Teâlâ'nın tevffiki ve ismeti ile dördüncü kat semânın kapıları kendisine açılır. Kul:

اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيْم dediği zaman Allahü Teâlâ'nın kendisine vermiş olduğu hayır ve hidâyet ile ona beşinci kat semânın kapıları açılır. Kul:

صِرَاطَ الَّذِيْنَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ dediği zaman Allahü Teâlâ'nın fazlı ve keremi ile altıncı kat semânın kapıları kendisine açılır. Kul: غَيْرِ الْمَغْضُوْبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ dediği zaman İslâm dîn'i üzere sebatla ve sapıtmış olanların yolundan korunup muhafaza olunmakla kendisine yedinci kat semânın kapıları açılır. Kul "Â-min" dediği zaman kendisine Bismillâhir rahmânir rahîm diyen kimsenin duâsının kabulüyle Arş'ın kapıları açılır."

El-Hamdü kelimesi beş harftir. Farz olan namaz da beş vakittir. Kul El-Hamdü deyince kendisine beş vakit namazın sevâbı yazılır.

Lillâhi kelimesi üç harftir. Bu üç harf birincisine ilave edildiği zaman sekiz harf olur. Cennetin kapıları da sekizdir. Kul: "El-Hamdü Lillâh" dediği zaman Allahü Teâlâ ona cennetin sekiz kapısını açar ki; hesapsız ve azapsız olarak hangi kapıdan dilerse ondan girer.

Rabbî'l-âlemîn kelimesi on harftir. Bu harfler zikredilen harflere ilave edilince, on sekiz harf olur. Âlem ise on sekiz bin tanedir. Kul; El-Hamdü Lillâhi Rabbî'lâlemîn dediği zaman Allahü Teâlâ kendisine bu on sekiz bin âlemin sevâbını yazar.

Er-Rahmân kelimesi altı harftir. Bu harfler yukarıdaki diğer harflere ilave edilince, yirmi dört harf eder. Gündüz ve gecenin saatlerinin toplamı da yirmi dördtür. Kul: El-Hamdü Lillâhi Rabbî'l-âlemîn. Er-Rahmân dediği zaman Allahü Teâlâ kendisine gece ve gündüzlerin sevâbını yazar.

Er-Rahîm kelimesi de altı harftir. Bu harfler önceki harflere eklenince, otuz harf eder. Allahü Teâlâ da Ramazan ayını otuz gün olarak halk etmiştir. (yaratmıştır) Kul: El-Hamdü Lillâhi Rabbî'l-âlemîn. Er-Rahmânir-Rahîm dediği zaman Allahü Teâlâ kendisine Ramazan ayında oruç tutan kimsenin sevâbını yazar.

Mâlik-i Yevmid-Dîn kelimesi on iki harftir. Bu harfler yukarıdaki harflere eklenince, kırk iki harf eder. Bir gündeki farz ve vitir namazlarının rekatları yirmidir. Revâtib sünnetler Duhâ namazının iki rekatıyla beraber, kırk iki rekat olur. Kul: El-Hamdü Lillâhi Rabbî'l-âlemîn. Er-Rahmânir-Rahîm Mâlik-i Yevmid-Dîn dediği zaman Allahü Teâlâ kendisine bu namazların sevâbını yazar.

İyyâke Na'büdü kelimesi sekiz harftir. Bu harfleri yukarıdaki harflere ilave ettiğimizde, elli harf olur. Allahü Teâlâ kıyâmeti elli bin sene olarak halk etti. (yarattı) Allahü Teâlâ buyurdu ki:

كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ "bir günde ki, miktarı ellibin sene tutar!"¹

Kul: El-Hamdü Lillâhi Rabbî'l-âlemîn. Er-Rahmânir-Rahîm Mâlik-i Yevmid-Dîn İyyâke Na'büdü dediği zaman Allahü Teâlâ kendisini kıyâmetin korkunç hallerinden elli bin sene emin (güven içinde) kılar.

İyyâke nesteîyn kelimesi onbir harftir. Bu harfler yukarıdaki harflere ilave edildiği zaman, altmış bir harf olur. Allahü Teâlâ göklerde ve yerde altmış bir tane deniz halk etmiştir. Kul: El hamdû lillâhi rabbil âlemîn Er rahmânir-rahîym Mâlikî yevmid dîn İyyâke na'büdü ve İyyâke nesteîyn dediği zaman Allahü Teâlâ kendisine bu denizlerdeki damla adedince sevâb verir.

İhdinas-sırâtal müstekîym kelimesi on dokuz harftir. Bu harfler yukarıdaki harflere ilave edildiğinde, seksen harf olur. Bir kul, mü'min erkek ve kadına zina iftirası bulunup bunu isbat edemediğinde veya içki içtiğinde cezâ olarak ona seksen değnek vurulur. Kul: El hamdû lillâhi rabbil âlemîn Er rahmânir-rahîym Mâlikî yevmid

¹ Meâric sûresi; âyet: 4.

dîn İyyâke na'büdü ve İyyâke nesteyn İhdinas-sırâtal müstekıym, dediği zaman Allahü Teâlâ kendisinden seksen değneklik bir cezâyı affeder. (yani âhirete mutaallık olan kısmını affeder)

Sırâtallezîne en-amte aleyhim kelimesi on dokuz harftir. Bu harfler yukarıdaki harflere ilave edildiği zaman; doksan dokuz harf olur. Şüphesiz ki Kur'ân-ı Kerîm'de Allahü Teâlâ'nın isimlerinin sayısı da doksan dokuzdur. Kul: **El hamdü lillâhi rabbil âlemîn Er rahmânir-rahıym Mâliki yevmid dîn İyyâke na'büdü ve İyyâke nesteyn İhdinas-sırâtal müstekıym Sırâtallezîne en-amte aleyhim*** dediği zaman Allahü Teâlâ kendisine bu mübârek isimlerin sevâbını yazar.

Ğayril mağduubi aleyhim kelimesi on beş harftir. Bu harfler yukarıdaki harflere ilave edildiği zaman, yüz on dört harf olur. Kur'ân-ı Kerîm'in sûreleri de yüz on dördtür. Kul: **El hamdü lillâhi rabbil âlemîn Er rahmânir-rahıym Mâliki yevmid dîn İyyâke na'büdü ve İyyâke nesteyn İhdinas-sırâtal müstekıym Sırâtallezîne en-amte aleyhim*** **Ğayril mağduubi aleyhim** dediği zaman Allahü Teâlâ kendisine Kur'ân-ı Kerîm'in sûrelerinin tamamının sevâbını yazar.

Veled dâallîn kelimesi on harftir. Bu harfler yukarıdaki harflere ilave edildiğinde, yüz yirmi dört harf olur. Kul: **El hamdü lillâhi rabbil âlemîn Er rahmânir-rahıym Mâliki yevmid dîn İyyâke na'büdü ve İyyâke nesteyn İhdinas-sırâtal müstekıym Sırâtallezîne en-amte aleyhim*** **Ğayril mağduubi aleyhim veled dâallîn**

dediği zaman Allahü Teâlâ kendisine peygamberlerin (a.s.) tamamının sevâbını yazar. Zira peygamberlerin (a.s.) sayısı da yüz yirmi dört bin tanedir.

"Âmin" kelimesi dört harftir. "Elif" harfi Hz. Âdem'in (a.s.) isminden alınmıştır. "Mim" harfi Hz. Muhammed'in (a.s.) isminden alınmıştır. "Yâ" harfi Hz. Yahyâ'nın (a.s.) isminden alınmıştır. "Nûn" harfi Hz. Nûh'un (a.s.) isminden alınmıştır. Tefsîrul-Fâtihadâ da böyledir.

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Âmin dört harftir. Kim Âmin derse, Allahü Teâlâ onu dört çeşit belâ'dan emin kılar. (muhafaza buyurur.)

Birincisi; imânın zevâli (kalbinden imânın ayrılması)

İkincisi; Arasat gününün korkusu.

Üçüncüsü; sırât köprüsündeki endişelerden.

Dördüncüsü; cehennem derekelerinde ebedî olarak kalmaktan emin olur." Tefsîr-i Kebîrde de böyledir.

Enes (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Allahü Teâlâ buyurdu ki, "Ey Musa! Şüphesiz Ben Ümmet-i Muhammed'e (r.a.) dört harf verdim. Onlardan birincisi Tevrat'ta, ikincisi

İncil'de, üçüncüsü Zebûr'da, dördüncüsü de Kur'ân'dadır. Bunun üzerine Musâ (a.s.) sordu:

-“Bu harfler nelerdir?

Allahü Teâlâ'da buyurdu ki:

-“Onlar Âmin kelimesinin harfleridir ki; kim onu söylese, sanki dört kitâbı okumuş gibi olur.”

Bazı âlimler dedi ki:

“Âmin” kelimesindeki “Elif” harfî, Arş'ın ruknünde (temelinde, esasında) yazılıdır. “Mîm” harfî, Kürsî'nin rûknü (temeli) üzerinde yazılıdır. “Yâ” harfî, Levh üzerinde yazılıdır. “Nûn” harfî, Kalem üzerinde yazılıdır. Kim duâsında âmin derse, onların tamamı harekete geçerler ve onu söyleyen kimse için istiğfâr ederler. Bunun üzerine de Allahü Teâlâ buyurur ki: “Şâhid olun ki; şüphesiz ben onu mağfiret ettim, bağışladım.”

Diğer bir rivayette denildi ki:

“Âmin” kelimesindeki “Elif” harfî Cebrâîl'in (a.s.) alnı üzerinde yazılıdır. “Mîm” harfî Mikâîl'in (a.s.) alnı üzerinde yazılıdır. “Yâ” harfî İsrâfil'in (a.s.) alnı üzerinde yazılıdır. “Nûn” harfî de Azrâîl'in (a.s.) alnında yazılıdır. Mü'min bir kul Âmin dediği zaman onların tamamı Allahü Teâlâ'ya secdeye varıp derler ki: “Ey Allah'ım! Bu harfleri söyleyen kimseyi mağfiret edip bağışla.” Ve Allahü Teâlâ o kulunu mağfiret edip bağışlayıncaya kadar, onlar başlarını secdeden kaldırmazlar.”

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

“Mü'min âmin dediği zaman, Allahü Teâlâ onun herbir harfinden bir melek yaratır ki; bu meleklerden herbiri için üçyüz tane tûy, bir ağız ve bir dil vardır. Kıyâmet gününe kadar Allahü Teâlâ'ya tesbih ederler. Sıdk (doğruluk) ve ihlasla dünyâda âmin diyen kimseye müjdeler olsun!” Tefsîrul-Fâtihada da böyledir.

حالفاً: لقد سمعت عن أبي الفتح المعروف والده بكناري بمدينة الموصل سنة إحدى وستمئة وقال حالفاً: لقد سمعت عن أبي الفضل الطوسي يقول: حالفاً عن المبارك بن أحمد النيسابوري يقول حالفاً: عن أبي بكر الفضل بن محمد الهروي وقال حالفاً عن أبي بكر محمد علي الشاشي وقال حالفاً عن عبد الله بن محمد المعروف بأبي نصر السرخسي وقال حالفاً عن أبي محمد بن الفضل وقال حالفاً عن عبد الله بن محمد بن علي بن يحيى الوراق وقال حالفاً عن محمد بن يونس الطويل الفقيه وقال حالفاً حدثني ابن عيسى وقال حالفاً حدثني أبو بكر الراجمي وقال حالفاً حدثني عمار بن موسى البرمكي وقال حالفاً حدثني أنس بن مالك حالفاً عن علي بن أبي طالب حالفاً عن أبي بكر الصديق حالفاً عن المصطفى ﷺ حالفاً عن جبرائيل عليه السلام حالفاً عن ميكائيل عليه السلام حالفاً عن إسماعيل وقال الله تعالى يا إسماعيل بعزتي وجلالي وجودي وكرمي من قرأ بسم الله الرحمن الرحيم متصلة بفاتحة الكتاب مرة واحدة اشهدوا على أنني قد غفرت له وقبلت منه الحسنات وتجاوزت عنه السيئات ولا أحرقت لسانه بالنار وعذاب يوم القيامة والفرع الأكبر ويلقاني قبل الأنبياء والأولياء أجمعين انتهى. ومثله في روح البيان وغيرهما. وأخرج الثعلبي عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: كنت مع النبي ﷺ في المسجد إذ دخل رجل يصلي فافتتح الصلاة وتعوذ ثم قال: الحمد لله رب العالمين فدعاه النبي ﷺ فقال له: يا رجل قطعت على نفسك الصلاة أما علمت أن بسم الله الرحمن الرحيم من الحمد فمن تركها فقد ترك آية ومن ترك آية فقد أفسد صلاته.

وأخرج أبو عبيد عن محمد بن كعب القرظي قال: فاتحة الكتاب سبع آيات بسم الله الرحمن الرحيم. كذا في الدر المنثور. وروي عن أبي الدرداء رضي الله عنه قال: قلت يا رسول الله: بأبي أنت وأمي ربما قمت وركعت ركعة لا أقرأ فيها إلا بفاتحة الكتاب قال ﷺ: يخ يخ فاتحة الكتاب تجزئ ما لا تجزئ البقرة وآل عمران والنساء والمائدة وربما قرأت البقرة وذواتها لا أقرأ معهن فاتحة الكتاب قال ﷺ: تجزئ من القرآن ولو أن فاتحة الكتاب وضعت في كفة ميزان لرجحت فاتحة الكتاب سبع مرات. كذا في أسرار الفاتحة وفي زوائد الجامع الصغير: لو أن فاتحة الكتاب جعلت في كفة الميزان والقرآن في الكفة الأخرى لفضلت فاتحة القرآن على الكتاب سبع مرات. كذا في روح البيان والدر المنثور.

قال رسول الله ﷺ: لأبي بن كعب رضي الله عنه كيف تقرأ في الصلاة فقرأ أم القرآن فقال: والذي نفسي بيده ما أنزلت في التوراة ولا في الإنجيل ولا في الزبور ولا في القرآن مثلها وإنما السبع المثاني والقرآن العظيم الذي أعطيته. كذا في المصابيح. وفي رواية عن أبي بن كعب رضي الله عنه أن النبي ﷺ قال: «من قرأ فاتحة الكتاب فكأنما قرأ التوراة والإنجيل والزبور والقرآن وصحف إدريس وإبراهيم عليهما السلام» سبع مرات وله بكل حرف درجة في الجنة كل درجة ما بين السماء والأرض. وفي رواية عن أبي هريرة رضي الله عنه قال رسول الله ﷺ لأبي بن كعب رضي الله عنه كيف تقرأ في الصلاة؟ فقرأ أم القرآن فقال عليه الصلاة والسلام: والذي بيده ما أنزلت في التوراة ولا في الإنجيل ولا في الزبور ولا في القرآن مثلها وإنما سبع من المثاني والقرآن العظيم ورواه الترمذي وقال هذا حديث حسن. كذا في تفسير الفاتحة. وأخرج أبو عبيدة في فضائله عن الحسن قال رسول الله ﷺ: «من قرأ فاتحة الكتاب فكأنما قرأ التوراة والإنجيل والزبور والقرآن العظيم». وأخرج

رجل إلى النبي ﷺ فقال واذنوبه واذنوبه فقال: «قل اللهم مغفرتك أوسع من ذنوبي ورحمتك أرجى عندي من عملي» فقال لها ثم قال فعاد ثم قال عد فعاد فقال: قم غفر الله لك مس إن الله يبسط يده بالليل ليتوب مسيء النهار ويبسط يده بالليل حتى تطلع الشمس من مغربها م مس وجاء رجل فقال: يا رسول الله أهدنا يذنب قال: يكتب عليه قال ثم يستغفر منه ويتوب قال: يغفر له ويثاب عليه قال فيعود

الدارقطني والحاكم عن عبادة بن الصامت رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «أم القرآن عوض عن غيرها وليس غيرها عوضها». كذا في الدر المنثور.

وأخرج أحمد والبخاري والدارمي وأبو داود والنسائي والحسن بن سفيان وابن جرير وابن حبان والحاكم وأبو مردويه وأبو نعيم والبيهقي عن أبي سعيد بن المعلى قال: كنت أصلي فدعاني النبي ﷺ فلم أجبه حتى صليت ثم أتيت فقال: ما منعك أن تأتيني فقلت: كنت أصلي فقال: ألم يقل الله استجبوا لله وللرسول إذا دعاكم ثم قال: ألا أعلمكم أعظم سورة في القرآن قبل أن تخرج من المسجد فأخذ بيدي فلما أردنا أن نخرج قلت يا رسول الله قل: ألا أعلمكم أعظم سورة في القرآن قال: الحمد لله رب العالمين هي السبع المثاني والقرآن العظيم الذي أوتيته. وفي رواية صحيحة أقسم المصطفى ﷺ قال: «والذي نفسي بيده ما أنزلت في التوراة ولا في الإنجيل ولا في الزبور ولا في القرآن مثلها وإنما السبع من المثاني» أو قال للسبع المثاني والقرآن العظيم الذي أعطيته اهـ. وأخرج أحمد والبيهقي من حديث عبد الله بن جابر رضي الله عنه آخر سورة في القرآن الحمد لله رب العالمين. والبيهقي والحاكم من حديث أنس رضي الله عنه قال ﷺ: «أفضل القرآن الحمد لله رب العالمين». وأخرج الطبراني عن السائب بن يزيد قال: عوذني رسول الله ﷺ بفاتحة الكتاب نفلاً. وأخرج الحاكم والبيهقي وغيرهما عن أنس رضي الله عنه قال: كان النبي ﷺ في مسير له فنزل فمشى رجل من أصحابه إلى جنبه فالتفت إليه النبي ﷺ فقال: ألا أخبرك بفضل القرآن فتلا عليه الحمد لله رب العالمين.

وأخرج أبو الشيخ والطبراني وابن مردويه والديلمي عن أبي أمامة رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «أربع أنزلت من كنز تحت العرش لم ينزل منه شيء غيرهن أم الكتاب وآية الكرسي وخواتيم سورة البقرة والكوثر». كذا في الدر المنثور. وأخرج عبد بن حميد عن حديث ابن عباس رضي الله عنهما قال: فاتحة الكتاب تعدل ثلثي القرآن. كذا في الانفاق. وأخرج البيهقي عن ابن عباس رضي الله عنهما عن النبي ﷺ قال: «إن الله تعالى أنزل علي سورة لم ينزلها على أحد من الأنبياء والمرسلين قبلي» قال ﷺ عن الله تعالى قسمت هذه السورة بيني وبين عبادي فاتحة الكتاب جعلت نصفها لي ونصفها لهم وآية بيني وبينهم فإذا قال العبد بسم الله الرحمن الرحيم قال الله تعالى عبدي دعاني باسمين رقيقين أحدهما أرق من الآخر الرحيم أرق من الرحمن كلاهما رقيقان فإذا قال العبد: الحمد لله قال الله تعالى: شكرني عبدي وحمدني فإذا قال العبد: رب العالمين قال الله: شهد عبدي إلى رب العالمين يعني برب العالمين رب الإنس والجن والملائكة والشياطين ورب الخلق ورب كل شيء فإذا قال الرحمن الرحيم يقول الله تعالى: مجدني عبدي وإذا قال العبد مالك يوم الدين يعني يوم الحساب قال الله تعالى شهد عبدي إنه يوم الدين ولا أحد غيري وإذا قال مالك يوم الدين فقد أثنى علي عبدي وإذا قال: إياك نعبد يعني الله أعبد وحده وإياك نستعين قال الله تعالى: هذا بيني وبين عبدي إياك نعبد فهذه لي وإياك نستعين فهذه لي وعبدي ما سألت بقية السورة. اهـ أرشدنا الصراط المستقيم يعني دين الإسلام لأن كل دين غير الدين الإسلامي ليس بمستقيم إذ ليس فيه التوحيد. صراط الذين أنعمت عليهم بالإسلام والنبوة. غير المغضوب عليهم يقول: أرشدنا غير دين هؤلاء الذين غضبت عليهم وهؤلاء اليهود. ولا الضالين وهم النصارى أضلهم بعد الهدى فمعصيتهم

ويذنب قال يكتب عليه قال ثم يستغفر منه ويتوب قال يغفر له ويثاب عليه ولا يمل الله حتى تملوا ط س وإذا قحطوا المطر فليجثوا على الركب ليقولوا يا رب يا رب عو ودعاء الاستسقاء اللهم اسقنا اللهم اسقنا اللهم اسقنا خ اللهم أغثنا م وإن كان إماماً خرج إذا بدأ حاجب الشمس فقع على المنبر فكبر وحمد الله عز وجل ثم قال: الحمد لله رب العالمين الرحمن الرحيم مالك يوم الدين لا إله إلا الله يفعل ما يريد اللهم أنت الله

غضب الله عليهم فجعل منهم القردة والخنازير وعبد الطاغوت أولئك شر مكاناً في الدنيا والآخرة يعني شر منزلاً من النار وأضل عن سواء السبيل من المؤمنين يعني أضل عن سبيل الهدى من المسلمين قال النبي ﷺ فإذا قال الإمام ولا الضالين فقولوا: آمين يحبك الله تعالى، قال عليه الصلاة والسلام: قال لي: يا محمد هذه نجاتك ونجاة أمك ومن اتبعك على الهدى ننجيك من النار.

قال البيهقي قوله: رقيقان قيل: هذا تصحيف وقع في الأصل وإنما هو رقيقان والرفيق من أسماء الله تعالى. وأخرج الطبراني عن أبي كعب رضي الله عنه قال: قرأ رسول الله ﷺ فاتحة الكتاب ثم قال: ربكم ابن آدم أنزلت عليك سبع آيات ثلاث لي وثلاث لك وواحدة بيني وبينك فأما التي لي الحمد لله رب العالمين الرحمن الرحيم مالك يوم الدين والتي بيني وبينك إيانك نعبد وإياك نستعين منك العبادة وعليّ العون لك وأما التي لك اهدنا الصراط المستقيم صراط الذين أنعمت عليهم غير المغضوب عليهم ولا الضالين. كذا في الدر المنثور للإمام السيوطي. وقال أبو سعيد الحنفي رحمه الله تعالى في هذا الحديث إشارات.

الإشارة الأولى: إنه قد قال الله تعالى: قسمت هذه السورة التي بيني وبين عبدي نصفين ولم يقل بين جبرائيل وميكائيل ولا بين ملائكة السماء الذين لم يعصوه طرفة عين ولم يقل بيني وبين محمد ﷺ الذي هو سيد الأولين والآخرين وقال: ذلك جلّ محمد ﷺ وجلّ جبرائيل وميكائيل بل قال: قسمت هذه السورة بيني وبين عبدي العاصي ليعلم الخلق فضلي وكرمي لعبدي العاصي.

والإشارة الثانية: قال الله تعالى: قسمت هذه السورة بيني وبين عبدي نصفها لي ونصفها لعبدي فحفظ عبدي كحظي أعطيته السورة ولم أجعل نصيب أكثر من نصيب عبدي ليعلم الخلق إنني إله كريم.

الإشارة الثالثة: إنه قال تعالى: إذ قال العبد الحمد لله رب العالمين قال تعالى: حمدني عبدي فذكر عبده في هذا الحديث سبع مرات في جفائه وعصيانه ليعلم العباد كرمه ولطفه وإحسانه وفضله ثم قال: حمدني عبدي وسير ذكره وحمده جلوة في السموات والأرضين ولم يفعل ذلك بحمد الملائكة وأهل السماء وهم قالوا: ونحن نسبح بحمدك ونقدس لك قال: إنني أعلم ما لا تعلمون.

الإشارة الرابعة: أنه تعالى أضاف العبد إلى نفسه فقال: عبدي وعبيد ملوك الدنيا لهم فخر بأنهم يكونون عبيد الملوك فكيف لا يكون فخر لمن هو عبد مالك الملوك. واعلم هذه أن الأجوبة من الله تعالى للعبد وجهين للمطيع تكون قبول الطاعة وللعاصي مغفرة الذنوب. انتهى كلام الحنفي.

وأخرج البخاري ومسلم ومالك في الموطأ وأبو داود والترمذي والنسائي وابن ماجه وابن جرير وابن الأنباري بالسند المتصل إلى أبي هريرة رضي الله عنه يقول: قال رسول الله ﷺ: « صلاة لم يقرأ فيها بأم القرآن فهي خداع غير تام » قال الراوي: فقلت يا أبا هريرة: إنني أحياناً أكون وراء الإمام فغمز ذراعي أقرأ بها يا فارسي في نفسك فإني سمعت رسول الله ﷺ يقول: قال الله تعالى: قسمت الصلاة بيني وبين عبدي نصفين فنصفها لي ونصفها لعبدي ولعبدي ما سأل قال رسول الله ﷺ: « أقرأوا الحمد لله رب العالمين » فيقول الله تعالى: حمدني عبدي ويقول العبد: الرحمن الرحيم يقول الله تعالى: أثنى عليّ عبدي، يقول العبد: مالك يوم الدين يقول الله تعالى: مجدني عبدي يقول العبد:

لا إله إلا أنت الغني ونحن الفقراء أنزل علينا الغيث واجعل ما أنزلت علينا قوياً وبلاغاً إلى حين ثم يرفع يديه حتى يبدي بياض إبطيه ثم يحول إلى الناس ظهره ويحول رداءه وهو رافع يديه ثم يقبل على الناس وينزل فيصلّي ركعتين د حب مس اللهم اسقنا غيثاً مغيثاً مريئاً مريعاً نافعاً غير ضار عاجلاً د مص غير أجل غير راث مص اللهم اسق عبادك وبهائمك وانشر رحمتك وأوحى بلدك الميت د اللهم أنزل على أرضنا زيتها وسكنها

إياك نعبد وإياك نستعين يقول الله تعالى: هذه الآية بيني وبين عبدي ولعبيدي ما سأل يقول العبد: ﴿أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾ [الفاتحة: ٦، ٧] فهو لاء لعبدي ولعبيدي ما سأل. صدق رسول الله.

وأخرج البخاري ومسلم وأحمد وأبو داود والترمذي والنسائي وابن ماجه عن أنس رضي الله تعالى عنه عن النبي ﷺ قال: «لا صلاة لمن لم يقرأ بفاتحة الكتاب». كذا في الجامع الصغير. وأخرج مسلم والنسائي عن ابن عباس رضي الله تعالى عنهما قال: بينما رسول الله ﷺ جالس وعنده جبرائيل عليه السلام إذ سمع نقيضاً من فوقه فرفع جبريل بصره إلى السماء فقال: هذا باب قد فتح من السماء لم يفتح قط فقال: نزل منه ملك فأتى النبي ﷺ فقال: «أبشر بنورين قد أوتيتهما ولم يؤتهما نبي قبلك فاتحة الكتاب وخواتيم سورة البقرة لم يقرأ حرف منهما إلا أوتيته». كذا في أسرار الفاتحة. وروي أن الله عز وجل قال للنبي ﷺ: ليلة المعراج: يا محمد أخطب الأنبياء وقرأ عليهم القرآن وخواتيم سورة البقرة فإنهما كنزان من كنوز العرش لم يسبقك إليهما أحد من النبيين. وعن أنس رضي الله تعالى عنه وإذا قرأت فاتحة الكتاب وقل هو الله أحد فقد أمنت من كل شيء إلا الموت رواه البزار. وأخرج الواحد في أسباب النزول والشعلي في تفسيره عن علي رضي الله عنه قال: نزلت فاتحة الكتاب بمكة من كنز تحت العرش. كذا في أسرار الفاتحة وأخرج الطبراني عن أبي زيد وكانت له صحبة قال: كنت مع النبي ﷺ في بعض فجاج المدينة فسمع رجلاً يتعبد ويقرأ بأمر القرآن فقال النبي ﷺ: فاستمع حتى ختمها قال ما في القرآن مثلها. وأخرج ابن الضريس عن أبي قلابة يرفعه إلى النبي ﷺ قال: من شهد فاتحة الكتاب حين يستفتح كان كمن شهد فتحاً في سبيل الله ومن شهد خاتمته حين يختم كان كمن شهد الغنائم حين تقسم. كذا في الدر المنثور. وروي عن علي بن أبي طالب كرم الله وجهه ورضي عنه أنه قال: قال رسول الله ﷺ: «من قرأ فاتحة الكتاب فكانما قرأ التوراة والإنجيل والزبور والفرقان وكأننا تصدق لكل آية قرأها بملء الأرض ذهباً في سبيل الله وحرم الله جسده على النار ولا يدخل الجنة بعد الأنبياء أغنى منه».

وفي حديث آخر عن النبي ﷺ أنه قال: «من قرأ فاتحة الكتاب فكانما قرأ التوراة والإنجيل والزبور وصحف إدريس وصحف إبراهيم عليهما السلام سبع مرات وإني هممت أن أصف لكم ما يكون لكم بكل حرف من الدرجات فلم يأذن الله لي، ولكن طوبى لقائلها ثلاث مرات». وفي حديث آخر عن علي رضي الله تعالى عنه عن النبي ﷺ أنه قال: ليلة أسري بي وقفت تحت العرش فنظرت فوقني فرأيت لوحين معلقين من در وياقوت في أحدهما مكتوب فاتحة الكتاب وفي الآخر جميع القرآن فقلت يا رب أكرم أمتي بهذين اللوحين فقال الرب تعالى: قد أكرمك وأمتك بهما وهو قوله تعالى: ﴿وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَتَانِ وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ﴾ [الحجر: ٨٧] فقلت يا رب: وما ثواب من يقرأ فاتحة الكتاب قال تعالى: يا محمد هي سبع آيات من قرأها مرة حرمت عليه سبعة أبواب جهنم لقوله تعالى: ﴿لَمَّا سَبَعُ أُوْرٍ﴾ [الحجر: ٤٤] فقلت يا رب فما لمن قرأ القرآن مرة قال تعالى: أعطيه بكل حرف شجرة في الجنة وما في الجنة من النعمة إلا عليها فنظرت في اللوح فرأيت ثلاثة أنوار وثلاثة أمكنة فقلت يا رب: ما هذه الأنوار الثلاثة قال: هي موضع آية الكرسي ويس وقل هو الله أحد، فقلت يا

عو اللهم ضاحت جبالها وأغبرت أرضنا وهامت دوابنا معطي الخيرات من أماكنها ومنزل الرحمة من معادنها ومجري الخيرات على أهلها بالغيث المغيث أنت المستغفر الغفار فنستغفرك للحمة من ذنوبنا ونتوب إليك من عوام خطايانا اللهم فأرسل السماء مدراراً وواصل بالغيث واكفنا من تحت عرشك حيث ينفعنا ويعود علينا غيثاً عاماً طبقاً غيثاً مجللاً غداً خصباً رائماً مرعاً النبات عو واستسقى عمر بن الخطاب فما زاد على الاستغفار،

رب: ما ثواب آية الكرسي فقال: هي صفتي ونعتي من قرأها مرة ينظر وجهي يوم القيامة بلا حجاب قال تعالى: ﴿وَجِبْرِيلُ نَاضِرُهُ إِلَى رَبِّهَا نَاطِرُهُ﴾ [القيامة: ٢٢] وأما يس فهي قلب القرآن وهي ثمانون آية من قرأها كل يوم مرة فله مني ثمانون رحمة وعشرون في حياته وعشرون عند موته وعشرون في قبره وعشرون عند بعثه فإذا بعث من قبره بطوق من نور وتوج بتاج الوقار ويمر على الصراط كالبرق الخاطف واللامع في أول زمرة ويكون في الجنة من رفقاء محمد عليه الصلاة والسلام. وأما قل هو الله أحد فهي نسبي وهي أربع آيات من قرأها أعطيته الأنهار الأربعة التي تجري في الجنة قال تعالى: ﴿مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ مَاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِنْ خَمْرٍ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى﴾ [محمد: ١٥].

وفي حديث آخر قال جبريل عليه السلام للنبي ﷺ: يا محمد كنت أخشى العذاب على أمتك فلما نزلت فاتحة الكتاب آمنت أن لا يعذبهم الله قال عليه الصلاة والسلام: لم يا جبريل؟ قال: لأن الله تعالى وعدا للمذنبين وأن جهنم لموعدهم أجمعين لها سبعة أبواب وآياتها سبع من قرأها صارت كل آية طبياً أو حجاباً على باب جهنم فتمر أمتك سالمين. كذا في تفسير الحنفي. ورد في الخبر أن قيصر ملك الروم كتب إلى عمر بن الخطاب رضي الله عنه كتاباً وكتب فيه إنا نجد في الإنجيل أن من قرأ سورة خالية عن سبعة أحرف فله الجنة وهي الشاء والعجيم والخاء والزاي والشين والطاء والفاء فقد طلبناها في الإنجيل فلم نجدها فانظروا هل تجدونها في كتابكم فلما قرأ عمر رضي الله تعالى عنه كتابه أخبر أصحاب رسول الله ﷺ فقال ابن أبي كعب رضي الله تعالى عنه: يا أمير المؤمنين إن الفاتحة خالية عن هذه الحروف فكتب عمر رضي الله تعالى عنه بذلك إلى قيصر الروم فلما بلغ إليه الكتاب أسلم ومات على الإسلام. كذا في الشيخ زاده.

وقال بعض العلماء رحمهم الله تعالى فيها بطريق الإشارة أن خلوها من الشاء دليل على أن لا يكون لقارئها ثبور يوم القيامة لقوله تعالى: ﴿لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَاحِدًا﴾ [الفرقان: ١٤] وخلوها من الجيم دليل على أن يكون ناجياً من الجحيم لقوله تعالى: ﴿فَإِنَّ الْجَحِيمَ فِي الْمَأْوَى﴾ [النازعات: ٢٩] وخلوها عن الخاء دليل على أن لا يكون قارئها خسر الدنيا والآخرة كما قال تعالى: ﴿خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ﴾ [الحج: ١١] وخلوها عن الزاي دليل على أن لا يكون لقارئها زفير أو شهيق وخلوها من الشين دليل على أن لا يشقى قارئها قال تعالى: ﴿فَمَنْ أَنْجَى هَؤُلَاءِ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَى﴾ [طه: ١٢٣] وخلوها من الطاء دليل على أن لا يكون لقارئها لظى لقوله تعالى: ﴿كَلَّا إِنَّهَا لَأَلْظَى﴾ [المعارج: ١٥] نزاعة للشوى وخلوها من الفاء دليل على أن لا يكون لقارئها فراق كما قال تعالى: ﴿فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ﴾ [الشورى: ٧].

وقال أبو سعيد الحنفي رحمه الله تعالى: خلو الفاتحة عن الشاء دليل على أن يكون لتاليها حسن الثواب كما قال تعالى: ﴿وَاللَّهُ عِنْدَهُ حَسَنُ الثَّوَابِ﴾ [آل عمران: ١٩٥] وخلوها من الجيم دليل على أن يكون لقارئها الجنة قال تعالى: ﴿جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرَى﴾ [طه: ٧٦] وخلوها عن الخاء دليل على أن يكون لقارئها خلود قال تعالى: ﴿ذَلِكَ يَوْمُ الْقُلُودِ﴾ [ق: ٢٤] أي لا يكون لكن الخروج وخلوها من الزاي دليل

مص، وإذا رأى سحاباً مقبلاً اللهم إنا نعوذ بك من شر ما أرسل به اللهم صيباً نافعاً فإن كشفه الله ولم يمطر حمد الله على ذلك، د س ق وإذا رأى المطر اللهم صيباً نافعاً خ اللهم صيباً نافعاً مرتين أو ثلاثاً مضى فإذا كثر وخيف الضرر اللهم حوالينا ولا علينا اللهم حوالينا ولا علينا اللهم حوالينا ولا علينا اللهم على الآكام والآجام والطراب والأودية ومنابت الشجر ح وإذا سمع الرعد والصواعق اللهم لا تهلكنا بغضبك أو لا تهلكنا

على أن لا يكون لقارنها زيادة قال تعالى: ﴿لِّلَّذِينَ أَحْسَنُوا لَسُنَنٌ وَزِيَادَةٌ﴾ [يونس: ٢٦] وخلوها عن الشين دليل على أن يكون لقارنها الشراب قال تعالى: ﴿وَمَقْنَنَهُمْ زَيْهَمٌ شَرَابًا طَهُورًا﴾ [الإنسان: ٢١] وخلوها عن الظاء دليل على أن يكون في ضلال الجنة قال تعالى: ﴿إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي ظِلِّ لَيْلٍ وَعُيُونٍ﴾ [المرسلات: ٤١] وخلوها عن الفاء دليل على أن يكون لقارنها فضل كبير قال تعالى: ﴿وَيُنْثِرُ الْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّهُمْ يَنْفَعُونَ أَكْثَرَ كَثِيرًا﴾ [الأحزاب: ٤٧] انتهى كلامه.

وروي عن حذيفة اليماني وعن أبي سعيد الخدري رضي الله تعالى عنهما مرفوعاً أن القوم يبعث الله عليهم العذاب حتماً مقضياً فيقرأ صبي من صبيانهم في المكتب ﴿وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ فيسمع الله تعالى ويرفع العذاب بسببه أربعين سنة. كذا في تفسير الفاتحة وتفسير ابن عادل. وروي عن النبي ﷺ أنه قال: «بشرة تمنع عشرة الفاتحة تمنع غضب الرب وسورة يس تمنع عطش يوم القيامة وسورة الدخان تمنع أهوال القيامة وسورة الواقعة تمنع الفقر والفاقة وسورة الملك تمنع عذاب القبر وسورة الكوثر تمنع خصومات الخصماء وسورة الكافرون تمنع الكفر عند الموت وسورة الإخلاص تمنع النفاق وسورة الفلق تمنع حسد الحاسدين وسورة الناس تمنع الوسواس». كذا في روضة المتنين ومشكاة المصابيح. وروي عن النبي ﷺ أنه قال: «من أتى منزله فقرأ سورة الحمد وسورة الإخلاص نفى الله عنه الفقر وكثر خير بيته». كذا في تفسير الفاتحة. وعن علي بن أبي طالب كرم الله وجهه ورضي عنه عن النبي ﷺ قال: فاتحة الكتاب وآية الكرسي والآيتان آل عمران هما: شهد الله إلى قوله: ﴿إِنَّ إِلَهِكُمْ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ﴾ [آل عمران: ١٩] وقال: ﴿اللَّهُمَّ مَلِكُ الْمَلِكِ﴾ إلى قوله: ﴿يَعْبُدُكَ جَسَدٌ﴾ [آل عمران: ٢٦، ٢٧] معلقات ما بينهن أي بين الآيات وبين الله حجاب يعني لما أراد الله أن ينزلهن تعلقن بالعرش فقلن يا رب أنهبطنا إلى الأرض وإلى من يعصيك فقال تعالى بي جلفت لا يقرؤكن أحد من عبادي في دبر كل صلاة إلا جعلت الجنة مثواه على ما كان منه وإلا أسكنته حظيرة القدس وإلا نظرت إليه كل يوم سبعين نظرة وإلا قضيت له كل يوم سبعين حاجة أدناها المغفرة وإلا أعذته من كل عدو وحاسد وإلا نصرته. كذا في المعالم وتفسير الفاتحة وروح البيان.

وروي عن أنس رضي الله تعالى عنه عن رسول الله ﷺ أنه قال: «إذا وضعت جنبك على الفراش وقرأت فاتحة الكتاب وقل هو الله أحد فقد أمنت إلا الموت أي من كل شيء يؤديك إلا الموت» رواه البزار. وفي الخبر أن الله تعالى خلق ملكاً تحت العرش قائماً رأسه كراس آدمي عن يمينه سبعون ألف جناح وفي يساره كذلك على كل جناح اثنا عشر ألفاً من الرؤوس العظام وعلى كل رأس صف من الملائكة وعلى جهة ذلك الملك سورة الفاتحة مكتوبة وعلى خده الأيمن سورة الإخلاص وعلى خده الأيسر شهد الله الآية وبين يديه سبعون ألف ملك من الملائكة ينظرون إلى جهة ذلك الملك فيقرأون ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ [الفاتحة: ٢] فإذا قالوا: إياك نعبد سجدوا وأوحى الله إليهم ارفعوا رؤوسكم فإني قد رضيت عنكم يا ملائكتي فيقولون: إلهنا وسيدنا فارض عمن قرأ الفاتحة من أمة محمد عليه الصلاة والسلام فيقول الله: اشهدوا يا ملائكتي إني قد رضيت عنهم. كذا في الدر المنثور.

بعذابك وعافنا قبل ذلك، ت س مس، سبحانه الذي يسبح الرعد بحمده والملائكة من خيفته موطأ وإذا هاجت الرياح استقبلها بوجهه وجثا على ركبتيه ويديه ط ب وقال: اللهم إني أسألك خيرها وخير ما فيها وخير ما أرسلت به وأعوذ بك من شرها وشر ما فيها وشر ما أرسلت به م ت ط ب اجعلها رياحاً ولا تجعلها ريحاً اللهم اجعلها رحمة ولا تجعلها عذاباً ط ظ ب وإن جاء مع الرياح ظلمة تعوذ بالمعوذتين، د، اللهم إنا

وروي عن أنس بن مالك رضي الله عنه عن النبي أنه قال: «إذا قال العبد الحمد لله رب العالمين يقول الله تعالى: فبِعِزَّتِي وَجَلَالِي نَعِمْتُ لَكَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَإِذَا قَالَ الْعَبْدُ: مَالِكُ يَوْمَ الدِّينِ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: فَضَّلِي لَكَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَإِذَا قَالَ الْعَبْدُ: إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: نَصَرْتِي لَكَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَإِذَا قَالَ: أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: هَدَيْتِي لَكَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَإِذَا قَالَ: صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: شَفَاعَتِي لَكَ أَيْ شَفَاعَةُ حَبِيبِي فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَإِذَا قَالَ: غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: فَبِعِزَّتِي وَجَلَالِي قُرْبَتِي لَكَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَإِذَا قَالَ: وَلَا الضَّالِّينَ آمِينَ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: فَبِعِزَّتِي وَجَلَالِي وَعَظَمَتِي وَكِبَرِيَّائِي أَثَبْتُ اسْمَكَ فِي دِيْوَانِ السَّعَادَةِ وَمَحَوْتُ اسْمَكَ مِنْ دِيْوَانِ الْأَشْقِيَاءِ» وَأَيْضاً رَوَى عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: «إِذَا قَالَ الْعَبْدُ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ فَتَحَتْ لَهُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ الْأُولَى بِالْعَفْوِ وَالرَّحْمَةِ الْوَاسِعَةِ وَإِذَا قَالَ: الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ فَتَحَتْ عَلَيْهِ أَبْوَابُ السَّمَاءِ الثَّمَانِيَةِ بِالْبَرَكَةِ وَالْمَغْفِرَةِ وَإِذَا قَالَ مَالِكُ يَوْمَ الدِّينِ فَتَحَتْ عَلَيْهِ أَبْوَابُ السَّمَاءِ الثَّلَاثَةِ بِالْعِزَّةِ وَالرَّفْعَةِ وَإِذَا قَالَ: إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ فَتَحَتْ عَلَيْهِ أَبْوَابُ السَّمَاءِ الرَّابِعَةِ بِالتَّوْفِيقِ وَالْعَصْمَةِ وَإِذَا قَالَ: أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ فَتَحَتْ عَلَيْهِ أَبْوَابُ السَّمَاءِ الْخَامِسَةِ بِالْخَيْرِ وَالْهَدَايَةِ وَإِذَا قَالَ: صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ فَتَحَتْ عَلَيْهِ أَبْوَابُ السَّمَاءِ السَّادِسَةِ بِالْفَضْلِ وَالْكَرَامَةِ وَإِذَا قَالَ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ فَتَحَتْ عَلَيْهِ أَبْوَابُ السَّمَاءِ السَّابِعَةِ بِالثَّبَاتِ عَلَى دِينِ الْإِسْلَامِ وَالْعَصْمَةِ عَنْ طَرِيقِ الضَّالِّينَ وَإِذَا قَالَ: آمِينَ فَتَحَتْ عَلَيْهِ أَبْوَابُ الْعَرْشِ بِقَبُولِ دَعَا قَائِلِهَا» بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ خَمْسَةَ أَحْرَفٍ وَالصَّلَاةُ خَمْسَةَ فَإِذَا قَالَ الْعَبْدُ: الْحَمْدُ كُتِبَ لَهُ ثَوَابُ خَمْسِ صَلَوَاتٍ لِلَّهِ ثَلَاثَةُ أَحْرَفٍ فَإِذَا ضَمَّتْ إِلَى الْأُولَى صَارَتْ ثَمَانِيَةً وَأَبْوَابُ الْجَنَّةِ ثَمَانِيَةً فَإِذَا قَالَ الْعَبْدُ: الْحَمْدُ تَعَالَى لَهُ ثَمَانِيَةُ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ يَدْخُلُ مِنْ أَيِّ بَابٍ شَاءَ بِلَا حِسَابٍ وَلَا عَذَابٍ رَبِّ الْعَالَمِينَ عَشْرَةَ أَحْرَفٍ فَإِذَا ضَمَّتْ إِلَى الْأُولَى صَارَتْ ثَمَانِيَةَ عَشْرِ حُرُفٍ وَالْعَالَمُ ثَمَانِيَةَ عَشْرِ أَلْفٍ فَإِذَا قَالَ الْعَبْدُ: الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ كُتِبَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ ثَوَابُ تِلْكَ الْعَوَالِمِ. الرَّحْمَنُ سِتَّةَ أَحْرَفٍ فَإِذَا ضَمَّتْ إِلَى الْأُولَى صَارَتْ أَرْبَعَةَ وَعِشْرِينَ حُرُفًا وَسَاعَاتِ اللَّيَالِي وَالْأَيَّامِ أَرْبَعَةَ وَعِشْرِينَ سَاعَةً فَإِذَا قَالَ الْعَبْدُ: الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الرَّحْمَنُ كُتِبَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ ثَوَابُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ. الرَّحِيمُ سِتَّةَ أَحْرَفٍ فَإِذَا ضَمَّتْ إِلَى الْأُولَى صَارَتْ ثَلَاثِينَ حُرُفًا وَخَلَقَ اللَّهُ تَعَالَى شَهْرَ رَمَضَانَ ثَلَاثِينَ يَوْمًا فَإِذَا قَالَ الْعَبْدُ: الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ كُتِبَ اللَّهُ لَهُ ثَوَابُ مِنْ صَامَ شَهْرَ رَمَضَانَ. مَالِكُ يَوْمَ الدِّينِ اثْنَا عَشْرَةَ حُرُفًا فَإِذَا ضَمَّتْ لِلأُولَى صَارَتْ اثْنِينَ وَأَرْبَعِينَ حُرُفًا وَرُكْعَاتُ الْفَرَائِضِ وَالْوُتْرِ فِي كُلِّ يَوْمٍ عِشْرُونَ رُكْعَةً وَرُكْعَاتُ السَّنَنِ الرُّوَاتِبِ مَعَ رُكْعَتِي الضُّحَى تَبْلُغُ كُلَّهَا اثْنِينَ وَأَرْبَعِينَ رُكْعَةً فَإِذَا قَالَ الْعَبْدُ: الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ﴾ [الفاتحة: ٥] ثَمَانِيَةَ أَحْرَفٍ وَإِذَا ضَمَّتْ إِلَى الْأُولَى صَارَتْ خَمْسِينَ حُرُفًا وَخَلَقَ اللَّهُ تَعَالَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ لِقَوْلِهِ تَعَالَى: ﴿كَانَ مَقْدَرُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ﴾ [المعارج: ٤] قَالَ الْعَبْدُ: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ إِيَّاكَ نَعْبُدُ﴾ يَكُونُ أَمْنًا مِنْ فِرْعَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ. ﴿وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ أَحَدُ عَشْرِ حُرُفًا فَإِذَا ضَمَّتْ إِلَى الْأُولَى صَارَتْ إِحْدَى وَسِتِينَ حُرُفًا وَخَلَقَ اللَّهُ الْبَحَارَ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِحْدَى وَسِتِينَ بَحْرًا فَإِذَا قَالَ الْعَبْدُ: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ أَعْطَاهُ اللَّهُ ثَوَابَ عَدَدِ قَطْرِ الْبَحَارِ. أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ تِسْعَةَ عَشَرَ

نسألك من خير هذه الرياح وخير ما فيها وخير ما أمرت به ونعوذ بك من شر هذه الرياح وشر ما فيها وشر ما أمرت به، ت س، اللهم إني أسألك من خير ما أمرت به وأعوذ بك من شر ما أمرت به ص اللهم لقيجاً لا غيماً حب طس وإذا سمع صباح الديكة فليسال الله من فضله، خ م د س، وإذا سمع نهيق الحمير فليبتعد بالله من الشيطان الرجيم، خ م د ت س مس، وكذلك إذا سمع نباح الكلاب د س م س وإذا الكلب،

حرفاً فإذا ضمت إلى الأولى صارت ثمانين حرفاً فإذا قذف العبد أو مؤمنة أو شرب الخمر عقوبتها ثمانون فإذا قال العبد: الحمد لله رب العالمين الرحمن الرحيم مالك يوم الدين إياك نعبد وإياك نستعين اهدنا الصراط المستقيم عفا الله عنه عقوبة ثمانين جلدة. صراط الذين أنعمت عليهم تسعة عشر حرفاً فإذا ضمت للأولى صارت تسعة وتسعين حرفاً فإن أسماء الله تعالى كلها في القرآن تسعة وتسعون اسماً فإذا قرأ العبد الحمد لله رب العالمين الرحمن الرحيم مالك يوم الدين إياك نعبد وإياك نستعين اهدنا الصراط المستقيم صراط الذين أنعمت عليهم كتب الله تعالى له ثواب تلك الأسماء. غير المغضوب عليهم خمسة عشر حرفاً فإذا ضمت إلى الأولى صارت مائة وأربعة عشر حرفاً فإن سور القرآن مائة وأربعة عشر سورة فإذا قرأ العبد الحمد لله رب العالمين إلى غير المغضوب عليهم كتب الله تعالى له ثواب جميع سور القرآن. ولا الضالين عشرة أحرف فإذا ضمت في الأولى صارت مائة وأربعة وعشرين حرفاً فإذا قال العبد: الحمد لله رب العالمين إلى ولا الضالين كتب الله تعالى له ثواب جميع الأنبياء عليهم السلام فإن عددهم مائة ألف وأربعة وعشرين ألف نبي. آمين أربعة أحرف الأول مأخوذ من اسم آدم عليه السلام والميم مأخوذ من اسم محمد والياء مأخوذ من اسم يحيى والنون مأخوذ من اسم نوح صلوات الله على نبينا محمد وعليهم أجمعين. كذا في تفسير الفاتحة. قال النبي ﷺ: آمين أربعة أحرف فمن قال آمين أمنه الله تعالى من أربعة أنواع من البلاء أولها: زوال الإيمان وثانيها: خوف من العرصات وثالثها: هول الصراط ورابعها: خلود في الدركات. كذا في التفسير الكبير.

وروي عن أنس بن مالك رضي الله عنه عن النبي عليه الصلاة والسلام قال الله تعالى: يا موسى إني أعطيت أمة محمد أربعة أحرف أولها من التوراة وثانيها من الإنجيل وثالثها من الزبور ورابعها من القرآن فقال موسى: ما هي الحروف فقال تعالى: هي حروف آمين فمن قالها: فكأنما قرأ الكتب الأربعة. وقيل: الألف مكتوب على ركن العرش والميم مكتوب على ركن الكرسي والياء مكتوب على اللوح والنون مكتوب على القلم ومن قال في دعائه: آمين تحرك هؤلاء كلهم ويستغفرون لقائلها فيقول الله تعالى: اشهدوا بأنني غفرت له. وفي رواية: الألف مكتوبة على جبهة جبرائيل عليه السلام والميم مكتوب على جبهة ميكايل عليه السلام والياء مكتوب على جبهة إسرافيل عليه السلام والنون مكتوب على جبهة عزرائيل عليه السلام فإذا قال العبد المؤمن: آمين كلهم يسجدون لله تعالى ويقولون: اللهم اغفر لقائل هذه الحروف ولا يرفعون رؤوسهم حتى يغفر الله له. قال عليه الصلاة والسلام: إذا قال المؤمن: آمين خلق الله تعالى من كل حرف ملكاً لكل ثلاثمائة ريشة وفم ولسان يسبحون الله تعالى إلى يوم القيامة طوبى لمن قال آمين في الدنيا بالصدق والإخلاص هكذا في تفسير الفاتحة.

فصل

القوائد والأبيات في خصائص الفاتحة

وفي تقسيم الحروف وبيان خصائصها

نقل البوني في شمس المعارف من كتاب كنز المقربين لابن سبعان عن علي بن أبي طالب كرم الله وجهه ورضي عنه هذه القصيدة في فضائل الفاتحة الشريفة:

إذا ما كنت ملتصقاً لرزق ونجح القصد من عبد وحر

د س م س، وإذا رأى الكسوف فليدع الله وليكبر وليصل وليصدق خ م د س، وإذا رأى الهلال الله أكبر مى. اللهم أهله علينا باليمن والإيمان والسلامة والإسلام والتوفيق لما تحب وترضى ربي وربك الله ت حب مى. هلال خير ورشد اللهم إني أسألك من خير هذا الشهر وخير القدر وأعوذ بك من شره ثلاث

FÂTİHA-İ ŞERİFENİN HUSÛSİYETLERİ

Fâtiha-i şerifenin husûsiyetleri hakkında söylenen kasîdeler, harflerin taksîmi ve onların husûsiyetlerinin beyânı:

Bunî; Şemsül-Meârifte, İbni Seb'ân'nın Kitâbü Kenzül-Mukarrabînden Hz. Alî'nin (r.a.) Fâtiha-i şerifenin faziletleri hakkında şu kasîdeyi söylediğini nakletmiştir:

Rızka yapışıcı olduğun zaman hür ve köleden kurtulmak istediğinde
Hızlı ümid ettiğinde zaferi Muhâlefetten özürden emin olmak istediğinde

Fâtihaya yapış, zira onda nâil olmak istediğin nice sırlar vardır.

Bütün vaktilerde Fatiha'nın dersi sana lazım. Sabahleyin, öğlen, i-kindin.

Her gece akşamdan sonra doksana kadar, ona on tane daha ekleyerek oku.

Dilediğin makama ve büyük bir heybet ve yüce bir kıymete nâil olursun.

Bir şey için kimseye muhtaç olmaz. Kötü şeyler onu dertlendirmez.

Gecelerin kaybetmediği bir örtü, cereyân etmiş olan noksanlık hâdisesi ile.

Peşpeşe gelen ferahlık ve tevfiğ ve bütün şerhlerin hilesinden emniyet ile.

Fakirlik ve bereketsizlikten, emir ve yasak sahibinin şiddetinden emniyette olur.

Eğer sen bunu yaparsan sana gelecek olan gelir. Zeyd ve Amr'a muhtaç olmaksızın.

Bütün vakitlerde kadrin yücelmiş olur. Uzun bir zaman nimet içerisinde yaşarsın.

Bu kasîdeyi İmam Gazâlî ve Şeyh-i Ekber'de (k.s.) zikretmişlerdir.

Fâtiha-i şerîfe hakkında söylenen kasidelerden biri de şudur:

Fâtihatül-Kitâb ile sırra, gece uzunluğunda yüce bir izzete nâil olursun.

İnsanların kalbinde bâki olan sevgiye, büyük bir heybete ve halinin islahına nâil olur.

Her gece Fatiha'nın dersini, seslerden uzak ve abdestli olarak düzenli bir şekilde yap.

Fâtihada ki tertibin sayısı, kemâl vechi üzere bin tane olmasındır.

Sen dünyandan dilediğine kolayca nâil olursun. Böylelikle her pahalılık anında ucuzluğa nâil olursun.

Fâtihâdan nûr harfleri, vuslata çağıran dilediğin şeyler için te'lif olunmuştur.

Yine diğer harfler zulmetlerdir ki; vebal ve alakanın kesilmesinde tesirlidir.

Benim açıkladığım şeyi yap ki rüşde erişirsin. Zira zevalsiz bir nimet içerisinde baki kalasın.

Bu zikredilmiş beytler Fakîh, Kutub, Sâlih, Şihâbüd-Dîn Ahmed Bin Musâ el-Uceyl'den (k.s.) rivayet edilmiştir. Allahü Teâlâ bunlarla bizi menfaatlendirsın. Âmin.

Yine bu zat rüyasında Rasûlüllah'ı (s.a.v.) görmüş, Rasûlüllah (s.a.v.) ona Fatiha'nın sırrını anlatmış ve şu beytleri yazmasına izin vermiştir:

Sen dert ve tasaların gitmesini, her türlü tuzak ve hileden emniyette olmayı,

Ve sen rızkının kendine kolayca yönelmesini, sıkıntı ve darlıktan sonra genişliği,

Yüce makamların hazzını, ve her işteki muradının verilmesini dilediğinde

Fâtihatül-Kitâb'a devam et. Zira Fatihanın zâhiri bin sırrı vardır.

Aynı şekilde bâtinî olarak bin sırrı vardır. Fâtihada bütün hastalıklara ve zararlara karşı şifâ vardır.

Beşir ve Nezîr buna işaret etmiştir ki, her damladan ona saygı olsun.

Dikkat et! Onu yüzer yüzer oku, farzlardan sonra onu eserlerden bir eser olarak.

Onun arasını bir söz ile kesme. İşte bu her işte şart olandır.

Ders yapman mümkünse onu bine çıkar. Bunu da abdestli bir şekilde halvette yap.

Bu senin arzu ettiğinin en mükemmelidir. Toplanmakla, toplanılır, yayılmakla yayılır.

Her iki yol da övülmüştür. Senin her borcun ve kesikliğın için bir alçıdır.

Kim Allahü Teâlâ'dan korkarsa, Allah ona kendisiyle kolaylıklara mü-lâki kılacağı bir çıkış yolu verir.

Allah Mustafâ'ya salat etsin, bulutlar yağmurla cömertlik ettiği müddetçe.

Fâtiha-i şerifenin fazileti hakkında Ehl-i Havass'dan bazısı dedi ki: Zengin olarak sabahlamayı ve kendinden fakirlik ve azlığın gitmesini dilediğinde.

Fâtihatül-Kitâb'a yapış, onu bırakma. Fâtihada acâib (harikülade) sırlar vardır.

Geceleyin Fâtiha okumayı terk etme. Fâtiha ile işlerin sebepleri kolaylaşır.

Fâtiha ile sana her şeyin kabulü verilir. Ve onunla senden günlerin şiddetleri giderilir.

Sakın bunda tembellik ve gaflette bulunma. Zira Fâtihada her taleb edicinin murâdı vardır.

Onda te'lif (ülfet) ve tefrik (ayırma) vardır. Onunla bütün kalbler sana bağlanır.

Tefrik için başkasını yaz. İşte bunların tamamı doğrudur ve denenmiştir.

Onunla nazarın uzayıp yücelir. Onların tamamı çeşitli hadiselerden ve tecrübelerdendir.

Onun sayısının sınırı yakînen bindir. İki binden yana say ve sen gâlib olansın.

Sana sürûr (sevinç) alâmetleri gelir ki; senin kendisiyle râzi olduğun şeyle ve kendisine râğbet ettiğin şeyle.

Saâdet ve âfiyet elbisesini giyersin ve kötülüklerin siyahlığından kurtulmuş olarak sabahlarsın.

Her hâdiseden muhafaza edilirsin, korktuğun ve ürperdiğin her şeye kâfi gelir.

Esrârül-Fâtihada da böyledir.

Sen bil ki: Şüphesiz sûrelerin başında telaffuz edilen harfler yirmi sekiz tanedir ki; bunların yarısı Nûr harfleridir. Yarısı da zulmet harfleridir.

Nûr harfleri; Elif, Hâ, Sâd, Sîn, Kef, Ayin, Tâ, Kâf, Râ, Hê, Nûn, Mîm, Lâm, Yâ'dır. Bunların tamamı da; Elif Lâm, Râ, Kêf Hê Yê Ayn Sâd, Tâsîn, Hâ mîm, Kâf, Nûn harflerinde bir araya gelmiştir.

Bu harflerin dışındaki harfler de zulmet harfleridir. Hukemâ (hakimler) bu harflerin bazısını putların alınlarına yazıyorlardı. Çünkü putpe-restler âdet edindikleri ibâdetleri sakın bir şekilde yapsınlar ve bunu yakın diye telkin etsinler için. Kendilerinin tenbih ile hikmeti telkin ettikleri gibi.

وتظفر بالذي ترجو سريعاً
ففاتحة الكتاب فإن فيها
فلازم درسها في كل وقت
كذلك بعد مغرب كل ليلة
تنل ما شئت من عز وجاه
ولا تحتج إلى أحد لشيء
وستر لا تغيره الليالي
وتوفيق وأفراح توالى
ومن فقر وعسر وانقطاع
فإنك إن فعلت أذاك أت
وكنت مبعجلاً في كل وقت

كذا ذكره الإمام الغزالي والشيخ الأكبر قدس سرهما . ومما قال بعضهم في فضائل الفاتحة نفعا
الله بها:

بفاتحة الكتاب تنال سراً
وورداً في قلوب الناس يبقى
فترتب درسها في كل ليل
ومبلغ ذاك الترتيب منها
تنل ما شئت من دنياك سهلاً
حروف النور للتأليف منها
كذا باقي الحروف فظلمات
فتفعل ما شرحت هديت رشداً

وهذه أبيات يروى أنها للفتية القطب الصالح شهاب الدين أحمد بن موسى العجيل نفعا الله به
أمين أنه رأى النبي عليه الصلاة والسلام في المنام فذكر له النبي عليه الصلاة والسلام سر الفاتحة
فاستأذنه في نظم أبيات فأذن له في ذلك وهي هذه:

إذا كنت تبغي زوال الهموم
واقبال رزقك سهلاً عليك
وتحظى بجاه عريض العلا
عليك بفاتحة الكتاب

وأمنك من كل غدر ومكر
وتوسعة بعد ضيق وعسر
وتعطى مرادك من كل أمر
فإن بها ظاهراً ألف سر

مرات ط اللهم ارزقنا خيره ونصره وبركته وفتحته ونوره ونعوذ بك من شره وشر ما بعده مو مص وإذا نظر إلى
القمر فليقل أعوذ بالله من شر هذا ت س مس وإذا رأى ليلة القدر فليقل اللهم إنك عفو تحب العفو فاعف
عني ت س ق مس وإذا نظر وجهه في المرأة اللهم أنت حسنت خلقي فحسن خلقي حب مي اللهم كما
حسننت خلقي فأحسن خلقي وأحرم وجهي على النار مو الحمد لله الذي سوى خلقي وأحسن صورتني وزان

وألفاً كذلك في باطن
إليها أشار البشير النذير
ألا فاتلها مائة مائة
ولا تقطع بينها بالكلام
وإن أمكن الدرس ألفها
فذلك أنجع فيها تريد
وكلتا الطريقين محمود
ومن يتق الله يجعل له
وصلى الإله على المصطفى

وقال بعض أهل الخواص في فضائل الفاتحة نفعا الله بها:

إذا ما شئت أن تضحى غنياً
ففاتحة الكتاب فلا تدعها
فلا تنترك تلاوتها بليل
بها تعطي القبول بكل شيء
فإياك التساهل والتواني
وللتأليف والتفريق منها
وللتفريق تكتب ما سواها
تطول بها على النظر مجلاً
ومبلغ عدها ألف يقيناً
وأعلام السرور إليك تأتي
وتلبس ثوب عافية وسعد
وتحمي كل حادثة وتكفي

وعنك الفقر والأفلال يذهب
فمن أسرارها ما منه تعجب
فأسباب الأمور بها تسبب
وعنك شذائد الأيام تذهب
ففيها من مراد كل مطلب
بها كل القلوب إليك تجذب
فهذا كله صديق مجرب
جميعهم من أحداث وشيب
ومن ألفى عد وأنت أغلب
بما ترضى به وإليك ترغب
وتصبح من أسود الغاب أغلب
بها من كل ما تخشى وترهب

كذا في أسرار الفاتحة . واعلم أن الحروف التي يلفظ بها في أوائل السور ثمانية وعشرون حرفاً فأشطرها حروف النور وشطرها حروف الظلمة فأما حروف النور فهي الألف والحاء والصاد والسين والكاف والعين والطاء والقاف والراء والهاء والنون والميم واللام والياء ويجمعها: الر كهيعص طس حم ق ن وما عدا ذلك فهو من حروف الظلمة قد كانت الحكماء تكتب في جباه الأصنام بعض هذه الحروف حتى تخضع لها الأنفس بالعبادة لأموار اعتادوها وتلقنوها عن اليقين كما لقنوا الحكمة بالتنبية .

مني ما شان من غيري والحمد لله الذي سوى خلقي فعدله وصور صورة وجهي فأحسنها وجعلني من المسلمين، طس ي وإذا سلم على أحد فليقل السلام عليكم، خ م س السلام عليك، د ت س مي، ورحمة الله، د ت س ي، وبركاته، د ت س مي فإذا رد السلام وعليكم السلام ورحمة الله وبركاته، ع مو س حب، وعلى أهل الكتاب عليك م ت س وإذا بلغ سلاماً من أحد فليقل وعليه السلام ورحمة الله

فصل

الخصائص في قراءة الفاتحة

وبيان عددها وما لها من المنافع الكثيرة والفوائد العديدة

قال الحكيم: إن في هذه السورة ألف خاصية ظاهرة وألف خاصية باطنة وأما آياتها فسبع آيات بالاتفاق غير أن منهم من عد أنعمت عليهم دون التسمية ومنهم من عكس وكلماتها خمس وعشرون كلمة وبعضهم قال: حروفها مائة وخمسة وعشرون حرفاً وبعضهم مائة وثلاثة وعشرون حرفاً وبعضهم مائة وثلاثون حرفاً فالاختلاف بينهم بحسب الكتابة والقراءة. كذا في روح البيان والحنفي. وروي عن بعض تلاميذ الشيخ التميمي قدس الله سره أنه قال: وقع وباء عظيم في بلدة ملتان فأمر الشيخ التميمي أصحابه بقراءة الفاتحة مع وصل البسملة على من كان مريضاً بالطاعون والوباء وبعد تمام القراءة ينفخ عليه فقرأنا كما أمرنا فشهدنا شفاءها وثمرت بها بعون الله تعالى ومن قرأها مع وصل البسملة على المريض إحدى وأربعين مرة ثم يتفل عليه شفاه الله تعالى من المجربات. كذا في الفتاوى الصوفية. ومن داوم على قراءة الفاتحة مع البسملة بين سنة الصبح وفرضه إحدى وأربعين مرة لم يطلب منزلة إلا وجدها إن كان فقيراً أغناه الله وإن كان مديوناً قضى الله عنه الدين وإن كان مريضاً شفاه الله سريعاً وإن كان ضعيفاً قوي وإن كان غريباً عز وشرف بين الناس بحيث لا يقاس عليه وصف من العز والشرف وكان محبوباً عند العالم العلوي والسفلي وكان مسموع القول ومقبول الفعل ومهاباً عند عدوه ومحوباً عند محبه ولم يزل في أمن من الله تعالى ما استدأماً عليها.

ومن عزل عن منصب من مناصب الدنيا ويريد أن يعود إليه فليداوم على سورة الفاتحة إحدى وأربعين مرة بين سنة الصبح وفرضه في أربعين يوماً من غير خلل ونقصان فيعطيه الله تعالى منصبه أو يعطى أفضل منه ببركة أسرار الفاتحة ويرزقه ولداً صالحاً ولو كان عقيماً ويقرأ هذا الترتيب على كل وجع ومرض خصوصاً على وجع العين بنية خالصة شفاه الله تعالى وهو سر من الأسرار لا يعرفه إلا من وفقه الله تعالى ويلزم كتبه عمن لا يستحقه. كذا في أسرار الفاتحة للإمام الحكيم. وفقني الله وإياكم للداوم على هذا الترتيب. وقال صاحب درة الآفاق في علم الحروف والأوقاف: من داوم على قراءة الفاتحة مع البسملة عقب كل صلاة مكتوبة سبع مرات بعدد آياتها فتح الله عليه أبواب الخيرات ما دام يقرؤها وكفاه الله تعالى ما أمحه من أمر دينه ودنياه ومن قرأها سبع مرات على قطن يتفل عليه ثم يضعه على جراحه شفاه الله تعالى ببركة الفاتحة ومن داوم على قراءتها عقب كل صلاة مكتوبة عشرين مرة يبلغ كل يوم إلى مائة فاتحة وسع الله رزقه وحسن حاله ونور بصره على قدره ويسر أمره وفرج همه وكشف ضره يعطي قارئها مأموله من العز والهيبة والعلو والرفعة والسيادة وبها تنزل البركات وترفع الحاجات وفيها أسرار لأرباب البدايات وأنوار النهايات وهي تدل على الدين والصدق والإنابة والتوفيق والنصر والفقر والغلبة والطاعة والعطف والمحبة والكفاية والوقاية والأمن والتملك والإمادة والعلم والبسط والسرور والفهم والزيادة في المال والجاه والأهل والحياة والطيبة وحفظ الخدم والأولاد من الضر والفساد والاطلاع على لطائف العلوم ودقائق الفهوم بالغرائب والحكمة والتكلم

وبركاته ع أو عليك وعليه السلام س وإذا عطس فليقل الحمد لله، خ د س، على كل حال دت س مص ق الحمد لله حمداً كثيراً طيباً مباركاً فيه مباركاً عليه كما يحب ربنا ويرضى، د ت س، الحمد لله رب العالمين، د ت س حب وليقل له يرحمك الله، خ د ت س مس ق، وليرد عليه يهديكم الله ويصلح بالكم، خ د س ت مس يغفر الله لي ولكم، س ق س حب لنا ولكم، س ق مس يرحمنا الله وإياكم

FÂTİHA-İ ŞERİFEYİ OKUMANIN HUSUSİYETLERİ

Fâtiha-i şerîfeyi okumanın hususiyetleri (özellikleri) sayısı ve onun çokça olan menfaatleri ve de sayısız faydaları:

Hakîm dedi ki: Şüphesiz Fâtiha sûresinin bin tane zâhiri, bin tane de bâtinî hassası (hususiyeti) vardır. Fatiha'nın âyetleri ittifakla yedidir. Ancak bazısı "En'amte aleyhimi" bir âyet sayıp Besmeleyi âyet saymamaktadır. Bazısı da bunun aksini söylemektedir. Neticede Fatiha'nın âyetleri yedidir. Fatiha'nın kelimeleri on beş tanedir. Bazısı dedi ki: Fatiha'nın harfleri de yüz yirmi beş harftir. Bazısı dedi ki, yüz yirmi üç harftir dedi: Bazısı da; yüz otuz harftir dedi. Âlimlerin aralarındaki bu ihtilaf (görüş farklılığı) okuma ve yazma hasebiyle meydana gelmektedir. Rûhul-Beyân ve Tefsîr-i Hanefîde de böyledir.

Şeyh Temîminin (k.s.) bazı talebelerinden rivayet edildi: Miltân beldesinde büyük bir vebâ hastalığı yayıldı. Bunun üzerine Şeyh Temîmî (k.s.) yanındakilere ve talebelerine vebâ ve taûn hastalığına tutulan kimselere Besmele-i şerifeyle birleştirerek kırk bir defa Fâtiha sûresini okumalarını ve okuma tamamlandıktan sonra da bu kimse üzerine üflmelerini emretmiştir. Onlar da emredildikleri gibi okumuşlar ve hastaların şifa bulduğuna şahit olmuşlardır. Ve bunun neticesi de Allahü Teâlâ'nın yardımıyla olmuştur. Her kim Besmele-i şerife ile birleştirerek bir hasta üzerine kırk bir defa Fâtihayı okur, sonra da onu hastanın üzerine üflerse, Allahü Teâlâ bu hastaya şifa verir ki bu tecrübe edilmiş hususlardandır. **Fetevâ-i Sûfiyyede de böyledir.**

Her kim sabah namazının farzı ile sünneti arasında Besmele-i şerife ile beraber kırk bir defa Fâtihayı okumaya devam ederse, taleb etmiş olduğu mertebeye mutlaka ulaşır. Eğer bu kimse fakirse, Allahü Teâlâ bu kimseyi zengin kılar. Eğer bu kimse borçluysa, Allahü Teâlâ bu kimeseye borcunu ödemeyi nasip eder. Eğer bu kimse hastaysa, Allahü Teâlâ bu kimseye kısa zamanda hastalığından şifâ verir. Eğer bu kimse zayıfsa, kuvvet ve güç bulur. Eğer bu kimse garipse, insanlar arasında izzet ve şeref sahibi olur. Öyle ki bu izzet ve şeref herhangi bir vasıfla kıyas olunmaz ve ulvi ve süfli âlemlerde sevimli olur. Ve bu kimsenin sözü dinlenilir, yapmış olduğu işler kabul görür. Ve bu kimse düşmanın yanında heybetli, dostunun yanında sevimli olur. Bu kimse onu okumaya devam ettikçe Allahü Teâlâ'nın emniyeti içinde olur.

Kim dünya makamlarından bir makamdan azledilir ve tekrar oraya dönmeyi arzu ederse, sabah namazının sünneti ile farzı arasında kırk bir defa Fâtiha sûresini, bir noksanlık ve eksiklik olmaksızın kırk gün peşpeşe okumaya devam ederse, Allahü Teâlâ o kimseye makamını veya

ondan daha faziletlisini Fâtiha sûresinin esrârının bereketiyle verir. Eğer bu kimse akim ise (kısırsa) Allahü Teâlâ onu sâlih bir evlatla rızıklandırır.

Bu tertib her türlü sızı, acı ve hastalık için okunur. Husûsiyetlede (özellikle) hâlis bir niyetle göz ağrısı için okunursa, Allahü Teâlâ bu kimseye şifâ verir. Bu sırlardan bir sırdır ki bunu ancak Allahü Teâlâ'nın vâkıf kıldığı kimseler bilir. Ve bu sırrın müstehak olmayan (lâyık olmayan) kimselerden gizlenmesi lâzım gelir. **İmam Hakîm'in Esrârü'l-Fâtiha isimli kitabında da böyledir.** Allahü Teâlâ beni ve sizi bu tertibe riâyet etmeye muvaffak kılsın.

Dürretül-Âfâk'in sahibi; İlm-i huruf ve evfak hakkında dedi ki: Kim farz olan her namazın akabinde (sonrasında) Besmele ile beraber yedi defa -ki bu âyetlerinin sayısıdır- Fâtihayı okumaya devam ederse, Allahü Teâlâ bu kimseye okumaya devam ettiği müddetçe hayır kapılarını açar ve Allahü Teâlâ o kimsenin din ve dünya işlerinde mühim olanlarına (onun için lüzumlu olanlarına) kifâyet eder.

Kim bir pamuk üzerine Fâtihayı yedi defa okuyup üfler sonra da onu bir yara üzerine koyarsa, Allahü Teâlâ o kimseye Fâtiha'nın bereketiyle şifâ verir.

Kim farz namazların akabinde (sonrasında) Fâtihayı yirmi defa okumaya devam edip her gün yüz defa okumuş olur. Böylelikle Allahü Teâlâ bu kimsenin rızkını genişletir, halini güzelleştir, gözlerini miktarı üzerine nurlandırır ve onun işini kolaylaştırıp gam ve kederini giderir, zararları açar. Fâtihayı okuyan kimseye izzet, heybet, yücelik, yükseklik ve efendilikten arzu etmiş olduğu şey verilir. Fâtiha ile bereketler iner, ihtiyaçlar karşılanır. Fâtihada bidâyet erbâbı için sırlar ve nihâyet erbâbı için ise nurlar vardır.

Fâtiha-i şerife; din üzerine, doğruluğa, Allaha yönelmeye, tevfiğe, (düşmanlara karşı) yardım görmeye, onları kahretmeye ve onlara galebeye, taatta bulunmaya, merhamet ve şefkatli olmaya, muhabbete, kifâyete, (yeterli bulunmaya) vikâyete (kötülüklerden korunmaya) emniyette bulunmaya, mülk edinmeye, irâde, ilim ve best sahibi olmaya, sürûr (sevinç) duymaya, anlayışlı olmaya, malda, makamda ve ehilde ziyâdelik elde etmeye, hayat ve güzellik elde etmeye, hizmetçilerin ve evlatların zarar ve fesattan muhafaza edip korumaya, ilimlerin letafetine muttali olmaya, hikmetin ve garip olan şeylerin anlaşılmasındaki inceliklerin idrâkine ve hakikatlerin konuşulmasına ve marifet sahibi olmaya delâlet eder.

Bunlar ve diğer menfaatlerin ve mertebelerin tamamı, Fatiha'nın bereketiyledir ve Fâtihada nice hususiyetler (özellikler) vardır. Bu kimse üzerine Allahü Teâlâ hayır kapılarını ziyâdelikle açar, önemli hususlardaki sözleri geçerli olur.

Allahü Teâlâ onu zamanın hâdiselerinden ve açlık ve fakirliğin ezici hallerinden emniyet içinde kılar. İnsanların kalblerine onun muhabbetini (sevgisini) yerleştirir. Allahü Teâlâ'dan meşru' olarak bir şey istediği zaman mutlaka o şey kendisine verilir.

Bu hususiyetler (özellikler) ancak Fâtihaya devam etmek şartıyla ve de bunun için ehil bir zâttan icâzet almakla hâsıl olur. Bizim Rasûlullah'ın (s.a.v.) huzurunda Meşâyih-i kirâmdan (k.s.) icâzet aldığı-mız gibi.

Diğer bir rivâyette de: Fâtîha-i şerîfe sabah namazından sonra otuz defa, öğle namazından sonra yirmi beş defa, ikindi namazından sonra yirmi defa, akşam namazından sonra on beş defa, yatsı namazından sonra on defa okunur. Bunların tamamı da yüz Fâtihaya ulaşır. Zikredilen her iki yolda övülmüş olup güzeldir.

Kim farz namazlardan sonra yüz defa Fâtîha okumaya devam ederse, maksuduna (arzusuna) hızlı bir şekilde nâil olur.

Kim sabah namazından sonra Fâtîha'nın harflerinin sayısı olan yüz yirmi beş defa Fâtîha okumaya devam ederse, şeksiz ve şüphesiz bir şekilde maksudını idrak eder ve arzu ettiği şeye nâil olur. Bu tertibde acaip hususiyetler ve garip sırlar vardır.

Denildi ki: Fâtîha okumanın hatmi, harflerinin adediyle yüz yirmi beş bin defa okumaktır. Bazı Havâss erbâbı dedi ki: Bir harf al ve bunu bin defa oku.

Bir kimse Fâtihayı peygamberlerin, (a.s.) Bedir savaşına katılanların ve Tâlût'un ashabının (askerlerinin) sayısı olan üç yüz on üç defa, arzu etmiş olduğu bir maksadı ve herhangi bir menfaati olan şey için okursa, mutlaka talep etmiş olduğu şey hâsıl olur. Bu sayı için ise büyük bir sır vardır. İnşaallah Ayetü'l-Kürsînin okunması bahsinde bu zikredilecektir.

Kim Allahü Teâlâyâ yönelmiş olduğu halde Fâtihayı okumaya devam eder ve arzu ettiği şeyi kendi nefsinde misallendirirse ve okuduktan sonra zikredilmiş olan sayıya (313) kadar bir şey ümit etmezse, mutlaka o vakitte onun isteği acele olarak kabul edilip ona icâbet edilir. Ben bunu defalarca tecrübe ettim bu sahihtir. İşte bu, kıymeti yüce olan bir sırdır ki, Allahü Teâlâ da bunu sûrelerin en büyüğü olan Fâtihatül-Kitâb'a emânet edip yerleştirmiştir. O halde bunun kıymetini bil ve sırrını ifşâ etme. Onun sözü bitti.

Allahü Teâlâyı bilen bazı âlimler dedi ki: Fâtîha-i şerifede bin tane zâhirî, bin tanede bâtinî hususiyet (özellik) vardır. Kim gece ve gündüz Fâtihayı okumaya devam ederse, bu kimseden tembellik ve korku gider ve Allahü Teâlâ bu kimsenin zâhirini ve bâtınını nefsânî âfetlerin ve şey-tânî arzuların tamamından temizler ve Allahü Teâlâ o kimseye zâhirî ve

bâtinî olarak ilm-i ledünniyi ilham eder ve Fâtihayı okuyan kimse tam bir istikâmet üzerine bulunur. Şemsü'l-Maârifte de böyledir.

Hâdimî (r.a.) Vasâyâsında dedi ki: Sûfî, oturduğu halde, ayakta iken, binici olduğu halde ve yürürken ve hallerinin tamamında Fâtîha okumaya ayırıp bunda devam edecektir. Allahü Teâlâ beni ve sizi Fâtîha-i şerifeyi okumaya devam etmeye muvaffak kılsın.

Şemsül-Maârifte Şeyh Bûnî (k.s.) dedi ki: Allahü Teâlâ beni ve sizi, buna muvaffak kılsın. Şüphesiz Fâtihatül-kitab için acâip hususiyetler vardır. Onlardan biri de şudur:

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: " Her kim yatağının üzerine yan taraflarını koyacağı zamanda Fâtihayı ve onunla beraber üç defa Kul Hüvella hü Ehad'i ve muavvezeteyni okursa, şüphesiz ölümün dışında herşeyden emniyette olur."

İbni Abbas (r.a.) rivayet etti: Hasan bin Alî (r.a.) hastalanmıştı, Rasûlullah'da (s.a.v.) buna çok üzülmüşlerdi. Bunun üzerine Allahü Teâlâ Rasûlüllah'a (s.a.v.) şöyle vahyetti: "İçerisinde "Fe" harfi olmayan sûreyi -Çünkü "F" âfettendir- içinde su bulunan bir kaba kırk defa oku. Ve bu su ile onun ellerini, ayaklarını, yüzünü, başını, karnını ve sırtını yıka. Şüphesiz ki Allahü Teâlâ ona elem veren şeyi giderir. İnşaallah."

Rivayet edildi ki: İbni Ebî Şa'bî böğrünün acısından şikâyetinde bulundu. Bunun üzerine ona denildi ki: "Sana Esâsü'l-Kur'ân olan, Fâtihatü'l-Kitâb lâzım gelir. Şüphesiz ki ben İbni Abbas'ın (r.a.) şöyle buyurduğunu işittim: "Her şey için bir esâs (asıl) vardır. Kur'ân'ın esâsı (aslı) da Fâtihadır. Fâtîha'nın esâsı da Bismillâhîr rahmânîr rahîm'dir.

Şeyh Muhyiddîn bin Arabî'den (k.s.) rivayet edildi, dedi ki: "Kimin bir hâceti olursa, akşam namazından sonra farz ve sünneti bitirdiğinde yerinden kalkmadan kırk defa Fâtihayı okusun ve bundan sonra da arzusunı Allahü Teâlâ'dan istesin. Şüphesiz ki Allahü Teâlâ bu kimsenin ihtiyacını giderir. Bunu tecrübe ettik ve faydalı bulduk. Fâtihayı okumayı bitirdiğinde de şu duâyı okur:

"İlâhî! İlmüke kâfîn anis-süâli. Ekfinî bi hakkıl-Fâtihati süâlen ve keramüke kâfîn anil-mekâli. Fe ekrimnî bi hakkıl-Fâtihati mekâlen ve hasale mâ fî zamîrî."

Manası: Ey Allah'ım! Senin ilmin benim isteğime yeterlidir. Fâtîha'nın hakkı için istek cihetinden bana kâfî ol. Senin keremin benim sözüme karşı yeterlidir. Fâtîha'nın hakkı için söylediklerimi bana ikram et. Kalbimde olanı meydana getir.

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Fâtîha mü'minlerin maksadını açandır. (onu açan bir kapıdır) Kim Fâtihayı abdestli olarak yedi gün; her günde yetmiş defa okuyup temiz bir su üzerine üfler ve bu suyu içerse, Allahü Teâlâ fazlı ile o kimseye ilim ve hikmet verir, onun kalbini fâsîd

düşüncelerden temizler ve onu zekî kılar ki; ebedî olarak işitmiş olduğu şeyi unutmaz." **Sırrul-Fâtihada da böyledir.**

Fâtihanın hususiyetlerinden olan bir fâidede şudur: Sabah namazının sünneti ile farzı arasında göz ağrısının giderilmesi niyeti ile kırk bir defa okursan, Allahü Teâlâ'nın izniyle kısa zamanda bundan kurtulur.

Bu tertip zamanımızda hem göz ağrısı için hem de diğer hastalıklar için menfaat vericidir. Bu defalarca tecrübe edilmiş olup sahihtir. Allah'a hamd olsun.

Bundaki sır ise; ağrı duyan kimsenin ve bu işi yapmaya azmeden kimsenin hüsn-ü zannı ve iyi niyetidir.

Bir kimse ağrıyan dişi üzerine kırk bir defa Fâtîha sûresini okursa, Allahü Teâlâ'nın izniyle bu ağrıdan kurtulur.

Bir kimse Fâtîha-i şerifeyi müsâfirin kafasına kırk bir defa okursa, Allahü Teâlâ o kimseyi muhafaza eder ve o kimse vatanına sâlimen döner.

Fâtîha-i şerifenin hususiyetlerinden biri de şudur: Bağlı olan bir kimse Fâtihayı yüz yirmi bir defa okuyup Allahü Teâlâ'ya sığınır ve okuma bittikten sonra o kayıt üzerine on defa üflierse, Allahü Teâlâ'nın izniyle kayıt (bağ) çözülür. Bağlı kalan kimseler bunu tecrübe etmişler ve Allahü Teâlâ'nın izniyle ve bu sûrenin bereketiyle kayıttan kurtulmuşlardır.

Fâtîha-i şerifenin hususiyetlerinden birisi de şudur:

Sâlihlerin bazısından rivâyet edildi ki: Kim elini ağrı duyan yerin üzerine kor ve yedi defa Fâtihayı okur ve " Allah'ım! Bende bulunan bu kötülüğü benden gider. Bunu da mübârek, vakarlı ve emîn olan peygamberin Muhammed'in (s.a.v.) davetiyle yap." Diye duâ ederse, Allahü Teâlâ bu kimseye şifâ verir. Şüphesiz bu tecrübe edilmiş ve neticesi alınmış olan hususlardandır. **Fethul-Mecid'de de böyledir.**

Fâtîha-i şerifenin hususiyetlerinden biri de şudur: Hayır kapılarının açılması ve rızıkların genişlemesi için; yeni giren aydan Pazar gününü bakıp kullansın ve o günde Besmele ile beraber yetmiş defa Fâtihatül-kitâbı okusun, pazartesi günü altmış defa, Salı günü elli defa, Çarşamba günü kırk defa, Perşembe günü otuz defa, Cuma günü yirmi defa ve cumartesi günü on defa okuyarak hergün onar adet eksilterek yetmişden ona kadar inilir.

Hâsıl-ı kelâm; Fâtihayı şerifeyi ayın sadece ilk haftasının yedi gününde okur. Bana bu şekilde Hindistan âlimlerinden olan Şeyhim (k.s.) Medîne-i Münnevverede icâzet verdi ve de o kendi şeyhinin hallerinden haber vererek nakletti: "Şeyhim (Abdullah Dehlevi) (k.s.) insaniardan uzak bir mekanda oturuyordu. Ve kendi yanında muhtelif cinslerden çokça mürid bulunmaktaydı. Şeyhim hergün onlara, tabiatlarının iktizasınca (gereğince) yiyeceklerini verirdi. Halbuki kendisinin bir kazancı ve ticâreti yoktu.

Kendisi sadece Fâtiha-i şerife ile tasarrufta bulunmakta idi. Bana bunu 1262 (1846 M.) senesinde haber verdi.

Hidâyenin Şerhi Nihâyede denildi ki: İbni Mesûd'dan (r.a.) rivayet edildi: Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

‐Her kim gece veya gündüz on iki rek'at namaz kılar ve her rek'atında Fâtihayı ve bir sûreyi okuyarak iki rek'atta bir teşehhüde oturup selam verir. Sonra da son iki rek'atta teşehhüdden sonra selamdan önce secdeye varıp yedi defa Fâtihayı, yedi defa Ayetül-Kürsiyi okur sonra da on defa Lâ ilâhe illallahü vahdehüü lâ şerikeleh lehül mülkü velehül hamdü vehüve alâ külli şey'in kadîr'i" okur, sonra da Allahümme innî es'elüke bi maâkidil-izzî min arşike ve müntehel-hürmeti min kitâbike ve bi ismikel-e'zamî ve vechike'le'lâ ve kelimâtiket-tâmmeti en takziye hâcetî" duasını okur. Sonra da hâcetini ister, sonra başını kaldırıp sağına ve soluna selam verir. Şüphesiz ki Allahü Teâlâ onun hâcetini giderir." Devamında Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki, "Bunu sefihlere (ahlaksız ve kötü niyetli kimselere) öğretmeyiniz. Zira bu kabul olunan bir duâdır.

Fâtiha-i şerife okumanın fâidelerinden biri de şudur: Âlimlerden bazıları dedi ki: Kim seher vaktinde kırk bir defa Fâtiha-i şerife okumaya devam ederse, Allahü Teâlâ ona rızık kapılarını açar ve herhangi bir meşekkat ve zorluk olmaksızın onun işleri Allahü Teâlâ'nın izniyle kolaylaşır. **Havass-ı Kur'ânda da böyledir.**

Fâtiha-i şerifenin hususiyetlerinden olan bir fâide de şudur: Bir kimse Fâtiha-i şerifeyi okuyarak her türlü hayır kapılarını açmayı veya her çeşit şerri def'etmeyi arzu ederse, Fâtiha-i şerifeyi kendi harflerinin adedince (125 kere) veya peygamberlerin (s.a.v.) adedince veya bin defa üç günde veya beş günde veya yedi günde okusun. Böylelikle murâdî hâsıl olur. Ancak bu da; Fâtiha-i şerifenin abdestli bir şekilde Kibleye yönelerek ve sayı tamamlanıncaya kadar dünya kelâmıyla okumayı ayırt etmemesi şartıyla hâsıl olur.

Eğer okuma esnasında üç gün veya beş gün veya yedi gün halvete çekilip oruçlu olarak riyazatta bulunursa ki; bu halvetin şartıdır, halvet esnasında özellikle Cuma gecesi veya gündüzü veya sabahı bazı sırlar zâhir olur ki; bunların insanlardan gizli tutulması lazım gelir. Halvet esnasında çokça Rasûlullah'a (s.a.v.) salavat getirir ve matlubunun, arzusunun hâsıl olması için Rasûlullah'ın (s.a.v.) şefaatinin ümid eder.

Beş vakit namazı da sünnetleriyle beraber kâmil bir şekilde vakitlerinde edâ eder. Halvette bulunduğu müddetçe temizliğe dâima dikkat etmesi lazım gelir. Buhur ve güzel kokular anber ve ud gibi sürünür. Eğer yedi günde matlup hâsıl olmazsa, ikinci haftadan yedinci haftaya kadar sabredip beklemesi lazım gelir. **Esrârül-Fâtihada da böyledir.**

Fâtiha-i şerifenin bereketlerinden biri de şudur: Bir kimse açlıktan ve susuzluktan korkarsa, Fâtiha-i şerifeyi okuyup eline üfler ve elleri ile yüzünü ve karnını meshederse, Allahü Teâlâ o gün ona kâfi (yeterli) olur. **Bahrül-Maarifte de böyledir.**

بالحقائق والمعرفة وغيرها من المنافع والمراتب كلها بركة الفاتحة والخصائص فيها وفتح الله عليه أبواب الخيرات بالزيادات، ونفذت كلمته في الرياضات، وأمنه من حوادث الدهر وشر نكبات الجوع والفقر، وألقى محبته في القلوب، لا يسأل الله تعالى شيئاً إلا أعطاه ما سأل، ولا تحصل هذه الخواص إلا بشرط المداومة عليها وبها الإجازة لمن داوم عليها كما أخذنا الإجازة عن المشايخ عند حضرة النبي ﷺ.

وفي رواية أن الفاتحة تقرأ بعد صلاة الصبح ثلاثين مرة وبعد الظهر خمساً وعشرين وبعد العصر عشرين وبعد المغرب خمس عشرة وبعد العشاء عشر مرات وتبلغ كلها مائة فاتحة وكلا الطريقتين محمود ومن داوم على قراءة الفاتحة مائة مرة دبر كل صلاة مكتوبة نال مقصوده سريعاً ومن داوم على قراءتها بعد صلاة الصبح بعدد حروفها وهي مائة وخمس وعشرون مرة أدرك غرضه ونال مطلوبه بلا شك ولا شبهة. ولهذا الترتيب خواص عجيبة وأسرار غريبة وقيل: ختم قراءة الفاتحة مائة ألف وخمس وعشرون ألف مرة بعدد حروفها كما قال بعض أرباب الخواص: خذ حرفاً قل ألفاً وما داوم أحد على قراءتها بعدد المرسلين وأصحاب بدر وأصحاب طالوت لأي شيء يريد من المقاصد والمنافع إلا حصل له المطلوب ولذلك العدد سر عظيم سيذكر إن شاء الله تعالى في قراءة آية الكرسي. ومن داوم على قراءتها وهو متوجه إلى الله تعالى ويمثل مطلوبه في نفسه فلا يؤمل شيئاً بعد القراءة إلى العدد المذكور إلا عجل له القبول والإجابة في الوقت ولقد جربت ذلك مراراً وصح وهذا سر عظيم وقد رجلي جليل أودعه الله تعالى في أعظم السور فاتحة الكتاب فأعرف قدرها فلا تفش سرها انتهى.

وقال العلماء العارفون بالله تعالى: في الفاتحة الشريفة ألف خاصية ظاهرة وألف خاصية باطنة ومن داوم على قراءتها ليلاً ونهاراً زال عنه الكسل والفشل وطهر الله تعالى باطنه وظاهره من جميع الآفات النفسانية والإرادات الشيطانية وألهمه الله تعالى اللدني ظاهراً وباطناً ويكون القارئ على استقامة تامة. كذا في شمس المعارف. وقال الخادمي عليه رحمة الله: الدائم في وصاياه اقتصر الصوفي على قراءة الفاتحة قاعداً وقائماً وراكباً وماشياً وفي جميع حالاته وفقني الله وإياكم للدوام عليها. قال الشيخ البوني عليه رحمة الله في شمس المعارف: وفقني الله وإياكم فإن فاتحة الكتاب لها خواص عجيبة ومن خواصها كما قال رسول الله ﷺ: «إن من قرأها عند وضع جنبه على الفراش وقرأ معها قل هو الله أحد ثلاث مرات والمعوذتين فقد أمن من كل شيء إلا الموت».

وعن ابن عباس رضي الله عنهما: مرض الحسين بن علي رضي الله عنهما فاجتمعت رسول الله ﷺ فأوحى الله تعالى إليه أن اقرأ سورة لا فاء فيها فإن الفاء من الآفات على إناء فيه ماء أربعين مرة وتغسل به يديه ورجليه ووجهه ورأسه وما يطن وما ظهر من بدنه قال الله تعالى: يذهب عنه ما يؤلمه إن شاء الله تعالى. وروي أن ابن الشعبي اشتكى من وجع الخصرة فقل له: عليك بأساس القرآن وهي فاتحة الكتاب وقد سمعت ابن عباس رضي الله عنهما يقول: لكل شيء أساس وأساس القرآن الفاتحة وأساس الفاتحة بسم الله الرحمن الرحيم. انتهى.

وروي عن الشيخ محيي الدين بن العربي قدس الله سره: من كانت له حاجة فليقرأ الفاتحة

ويغفر لنا ولكم موطأ وإن كان كتاباً قيل له يهديكم الله ويصلح بالكم، د س مس ومن قال عند كل عطسة الحمد لله رب العالمين على كل حال ما كان لم يجد وجع ضرر ولا أدى أبداً مو مص وإذا طنت أذنه فليذكر النبي ﷺ وليصلي عليه وليقل ذكر الله بخير من ذكرني ط ي وإذا بشر بما يسره فليحمد الله خ م د س ق أو حمد وكبر س م أو سجد لله شكراً مس وإذا رأى من نفسه أو ماله أو غيره ما يعجبه فليدع

أربعين مرة بعد صلاة المغرب عند الفراغ من الغرض والسنة ولا يقوم من مكانه حتى يفرغ من قراءة الفاتحة وبعده يسأل مراده فإن الله تعالى يقضيه لا محالة قد جرب فوجدناه نافعاً ثم يقرأ هذا الدعاء بعد الفراغ من قراءة الفاتحة. إلهي علمك كافٍ عن السؤال اكفني بحق الفاتحة سؤالاً وكرمك كافٍ عن المقال فأكرمني بحق الفاتحة مقالاً وحصل ما في ضميري. قال رسول الله ﷺ: «الفاتحة مفتوحة لمقصد المؤمنين ومن قرأها بالوضوء سبعة أيام في كل يوم سبعين مرة ونفخ على ماء طاهر وشربه يرزقه الله تعالى بفضله العلم والحكمة وطهر قلبه من الأفكار الفاسدة وجعله ذكياً لا ينسى أبداً ما سمعه». كذا في سر الفاتحة.

فائدة: ومن خواص الفاتحة أنها إذا قرئت إحدى وأربعين مرة بين سنة الصبح وفرضه على وجع العين تبرأ بإذن الله تعالى معجلاً وهذا الترتيب في هذا الزمان نافع بليغ العين وغيرها من الأمراض وذلك قد جرب مراراً وصح والحمد لله. والسفر في ذلك كله حسن الظن من الوجع والعازم ومن قرأها بالعدد المذكور على الضرس الوجع يبرأ بإذن الله تعالى ومن قرأها بالعدد المذكور في قفا المسافر حفظه الله تعالى ورد سالماً إلى وطنه. **فائدة:** من خواص الفاتحة من قرأها مائة وإحدى وعشرين مرة وهو مقيد والعياذ بالله تعالى ويتفل بعد القراءة عشر مرات على القيد فإن القيد ينك بإذن الله تعالى، وقد جربه من كان مقيداً على الترسيم فانفك القيد وخرج والحراس رقود نجا بلطف الله تعالى وبركة هذه السورة. ومن خواصها ما روي عن بعض الصالحين إنه قال: من وضع يده على موضع الوجع وقرأ الفاتحة سبع مرات وقال: اللهم اذهب عني سوء ما أجد وفحشه بدعوة نبيك محمد المبارك المكين الأمين عندك سبع مرات شفاه الله تعالى وقد جرب ذلك وصح في فتح المجيد. ومن خواصها لفتح الخيرات وسعة الأرزاق فلينظر يوم الأحد من الشهر الجديد فليقرأ فيه فاتحة الكتاب مع البسملة سبعين مرة ويوم الإثنين ستين مرة ويوم الثلاثاء خمسين مرة ويوم الأربعاء أربعين مرة ويوم الخميس ثلاثين مرة ويوم الجمعة عشرين مرة ويوم السبت عشر مرات ينقص في كل يوم عشراً حتى ينتهي من السبعين إلى العشر وحاصل الكلام أنه يقرأ الفاتحة في سبعة أيام الأسبوع الأول فقط من شهر وهكذا أجازني شيعي من علماء الهند في المدينة المنورة وذكر عن أحوال شيخه بأن قال: كان شيعي قاعداً في مكان خال عن الناس وعنده كثير من المريدين من أجناس مختلفة ويعطي الشيخ طعامهم كل يوم بمقتضى طبائعهم وماله كسب ولا تجارة إلا بتصرف الفاتحة أخبرني هكذا سنة ١٢٦٢.

وقال في النهاية شرح الهداية: روي عن ابن مسعود رضي الله عنه عن النبي ﷺ: أنه قال: اثنتا عشرة ركعة من صلاتها في ليل أو نهار وقرأ في كل ركعة فاتحة الكتاب وسورة ويتشهد في كل ركعتين وسلم ثم يسجد بعد التشهد من الركعتين الأخيرتين قبل السلام ويقرأ فيه فاتحة الكتاب سبع مرات وآية الكرسي سبع مرات ويقول لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير عشر مرات ثم يقول اللهم إني أسألك بمعاهد العز من عرشك ومنتهى الحرمة من كتابك وباسمك الأعظم ووجهك الأعلى وكلماتك التامة أن تقضي حاجتي ثم يسأل حاجته ثم يرفع رأسه يسلم يميناً وشمالاً فإن الله تعالى يقضي حاجته، ثم قال عليه الصلاة والسلام: «لا تعلموها السفهاء لأنها دعوة مستجابة» انتهى.

بالبركة، س ق م وإذا أراد نمو ماله قال اللهم صلي على محمد عبدك ورسولك وعلى المؤمنين والمؤمنات والمسلمين والمسلمات ص وإذا رأى أخاه المسلم يضحك قال: أضحك الله سنك خ م س وإذا أحلب أخاه فعلمه بذلك، ي س د حب فإذا قال له: إني أحبك في الله قال: أحبك الذي أحببتي له س د ح ي وإذا قال له غفر الله لك قال: ولك س وإذا قيل له كيف أصبحت أو كيف أمسيت قال: أحمد الله إليك ط وإذا

فائدة: في قراءة الفاتحة أن بعض العلماء قال: من داوم على قراءة الفاتحة وقت السحر إحدى وأربعين مرة فتح الله عليه الرزق وسهل أموره من غير تعب ولا مشقة بإذن الله تعالى. كذا في خواص القرآن.

فائدة: من خواص الفاتحة من أراد فتح كل خير أو دفع كل شر بقراءة الفاتحة فليقرأ بعدد حروفها أو بعدد المرسلين أو ألف مرة في ثلاثة أيام أو خمسة أيام أو سبعة أيام فيحصل المراد بشرط أن يقرأها مع الوضوء متوجهاً إلى القبلة وأن لا يفصل بين القراءة بكلام الدنيا إتمام إلى العدد المذكور وإن دخل الخلوة ثلاثة أيام أو خمسة أيام أو سبعة أيام مع الصوم والريضة عن كل ذي روح، هذا شرط الخلوة تظهر الأسرار في أثناء الخلوات خصوصاً ليلة الجمعة أو يومها أو صاحبها لكن يلزم سترها عن إفشاء الناس ويصلي على النبي ﷺ في أثناء الخلوات كثيراً ويرجو شفاعته لحصول مطلوبه ويصلي الصلوات الخمس في أوقاتها مع السنن الكاملة ويلتزم الطهارة دائماً ما دام فيها، ويلتزم البخور فيها كالعود والعنبر والحاري وإن لم يحصل المطلوب في سبعة أيام فليصبر في الأسبوع الثاني إلى سابع أسبوع وينتظر. كذا في أسرار الفاتحة. فائدة ببركة الفاتحة. من خاف من الظما والجوع وقرأ الفاتحة حين يصبح وينث في يده ويمسح بهما وجهه وبطنه كفاه الله تعالى ذلك اليوم. كذا في بحر المعارف.

فصل

الخواص في تصرف الفاتحة وهو أعظم التصرفات وأفضلها

روي عن علي بن أبي طالب كرم الله وجهه ورضي الله عنه: من قرأ فاتحة الكتاب على الترتيب الآتي وصل إلى جميع مرادات الدنيا والآخرة باليسر وسخر له قلوب بني آدم وبنات حواء ورفع الله تعالى عنه جميع البلاء وزلات الدنيا والآخرة وتكون قراءته في كل يوم مرة واحدة. روي عن الشريف البخاري من داوم على قراءة الفاتحة على هذا الوجه الذي رتب لا يحتاج إلى أحد في حوائج الدنيا وفتح الله له أبواب الغيب. ومن كان له أمر مهم فليقرأ هذا الترتيب في مكان خال بوضوء كامل وهو طاهر البدن والثياب ثم يصلي ركعتين نافلة، وبعد السلام يأتي بالاستغفار سبعين مرة والصلاة على النبي ﷺ سبعين مرة ثم ليقرأ هذا الترتيب سبعين مرة ويسأل حاجته فإن الله يقضي حاجته في هذا اليوم وفي هذه الساعة ويفتح عليه كثيراً من الفتوحات ويغنيه بلفظه وكرمه.

روي عن الشيخ الأكبر أنه قال: من قرأ الفاتحة على الوجه الذي رتب كل يوم سبع مرات شاهد عالم الغيب المستور عن الخلق واطلع على الروحانيات من عالم الملكوت والجبروت وانقطع عن العالم السفلي واتصل إلى عالم البقاء اتصالاً تاماً وفاز بالمقاصد الدنيوية والأخروية بمن الله تعالى وفيضه وكرمه. كذا في أسرار الفاتحة. ويقول أفقر الورى وأضعف العبيد أعانه الله الحميد المجيد أني وجدت هذه الفاتحة المرتبة على الوجه المذكور الآتي في المدينة المنورة واتخذتها ورداً عقب الصلوات الخمس بلا إذن عن المشايخ وما وجدت الشيخ حتى أستاذن منه فسألت النبي ﷺ في المواجهة الشريفة فرأيت سيدنا علياً رضي الله تعالى عنه في المنام فأذن لي فقبلت يده اليمنى ثم

ناداه رجل رد عليه ليبيك إذا صنع إليه معروف فقال لفاعله جزاك الله خيراً فقد أبلغ في الثناء ست حب إذا عرض عليه أخوه وماله وأهله قال: بارك الله في أهل ومالك خ ت س ي وإذا استو في دينه قال: أوفيتني أو في الله بك خ أنفك اللهم وإذا رأى ما يحب قال: الحمد لله الذي بنعمته تتم الصالحات. وإذا رأى ما يكره قال: الحمد لله على كل حال ق م س ي ما أنعم الله على عبد من نعمه فقال: الحمد لله إلا وقد أدى

FÂTİHA-İ ŞERİFENİN TASARRUFU

En büyük ve en faziletli tasarruf olan fâtiha-i şerifenin tasarrufu hakkındaki hususiyetler:

Alî bin Ebî Tâlib'den (r.a.) rivayet edildi, buyurdu ki: "Her kim aş-ğıda gelecek olan tertip üzerine Fâtiha-i şerifeyi okursa, dünyevi ve uhrevi muradlarının (arzularının) tamamına kolaylık ulaşıp elde eder. Ve Âdem oğullarının ve Havvânın kızlarının kalbleri ona sevip bağlanır. Allahü Teâlâ bu kimseden belâların tamamını ve dünyevi ve uhrevî zelleleri (yanılıp kaymaları) kaldırır. O kimse bunu her gün bir defa okur.

Şerîf-i Buhârîden (r.a.) rivayet edildi: "Kim tertip olunan şu vecih üzerine Fâtiha-i şerifeyi okumaya devam ederse, dünya ihtiyaçlarında hiç kimseye muhtaç olmaz ve Allahü Teâlâ bu kimseye gayb kapılarını açar. Bir kimse için mühim bir iş olursa, insanların olmadığı bir yerde kâmil bir abdest ile bedeni ve elbisesi temiz olduğu halde bu tertibi okusun sonra da iki rek'at nâfile namaz kılsın. Selam verdikten sonra yetmiş defa istiğfar getirir ve yetmiş defa Rasûlullah'a (s.a.v.) salavat getirir. Sonra da bu tertibi yetmiş defa okur ve ihtiyacını Allahü Teâlâ'dan ister. Şüphesiz ki Allahü Teâlâ o gün o kimsenin ihtiyacını giderir ve o saatte ona birçok fetih kapılarını açar ve Allahü Teâlâ lütfu ve keremiyle onu zengin kılar.

Şeyh-i Ekber'den (r.a.) rivayet edildi, buyurdu ki: "Kim tertip olunan şekilde Fâtiha-i şerifeyi günde yedi defa okursa, mahlûkata kapalı olan Gayb Âlemini müşâhede eder ve Melekût ve Ceberût âlemindeki ruhânîlere muttali olur. Süflî âleminden kopar ve tam bir şekilde Bekâ âlemine bağlanır. Allahü Teâlâ'nın ihsanı, feyzi ve bereketiyle dünyevî ve uhrevî maksatlarına nâil olur. Esrârül-Fâtihada da böyledir.

Hamîd ve Mecîd olan Allahü Teâlâ yardım buyursun yeryüzünün en fakiri ve kulların en zayıfı olan bu âciz der ki: "Şüphesiz ben Fâtiha-i şerifenin bu tertibini Medine-i Münevverede buldum ve Meşâyih'in (k.s.) izni olmaksızın beş vakit namazdan sonra onu okumayı kendime vird edindim. İzin alacak bir Şeyh'de (k.s.) bulamadım. Bunun üzerine tevec-cühte bulunduğum esnada Peygamberimize (s.a.v.) sordum. Bundan sonra Efendimiz Alî'yi (k.v.) rüyamda gördüm; o bana izin verdi. Ben de kendisinin sağ elini öptüm. Sonra da Cebel-i Ebi Kubeys'de meşhur olan Şeyh Muhammed Senûsi-i Mağribîye (k.s.) bu rüyâmı anlattım. O dedi ki: "Evlâdım bu sana yeter, bu sana yeter. Bu rûhânî bir icâzettir."

Şüphesiz Fâtiha-i şerifenin yedi âyetinden her biri, haftanın her bir gününe karşılık tertip olunmuş ve konulmuştur ki; o günlerde tasarrufta bulunacak ulvî ve süflî âlemde olan ruhanilerle beraber, günlerin i-

simleri ve harfleride yerleştirilmiştir. Bu hususta düşün hem de çok iyi düşün ki; Allahü Teâlâ bunları sana açsın. Sözü burada bitti.

Bu zikredilen tertibin beyânı ise şöyledir:

Bu tertibin ilk günü Pazar günüdür: Sen şöyle dersin: (Bismillâhî rahmânîr rahîym. El hamdû lillâhî rabbil Âlemîn) Yâ Hayyü Yâ Kayyûm ecib Yâ Ravfeyâîl! Semîan mütîan ente ve huddâmûke Müzhib, bi hakkı El hamdû lillâhî rabbil Âlemîn ve bi hakkı Hayyil- Kayyûm ve bi hakkı seyyidinâ Muhammedin (s.a.v.) ve bi hürmeti Melâiketel-müvekkilîn bi kavâimil-Arşî ebced

(Er rahmânîr-rahîym) Yâ Raûfu Yâ Atûfu ecib Yâ Cebrâîl (a.s.) ente ve huddâmûke ebyaz. Bi hakkı Er rahmânîr-rahîym ve bi hakkı Raûful-Atûf ve bi hakkı Seyyidinâ Muhammedin (s.a.v.) ve bi hürmeti Melâiketel-müvekkilîn bi kavâimil-Arşî hevzec.

(Mâlikî yevmid dîn) Yâ Mukallibel-kulûbü vel-epsâr ecib Yâ Semsemâîl Semîan mütîan ente ve huddâmûke Ahmer bi hakkı Mâlikî yevmid dîn ve bi hakkı Mukallibel-kulûbü vel-epsâr ve bi hakkı Seyyidinâ Muhammedin (s.a.v.) ve bi hürmeti Melâiketel-müvekkilîn bi kavâimil-Arşî Taykel

(İyyâke na'büdü ve iyyâke nesteîyn) Yâ Serîu Yâ Karîbu ecib Yâ Mikâîl Semîan mütîan ente ve huddâmûke Berkân bi hakkı İyyâke na'büdü ve iyyâke nesteîyn ve bi hakkı Serîul-Karîb ve bi hakkı Seyyidinâ Muhammedin (s.a.v.) ve bi hürmeti Melâiketel-müvekkilîn bi kavâimil-Arşî Müttesi'.

(İhdinas-sırâtal müstekîym) Yâ Kâdiru Yâ Muktediru ecib Yâ Serfâîl Semîan mütîan ente ve huddâmûke Şemûreş bi hakkı İhdinas-sırâtal müstekîym ve bi hakkı Kâdirul- Muktediru bi hakkı Seyyidinâ Muhammedin (s.a.v.) ve bi hürmeti Melâiketel-müvekkilîn bi kavâimil-Arşî Feskar.

(Sırâtallezîne en-amte aleyhim) Yâ Alîmü Yâ Hakîmü ecib Yâ Aynayâîl Semîan mütîan ente ve huddâmûke Zevnea ve bi hakkı ellezîne en-amte aleyhim bi hakkı Alîmil-Hakîm ve bi hakkı Seyyidinâ Muhammedin (s.a.v.) ve bi hürmeti Melâiketel-müvekkilîn bi kavâimil-Arşî Şetsah.

(Ğayril mağduubi aleyhim veled dâllîn) Yâ Kahiru Yâ Azîzü ecib Yâ Kesfeyâîl Semîan mütîan ente ve huddâmûke Meymun bi hakkı ğayril mağduubi aleyhim veled dâllîn ve bi hakkı Kahirul-Azîzü ve bi hakkı Seyyidinâ Muhammedin (s.a.v.) ve bi hürmeti Melâiketel-müvekkilîn bi kavâimil-Arşî Taztalî'

Aksamtü aleyküm Yâ Melâiketer-Ruhâniyyîne minel-Ulviyyâti ves-Süfliyyâti ve yâ Huddâme Fâtihatül-kitâbı ecîbû ve emdûnî ve eînûnî fî cemîi ümûrî el-vâhâ 2 el-Acel 2-es-Saatü bi hakkı Seb'il-Mesânî vel-Kur'ânel-Azîm ve bi hakkı esrârî vel-berekâti fî himâ ve bi hakkı mâ ta'teddühû minel-azameti vel-bürhâni ve bi hürmeti Seyyidinâ

Muhammedin (s.a.v.) Allahümme sehhir lî indeker-Rakfûl-ahzaru inneke alâ külli şeyin kadîr bi rahmetike Yâ erhamer-râhimîn.

Bir Fayda:

Rûhânîlerin teshiri, Âdem oğullarının kalblerini kazanmak veya her türlü hayırları elde etmek veya her türlü şerri def etmek için Fâtiha-i şerife ile tasarrufta bulunacak olan kimse bu tertibi sabah namazından sonra veya geceleyin okusun ve buna her gün Besmele ile başlar. Bu tertibde büyük bir sır ve yüce bir fazilet vardır.

Her Pazar günü "El hamdü lillâhi rabbil Âlemîn" 616 defa, pazartesi günü "Er rahmânir-rahiym"i 619 defa, "Mâlikî yevmid dîn"i Salı günü 242 defa, "İyyâke nâbüdü ve İyyâke nesteyn"i Çarşamba günü 856 defa; "İhdinas-sırâtal müstekym"i Perşembe günü 70 bin defa; "Sırâtallezîne en-amte aleyhim"i Cuma günü 1837 defa; "Ğayril mağduubi aleyhim veled dâllîn"i cumartesi günü 4233 defa okur. Bunun bir günah (yani haram ve meşru olmayan) bir şey için okunmaması şarttır. Eğer günah ve haram olan bir şey için okunursa kendine zarar verirsin. Gözlerini aç ve bu hususa çok dikkat et. Bazı Havasda da böyledir.

Fatiha'nın tecellilerini kullanmanın faydaları

Sen bunu arzu ettiğin zaman herhangi bir âyın ilk gecesi tenhaya çekilir ve Fâtihayı doksan dokuz defa, esmâ-i hüsnâyı bir defa okursun. Bundan sonraki gecede Fâtihayı 98 defa, esmâ-i hüsnâyı 2 defa okursun. Bu şekilde ayın 15'nci gecesine kadar bu şekilde Fâtihadan bir eksiltilip esmâ-i hüsnâyı bir ilave ederek okursun. On altıncı gecede Fâtihayı bir sayı artırıp esmâ-i hüsnâyı bir sayı eksilterek ay sonuna kadar okursun böylelikle murâdın tamamlanmış olur. Ruhanilerden sana arkadaşlık edecek olan külfetsiz bir şekilde gelir ve güzel bir sûrette sana zâhir olur. Bu kardeşlik yeşil bir ipek üzerinde olur. Bu hususta uyanık bulun. Zikredilen gecelerde Fâtihayı ve esmâ-i hüsnâyı okurken ve en son gece Fâtihayı altı yüz defa okuduktan sonra ve okuma anında mezkur müddet içerisinde konuşma ve yüzünü Kibleye yönelterek sağ tarafın üzerine uzanıp yat. Çünkü Allahü Teâlâ'nın izniyle rüyada arzu etmiş olduğun şeyi sana haber verirler. Fethul-Mecid'de de böyledir.

Efendimiz Abdülvehhab Şârânî'den (r.a.) Fâtiha ile tasarrufta bulunmanın faydası hakkında rivayet edildi, buyurdu ki:

"Akşam namazının dışındaki diğer farz namazlardan sonra Fâtiha-i şerife on sekiz defa okunur. Bunun sayısı ise yirmi sekizdir. Fakat sekiz ile on ve yirminin arası Besmele olmaksızın duâ ile ayrılmaz. Sadece taavvüz edilir. Sonunda âmin denilmez. Yüze tamamlandıktan sonra da şu duâ yapılır: "Racîm (kavulmuş) olan şeytandan Allah'a sığınırım. Hamd âlemlerin rabbi olan Allah'adır ki; hamdedenlerin yapmış oldukları hamdin üstündeki bir hamd ile hamdederim ki; bu âlemlerin rabbi katında râzi olunmuş rızâ makamıdır.

O öyle Rahmân ve Rahîm olan Allah'dır ki; yeryüzüne iklimleri döşeyip süslemiştir. Musâ'ya (a.s.) Kelîmlik sıfatını mahsus kılmış ve çürümüş olan kemikleri diriltmiştir. Allahü Teâlâ kendisini Rahmân ve Rahîm diye isimlendirmiştir. Zira bunlar iki yüce isimdirler ki; onlarda her hasta kimse için şifâ vardır.

Mâlikî yevmid dîn; Onun mülkünde çekişen ve kendisine ortak olan yoktur. Onun hiçbir yakını, vezîri, müşîri ve yardımcısı yoktur. O bütün âlemlerden önce vardı. (Yâ Rabbi!) Sen bütün sultanları ve şeytanları kuşatansın. Uzaktakiler ve yakındakiler üzerine bana yardım et ve beni muhtelif cinslere yönelt.

İyyâke na'büdü, ikrar ile kusurlarımı sana itirafta bulunur, günahlarımdan sana tevbe edip istiğfarda bulunurum. Senden başka ilâh olmadığına, bir olduğuna, senin ortağının bulunmadığına ve Muhammed'in (a.s.) senin kulun ve rasûlün olduğuna şehâdet ederiz

ve iyyâke nesteyn, din ve dünya ihtiyaçlarından her ihtiyaç üzerine sadece senden yardım isterim Ey dalâlette olanları doğru yola erıştiren! Senden başka doğru yola ulaştıracak olan da yoktur.

Sırâtı-tallezîne en-amte aleyhim ğayril mağduubi aleyhim veled dâllîn: Ey âlemlerin tamamının dizginine (boyunduruğuna) mâlik olan Allah'ım! Onların tamamı senin içindir ki; seni noksan sıfatlardan tenzih ederim. Şüphesiz ben zâlimlerdenim. Ey Rabbim! Beni gam ve tasamdan kurtar. Ey mü'minlerin kurtarıcısı! Benden kederi kaldır. Ey sıkıntıda olanları kurtaran! Ey Rabbim! Ey yardıma muhtaç olanlara yardım eden! Bana yeterli ol! Korktuğum şeyden beni kurtar. Beni yemyeşil bir mülke sahip kıl. Ey yardım isteyenlere yardım eden! Bana yardım et. Ey yardım edici! Benim imdadıma yetiş.

Zennûn'u/Yunus'u da... Hani öfkelenerek gitmişti de, biz kendisini asla sıkıştırmayız zannetmişti. Derken zulmetler içinde/balığın karnında; "İlâ ilâhe illâ ente sübhâneke innî küntü minez-zâlimîn"- Senden başka ilâh yok, sana tesbih ederim, ben doğrusu zalimlerden oldum.- diye nidâ etti,

Allahü Teâlâ, Efendimiz Muhammed'e (s.a.v.) ve tertemiz olan âlinin ve ashabının tamamı üzerine salat etsin. Hamd âlemlerin rabbi olan Allah'a mahsustur. Fethul-Mecid'de de böyledir.

ذكرت هذه الرؤيا للشيخ محمد السنوسي المغربي الشهير في جبل أبي قيس وقال: حسبك حسبك يا ولدي هذه الإجازة بالروحانية فإن كل واحدة من سبع آيات الفاتحة موضوعة مرتبة في كل واحد من أيام الأسبوع متصرف أيامها بالروحانيات من العلويات والسفليات ومع أسماء الأيام وحروفها فتأمل حق التأمل حتى يفتح عليك انتهى.

بيان التركيب المذكور أول أيامه يوم الأحد تقول: ﴿يَسْمِعُ أَمْرَ الْكَفَرِ الْيَحْيَى الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ يا حي يا قيوم أجب يا روفائيل سمياً مطيعاً أنت وخدامك مذهب بحق الحمد لله رب العالمين وبحق الحي القيوم وبحق سيدنا محمد ﷺ وبحرمة الملائكة الموكلين بقوائم العرش أبجد ﴿الْكَفَرِ﴾ يا رؤوف يا عطوف أجب يا جبرائيل عليه السلام أنت وخدامك أبيض بحق الرحمن الرحيم وبحق الرؤوف العطوف وبحق سيدنا محمد عليه الصلاة والسلام وبحرمة الملائكة الموكلين بقوائم العرش هوزج ﴿مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ﴾ يا مقلب القلوب والأبصار أجب يا سمائيل سمياً مطيعاً أنت وخدامك أحمر بحق مالك يوم الدين وبحق مقلب القلوب والأبصار وبحق سيدنا محمد ﷺ وبحرمة الملائكة الموكلين بقوائم العرش طيكل ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ يا سريع يا قريب أجب يا ميكائيل سمياً مطيعاً أنت وخدامك بركان بحق إياك نعبد وإياك نستعين وبحق السريع القريب وبحق سيدنا محمد ﷺ وبحرمة الملائكة الموكلين بقوائم العرش منسج ﴿أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ﴾ يا قادر يا مقتدر أجب يا سرفائيل سمياً مطيعاً أنت وخدامك شموش وبحق اهدنا الصراط المستقيم وبحق القادر المقتدر بحق سيدنا محمد ﷺ وبحرمة الموكلين بقوائم العرش فصقر ﴿صِرْطُ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ﴾ يا عليم يا حكيم أجب يا عنيائيل سمياً مطيعاً أنت وخدامك زونعة بحق الذين أنعمت عليهم وبحق العليم الحكيم وبحق سيدنا محمد ﷺ وبحرمة الملائكة الموكلين بقوائم العرش شتنج ﴿غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾ يا قاهر يا عزيز أجب يا كسفيائيل سمياً مطيعاً أنت وخدامك ميمون بحق غير المغضوب عليهم ولا الضالين وبحق القاهر العزيز وبحق سيدنا محمد ﷺ وبحرمة الملائكة الموكلين بقوائم العرش د ضطلع أقسمت عليكم يا ملائكة الروحانيين من العلويات والسفليات ويا خدام فاتحة الكتاب أجيبوا وأمدوني وأعيني في جميع أموري الواحا ٢ العجل ٢ الساعة بحق السبع المثاني والقرآن العظيم وبحق الأسرار والبركات فيهما وبحق ما تعتقدونه من العظمة والبرهان وبحرمة سيدنا محمد ﷺ اللهم سخر لي عندك الرقف الأخضر إنك على كل شيء قدير برحمتك يا أرحم الراحمين.

فائدة: من تصرف الفاتحة لتسخير الروحاني وقلوب بني آدم أو لتحصيل كل خير أو لدفع كل شر فليقرأ هذا الترتيب بعد صلاة الصبح أو في الليل ويبدأ كل يوم بالبسملة ولهذا الترتيب سر عظيم وفضل كريم يقرأ كل يوم أحد الحمد لله رب العالمين ستة عشر وستمئة مرة الرحمن الرحيم يقرأ يوم الإثنين تسع عشرة وستمئة مرة مالك يوم الدين يوم الثلاثاء اثنين وأربعين ومائتي مرة إياك نعبد وإياك

شكرها وكتب الله ثوابها فإن لها الثانية جدد الله له ثوابها فإن قالها الثالثة غفر الله له ذنوبه مس ما أنعم الله على عبد نعمة فقال الحمد لله رب العالمين إلا كان قد أعطى خيراً مما أخذ أي وإذا ابتلي بالدين قال اللهم اكفني بحلالك عن حرامك وأغنني بفضلك عن سواك س. اللهم فارج اللهم كاشف الغم مجيب دعوة المضطرين رحمن الدنيا ورحيمها أنت ترحمني فارحمني برحمة تغنيني بها عن رحمة من سواك مس مر اللهم مالك الملك توتي الملك من تشاء وتنزع الملك ممن تشاء وتمزج من تشاء وتذل من تشاء بيدك الخير إنك على كل شيء قدير رحمن الدنيا والآخرة تعطيها من تشاء وتمنع منها من تشاء ارحمني برحمة تغنيني بها عن رحمة من سواك. صط وتقدم ما يقول إذا أصبح وإذا أمسى د وإذا أخذه أعياء من شغل أو طلب زيادة قوة

نستعين يوم الأربعاء ستاً وخمسين وثمانمائة مرة اهدنا الصراط المستقيم يوم الخميس سبعين ألف مرة صراط الذين أنعمت عليهم يوم الجمعة سبعاً وثلاثين وثمانمائة وألف مرة غير المغضوب عليهم ولا الضالين يوم السبت ثلاثاً وثلاثين ومائتين وأربعة آلاف مرة وهذا بشرط أن لا يقرأ على الإثم ولا فيضرك افتح عينيك. كذا في بعض الخواص.

فائدة: استعمال وجليات الفاتحة إذا أردت ذلك تخلو أنت بنفسك من أول ليلة من أي شهر كان وتقرأ السورة تسعاً وتسعين مرة وتقرأ الأسماء الحسنى مرة واحدة ثم الليلة التالية ثمانٍ وتسعين فاتحة والأسماء مرتين وهكذا تنقص من الفاتحة وتزيد من الأسماء بقدر ما تنقص إلى الليلة الخامسة عشرة ثم السادسة عشرة تزيد في قراءة الفاتحة وتنقص من أسماء الله الحسنى آخر الشهر يتم المراد ويأتيك من يؤاخيك من الروحانية من غير كلفة ولا تعتبر ويظهر لك في صورة حسنة ويكون التأخي على حريرة خضراء فتنه لذلك في تلك الليلة بعدما ذكر تقرأ السورة ستمائة مرة ولا تتكلم بعدها ولا حين التلاوة في المدة المذكورة وتضطجع على جنبك الأيمن مستقبل القبلة فإنه يأتيك في منامك يخبرك بما تريد بإذن الله تعالى. كذا في فتح المجيد. فائدة: من تصرف الفاتحة عن سيدي عبد الوهاب الشحراني رضي الله عنه وقراءة العدد ثمانين عشرة مرة عقب كل الصلوات الخمس إلا المغرب فعدتها ثمانية وعشرون لكن الفصل بين الثمانية لا العشر والعشرين بدعائها من غير بسملة بل يأتي بالتعوذ فقط وحذف آمين ثم بعد تمام المائة يذكر الدعاء وهذا هو أعوذ بالله من الشيطان الرجيم الحمد لله رب العالمين حمداً يفوق حمد الحامدين حمداً يكون رضا مرضياً عند رب العالمين الرحمن الرحيم الذي دحا الأرض والأقاليم اخترص موسى الكليم وأحيا العظام وهي رميم وسمى نفسه الرحمن الرحيم فهما اسمان جليلان فيهما شفاء لكل سقيم مالك يوم الدين ليس له منازع في الملك ولا شريك ولا قرين ولا وزير ولا مشير ولا معين بل كان قبل العوالم كلها أجمعين أنت المحيط بجميع السلاطين والسياطين وعوني على الأبعدين والأقربين ووجهتي على الأجناس المختلفة إياك نعبد بالإقرار ونعترف بالتقصير ونستغفرك من الذنوب ونتوب إليك ونشهد أن لا إله إلا أنت وحدك لا شريك لك وأن محمداً عبدك ورسولك ﷺ وإياك نستعين على كل حاجة من حوائج الدنيا والدين يا هادي المضلين ولا هادي غيرك اهدنا الصراط المستقيم صراط الذين أنعمت عليهم غير المغضوب عليهم ولا الضالين اللهم يا مالك رقاب العوالم كلها إلا أنت سبحانه إني كنت من الضالين رب نجني من الغم يا منجي المؤمنين فرج الكرب عني يا مفرجاً عن المكروبين يا رب يا غياث المستغيثين اكفني ونجني مما أخاف واحذر وسخر لي الملك الأخضر يا مغيث أغثني يا مغيث أغثني وذا النون إذ ذهب مغاضباً فظن إلى قوله: نجني. وصلى الله على سيدنا محمد وعلى آله الطاهرين وصحابته أجمعين والحمد لله رب العالمين. كذا في فتح المجيد.

فليسبح عند نومه ثلاثاً وثلاثين وليحمد ثلاثاً وثلاثين وليكبر أربعاً وثلاثين أو من إحداهن أربعاً وثلاثين مرة خ د س ت ح ب ط ا و من كل دبر كل صلاة عشراً وعند النوم ثلاثاً وثلاثين والتكبير أربعاً وثلاثين ومن ابتلى بوسوسة فليستعذ بالله وليتخير م د س أو لقل آمنت بالله ورسله م الله أحد الله الصمد لم يلد ولم يولد ولم يكن له كفواً أحد ثم ليتفل عن يساره ثلاثاً وليستعذ بالله من الشيطان الرجيم د س ي ومن فتنه س وإن كانت الوسوسة في الأعمال فإن ذلك الشيطان يقال له خنزب فليتعوذ بالله منه وليتفل عن يساره ثلاثاً م مص ومن غضب فقال: أعوذ بالله من الشيطان الرجيم ذهب عنه ما يجد خ د م س ومن كان حد اللسان فاحشه لازم الاستغفار لحديث: شكوت إلى رسول الله ﷺ ذر لساني فقال: «أين أنت من الاستغفار إني لأستغفر الله في

فصل

الخصائص في كتابة الفاتحة وفيه جميع المنافع للناس

إعلم أن فاتحة الكتاب تبرئ الأسقام والآلام وتعجل العافية في حينها وقد ورد بذلك الأخبار الصحيحة والآثار الصريحة تبرئ الأسقام وعن النبي ﷺ أنه قال: فاتحة الكتاب شفاء لكل داء. قال بعض العلماء: من كتب فاتحة الكتاب في إناء نظيف ومحاها بماء شرب منه مريض شفي بإذن الله تعالى أو يمسح بها جميع بدنه مرة واحدة أو على موضع الوجع ثلاث مرات ويقول: اللهم اشف فأنت الشافي اللهم اكف فأنت الكافي اللهم عاف فأنت المعافي فإذا فعل هذا يبرأ بإذن الله تعالى ما لم يحضر أجله وقال: إذا كتبت الفاتحة في إناء طاهر ومحيت بماء طاهر وغسل المريض بها وجهه عوفي بإذن الله تعالى فإذا شرب من هذا الماء من يجد في قلبه ثقلباً أو شكاً أو وجعاً أو خفقاناً سكن بإذن الله تعالى وزال ألمه فإذا كتبت بمسك وزعفران ومحيت بماء ورد وشرب ذلك بلبدة الذهن الذي لا يحفظ شيئاً يشربه سبعة أيام زالت بلاذته ويحفظ فإذا كتبت في إناء نظيف ومحيت بدهن ورد وقطر في الأذن الوجيعة أبرأها ولم يعاوده الوجع وإذا كتبت في إناء ومحيت بدهن بلسان خالص وقرئت الفاتحة على الدهن سبعين مرة ورفع ذلك الدهن إلى وقت الحاجة فإنه يبرئ من الريح والفالج وعرق النساء والقوة ووجع الظهر إذا دهن به وقال: فيها أي الفاتحة من الخواص ما لا يحصى غدها انتهى كلام الشيخ.

فائدة: لفصاحة لسان الصبي تكتب في جام زجاج ثم تغسله وتسقيه منه فاتحة الكتاب وآية الكرسي، ورب اشرح لي صدري ويسر لي أمري إلى قوله: يا موسى وقوله تعالى: ﴿وَيُكَلِّمُ الْنَّاسَ فِي أَنْهَادٍ وَكَهْلًا﴾ [آل عمران: ٤٦] ﴿قَالُوا كَيْفَ تُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي الْأَهْدِ صَبِيًّا﴾ [مريم: ٢٩] قال: ﴿إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ آتَنِي الْكِتَابَ﴾ إلى قوله: ﴿صِرْطٌ مُسْتَقِيمٌ﴾ [مريم: ٣١ - ٣٦] وقوله تعالى: ﴿فَفَهَّمْنَهَا سُلَيْمَنَ﴾ إلى قوله: ﴿شُكْرُونَ﴾ [الأنبياء: ٧٩، ٨٠] وقوله تعالى: ﴿أَنْطَقْنَا اللَّهُ الَّذِي أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ﴾ إلى قوله: ﴿تَرْجِعُونَ﴾ [فصلت: ٤١] وقوله تعالى: ﴿قَالُوا أَلَيْسَ طَائِفِينَ﴾ [فصلت: ١١] لله رب العالمين. كذا في الدر النظيم. وقال الحكيم رحمه الله: من كتب في ورق غزال ليلة الجمعة بعد صلاة العشاء بزعفران وماء ورد هذه السورة المباركة وأوائل السور وهي ألم ألم الله المص كهيعص طه طس طسم يس ص ق حمعسق حم ن هذه أربعة عشر غير الفاتحة وتكون كتابتها ليلة الجمعة التي تصادف الرابعة عشرة من أي شهر كان ثم تجعل ذلك في أنبوب قصب فارسي وتشمع عليه بشمع عروس بكر على بكر، من علق هذا الكتاب عليه شجع قلبه وقوي وكفى شر عدوه وكان له قبول عند جميع الناس وإن كان فقيراً استغنى وإن كان مديوناً قضى الله دينه وإن كان خائفاً آمن وإن كان مجنوناً يخلص وإن كان مهموماً فرج الله عنه وإن كان مسافراً رجع إلى أهله وإن علقت على امرأة عازية خطبت ورغب فيها وإن علقت على حانوت كثر زبونها وإن علقت على الأطفال آمنوا من جميع ما يخاف ويحذر عليه. كذا في خواص القرآن.

كل يوم مائة مرة ﴿س ق مس مص ي ومن انتهى إلى مجلس فليسلم فإن بدا له أن يجلس فليجلس فإن بدا له أن ثم إذا قام فليسلم د ت س وكفارة المجلس أن يقول قبل أن يقوم: سبحان الله وبحمده سبحانك اللهم وبحمدك أشهد أن لا إله إلا أنت أستغفرك وأتوب إليك، د ت س حب مس ط مص، ثلاث مرات د حب عملت سوءاً وظلمت نفسي فاغفر لي إنه لا يغفر الذنوب إلا أنت، س مس ما جلس قوم مجلساً يذكروا الله فيه ولم يصلوا على نبيهم ﷺ إلا كان عليهم ترة فإن شاء عذبهم وإن شاء غفر لهم، د ت س حب مس ومن دخل السوق فقال: لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد يحيي ويميت وهو حي لا يموت

FÂTİHA-İ ŞERİFEYİ YAZMANIN HUSUSİYETLERİ

Fâtiha-i şerifeyi yazmanın hususiyetleri ve bunda insanlar için menfaatlerin tamamının bulunması:

Sen bil ki: Şüphesiz Fâtihatül-kitâb; hastalıkları ve elemeleri giderir ve âfiyeti hızlandırır. Bu hususta sahih haberler ve sarîh eserler vârit olmuştur.

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Fâtihatül-Kitâb, her dert için şifâdır."

Âlimlerden bazıları dedi ki: Kim Fâtiha-i şerifeyi temiz bir kaba yazar, onu su ile siler de, bu sudan hasta kimse içerse Allahü Teâlâ'nın izniyle hasta şifâ bulur. Veya hasta kimse bu su ile bedeninin tamamını mesh eder veya ağrının, acının olduğu yeri bu su ile üç defa mesheder. Sonra da şöyle der:

Allah'ım! Sen şifa ver. Çünkü sen şifâ vericisin. Allah'ım! Sen kâfi ol, çünkü sen kâfisin. Allah'ım! Sen âfiyet ver, çünkü âfiyet vericisin.

Bu şekilde yapıldığında, eceli gelmediği müddetçe Allahü Teâlâ'nın izniyle hastalığından kurtulur.

Âlimlerden bazıları dedi ki: Fâtiha-i şerife temiz bir kaba yazılıp su ile silindikten sonra, hasta kimse bununla yüzünü yıkadığında, Allahü Teâlâ'nın izniyle hastalığından âfiyet bulup kurtuluşa erer.

Bu sudan, kalbinde bir başkalaşma, ağrı ve çırpıntı hisseden kimse içtiği zaman, Allahü Teâlâ'nın izniyle sâkinleşir ve elemi, acısı gider.

Fâtiha-i şerife misk ve za'ferân ile yazılıp gül suyu ile silinirse, bu sudan aklında bir şey tutamayan bön kimseye yedi gün içirildiğinde bönlüğü gidip zekâsı artar ve işittiğini aklında tutar.

Fâtiha-i şerife temiz bir kaba yazılıp gül yağı ile silindikten sonra, acı çeken kulağa akıtılırsa, Allahü Teâlâ'nın izniyle iyileşir ve ağrı bir daha geri dönmez.

Fâtiha-i şerife bir kaba yazılır ve kınaçiçeği yağı ile silindikten sonra bu yağ üzerine yetmiş defa Fâtiha-i şerife okunur ve bu yağ ihtiyaç vaktine kadar kaldırılır, Romatizma, felç, rahim kanaması, ağız çarpması ve sırt ağrısı gibi rahatsızlıkları iyileştirir ki, kınaçiçeği yağı ağrı duyulan yere sürülür.

Denildi ki: Fâtiha-i şerifede sayılamayacak kadar çok hususiyet vardır. Şeyhin kelâmı burada bitti.

Çocuğun dilinin fasahatı (doğru ve düzgün söylemesi) için bir fayda:

Fâtiha-i şerife cam bardağa yazılıp temiz bir su ile yıkanır ve bu su çocuğa içirilir. Fâtiha ile beraber şu âyeti kerimele rde yazılır: Ayetül-Kürsî, Rabbişrahîlî Sadrî ve Yessirîlî emrî vehlül ukdeten min lisânî yefkahû kavîlî ile ve yükellimünnâsa fil-mehdi ve kehlen âyeti ile Kâlû keyfe nükellimü men kâne fil-mehdi sabiyyâ âyeti kerimesi ve Kâle innî Abdullah âtâniyel-kitâbe vel-hikmete ve Fefehhemnâhâ Süleymâne....şâkirine kadar ve Entakanellâhüllezi entaka külle şeyin... türceûna kadar ve Kâletâ eteynâ Tâiine lillâhi rabbil-âlemîne. Âyeti kerimleri yazılır. Ed-Dürrün-Nazîm'de de böyledir.

Hakîm (r.a.) dedi ki: " Kim Cuma gecesi yatsı namazından sonra za'feran ve gül suyu ceylan derisi üzerine Fâtiha-i şerifeyi ve sûrelerin başında bulunan: Elif Lâm mîm- Elif Lâm mîm Allahü. Elif Lâm mîm sâd, Kef hê yê ayn sâd, Tâ hâ, Tâ sîn, Tâ sîn mîm, yâ sîn, Sâd, Kâf, Hâ mîm ayn sin kâf. Hâ mîm. Nûn. Bunlar Fatiha'nın dışında ondörttür. Ve bu yazma işi hangi aydan olursa olsun on dördüncü günü olan Cuma gecesine tasadûf ettirilir.

Sonra bu yazılan şey bir karnış boşluğuna konulup bâkire bir gelinlik kızın hazırladığı bal mumu ile sıvanır. Bunu taşıyan kimsenin kalbinde cesâret hasıl olur, kuvvetlenir ve düşmanının şerrine karşı yeterli olur. Ve bu kimse bütün insanlar yanında kabul gören birisi olur. Eğer fakirse, Allahü Teâlâ zenginlik nasip eder, eğer borçluysa Allahü Teâlâ borçlarını ödemesi için sebebler halkeder.

Eğer bu kimse birşeyden korkuyorsa Allahü Teâlâ ondan emin kılar. Eğer deli ise, bu hastalığından kurtulup akli başına gelir. Eğer dert ve ke- der sahibi ise, Allahü Teâlâ derdini giderir. Eğer bu kimse yolcu ise, sağ-sâlim memleketine döner.

Bekar bir kızın boynuna takılırsa, onun dünürçüsü ve isteyenî çoğalır. Eğer bu dükkana asılırsa müşterisi çoğalır. Eğer bu çocukların boynuna asılırsa, korktukları şeylerden emniyette olup muhafaza edilirler. Havass-ı Kur'ân'da da böyledir.

Temîmî (r.a.) dedi ki: "Allahü Teâlâ'nın Kitâbının havâssında (özellikle- rinde) ağırdan alıp ehemmiyet verme hususunda gevşeklik göstermekten veya inanç noktasındaki gaflette bulunmaktan sakın. Çünkü böyle yapar- san dünya ve âhirette hüsrâna (zarara) uğrarsın. Bundan da Allahü Teâlâya sığınırız. Çünkü Allahü Teâlâ buyurdu ki:

"Biz kitâbda hiçbir tefrit ve noksanlık yapmamışızdır."¹ Yine Allahü Teâlâ buyurdu ki,

"Gaybın anahtarları O'nun yanındadır; onları ancak O bilir. Hem, kara ve denizde ne varsa bilir. Bir yaprak düşmez ve arz'ın zulûmâtı /karanlığı

¹ En'âm sûresi, 38.

içine bir dâne de gitmez ki, O bilmesin... Ne bir yaş, ne de bir kuru yoktur ki, her hâl bir kitâb-ı mübîn'de olmasın."¹

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kur'ân'dan dilediğini, istediğin kimse için al."

Kur'ân-ı Azîme ehemmiyyet vermeyip hor gören ve bu husuta kötü zan besleyen kimseler için şiddetli azâbın olacağına dair çeşitli rivayetler vardır.

Allâme İbni Kayyum kendi eserinde dedi ki: Her türlü derdin bir devası vardır. Ben ise Fâtiha ile tedâviyi güzel gördüm. Ben Fâtiha-i şerife için şifâ hususunda acâip bir tesir buldum. Bir müddet Mekke'de kaldım ve orada bazı rahatsızlıklara yakalandım ki; onları tedâvi edecek ne bir doktor ne de birisini bulabildim. Kendi kendime dedim ki: "Ey Nefis! Beni bırak, terk et, kendimi Fâtiha ile tedâvi edeyim." Ve böylece yaptım, Fâtiha-i şerifenin acaip (çokça) tesirini gördüm. Ve ben şiddetli elem, acı duyanlara da Fâtihayı tavsiye ettim ki; bu kimselerden çoğu Fâtiha-i şerifenin bereketiyle kısa zamanda iyileştiler.

Sonra da şöyle dedi: Şüphesiz şifâ bulma farklı farklı olur. Çünkü bu ya amel edenin himmetinin zayıflığından veya o kimsenin Fâtiha-i şerifenin yazılmasıyla tedâviye müsâit olmamasından veya Fâtiha-i şerifeyi okumakla tedâviye müsâit olmayabilir. Aynı şekilde Fâtihayı okuyan kimsenin himmetinin zayıflığından veya okuyan kimsenin harflerin mahreçlerini veya sıfatlarını değiştirmesi veya hasta olan kimsenin bu tedâviyi kabule müsâit olmaması sebeplerin arasındadır. Yoksa Âyet-i kerîmeler ve duâlar haddi zatında menfaatlidirler ve şifâ vericidirler.

Sen bil ki: İnsanlardan çoğu bunları yapar ancak maksadlarına ve hedeflerine nâil olamazlar. Bu da iki sebepten biriyledir. Bunlardan birincisi: Amel eden kimse âsi, günahkâr olup infiâlâta ve keşiflere ehil değildir.

İkincisi ise: O kimsenin şek, şüphe ve tecrübe yolu üzerine amel etmesiyledir. Eğer helak edici olan hasta gözlerden ve öldürücü zehirlerin zâtlarından olan habis (pis) nefsin eserlerinden bir iş meydana gelir de; zeki, şerif olan nefisler Fâtiha'nın hakikatlarını, esrarını, manalarını ve tevhidi, Allahü Teâlâya tevekkülü ve senâda bulunmayı içerisine alan manalarını idrak etme kâbiliyeti varsa, bu şeytânî nefislerin eseri def'edilir ve şeksiz ve şüphesiz kurtuluş hâsıl olur. Şemsül-Maariftede bu şekilde zikredilmiştir.

Aşağıda zikredilecek olan vefk üçyüz otuz Fâtiha-i şerifeyi kapsamaktadır. Kim bu vefki yazıp üzerinde taşırırsa, Allahü Teâlâ o kimseyi her türlü belâ ve âfetten muhafaza buyurur ve mahlukat arasında heybetli ve sevimli kılar. Bu hasta için yazılıp yedi gün bunun suyundan içirilirse, Fâtiha-i şerifenin bereketiyle Allah o kimseye şifâ verir.

¹ En'âm sûresi; âyet. 59.

املك فلان بن فلانة لفلانة بنت فلانة امتلاك عبودية ورأفة ورحمة وشفقة طاعة لله تعالى ولسر الفاتحة الشريفة إياك نعبد يعبد فلان بن فلانة لفلانة بنت فلانة طاعة لله تعالى ولفاتحة الكتاب الشريفة وإياك نستعين استعان فلان ابن فلانة بالله وسر فاتحة الكتاب الشريفة على فلان بن فلانة أن يطيعه رغباً ورهباً وسراً وجهراً

قوله	١٠٤٢٢٦	١٤٢٤١٠	٢٨٤٨٥	٢٨٤٢٨	٦٦٢٢٢
ق	٣٧٩١٤	٧٥٨٠٨	١١٣٧١٢	١٥١٦١٦	٢٤٢٢٧٦
ء	١٦٠٢٩	٢٥٥٨٢	ررلهعئائيل	٨٥٢٧٤	١٢٢١٨٨
ق	٤٧٢٨٠	١٢٢٦٦٤	محمد	٢٦٥٢٢٨	٩٤٧٦
زل	٢٧٤٨٠٤	١٨٩٤٢	١٧٠٥٦٨	٤٩٧٦٠	١٨٠٠٤٤
قوله					

طاعة ومحبة له وإقبالاً في الأفعال والأقوال واستعان بالله عليه وسر الفاتحة الشريفة وفي الامتثال له تحت إرادته اهدنا الصراط المستقيم اهتدي واستقام فلان بن فلانة لفلان بن فلانة استقامة ومحبة وعبودية وسمعاً وخضوعاً في قوله: من غير رجوع طاعة لله لسر الفاتحة الشريفة صراط الذين أنعمت عليهم أنعم بنت فلانة لفلان بن فلانة بجميع ما يطلب منه وما يرجوه طاعة لله تعالى ولفاتحة الكتاب الشريفة محبة وشفقة ورحمة غير المغضوب عليهم ولا الضالين آمين. ﴿وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ إِخْوَانًا عَلَىٰ سُرُرٍ مُّتَقَابِلِينَ﴾ [الحجر: ٤٧] ﴿لَوْ أَنفَقْتُ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَا أَفْلَحْتُ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ أَلَفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُمْ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾ [الأنفال: ٦٣] فإذا أكملت الكتابة فخذ إبرة مخرومة واغرزها في وسط الورقة المكتوبة وعلقها في مكان يهب فيه الريح من الجهة التي فيها الشخص المطلوب فيها يحصل المقصود. وفي بعض النسخ ويلزم الطالب سورة الفاتحة حتى يرى عجب صنع الله تعالى. كذا في خواص القرآن. وكذا أيضاً إذا أردت أن تصلح بين اثنين فخذ خيطاً من ثوب أحدهما وخيطاً من ثوب الآخر ثم افنلها وأنت تقول: ﴿يَسْمِعُ اللَّهُ الرَّخِيمَ الرَّخِيمَ﴾ ﴿وَأَعْيَضُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَبِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا﴾ [آل عمران: ١٠٣] ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلَكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَنُكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ﴾ [الحجرات: ١٣] اللهم ألف بين فلان بن فلانة وبين فلانة بنت فلانة كما ألف بين موسى وهارون وكما ألف بين جبريل وميكائيل عليهما السلام وبين خديجة الكبرى ومحمد ﷺ وبين فاطمة الزهراء وعلي المرتضى رضي الله عنهما اللهم ألف بين فلان بن فلانة وفلانة بنت فلانة ﴿مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ تُؤْتِي أَكْثَرَهَا كُلَّ حَبٍّ يَأْذِنُ رَبُّهَا وَيُضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ

الحمد لله الذي عاقني مما ابتلاك به وفضلني على كثير ممن خلق تفضيلاً لم يصبه ذلك البلاء. وإذا ضاع له شيء أو أبى اللهم راد الضالة وهادي الضالة أنت تهدي من الضلالة اردد علي ضالتي بقدرتك وسلطانك فإنها من عطائك وفضلك ط ١ ويتوضأ ويصلي ركعتين ويتشهد ويقول: باسم الله يا هادي الضال وراد الضالة اردد

لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٤﴾ [إبراهيم: ٢٤، ٢٥] وكلما تلوت ذلك مرة عقدت الخيط المفتول عقدة حتى تتم سبع عقد وتعطيه أحدهما يحمله فإنهما يصطلحان بإذن الله تعالى.

ونقل عن الشيخ محيي الدين بن العربي قدس سره: بسم الله الرحمن الرحيم كذلك سورة الفاتحة في جوف الليل إذا وصل إلى قوله: نستعين يدعوا بها الدعاء: اللهم اجمع بيني وبين حاجتي كما جمعت بين أسمائك وصفاتك يا ذا الجلال والإكرام، ثم تقرأ اهدنا الصراط المستقيم بعده تقرأ على كل رأس آية: اللهم سخر لي مطلوبي وبحق جلالك وجمالك وبحق أهل السموات والأرض وبحق جميع الأنبياء والمرسلين صلوات الله تعالى عليهم أجمعين والحمد لله رب العالمين. كذا في خواص القرآن. ومما يستجاب الدعاء به في العطف والوجهة قوله تعالى: ﴿فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ﴾ [التوبة: ١٢٩] إلى آخر السورة خاصية هذه الآية تعطف قلوب المعرضين على من أعرضوا عنه وتدفع كيد الكائدين فمن قرأها ليلة الجمعة نصف الليل ثلاثين مرة في آخر كل مرة يقول: اللهم أنت يا رب حسبي على فلان بن فلانة أو فلانة بنت فلان اعطف قلبه أو قلبها وذلله لي أو ذللها إلي فإن الله يعطف قلبه عليه ويذله. كذا في خواص القرآن.

على ضالتي بعزتك وسلطانك من عطائك ت ق طس يقول ذلك في نفسه مو وفضلك مو مص ولا يتطير فإن فعل فكفارته أن يقول: اللهم لا خير إلا خيرك ولا طير إلا طيرك ولا إله غيرك ا ط إذا رأيتم من الطيرة شيئاً تكرهونه فقولوا: اللهم لا يأتي بالحسنات إلا أنت ولا يذهب بالسيئات إلا أنت ولا حول ولا قوة إلا بالله مص د ومن أصيب بعين رقي بقوله باسمك اللهم أذهب حرها ويردها ووصبها ثم قال: قم بإذن الله س ق مس ط وإن كانت دابة نفث في منخرها الأيمن أربعاً في الأيسر ثلاثاً وقال: لا بأس أذهب البأس رب الناس إشف أنت الشافي لا يكشف الضر إلى أنت مو لص وإن أصيب أحد بمس من جن وضعه بين يديه

ARA DÜZELTMEK İÇİN

Karı-koca veya iki kardeş arasını ıslah (düzeltmek) için fâtiha-i şerifenin yazılmasının hususiyetleri hakkındaki faydalar:

Sâlihlerden Şeyh Ahmed Râzî (r.a.) dedi ki:

-" Kim Rasûlullah'ın: (s.a.v.) "Kim iki kişinin arasını ıslah ederse, (düzeltirse) şüphesiz bir şehid sevâbını hak etmiştir." Hadîs-i şerifine tâbi olmak için karı-koca veya iki kardeşin arasını düzeltmeyi arzu ederse; Fâtiha-i şerifeyi gülsuyu ve misk karışımı za'feran ile yazar ve bu halde iken buhur yapar, ud yakarak etrafa güzel tûtsüler yayar, kendisi de abdestli bulunur ki: yazı bu şartlarda yazılır:

Bismillâhir rahmânir rahîm. El hamdü lillâhi rabbil ðlemîn yahmedü fûlan bin fülâne li fûlan bin fülâne ev li fülâne binti fülâne taaten lillâhi Teâlâ ve li fâtihatil-kitâb'ış-şerîfetir rahmânir rahîm yerhamü fûlan bin fülâne li fülâne binti fülâne taaten lillâhi Teâlâ ve li fâtihatış-şerîfeti Mâlikî yevmid dîn imteleke fûlan bin fülâne li fülâne binti fülâne imtilâke ubûdiyyetin ve ra'fetin ve rahmetin ve şefkatin taaten lillâhi Teâlâ ve li sırrıl-fâtihatış-şerîfeti İyyâke na'büdü ya'büdü fûlan bin fülâne li fülâne binti fülâne taaten lillâhi Teâlâ ve li fâtihatil-kitâb'ış-şerîfeti ve İyyâke nesteyn İstiâne fûlan bin fülâne billâhi ve yessir Fâtihatil-kitâb'ış-şerîfeti alâ fûlan bin fülâne en yûtîahü rağben ve rahben ve sirran ve cehran.

Taatan ve muhabbeten lehü ve ikbâlen fil-Efâli vel-ekvâli vesteâne billâhi aleyhi ve yessir Fâtihateş-şerîfete ve fil-imtisâli lehü tahte irâdetihi İhdinas-sırâtal müstekîym ihtedâ vestekâme fûlan bin fülâne li fülân bin fülâne İstikâmeten ve muhabbeten ve ubûdiyyeten ve sem'an ve huzûan fî kavlihi min gayri rucûin taaten lillâhi ve li sırrıl-fâtihatış-şerîfeti Sırâtallezîne en-amte aleyhim en'ame binti fülâne li fûlan bin fülâne bi cemîi mâ yetlubü minhü ve mâ yercûhü taaten lillâhi

Teâlâ ve li fâtihatil-kitâb'ış-şerîfeti muhabbeten ve şefkaten ve rahmeten ğayril mağduubi aleyhim veled dâallîn âmîn ve neze'nâ mâ fî sûdürîhim min ğıllin İhvânen alâ sürurin mütekâbilîn. Lev enfakte mâ fil-arzı cemîan mâ ellefte beyne kulûbihim velâkinnellâhe ellefe beynehüm İnehü azîzün hakîm.

Yazmayı tamamladığın zaman bir iğne alıp o kağıdın ortasına batır ve matlup olan (istenen) şahsın bulunduğu tarafa doğru esen rüzgarın olduğu yere bunu as. Maksadın hâsıl olur.

Bazı nüshalarda şu da gelmiştir; bu ameliyyeyi yaptıktan sonra bunu arzu eden kimse Allahü Teâlâ'nın sanatının hayret uyandıran cihetlerini görünceye

kadar Fâtîha-i şerifeyi okumayı devam etmesi lazım gelir. Havâss-ı Kur'ân'da da böyledir.

Aynı şekilde iki kimsenin arasını düzeltmeyi istediğin zaman da; onların ikisinin elbisesinden de birer iplik koparıp al. Sonrada onları zikredilecek olan şu âyeti kerime ve duâları okuyarak birbirine sarıp bağla. Ayeti kerimeler şunlardır:

وَاَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءَ فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ

Devamında okunacak duâ ise şudur:

"Allahümme ellif beyne fülân bin fülâne ve beyne fülâne binti fülâne kemâ ellefte beyne Musâ ve Hârûn ve kemâ ellefte beyne Cebrâîl'e ve Mikâîl'e (a.s.) ve beyne Hatîcete'l-Kübrâ ve Muhammedin (s.a.v.) ve beyne Fâtîmetez-Zehrâe ve Aliyyil-Mürtezâ (r.a.)

Allahümme ellif beyne fülân bin fülâne ve fülâne binti fülâne Ve meselû kelimetin tayyibetin ke şeceratin tayyibetin asluhê sâbitün ve fer'uhê fis-semâi tû'tî ükülehê külle hînin bi izni rabbihê ve yedribullâhü'l-emsâle linnâsi leallehüm yetezekkerûn."

Bunları her bir defa okudukça birbirine sarılmış olan ipliğe bir düğüm atarsın, buna yedi düğüme tamamlayıncaya kadar devam edersin. Sonra da bu ipliği karı- koca veya arası açık olan iki kimseden birisine verirsin o da bunu taşırsa, Allahü Teâlâ'nın izniyle onların araları düzelmiş olur.

Şeyh Muhyiddîn bin Arabî'den (k.s.) nakledildi buyurdular ki:

Kişi gecenin bir vaktinde (özellikle seher vaktinde) Besmele-i şerifeyi ve Fâtihayı şerifeyi okur; ve iyyâke nesteyn'e gelince şu duâ ile duâ eder:

"Allahümme icme' beynî ve beyne hâceti kemâ ceme'te beyne esmâike ve sıfâtike yâ zel-celâli vel-ikrâm!

Sonra da (İhdinas-sırâtal müstekiym)'i okur sonra da her Âyet-i kerimenin başında şu duâyı okur: "Allahümme sehhir lî matlûbî ve bi hakkı celâlike ve cemâlike ve bi hakkı ehlis-semevâti vel-arzı ve bi hakkı cemî'l-enbiyâi vel-mürseline salevâtüllahi Teâlâ aleyhim ecmeîn vel-hamdü lillâhi rabbil- âlemîne." Havâssı Kur'ân'da da böyledir.

Bir kimseyi kendine meylettirip sevgi ve şefkat duymasında kabul olunan dualardan birisi şudur:

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

Bu Âyet-i kerimenin hususiyeti; ondan yüz çevirenlerin kalblerinde ona karşı bir şefkat ve sevgi meydana getirir ve hile yapmak isteyenlerin hilesini def'eder. Kim Cuma gece yarısı bu Âyet-i kerimeyi otuz defa okur ve her okuyuşundan sonra şu duâyı söylerse.

"Allâhümme ente Yâ Rabbi hasbî alâ fülân bin fülâne ev fülâne binti fülân i'taf kalbehü ev kalbehê ve zellelehü lî ev zellelehê ileyye"

Allahü Teâlâ o kimsenin kalbini ona karşı yumuşatır ve ona şefkatli ve merhametli olur. Havâss-ı Kur'ân'da da böyledir.

ÂYETÜL-KÜRSÎ

Âyetül-kürsî'nin inmesi (nüzülü) ve şeytanların hilelerinin iptali (hükümsüz kalması):

Ayetül-Kürsî; hicretten sonra bir gece Rasûlüllah'a (s.a.v.) indi ki; onunla beraber onun kadr-u kıymetini yüceltmek ve büyütmek için seksen bin melek indi. Böyle olunca sende onun kadr u kıymetini bil.

Rasûlüllah (s.a.v.) Zeyd bin Sâbit'i (r.a.) çağırdı. O da bu Âyet-i kerime-yi yazdı.

Rivâyete göre Rasûlüllah'ın (s.a.v.) yirmi yedi tane kâtibi vardı:

Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz. Alî, Hz. Zübeyr, Hz. Âmir bin Führeyre, Hz. Hâlid, Hz. Ebbân, Hz. Saîd bin Âs'ın iki oğlu, Hz. Abdullah bin Erkam, Hz. Hanzala bin Rebî', Hz. Übeyy bin Ka'b, Hz. Sâbit bin Kays bin Şemmas, Hz. Şûrahbil bin Hasene, Hz. Müğîre bin Şu'be, Hz. Abdullah bin Zeyd, Hz. Cehm bin Salt, Hz. Halid bin Velid, Hz. Alâ bin Hadremî, Hz. Amr bin Âs, Hz. Abdullah bin Revâha, Hz. Mnuhammed bin Mesleme, Hz. Büreyde bin Hadremî, Hz. Büreyde bin Hasîb, Hz. Abdullah bin Ubeydullah bin Übeyy, Hz. Muaykib bin Ebî Fâtîme, Hz. Zeyd bin Sâbit, Hz. Muâviye bin Ebî Süfyândır.

Bu son iki sahâbî (r.a.) Mekke-i Mükerreremenin fethinden sonra kitâbet hususunda Rasûlüllah'a (s.a.) en fazla lazım olan zatlardı. Vahiy kâtiplerinin sayısının kırk iki tane olduğunu rivâyet eden de vardır.

Âyetül-Kürsî: Bu mübârek âyeti kerime inince; dünyadaki bütün putlar ve dünyâ sultanlarının (hükümdarlarının) batınları yere kapanıp boyun eğdiler ve taçları başlarından düştü. Şeytanlar sağa sola kaçışıp birbirlerine vurup geçtiler ve İblîs'in yanında toplandılar ve hallerini ona haber verdiler. O da yeryüzüne dağılıp ne olduğunu öğrenmelerini emretti. Onlar da doğuyu, batıyı her tarafı dolaştılar ve Medîne-i Münevvereye geldiler ve gördüler ki; Âyetül-Kürsî inmiştir. Âyetül-Kürsînin Tefsirinde de böyledir.

ÂYETÜL-KÜRSÎNİN İSİMLERİ

Âyetül-kürsînin büyüklüğü, efdaliyyeti, eşrefiyyeti ve diğer esrârı hakkında vârid olan sahîh hadisler:

Bu hususta vârid olan hadîs-i şerifler doksan beştanedir ki onları zikrettim. Âyetül-Kürsînin isimleri ise doksan üç tanedir. Bunları da kısaltıp kırka indirdim; diğerlerini de uzamasından korktuğum için terk ettim.

Âyetül-Kürsînin büyüklüğü hususundaki esrâr sayılamayacak kadar çoktur. Dünya ve âhireti murad eden kimse için bu sınırsızdır ve onu oku-

باب نزول آية الكرسي وابطال كيد الشياطين وفيه بيان عدد كتاب الوحي

نزلت على رسول الله ﷺ بعد الهجرة ليلاً لما نزلت هذه الآية على رسول الله ﷺ نزل معها ثمانون ألف ملك إجلالاً وإعظاماً بقدرها فاعرف قدر ما صار فدعا النبي ﷺ زيد بن ثابت رضي الله عنه فكتبها وكان عنده ﷺ سبعة وعشرون كاتباً أبو بكر وعمر وعثمان وعلي والزبير وعامر بن فهيرة وخالد وأبان ابنا سعيد بن العاص وعبد الله بن الأرقم وحنظلة بن الربيع وأبي بن كعب وثابت بن قيس بن شماس وشرجيل بن حسنة والمغيرة بن شعبة وعبد الله بن زيد وجهم بن الصلت وخالد بن الوليد والعلاء بن الحضرمي وعمرو بن العاص وعبد الله بن رواحة ومحمد بن مسلمة وبريدة بن الحضرمي وبريدة بن الخصيب وعبد الله بن عبد الله بن أبي ومعيقيب بن أبي فاطمة وزيد بن ثابت ومعاوية بن أبي سفيان وهذا ألزم الصحابة للنبي ﷺ كتابة بعد فتح مكة وقيل: اثنان وأربعون صحابياً من كتاب الوحي وغيرهم رضي الله عنهم ولما نزلت هذه الآية الشريفة خز كل صنم في الدنيا وخز كل ملك في الدنيا على وجهه وسقطت التيجان عن رؤوسهم وهربت الشياطين فضرب بعضهم بعضاً فاجتمعوا إلى إبليس عليه اللعنة فأخبروه ذلك فأمرهم أن يبحثوا عنه فطافوا مشارق الأرض ومغاربها وجاءوا المدينة المنورة فبلغهم أن آية الكرسي قد نزلت. كذا في تفسيرها.

فصل

في الأحاديث الصحيحة الواردة في أعظمية آية الكرسي وأفضليتها وأشرافيتها وسيادتها وغيرها من الأسرار فيها

وهي خمسة وتسعون حديثاً ذكرت فيها ووجدت من أسمائها ثلاثاً وتسعين إسماء اقتضرت منها على أربعين إسماء وتركت الباقي حذراً من التطويل والسآمة والأسرار في هذه الآية العظيمة لا تعد ولا تحصى لمن يريد الدنيا والآخرة ولمداومها أعظم البشارة وأسرع الإجابة وفقني الله تعالى وإياكم على مداومتها آمين. الاسم الأول: آية الكرسي لما ذكر فيها اسم الكرسي أو لما يروى أن الله تعالى خلق الكرسي محيطاً بسبع سموات والسبع عند الكرسي كحلقة ملقاة في الفلاة ووضع الله تعالى عشرة آلاف كرسي عن يمين الكرسي وعشرة آلاف كرسي عن شماله وأفعد فوق كل كرسي ملائكة يقرأون آية الكرسي ويكتبون ثوابها في دفاتر لمن قرأ آية الكرسي من الأمة المحمدية وأمر الله القلم أن

وعوده بالفاتحة ﴿وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ ﴿وَاللَّهُ أَكْبَرُ﴾ الآية [النحل: ٢٢] وآية الكرسي ﴿وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ﴾ [البقرة: ٢٨٤] إلى آخر البقرة ﴿وَشَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ﴾ الآية [آل عمران: ١٨] ﴿وَلَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ﴾ [الأعراف: ٥٤] في الأعراف الآية ﴿وَقَدْ تَقَالَى اللَّهُ﴾ [الأعراف: ١٩٠] إلى آخر المؤمنين وعشر من أول الصفات إلى لازب وثلاث من آخر الحشر ﴿وَأَنَّهُ تَقَالَى﴾ الآية [الجن: ٣] من الجن وذل هو

يكتب آية الكرسي على أطرافها. ومن داوم على قراءة آية الكرسي أعطاه الله تعالى ثواباً مقدار وزن آية الكرسي ونقله يوم القيامة. كذا في الدلائل النبوية.

وأخرج ابن جرير وأبو الشيخ وابن مردويه والبيهقي عن أبي ذر الغفاري رضي الله عنه أنه سأل النبي ﷺ عن الكرسي فقال: يا أبا ذر ما السموات السبع والأرضون السبع عند الكرسي إلا كحلقة ملقاة بأرض فلاة وما السموات السبع والأرضون السبع والكرسي عند العرش إلا كحلقة ملقاة في فلاة فإن فضل العرش على الكرسي كفضل الفلاة على تلك الحلقة. وأخرج أبو الشيخ وأبو نعيم عن علي رضي الله عنه مرفوعاً: الكرسي لؤلؤ وقلم لؤلؤ وطول القلم سبعمائة فطول الكرسي من حيث لا يعلمه إلا العالمون. وأخرج ابن جرير وابن أبي حاتم عن السدي قال: إن السموات والأرض في جوف الكرسي بين يدي العرش. كذا في الدر المنثور وفي الأخبار إن من بين حملة العرش وحملة الكرسي سبعين حجاباً من ظلمة وسبعين حجاباً من نور غلظ كل حجاب مسيرة خمسمائة سنة لولا ذلك الحجاب لاحترقت حملة الكرسي من نور حملة العرش وهم الكرييون وهم سادات الملائكة. كذا في روثق التفاسير.

وأخرج أبو الشيخ عن عكرمة قال: الشمس جزء من سبعين جزءاً من نور الكرسي والكرسي سبعين جزءاً من نور العرش. كذا في الدر المنثور. الاسم الثاني: أعظم الآيات أخرج أحمد ومسلم وأبو داود وابن الضريس والحاكم والهيروفي في فضائله عن أبي بن كعب رضي الله عنه أن رسول الله ﷺ قال: «يا أبا المنذر أتدري أي آية من كتاب الله معك أعظم» قال: قلت: الله ورسوله أعلم قال: «يا أبا المنذر أتدري أي آية من كتاب الله معك أعظم» قلت: الله لا إله إلا هو الحي القيوم قال: فضرب صدري وقال: «ليتهنك العلم يا أبا المنذر» وفي بعض الروايات كررها ﷺ ثلاثاً ولم يجبه أبي بن كعب تأدباً قال: فضربني رسول الله ﷺ في صدري وقال: ليتهنك العلم يا أبا المنذر وأبو المنذر كنيته أبي بن كعب رضي الله عنه. وزاد الترمذي وغيره أن رسول الله ﷺ قال: «والذي نفسي بيده أن لهذه الآية لساناً وشفتين تقدس الملك عن ساق العرش» وأخرج الخطيب عن أنس رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «أتدرون أي آية القرآن أعظم» قالوا: الله ورسوله أعلم قال: «الله لا إله إلا هو الحي القيوم» الخ... كذا في الدر المنثور.

وأخرج الحارث بن أبي أمامة عن الحسن مرسلاً: أفضل القرآن سورة البقرة وأعظم آية فيه آية الكرسي وكذا في الإتيان. وأخرج الدارمي عن الربيع بن عبد الله الكلاعي قال رجل: يا رسول الله أي آية في كتاب الله أعظم قال ﷺ: «آية الكرسي الله لا إله إلا هو الحي القيوم» ثم قال: فأي آية في كتاب الله تحب أن تصيبك وأمنك قال: آخر سورة البقرة لأنها من كنز الرحمة من تحت عرش الله ولم تترك خيراً في الدنيا والآخرة إلا اشتملت عليه. وأخرج أبو عبيد وابن الضريس ومحمد بن نصر عن ابن مسعود رضي الله عنه أنه قال: قال رسول الله ﷺ: «ما خلق الله من سماء ولا أرض ولا جنة ولا نار أعظم من آية في سورة البقرة الله لا إله إلا هو الحي القيوم». وأخرج أحمد بن الضريس والحاكم البيهقي عن أبي ذر الغفاري رضي الله عنه عن الباري قال: قلت يا رسول الله أيما آية أنزلت عليك أعظم؟ قال: «آية الكرسي الله لا إله إلا هو الحي القيوم».

الله أحد والمعوذتين بالفاتحة ثلاثة أيام غدوة وعشية كلما ختمها جمع بزاقه ثم تفلّه دس ويرقى اللدنيغ بالفاتحة سبع مرات ولدغت النبي ﷺ عقرب وهو يصلي فلما فرغ قال: لعن الله العقرب لا تدع مصلياً ولا غيره ثم دعا بماء وملح فجعل يمسح عليها ويقرأ قل يا أيها الكافرون، وقل أعوذ برب الفلق، وقل أعوذ

وأخرج سعيد بن منصور وابن المنذر والطبراني وابن الضريس والهروي والبيهقي عن ابن مسعود رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «إن أعظم آية في كتاب الله لا إله إلا هو الحي القيوم». وأخرج البخاري في تاريخه والطبراني بسند رجاله ثقات عن الأسقع البكري والدوائلة رضي الله عنه أن النبي ﷺ جاءهم في صفة المهاجرين فسأله إنسان أي آية في القرآن أعظم فقال النبي عليه الصلاة والسلام: ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ﴾ [البقرة: ٢٥٥] حتى انقضت الآية. وأخرج أبو عبيد عن سلمة بن قيس رضي الله تعالى عنه وكان أول أمير على إيلياء قال رسول الله ﷺ: «ما أنزل الله في التوراة ولا في الإنجيل ولا في الزبور أعظم من آية الله لا إله إلا هو الحي القيوم». كذا في الفيض القدسي. وأخرج سعيد بن منصور وابن الضريس والبيهقي عن ابن عباس رضي الله تعالى عنهما قال: ما خلق الله من سماء ولا أرض ولا سهل ولا جبل أعظم من آية الكرسي. وأخرج وكيع والحاثر ومحمد بن نصر وابن الضريس عن الحسن قال: قال رسول الله ﷺ: «أفضل القرآن سورة البقرة وأعظم آية فيها آية الكرسي وإن الشيطان ليفر من البيت الذي يقرأ فيه سورة البقرة». كذا في الدر المنثور. وروي عن النبي ﷺ أن أعظم آية في القرآن آية الكرسي من قرأها بعث الله ملكاً يكتب من حسناته ويمحو من سيئاته إلى الغد من تلك الساعة. كذا في تنوير الأوراد لمحمد بن قطب الدين.

وأخرج ابن مردويه والشيرازي والهروي عن ابن عمر رضي الله تعالى عنهما أن عمر بن الخطاب خرج ذات يوم إلى الناس فقال: أيكم يخبرني بأعظم آية في القرآن وأعدلها وأخوفها وأرجاها فسكت القوم فقال ابن مسعود: على الخير سقطت سمعت رسول الله ﷺ قال: أعظم آية في القرآن الله لا إله إلا هو الحي القيوم وأعدل آية في القرآن ﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ﴾ [النحل: ٩٠] الخ وأخوف آية في القرآن ﴿فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ﴾ [الزلزلة: ٧، ٨] وأرجى آية في القرآن ﴿قُلْ يَبَيِّدُ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ﴾ [الزمر: ٥٣]. كذا في الدر الثمين وفي الفيض القدسي.

وروي عن علي بن أبي طالب كرم الله وجهه ورضي الله عنه عن النبي ﷺ قال: ما قرئت هذه الآية في دار إلا اهتجرتها الشياطين ثلاثين يوماً ولا يدخلها ساحر ولا ساحرة أربعين ليلة يا علي علمها ولداك وأهلك وجيرانك فما أنزلت آية أعظم منها. كذا في روح البيان. وأخرج الإمام أحمد وابن الضريس والحاكم والبيهقي عن أبي ذر رضي الله عنه قال: قلت يا رسول الله ما أنزل عليك آية أعظم قال: آية الكرسي الله لا إله إلا هو الحي القيوم. كذا في الفيض القدسي. واعلم أن العظيم ما عظمه الله ورسوله وأجل قدره في الدارين لا ما عظمه الناس إذ رب عظيم عندهم حقير عند الله ورسوله وليس بالعكس فالنبي ﷺ عظيم في حق أمته والشيخ عظيم في حق مريده والأستاذ عظيم في حق تلميذه إذ يقصر عقله عن الإحاطة بكنه صفاته فإن ساواه أو جاوزه لم يكن عظيماً بالإضافة إليه فلما كانت هذه الآية الكريمة أعظم آي القرآن فناسب المؤمنين أن يداوموا على قراءتها كثيراً لينالوا بها أجراً عظيماً ونفعاً كثيراً وقدراً جليلاً، ومن داوم على قراءتها بعدد فصولها وهي سبع عشرة مرة أو بعدد كلماتها وهي خمسون كلمة أو بعدد حروفها وهي مائة وسبعون حرفاً وبعدد المرسلين وعدد أصحاب

رب الناس، ضط. عرضنا على رسول الله ﷺ رقية من الحمى أذن لنا وقال: إنما هي من موائب الجن باسم الله شجرة قرنية ملحة بحر قفطاطس وبرق المحروق بقوله: أذهب البأس رب الناس إشف أنت الشافي لا شافي إلا أنت س ١ وإذا رأى الحرق فليطفئه بالتكبير ص ١ معرج ويرقى من احتبس بوله أو أصابته حصاة بقوله: ربنا الله الذي في السماء تقدس اسمك أمرك في السماء والأرض كما رحمتك في السماء فاجعل

طالوت وعدد أصحاب بدر وهم ثلاثمائة وثلاثة عشر وهم عائد مبارك لم يطلب منزلة إلا وجدها ولم يطلب شيئاً إلا ناله فعادت تلك الصفة العظيمة على قارئها فيكون شجاعاً ومهيّباً ومحبباً قال الشيخ البوني: وأطاعه من في الكون ولم يقدر أحد على مضرته لا بقول ولا بفعل ويعمل فيبقية دهره. ومن كان رئيساً يداوم على قراءتها ليطيعه اتباعه. كذا في تفسير القدسي.

الاسم الثالث: سيدة آي القرآن لما روي عن أبي هريرة رضي الله تعالى عنه عن النبي ﷺ قال: لكل شيء سنام وإن سنام القرآن سورة البقرة وفيها آية هي سيدة آي القرآن آية الكرسي. كذا في التجريد. وأخرج ابن الأنباري والبيهقي عن علي بن أبي طالب رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال: سيدة آي القرآن الله لا إله إلا هو الحي القيوم. كذا في الدر المنثور. وأخرج سعيد بن منصور والحاكم والبيهقي عن أبي هريرة رضي الله عنه أن رسول الله ﷺ قال: سورة البقرة فيها آية سيدة آي القرآن ولا تقرأ في بيت فيه شيطان إلا خرج منه وهي آية الكرسي. كذا في الدر المنثور ويكني في استحقاقها السيادة إن فيها الحي القيوم وهو الاسم الأعظم كما ورد فيه الخبر عن سيد المرسلين ﷺ وتذاكر الصحابة أفضل ما في القرآن فقال لهم علي رضي الله عنه: أين أنتم من آية الكرسي ثم قال: قال رسول الله ﷺ: «يا علي سيد البشر آدم وسيد العرب محمد ولا فخر وسيد الفرس سلمان وسيد الروم صهيب وسيد الحبشة بلال وسيد الجبال طور سينا وسيد الشجر السدر وسيد الأشهر المحرم وسيد الأيام يوم الجمعة وسيد الكلام القرآن وسيد القرآن آية الكرسي» أما أن خمسين كلمة في كل كلمة خمسون بركة رواه الدلمي. كذا في الجامع الصغير.

ومن داوم على قراءتها عادت تلك السيادة على قارئها فيكون سيداً بين الناس في الدنيا والآخرة ولذا قال بعض الخواص: من أراد أن يكون سيداً عند الله وعند الناس فليداوم على قراءة آية الكرسي بعدد كلماتها أو بحروفها كل يوم فإنه يجدد السيادة في نفسه مما لا يقدر على وصفها. كذا في الخواص. الرابع: أفضل آي القرآن روي عن النبي ﷺ كما أخرجه الإمام البغوي في معجم الصحابة وابن عساكر في تاريخه عن ربيعة بن الحارث رضي الله عنه قال: سئل رسول الله ﷺ أي القرآن أفضل؟ قال: السورة التي يذكر فيها البقرة قيل: فأي آي البقرة أفضل قال: آية الكرسي وخواتيم سورة البقرة نزلت من تحت العرش. وأخرج وكيع وأبو ذر الهروي عن التيسير قال: سألت ابن عباس رضي الله عنهما أي سورة في القرآن أفضل قال: البقرة قلت: فأي آية قال آية الكرسي. وأخرج ابن الضريس عن الحسن أن رجلاً مات أخوه فرآه في المنام فقال يا أخي أي الأعمال تجدون أفضل قال: القرآن، قال: فأي القرآن أفضل قال: آية الكرسي الله لا إله إلا هو الحي القيوم، قال: ترجون لنا شيئاً قال: إنكم تعلمون ولا تعلمون وإننا نعلم ولا نعمل. كذا في الدر المنثور.

ويقول الفقير: أحسن إليه القدير إنني كنت مديماً آية الكرسي حين مجاورتي عند حضرة النبي ﷺ فرأيت الرؤيا في الروضة المطهرة أخبرنا رسول الله ﷺ قال: أفضل آية من آيات القرآن ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾. وروى البخاري أبو القاسم عبد الله في معجمه عن ربيعة عن عمر والد دمشق والجرسي بضم الجيم وفتح الراء عن النبي ﷺ أفضل سورة القرآن البقرة وأفضل آي القرآن آية الكرسي

رحمتك في الأرض واغفر لنا حوبنا وخطايانا أنت رب الطيبين فأنزل شفاء من شفائك ورحمة من رحمتك على هذا الوجع فيبرأ من مس ويداوي من به قرحة أو جرح بأن يضع أصبعه السبابة بالأرض ثم يرفعها قائلاً بسم الله تربة أرضنا بريقة بعضنا يشفى سقيمنا بأذن ربنا وإذا خدرت رجله فليذكر أحب الناس إليه موسى من اشتكا ألماً أو شيئاً في جسده فليضع يده اليمنى على المكان الذي يؤلمه وليقل بسم الله ثلاث مرات

ولا يناقضه قوله عليه الصلاة والسلام: إن أفضل القرآن الحمد لله رب العالمين لأن المراد أن البقرة أفضل السور التي فصلت فيها الأحكام وضربت فيها الأمثال وأقيمت فيها الحجج ولم تشتمل سورة على ما اشتملت عليه من ذلك. كذا في الجامع الصغير. الخامس: أشرف أي القرآن لما أخبر النبي ﷺ كما أخرجه محمد بن نصر عن ابن عباس رضي الله عنهما قال: قال رسول الله ﷺ: «أشرف سورة في القرآن وأشرف آية فيه آية الكرسي». كذا في الدر المنثور. وقال أبو ذر الغفاري رضي الله تعالى عنه: يا رسول الله أي آية في القرآن أشرف قال: آية الكرسي ما السموات والأرض مع الكرسي إلا كحلقة ملقاة في الأرض ولو أن السموات والأرض وما فيهن جعلت في كفة ميزان وآية الكرسي في كفة لرجحت بهن. كذا في التيسير. وقال ابن عباس رضي الله عنهما أشرف آية في القرآن آية الكرسي ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾. كذا في تفسير القرطبي.

وأما بيان فضل هذه الآية العظيمة من حيث المعقول فاعلم أن الذكر والعلم فضلها يبيع المذكور والمعلوم وكلما كان المذكور أعظم والمعلوم أشرف كان الذكر أعظم والعلم أشرف ولا مذكور أعظم من رب العزة ولا معلوم أشرف منه فإن آية الكرسي كانت ذكراً له تعالى وعلماً به تعالى فلهذا كانت أعظم وأشرف من سائر الآيات. كذا في تفسير القدسي لآية الكرسي فمن داوم على قراءة آية الكرسي بعدد كلماتها أو بعدد حروفها كل يوم عادت تلك الصفة الأشرفية على قارئها فيكون بها مشرفاً ومكرماً ومعزراً عند الله وعند الناس لأن القارئ بها يعظم ويشرف ويفضل على الغير فمن اشتغل بالسيد فيكون سيداً. كذا في الخواص. السادس: ذروة أي القرآن لما ذكر في الخصائص القدسية إن لكل شيء ذروة وذروة أي القرآن آية الكرسي فمن داوم على قراءتها بعدد كلماتها أو حروفها عادت تلك الرتبة العلية إلى قارئها فيكون ذروة الرجال والنساء انتهى كلام الخصائص. وعن معقل بن يسار رضي الله تعالى عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «البقرة سنام القرآن وذروة سنامه آية الكرسي نزل مع كل آية منها ثمانون ألف ملك واستخرجت آية الكرسي من كنز تحت العرش فوصلت بسورة البقرة». كذا في التيسير.

وأخرج ابن حبان وغيره من حديث سعد بن سهل رضي الله تعالى عنه أن لكل شيء سنام وسنام القرآن سورة البقرة. كذا في الإتيان. السابع: آية الفتح لأن من داوم على قراءتها فتح الله عليه جميع أموره في الدنيا والآخرة كما فتح على حبيبه عليه الصلاة والسلام وجميع ما في الأزمان خصوصاً في غزوة بدر فإنه روي عن علي رضي الله تعالى عنه قال: قاتلت في بدر شيئاً ثم جئت إلى رسول الله ﷺ انظر ماذا يصنع فإذا هو ساجد يقول: «يا حي يا قيوم» لا يزيد على ذلك ثم رجعت إلى القتال ثم جئت وهو يقول: ذلك فلم أزل أذهب وأرجع وأنظر إليه وكان لا يزيد على ذلك حتى فتح الله له ودوامه بهذين الإسمين يدل على أعظميتهما. كذا في التفسير الكبير. وروي عن رسول الله ﷺ قال: إن الله تعالى خلق درة بيضاء وخلق من الدرة العنبر الأشهب وكتب بذلك العنبر آية الكرسي وحلف بعزته وقدرته أن من تعلم آية الكرسي وعرف حقها فتح الله له ثمانية أبواب الجنة يدخل من أيها شاء. كذا في تفسير بحر العلوم وفي رواية أخرى عن رسول الله ﷺ أنه قال: «إن الله تعالى خلق درة

وليفل سبع مرات أعوذ بالله وقدرته من شر ما أجد وأحاذر من شر ما أعوذ بعزة الله وقدرته من شر ما أجد سبعاً طامص أو أعوذ بعزة الله وقدرته على كل شيء من شر ما أجد من وجعي هذا وترأ ثم يرفع يده ثم يعيدها ت ويقرأ على نفسه بالمعوذات وينفث ثم يمسك بيده اليمنى ويقول: اللهم متعني ببصري واجعله الوارث مني وأرني في العدو ثأري وانصرتني على من ظلمني مس ي ومن حصلت له حمى يقول: بسم الله

بيضاء منها العنبر الأشهب وكتب بذلك آية الكرسي وأقسم بعزته وجلاله من قرأها خلف كل صلاة مكتوبة فتحت له أبواب الجنة الثمانية فيدخل من أيها شاء». كذا في شمس المعارف. ومن داوم على قراءة آية الكرسي كل يوم بعدد كلماتها أو بعدد حروفها فتح الله عليه أبواب الأرزاق والخيرات والحسنات كما فتح الله له أبواب الجنة الثمانية. كذا في تفسير آية الكرسي. الثامن: آية البركة والماء لما روي في أمالي الحسن بن شمعون عن عائشة رضي الله عنها أن رجلاً أتى النبي ﷺ فشكا إليه أن ما في بيته ممحوق من البركة قال: أين أنت من آية الكرسي ما تليت في شيء على طعام وإدام إلا أنمى الله بركة ذلك الطعام والأدام واقتصره على الطعام والأدام ليس لتخصيص البركة بهما بل لمرافقة ما فهم من السؤال إلا فقد دل الحديث على عموم بركتها. كذا في الدر المنثور.

قال بعض أهل الخواص: لحصول البركة والماء أن تقرأ آية الكرسي على طعام قليل أو على الحنطة أو الشعير أو على الأرز أو على غير ذلك كلما قرأتها تنفخ عليها إلى تمام عدد المرسلين فإن البركة والماء يحصل فيها بإذن الله تعالى وكذا على الدراهم. كذا في خواص القرآن. التاسع: الآية المقدسة لما روي عن رسول الله ﷺ أنه قال: «والذي نفسي بيده إن لهذه الآية لساناً وشفتين تقدس الملك عند حملة العرش». كذا رواه الترمذي وغيره ومن داوم على قراءتها بعدد فصولها أو بعدد كلماتها أو بعدد حروفها أعادت تلك الصفة المقدس على قارئها فيكون من الذوات المقدسة ويغفر الله له جميع ذنوبه ما تقدم ببركة تقديس هذه الآية. كذا في التفسير القدسي. العاشر: صفة ونعت الله لما أخبر الله تعالى رسول الله في ليلة المعراج فقال عليه الصلاة والسلام: «نظرت في اللوح فرأيت ثلاثة أنوار في ثلاثة أمكنة» فقلت يا رب: ما هذه الأنوار الثلاثة قال: هي موضع آية الكرسي ويس وقل هو الله أحد فقلت يا رب: ما ثواب آية الكرسي فقال: هي صفتي ونعتي من قرأها مرة ينظر وجهي يوم القيامة قال تعالى: ﴿وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاصِرَةٌ﴾ [القيامة: ٢٢، ٢٣]. كذا في تفسير الحنفي. فيا أيها الأخ العزيز أعزكم الله في الدارين ورفعني وإياكم بقراءة آية الكرسي على الدوام في الليالي والأيام من قرأها واحدة فينظر وجه الله تعالى يوم القيامة فمن داوم على قراءتها ليلاً ونهاراً فكيف تكون أحواله من ذروة العظمة ومرتبة العلا وكمال التقرب له تعالى اهـ. الحادي عشر: آية التوحيد لأن فيها كلمة التوحيد.

قال ابن العربي قدس سره: وإنما صارت آية الكرسي أعظم الآيات لعظم مقتضاها فإن الشيء يشرف بشرف ذاته ومقتضاها ومتعلقاته وهي في أي القرآن كسورة الإخلاص في سورة. إلا أن سورة الإخلاص تفضلها بوجهين: أحدهما: إنها سورة وهذه آية، والسورة أعظم لأنه وقع التحدي بها فهي أفضل من الآية التي لم يتحد بها والثاني: أن سورة الإخلاص اقتضت التوحيد في خمسة عشر حرفاً وآية الكرسي اقتضت التوحيد في خمسين حرفاً فظهرت القدرة والإعجاز بوضع معنى معبر بخمسين حرفاً ثم تعبر عنه بخمسة عشر وذلك بيان لعظم القدرة والانفراد بوحدايته. كذا في الإتقان. وروي عن ابن عمر رضي الله عنهما أنه عليه الصلاة والسلام قال: «ليس على أهل لا إله إلا الله وحشة في الموت ولا عند النشر وكأنني أنظر إلى أهل لا إله إلا الله عند الصيحة ينفضون شعورهم من التراب ويقولون الحمد لله الذي أذهب عنا الحزن» وروي عن النيسابوري عن أجداده عن النبي ﷺ عن جبريل عليه السلام أن الله تعالى قال: كلمة لا إله إلا الله حصني ومن دخل حصني أمن من عذابي.

الكبير نعوذ بالله العظيم من شر كل عرق نفار ومن شر حر النار من مص وإن أصابه ضر وسثم الحياة فلا يتنى الموت فإن كان لا بد فاعلاً فليقل اللهم أحيني ما كانت الحياة خيراً لي وتوفني إذا كانت الوفاة خيراً لي خ م د ي وإذا عاد مريضاً قال: لا بأس طهور إن شاء الله لا بأس طهور إن شاء الله خ س باسم الله تربة أرضنا بريقة بعضنا يشفى سقيمنا خ م د س ق بإذن ربنا خ بإذن الله خ ويمسح بيده اليمنى ويقول: اللهم

وعن ابن عباس رضي الله عنهما عن النبي ﷺ أنه قال: «يفتح الله أبواب الجنة وينادي منادٍ من تحت العرش أيتها الجنة وكل ما فيك من النعم لمن أنت فتنادي الجنة وكل ما فيها نحن لأهل لا إله إلا الله ونشتاق إلى أهل لا إله إلا الله ولا نطلب إلا لأهل لا إله إلا الله ولا يدخل علينا إلا أهل لا إله إلا الله ونحن محرمون على من لم يقل لا إله إلا الله ولم يؤمن بلا إله إلا الله» وعند هذا تقول النار: وكل ما فيها من العذاب لا يدخلني إلا من أنكر لا إله إلا الله ولا أطلب إلا من كذب لا إله إلا الله وأنا حرام على من قال: لا إله إلا الله ولا أمتلى إلا ممن جحد لا إله إلا الله وليس غيظي إلا ممن أنكر لا إله إلا الله قال: فجاءت رحمة الله ومغفرته تقولان: أنا لأهل لا إله إلا الله وناصرتان لمن قال: لا إله إلا الله محبتان لمن قال: لا إله إلا الله ومفضلتان على من قال: لا إله إلا الله ولا نحجب رحمة ولا مغفرة عمن قال: لا إله إلا الله وما خلقت إلا لأهل لا إله إلا الله فلا تخلطوا لا إله إلا الله إلا بما يوافق لا إله إلا الله. كذا في تفسير أسرار التنزيل. وعن أبي سعيد الخدري رضي الله عنه عن رسول الله ﷺ أنه قال: قال موسى عليه السلام: يا رب علمني شيئاً أذكرك به وأدعوك به قال يا موسى: قل لا إله إلا الله قال موسى: كل عبادك يقولون هذا؟ قال تعالى: قل لا إله إلا الله يا موسى لا إله إلا أنت إنما أريد شيئاً تخصني به قال يا موسى: لو أن السموات السبع وعمارهن غيري والأرضين السبع وعمارهن غيري في كفة ولا إله إلا الله في كفة لمالت بهن لا إله إلا الله. كذا أخرجه النسائي. ومن داوم على قراءة آية الكرسي فحينئذ جمع التلاوة وذكر التوحيد الأفضلين قال ﷺ: «أفضل عبادة أمتي قراءة القرآن وقال ﷺ: أفضل الذكر لا إله إلا الله» ولذا يترقى مديهما إلى ذروة الكمال ويصل إلى حضرة الكبير المتعال فنسأل الله لي ولكم دوامها إلى أن تأتينا الآجال. واعلم أن التوحيد أفضل الفضائل كما أن الشرك أكبر الكبائر. وللتوحيد نور كما أن للشرك ناراً وإن نور التوحيد أحرق لسيئات الموحدين كما أن نار الشرك أحرق حسنات المشركين ولكن التوحيد أفضل العبادات وذكر الله تعالى أقرب القربات لم يقيد بالزمان والأوقات بخلاف سائر الأعمال من الصيام والصلوات فالخلاص من الضلالة إنما هو بالهداية إلى التوحيد.

وقال الإمام الأعظم في وصيته لأبي يوسف رحمهما الله تعالى: وعليك ورداً من القرآن عقب الصلوات الخمس مثل آية الكرسي وسورة الإخلاص فإنهما مشتملان على الذكر والتوحيد والتلاوة انتهى. الثاني عشر: آية المستغِيثين لما روي في الفردوس من حديث أبي قتادة رضي الله عنه عن النبي ﷺ أنه قال: «من قرأ آية الكرسي عند الكرب أغاثه الله تعالى». كذا في الإتيقان. وكان رجل في سفره وحده إذا عدا عليه الذئب فقرأ الرجل آية الكرسي فولى الذئب عنه وهرب. كذا في خواص القرآن. الثالث عشر: آية المستعِينين لما أخرج ابن السني عن أبي قتادة رضي الله عنه أن النبي ﷺ قال: «من قرأ آية الكرسي وخواتيم سورة البقرة عند الكرب أغاثه الله تعالى». كذا في الدر المنثور. قال الشيخ البونوي رحمه الله تعالى: من قرأ آية الكرسي بعدد حروفها وهي مائة وسبعون حرفاً أغاثه الله تعالى في جميع أموره وقضى حوائجه وفرج همه وغمه وكشف ضره ووسع رزقه ونال مطلوبه. كذا في تفسير القدسي. الرابع عشر: آية المستعِذِينَ لما يتعوذ بهذه الآية في جميع الأمور خصوصاً للآلام والأوجاع والمصائب كما أخرج عبد الله بن أحمد عن أبي كعب رضي الله عنه قال: كنت عند

أذهب البأس رب الناس إشفه وأنت الشافي لا شفاء إلا شفاؤك شفاء لا يغادر سقماً خ م س باسم الله أريقك من كل شيء يؤذيك ومن شر كل نفس أو عين حاسد الله يشفيك باسم الله أريقك خ م س باسم الله أريقك والله يشفيك من كل داء فيك من شر التفاتات في العقد ومن مص ثلاث مرات مس باسم الله أريقك من كل داء يشفيك من شر كل حاسد إذا حسد ومن شر كل ذي عين اللهم اشف عبدك يكا لك عدواً ويمشي لك إلى

النبي ﷺ فجاء أعرابي فقال: يا نبي الله إن لي أخاً وبه وجع قال: وما وجعه قال: به ألم قال: فأتني به فوضع بين يديه فعوذه النبي ﷺ بفاتحة الكتاب وأربع آيات من أول سورة البقرة وهاتين الآيتين وإلهمك إله واحد وآية الكرسي وثلاث آيات من آخر سورة البقرة وآية من آل عمران شهد الله إنه لا إله إلا هو وآية من الأعراف إن ربكم الله وآخر وسورة المؤمنون فتعالى الله الملك الحق وآية من سورة الجن وإنه تعالى جد ربنا وعشر آيات من أول الصافات وثلاث آيات من آخر سورة الحشر وقل هو الله أحد والمعوذتين فقام الرجل كأنه لم يشك.

وأخرج ابن السني عن فاطمة رضي الله عنها أن رسول الله ﷺ لما دنت ولادتها أمر أم سلمة وزينب بنت جحش رضي الله عنهما أن يأتيها فيقرأ عندها آية الكرسي وإن ربكم الله ويعوذها بالمعوذتين. وأخرج الدارمي عن ابن مسعود رضي الله عنه موقوفاً من قرأ أربع آيات من أول سورة البقرة وآية الكرسي وآيتين بعد آية الكرسي وثلاثاً من آخر سورة البقرة لم يقربه ولا أهله يومئذ شيطان ولا شيء يكرهه ولا يقرآن على مجنون إلا أفاق. كذا في الإتيان.

وأخرج أبو الشيخ أن زيد بن ثابت رضي الله عنه خرج إلى حائط فسمع فيه جلبة فقال: ما هذا؟ قال رجل من الجان: أصابتنا السنة فأردنا أن نصيب من ثماركم أفتطيبونها قال: نعم فقال: له زيد ألا تخبرني ما الذي يعيذنا منكم؟ قال: آية الكرسي. كذا في الفيض القدسي. الخماش عشر: المسترجعين لأن من كان من أهل الشهوة والمعاصي وأرباب المكاه وأهل الهوى ثم يداوم على قراءة آية الكرسي كل يوم بعدد فصولها أو بعدد كلماتها أو بعدد حروفها فيرجع عما كان فيه ويحول حاله إلى أحسن الحال كما أخرج ابن مردويه عن ابن عباس رضي الله عنه قال: كان رسول الله ﷺ إذا قرأ آخر سورة البقرة أو آية الكرسي ضحك وقال: إنهما لمن كنز تحت العرش وإذا قرأ من يعمل سوءاً يجز به استرجع واستكان. كذا في الدر المنثور. السادس عشر: آية المستجيرين لأن من قرأ آية الكرسي أجاره الله تعالى من كل شيء خصوصاً من الجن كما روي عن محمد بن أبي كعب عن أبيه رضي الله تعالى عنه أن أباه أخبره أنه كان له جرن خضر فكان يتعاهده فوجده ينقص فحرسه ذات ليلة فإذا هو بدابة تشبه الغلام المحتلم قال: فسلمت عليها فردت علي السلام فقلت: من أنت جن أم إنس؟ قالت: جن. قلت: ناويلني يدك فإذا يد كلب وشعر كلب فقلت: هكذا خلقت الجن قالت: لقد علمت الجن ما فيهم أشد مني قلت: ما حملك على ما صنعت؟ قالت: بلغني أنك رجل تحب الصدقة فأحببنا أن نصيب من طعامك فقلت لها: فما الذي يجبرنا منكم؟ قالت: هذه الآية التي في سورة البقرة ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾ [البقرة: ٢٥٥] من قالها: حتى يصبح أجبر منا حتى يمسي ومن قالها: حين يمسي أجبر منا حتى يصبح فلما أصبح أتى النبي ﷺ فأخبره فقال ﷺ: صدق الخبيث رواه أبو يعلى وأبو نعيم والبيهقي.

وروي أن رجلاً أتى شجرة أو نخلة فسمع فيها حركة فتكلم فلم يجبه أحد فقرأ آية الكرسي فنزل إليه الشيطان فقال: إن لنا مريضاً فيم نداويه؟ قال: بالذي أنزلني به من الشجرة. كذا في روح البيان. السابع عشر: الآية الآمنة أخرج البيهقي عن علي رضي الله عنه وكرم الله وجهه قال: سمعت رسول الله ﷺ يقول: «من قرأ آية الكرسي حين يأخذ مضجعه آمنه الله تعالى على داره ودار جاره وأهل

جنازة د حب مص اللهم اشفه اللهم عافه م ت حب اللهم اشفه اللهم اعفه س يا فلان فشقى الله سقمك في دينك وجسمك إلى مدة أجلك مس ومن عاد مريضاً لم يحضر أجله فقال: عنده سبع مرات أسأل الله العظيم رب العرش العظيم أن يشفيك إلا عافاه الله من ذلك المرض د ت س مس حب مص وجاء رجل إلى علي رضي الله عنه فقال: إن فلاناً شاك فقال: أيسرك أن يبرأ قال: نعم قال: قل: يا حليم يا كريم إشف فلاناً فإنه

الديرات حوله». وأخرج النسائي وغيره من قرأها إذا أخذ مضجعه آمنه الله تعالى على نفسه وجاره وجار جاره والأبيات حوله. كذا في تفسير هذه الآية وروح البيان. الثامن عشر: الآية النافعة لأنها نافعة لقارئها في جميع الأزمان والأوقات خصوصاً عند الحجامة كما روي عن علي رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «من قرأ آية الكرسي عند حجامة كان منفعتها منفعة حجامتين» ورواه الديلمي وابن السني نهى النبي ﷺ عن الحجامة يوم الثلاثاء ويوم الجمعة أشد النهي وقال: فيها ساعة لا يرقى فيها الدم أي لا ينقطع إذا احتجم أو قصد وربما يهلك الإنسان بعد انقطاع الدم إلا إذا صادف يوم الثلاثاء سابع عشر من الشهر.

وأخرج الطبراني عن معقل بن يسار عن النبي عليه الصلاة والسلام الحجامة يوم الثلاثاء السابع عشر من الشهر دواء لداء سنة. كذا في الجامع الصغير ونهى في يوم الثلاثاء عن قص الأظفار لأنه يورث البرص. كذا في روح البيان. التاسع عشر: الآية الحافظة لأنها حافظة لقارئها في جميع الأمور والأحيان لما أخرج المحاملي في فوائده عن ابن مسعود رضي الله عنه أنه قال: قال رجل يا رسول الله علمني شيئاً ينفعني الله به قال: «اقرأ آية الكرسي فإنه يحفظك ودربتك ويحفظ دارك حتى الدويرات حول دارك». كذا في الدرر الثمينة. وروى البيهقي عن أنس رضي الله عنه: من قرأ دبر كل صلاة مكتوبة آية الكرسي حفظ إلى الصلاة الأخرى ولا يواظب عليها إلا نبي أو صديق أو شهيد. وأخرج أبو الضريس عن قتادة رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال: «من قرأ آية الكرسي إذا أوى إلى فراشه وكل به ملكان يحفظانه حتى يصبح». كذا في تفسير القدسي.

وأخرج الترمذي والدارمي عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «من قرأ حم المؤمن إلى إله المصير وآية الكرسي حين يصبح حفظ بهما حتى يمسي ومن قرأها حين يمسي حفظ بهما حتى يصبح». كذا في الفيض القدسي وأخرج البخاري والنسائي وأبو نعيم وابن مردويه عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: وكلني رسول الله ﷺ بحفظ زكاة رمضان فأتاني آت فجعل يحثو من الطعام فأخذه وقلت: لأرفعنك إلى رسول الله ﷺ قال: إني محتاج ولي عيال وبني حاجة شديدة فخليت عنه فأصبحت فقال النبي ﷺ: يا أبا هريرة ما فعل أسيرك البارحة فقلت يا رسول الله: شكاً حاجة شديدة وعياله فرحمته فخليت سبيله. قال ﷺ: أما أنه قد كذبتك وسيعود فعرفت أنه سيعود لقوله ﷺ: أنه سيعود فرصدته فجاء يحثو من الطعام فأخذه فقلت: لأرفعنك إلى رسول الله ﷺ قال: دعني فإنني محتاج ولي عيال لا أعود فرحمته فخليت سبيله فأصبحت فقال النبي ﷺ: يا أبا هريرة ما فعل أسيرك؟ قلت: يا رسول الله شكاً حاجة وعيلاً شديدة فرحمته وخليت سبيله فقال ﷺ: أما إنه قد كذبتك وسيعود فرصدته الثالثة فجاء يحثو من الطعام فأخذه فقلت: لأرفعنك إلى رسول الله ﷺ وهذا آخر ثلاث مرات تزعم أنك لن تعود ثم تعود قال: دعني أعلمك كلمات ينفعك الله بها، قلت: ما هي؟ قال: إذا أويت إلى فراشك فاقرأ آية الكرسي لا إله إلا هو الحي القيوم حتى تختتم الآية فإنك لن تزال عليك من الله حافظ ولا يقربك شيطان حتى تصبح فخليت سبيله فأصبحت فقال لي رسول الله ﷺ: ما فعل أسيرك البارحة فقلت يا رسول الله: زعم أنه يعلمني كلمات ينفعني الله بها قال: ما هي؟ قلت: قال لي: إذا أويت إلى فراشك فاقرأ آية الكرسي من أولها حتى تختتم الآية لا إله إلا هو الحي القيوم

يبرأ مو مص وأيما مسلم دعا بقوله: لا إله إلا أنت سبحانك إني كنت من الظالمين أربعين مرة فمات في مرضه ذلك أعطي أجر شهيد وإن برئ برئ وقد غفر له جميع ذنوبه من ومن قال في مرضه: لا إله إلا الله والله أكبر لا إله إلا الله وحده لا شريك له لا إله إلا الله له الملك وله الحمد لا إله إلا الله ولا حول ولا قوة إلا بالله ثم مات لم تطعمه النار س ق حب مس من سأل الله الشهادة بصدق بلغه الله منازل الشهداء وإن

وقال لي: لن يزال عليك من الله تعالى حافظ ولا يقربك شيطان حتى تصبح وكانوا أحرص شيء على الخير فقال النبي ﷺ: أما إنه صدقك وهو كذوب تعلم من تخاطب منذ ثلاث ليالٍ يا أبا هريرة؟ قلت: لا. قال: ذلك شيطان. كذا في المعالم.

وأخرج الدينوري في المجالسة عن الحسن مرسلاً عن النبي ﷺ قال: إن جبريل عليه السلام أتاني فقال: أن عفريتاً من الجن يكيذك فإذا أويت إلى فراشك فأقرأ آية الكرسي وفي رواية فقل: ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾ حتى تختم آية الكرسي. كذا في الإتيان. المشرون: الآية الحارسة لأن آية الكرسي حارسة لقارئها دائماً. قال الترمذي رحمه الله تعالى: فهذه آية أنزلها الله تعالى عز وجل ثوابها لقارئها عاجلاً وآجلاً فأما في العاجل فهي حارسة لمن قرأها في جميع الأوقات وترك الأجل للعلم به انتهى. وعن عبد الرحمن بن عوف رضي الله عنه أنه كان إذا دخل بيته قرأ آية الكرسي في زوايا بيته الأربع فكان يلتبس بذلك أن تكون له حارسة وأن تنفي عنه الشيطان من زوايا بيته. كذا في تفسير القدسي. قال الشيخ البوني قدس سره: من قرأ آية الكرسي عند خروجه من منزله قضيت حاجته وغفرت ذنوبه وذهبت شياطينه وוכל الله تعالى به ملائكة يحرسونه من آفة وعاهة وجن وإنس ومن كل ما يخاف ويحذر. كذا في شمس المعارف.

وروي عن أبي هريرة رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال: «من خرج من منزله وقرأ آية الكرسي بعث الله تعالى إليه سبعين ألفاً من الملائكة يستغفرون ويدعون له» وكذا قال عليه الصلاة والسلام: «من رجع إلى منزله فقرأ آية الكرسي نزع الله الفقر من بين عينيه فالمدام على آية الكرسي يصير حبيباً لله تعالى يحرص كما يحرص حبيب ﷺ». وأخرج البيهقي في الشعب والدارمي ونحوه عن كعب رضي الله عنه قال: ما من فجر يطلع إلا نزل سبعون ألفاً من الملائكة حتى يحفون بالقبر الشيف يضربون بأجنحتهم ويصلون على النبي عليه الصلاة والسلام حتى إذا أمسوا عرجوا وهبط مثلهم فصنعوا مثل ذلك حتى إذا انشقت الأرض خرج في سبعين ألفاً من الملائكة. كذا في شرح الشفاء لعلي القاري. الحادي والعشرون: الآية الواقية، لأن هذه الآية العظيمة واقية قارئها في جميع الأزمان والأمكنة لما روي عن أنس بن مالك رضي الله تعالى عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «ما من عبد من أمتي أصبح يوم الجمعة وقرأ اثني عشرة مرة آية الكرسي ثم توضأ وصلى ركعتين إلا وقاه الله تعالى شر الشيطان وشر السلطان وكان بمنزلة من قرأ القرآن ثلاث مرات وتوج يوم القيامة بتاج من نور يضيء لأهل العرصات وأنه من قرأها أول الليل لا يدركه الشيطان وكذلك من قرأها أول النهار أنه سيد الملائكة مطيعاً لفهم كشف آية الكرسي». كذا في شمس المعارف. الثاني والعشرون: الآية الماحية لأن من قرأ هذه الآية العظيمة يمحو الله سيئاته ولا يكتب عليه إثم ما دام يقرؤها لما روي عن النبي ﷺ قال: «إن أعظم آية في القرآن آية الكرسي من قرأها بعث الله ملكاً يكتب من حسناته ويمحو من سيئاته إلى الغد من تلك الساعة». كذا في تنوير الأوراد لمحمد بن قطب الدين. الثالث والعشرون: الآية الدافعة لأن من قرأ آية الكرسي دفع الله تعالى عنه البلاء والأمراض والآلام والأخلاق الذميمة كلها ويتخلق بالأخلاق المحمدية بسبب أسرار هذه الآية العظيمة وتخرج الشياطين من البيوت ببركتها لما أخرج سعيد بن منصور والحاكم

مات على فراشه م غم من طلب الشهادة صادقاً أعطيتها ولم تصبه من قاتل في سبيل الله فواق ناقة فقد وجبت له الجنة ومن سأل الله القتل من نفسه صادقاً ثم مات أو قتل كان له أجر شهيد عه اللهم ارزقني شهادة في سبيلك واجعل موتي ببلد رسولك خ فإذا حضر الموت وجه إلى القبلة يس ويقول: اللهم اغفر لي وارحمني والحقني بالرفيق الأعلى خ م ت لا إله إلا الله إن للموت سكرات خ س ق اللهم أعني على غمرات الموت

والبيهقي عن أبي هريرة رضي الله تعالى عنه أن رسول الله عليه الصلاة والسلام قال: «سورة البقرة فيها آية سيدة أي القرآن ولا تقرأ في بيت فيه شيطان إلا خرج منه».

وأخرج الحافظ أبو محمد السمرقندي رحمه الله تعالى: عن كعب الأحبار رضي الله تعالى عنه قال: من واطب على قراءة قل هو الله أحد وآية الكرسي عشر مرات في ليل أو نهار استوجب رضوان الله الأكبر وكان مع أنبيائه أي في المحشر وعصم من الشيطان. كذا في الدر المنثور. وعن علي رضي الله عنه عن النبي عليه الصلاة والسلام أنه قال: «ما قرئت هذه الآية في دار إلا هجرتها الشياطين ثلاثين يوماً ولا يدخلها ساحر ولا ساحرة أربعين ليلة». كذا في روح البيان. الرابع والعشرون: الآية المحصنة لأن من قرأ آية الكرسي جعله الله تعالى في حصن الأطمه فيكون محفوظاً محروساً مما يخاف ويحذر منه. قال بعض الخواص: حصنوا أنفسكم بقراءة آية الكرسي كما يروى في الحديث أنه عليه الصلاة والسلام كان يقرأ آية الكرسي كل يوم سبع مرات ويحصن بها ذاته المحمدية. وقال بعض الخواص رحمه الله تعالى: يقرأ آية الكرسي إلى أطرافه من الجهات الست ويقرأ سابعاً ويشرب نفسه إلى آخر جوفه ويقال: هذا الترتيب حصن النبي ﷺ. وحكى أن رجلاً من التجار أخذ متاعاً كثيراً وأموالاً كثيرة وخرج من مصر إلى بلد آخر لانتفاع الكسب والتجارة فاتبعه خلفه لصوص من قطاع الطريق لتقطعه وتسرق أمواله فنزل التاجر ليلاً في القاهرة فقرأ آية الكرسي سبع مرات إلى الجهات الست ليجعلها حصناً في أطرافه وليبيت آمناً سالماً وهو يداوم على قراءتها والسارق أراد أن يقطعه ليلاً، فلما قرب إلى المكان الذي نزل فيه رأى سوراً محكماً في أطراف التاجر بحيث لا يمكن الوصول إليه أبداً ثم تركه القطاع في تلك الليلة لعدم وصولهم إليه فارتحل التاجر منه في طريقه ثم نزل إلى مكان واتبعه القطاع لتقطعه فأراه في حصن محكم بحيث لا يصل إليه أحد ثم تركه كذلك ثم ارتحل التاجر إلى طريقه فنزل إلى مكان آخر فرأه القطاع كالأول والثاني ولم يصلوا إليه أبداً ثم عرف السارق أن هذه أسرار من الخوارق فسألوا التاجر بأن قالوا: إنا نتبعك منذ ثلاث ليالٍ ما وصلنا إليك أبداً فأرأينا حصناً محكماً في أطرافك فأخبرنا عن هذه الخاصية؟ فقال: إني قرأت آية الكرسي سبع مرات في الجهات الست على نية الحصن والسور فحفظني الله فيه ببركة آية الكرسي. كذا في خصائص القدسي.

قال الشيخ البونوي قدس سره: أن من خاف من مجيء المصائب والبلايا والعدو فليتوجه إلى طرف العدو والبلايا فليقرأ آية الكرسي بعدد كلماتها أو بعدد حروفها فلم تضره المصائب والعدو حتى إنك إذا كنت في مكان مخوف فخطأ على شكل الدائرة بقراءة آية الكرسي وأدخل أنت وجماعتك في هذه الدائرة واجعل جماعتك من ورائك واقرأ آية الكرسي متوجهاً إلى العدو فإنهم لا يرونك ولا يضررونك. كذا في شمس المعارف. الخامس والعشرون: آية الولاية لأن من داوم على قراءة آية الكرسي يعامله الله بالطف والكرم وبالرفق والرحمة كما عامل الأولياء والأنبياء عليهم الصلاة والسلام لما أخرج ابن السني والدلمي عن أبي أمامة رضي الله تعالى عنه عن النبي ﷺ: «من قرأ آية الكرسي دبر الصلاة المكتوبة كان الرب يتولى قبض روحه بيده وكان كمن قاتل عن أنبياء الله تعالى حتى يستشهد». وروى الخطيب عن عبد الله بن عمر رضي الله تعالى عنهما قال: قال رسول الله ﷺ: «من قرأ آية الكرسي لم يتول قبض نفسه إلا الله تعالى».

وسكرات الموت ت يقول الله عز وجل: إن عبادي المؤمن عندي بمنزلة خير يحمدني وأنا أنزع نفسه من بين جنبه ومن حضر عنده فليلقنه لا إله إلا الله م عه من كان آخر كلامه لا إله إلا الله دخل الجنة دام س وإذا غمضه دعا لنفسه بخير فإن الملائكة يؤمنون على ما يقول فيقول: اللهم اغفر لفلان وارفع درجته في المهديين واخلفه في عقبه في الغابرين واغفر لنا وله يا رب العالمين وافسح له في قبره ونور لنا فيه م د ق ش ولبقل

قال بعضهم: ومعنى كون الرب يتولى قبض روحه أن يأمر ملك الموت بالرفق به في قبضها وإلا فالذي يتولى قبض أرواح جميع الخلائق إنما هو ملك الموت وأتباعه انتهى ولا يمنع من تأويله هذا قوله: فيما رواه أبو أمامة بيده لأن اليد هنا عبارة عن الرحمة والقدرة وإلا فهو تعالى منزّه عن الجارحة تعالى الله عما يقول الجاهلون علواً كبيراً، فذكرها هنا للإشارة إلى غاية الرفق والرحمة بقارئها فنسأل الله لي ولكم التوفيق لقراءتها على الدوام. السادس والعشرون: الآية المظهرة. لأنها لما كانت مظهر التجليات الإلهية والملاطفات الروحانية والانكشافات الربانية على قارئها، ويتخلق بالأخلاق الوجدانية ويتوجه بجذبتها القوية إلى الطريقة المحمدية ويفوز قارئ هذه الآية العظيمة على زمرة بين الإخوان يفوز فوزاً عظيماً في أيها الإخوان كونوا مع الله بقراءة هذه الآية العظيمة واسألوا الله بها ليعلمكم أسرارها وهو على كل شيء قدير وبالإجابة جدير فطوبى لمن داوم على قراءتها بصفاء القلب عن سفاسف الأخلاق وبالعزم إلى عالم السر والخلائق يتجلى بها حسن المعاملة مع الله في جميع الحالات وتوصله إلى الدرجات العليات. كذا في خصائص القدسي. السابع والعشرون: الآية المحضرة لأن هذه الآية العظيمة تحضر الملائكة لاستماعها ويجيئون خاصة لزيارة القارئ لها تعظيماً وتكريماً وتشريفاً وتفضيلاً كما روى سلمان الفارسي رضي الله عنه عن النبي ﷺ أنه قال: «من قرأ آية الكرسي في مرضه سهل الله تعالى عليه سكرات الموت وما مرت الملائكة ببيت فيه آية الكرسي إلا صفوا ولا مزوا بقل هو الله أحد إلا سجدوا ولا مروا بآخر سورة الحشر إلا جثوا على ركبهم». كذا في شمس المعارف.

قال الشيخ الكبير محيي الدين ابن العربي قدس سره: من قرأ آية الكرسي في الليل والنهار ألف مرة وداوم عليها أربعين يوماً والله والله العظيم وبحق القرآن العظيم ورسوله الكريم انكشف عليهم الروحاني حتى تجيء الملائكة لزيارة القارئ ويحصل له كل المرادات ويتصرف بما أرادته كالسلاطين والأكابر. كذا في خواص القرآن. الثامن والعشرون: الآية المحتوية لأن آية الكرسي محتوية على أسماء الله تعالى مما لم يحتو عليها غيرها لأن كل آية في كتاب الله تعالى غاية يذكر فيها اسم الله تعالى ست مرات وأما آية الكرسي فذكر فيها سبع عشرة مرة ظاهراً أو مضمراً أو معلناً وسائر الأقسام مرادة لها وهي مرادة لنفسها لا لغيرها فهي المتبوعة وما عداها تابعة وأشرف العلوم قد رأوا أوفرها ذخراً هو العلم الإلهي الباحث عن ذاته تعالى وصفاته الثبوتية والسلبية وآية الكرسي محتوية على ذكرهما ليس فيها غيرهما، وهذا يدل على عظم أصول الدين أعني الكلام. كذا في تفسير القدسي وفيها اسم الله الأعظم وهي خمسون كلمة وفيها سبع عشرة جلالة ظاهرة ومضمرة وسبع عشرة ميماً وسبع عشرة واواً حكاه أبو عبد الله القرطبي قدس سره قال ابن المنير رحمه الله القدير: آية الكرسي اشتملت على ما لم تشتمل عليه آية أخرى من أسماء الله تعالى وذلك أنها مشتملة على سبعة عشر موضعاً فيها اسم الله تعالى ظاهراً في بعضها ومستكناً في بعضها، وهي: الله لا إله إلا هو الحي القيوم وضمير لا تأخذه ولا عنده وبإذنه ويعلم وعلمه وشاء وكرسیه يؤده وضمير حفظهما المستتر الذي هو فاعل المصدر وهو العلي العظيم وإن عدت الضمائر المحتملة في الحي القيوم العليم العظيم والضمير المقدر قبل الحي على أحد الأعراب صارت اثنين وعشرين. كذا في الإتيان.

أمله: اللهم اغفر لي وله وأعقبني منه عقبى حسنة م عه وليقرأ سورة يس س د ق حب مس ويقول صاحب المصيبة: إنا لله وإنا إليه راجعون اللهم أجرني في مصيبي واخلف لي خيراً منها م وإذا مات ولد العبد قال الله تعالى لملائكته: قبضتم ولد عبدي؟ فيقولون نعم فيقول: ماذا قال عبدي فيقولون حمدك واسترجع فيقول: ابنوا لعبدي بيتاً في الجنة وسموه بيت الحمد ت حب ي فإذا عزى أحداً يسلم ويقول: إن لله ما أخذ

التاسع والعشرون: آية اسم الله الأعظم لما روي عن أسماء بنت يزيد رضي الله عنهما أنها قالت: سمعت رسول الله ﷺ يقول: «إن في هاتين الآيتين اسم الله الأعظم» وفي رواية أن في هاتين الآيتين ﴿وَاللَّهُ أَكْبَرُ﴾ و﴿لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾ [البقرة: ١٦٣] ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾ [البقرة: ٢٥٥]. كذا في المعالم. وروي عن النبي ﷺ قال: «اسم الله الأعظم في ثلاث سور في سورة البقرة ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾ وفي آل عمران: ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾ [آل عمران: ١، ٢] وفي طه: ﴿وَعَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ﴾ [طه: ١١١]. كذا في روح البيان.

وروي عن أبي أمامة رضي الله عنه مرفوعاً عن النبي ﷺ قال: «اسم الله الأعظم الذي إذا دعي به أجاب وإذا سئل به أعطى في ثلاث سور: في البقرة ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾ وفي آل عمران: ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾ وفي طه: ﴿وَعَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ﴾. كذا في خواص القرآن. ومن قرأ آية الكرسي بعدد كلماتها أو بعدد حروفها ثم دعا استجاب الله دعاءه وأعطاه سؤاله وقضى حاجته. وروي عن أبي هريرة رضي الله تعالى عنه. قال رسول الله ﷺ: إن الله تعالى يغضب على من لم يسأله ولا يفعل ذلك أحد غيره. وفي رواية عن النبي ﷺ قال: «من لم يدع الله تعالى غضب عليه قيل الحي القيوم اسم الله الأعظم» وكان عيسى عليه السلام إذا أراد أن يحيي الموتى يدعو بهذا الدعاء: يا حي يا قيوم ويقال: دعاء أهل البحر إذا خافوا من الغرق يا حي يا قيوم. الثلاثون: قضاء الحوائج لما قال ﷺ في وصية لعلي بن أبي طالب كرم الله وجهه ورضي عنه قال: إذا أردت حاجة فاقرا آية الكرسي ثم ابدأ برجلك اليمنى.

وقال الإمام الكوفي رحمه الله القوي: هذا مجرب لا شبهة فيه أن من قرأ آية الكرسي لتسهيل الأمور قبل شروعه سهل الله له الأمر. أعلم أن في آية الكرسي خواص لا تعد ولا تحصى فمن دأب على قراءتها وجد نفعها على قدرها. الحادي والثلاثون: آية السعادة. لأن مداومة آية الكرسي في الدنيا علامة السعادة في العقبى والفاسق والمنافق لا يداوم على قراءتها مع صفة الفسق والفجور كما قال ﷺ: «لا يواظب عليها إلا نبي أو صديق أو شهيد أي لا يداوم عليها وهو على صفة المنافق والفاسق إلا يبدل الله أحواله وأخلاقه إلى أخلاق الصديق والشهيد ببركة آية الكرسي فيكون من الصالحين» فعادت على قارئها أشعة شمس تلك القدرة القاهرة والصفات الباهرة بأنوار محت ظلمة كيد الشيطان وآفاته وأضاعت عليه مصابيح السلامة في جميع حالاته. وروي في الخبر أنه قيل: لو يعلم الأمير ما له في آية الكرسي لترك إمارته ولو يعلم التاجر ما له في آية الكرسي لترك تجارته ولو أن ثواب آية الكرسي قسم على أهل الأرض لأصاب كل واحد منهم عشرة أضعاف الدنيا. والثلاثون أثوب أي القرآن لما قال ﷺ في وصية أبي هريرة رضي الله عنه: «أكثر من قراءة الكرسي فإن بها يكتب لك بكل حرف منها أربعون ألف حسنة» وكذا قال ﷺ في وصية لعلي بن أبي طالب رضي الله عنه: «عليك بقراءة آية الكرسي فإن في كل حرف منها ألف بركة وألف رحمة». كذا في روضة المتقين. وقال ﷺ: «من قرأ آية الكرسي ليلة القدر كان أحب إلى الله تعالى من أن يختم القرآن في غيرها». كذا ذكره العلامة الأجهوري ولذا يستحب الإكثار من تلاوة آية الكرسي في جميع المواطن والأزمان. كذا ذكره النووي.

ولله ما أعطى وكل عنده بأجل مسمى فلتتصبر ولتحتسب خ م د س ق وكتب ﷺ لمعاذ يعزبه في ابن له بسم الله الرحمن الرحيم من محمد رسول الله إلى معاذ بن جبل سلام عليك فإني أحمده إليك الله الذي لا إله إلا هو أما بعد فأعظم الله لك الأجر وألهمك الصبر ورزقنا وإياك الشكر فإن أنفسنا وأموالنا وأهلنا وأولادنا من مواهب الله عز وجل الهينة وعواريه المستودعة يتمتع بها إلى أجل محدود ويقبضنا لوقت معلوم ثم افترض

وروى صاحب الفردوس عن أنس وأبي أمامة رضي الله عنهما أن النبي ﷺ قال: «من قرأ آية الكرسي في دبر الصلاة المكتوبة لم يمنعه من دخول الجنة إلا أن يموت» قال أنس رضي الله عنه: كان له مثل أجر نبي. وروي عن أنس بن مالك رضي الله عنه أنه قال: سمعت رسول الله ﷺ يقول: «إذا قرأ آية الكرسي وجعل ثوابها لأهل القبور أدخل الله قبر كل ميت من مشرق إلى مغرب أربعين نوراً ووضع الله قبورهم ورفع لكل ميت درجة ويعطي القارئ ثواب ستين نبياً وجعل الله تعالى لكل حرف ملكاً يسبح الله إلى يوم القيامة». وروي عن علي رضي الله عنه أنه قال: ما من مؤمن ومؤمنة يقرأ آية الكرسي ويجعل ثوابها لأهل القبور لا يبقى لأهل الأرض قبر إلا جعل الله فيه نوراً واتسع قبره من المشرق إلى المغرب فأعطاه الله تعالى بعدد كل ملك في السموات عشر حسنات وكتب للقارئ ثواب سبعين شهيداً وأعطاه ثواب مائة ألف دينار في سبيل الله. وكذا روي عنه أيضاً أنه قال: قبور الأموات بمنزلة الرباطات فلا تنسوا أهل القبور في قبورهم فإنهم يرجونكم كما يرجون المرابطون في سبيل الله. فإذا ذكر الحي ميتة بما أمكنه فكانما وجه فرساً إلى رباط طرطوس شراؤه ألف دينار فمما ينبغي أن يفعل كل يوم ذلك بعون الله تعالى. كذا في تفسير القدسي. الثالث والثلاثون: آية المختار لما أخرجه الحافظ عبد الرزاق عن عبد الله بن عمر رضي الله تعالى عنهم قال: إن الله تعالى اختار من الكلام القرآن واختار من القرآن سورة البقرة واختار من سورة البقرة آية الكرسي. كذا في الفيض القدسي فمن داوم على قراءة هذه الآية الجليلة يكون مختاراً عند الناس من الرجال والنساء وعند الله تعالى في الدنيا والآخرة. الرابع والثلاثون: الآية المخرجة لما أخرج سعيد بن منصور والحاكم والبيهقي عن أبي هريرة رضي الله تعالى عنه أن رسول الله ﷺ قال: سورة البقرة فيها آية سيدة أي القرآن لا تقرأ في بيت فيه شيطان إلا خرج.

وأخرج أبو عبيدة في فضائله والدارمي والطبراني والبيهقي وأبو نعيم في الدلائل عن ابن مسعود رضي الله تعالى عنه قال: خرج رجل من الإنس فلققه رجل من الجن فقال: هل لك أن تصارعني فإن صرعتني علمتك آية إذا قرأتها حين تدخل بيتك لم يدخله شيطان فصارعه فصصرعه الإنسي فقال تقرأ آية الكرسي فإنه لا يقرؤها أحد في بيته إلا خرج الشيطان منه فقيل لابن مسعود أهو عمر قال: من عسى أن يكون إلا عمر. وأخرج الطبراني والحاكم وأبو نعيم والبيهقي كلاهما في الدلائل عن معاذ بن جبل رضي الله تعالى عنه قال: ضم إلى رسول الله ﷺ تمر الصدقة فجعلته في غرفة لي فكنت أجد في كل يوم نقصاً فشكوت ذلك إلى رسول الله ﷺ فقال لي: هو عمل الشيطان فأرصدته ليلاً فلما ذهب هوى من الليل. قوله: هوى بوزن غنى أي ساعة من الليل أقبل على صورة الفيل فلما انتهى إلى الباب دخل من خلال الباب على غير صورته فدنا من التمر فجعل يلتقمه فشددت على ثيابي فتوسطت فقلت أشهد أن لا إله إلا الله وأشهد أن محمداً عبده ورسوله يا عدو الله وثبت إلى تمر الصدقة فأخذته وكانوا أحق به منك لأرفعنك إلى رسول الله ﷺ فيفضحك فعاهدني أن لا يعود. فعدوت إلى النبي عليه الصلاة والسلام فقال: ما فعل أسيرك فقلت: عاهدني أن لا يعود فخليت سبيله فقال: إنه عائد فأرصدته فرصدته الليلة الثانية فصنع مثل كذلك فصنعت مثل ذلك وعاهدني أن لا يعود فخليت سبيله ثم غدوت إلى النبي عليه الصلاة والسلام فأخبرته فقال: إنه عائد فأرصدته فرصدته الليلة الثالثة فصنع مثل ذلك

علينا الشكر إذا أعطى والصبر إذا ابتلى مواهب الله الهنيئة وعواريه المستودعة متعك به في غبطة وسرور وقبضه منك بأجر كثير الصلاة والرحمة والهدى إن احتسبت فاصبر ولا يحبط جزعك أجرك فتندم واعلم أن الجزع لا يرد شيئاً ولا يرفع حزناً وما هو نازل فكان والسلام. مس مر ولما توفي ﷺ عزتهم الملائكة السلام عليكم ورحمة الله وبركاته إن في الله عزاء من كل مصيبة وخلفاً من كل فائت فبالله فتقوا وإياه فارجو قائماً،

فقلت: يا عدو الله عاهدتك مرتين وهذه الثالثة فقال: إني ذو عيال وما جنتك إلا من نصيبين ولو أصبت شيئاً دونه ما أتيتك، ولقد كنا في مدينتكم هذه حتى بعث صاحبكم فلما نزل عليه آيتان ففرزنا منهما فوقعنا نصيبين ولا يقرآن في بيت إلا لم يلج فيه الشيطان فإن خليت سبيلي علمتكمهما. قلت: نعم قال: آية الكرسي وآخر سورة البقرة آمن الرسول إلى آخرها فخلت سبيله ثم غدوت إلى رسول الله ﷺ فأخبرته بما قال: قال فقد صدق الخبيث وهو كذوب قال: فكنت أقرؤها بعد ذلك فلا أجد فيه نقصاً.

وأخرج الطبراني وأبو نعيم عن أبي أسيد الساعدي. أسيد على وزن أمير رضي الله تعالى عنه أنه قطع تمر حائط فجعله في غرفة فكانت الغول تخالفه إلى مشربته فسرق تمره وتفسده عليه فشكا ذلك إلى النبي عليه الصلاة والسلام فقال: تلك الغول يا أبا أسيد فاستمع عليها فإذا سمعت اقتحامها قل بسم الله أجيبني رسول الله ﷺ فقالت الغول: يا أبا أسيد اغفني أن تكلفني أن أذهب إلى رسول الله ﷺ وأعطيك موثقاً من الله تعالى أن لا أخالفك إلى بيتك ولا أسرق تمرك وأذلك على آية تقرؤها على أئاثك ولا يكشف غطاؤك فأعطيتها الموثق الذي رضي به منها: فقالت الآية التي أدلك عليها آية الكرسي فأتى النبي عليه الصلاة والسلام: فقص عليه القصص فقال: صدقت وهي كذوب. وأخرج الحاكم عن ابن عباس رضي الله تعالى عنهما قال: كان رسول الله ﷺ نازلاً على أبي أيوب في غرفة وكان طعامه في سلة في المخدع فكانت تجيء من الكوة كهيئة السنور تأخذ الطعام من السلة فشكا ذلك إلى رسول الله ﷺ فقال: تلك الغول فإذا جاءت فقل عزم عليك رسول الله ﷺ أن لا تبرحي فقالت: يا أبا أيوب دعني هذه المرة فوالله لا أعود فتركها ثم قالت: هل لك أن أعلمك كلمات إذا قلتها لا يقرب بيتك شيطان تلك الليلة وذلك اليوم ومن الغد قال: نعم قالت: اقرأ آية الكرسي فأتى رسول الله ﷺ فقص عليه القصص فقال: صدقت وهي كذوب.

وأخرج الإمام أحمد وابن أبي شيبة والترمذي والحاكم وأبو نعيم عن أبي أيوب الأنصاري رضي الله تعالى عنه أنه كان له تمر في سلة له وكانت الغول تجيء فتأخذه فشكا إلى النبي ﷺ فقال له: إذا رأيتها فقل: بسم الله أجيبني رسول الله ﷺ فجاءت فقال لها: فأخذها فقالت: إني لا أعوذ فأرسلها فجاء إلى النبي ﷺ فقال: ما فعل أسيرك قال: أخذتها فقالت: إني لا أعوذ فأرسلها فقال: إنها عائدة فعادت فأخذها فقالت: أرسلني وأعلمك شيئاً تقوله: فلا يقربك شيء وهي آية الكرسي فأتى النبي ﷺ فأخبره فقال: صدقت وهي كذوب. وأخرج البيهقي عن بريدة رضي الله تعالى عنه قال: كان لي طعام فتبينت فيه النقصان فكنت في الليل فإذا غول قد سقطت عليه فقبضت عليها فقلت: لا أفارقك حتى أذهب بك إلى رسول الله ﷺ فقالت: إني امرأة كثيرة العيال لا أعود فجاءت الثانية فأخذتها فقالت: ذرني حتى أعلمك شيئاً إذا قلت لم يقرب متاعك أحد منا إذا أويت إلى فراشك فاقرأ على نفسك ومالك آية الكرسي فأخبرت النبي ﷺ فقال: صدقت وهي كذوب.

وأخرج المحاملي عن أبي أيوب الأنصاري رضي الله عنه قال: كان لنا تمر في سهوة أراه ينقص كل يوم من غير أن يأخذ منه شيئاً فقال رسول الله ﷺ: تلك جنية أو غول يأكل طعامك وستجدها هرة فإذا رأيتها فقل بسم الله أجيبني رسول الله ﷺ فانطلقت دخلت البيت فإذا سنور في التمر فقلت: بسم

المحروم من حرم الثواب والسلام عليكم ورحمة الله تعالى وبركاته. مس ودخل رجل أشهب اللحية جسيم صبيح فتخطى رقابهم فبكى ثم التفت إلى الصحابة فقال: إن في إلى عزاء من كل مصيبة وعوضاً من كل فائت وخلفاً من كل هالك فإلى الله فأنبيوا وإليه فارغبوا ونظروا إليكم في البلاء لم يجبر وانصرف. فقال أبو بكر وعلي رضي الله تعالى عنهما: «هذا الخضر عليه السلام» مس ومن رفع الميت على السرير أو حملة فليقل:

الله أجيب رسول الله ﷺ فإذا هي عجوز جالسة فقلت يا عدوة الله انطلقني إلى رسول الله ﷺ فقالت. أنشدك الله يا أبا أيوب لما تركتني فلن أعود فتركتهما ثم عدت إلى النبي ﷺ فقال: ما فعل الرجل وأسيره فقلت: أخذتها يا رسول الله فناشدتني فتركتهما فحلفت أن لا تعود فقال: كذبت فإنها تعود فانطلقت فإذا سنور في البيت قلت: بسم الله أجيب رسول الله ﷺ قالت: أنشدك بالله يا أبا أيوب لما تركتني فوالله لا أعود أبداً فتركتهما ثم عدت إلى النبي ﷺ فقال: ما فعل الرجل وأسيره فأخبرته فقال: كذبت ستعود فأخذتها الثالثة فقلت: يا عدوة الله زعمت إنك لا تعودين قالت: يا أبا أيوب اتركني فوالله لأعلمنك شيئاً إذا قلته حين تصبح لن يدخل بيتك شيطان حتى تمسي وإذا قلته حين تمسي لن يدخل الشيطان بيتك حتى تصبح قلت: ما هو؟ قالت: آية الكرسي قال ﷺ: صدقت وإنها لكذوب. أقول: وهذه الروايات تدل على وجود الغول. وفي القاموس: الغول بالضم الهلكة والداية والسعلاة والحية وساحر الجن وشيطان يأكل الناس أو دابة رأتها العرب وعرفتها وقتلها تأبط شراً ومن يتلون ألواناً من الجن والسحرة اهـ. كذا في الفيض القدسي.

الخامس والثلاثون: أنهم أي القرآن لما أخرجه ابن ماجه عن عوف بن مالك رضي الله تعالى عنه أنه قال: جلس أبو ذر رضي الله عنه إلى رسول الله ﷺ فقال يا رسول الله: إنما أنزل عليك آية قال الله: ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾ [البقرة: ٢٥٥] حتى تختم. كذا في الفيض القدسي. السادس والثلاثون: الآية الطاردة لما أخرجه عمر النسفي عن أبي هريرة رضي الله عنه أنه قال: قال جبريل لرسول الله ﷺ أن عفريتاً من الجن يكيدك فاطرده عنك آية الكرسي وفي الخبر من قرأ آية الكرسي عند منامه تبعث الله إليه ملكاً يحرسه حتى يصبح. وعن أبي هريرة رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال: «من قرأ هاتين الآيتين حين يصبح حفظه بهما حتى يمسي آية الكرسي وأول حم المؤمن إلى قوله إليه المصير». وعن معقل بن يسار رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال: «من قرأ عشر آيات من سورة البقرة أربعاً من أولها وآية الكرسي واثنين بعدها وثلاث آيات من آخرها في ليلة لم يقربه شيطان ولا شيء يكرهه في أولاده وأهله ولا تقرأ على مصروع إلا أفاق من جنونه» بذلك. كذا في تفسير التيسير. وأخرج الديلمي في الفردوس عن عائشة رضي الله عنها أن النبي ﷺ قال: «من قرأ من أول البقرة أربع آيات وآية الكرسي والآيتين بعدها والثلاث من آخرها في ليلة كلاًه الله تعالى أي حفظه في أهله ولده وماله ودينه وآخرته».

وأخرج الإمام أحمد والطبراني عن أنس رضي الله عنه أن رسول الله ﷺ سأل رجلاً هل تزوجت قال: لا وليس عندي ما أنزوج به، قال: أوليس معك قل هو الله أحد؟ قال: بلى، قال ربع القرآن: أليس معك قل يا أيها الكافرون؟ قال: بلى، قال ربع القرآن أليس معك إذا زلزلت الأرض؟ قال بلى؟ قال ربع القرآن أليس معك إذا جاء نصر الله؟ قال: بلى قال: ربع القرآن أليس معك آية الكرسي؟ قال بلى؟ قال ربع القرآن فتزوج. فأقول: ولا ينافي هذا ما ورد أن قل هو الله أحد تعدل ثلث القرآن لأنه يحتمل أن رسول الله ﷺ أعلم بذلك بعد ذلك ولعل أمره بالتزويج حسبما ذكر إما أن يجعل تعليم ذلك صدقاً أو لأن بركة حفظه لذلك توسع عليه فلا يخشى ضيقاً في تزوجه والله تعالى أعلم. كذا في الفيض القدسي. السابع والثلاثون: آية النصر. الثامن والثلاثون: آية الشاكرين. التاسع والثلاثون: آية الذاكرين. الأربعون: آية النبي ﷺ وأحاديث هذه الأسماء الخمسة مذكورة في الفصل الآتي:

بسم الله. مو ص وإذا صلى عليه كبر ثم قرأ الفاتحة ثم صلى على النبي عليه الصلاة والسلام ثم قال: «اللهم عبدك وابن أمتك يشهد أن لا إله إلا أنت وحدك لا شريك لك ويشهد أن محمداً عبدك ورسولك أصبح فقيراً إلى رحمتك وأصبحت غنياً عن عذابه تخلى من الدنيا وأهلها إن كان زاكياً فزكه وإن كان مخطئاً فاغفر له، اللهم لا تحرمتنا أجره ولا تفضلنا بعده». مس اللهم اغفر له وارحمه وعافه واعف عنه وأكرم نزله ووسع مدخله

maya devam eden kimseye büyük müjde ve hızlı kabul olma vardır. Allahü Teâlâ beni ve sizi Âyetül-kürsîye devam etmeye muvaffak kılsın ÂMİN.

Birinci İsmi: Âyetül-Kürsîdir. Çünkü kendisinde Kürsî ismi zikredilmiştir. Veya rivâyet olundu ki, Şüphesiz Allahü Teâlâ Kürsîyi, yedi kat gökleri kuşatıcı olduğu halde yarattı. Bu yedi kat gökler de Kürsînin yanında çöle atılmış küçük bir halka gibi oldular.

Allahü Teâlâ bu Kürsînin sağına on bin ve soluna on bin, başka Kürsî yerleştirdi. Ve o Kürsîlerden herbirinin üzerine bir melek oturttu ki; o melekler hem Âyetü'l-Kürsîyi okurlar ve hem de onun sevâbını, Ümmet-i Muhammed'den (s.a.v.) Âyetü'l-Kürsîyi okuyan kimselerin defterlerine yazarlar. Ve Allah Kaleme Âyetü'l-Kürsîyi etraflarına yazmasını emretti. Ve kim Âyetü'l-Kürsîyi okumaya devam ederse, Allahü Teâlâ o kimseye kıyâmet günü Âyetül-Kürsînin tartışının ve ağırlığının miktarınca sevâb verir. Delâilün-Nübüvvede de böyledir.

İbni Cerîr, Ebuş-Şeyh, İbni Merdeveyh, Beyhakî; Ebu Zerr Gıfârîden (r.a.) rivayet ettiler: Hz. Ebû Zerr (r.a.) Rasûlullah'a (s.a.v.) Kürsînin ne olduğunu sordu. Rasûlullah da (s.a.v.) buyurdu ki:

"Ey Ebâ Zerr! Yedi kat gökler ve yedi kat yerler Kürsînin yanında ancak, sahraya (büyük çöle) atılmış küçük bir halka gibidir. Yedi kat gökler ve yedi kat yerler ve Kürsî de Arşın yanında ancak çöle atılmış küçük bir halka gibidir. Zira Arş'ın Kürsî üzerine olan fazileti, büyük çölün o halkaya olan fazileti (üstünlüğü) gibidir."

Ebuş-Şeyh ve Ebû Naîm; Hz. Alî'den (k.v.) merfu' olarak rivayet ettiler buyurdu ki:

"Kürsî incidir. Kalem de incidir. Kalemın uzunluğu yediyüz senelik mesafedir. Kürsînin uzunluğunu ise ancak (Allahü Teâlâ'nın bildirmiş olduğu) âlimler bilirler."

İbni Cerîr ve İbni Ebî Hâtem; Es-Süddî'den rivayet ettiler, dedi ki:

"Şüphesiz gökler ve yer; Arş'ın önünde olan Kürsî'nin içindedir." Dürr-ü Mensûr'da da böyledir.

Haberlerde şöyle gelmiştir: Hamele-i Arş ile Hamele-i Kürsî (onları kaldıran melekler) arasında yetmiş tane zulmetten perde ve yetmiş tane nûrdan perde vardır. Onlardan herbirinin ağırlığı beşyüz senelik mesafededir. Eğer bu perdeler olmasaydı. Hamele-i Kürsî (onu taşıyan melekler) Hamele-i Arş'ın nûrundan elbette yanarlardı. Hamele-i Arş'da Kerbiyyûn'dür ki; onlar meleklerin efendileri ve ileri gelenleridirler." Ravnekut-Tefâsîr'de de böyledir.

Ebuş-Şeyh; İkrime'den (r.a.) rivayet etti buyurdu ki: "Güneş, Kürsînin nurdan olan yetmiş cüzünden (parçasından) bir cüzdür. Kürsî ise, Arş'ın nurdan olan bir cüzünden meydana gelen yetmiş cüz (parçadır) dür." Dürr-u Mensûrda da böyledir.

İkinci İsmi ise: A'zamül-âyâtır. (Yani Âyetlerin en büyüğü)

Übey Ibnu Ka'b (radiyallahu anh) anlatıyor:

- "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) bana: "Ey Ebu'l-Münzir, Allah'ın Kitabından ezberinde bulunan hangi âyetin daha büyük olduğunu biliyor musun?" diye sordu. Ben: "O Allah ki, O'ndan başka ilah yoktur, O, Hayy'dır, Kayyûm'dur (yani diridir her şeye kıyam sağlayandır)"¹ -ki buna Ayet'ü'l-Kürsî denir- dedim. Göğsüme vurdu ve: "İlim sana mübârek olsun ey Ebu'l-Münzir!" dedi."²

Bazı rivâyetlerde de; Rasûlullah (s.a.v.) bu cümleyi üç defa tekrarlamış ancak Übeyy bin Ka'b (r.a.) teeddüben, edebinin iktizasınca cevap vermemiştir.

Ebû Münzir, Übeyy bin Ka'b'ın (r.a.) künyesidir. Tirmizî ve diğerleri şunu da ilâve etmişlerdir: Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Nefsimi yed-i kudretinde tutan Allah'a yemin olsun ki: Şüphesiz bu âyetin bir dili ve iki dudağı vardır ki; Arş'ın ayağı yanında Melik olan Allah'ı takdis, tenzih eder."

Hatîb; Enes'den (r.a.) rivayet etti: Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki, "Kur'ân'ın âyetlerinin hangisi (kadr-u kıymeti) daha büyüktür biliyor musunuz?" Ashâb-ı Kiram da:

"Allah ve Rasûlü daha iyi bilir." Dediler. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Allahü Lâ ilâhe illâ hüvel-hayyül-kayyûm..'dir." Dürr-u Mensûrda da böyledir.

Hâris bin Ebî Ümâme El-Hasan'dan (r.a.) mürsel olarak rivayet etti: "Kur'ân'ın en faziletlisi Bakara sûresidir. Kur'ândaki en büyük âyet de Ayetül-Kürsîdir." El-İtkânda da böyledir.

Dâremî Rebi' bin Abdullah'dan (r.a.) rivayet etti: Bir adam Rasûlullah'a (s.a.v.)

- "Yâ Rasûlellah! Allah'ın Kitâbındaki hangi âyet (kıymeti) daha büyüktür?" diye sordu. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) cevaben buyurdu ki,

- "Ayetül-Kürsî; Allahü Lâ ilâhe illâ hüvel-hayyül-kayyûm..'dir." O kimse yine sordu:

" Allah'ın Kitâbından hangi âyetin sana ve ümmetine isâbet etmesini (dokunmasını) seviyorsun?" Rasûlullah (s.a.v.) cevaben buyurdular ki:

¹ (Bakara, 225

² Müslim, Mûsâfirin 258, (810); Ebu Dâvud, Vitr, 17, (Salât 325, (1460).

"Bakara sûresinin son kısmı. Çünkü o kısım Allah'ın Arş'ının altındaki rahmet hazinesindendir. Dünya ve âhiretteki hiçbir hayrı terk etmemiş tamamını içine almıştır.

Ebû Ubeyd, İbni Durays, Muhammed bin Nasr; İbni Mes'ud'dan (r.a.) rivayet ettiler; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki,

"Allah, gökten, yerden, cennetten ve cehennemden hiçbirini Bakara sûresinde ki Allahü Lâ ilâhe illâ hüvel-hayyül-kayyûm âyetinden (kadr u kıymet olarak) daha büyük olarak yaratmamıştır."

İmam Ahmed, İbni Darîs, Hâkim ve Beyhakî; Ebu Zer Gîfâriden (r.a.) rivayet ettiler. Dedi ki: "Rasûlullah'a (s.a.v.) sordum:

"Yâ Rasûlellah! Senin üzerine inen âyetlerin (kadr u kıymeti) en büyüğü hangisidir?"

Rasûlullah da (s.a.v.) buyurdular ki: "Âyetül-Kürsî; Allahü Lâ ilâhe illâ hüvel-hayyül-kayyûm..'dir."

Saîd bin Mensûr, İbni Münzir, Taberânî, İbni Darîs, Hervî ve Beyhakî; İbni Mes'ud'dan (r.a.) rivayet ettiler; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Şüphesiz Allah'ın Kitâbındaki en büyük âyet; Allahü Lâ ilâhe illâ hüvel-hayyül-kayyûm..'dir."

Buhârî kendi tarihinde ve Taberânî güvenilir ricâlin senediyle Eska'ı Bekrî ve Devâileden (r.a.) rivayet ettiler:

Rasûlullah (s.a.v.) mühâcirlerin olduğu Suffa'ye geldiğinde orada bulunanlardan birisi kendisine sordu: "Kur'ân'daki âyetlerden hangisi daha büyüktür?" Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) buyurdular ki; Âyetülkürsidir diyerek sonuna kadar okudular.

Ebû Ubeyd; Seleme bin Kays'dan (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Allah ne Tevrat'ta, ne İncil'de, ne de Zebûr'da "Allâhü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyuum." Âyetinden daha (kadr u kıymeti) büyük bir âyet indirmemiştir."

Saîd bin Mensûr, İbni Darîs ve Beyhakî; İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet ettiler, buyurdu ki: "Allah, gökten, yerden, ovoidan ve dağdan hiçbirini Âyetül-Kürsî'den (kadr u kıymet olarak) daha büyük olarak yaratmamıştır."

Veki', Hâris ve Muhammed bin Nasr ve İbni Darîs; El-Hasan'dan (r.a.) rivayet ettiler; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kur'ân'ın en faziletlisi (sûre olarak) Bakara sûresidir. Kur'ân'daki âyetlerin en büyüğü Âyetül-Kürsîdir. Şüphesiz Şeytanlar kendi içerisinde Bakara sûresi okunan evden kaçıp uzaklaşırlar."Dürr-ü Mensûrda da böyledir.

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kur'ân'daki âyetlerin (kadr u kıymeti) en büyüğü Âyetül-Kürsîdir. Kim onu okursa, Allah bir melek gönderir ki;

onun o saatten ertesi güne kadar hasenatını yazar ve kötülüklerini siler." Muhammed bin Kutbuddin'in Tenvîrül-Evrad'da da böyledir.

İbni Merdeveyh, Şîrâzî, Herevî; İbni Ömer'den (r.a.) rivayet ettiler:

"Ömer bin Hattab'dan (r.a.) birgün insanların bulunduğu bir yere çıktı ve şöyle buyurdu:

"Hanginiz bana, Kur'ân'daki âyetlerin en büyüğünü, en çok daha âdil, en çok korku veren ve en çok ümid veren âyetten haber verebilir?"

Bunun üzerine orada bulunanlar sustu. İbni Mesûd (r.a.) dedi ki: Rasûlullah'dan (s.a.v.) işittim ki: "Kur'ân'daki âyetlerin (kadr u kıymeti) en büyüğü Allâhü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm'dür. En çok adâleti bildiren âyet; "İnnellâhe ye'mûru bil adli vel-ihsan..." dır. Kur'ân'daki âyetlerin en çok korku vereni; "Femen ya'mel miskale zerratin hayran yerahü ve men ya'mel miskâle zerretin şerran yerahü" dür. Kur'ân'daki âyetlerin en çok ümid vereni; Kul yâ ibâdiyyellezîne esrafû alâ enfûsihim lâ teknetû min rahmetillâhi."dir. Dürr-ü Mensûr'da ve Feyzül-Küds'de de böyledir.

Hz. Alî'den (k.v.) rivayet edildi; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki, "Bu âyet bir evde okunduğunda mutlaka o evden şeytanlar otuz gün uzaklaşıp göç ederler. Ve o eve kırk gece sihirbaz erkek ve kadın giremez. Yâ Alî o âyeti çocuğuna, ehline ve komşuna öğret. Kur'ân'da ondan daha büyük âyet inmemiştir." Rûhul-Beyân'da da böyledir.

İmam Ahmed, İbni Darîs, Hâkim ve Beyhakî; Ebu Zer-ı Ğîfâriden (r.a.) rivayet ettiler dedi ki: "Rasûlullah'a (s.a.v.) sordum:

"Yâ Rasûlellah! Senin üzerine inen âyetlerin (kadr u kıymeti) en büyüğü hangisidir?"

Rasûlullah da (s.a.v.) buyurdular ki: "Âyetül-Kürsî; Allâhü Lâ ilâhe illâ hüvel-hayyül-kayyûm.. 'dir." Feyz-i Kudsîde de böyledir.

Sen bil ki: Şüphesiz ki büyük olan şey; Allah'ın ve rasûlünün büyük gördüğü ve iki dünyâda da kıymetini yücelttiği şeylerdir. Yoksa insanların büyülttüğü ve yücelttiği şeyler değildir. Zira bazen insanlara göre çok büyük olan şey, Allâhü Teâlâ katında çok hakir olabilir. Ancak bunun aksi asla olamaz.

Peygamber (s.a.v.) kendi ümmeti hakkında çok büyük ve saygıdeğerdir. Şeyh'te kendi müridi hakkında büyüktür ve Hoca da kendi talebesi hakkında çok büyük ve saygıdeğerdir. Zira onun akli Allah'ın sıfatlarının künhünü ihâta etmekten kâsırdır. (Yani insanın akli Allâhü Teâlâ'nın sıfatlarının hakikatini anlamaktan âcizdir) Eğer ona müsâvi olsa veya onu geçse, kendisine izâfe edilmekle büyük olmaz.

Âyetül-Kürsî Kur'ân âyetlerinin (kadr u kıymeti) en büyük âyeti olunca, mü'minlerin onu çokça okumaya devam etmeleri münasip oldu. Çünkü

onunla büyük bir ecire, (sevâba) çokça menfaata ve yüce bir kadr u kıymette nâil olurlar.

Kim Âyetül-Kürsîyi fasıllarının, duraklarının sayısı olan on yedi defa okumaya veya kelimelerinin sayısı olan elli defa okumaya veya harflerinin sayısı olan yüz yetmiş defa okumaya veya peygamberlerin (s.a.v.) ve Tâlût'un ashâbının sayısı olan ve Bedir savaşına katılanların sayısı olan üçyüz on üç defa okumaya devam ederse ki, bu mübârek bir sayıdır, bu kimseye talep etmiş olduğu makam, mevki ve arzulanmış olduğu şey mutlaka verilir. Ve bu ayet-i kerimedeki azîmet (büyüklük) sıfatı okuyan kimse üzerine geri döner ki; o kimse cesaretli olur, heybetli görünür ve halk arasında sevimli olur.

Şeyh Bûnî (r.a.) dedi ki: "Âyetül-Kürsîyi okumaya devam eden kimseye varlık âlemindekiler itaat ederler ve hiç kimse de ona zarar vermeye güç yetiremez. Yaşadığı zamanda kimse ona sözle, fiille ve herhangi bir amelle zarar ve ziyanda bulunamaz.

Bir kimse reis, başkan ise, kendisine tâbi olanların kendisine itaat etmesi için Âyetül-Kürsîyi okumaya devam eder. Tefsîr-i Kudî'de de böyledir.

Üçüncü İsmi ise: Kur'ân âyetlerinin seyyididir.

Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivâyet edildi; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her şeyin bir yücresi, yükseği vardır. Kur'ân'ın en yücresi, yükseği de Bakara sûresidir. Bu sûrede de bir âyet vardır ki; o Kur'ân âyetlerinin efendisidir. (O âyet) Âyetül-Kürsîdir." Tecrîd'de de böyledir.

İbnül-Enbârî ve Beyhakî; Alî bin Ebî Tâlib'den (r.a.) rivayet ettiler: Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kur'ân âyetlerinin efendisi (seyyidi) Allâhü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyuum'dür. " Ed-Dürrül-Mensûr'da da böyledir.

Sâîd bin Mensûr, Hâkim ve Beyhakî; Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet ettiler: Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Bakara sûresi ki; onda Kur'ân âyetlerinin efendisi vardır. İçerisinde şeytan bulunan bir evde okunmasın ki; mutlaka şeytan oradan çıkar. O, Âyetül-Kürsîdir." Ed-Dürrül-Mensûr'da da böyledir.

Âyetül-Kürsî'nin efendiliği (seyyidliği) hak etmesinde; kendisinde "hayyül kayyuum" ism-i şeriflerinin bulunması yeterlidir. Çünkü bu ism-i şerifler İsm-i A'zamdırlar.

Nitekim peygamberlerin efendisinden (s.a.v.) vârid olan haber ve bu hususta ashâb-ı kirâmın müzakereleri vardır. Hz. Alî (r.a.) onlara dedi ki:

-"Âyetül-Kürsîden ne haber?" Sonra Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

-"Ey Alî! Beşerin efendisi Âdem'dir. (a.s.) Arapların efendisi Muhammed'dir. (s.a.v.) Ancak övünme yoktur. İranlıların efendisi Selmandır. Rumların seyyidi (efendisi) Suheybdir. Habeşîlerin efendisi Bilaldir. Dağla-

rin seyyidi Tûr-i Sinâdır. Ağaçların efendisi Sedirdir. Ayların efendisi Mu-harremdir. Günlerin efendisi Cumadır. Sözlerin efendisi Kur'ândır. Kur'ân'ın efendisi ise Âyetül-Kürsîdir." Onda da elli kelime vardır. Her ke-limede elli bereket vardır." Deylemî rivayet etmiştir. Câmius-Sağîrde de böyledir.

Kim saatlerinde Âyetül-Kürsîyi okumaya devam ederse, ondaki efendi-lik vasfı okuyanına sirâyet eder ki; dünyâda ve âhirette insanlar arasında seyyid (efendi) olur.

Bu sebeble Havass'dan bazıları dedi ki: Kim Allahü Teâlâ katında ve in-sanlar yanında seyyid, efendi olmayı arzu ederse, Âyetül-Kürsîyi hergün kelimelerinin veya harflerinin sayısınca okumaya devam etsin. Çünkü ken-di nefsinde efendiliği vasfetmeye (anlatmaya) güç yetiremeyeceği bir şe-kilde yenileyerek elde eder.

El-Havâss'da da böyledir.

Dördüncü İsmi ise: Kur'ân Âyetlerinin Efdali (en üstünü)

İmam Beğavî; Mu'cemüs-Sahâbe'de ve ve İbni Asâkir; Kendi Târihinde; Rabîa bin Hâris'den rivayet ettiler buyurdu ki: Rasûlüllah'a (s.a.v.) soruldu:

"Kur'ân âyetlerinin en faziletlisi hangisidir?" Rasûlüllah (s.a.v.) cevaben buyurdu ki:

"Kendisinde Bakara zikredilen sûredir." Yine soruldu ki:

"Bakaranın âyetlerinin en faziletlisi hangisidir?" Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Âyetül-Kürsî'dir ve Bakara sûresinin son kısmıdır ki; çünkü o Arş'ın al-tından inmiştir."

Vekî' ve Ebû Zer Hirevî; Teysîr'den rivayet etti buyurdu ki:

İbni Abbas'a (r.a.) sordum: "Kur'ân'daki sûrelerin en faziletlisi hangisi-dir?" Cevaben buyurdu ki, "Bakara sûresidir." Tekrar sordum: "Hangi âyet lâhâ faziletlidir?" Cevaben buyurdu ki: "Âyetül-Kürsîdir."

HİKAYE

İbni Darîs, El-Hasan'dan rivayet etti:

Adamın birinin kardeşi ölmüştü; onu rüyasında gördü ve ona sordu:

"Ey Kardeşim! Siz amellerin hangisini daha faziletli buluyorsunuz?" O da cevaben dedi ki: "Kur'ân'ı daha üstün buluyoruz." Yine sordu:

"Kur'ân âyetlerinin hangisi daha faziletlidir?" O da cevaben dedi ki:

"Âyetül-Kürsî; Allâhü İlä ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm'dür. Yine sor-du:

"Bizim için bir şey umarmısınız?" O da cevaben dedi ki:

"Şüphesiz siz amelde bulunursunuz ancak bilmezsiniz. Biz ise biliriz ancak amel edemeyiz." Dürr-ü Mensûr'da da böyledir.

Bu fakir der ki: "Rasûlullah'ın (s.a.v.) yakınında komşu olduğum zamanda Ravza-i Mutahhara'da bir rüya gördüm; Rasûlullah (s.a.v.) bize haber vererek buyurdu ki: "Kur'ân âyetlerinden en faziletli (en üstün) olanı; Allâhü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm'dür."

İmam Beğavî, Ebû Kâsım Abdullah Mu'ceminde; Rabîa'dan, o da Amr'dan, o da Dımışkı'den, o da Cüresî'den rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kur'ân sûrelerinin en faziletlisi Bakaradır. Kur'ân âyetlerinin en faziletlisi (üstünü) de Âyetül-Kürsîdir.

Rasûlullah'ın (s.a.v.) bu kavli; "Şüphesiz Kur'ân'ın en faziletlisi (en üstün kısmı) El-Hamdü Lillâhi rabbil-âlemîn'dir" hadisine ters değildir. Çünkü murad: Şüphesiz Bakara sûresi sûrelerin en faziletlisidir ki: kendisinde hükümler tafsilatlıca açıklanmış, misaller verilmiş ve deliller ikâme edilmiştir ki; onda olan şeylere diğer sûreler şâmil olup içine alamamıştır. Câmius-Sağirde de böyledir.

Beşinci İsmi: Kur'ân Âyetlerinin En Şerefli (Eşrefi)

Muhammed bin Nasr; İbnî Abbas'dan (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kur'ândaki sûrelerin en şerefli ve Kur'ân'daki âyetlerin en şerefli (eşrefi) Âyetül-Kürsîdir." Dürr-ü Mensûrdur.

Ebû Zer-ı Ğifârî (r.a.) sordu:

"Yâ Rasûlellah! Kur'ân'daki âyetlerin eşrefi (en şerefli) hangisidir?" Rasûlullah (s.a.v.) cevaben buyurdu ki: "Âyetül-Kürsîdir. Semavat (gökler) ve arz (yer) Kürsiye nisbetle, yeryüzüne atılmış bir halka gibidir. Şâyet gökler, yerler ve onların içerisindekiler mizânın bir kefesine konsa, diğer kefesine de Âyetül-Kürsî konsa, elbette Âyetül-Kürsî daha ağır gelir." Tefsîrde de böyledir.

İbni Abbas (r.a.) dedi ki: "Kur'ân'daki âyetlerin en şerefli Âyetül-Kürsî Allâhü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm'dür." Tefsîr-i Kurtubî'de de böyledir.

Bu azîm (büyük) olan Âyet-i kerimenin faziletinin beyanı:

Akli yönden şu şekildedir: Şüphesiz ki bir şeyi bilmenin ve zikretmenin fazileti; bilinen ve zikredilen şeye tabidir.

Her ne zaman mezkur (hatırlanan) olan şey ne kadar büyük olursa, malum (bilinen) olan şey de ne kadar şerefli olursa, anma ve bilme de o

derece büyük ve şerefli olur. Hal böyle olunca Rabül-izzet olan Allah'dan daha büyük anılan ve O'ndan daha şerefli bilinen bir şey yoktur. Şüphesiz ki Âyetül-Kürsî, Allahü Teâlâyı bir zikir ve O'nu bilmedir. Bu sebeble Âyetül-Kürsî, diğer âyetlerden daha büyük ve daha şereflidir. Tefsîr-i Kudsî'de de böyledir.

Kim kelimelerinin adedince veya harflerinin adedince hergün Âyetül-Kürsî okumaya devam ederse, Onda bu eşrefiyyet sıfatı onu okuyan kimseye döner ki; o kimse onunla Allahü Teâlâ katında ve insanlar yanında şerefli, mükerrem ve izzet sahibi olur. Çünkü okuyan kimsenin onunla kadr u kıymeti büyür, şerefi artar ve başkası üzerine fazileti çoğalır. Çünkü seyyid (efendi) ile meşgul olan efendi olur. El-Havâss'da da böyledir.

Altıncı İsmi de: Kur'ân Âyetlerinin Zirvesidir:

Hasâisi Kudsiyyede zikredildi ki:

"Şüphesiz herşeyin bir zirvesi vardır. Kur'ân âyetlerinin zirvesi de Âyetül-Kürsîdir. Kim onu, kelimelerinin veya harflerinin adedince okumaya devam ederse, bu yüce rütbe okuyanına geri döner ki; o kimse kadınların ve erkeklerin zirvesinde olur." Hasâisin kelâmı burada sona erdi.

Ma'kıl bin Yesâr'dan (r.a.) rivayet edildi; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Bakara Kur'ân'ın yücresi, yükseğidir. Bu yükseğin zirvesi de Âyetül-Kürsîdir. Ondan herbir âyetle beraber seksen bin melek inmiştir. Âyetül-Kürsî, Arş'in altındaki hazineden çıkarmadır ve Bakara sûresine konulmuştur." Teysirde de böyledir.

İbni Hibbân ve diğerleri; Sa'd bin Sehl'in hadisinden rivayet etmişlerdir:

"Herşeyin bir yükseği, zirvesi vardır. Kur'ân'ın zirvesi de Bakara sûresidir." El-İtkânda da böyledir.

Yedinci İsmi de: Fetih Âyetidir:

Çünkü kim Âyetül-Kürsîyi okumaya devam ederse; Allahü Teâlâ o kimsenin dünyevi ve uhrevi işlerinin tamamının kapısını açar. Habîbine (s.a.v.) bütün zamanlarda fethi müyesser kıldığı gibi ki; özellikle de Bedir savaşında olduğu gibi.

Hiz. Alî'den (r.a.) rivayet edildi buyurdu ki:

"Bedirde biraz savaştım sonra ne yaptığına bakmak için Rasûlullah'ın (s.a.v.) yanına geldim ve gördüm ki kendisi secdeye varmış "Yâ hayyü yâ kayyûm" diyor başka bir şey söylemiyordu. Sonra tekrar savaşa döndüm. Biraz sonra tekrar Rasûlullah'a döndüğümde aynı şeyi söylediğini işittim. Böylelikle her defasında savaşıp ona döndüğümde hep böyle söylediğini ve buna fetih müyesser olana kadar devam ettiğini gördüm. Rasûlullah'ın

(s.a.v.) bu isimlere devam etmesi, o iki ismin büyüklüğüne delâlet eder. Tefsîr-i Kebirde de böyledir.

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Şüphesiz ki Allahü Teâlâ beyaz bir inci yarattı ve o inciden de gri renkte anberi yarattı ve bu anberle de Âyetül-Kürsiyi yazdı ve kudretine ve izzetine yemin ederek buyurdu ki: "Kim Âyetül-Kürsiyi öğrenir ve hakkını bilirse; Allah o kimse için cennetin sekiz kapısını açar da o kimse de dilediğinden girer." Bahrül-Ulûm Tefsirinde de böyledir.

Diğer bir rivayette de Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Şüphesiz ki Allahü Teâlâ beyaz bir inci yarattı ve o incidende gri renkte anberi yarattı ve bu anberle de Âyetül-Kürsiyi yazdı sonrada celâline ve izzetine yemin ederek buyurdu ki: "Kim Âyetül-Kürsiyi bütün farz namazların arkasında okursa, o kimse için cennetin sekiz kapısı açılır da o kimse de dilediğinden girer." Şemsül-Maariftede de böyledir.

Kim kelimelerinin adedince veya harflerinin adedince hergün Âyetül-Kürsi okumaya devam ederse, Allahü Teâlâ o kimseye rızık, hayır ve hase-nat kapılarını açar. Allahü Teâlâ ona sekiz tane cennetin kapısını açtığı gibi onları da açar. Âyetül-Kürsinin Tefsirinde olduğu gibi.

Sekizinci İsmi de: Bereket ve Nemâ âyetidir:

Hasan bin Şem'un'un; Emâlisinde; Hz. Âişe'den (r.a.) rivayet etti:

Bir adam Rasûlullah'a (s.a.v.) gelip evinde bereketin olmadığından şikayette bulundu. Rasûlullah da (s.a.v.) ona buyurdular ki:

"Âyetül-Kürsi'den yana sen neredesin? Bu âyet bir yemek veya gıda maddesi üzerine okunduğunda, mutlaka Allah o şeyin veya yemeğin bereketini çoğaltır."

Âyetül-Kürsiyi okumak sadece bu ikisine mahsus değildir. Çünkü sora-na verilen cevaptaki uygunluk cihetinden böyle cevap verilmiştir. Yoksa hadis o Âyet-i kerimenin bereketinin umumiliğine delalet eder. Ed-Dürrül-Mensûrda da böyledir.

Havass Ehlinden bazısı dedi ki: Bereketin ve nemânın, üremenin hâsıl olması için, Âyetül-Kürsiyi az bir yemek veya buğday veya arpa veya pirinç veya başka bir şey üzerine okursun ve her okudukça o şey üzerine üflersin ki; bunu peygamberlerin (s.a.v.) sayısına tamamlayınca kadar devam edersin. Şüphesiz bereket ve nemâ, artış Allahü Teâlâ'nın izniyle bu şeyde hâsıl olur. Bu, dirhemler paralar üzerine de aynı şekilde okunabilir. Havassı Kur'an'da da böyledir.

Dokuzuncu İsmi de: Mukaddes Âyettir:

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki, "Nefsimin yed kudretini elinde tutan Allah'a yemin olsun ki: Şüphesiz bu âyetin bir dili ve iki dudağı vardır ki;

Arş'ın ayağı yanında Melik olan Allah'ı takdis ve tenzih eder." Tirmizî ve diğerleri rivayet etmiştir.

Kim Âyetül-Kürsîyi fasıllarının, duraklarının sayısı olan on yedi defa okumaya veya kelimelerinin sayısı olan elli defa okumaya veya harflerinin sayısı olan yüz yetmiş defa okumaya devam ederse, ondaki bu mukaddeslik sıfatı onu okuyan kimseye dönüp gelir ki; o kimse mukaddes kimselerden olur. Ve Allahü Teâlâ o kimsenin geçmişteki günahlarını bu Âyet-i kerimenin mukaddesliğinin bereketiyle bağışlar. Tefsîr-i Kudî'de de böyledir.

Onuncu İsmi de: Allah'ın Sıfatıdır:

Mi'rac gecesinde Allahü Teâlâ rasûlune (s.a.v.) haber verdi: Bundan sonra da Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Levh'a baktım ve gördüm ki; onda üç mekanda üç nur vardır.

Sonra dedim ki: Ey Rabbim! Bu üç nur nedir? Allahü Teâlâ da buyurdu ki: "Onlar Âyetül-Kürsî'nin, Yâsinin ve Kul HûvAllâhü Ehad'in yerleridir." Sonra ben dedim ki:

"Yâ Rabbi! Âyetül-Kürsî'nin sevâbı nedir?" Allahü Teâlâ da buyurdu ki:

"O Benim sıfatımdır. Kim onu bir defa okursa, kıyâmet günü perdesiz olarak Benim cemâlime bakar. (seyreder)" Allahü Teâlâ buyurdu ki:

وَحُجَّةُ يَوْمِئِذٍ نَاصِرَةٌ إِلَى رَبِّهَا نَاطِقَةٌ Nice yüzler o gün ışılar parlar, Rabbine nâzır, ¹

Tefsîr-i Hanefide de böyledir.

Ey aziz kardeşim! Allahü Teâlâ sizi dünyada ve âhirette aziz kılsın. Gece ve gündüzlerde Âyetül-Kürsî okumaya devam ederek bizi ve sizi yükseltsin. Âyetül-Kürsîyi bir defa okuyan kimse; kıyâmet günü Allahü Teâlâ'nın vechine (cemâlîne) bakacak. Hal böyle olunca Âyetül-Kürsîyi gece ve gündüz okumaya devam eden kimsenin halleri büyüklüğün zirvesinde, yüce mertebede ve Allahü Teâlâ'ya kemâl-i takarrubda nasıl olmasın?

Onbirinci İsmi de: Tevhid Âyetidir: Çünkü Âyetül-Kürsîde tevhid kelimesi vardır.

İbni Arabî (k.s.) dedi ki: Âyetül-Kürsînin âyetlerin en büyüğü olması ancak muktazasının büyüklüğündendir. Zira bir şey ancak zâtının, muktazasının ve mutallıklarının şerefîyle şereflenir. Bu ise Kur'ân âyetleri arasında ihlâs sûresi gibidir. Ancak ihlas sûresinin iki yönden fazileti vardır.

Bunlardan birincisi: İhlâs bir sûredir. Bu ise bir âyettir. Sûre ise âyetten daha faziletlidir. Zira hasmını acze düşürür. Bu sûre; kendisinde tevhid olmayan âyetten daha faziletlidir.

¹ Kıyâmet sûresi; âyet: 22-23.

İkincisi ise: Şüphesiz ihlâs sûresi; onbeş harfte tevhidi iktizâ edip gerekli kılmiştir. Âyetül-Kürsî ise tevhidi elli harfte iktizâ etmiştir ki; kudret ve i'caz ise elli harf ile tabir edilen bu mana ile zâhir olmuştur. Sonra da bu mana onbeş harf ile tabir edilmiştir ki; bununla Allahü Teâlâ'nın vahdaniyeti ile tekliğine ve kudretinin büyüklüğü beyan edilmiştir. El-İtkân'da da böyledir.

İbni Ömer'den (r.a.) rivayet edildi; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Lâ ilâhe illâllah ehli üzerine ölüm anında ve neşirde bir vahşet yoktur. Sanki ben sûra üfürölüp insanlar kalktığında Lâ ilâhe illâllah ehline bakar gibi oluyorum; saçlarından toprakları silkiyorlar ve şöyle diyorlar: "Bizden hüznü gideren Allah'a hamd olsun."

Nisâbü'rî, babasından o dedesinden rivayet etmiştir: Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Rasûlullah (s.a.v.) Cebrâil'den (a.s.) rivayet etti; Allahü Teâlâ buyurdu ki: "Lâ ilâhe illâllah kelimesi benim kalemdir. Kim benim kaleme girerse, azâbımdan emin olur."

İbnu Abbas (r.a.) rivayet etti: Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "

"Allah cennetin kapılarını açar ve Arş'ın altından bir münâdî (çağırıcı da) de şöyle seslenir: "Ey cennet! Sen ve senin içindeki nimetlerin tamamı kim içindir? Cennet ona (cevaben) şöyle seslenir: Benim içimde olan nimetlerinin tamamıyla biz, Lâ ilâhe illâllah ehli içiniz ve biz Lâ ilâhe illâllah ehline âşîğiz ve biz ancak Lâ ilâhe illâllah ehli ehlini talep ederiz ve bize ancak Lâ ilâhe illâllah ehli olanlar girebilir. Lâ ilâhe illâllah demeyen kimseye ve Lâ ilâhe illâllah'a iman etmeyen kimseye biz haram kıldık.

Bu anda cehennem de şöyle der: Bana ve bendeki bulunan bütün azaplara ancak Lâ ilâhe illâllah'ı inkâr eden kimse girer. Ben ancak Lâ ilâhe illâllah'ı yalayan kimseyi talep ederim ve ben Lâ ilâhe illâllah diyen kimseye haram kıldım. Ve beni ancak Lâ ilâhe illâllah'ı inkâr eden kimseler doldurur. Benim öfkem ise ancak Lâ ilâhe illâllah'ı inkâr eden kimseyedir. " Devamında buyurdu ki,

"Allahü Teâlâ'nın rahmeti ve mağfireti gelirler ve şöyle derler: Biz Lâ ilâhe illâllah ehli içiniz. Lâ ilâhe illâllah diyenin yardımcılarıyız. Lâ ilâhe illâllah diyeni severiz ve Lâ ilâhe illâllah diyen kimseye fazıl ve kerem oluruz. Lâ ilâhe illâllah diyen kimse rahmet ve mağfiretten mahcup düşüp ayrı kalmaz. Biz ancak Lâ ilâhe illâllah diyen kimse için yaratıldık. Böyle olunca Lâ ilâhe illâllah'ı ancak Lâ ilâhe illâllah'a muvafık olan şeyle karıştırınız." **Tefsîr-i Esrâr-ı Tenzîl'de de böyledir.**

Ebü Saîd-i Hudrî rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Musâ (a.s.) şöyle münacatta bulundu: "Yâ Rabbi! Bana bir şey öğret ki; onunla seni zikredeyim ve onunla sana duâ edeyim." Allahü Teâlâ'da buyurdu ki,

"Ey Musâ! Lâ ilâhe illâllah de." Musâ (a.s.) tekrar dedi ki:

"Yâ Rabbi! Bütün kulların bunu söylüyor." Allahü Teâlâ tekrar buyurdu ki:

"Ey Musâ! Sen Lâ ilâhe illâllah de." Musâ (a.s.) tekrar dedi ki:

"Yâ Rabbi! Senden başka ilâh yoktur. Ben sadece bana mahsus bir şeyi arzu ediyorum."

Allahü Teâlâ tekrar buyurdu ki:

"Ey Musâ! Şâyet yedi kat gökler ve benden başka mevcut olan bütün şeyler ve yedi kat yerler ve onda benden başka mevcut olan şeyler terâzinin bir kefesine, diğer kefesine de Lâ ilâhe illâllah konulsa, kefe Lâ ilâhe illâllah ile dolup ağır gelir." Nesâî de aynı şekilde zikretmiştir.

Kim Âyetül-Kürsî okumaya devam ederse, tilâvet ile tevhidin zikrini biraraya getirmiş olur. Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Ümmetimin ibâdetlerinin en faziletlisi (üstünü) Kur'ân okumaktır." Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Zikrin en faziletlisi Lâ ilâhe illâllah'dır."

Bu sebeble Âyetül-Kürsî okumaya devam eden kimse, kemal derecesinin zirvesine yükselir ve Allahü Teâlâya ulaştırır. Allahü Teâlâ'dan bizim ve sizin için ecellerimiz gelinceye kadar Âyetül-Kürsî okumaya devam etmeye muvaffak kılmasını talep ediyoruz.

Sen bil ki: Şüphesiz tevhid, faziletli olan şeylerin faziletlisidir. Şirkin, büyük günahların en büyüğü olduğu gibi... Şirkin ateşi olduğu gibi tevhidin de nuru vardır.

Şüphesiz Tevhîd'in nuru, muvahhidlerin (Tevhid ehli olanların) kötülüklerini, günahlarını yakıp yok eder. Şirkin ateşinin müşriklerin iyiklerini yakıp yok ettiği gibi.

Fakat tevhîd, ibâdetlerin en faziletlisi, en üstünüdür. Allahü Teâlâ'yı zikretmekte Allahü Teâlâya yaklaştıran derecelerin en yakınıdır ki; o zaman ve vakitler ile kayıtlı değildir. Diğer ibâdetler böyle değildir. Oruç tutmak ve namaz kılmak gibi ki; bunların belirli vakitleri vardır. Hal böyle olunca dalâletten kurtuluş ancak tevhid yoluna erişmekle mümkündür.

İmam Ebû Yusuf'a (r.a.) İmâm-ı Azam Ebû Hanîfe (r.a.) yapmış olduğu vasiyetinde şöyle buyurmaktadır: "Beş vakit namazı kıldıktan sonra Kur'ân okumayı kendine vird edinmen lazım gelir. Âyetül-Kürsî ve ihlâs sûresi gibi. Zira bu ikisi, zikre, tevhîde ve tilâvete şâmil olmaktadır. (Yani onları içinde bulundurmaktadır)"

On İkinci İsmi de: Yardım Dileyenlerin (Medet İsteyenlerin) Âyetidir:

Firdevs de; Ebû Katâde'den (r.a.) rivayet edildi: Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim Âyetül-Kürsî, endişe ve sıkıntı anında okursa, Allahü Teâlâ o kim-
senin imdadına yetişip yardım eder." El-İtkânda da böyledir.

Rivayet edildi ki: Adamın birisi kendi başına yolculuğa çıkmıştı. Bu es-
nada ona kurt saldırmış, o da Âyetül-Kürsîyi okumuş, kurtta onu bırakıp
kaçmış gitmiş." Havâss-ı Kur'ân'da da böyledir.

On Üçüncü İsmi de: Yardım İsteyenlerin Âyetidir:

**İbni Sinnî; Ebû Katâde'den (r.a.) rivayet etti: Rasûlullah (s.a.v.) buyur-
du ki:**

"Kim Âyetül-Kürsî ve Bakara sûresinin son kısmını, endişe ve sıkıntı a-
nında okursa, Allahü Teâlâ o kimseye yardım eder." Ed-Dürrül-Mensûrda
da aynı şekilde zikredilmemiştir.

Şeyh Bunî (r.a.) buyurdu ki: "Kim Âyetül-Kürsîyi, harflerin sayısı olan
yüz yetmiş defa okursa, Allahü Teâlâ o kimseye bütün işlerinde yardım
eder ve ihtiyaçlarını giderir, üzüntüsünü, gam ve kederini kaldırıp açar,
rızkını genişletir ve o kimse matlubuna (arzu ettiği şeye) nâil olur. Tefsîr-i
Kudsîde de böyledir.

On Dördüncü İsmi de: Allah'a Sığınanların Âyetidir:

Çünkü Âyetül-Kürsî ile bütün işlerde özellikle de elem, acı ve musibet-
ler de Allahü Teâlâya sığınılır. Abdullah bin Ahmed; Übeyy bin Ka'b'den
(r.a.) rivayet etti, buyurdu ki:

"Ben Rasûlullah'ın (s.a.v.) yanında idim. Bu sırada bir A'râbî geldi ve
dedi ki: "Ey Allah'ın peygamberi! (s.a.v.) Benim bir kardeşim vardır ki; acı
çekmektedir." Rasûlullah'da (s.a.v.) "Onun acısı nedir?" diye sordu: O da
cevaben dedi ki: "Onun lememe (delilik ve cinnete yakın bir) hastalığı var-
dır." Rasûlullah (s.a.v.) da "Onu bana getir" buyurdular.

Bedevî kardeşini getirdi ve Rasûlullah'ın (s.a.v.) önüne oturttu.
Rasûlullah da (s.a.v.) Fâtîha-i şerife, Bakara sûresinin başındaki dört âyet
ve şu iki âyetle: "Ve ilâhüküm ilâhün vâhidün ve Âyetül-Kürsî" ve Bakara
sûresinin sonundaki üç âyet ve Âli İmrân sûresinde ki Şehidellâhü ennehü
lâ ilâhe illâ hû âyeti ve A'raf sûresinden "İnne Rabbekümüllâhi" âyeti ve
Mü'minûn sûresinin sonundaki "Fete 'âliAllâhül melikül-Hakk" âyeti ile ve
Cin sûresinden: "Ve innehü Teâlâ ceddü rabbine" âyeti ile ve Saffât sûresi-
nin ilk on âyeti ile ve Haşr sûresinin son üç âyetiyle ve Kul Hüvellâhü Ehad
ve Muavvezeteyn sûrelerini okuyup taavvüzde (Allah'a sığınmada) bulun-
du. Sonra da o adam şikâyeti olmayan bir kimse gibi ayağa kalktı."

İbni Sinnî; Fâtîma'dan (r.a.) rivayet etti: Doğum günleri yaklaştığında
Rasûlullah (s.a.v.) Ümmü Seleme ve Zeynep binti Cahş'a (r.a.) Hz.
Fâtîmaya (r.a.) gidip yardımcı olmalarını emretti. Onlar da Hz. Fâtîma'ya
(r.a.) gittiklerinde onun yanında Âyetül-Kürsîyi ve "İnne Rabbekümüllâhi"
âyetini ve Muavvezeteyn sûrelerini okuyup Allahü Teâlâya sığındılar."

Dâremî; İbni Mes'ûd'dan (r.a.) mevkuf olarak rivayet etti, buyurdu ki:

"Kim Bakara sûresinin başındaki dört âyeti ve Âyetül-Kürsîyi ve Âyetül-Kürsî'den sonraki iki âyeti ve Bakara sûresinin sonundaki üç âyeti okursa, o gün kendisine ve çocuklarına ne bir şeytan ve ne de kötü bir şey yaklaşabilir. Eğer bu Âyet-i kerimeler mecnûn (aklını kaybetmiş) birisi üzerine okunursa, mutlaka o kimse ayılıp akli başına gelir." **El-İtkân'da da böyledir.**

Ebuş-Şeyh, (r.a.) Zeyd bin Sâbit'ten (r.a.) haber verdi, buyurdu ki: Duvara (yani duvarla çevrelenmiş bir yere) girdim ve yüksek sesle bağırıp çağırma duydum: "Bu nedir? Dediğimde, cinnilerden biri bana cevap verdi: Bize bu sene kıtlık dokundu. Sizin meyvelerinize dokunmak istedik. Onlardan bize yedirir misiniz? "Evet, dedim fakat bizi, sizden hangi şeyin koruduğunu bana haber verin?" dedim, o da cevaben dedi ki, "Âyetül-Kürsî'dir. " **Feyz-i Kudside de böyledir.**

On Beşinci İsmi : Müstercîin Âyetidir:

Müstercî: Musibet anında Innâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn" diyerek teslimiyet gösteren kimsedir.

Şehvet ve masiyet ehli ve kötülük erbâbı olan ve ehli olan kimse; Âyetül-Kürsîyi hergün fasıllarının (duraklarının) sayısınca veya kelimelerinin veya harflerinin sayısınca okumaya devam ederse, eski haline döner ve onun halî, hallerin en güzeline dönüşür.

İbni Merdeveyh; İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet etti, buyurdu ki:

"Rasûlullah (s.a.v.) Bakara sûresinin son kısmını ve Âyetül-Kürsîyi okuduğu zaman tebessüm etti ve buyurdu ki, "Şüphesiz bu âyeti kerimeler Arş'ın altındaki hazinedendir." Yine Rasûlullah (s.a.v.) "Men ya'mel sûen yücze bihi" âyetini okuduğunda istircâ'da bulundu." **Ed-Dürrül-Mensûrda da böyledir.**

On Altıncı İsmi: Âyet-i Müstecîrîn:

Müstecîr: Kendisini emniyete alan kimse demektir. Zira Âyetül-Kürsîyi okuyan kimseyi Allahü Teâlâ herşeyden özellikle cinlerden muhafaza edip korur ve emniyette kılar.

Muhammed bin Ebî Ka'b (r.a.) babasından rivayet etti: Hurmaların harman edilip konduğu yere her uğradıkça onların azaldığını fark ettim. Bir gece gözetleyip beklediğimde taze genç bir delikanlıya benzeyen bir hayvan ile karşılaştım ve ona selam verdim, o da selamımı aldı.

Sonra da ben ondan "Sen cinnilerden misin? Yoksa insanlardan mısın? Diye sordum. O da "Cinnilerden" olduğunu söyledi. Ona elini uzatmasını söyledim o da uzattığında gördüm ki: eli köpek elidir, tüyler de köpek tüyüdür. Ona dedim ki:

"Cinniler bu şekilde mi yaratılmıştır? O da cevaben dedi ki,

"Şüphesiz ben cinnileri bilirim. Onların içinde benden daha kötü halde olanlar vardır." Ona dedim ki: "Seni bu yaptığın şeye sevk eden (götüren) şey nedir?" O dedi ki:

"Bana ulaştı ki; şüphesiz sen sadaka vermeyi seven bir kimsesin. Biz de senin yiyeceğinden yararlanmak istedik." Ben ona dedim ki:

"Bizi, sizin (kötülüğünüzden) koruyup emniyette kılan şey nedir? O da cevaben dedi ki:

" Bakara sûresinin, Allâhü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyuum Âyet-i kerimesidir. Kim onu sabahleyin okursa, akşama kadar bizden korunup emniyette olur. Akşamleyin okuduğunda da sabaha kadar bizden (kötülüklerimizden) korunup emniyette olur."

Sabah olunca ben Rasûlullah'a (s.a.v.) gidip durumu haber verdim. Rasûlullah (s.a.v.)

"O habis doğru söyledi." buyurmuşlardır. Ebû Ya'lâ, Ebû Naîm ve Beyhaki rivayet etmişlerdir.

Rivayet edildi ki: Adamın birisi, bir ağacın veya hurmanın yanına geldi ve ondan bir hareket işitti. Konuşup sordu ancak hiç kimse cevap vermedi. Bunun üzerine Âyetül-Kürsîyi okudu ve bir şeytan inerek ona göründü. Adam da ona sordu:

"Bizim bir hastamız var onu ne ile tedavi edelim." O da ona cevap verdi: "Beni ağaçtan ne ile indirdiysen onunla. (Âyetül-Kürsî ile)" Rûhul-Beyân'da da böyledir.

On Yedinci İsmi: Âyet-i Âminedir. (emniyet, güven âyetidir)

Beyhakî; Hz. Alî'den (r.a.) rivayet etti buyurdu ki:

"Rasûlullah'ın (s.a.v.) şöyle buyurduğunu işittim: "Kim yatağına uzanacağı zaman Âyetül-Kürsîyi okursa, Allahü Teâlâ onun da, komşularının da evini emniyete (güven içine) alır."

Nesâî ve diğerleri rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kim yatağına uzanacağı zaman Âyetül-Kürsîyi okursa, Allahü Teâlâ onun kendisini, komşusunu, komşusunun komşularını ve çevresindeki evleri de emniyete (güven içine) alır."

Bu Âyet-i Kerimenin Tefsirinde Rûhul-Beyan'da da böyledir.

On Sekizinci İsmi: Âyet-i Nâfiadır. (Menfaat veren âyettir)

Çünkü bu âyet-i kerime, kendisini okuyan kimseye bütün zamanlarda ve vakitlerde özellikle de kan verme anında çokça faydalı ve menfaatlidir.

H. Ali'den (k.v.) rivayet edildi: Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kim kan aldırırken Âyetül-Kürsîyi okursa, onun iki hacamat yararı olur."

Deylemî ve İbni Sînnî Rivayet ettiler: Rasûlullah (s.a.v.) Salı ve Cuma günleri hacamat yaptırmayı şiddetle yasakladı ve buyurdu ki: "O günlerde

bir saat vardır ki; onda kan durmaz."Yani kan aldırıldığında kan kesilme-yebilir. Bazı kere de kan kesilmediği zaman insan helak olabilir. Ancak Salı ayın on yedinci gününe tesadüf ederse, onda bir mahzur yoktur."

Taberânî Ma'kûl bin Yesâr'dan rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Ayın on yedisine denk gelen Salı günü hacamat yaptırmak; bir senelik hastalığa devâdır." Câmîus-Sağırde de böyledir.

Salı günleri tırnak kesmeyi Rasûlullah (s.a.v.) yasaklamıştır ; çünkü bu baras hastalığı (alaca tenlilik) sebep olur. Rûhul-Beyânda da böyledir.

On Dokuzuncu İsmi: Âyet-i Hâfizadır. (Muhafaza edip koruyan âyet)

Çünkü Âyetül-Kürsî kendisini okuyan kimseyi Allahü Teâlâ'nın izniyle bütün işlerinde ve her vakitte muhafaza edip korur.

Mahâmîlî, Fevâidinde İbnî Mesûd'dan (r.a.) rivayet etti; buyurdu ki: "Bir adam Rasûlullah'a (s.a.v.) dedi ki:

- "Yâ Rasûlellah! Bana bir şey öğret ki; Allah onunla bana fayda versin." Rasûlullah da (s.a.v.) ona buyurdu ki,

"Âyetül-Kürsîyi oku. Zira o seni, çoluk çocuğunu ve evini muhafaza eder. Hatta evinin çevresindeki evleri de muhafaza edip korur." Ed-Dürrüs-Semîne de böyledir.

Beyhakî; Enes'den (r.a.) rivayet etti, buyurdu ki: Kim her farz namazdan sonra Âyetül-Kürsîyi okursa, diğer namaza kadar muhafaza edilip korunmuş olur. Buna ise ancak peygamber veya bir siddîk veya bir şehîd devam eder."

Ebû Darîs; Katâde'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Her kim yatağına uzanırken Âyetül-Kürsîyi okursa, kendisine iki melek müvekkel (tayin edilir) kılınır ki; sabaha kadar onu muhafaza edip korurlar." Tefsîr-i Kudside de böyledir.

Tirmizî ve Dâremî; Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim Mü'min sûresinin baştan üç âyeti ve Âyetül-Kürsîyi sabahladığında okursa, bunlarla akşama kadar muhafaza olunmuş olur. Bu âyetleri akşemleyin okuyan kimse sabahlayıncaya kadar muhafaza olunmuş olur." Feyz-i Kudside de böyledir.

- Ebu Hüreyre (radiyallahu anh) anlatıyor:

Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) beni Ramazan zekatını muhâfazaya tâyin etmişti. Derken kara bir adam gelerek zâhireden avuç avuç almaya başladı. Ben derhal kendisini yakaladım ve: "Seni Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)'a çıkaracağım" dedim. Bana: "Ben fakir ve muhtaç bir kimseyim, üstelik üzerimde bakmak zorunda olduğum çoluk-çocuk

var, ihtiyaçlarım cidden çoktur, şiddetlidir" dedi. Ben de onu salıverdim. Sabah olunca Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm):

-Ey Ebu Hüreyre! Dün akşamki esirini ne yaptın? diye sordu. Ben:

-Ey Allah'ın Resûlü: Bana şiddetli ihtiyacından ve çoluk-çocuktan dert yandı. Bunun üzerine ona acıyarak salıverdim, dedim. Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm):

-Ama o sana muhakkak yalan söyledi. Haberin olsun, o tekrar gelecek! buyurdu. Bu sözünden anladım ki, herif tekrar gelecek. Binâenaleyh onu beklemeye başladım. Derken yine geldi ve zahireden avuçlamaya başladı. Ben derhal yakaladım ve: "Seni mutlaka Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)'a çıkaracağım" dedim. Yine yalvararak: "Beni bırak, gerçekten çok muhtacım, üzerimde çoluk-çocuk var, bir daha yapmam" dedi. Ben yine acıdım ve salıverdim.

Ertesi gün Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm):

-Ey Ebu Hüreyre, dün geceki esirini ne yaptın? diye sordu. Ben:

-Ey Allah'ın Resûlü, bana ihtiyacından çoluk-çocuğundan dert yandı. Ben de acıdım ve salıverdim, dedim. "Ama" dedi, Resûlullah: "O yalan söyledi fakat yine gelecek."

Üçüncü sefer yine gözetledim. Yine geldi ve zahireden avuç avuç almaya başladı. Onu yine yakalayıp:

-Seni mutlaka Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm)'e götürüleceğim. Bu üçüncü gelişin, üstelik sıkılmadan başka gelmeyeceğim deyip yine de geliyorsun, dedim.

Yine bana rica ederek şöyle söyledi: "Bırak beni, sana birkaç kelime öğreteyim de Allah onlarla sana fayda ulaştırsın". Ben:

-Nedir bu kelimeler söyle! dedim. Bana dedi ki:

-Yatağa girdin mi Ayetü'l-Kürsî'yi sonuna kadar oku. Bunu yaparsan Allah senin üzerine muhafız bir melek diker, sabah oluncaya kadar sana şeytan yaklaşamaz dedi. Ben yine acıdım ve serbest bıraktım.

Sabah oldu, Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm): "Dün akşamki esirini ne yaptın?" diye sordu. Ben:

-Ey Allah'ın Resûlü, bana birkaç kelime öğreteceğini, bunlarla Allah'ın bana faide ihsan buyuracağını söyledi, ben de kendisini yine serbest bıraktım, dedim. Resul-ı Ekrem (aleyhissalâtu vesselâm):

-Neymiş onlar? dedi. Ben:

-Efendim, döşegine uzandığın vakit Ayetü'l-Kürsî'yi başından sonuna kadar oku. (Bunu okursan) Allah'ın koyacağı bir muhafız üzerinden eksik olmaz ve ta sabaha kadar şeytan sana yaklaşmaz! dedi, cevabını verdim.

Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) bunun üzerine: "(Bak hele!) o koyu bir yalancı olduğu halde, bu sefer doğru söylemiş. Ey Ebu Hüreyre! Üç gecedir kiminle konuştuğunu biliyor musun?" dedi. Ben:

-Hayır! cevabını verdim.

-O bir şeytandı buyurdular."¹

Dînûrî (veya Dineverî) Mücâlese de El-Hasan'dan (r.a.) mürsel olarak rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Cebrâîl (a.s.) bana geldi ve dedi ki: Şüphesiz cinnilerden bir ifrît sana hile yapmak istiyor. Yatağına uzandığın zamanda Âyetül-Kürsîyi oku."

Diğer bir rivâyette de: "Allâhü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyuum'ü oku." Âyetül-Kürsîyi bitinceye kadar oku." El-İtkân'da da böyledir.

Yirminci İsmi: Âyet-i Hârisedir: (Saklayıp koruyan âyet demektir)

Çünkü Âyetül-Kürsî; kendisini okuyanı dâima saklayıp korur.

Tirmizî (r.a.) dedi ki: "Âyetül-Kürsî öyle bir âyettir ki; Allahü Teâlâ Azze ve Celle onu, sevâbını dünyada ve âhirette okuyanına lütfuyla vermek için indirmiştir. Dünyadaki ecir; kendisini okuyanı bütün vakitlerde saklayıp korur. Âhiretteki ecir de erbâbınca malumdur."

Abdurrahman bin Avf (r.a.)dan nakledildi: Bu mübarek zât evine girince; evinin dört köşesinde Âyetül-Kürsîyi okur ve bununla da bu mübarek âyetin kendisi için koruyup saklayıcı olmasını ve şeytanın evinin köşelerinden kovulmasını arzu ederdi.Tefsîr-i Kudsîde de böyledir.

Şeyh Bûnî r.a. buyurdu ki:

"Her kim evinden çıkarken Âyetül-Kürsîyi okursa, hâceti (ihtiyacı) giderilir, günahları bağışlanır, şeytanları bırakıp gider (ondan uzaklaşır) ve Allahü Teâlâ o kimseye melekler müvekkel kılar ki, (tayin eder ki) onu âfetten, cin, insan ve diğer korkup çekindiği her şeyden koruyup saklar." Şemsül-Maariftede de böyledir.

Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet edildi: Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim evinden çıkar ve Âyetül-Kürsîyi okursa, Allahü Teâlâ ona yetmiş bin tane melek gönderir ki; onlar o kimse için istiğfar ve duâ ederler."

Aynı şekilde Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim evine döner de Âyetül-Kürsîyi okursa, Allah o kimsenin iki gözünün arasından fakirliği çekip alır. (fakirliği ondan kaldırır) Âyetül-Kürsîyi okumaya devâm eden kimse Allahü Teâlâ'nın habibi (dostu) olur ki; Habîbi Muhammed'i (s.a.v.) saklayıp koruduğu gibi onu da saklayıp korur."

¹ Buhârî, Vekâle 10.

Beyhakî; Şuabda, Dâremî ve diğerleri; Ka'b'dan (r.a.) rivayet edildi, buyurdu ki:

"Hiçbir sabah yok ki Rasûlüllahın (s.a.v.) kabr-i şeriflerini yetmiş bin melek ziyaret etmesin. Kabr-i şerife inince kanatlarını vururlar ve akşam oluncaya kadar Rasûlüllah'a (s.a.v.) salavât getirirler. Akşamleyin onlar melekût âlemine yükselirler, onların yerine diğer yetmiş bin melek iner, diğerlerinin yaptığı gibi yaparlar. Bu hal (Kiyâmet kopup) yer yarılarak Rasûlüllah (s.a.v.) kabrinden kalkıncaya kadar devam eder." Aliyy-ı Kâriin Şerhuş-Şifâsında da böyledir.

Yirmi Birinci İsmi de: Âyet-i Vâkiyedir. (Koruyan, esirgeyen demektir)

Çünkü bu kadr-ı yüce âyeti kerime, kendisini okuyanı bütün zamanlarda ve mekanlarda koruyup esirger.

Enes bin Mâlik'den (r.a.) rivayet edildi; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Ümmetimden bir kul, Cuma günü sabahladığında on iki defa Âyetül-Kürsî okur, sonra da abdest alıp iki rek'at namaz kılsa, Allahü Teâlâ onu mutlaka şeytanın şerrinden ve sultanların (hükümdarın) şerrinden korur. Ve o kimse Kur'ân-ı üç defa okumuş kimsenin mertebesinde olur. Kiyâmet günü ona nurdan bir taç giydirilir ki; Arasat'ta bulunanları aydınlatır. Kim onu gecenin evvelinde okursa, şeytan ona yetişemez. Aynı şekilde kim onu gündüzün başlangıcında okursa, meleklerin ileri geleni ona gelir ki, Âyetül-Kürsînin esrârını keşfini anlamada ona itaat eder." Şemsül-maarifte de böyledir.

Yirmi İkinci İsmi: Âyet-i Mâhiyedir. (Kusurların ve ayıpların silinmesine vesile olandır)

Çünkü bu mübarek âyeti kerime, okuyan kimsenin kötülüklerini mahvedip siler. Ve okumaya devam ettiği müddetçe o kimseye günah yazılmaz. (yani günah işlemekten korunur)

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Şüphesiz Kur'ân'daki âyetlerin en büyüğü Âyetül-Kürsîdir. Kim onu okursa Allah bir melek gönderir ki; onun hasenelerini yazar ve kötülüklerini siler. Bu hal o saatten ertesi güne kadar devam eder." Muhammed bin Kutbuddîn'in; Tenvîrul-Evrâdında da böyledir.

Yirmi Üçüncü İsmi: Âyet-i Dâfiadır. (Bela ve musibetleri def'eden anlamındadır)

Çünkü bir kimse Âyetül-Kürsîyi okursa, Allahü Teâlâ o kimseden belayı, hastalıkları, elemeleri ve kötü ahlakların tamamını def'eder. Ve o kimse bu yüce Âyet-i kerimenin esrârı sebebiyle ahlâk-ı Muhammediyye ile ahlaklanır. Ve bu mübarek Âyet-i kerimenin bereketiyle evlerden şeytanlar çıkip gider.

Saîd bin Mensûr, Hâkim ve Beyhakî; Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet ettiler; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Bakara sûresinde bir âyet vardır ki: o Kur'ân âyetlerinin efendisi, ileri gelenidir. Kendisinde Şeytan bulunan bir evde okunduğunda mutlaka şeytan oradan çıkıp gider."

Hâfız Ebû Muhammed Semerkandî (r.a.) Ka'bul-Ahbâr'dan (r.a.) rivayet etti, buyurdular ki: "Kim gündüzleyin veya geceleyin Kul Hüvellaहु Ehad ve Âyetül-Kürsîyi onar defa okumaya devam ederse, Allah'ın en büyük rızasını hak eder ve (mahşerde) peygamberlerle (a.s.) beraber olur. Ve şeytandan muhafaza olunmuş olur." Dürr-ü Mensûrda da böyledir.

"Alî bin Ebî Tâlib (r.a.) rivayet etti: Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Bu âyetin okunduğu evden mutlaka şeytanlar otuz gün uzaklaşırlar. (oraya otuz gün uğramazlar) Bu âyetin okunduğu eve sihirbaz erkek ve kadın kırk gece giremez." Aynı şekilde Rûhu'l-Beyân Tefsîrin'de de zikredilmiştir.

Yirmi Dördüncü İsmi: Âyet-i Muhsanedir. (Kale içine alıp koruyan demektir)

Çünkü bir kimse Âyetül-Kürsîyi okuduğunda, Allahü Teâlâ onu ilâhi bir kalenin içerisine alır ki; o kimse korktuğu ve endişe duyduğu şeylerden muhafaza edilip korunur.

Havass ehlinde bazıları dedi ki:

"Âyetül-Kürsî okuyarak kendinizi kaleleyip muhafaza altına alınız. Çünkü hadîs-i şerifte geldi ki: "Rasûlullah (s.a.v.) hergün Âyetül-Kürsîyi yedi defa okur ve onunla Zât-ı Muhammediyyesini (s.a.v.) kale içerisine alırdı."

Havass'dan bazıları da (r.a.) dedi ki:

"Bir kimse kendisini manevî muhafaza altına almak istediğinde Âyetül-Kürsîyi altı tarafına okuyup üfler ve yedincisini de okuyup nefesini içine çeker." Bu tertibin Râsûlullah'ın (s.a.v.) kendini kale içerisine alıp muhafaza etme şekli olduğu söylenmiştir.

Hikaye olundu:

Tüccar bir adam çokça meta' ve mal alıp kazancını ve ticâretini artırmak için Mısırdan çıkıp başka bir beldeye yöneldi. Ancak kendisini yol kesici olan hırsızlar takip ettiler ki; o adamın yolunu kesip malını almak istiyorlardı.

Tüccar geceleyin bir sahrada inip konakladı. Âyetül-Kürsîyi yedi defa okuyup altı tarafına üfledi ki; böylelikle kendini manevî kale içerisine aldı ve sâlim ve emniyetli bir şekilde geceledi. Ve o kimse bu şekilde Âyetül-Kürsîyi okumaya devam eden kimselerdendi.

Hırsız ise geceleyin bu tüccarın yolunu kesip mallarını almak istiyordu. Hırsız tüccarın konakladığı yere yaklaşıncı gördü ki: tüccarın etrafında

muhkem sûrlar vardır ki; o tâcire ulaşmak ebediyyen mümkün olmaz. Ulaşamayacağını anlayınca yol kesici hırsızlar, o gece tüccara dokunamadan terk edip gittiler. Tüccar da sâlimen yoluna devam etti. Sonra yine akşam olunca bir yerde inip konakladı. Hırsızlar da yine yolunu kesip malını almak için onu takip ettiler. O tâcirin bulunduğu yere vardıklarında gördüler ki; o tâcirin etrafında kendisine ulaşmanın mümkün olmayacağı sûrlarla çevrilidir. Yine terk edip gittiler.

Sonra da sâlimen yine tüccar yoluna devam etti. Akşam olunca bu tâcir yine bir yerde inip konakladı. Hırsızlar onu takip ettiler ve ona yaklaşıncaya birinci ve ikinci gece de gördüklerini gördüler ve ona ebedi olarak ulaşamadılar.

Ve hırsızlar bu durumun harikulade bir halin sırrı olduğunu anladılar ve gidip durumu tüccara anlattılar ve dediler ki: Biz üç geceden beri seni takip ediyoruz ancak sana ulaşmamız kesinlikle mümkün olmadı ve biz senin etrafında muhkem (aşılması mümkün olmayan sapasağlam) bir kale gördük. Bunun hususiyetinden (özelliklerinden) bize haber ver."

Tüccar da onlara dedi ki: "Şüphesiz ben Âyetül-Kürsîyi, manevî bir kale ve sûr içerisine alınıp muhafaza edilmem niyeti ile yedi defa okuyup altı tarafıma üfledim. Böylelikle de Allahü Teâlâ Âyetül-Kürsînin bereketiyle beni o manevî kalenin içerisinde muhafaza buyurup korudu." Hasâisi Kudsîde de böyledir.

Şeyh Bûnî buyurdu ki:

"Eğer bir kimse musibetlerin, belaların ve düşmanın gelmesinden korkarsa, belaların ve düşmanın geleceği tarafa yönelsin ve Âyetül-Kürsîyi kelimelerinin veya harflerinin sayısınca okusun; böylelikle ona ne düşman ne de musibet zarar verebilir. (Yani hiçbirisi zarar veremez)

Şâyet sen korku ve endişe duyulacak bir mekanda bulunuyorsan; Âyetül-Kürsî okuyarak dâire şeklinde bir çizgi çiz. (buna Âyetül-Kürsî okuyarak başlar, devam eder ve o şekilde bitirir) Sen ve yanındakiler de bu çizginin içerisine girsin. Fakat yanındaki kimseler arkana geçsinler ve sen de düşmana doğru yönelip Âyetül-Kürsîyi oku. Böylelikle düşman ne sizi görür, ne de size zarar verebilir." Şemsül-Maarifte de böyledir.

Yirmi Beşinci İsmi: Velâyet âyetidir. (dostluk ve sadakat demektir)

Çünkü kim Âyetül-Kürsîyi okumaya devam ederse, Allahü Teâlâ o kimseye lütfu keremi ve merhamet ve şefkati ile muamele eder. Enbiyâ'ya (peygamberlere a.s.) ve veli kullarına muamele ettiği gibi.

İbni Sinnî ve Deylemî; Ebû Ümâme'den (r.a.) rivayet ettiler; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kim farz olan namazların arkasında Âyetül-Kürsîyi okursa, Rabb onun ruhunu kudret eliyle alır ve böylelikle o kimse peygamberlerden yana (a.s.) savaşip şehidlik sevabına erişmiş gibi olur."

Hatîb; Abdullah bin Ömer'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim Âyetül-Kürsîyi okursa, onun ruhunu ancak Allahü Teâlâ alır."

Bazı âlimler dedi ki: O kimsenin ruhunu Allahü Teâlâ alır lafzının manası; Allahü Teâlâ ölüm meleğine o kimsenin ruhunu şefkat ve merhametle almasını emreder. Çünkü mahlukatın tamamının ruhlarını ancak ölüm meleği ve yardımcıları almakla vazifelidirler.

Ebû Ümâme'nin (r.a.) "kendi eli ile alır" tabiri buna zıt değildir. Çünkü buradaki el; rahmet ve kudret manalarına gelmektedir. Yoksa Allahü Teâlâ her hangi bir çeşit azâdan münezzehtir ve beridir, uzaktır. Allahü Teâlâ câhillerin söyledikleri şeylerden çok ama çok yücedir ve onlardan uzak ve münezzehtir.

Burada elin zikredilmesi; Âyetül-Kürsîyi okuyan kimseye Allahü Teâlâ'nın merhametinin ve şefkatinin son derece fazla ve çok olacağına işâret içindir. Hal böyle olunca Allahü Teâlâ'dan bize ve size Âyetül-Kürsîyi devamlı okumaya muvaffak kılmasını talep ederiz.

Yirmi Altıncı İsmi : Âyet-i Müzhiradır.

Çünkü Âyetül-Kürsî, kendisini okuyan kimseyi ilâhi tecellilere ve rûhanî lütuflara ve de Rabbânî keşiflere mazhar kılar. Ve o kimse vahdânî ahlak ile ahlaklanıp Âyetül-Kürsînin kuvvetli cezbisi ile Muhammed'in (s.a.v.) yoluna yönelmiş olur. Ve kardeşlerinin ve arkadaşlarının arasında büyük bir kurtuluş ile kurtuluşa erenlerden olur.

Ey Kardeşimlerim! Bu büyük Âyet-i kerîmeyi okumakla Allahü Teâlâ ile beraber olursunuz. Ve onunla Allahü Teâlâ'dan isteyin ki; size onun esrârını öğretsin. Çünkü Allahü Teâlâ her şey üzerine gücü yetendir. Ve kullarının duâlarını kabule çok daha layıktır.

Ve kötü ahlakın hallerinden kendini kurtarıp kalb safası ile ve Sır âlemine yönelerek azmedip Âyetül-Kürsîyi okumaya devam eden kimselere müjdeler olsun.

Onunla hallerin tamamında Allahü Teâlâ ile beraber güzel bir muâmele tecelli eder ve yüce derecelere ulaştırılır. **Hasâis-ı Kudsiyyede de böyledir.**

Yirmi Yedinci İsmi: Âyet-i Muhziradır.

Çünkü Âyetül-Kürsîyi dinlemek için onun okunduğu yerde melekler hazır olur. Ve hususiyetle Âyetül-Kürsîyi okuyan kimseyi melekler ziyarete gelirler ki; böylelikle ona, ta'zimde, tekrimde, teşrifte ve tafdilde bulunmuş olurlar. (Yani onu okuyan kimseye hürmet edip saygı göstermiş olurlar ve onu şerefendirip faziletli kılmış olurlar)

Selmân-ı Fârisi (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim hastalığında Âyetül-Kürsîyi okursa, Allahü Teâlâ o kimse üzerine ölüm sekeratını kolaylaştırır. İçerisinde Âyetül-Kürsî okunan bir eve melek-

ler uğradıklarında saf olup durmadan geçmezler. İçerisinde Kul Hüvellahü Ehad okunan bir eve uğradıklarında mutlaka secdeye kapanırlar. İçerisinde Haşr sûresinin son kısmı okunan bir eve uğradıklarında mutlaka diz üzeri çöküp dururlar." Şemsül-Maarifte de böyledir.

Şeyh Muhyiddîn bin Arabî (k.s.) buyurdu ki:

"Kim gece ve gündüz Âyetül-Kürsîyi bin defa okursa ve buna da kırk gün devam ederse, Allah'a yemin olsun Allah'a yemin olsun Allah'a yemin olsun ve Kur'ân-ı Azîm ve Rasûl-ü Kerim hakkı için ona rûhânî âlem kapısı açılır. Melekler onu okuyan kimseye, ziyarete gelirler ve onun bütün arzuları hâsıl olur. Ve murâd ettiği şeyle Sultanlar ve büyükler gibi tasarrufta bulunur." Havassı Kur'ân'da da böyledir.

Yirmi Sekizinci İsmi: Âyet-i Muhteviyyedir. (İhtivâ eden içerisine alan demektir)

Çünkü Âyetül-Kürsî, diğer âyetlerin kapsamadığı Allahü Teâlâ'nın isimlerini ihtiva edip kapsamaktadır. Çünkü Allahü Teâlâ'nın Kitâbındaki Âyet-i kerimelerde en çok ilâhî ismin zikredildiği âyette altı defa zikredilmiştir. Âyetül-Kürsî de ise Allahü Teâlâ'nın isimleri gizli ve açık olarak on yedi defa zikredilmiştir. Diğer bütün kısımlar onun için murad edilmiştir. O ise bizzat kendisi için muraddır ki, başkası için değildir. O metbû'dur, diğerleri de tâbidir. Kadr u kıymet bakımından ilimlerin en şerefli ve azık olarak en yeterlisidir ki; Allahü Teâlâ'nın zâtından ve sübûtî ve selbî sıfatlarından bahseden ilâhî bir ilimdir. Âyetül-Kürsî ise bu iki hususu da içine alıp kapsamaktadır. Ve onun ihtivasında, kapsamında bundan başka bir şey yoktur. Bu ise dînin asıllarının büyüklüğüne delâlet eder. Yani kelim ilminin büyüklüğüne delalet eder. Tefsîr-i Kudsîde de böyledir.

Âyetül-Kürsî'de Allahü Teâlâ'nın en büyük ismi vardır. Âyetül-Kürsî elli kelimedir ki; onda on yedi açık, on yedi de kapalı ilâhî isim vardır. Ve on yedi "Mîm" harfî ve on yedi de "Vav" harfî vardır."

Ebü Abdullah Kurtubî (k.s.) nakletti: İbnül-Münîr (r.a.) buyurdu ki:

"Âyetül-Kürsî, başka âyetlerin kapsamadığı ilâhî isimleri kapsamaktadır ve isimler on yedi yerine konulmuştur. Bu yerlerde bazen ismullah açıktan ifade edilmiş, bazen de kapalı olarak ifade edilmiştir. Bu da Allâhü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm'dür. Ve lâ te'huzühû ve lehû ve bi-iznih ve ya'lemü ve ilmihî ve şâae ve kürsiyyühü ve yeüdühü de geçen zamirler, zımnen ilâhî ismi râcidir. Hıfzühümâ'nın zamir-i müstetiri ise; masdarın fâilidir. Aliyyül'azîm'de Allahü Teâlâ'nın isimlerindendir.

Hayyül kayyûm ve Aliyyül'azîm'deki muhtemel zamirler ve Hayy'dan önceki mukadder zamir de kendi başlarına sayıldığı zaman sayı yirmi ikiye ulaşır. El-İtkân'da da böyledir.

Yirmi Dokuzuncu İsmi: İsmüllâhî A'zam Âyetidir. (Allah'ın en büyük ismi olan âyet demektir)

Esmâ binti Yezîd (r.a.) Rasûlüllah'ın (s.a.v.) şöyle söylediğini işittiğini söylemiştir:

"Şüphesiz şu iki âyette Allah'ın en büyük ismi vardır."

Diğer bir rivayette de: "Şu iki âyet: "Ve ilâhüküm ilâhün vâhidün lâ ilâhe illâ hüver-rahmânür-rahîm ve Allâhü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyuum'dür." Maalimde de böyledir.

Rivayet edildi: Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Allah'ın en büyük ismi üç sûrededir: Bakara sûresinde Allâhü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyuum âyeti, Âli İmrân sûresinde: Elif lâm mîm Allâhü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyuum âyeti ve Tâhâ sûresinde Ve anetil-vücûhü lil hayyil kayyuum âyetidir." Rûhul-Beyân'da da böyledir.

Ebû Ümâme'den (r.a.) rivayet edildi; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Allah'ın en büyük ismi ki; kendisiyle duâ edildiği zaman kabul olunur ve kendisiyle istekte bulunulursa verilir. Bu da üç sûrededir:

Bakara sûresinde Allâhü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyuum âyeti, Âli İmrân sûresi başında: Elif lâm mîm Allâhü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyuum âyeti ve Tâhâ sûresinde Ve anetil-vücûhü lil hayyül kayyuum âyetidir." Havass-ı Kur'ân'da da böyledir.

Kim Âyetü'l-Kürsî, kelimelerinin adedince elli defa ve harflerinin adedince yüz yetmiş defa okuyup sonra da duâ ederse, Allahü Teâlâ duâsını kabul eder, isteğini verir ve ihtiyacını giderir.

Ebû Hüreyre (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Muhakkak ki Allahü Teâlâ kendisinden bir istekte bulunmayan kimseye gazap eder. Ondan başka hiçbir kimse böyle yapmaz."

Diğer bir rivayette de Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Allahü Teâlâya duâ etmeyen kimseye, Allah gazap eder."

Denildi ki: Allahü Teâlâ'nın Hayyül kayyuum isimleri, Rabbül-âlemin olan Allah'ın en büyük ismidir. İsâ (a.s.) ölümleri diriltmek istediği zaman şu duâ ile duâ ederdi: "Yâ Hayyü Yâ Hayyüm! dür."

Söylenir ki: Denizde bulunan kimseler boğulmaktan korktukları zaman şu duâyı yaparlar: "Yâ Hayyü Yâ Hayyüm!"

Otuzuncu İsmi: İhtiyaçları Gideren Âyettir. (Yani maddî ve manevî hâcetlerin yerine getirilmesine sebep olan âyettir)

Rasûlüllah (s.a.v.) Hz. Alî bin Ebî Tâlib'e (r.a.) yapmış olduğu vasiyyette şöyle buyurmuştur: "Bir hâcetin (yerine getirilmesini) arzu ettiğinde Âyetü'l-Kürsîyi oku sonra da (hâcetin için) sağ ayağını atarak başla."

İmam Kûfî (veya Kefevî r.a.) buyurdu ki: "Bu husus tecrübe edilmiş olup kendisinde şüphe yoktur. Muhakkak ki bir kimse işine başlamadan

önce işinin kolaylaşması için Âyetül-Kürsîyi okursa, Allahü Teâlâ onun işini kolaylaştırır.”

Sen bil ki: Şüphesiz Âyetül-Kürsîde sayılamayacak ve anlatılamayacak kadar çok hususiyet (özellik) vardır. Her kimde Âyetül-Kürsî okumaya devam ederse, okuduğu ve devam ettiği kadarıyla onun menfaatini ve faydasını bulur ve görür.

Otuz Birinci İsmi: Saadet Âyetidir:

Çünkü dünyada Âyetül-Kürsî okumaya devam etmek, âhirette saadet (mesûd olmanın) alâmetidir.

Fâsik, günahkâr kimse ve münafık kimse, fîsk ve fücûr sıfatı ile (yani bu kötü halleri ile) beraber Âyetül-Kürsî okumaya devam edemezler.

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdular ki: “Âyetül-Kürsî okumaya ancak peygamber (a.s.) veya siddîk veya şehîd devam eder.”

Yani münafık ve fâsik kimse bu sıfatları üzerine Âyetül-Kürsîyi okumaya devam edemezler. Ancak okudukları Âyetül-Kürsînin bereketiyle Allahü Teâlâ onların hallerini ve ahlaklarını siddîk ve şehid kimselerin ahlaklarına değiştirir ki; o kimse sâlihlerden olur.

Böylelikle de Âyetül-Kürsîyi okuyan kimse üzerine o kudret-i kâhîranın güneşinin parıltıları ve de şeytanın hile ve âfet zulmetini mahvedip yok eden nurlar ile o sıfatı bâhira o kimse üzerine dönüp gelir. Ve o kimse üzerine hallerinin tamamında selâmet (kurtuluş) kandillerini aydınlatır.

Haberde denildi ki: “Şâyet emir (hükümdar) Âyetül-Kürsîde olan şeyleri (maddî ve manevî hususiyetlerini) bilmiş olsaydı. Elbette emâretini (hükümdarlığını) bırakıp terk ederdi. Şâyet tüccar Âyetül-Kürsî de olan şeyleri (maddî ve manevî hususiyetlerini) bilmiş olsaydı. Elbette ticâretini bırakıp terk ederdi. Şâyet Âyetül-Kürsî'nin sevâbı yeryüzünde bulunanlar üzerine taksim edilmiş (bölünmüş) olsaydı. Elbetteki onlardan herbirine dünyanın on katı kadar isabet ederdi.

Otuz İkinci İsmi: Kuran Âyetlerinin En Sevâblı Âyetidir:

Rasûlüllah'ın (s.a.v.) Ebû Hüreyre'ye (r.a.) yapmış olduğu vasiyyetinde şöyle buyurmuştur: “Âyetül-Kürsî okumayı çoğalt. (fazlalaştır) Zira sana bu sayede onunla her harfine karşılık kırk bin hasene (sevab) yazılır.”

Aynı şekilde Rasûlüllah (s.a.v.) Hz. Alî bin Ebî Tâlib'e (r.a.) yapmış olduğu vasiyyette şöyle buyurmuştur:

“Senin Âyetül-Kürsî okuman lazım gelir. Zira onun her harfinde bin bereket ve bin rahmet vardır.” Ravzatül-Müttekîn'de de böyledir.

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: “Kim Kadir gecesinde Âyetül-Kürsîyi okursa, diğer gecelerde Kur'ân hatmetmesinden Allah katında daha sevimli olur.” Allâme-i Echûrî'de aynı şekilde zikretmiştir.

Bu sebeble her yerde ve her zamanda Âyetül-Kürsîyi çokça okumanın müstehab olduğu söylenmiştir. İmam Nevevî'de (r.a.) aynı şekilde zikretmiştir.

Firdevs Sâhibi; Enes ve Ebû Ümâme'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kim, farz namazların arkasında Âyetül-Kürsîyi okursa, onu cennete girmekten hiçbir şey alıkoyamaz. Bu hal ölünceye kadar devam eder." Enes (r.a.) dedi ki: "O kimse için bir peygamberin (a.s.) ecri, sevabı vardır."

Enes bin Mâlik'ten (r.a.) rivayet edildi, buyurdu ki: "Rasûlüllah'ın (s.a.v.) şöyle söylediğini işittim: "Bir kimse Âyetül-Kürsîyi okur ve sevabını kabir ehline kılarsa, (bağışlarsa) Allah doğudan batıya kadar olan bütün ölenlerin kabrine (mü'min olanların kabirlerine) kırk nur koyar ve onların kabirlerini genişletir ve her ölünün bir derecesini yükseltir ve onu okuyana da altmış peygamber (a.s.) sevabı verir. Ve Allahü Teâlâ onun her harfine karşılık bir melek yaratır ki; o melek onun için kıyâmete kadar Allah'a tesbih eder."

Hz. Alî'den (r.a.) rivayet edildi, buyurdu ki: "Herhangi bir mü'min erkek ve mü'min kadın Âyetül-Kürsîyi okur ve sevabını kabir ehline bağışlarsa, Allah yeryüzünde bulunan kabirlerin tamamında bir nur yaratır ki; o kabirleri doğu ile batı arası kadar genişletir. Ve Allahü Teâlâ ona göklerdeki her melek sayısınca on hasene (sevap) verir. Ve Âyetül-Kürsîyi okuyan kimseye yetmiş şehîd sevabı yazılır. Ve ona Allah yolunda harcanmış yüzbin dinâr sevâbı verilir.."

Yine Hz. Alî'den (r.a.) rivayet edildi, buyurdu ki: "Ölülerin kabirleri, Allah yolunda nöbet bekleyenlerin haline benzer. Böyle olunca kabir ehlini kabirlerinde unutmayınız. Çünkü onlar sizlerden birşeyler umarlar. Allah yolunda nöbet tutanların ümid ettikleri gibi.

Diri olan kimse mümkün olan şeyle ölüsünü zikredip anarsa, değeri bin dinar (altın) olan atı Allah yolunda nöbet tutmaya göndermiş gibi olur. Hal böyle olunca Allahü Teâlâ'nın yardımıyla her gün böyle bir iş (hayır) yapmak güzel olmaz mı?" Tefsîr-i Kudsi'de de böyledir.

Otuz Üçüncü İsmi: Âyetül-Muhtâdır.

Hâfız Abdürrezzak; Abdullah bin Ömer'den (r.a.) rivayet etti, buyurdu ki:

"Şüphesiz ki Allahü Teâlâ kelimadan (sözlerden) Kur'ân'ı seçti. Kur'ân'dan da Bakara sûresini, Bakara sûresinden de Âyetül-Kürsîyi seçmiştir." Feyz-Kudsi'de de böyledir.

Hal böyle olunca kim bu mübarek Âyet-i kerimeyi okumaya devam ederse, kadın ve erkeklerden olan insanlar yanında ve dünyada ve âhirette Allahü Teâlâ katında seçkin bir kimse olur.

Otuz Dördüncü İsmi: Âyet-i Muhricedir. (çıracı demektir)

Saîd bin Mensûr, Hâkim ve Beyhaki; Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet etti: Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Bakara sûresinde bir âyet vardır ki; Kur'ân ayetlerinin efendisidir. İçinde şeytan bulunan bir evde okunursa mutlaka şeytan o evden çıkıp gider."

Ebû Ubeyd, Dâremî, Taberânî, Ebû Naîm ve Beyhakî, İbni Mes'ûd'dan haber verdiler; buyurdu ki, "İnsanlardan bir adam dışarı çıkıyor, ona cinnilerden bir adam mülâki oluyor, (karşılaşıyorlar) Cin ona diyor ki: "Benimle yıkışa (güreşe) bilirmisin? Eğer beni yıkabilirsen sana bir âyet öğreteceğim ki, bunu evine gireceğin zaman okuduğunda o eve hiçbir şeytan giremez." Bunun üzerine görüş yaptılar. Bu görüşü insan kazandı. Cinni de ona dedi ki: Âyetü'l-Kürsî'yi oku. Zira kim eve gireceğinde bu Âyet-i kerimeyi okursa, mutlaka şeytan çıkar. (oradan gider)

Bunun üzerine İbni Mes'ûd'a (r.a.) denildi ki: "Bu zikrettiğiniz kimse Hz. Ömer (r.a.) midir?" Cevaben buyurdu ki: "Onun Hz. Ömer (r.a.) olması umulur."

Taberânî, Hâkim, Ebû Nuaym ve Beyhakî delâilinde Muâz bin Cebel'den (r.a.) rivayet ettiler

Rasûlüllah (s.a.v.) zekat hurmalarını muhafaza etmemiçin bana teslim etti. Onu evimin bir kenarına yerleştirdim. Ancak hurmayı her gün biraz noksan (eksik) buldum ve durumu Rasûlüllah'a bildirip şikayette bulundum. Rasûlüllah da (s.a.v.) bana buyurdular ki: "O şeytanın işidir, gözetle!" Ben de bunun üzerine şeytanı gözetlemeye başladım. Gecedden bir kısmı geçtikten sonra Fil sûretinde olan bir şey bana yöneldi sonra kapıya yaklaştı ki; kapı aralığından başka bir sûrette içeriye gerdi ve hurmaya yaklaştı ve onu yemeye başladı ki; ben de elbisemi toplayıp karşısına dikildim ve dedim ki: "Eş hedü ellâ ilâhe illallah Ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resûlüh Ey Allah'ın düşmanı! Sonra da zekât hurmalarının yanına vardım ve onu tuttum. "O hurmaya Müslümanlar senden daha müstahaktır; elbette seni Rasûlüllah'ın (s.a.v.) huzuruna çıkarıp rezil-ı rüsvay edeceğim"

Bana bir daha dönmeyeceğine ahdedip söz verdi, ben de salıverdim. Sabahleyin Rasûlüllah'ın (s.a.v.) huzuruna varınca bana buyurdular ki:

"Esirini ne yaptın?" Ben de cevaben dedim ki:

"Tekrar dönmeyeceğine dair söz verdi. Bunun üzerine onu Salıverdim." Bunun üzerine Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "O yine dönüp gelir, gözetle!"

Bunun üzerine onu ikinci gecede gözetledim, o da gelip aynen birinci günkü gibi yaptı, ben de aynen önceki gibi yaptım. Sonra yine bir daha dönmek üzere ahdedip söz verdi, bunun üzerine yine salıverdim.

Sonra yine sabah olunca Rasûlüllah'ın (s.a.v.) huzuruna gittim ve akşam ki olanları haber verdim. Bunun üzerine Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "O yine dönüp gelir, gözetle!"

Bunun üzerine onu üçüncü gecede gözetledim, o da gelip aynen birinci gün ki gibi yaptı, ben de yakaladım ve dedim ki: "Ey Allah'ın düşmanı! Senden iki defa söz aldım bu üçüncüsüdür." O da bana dedi ki, "Şüphesiz ben çoluk çocuk sahibiyim ve buraya ancak bir şey elde etmek için Nusaybinden geldim. Başka bir şey bulabilseydim, elbette ki buraya gelmezdim. Şüphesiz Peygamberiniz (a.s.) gönderilinceye kadar biz sizin şu şehrinizde idik. Ne zaman ki peygamberinize (a.s.) o iki âyet indi, biz de kaçıp Nusaybine yerleştik.

O iki âyet bir evde okunursa, mutlaka şeytan orayı terk edip uzaklaşır. Eğer yolumu açıp salıverirsen, o iki âyeti sana öğreterim."

Ben de: "Evet öğret dedim" O dedi ki:

"Âyetül-Kürsî ve Bakara sûresinin son kısmıdır. "Amener-Rasûlü sonuna kadar"

Bunun üzerine onu salıverdim. Sonra sabah olunca Rasûlüllah'ın (s.a.v.) huzuruna gelip onun söylediklerini haber verdim. Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Habis çokça yalancı olduğu halde doğru söylemiştir." Hz. Muâz (r.a.) devamında buyurdu ki:

"Bundan sonra o iki âyeti ben okudum ve o hurmada bir daha noksanlık (eksiklik) bulmadım."

Taberânî ve Ebû Nuaym; Ebû Esîd-i Sâidî'den rivayet ettiler:

Etrafı duvarla çevrili olan bahçesindeki hurmayı toplayıp çardağına koydu. Sonra cinnilerden bir ğavl (Muzır bir topluluk) ona musallat olup hurmasını çalıp ifsad ederek bozdular.

Ebû Esîd'de (r.a.) durumu Rasûüllaha bildirip şikayette bulundu. Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdular ki: "Ey Ebâ Esîd! (s.a.v.) Hurmana musallat olan cinniler bir ğavldır. Onlara iyice kulak ver ve onun çardağa girdiğini duyunca de ki, " Bismillâhi gel Rasûlüllah'a cevap ver." Bunun üzerine Ebu Esîd (r.a.) bekledi; ğavl gelip oraya girince Rasûlüllah'ın (s.a.v.) emrettiği şeyleri söyledi. Ğavl de şöyle dedi: "Ey Ebâ Esîd! (r.a.) Beni affet. Beni Rasûlüllah'ın huzuruna götürmeye zorlama ve sana Allah'ın adına ahdediyorum ki; bir daha evine girip hurmalarını çalmayacağım ve sana bir âyet öğreteceğim ki; onu bir ev eşyası veya malının üzerine okursan o örtüyü kimse açıp dokunamaz. Ben de onun bu sözüne razı olduğuma dair söz verdim. Bunun üzerine bana dedi ki, " Sana öğreteceğim âyet; Âyetül-Kürsîdir.

Durumu gelip Rasûlüllah'a (s.a.v.) haber verdim. Bunun üzerine Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "O çok yalancı olduğu halde doğru söylemiştir."

Hâkim İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet etti, buyurdu ki:

"Rasûlüllah (s.a.v.) Ebû Eyyûbe ait bir çardakta inip konaklamıştı. Onun yiyecekleri tenhada bir sele içerisinde bulunmaktaydı.

Cinlerden biri kedi sûretine girip seledeki yiyecekleri çalıp götürdü. O da durumu Rasûlullah'a bildirip şikayette bulundu. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) cevaben buyurdu ki: "O gavildir. Geldiğinde şöyle de: Rasûlullah (s.a.v.) senin üzerine azmetti; yerinden ayrılmayacaksın."

O ğavl tekrar gelince Hz. Ebu Eyyûb (r.a.) ona Rasûlullah'ın (s.a.v.) söylediklerini aynen söyledi. O ğavide "Ey Ebâ Eyyûb! Bu defa beni bırak. Allah'a yemin olsun ki; bir daha geri dönmeyeceğim." O da onu bıraktı.

Sonra o ğavl dedi ki: "Sana bazı kelimeler öğreteyim ki; onları okuduğun zaman o gece senin evine şeytan yaklaşamaz. Gündüz de aynı şekilde yaklaşamaz." Hz. Ebû Eyyub de: "Evet öğret" buyurdu. Bunun üzerine o dedi ki: "Âyetül-Kürsîyi oku."

Sonra Rasûlullah'a (s.a.v.) gelip durumu haber verdi. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "O çok yalancı olduğu halde doğru söylemiştir."

Diğer bir rivayette de şöyledir:

Ebu Eyyûb (radiyallahu anh) anlatmıştır ki: "Kendisinin bir hücresi vardı ve içinde hurma bulunuyordu. Buraya bir gulyabani (cin) dadanmış gelip hurmadan alıyordu. Bu durumu Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)'a açtı. Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) kendisine "Git, tekrar göreceksin olursan "Allah'ın adıyla, Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)'a icabet et" dersin" buyurdu.

Ebu Eyyub der ki: (Bekledim, tekrar gelince) yakaladım. Ancak, bir daha gelmeyeceğine dair yemin etti, ben de salıverdim. Sonra Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)'la karşılaştığımda Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm): "Esirin ne oldu?" diye sordu. Ben: "Bir daha gelmeyeceğine dair yemin etti (ben de bıraktım)" dedim. Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm): "O yalan söylemiş, o yalana alışkindir" buyurdu.

Ebu Eyyûb, bir başka sefer yine geldiğini, yakalayınca gelmeyeceğine dair yine yemin ettiğini, yemini üzerine salıverdiğini anlatır. Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) tekrar: "Esirin ne oldu?" diye sorar. "Gelmeyeceğine dair yemin edince bıraktım" der. Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm): "Yalan söylemiş, o zaten yalana alışkindir" buyurur.

Ebu Eyyub (radiyallahu anh) üçüncü sefer yine yakalar ve: "Bu sefer seni bırakmayacağım, mutlaka Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)'a kadar götüreceğim" der. Bunun üzerine cin: "(Dinle beni) sana mühim bir şey hatırlatacağım: Ayet'ül-Kürsî varya onu evinde oku. O takdirde sana ne şeytan ne başkası yaklaşamaz" der. (Ebu Eyyub yine salar) ve Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm)'e gelir. Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)

lâm): "Esirin ne oldu?" diye sorar. Olup biteni haber verince: "(Hayret), yalancı olduğu halde bu sefer doğruyu söylemiş" buyurur."¹

Beyhakî; Büreyde'den (r.a.) rivayet etti, buyurdu ki:

"Benim biraz yiyeceğim vardı. Geceleyin noksanlaşıp eksildiğini fark ettim. Akşamleyin bekleyip gözetledim ve gördüm ki: O bir ğavldır. Onun üzerine düşünce (yiyecekten almak isteyince) onu yakaladım ve ben dedim ki: "Seni Rasûlullah'ın (s.a.v.) huzuruna götürünceye kadar senden ayrılmayacağım."

Bunun üzerine o dedi ki: "Şüphesiz ben çoluk-çocuğu çok olan bir kadını bir daha gelmeyeceğim." Ben de salıverdim. İkinci gece tekrar geldi, ben de yakaladım. Bu sefer bana dedi ki: "Beni bırak ki; sana bir şey öğreteyim. Onu okuduğun zaman senin yiyeceğine bizden hiçbir kimse yaklaşamaz. Yatağına uzandığın zaman kendin ve malın üzerine Âyetül-Kürsîyi oku!

Durumu Rasûlüllaha (s.a.v.) haber verdim. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "O çok yalancı olduğu halde doğru söylemiştir."

Mahâmîlî; Ebû Eyyûb el-Ensârî'den rivayet etti; buyurdu ki: "Evin dış tarafındaki bir sofada (bir depoda) bizim hurmalarımız bulunmaktaydı. Her gün baktığımda görüyordum ki: kendisinden bir şey alınmadığı halde noksanlaşıp eksiliyordu. Durumu Rasûlullah'a (s.a.v.) haber verdim. Rasûlullah'da (s.a.v.) buyurdular ki: "O bir ğavldır ki; senin yiyeceğini yiyor ve sen onu bir kedi olarak bulacaksın. Onu gördüğün zaman şöyle de: Bismillâhi Allah'ın rasûlune gelip cevap ver."

Rasûlüllâh'ın (s.a.v.) bu emri üzerine eve gidip bekledim; hurmanın yanına biri yaklaştı ona dedim ki: "Bismillâhi Allah'ın rasûlune gelip cevap ver." Bir de ne göreyim o oturmakta olan bir yaşlı kadındır. Ona dedim ki: "Ey Allah'ın düşmanı kalk seni Allah'ın rasûlune götüreceğim." Bunun üzerine o dedi ki: "Allah için Yâ Ebâ Eyyûb! Eğer beni bırakırsan, kesinlikle bir daha gelmeyeceğim." Bunun üzerine onu salıverdim.

Sonra sabahleyin Rasûlullah'ın (s.a.v.) huzuruna gittim. Rasûlullah (s.a.v.): "Esiri ne yaptın." Diye sordu. Ben de:

"Yâ Rasûlellah! Yakaladım ancak Allah için beni bırakmamı söyledi, bunun üzerine bıraktım. Bir daha dönmeyeceğine yemin etti." Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki,

"Yalan söylemiş. Zira o geri dönecektir." Eve gittim ve gördüm ki: içeri de bir kedi var hemen dedim ki: "Bismillâhi Allah'ın rasûlune gelip cevap ver." Bunun üzerine bana tekrar yalvardı ve dedi ki. "Ey Ebâ Eyyûb! Allah rı-

¹ Tirmizi, Sevabu'l-Kur'an 3, (2883).

zası için beni bırak. Allah'a yemin olsunki; ebediyyen bir daha geri dönmeyeceğim." Dayanamayıp tekrar salıverdim.

Sonra sabahleyin Rasûlüllah'ın (s.a.v.) huzuruna vardım. Bana buyurdular ki, "Esiri ne yaptın?" Olanları haber verdim buyurdular ki: "O yalan söylemiştir, yine dönecektir."

Tekrar eve gitim ve yine o geldi ve ben onu üçüncü defa yakaladım ve ona dedim ki:

Ey Allah'ın düşmanı! Buraya bir daha gelmeyeceğini zannetmiştim." Bunun üzerine o dedi ki: "Ey Ebâ Eyyub beni bırak. Allah'a yemin olsun sana bir şey öğreteceğim ki; onu sabahleyin okuduğun zaman akşam oluncaya kadar evine şeytan asla giremez ve onu akşamleyin okuduğun zaman sabah oluncaya kadar evine şeytan asla giremez."

Ben dedim ki: "Bu nedir?" O da cevaben dedi ki: "Âyetül-Kürsîdir." Böylelikle onu salıverdim. Sabah olunca da Rasûlüllah'ın (s.a.v.) huzuruna geldim ve durumu haber verdim; buyurdular ki: "'O çok yalancı olduğu halde doğru söylemiştir."

Ben derim ki: Bu rivayetler cinnilerden ğavlin olduğuna delalet eder. Kâmusta bu kelime; ğûl şeklindedir ki: helak eden, inen belâ, yılan ve sihirbaz cinni ve insanların yiyeceğini yiyen şeytanlar manasına gelmektedir. Feyz-i Kudsîde de böyledir.

Otuz Beşinci İsmi: Kur'ân Âyetlerinin Efhemidir. (Kur'ân âyetlerinin en kolay anlaşılanıdır.)

İbni Mâce Afv bin Mâlik'den (r.a.) rivayet etti: Ebû Zerr (r.a.) Rasûlüllah'ın (s.a.v.) huzuruna oturdu ve şöyle sordu: "Sana indirilen âyetlerin hangisi anlayışı daha çok açıp geliştiriyor?" Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Allâhü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm'dür ve sonuna kadar okudu." Feyz-i Kudsîde de böyledir.

Otuz Altıncı İsmi de: Âyet-i Târîdedir. (Kovup uzaklaştıran âyet demektir.)

Ömerun-Nesefî; Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet etti:

"Cebrâîl (a.s.) Rasûlüllah'a (s.a.v.) geldi ve dedi ki: Şüphesiz cinnilerden bir ifrît sana hile yapmak istiyor. Âyetül-Kürsî ile onu kendinden kovup uzaklaştır."

Haberde geldi ki: Kim uyuyacağı zamanda Âyetül-Kürsîyi okursa; Allah ona bir melek gönderir ki; sabaha kadar onu saklayıp korur.

Ebû Hüreyre (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kim sabahleyin şu iki âyeti okursa, akşam oluncaya kadar o ikisi ile muhafaza olunur: Âyetül-Kürsî ve Hâ Mîm El-Mü'min ve ileyhil-mesîra kadardır."

Ma'kıl bin Yesâr'dan rivayet edildi; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kim Bakara sûresinden on âyet; dört âyet başından ve Âyetül-Kürsî ve

sonraki iki âyet ve sonundan üç âyeti geceleyin okursa, kendisine, evladına ve ehline ne bir şeytan ne de kerih bir şey yaklaşabilir. Eğer sar'alı üzerine okunursa mutlaka bununla deliliğinden ayılıp kendine gelir." Tefsîr-i Teysîrde de böyledir.

Deylemî; Firdevs'de Hz. Âişe'den (r.a.) rivayet edildi: Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim Bakara sûresinin başından dört âyet ve Âyetül-Kürsî ve sonraki iki âyet ve sonundan üç âyeti geceleyin okursa, Allahü Teâlâ onu, evladını ve ehlini ve de malını, dünya ve âhiretini muhafaza edip korur."

İmam Ahmed ve Taberânî; Enes'den (r.a.) rivayet ettiler:

"Rasûlüllah (s.a.v.) bir adama sordu:

"Evlendin mi?" O da cevaben dedi ki: "Hayır. Benim evlenecek gücüm yok." Bunun üzerine Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Senin yanında Kul Hüvella hü Ehad yok mu?" o da: "Evet! Var. (Yani biliyorum)" diye cevap verir. Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"O, Kur'ân'ın dörtte biridir. Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn yanında yok mu?" O da

"Evet var. (Biliyorum) Rasûlüllah'da (s.a.v.) buyurdu ki:

"O, Kur'ân'ın dörtte birdir. Senin yanında İzâ Zülziletül-Arzu yok mu?" O da:

"Evet! Var. (yani biliyorum)" Bunun üzerine Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"O, Kur'ân'ın dörtte biridir. Senin yanında İzâ Cae Nasrullahi yok mu?" O da:

"Evet! Var. (yani biliyorum)" Bunun üzerine Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"O, Kur'ân'ın dörtte biridir. Senin yanında Âyetül-Kürsî yok mu?" O da:

"Evet! Var. (yani biliyorum)" Bunun üzerine Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"O, Kur'ân'ın dörtte biridir. O halde evlen."

Ben derim ki: bu rivayet şu rivayete ters değildir: "Şüphesiz Kul Hüvella hü Ehad Kur'ân'ın üçte birine denktir." Çünkü bunu, diğer beyanından sonra söyleme ihtimali vardır. Bir ihtimalde ona bahsedildiği şekilde evlenmesini emretmiş olabilir veya kişinin onları ezberlemenin bereketiyle, o kimse üzerine rızık genişliği olacağını beyan etmiş olabilir ki, böylelikle evlenmede darlıktan, sıkıntıdan korkulmaması gerektiğini işaret etmiş olabilir. Allahü Teâlâ her şeyin en iyisini bilendir. Feyz-i Kudsîde de böyledir.

Otuz Yedinci İsmi de: Nusret Âyetidir.

Yani bu Âyet-i kerimeyi ihlasla ve usulüne ve edebine riâyet ederek okumaya devam eden kimseler mutlaka dünyevi ve uhrevi bütün işlerinde Allahü Teâlâ'nın yardımına, inayetine mazhar olurlar.

Otuz Sekizinci İsmi: Şükredenlerin Âyetidir.

Bu Âyet-i Kerimeyi okumaya devam eden kimseler; Allahü Teâya şükretmiş olacaktırlar veya Allahü Teâlâ bu kimselere kendisine şükretmeleri için çeşitli sebepler ve vesileler verecektir.

Otuz Dokuzuncu İsmi: Zikredenlerin Âyetidir.

Kırkıncı İsmi: Rasûlullah'ın (s.a.v.) Âyetidir.

Bu beş ismi hakkındaki hadîs-i şerifler aşağıdaki mevzuda zikredilecektir.

NAMAZLARDAN SONRA ÂYETÜL-KÜRSÎ

Farz namazlardan sonra âyetül-kürsî okumanın faziletleri hakkında varid olan sahih hadisler ve imamların sözleri ki; bu her namaz kılan kimse için müstehabtır.

Bir rivayette de Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Şüphesiz ki Allahü Teâlâ beyaz bir inci yarattı ve o inciden de gri renkte anberi yarattı ve bu anberle de Âyetül-Kürsîyi yazdı sonra da celâline ve izzetine yemin ederek buyurdu ki: "Kim Âyetül-Kürsîyi bütün farz namazların arkasında okursa, o kimse için cennetin sekiz kapısı açılır da o kimse dilediğinden girer." Şemsül-Maariftede de böyledir.

Hadîs-i kudsîde: Ali bin Ebî Tâlib'den (r.a.) rivayet edildi; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Fâtihatü'l-kitâb, Âyetü'l-Kürsî ve Âli İmrân'dan iki âyet-i kerime; "ŞehidAllâhü.."den "İnneddîn'e İndellahi'l-İslâm." Âyeti kerimesine kadar ve de "Kulillâhümme Mâlikel-Mülk...Bi Gayri Hisâb'a" kadar bulunan Âyet-i kerimeler asılı bulunuyorlar. Yani bu Âyet-i kerimelerle Allahü Teâlâ arasında perde yoktur. Yani Allah bunları yeryüzüne indirmeyi murad ettiği zamanda onlar Arş'a tutunurlar ve şöyle derler: "Yâ Rabbi! Bizi yeryüzüne mi, sana isyan eden kimselere mi indiriyorsun?"

Bunun üzerine Allahü Teâlâ buyurdu ki: "Kendi izzetime ve celâlime yemin ettim; Benim kullarımdan her kim sizleri, bütün namazlardan sonra okursa, mutlaka ona cenneti yurt kılarım ve mutlaka onu Hazîratül-kuds denilen makamda iskan ederim ve mutlaka ona hergün yetmiş defa (rahmet) nazarı ile bakarım. Ve mutlaka onun hergün yetmiş hâcetini yerine getiririm ki; onların en düşüğü mağfirettir. Ve mutlaka onu her türlü düşman ve hased ediciden koruyup muhafaza ederim ve mutlaka ona yardım ederim."

El-Maalim, Tefsîrul-Fâtiha ve Rûhul-Beyân tefsirinde de böyledir.

Baz-ı Hadîs-i Kutsî Kitaplarında zikredildi: Allahü Teâlâ buyurdu ki:

"Ben Allah'ım! Mülkün tek sahibiyim, meliklerin melikiyim (sultanların sultanıyım) onların dizgini benim elimdedir. Eğer kullarım bana itaat ederse, onları kullarıma bir rahmet sebebi kılarım. Ve eğer kullarım bana isyan ederlerse, onları kullarıma bir ceza ve azap sebebi kılarım. Sultanlara (hükümdarlara) sövmekle meşgul olmayın. Fakat bana tövbe edin ki; onları size karşı merhametli ve şefkatli kılayım." Rûhul-Beyân'da da böyledir.

İbni Neccar; Târih-i Bağdatta; İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kim her farz namazdan sonra Âyetül-Kürsîyi okursa, Allahü Teâlâ ona şükredenlerin kalbini, siddîkların amelini ve peygamberlerin (a.s.) sevâbını verir. Ve ihsanıyla onun üzerine rahme-

فصل

في الأحاديث الصحيحة الواردة وأقوال الأئمة
في فضائل قراءة آية الكرسي في دبر الصلوات المكتوبات
فإنها تستحب لكل مصل

لما ورد في الأخبار الصحيحة عن النبي ﷺ أنه قال: «إن الله تعالى خلق ذرة بيضاء وخلق فيها العنبر الأشهب وكتب بذلك العنبر آية الكرسي وأقسم بعزته وجلاله من قرأها خلف كل صلاة مكتوبة فتحت له أبواب الجنة الثمانية فيدخل من أيها شاء». كذا في شمس المعارف. وروي في الحديث القدسي عن علي بن أبي طالب كرم الله وجهه ورضي الله عنه أنه قال: قال رسول الله ﷺ: «إن فاتحة الكتاب وآية الكرسي وآيتين من آل عمران هما شهد الله إلى قوله عند الله الإسلام وقل اللهم مالك الملك إلى قوله بغير حساب معلقات ما بينهما وبين الله حجاب يعني لما أراد الله تعالى أن ينزلهن تعلقن بالعرش فقلنا تهبطنا إلى أرضك وإلى من يعصيك» قال الله تعالى: بي حلفت وفي رواية حلفت في نفسي أنه لا يقرؤن أحد من عبادي دبر كل صلاة مكتوبة إلا جعلت الجنة مثواه على ما كان منه ولا سكنه حظيرة القدس ولأنظرون إليه بعيني المكنونة كل يوم سبعين مرة ولقضيت له كل يوم سبعين حاجة أدناها المغفرة ولأعذته من كل عدو وحاسد ولنصرته منهم. كذا في معالم التنزيل. وفي بعض الكتب من الحديث القدسي يقول الله تبارك وتعالى: أنا الله مالك الملك والملك قلوب الملوك ونواصيهم بيدي فإن العباد أطاعوني جعلتهم لهم رحمة وإن العباد عصوني جعلتهم عليهم عقوبة فلا تشتغلوا بسب الملوك لكن توبوا إلى عطفهم عليكم. كذا في روح البيان.

وأخرج ابن النجار في تاريخ بغداد عن ابن عباس رضي الله عنهما قال: قال رسول الله ﷺ: «من قرأ آية الكرسي في دبر كل صلاة مكتوبة أعطاه الله تعالى قلوب الشاكرين وأعمال الصديقين وثواب النبيين وبسط عليه الرحمة بمنه ولم يمنعه من دخول الجنة إلا أن يموت فإذا مات فدخلها». وأخرج البيهقي عن النبي ﷺ قال: «من قرأ آية الكرسي في دبر كل صلاة لم يكن بينه وبين أن يدخل الجنة إلا أن يموت فإذا مات دخل الجنة». كذا في الدر المنثور. وعن أبي موسى الأشعري رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «أوحى الله تعالى إلى موسى اقرأ آية الكرسي في دبر كل صلاة مكتوبة فإن من قرأها جعل له قلب الشاكرين ولسان الذاكرين وثواب النبيين وأعمال الصديقين ولا يواظب على ذلك إلا نبي أو صديق أو عبد امتنحت قلبه بالإيمان أو من أريد قتله في سبيل الله». كذا في بحر العلوم.

وروي الثعلبي في تفسيره عن أنس بن مالك رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «أوحى الله تعالى إلى موسى عليه السلام إن من داوم على قراءة آية الكرسي دبر كل صلاة مكتوبة أعطته أجر المتقين وأعمال الصديقين. وروي عن علي بن أبي طالب كرم الله وجهه ورضي الله عنه أنه قال: سمعت نبيكم على أعواد المنبر وهو يقول: من قرأ آية الكرسي في دبر كل صلاة مكتوبة لم يمنعه من دخول الجنة إلا الموت ولا يواظب عليها إلا صديق أو عابد ومن قرأها إذا أخذ مضجعه أمنه الله تعالى على نفسه وجاره وجار جاره والأبيات حوله». كذا في روح البيان. وعن النبي ﷺ قال: «من

واغسله بالماء والثلج والبرد ونقه من الخطايا كما نقيت الثوب الأبيض من الدنس وأبدله داراً خيراً من داره وأهلاً خيراً من أهله وزوجاً خيراً من زوجه وأدخله الجنة وأعذه من عذاب القبر وعذاب النار. م ت س ق مص. اللهم اغفر لحينا وميتنا وصغيرنا وكبيرنا وذكرنا وأنثانا وشاهدنا وغائبنا. اللهم من أحييته منا فأحيه على الإيمان ومن توفيته منا فتوفه على الإسلام. اللهم لا تحرمنا أجره ولا تفلنا بعده.

قرأ آية الكرسي دبر كل صلاة مكتوبة لم يكن بينه وبين الجنة إلا الموت». كذا في التيسير. وأخرج ابن السني والدلمي على أبي أمامة رضي الله عنه عن النبي ﷺ أنه قال: من قرأ آية الكرسي في دبر الصلاة المكتوبة كان الرب يتولى قبض روحه بيده كمن قاتل عن أنبياء الله تعالى حتى يستشهد انتهى.

وروي عن رسول الله ﷺ قال: «من قرأ آية الكرسي في دبر كل صلاة خرقت سبع سموات فلم تلتئم خروفاً حتى ينظر الله إلى قارئها فيغفر له ويبعث الله تعالى ملكاً فيكتب حسناته إلى الغد من تلك الساعة». كذا في تفسير آية الكرسي. وأخرج النسائي والطبراني بأسانيد أحدهما من قرأ آية الكرسي دبر كل صلاة لم يمنعه من دخول الجنة إلا أن يموت. وزاد الطبراني في بعض طرقه، وقل هو الله أحد. وأخرج البيهقي عن أنس رضي الله عنه من قرأ دبر كل صلاة مكتوبة آية الكرسي حفظه الله تعالى إلى الصلاة الأخرى ولا يحافظ عليها ولا يداوم عليها إلا نبي أو صديق أو شهيد. وأخرج الطبراني عن الحسن بن علي رضي الله عنهما أن النبي ﷺ قال: «من قرأ آية الكرسي دبر الصلاة المكتوبة كان في ذمة الله تعالى إلى الصلاة الأخرى». وأخرج النسائي وابن حبان والدارقطني وابن مردويه عن أبي أمامة رضي الله عنه أنه قال: قال رسول الله ﷺ: «من قرأ آية الكرسي دبر كل صلاة مكتوبة لم يمنعه من دخول الجنة إلا أن يموت».

وأخرج صاحب الفردوس عن أنس وأبي أمامة رضي الله عنهما أن النبي ﷺ قال: «من قرأ آية الكرسي في دبر الصلاة المكتوبة لم يمنعه من دخول الجنة إلا الموت أي على الشقاوة أو الإعدام الموت» وقال الطيبي: أي الموت حاجز بينه وبين دخول الجنة فإذا تحقق وانقضى حصل دخوله ومنه قوله ﷺ: والموت قبل لقاء الله تعالى وقال سعد الدين التفازاني رحمه الله تعالى: معنى الحديث أنه لم يبق من شرائط دخول الجنة إلا الموت فكان الموت يمنع ويقول: لا بد من حضوري أولاً ليدخل الجنة. كذا ذكره علي القاري في شرح المصابيح ومن المعلوم أن الدخول إنما يكون بعد الحشر فالظاهر والله أعلم أن المراد بذلك دخول روحه ويختم له بالإيمان ووقوع ذلك في وقته على أنه لا مانع من حمل الحديث على ظاهره كما جاء في أخبار بعض الأولياء وفضل الله واسع. كذا في الفيض القدسي للإمام السيوطي.

وأما قراءة آية الكرسي دبر كل صلاة مكتوبة فتستحب للإمام والمقتدي لما ورد فيها من الأحاديث الصحيحة لينال بتلاوتها في ذلك الوقت الأشرف البشارة العظمى وأعلى درجات الجنان. كذا في البرهان وأنكر بعض المشايخ جهر آية الكرسي أعقاب الصلوات وأوجب إخفاءها وتلاوتها لكل واحد من الجماعة وقال بعضهم: الجهر أولى وأفضل إذا قرأ المؤذن واستمع الحاضرون وكانوا كأنهم قرأوا جميعاً لأن استماع القرآن أثوب من تلاوته لقوله تعالى: ﴿وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ﴾ [الأعراف: ٢٠٤] الآية ففرض الإنصات في الصلاة واستحب في غيرها. كذا في روح البيان ويقول: أضعف العبيد أعانه الله المجيد أما قراءة آية الكرسي دبر الصلوات المكتوبات فلازم للإمام والمقتدي في زماننا هذا وواجب لأن كثيراً من المؤذنين لا يحسنون قراءة لهم لكثرة جهالتهم وإذا قرأوا يقرأون بالتغيرات وألحان واختراعات الأوزان وزيادة الحروف والنقصان فإن استماع القرآن من الذي يقرأه بغير

د ت س ا ح ب . اللهم أنت ربها وأنت خلقتها وأنت هديتها للإسلام وأنت قبضت روحها وأنت أعلم بسرها وعلايتها جنتاً شفعاء فاغفر د س لها س له د . اللهم إن فلان بن فلان في ذمتك وحبل جوارك فقه من فتنة القبر وعذابه وأنت الغفور الرحيم د ق . اللهم عبدك وابن أمتك احتاج إلى رحمتك وأنت غني عن عذابه إن كان محسباً فزد على إحسانه وإن كان مسيئاً فتجاوز عنه . مس . اللهم عبدك وابن عبدك كان يشهد أن لا إله

التجويد من أوقات الآذان ثم قيل: إن المؤذنين يزيدون حرفاً حروفاً كثيرة مثلاً إذا قال: ربنا ولك الحمد يزيد الفاء بين الحاء والميم ولك الحمد وفي الصلاة والترضية يزيدون كذلك مثلاً إذا قالوا: صلوا على محمد يزداد في اسم محمد حرفان ألف بين الحاء والميم وبين الميم والdal ألف أخرى كأنه يقال: محامد وكذلك يزيدون حروفاً كثيرة في أيام الجمعة في قولهم: والحمد لله رب العالمين كأنهم يقولون: والحمد ولي النهى رابي العالمين ويزيدون كذلك في قوله تعالى: ﴿يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا﴾ [البقرة: ١٠٤] وكذا بعض أهل الذكر ويزيدون حروفاً كثيرة في كلمة التوحيد كأنهم يقولون: بزيادة الباء بعد همزة لا إله وبزيادة الألف بعد هاء إله مثلهما لاني لاها وبزيادة الباء بعد همزة إلا وبزيادة الألف بعد لا مثلهما إلا الله كلها حرام بالإجماع في جميع الأوقات وهم يذكرون الله تعالى ويعبدونه بالسيئات وهم يصيرون من الذين ضل سعيهم في الحياة الدنيا وهم يحسبون أنهم يحسنون صنعا في إجراء المقامات في المحافل والمنكرات قال الإمام الشافعي رحمه الله تعالى:

قضاة الدهر قد ضلوا فقد بانث خسارتهم
فباعوا الدين بالدنيا فما ربحت تجارتهم

ثم يقول الفقير: كمله الله التقدير رأيت بعض العلماء والمشايخ القادرية في بعض المدن في ديار العرب وهم يذكرون الله تعالى ويوحدونه بزيادة الحروف والنقصان فقلت: أنتم تذكرون الله بزيادة الحروف والنقصان فقالوا: نحن أخذنا وتلقينا عن بعض مشايخنا هكذا ووصفوا أحواله فقلت: لا يذ لنا من تطبيق قراءته وأذكارنا على قراءة من القراءات السبعة المتواترة والعشرة ولم ير عنهم مثل هذه الأذكار بالزيادة والنقصان فقبلوا وصدقوا كلامنا فحمدت الله وشكرته أصلحنا الله وإياك. قال سيدنا أبو بكر الصديق رضي الله عنه: ديننا مبني على النقول لا على مناسبة العقول ومن أصول الدين أن أسماء الله التوقيفية لا تقبل الزيادة والنقصان.

إلا أنت به مني وإن كان محسناً فزد في إحسانه وإن كان مسيئاً فاغفر له ولا تحرمنا أجره ولا تفتنا بعده حب وإذا صار في قبره قال: بسم الله وعلى سنة رسول الله ﷺ د ت س حب باسم الله وبالله ربك وعلى ملة رسول الله مس منها خلقتكم وفيها نعيذك ومنها نخرجكم تارة أخرى. بسم الله وفي سبيل الله وعلى ملة رسول الله مس فإذا فرغ من دفنه وقف على القبر فقال: استغفروا الله لأخيكم واسألوا التثبيت فإنه الآن

tinî yayar ve onun cennete girmesine ölümün dışında bir şey mâni olmaz. Öldüğü zamanda cennete girer."

Beyhakî rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim her namazdan sonra Âyetül-Kürsîyi okursa, onunla cennete girmesinin arasında bir engel yoktur ancak ölüm bunun dışındadır. Öldüğü zamanda cennete girer."Dürr-ü Mensûrda da böyledir.

Ebû Musâ Eş'arî (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Allahü Teâlâ Musâ'ya (a.s.) şöyle vahyetti: "Farz olan her namazdan sonra Âyetül-Kürsîyi oku. Zira kim onu okursa, ona şükredenlerin kalbi, zikredenlerin lisânı, peygamberlerin (a.s.) sevâbı, siddîkların amelleri verilir.

Bu âyete ancak peygamber (a.s.) veya siddîk veya kalbi iman ile dolu olan kul veya Allah yolunda öldürülmesi murâd edilen bir kul devam eder." Bahrul-Ulûmda da böyledir.

Sa'lebî tefsirinde Enes'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Allahü Teâlâ Musâ'ya (a.s.) şöyle vahyetti: "Kim Farz olan her namazdan sonra Âyetül-Kürsîyi okumaya devam ederse, ona müttekîlerin ecir ve siddîkların amelleri verilir.

Alî bin Ebî Tâlib'den (r.a.) rivayet edildi buyurdu ki: "Rasûlüllah (s.a.v.) minberin üzerinde iken şöyle buyurduğunu işittim: "Kim her farz namazdan sonra Âyetül-Kürsîyi okursa, onunla cennete girmesinin arasında bir engel yoktur ancak ölüm bunun dışındadır. Ona ancak peygamber (a.s.) veya âbid kimse devam eder. Kim onu döşeğine uzanırken okursa, Allahü Teâlâ onun kendisini, komşusunu, komşusunun komşusunu ve etrafındaki evleri emniyette kılıp muhafaza eder." Rûhul-Beyân tefsirinde de böyledir.

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim her farz namazdan sonra Âyetül-Kürsîyi okursa, onunla cennet arasında bir engel yoktur ancak ölüm bunun dışındadır." Teysirde de böyledir.

Ibni Sinnî ve Deylemî; Ebû Ümâme'den (r.a.) rivayet ettiler; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kim farz olan namazların arkasında Âyetül-Kürsîyi okursa, Rabb onun ruhunu kudret eliyle alır ve böylelikle o kimse peygamberlerden yana (a.s.) savaşıp şehidlik sevabına erişmiş gibi olur."

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim her namazdan sonra Âyetül-Kürsîyi okursa, yedi kat gökler yarılıp açılır ki; Allah onu okuyana (rahmet nazarıyla) nazar etmedikçe o delikler kapanmaz. (Böylelikle) Onu bağışlar ve Allahü Teâlâ bir melek gönderir ki;

onun hasenesini (sevâbını) o saatten ertesi güne kadar yazar." Âyetül-Kürsînin Tefsîrinde de böyledir.

Taberânî ve Nesâî; bazı isnadlarla rivayet ettiler: Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim her namazdan sonra Âyetül-Kürsîyi okursa, onunla cennete girmesinin arasında bir engel yoktur ancak ölüm bunun dışındadır." Taberânî bu hadîs-i şerîfî şu ilâve ile rivayet etmiştir: "Kul Hüvallahü Ehad....."

Beyhakî; Enes'den (r.a.) rivayet etti: "Kim her farz namazdan sonra Âyetül-Kürsîyi okursa, Allahü Teâlâ o kimseyi diğer namaza kadar muhafaza eder. Onu ancak bir peygamber (a.s.) veya siddîk veya şehid devam edip muhafaza eder."

Taberânî Hasan bin Alî'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim, her farz namazdan sonra Âyetül-Kürsîyi okursa, o kimse diğer namaza kadar Allahü Teâlâ'nın zimmetinde (himâyesinde) olur."

Nesâî, İbni Habban, Dâre Kutnî ve İbni Merdevyh (r.a.) rivayet ettiler: Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kim, her farz namazdan sonra Âyetül-Kürsîyi okursa, onun cennete girmesine bir engel yoktur ancak ölüm bunun dışındadır."

Firdevs Sâhibi; Enes ve Ebû Ümâme'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kim, farz namazların arkasında Âyetül-Kürsîyi okursa, onu cennete girmekten hiçbir şey alıkoyamaz. Bu hal ölünceye kadar devam eder."

Yani şekâvet üzere ölmesi onun cennete girmesine mani olur.

Tayyibî (r.a.) dedi ki: "Ölüm onunla, cennete girmesinin arasını ayırır. Ölüm tahakkuk edip gerçekleştiğinde onun cennete girmesi hâsıl olur. (yani cennete girmiş olur)

Bu sebeble Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Ölüm Allah'a mülâki olmadan (kavuşmadan) öncedir."

Sa'deddîn Taftazânî (r.a.) dedi ki: "Hadîs'i şerîfin manası şöyledir: Cennete girmenin şartlarından, ölümden başkası kalmamıştır. Sanki ölüm onun cennete girmesine engel olur ve der ki: "Cennete girmen için ilk önce benim hâzır olmam lazımdır." Aliyyü'l-Kârî; Şerh-i Mesâbîh'de aynı şekilde zikretmiştir.

Malumdur ki: Cennete girme haşîrden sonra olacaktır. (Allahü Teâlâ her şeyin en iyisini bilir) Hadîs-i şerîfin zâhiri ile murad; önce ruhunun girmesidir ve iman ile ömrünü tamamlamasıdır ve onun vaktinde meydana gelmesidir. Hadîs-i şerîfin zâhirine hamledilmesine bir mani yoktur. Nitekim bazı Allah dostlarından bu şekilde rivayette bulunulmuştur. Allahü

Teâlâ'nın lütfu ve fazlı çok geniştir. İmam Suyûtînin (r.a.) Feyz-i Kudüsünde de böyledir.

Bütün farz namazlardan sonra Âyetül-Kürsîyi okumak, imam için de cemaat için de müstehabtır. Zira bu sahih hadislerde varid olmuştur. Çünkü bu eşref vakitte Âyetül-Kürsî okuyarak, büyük müjdeye ve cennet'in yüce derecelerine nâil olunur. El-Bürhân'da da böyledir.

Meşâyih'den (k.s.) bazısı; namazların akabinde Âyetül-Kürsîyi âşikara okumayı mekruh görmüşler ve bunu gizli okumayı vâcib saymışlardır. Ve cemaatten herbir kimsenin Âyetül-Kürsîyi okuması gerekli ve lüzumludur.

Bazısı dedi ki: Müezzin okuyup cemaat dinlediği zaman Âyetül-Kürsîyi âşikara okumak daha evlâ ve daha faziletlidir. Ve onlar sanki hep beraber okuyor gibi idiler. Çünkü Kur'ân-ı dinlemek okumaktan daha sevabdır. Çünkü Allahü Teâlâ buyurdu ki:

"Kur'ân okunduğunda onu dinleyin." Namazda okunan Kur'ân-ı Kerîm'i dinlemek farzdır. Namazın dışında okunanı dinlemek müstehabtır. Rûhul-Beyânda da böyledir.

Allahü Teâlâ kendisine yardım etsin bu zayıf kul der ki:

Farz namazlardan sonra Âyetül-Kürsî okumak, zamanımızda lüzumludur ve de vâcibtir. Çünkü müezzinlerden çoğu cahaletlerinin çokluğu sebebiyle Âyetül-Kürsî okumayı güzel görmemektedirler.

Okudukları zaman da hatalı ve yanlış bir şekilde ya harfleri değiştirerek veya harf ilave ederek veya harfleri noksan, eksik bırakarak okumaktadırlar. Tecvid bilmeyen kimselerin okudukları Kur'ân-ı Kerîm'i dinlemek, kulağın âfetlerindendir.

Sonra yine denildi ki: Şüphesiz müezzinler kıraata çokça harf ziyadeliği yapmaktadırlar. Mesela: Rabbenâ velekel hamd cümlesi söylenirken çoğu burada Hamd kelimesinde "Ha" ile "Mîm" arasına bir elif ilave ederler ve "Haamd" şeklinde söylerler. Namazda ve tarziyede de aynı şekilde söylerler.

Yine Sallû Alâ Muhammed dediklerinde "Muhammed" ism-i şerifini söylerken iki harf ilave ederler: "Hâ" ile "Mîm" arasında bir elif ve "Mîm" ile "Dâl" arasına da bir elif ilave ederler. "Muhaammeed" şeklinde söylerler.

Yine aynı şekilde Cuma günleri "El-Hamdü lillâhi rabbil-âlemîn" çokça harf ilave ederler ve sanki derler ki: "Elhaamidü lillâhii raabbil-aaleemiine" derler.

Yine "Yâ eyyühellezîne âmenû" lafzında da aynı şekilde harf ilave edip değiştirerek okumaktadırlar. Aynı şekilde bazı zikir ehli kelime-i tevhîdde de harf ilavesi yaparak söylemektedirler: Lâ ilâhenin hemzesinden sonra "Y" harfini ilave ederler ve İlâhe'nin "He" sinden sonra elif ilave ederler;

"Laa ii ve Laahaa" gibi Bunların tamamı bütün vakitlerde icma ile haram kılınmıştır.

Onlar Allahü Teâlâyı zikrederler ancak Allahü Teâlâya kötülük ile (günah işleyerek) ibâdet ederler. Onlar dünya hayatında çalışmaları boşa giden kimselerdir ve onlar mahfillerde makam icra ederlerken güzel bir iş yaptıklarını zannetmektedirler.

İmam Şâfiî (r.a.) buyurdu ki:

Zamanın kâdıları şüphesiz sapıttılar Onların hüsrânı gözler önünde âşikardır.

Dîni dünya mukabilinde sattılar ticâretleri kendilerine kâr sağlamadı.

Kudret sahibi Allah kendisini kemale erdirdi bu fakir der ki: Bazı Arap memleketlerindeki bazı şehirlerde âlimlerden ve Kâdirî şeyhlerinden kimi-lerini gördüm ki; onlar Allahü Teâlâyı zikrediyorlar ancak harfleri ziyâdeleştirerek (artırarak) veya noksanlaştırıp eksilterek tevhidde bulunuyorlar. Bunun üzerine ben de onlara dedim ki:

"Sizler harfleri artırarak ve eksilterek (yani yanlış bir şekilde) Allahü Teâlâyı zikrediyorsunuz." Onlar da cevaben dediler ki:

"Biz bazı şeyhlerimizden bu şekilde aldık ve böyle öğrendik." Sonra da onların hallerini anlattılar. Ben de onlara dedim ki: "Bizim kıraatımızın ve zikirlerimizin mütavâtir derecede olan kıraat-ı seba veya aşereden olması lazım gelir. Halbuki onlardan bu şekilde fazlalık ve eksiklik ile herhangi bir rivayet olmamıştır."

Bunun üzerine benim sözümlü kabul ve tasdik ettiler. Bu sebeble Allahü Teâlâya hamd ettim ve şükrettim. Allahü Teâlâ bizleri ıslah edip hallerimizi düzeltsin. Şuna dikkat etmen lazım gelir: Hz. Ebu Bekir (r.a.) buyurdu ki: "Bizim dinimiz nakiller üzerine mebnidir. (yani kuruludur) Akılların münasebeti üzerine değil."

Dinimizin aslî kaidelerinden biri de şudur: "Şüphesiz Allahü Teâlâ'nın isimleri tevfikidir. (Allahü Teâlâ ve Rasûlû tarafından bildirilip izah edilmiş ve kesin olan şeylerdir) ziyadeliği, artışı ve noksanlığı, eksilmeyi kabul etmezler:

NAMAZDAN SONRA YAPILAN TESBİHLER

Beş vakit namazdan sonra yapılan tesbîh, tahmîd ve tekbirlerin faziletleri hakkında vârid olan sahih hadisler:

Sen bil ki: Şüphesiz beş vakit namazdan sonra yapılan tesbîh, tahmîd ve tekbirlerin herbiri otuz üçer defa yapılır ve yüze de Lâ ilâhe illallâhü vahdehüü lâ şerîkeleh lehül mülkü velehül hamdû ve hüve alâ külli şey'in kadîr ile tamamlanmış olur. Bunlar hem imâma hem de cemaata müstahabtır. Kim bunları söylerse, hataları, günahları bağışlanır ki; isterse bu hataları deniz köpüğü kadar olsun." El-Bürhânda da böyledir.

Müslim; Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet etti: Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kim her namazın arkasında otuz üç defa tesbih eder (Sübhânellah derse) ve otuz üç defa tahmid (Elhamdü lillah) ve otuz üç defa da tekbir getirirse (Allâhü Ekber derse) bu doksan dokuz eder. Sonra da yüzün tamamlayarak (Allahü ekber) Lâ ilâhe illallâhü vahdehüü lâ şerîkeleh lehül mülkü velehül hamdû vehüve alâ külli şey'in kadîr derse, onun hataları deniz köpüğü kadar bile olsa bağışlanır."

Ebû Dâvud; Ebû Zer Gıfârî'den (r.a.) rivâyet etti: Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Ey Ebu Zer! Senin önüne geçenlere seni ulaştıracak olan bazı kelimeleri sana bildireyim mi? Bu hususta sana ancak senin ilmini alan kimse yetiştirilir.

Her namazın arkasında otuz üç defa tesbih (Sübhânellah) ve otuz üç defa tahmid (Elhamdü lillah) ve otuz üç defa da tekbir getirir (Allâhü Ekber) Sonra da Lâ ilâhe illallâhü vahdehüü lâ şerîkeleh lehül mülkü velehül hamdû vehüve alâ külli şey'in kadîr diyerek bitirirsin, onun günahları deniz köpüğü kadar bile olsa bağışlanır."

Müslim; Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) kızı Hz. Fâtıma (r.a.) kendisinden hizmetçi talep ettiğinde ona buyurdular ki: "Senin için hizmetçiden daha hayırlı olan şeyi haber vereyim mi? Yatağına gireceğin zamanda Allah'a otuz üç defa tesbih'de (Sübhânellah) ve otuz üç defa tahmidde (Elhamdü lillah) ve otuz dört defa da tekbir de bulun. (Allâhü Ekber)" Câmius-Sağîrin ekinde de böyledir.

Buhârî; Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet etti, buyurdu ki:

Fakirler biraraya gelip Rasûlüllah'a (s.a.v.) geldiler ve dediler ki: "Malı çok olanlar (mallarıyla) yüce derecelere, sınırsız nimetlere gittiler. Onlar da bizim kıldığımız gibi namaz kılıyorlar ve bizim oruç tuttuğumuz gibi oruç tutuyorlar. Ancak onlar için malların fazlalığı (üstünlüğü) vardır ki; onunla haccedip umre yaparlar ve Allah için cihadda bulunuyorlar ve de mallarını

باب الأحاديث الصحيحة الواردة في فضائل التسبيح والتحميد والتكبير في أعقاب الصلوات الخمس

إعلم أن التسبيح والتحميد والتكبير أعقاب الصلوات الخمس ثلاثاً وثلاثين وفي تمام المائة لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير يستحب للإمام والمقتدي ومن قالها: غفرت خطاياهم وإن كانت مثل زبد البحر. كذا في البرهان. وأخرج مسلم عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «من سبح الله في كل دبر صلاة ثلاثاً وثلاثين وحمد الله ثلاثاً وثلاثين وكبر الله ثلاثاً وثلاثين فتلك تسعة وتسعون» ثم قال: تمام المائة لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير غفرت له خطاياه وإن كانت مثل زبد البحر. وأخرج أبو داود عن أبي ذر الغفاري رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «يا أبا ذر ألا أعلمك كلمات تقولهن تلحق من سبقك ولا يدركك إلا من أخذ بعلمك تكبر دبر كل صلاة ثلاثاً وثلاثين وتسبح ثلاثاً وثلاثين وتحمد ثلاثاً وثلاثين وتختمن بلا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير^(١) غفرت له ذنوبه ولو كانت مثل زبد البحر».

وأخرج مسلم عن أبي هريرة أن رسول الله ﷺ حين طلبت بنته فاطمة خادماً منه قال: أدلك على ما هو خير لك من خادم تسبحين الله ثلاثاً وثلاثين وتكبرين أربعاً وثلاثين حين تأخذين مضجعتك. كذا في ذيل الجامع الصغير. وأخرج البخاري عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: جاء الفقراء إلى النبي ﷺ فقالوا: ذهب أهل الدثور من الأموال بالدرجات العلى والنعيم المقيم يصلون كما نصلي ويصومون كما نصوم ولهم فضل الأموال يحجون بها ويعتصرون ويجاهدون ويتصدقون قال: ألا أحدثكم إن أخذتم أدركتم من سبقكم ولم يدرككم أحد بعد وكنتم خير من أنتم بين ظهرائه إلا من عمل مثله تسبحون وتحمدون وتكبرون خلف كل صلاة ثلاثاً وثلاثين فاختلطنا بيننا فقال بعضنا: نسبح ثلاثاً وثلاثين ونحمد ثلاثاً وثلاثين ونكبر أربعاً وثلاثين فرجعنا إليه فقال: تقولون: سبحان الله والحمد لله والله أكبر حتى يكون منهن ثلاثاً وثلاثين.

أخرج أبو داود وابن ماجه عن عبد الله بن عمرو بن العاص رضي الله عنه عن النبي ﷺ إنه قال: «خصلتان لا يحصيها رجل مسلم إلا دخل الجنة وهما يسير ومن يعمل فيهما قليل يسبح الله عز وجل دبر كل صلاة ثلاثاً وثلاثين ويحمده ثلاثاً وثلاثين ويكبره ثلاثاً وثلاثين ثم يقول: لا إله إلا الله وحده» الخ وإذا أوى إلى فراشه سبح وحمد وكبر ثلاثاً وثلاثين كل منهما ثم يقول: لا إله إلا الله الخ. فتلك مائة باللسان وألف في الميزان الحسنة بعشر أمثالها. كذا في الشهاب. وأخرج مسلم عن أبي هريرة رضي الله عنه عن

يُسأل. د مس رسنى. ويقرأ على القبر بعد الدفن أول سورة البقرة وخاتمتها. سنى وإذا زار القبور فليقل: السلام على أهل الديار أو السلام عليكم أهل الديار من المؤمنين والمسلمين وإن شاء الله بكم لأحقون نسأل الله لنا ولكم العافية. م س ق ١ م. لنا فرط ونحن لكم تبع. س. السلام على أهل الديار من المؤمنين

(١) قوله غفرت له ذنوبه لعل هنا سقطاً تقديره فمن قالها غفرت له الخ وحرره اهـ.

رسول الله ﷺ من قال: «لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير في يوم مائة مرة كانت له عدل عشر رقاب وكتب له مائة حسنة وكانت له حرزاً من الشيطان في يومه ذلك حتى يمسي، ولم يأت أحد بأفضل مما جاء بها إلا رجل عمل أكثر منه. ومن قال سبحان الله وبحمده في يوم مائة مرة حطت خطاياهم وإن كانت مثل زبد البحر». كذا في المشارق.

فصل

الآيات والأحاديث الصحيحة الواردة

في خصائص الدعاء وقضائمه

قال الله تبارك وتعالى: ﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ﴾ [غافر: ٦٠] ﴿ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً﴾ [الأعراف: ٥٥] وقال تعالى في سورة البقرة: ﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ﴾ [البقرة: ١٨٦] صدق الله العظيم قال رسول الله ﷺ: «الدعاء هو العبادة» ثم تلا: ﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ﴾ وقال رسول الله ﷺ: «من فتح له في الدعاء منكم فتحت له أبواب الإجابة» وفي رواية: فتحت له أبواب الجنة وفي رواية: فتحت له أبواب الرحمة وقال رسول الله ﷺ: لا يغني حذر من قدر. والدعاء ينفع مما نزل وما لم ينزل وأن البلاء لينزل فيتلقيه الدعاء فيعتلجان إلى يوم القيامة وقال النبي ﷺ: «ليس شيء أكرم على الله من الدعاء». وقال رسول الله ﷺ: «من لم يدع الله تعالى غضب عليه». وقال النبي ﷺ: «لا تعجزوا في الدعاء فإنه لن يهلك مع الدعاء أحد».

وقال ﷺ: «من سره أن يستجيب الله له عند الشدائد والكرب فليكثر الدعاء في الرخاء». وروى الترمذي عن رسول الله ﷺ قال: الدعاء سلاح المؤمن وعماد الدين ونور السموات والأرض. وفي رواية البخاري ومسلم والترمذي والنسائي قال رسول الله ﷺ: الدعاء مستجاب عند اجتماع المسلمين وفي رواية: الدعاء مستجاب في مجالس الذكر وعند ختم القرآن. كذا في الحصن الحصين. وأخرج الترمذي عن أنس رضي الله تعالى عنه أنه قال: قال رسول الله ﷺ: «الدعاء مخ العبادة فإن مخ الشيء خالصة». كذا في الجامع الصغير. وروي عن أبي هريرة رضي الله تعالى عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «ادعوا الله وأنتم موقنون بالإجابة لأن الدعاء عبادة والعبادة لا يكون فاعلها محروماً من الثواب» وقال ﷺ: «الدعاء هو العبادة» رواه أحمد والبخاري. وفي الحديث أنه قال رسول الله ﷺ: «لولا صبيان رضع وبهائم رتع وعباد ركع لصب عليكم العذاب صبا» وقد روي عنه ﷺ قال: «أخبركم بشيء إذا نزل كرب أو بلاء فدعا به فرج الله تعالى عنه» قيل: بلى يا رسول الله قال: «هي دعوة ذي النون ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ﴾ [الأنبياء: ٨٧]» فإنه تعالى قال في حقه: ﴿فَكَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَخَرَجْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ نُخْرِجُ الْمُؤْمِنِينَ﴾ [الأنبياء: ٨٧، ٨٨] وفي رواية أخرى أنه ﷺ قال: «ما من مكروب يدعو بهذا الدعاء إلا استجيب له». كذا في مجالس الرومي. وروي عن ابن عمر رضي الله تعالى عنهما قال: قال رسول الله ﷺ: «إن أسرع الدعاء إجابة دعوة غائب لغائب». كذا رواه الترمذي وأبو داود.

والمسلمين ويرحم الله المستقدمين منا والمستأخرين وإننا إن شاء الله بكم لاحقون. م س ق السلام عليكم دار قوم مؤمنين وأناكم ما توعدون غداً مؤجلون وإننا إن شاء الله بكم لاحقون د السلام عليكم يا أهل القبور يغفر الله لنا ولكم أنتم سلفنا ونحن بالآثر. ت.

sadaka olarak dağıtıyorlar." Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) buyurdular ki:

"Dikkat edin! Size bir şeyden haber vereceğim: Eğer bunu tutup alırsanız (sevap ve fazilette) sizin önünüzde olanlara yetişirsiniz ve bundan sonra da hiç kimse size yetişemez ve siz içinde bulunduklarınızın (insanların) hayırlıları olursunuz. Ancak onun benzerini yapan kimsede o dereceye yükselir: Her namazın arkasında otuz üçer defa tesbih, tahmîd ve tekbir getirin."

Biz kendi aramızda ihtilaf ettik; bazımız dedi ki: otuz üç defa tesbih, otuz üç defa tahmîd ve otuz dört defa tekbir getirmemiz gerekir." Bunun üzerine Rasûlullah'a (s.a.v.) gittik ve durumu haber verdik. Rasûlullah da (s.a.v.) buyurdular ki:

"Sizler otuz üçer defa Sübhânellah, Elhamdü lillah ve Allâhü Ekber deyin."

Ebû Dâvud ve İbnî Mâce Abdullah bin Amr bin Âs'den (r.a.) rivayet ettiler; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdular ki: İki haslet vardır ki; onları Müslüman bir adam zaptedecek (yerine getirecek) olursa, mutlaka cennete girer. Bu iki haslet kolay olduğu halde, onları yapan çok azdır: Her namazın arkasında Allah Azze ve Celleyi otuz üç defa tesbih (Sübhânellah) ve otuz üç defa tahmid (Elhamdü lillah) ve otuz üç defa da tekbir getirir (Allâhü Ekber) Sonra da Lâ ilâhe illallâhü vahdehü lâ şerîkeleh lehül mülkü velehül hamdü vehüve alâ külli şey'in kadîr denilir. Yatağına gireceğın zamanda Allah'a otuz üç defa tesbih (Sübhânellah) ve otuz üç defa tahmid (Elhamdü lillah) ve otuz dört defa da tekbir getirir sonra da Lâ ilâhe illallâhü vahdehü lâ şerîkeleh lehül mülkü velehül hamdü vehüve alâ külli şey'in kadîr denilir.

Bu ise dil ile yüz olur, mizanda bin olur. Her hasene (iyilik) on misliyledir." Eş-Şihâbda da böyledir.

Hız. Ebu Hüreyre (radiyallâhu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselam) buyurdular ki: "Kim: "Lâ ilâhe illallâhü vahdehü lâ-şerîke leh, lehü'l mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadir" duasını bir günde yüz kere söylerse, kendisine on köle âzad etmiş gibi sevâb verilir, ayrıca lehine yüz sevab yazılır ve yüz günahı da silinir. Bu, ayrıca üç gün akşama kadar onu şeytana karşı muhafaza eder. Bundan daha fazlasını okumayan hiçbir kimse, o adaminkinden daha efdal bir amel getiremez. Kim de bir günde yüz kere "Sübhânellahi ve bihamdihi" derse hataları dökülür, hatta denizin köpüğü kadar (çok) olsa bile."¹ El-Meşârikte de böyledir.

¹ Buhâri, Daavât 54, Bed'ül-Halk 11; Timizi, Daavât 61, (3464).

DUA

Duânın hususiyetleri ve faziletleri hakkında varid olan sahih hadisler ve âyet-i kerimeler:

Allahü Teâlâ ve Teberâke buyurdu ki:

Halbuki rabbiniz buyurdu: "Ud'ünî estecip leküm "Yalvarın ki bana, size karşılık vereyim"¹ Yine Allahü Teâlâ buyurdu ki:

Rabbınıza yalvara yalvara ve için için dua edin ki, her halde O haddi aşanları sevmez.²

Yine Allahü Teâlâ buyurdu ki:

"Ve şâyet kullarım sana benden sual ettilerse, muhakkak ki ben çok yakınımıdır. Bana dua edince duacının duasına icabet ederim. O halde onlar da benim dâvetime koşsunlar ve bana hakkıyla îmân etsinler ki, rüşd ve güzellik ile gidebilsinler."³

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Duâ ibâdetin kendisidir." Sonra da şu Âyet-i kerimeyi okudular: "Halbuki rabbiniz buyurdu: "Ud'ünî estecip leküm "Yalvarın ki bana, size karşılık vereyim"⁴

Sırasıyla hadîs-i şeriflerde Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Sizden kime, duâ kapısı açılırsa, ona icâbet (kabul olunma) kapısı da açılır."

Diğer bir rivâyette de: "Ona cennet kapıları açılır." Şeklinde dir. Diğer bir rivâyette de:

"Ona rahmet kapıları açılır." Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Bir kimse kaderle yüzleşmekten kurtulamaz. Duâ inen şeye ve inmeyen şeye de (yani yaşanmış olana da yaşanmamış olana da) fayda verir. Ve şüphesiz bela iner ancak onu duâ karşılar da kıyamete kadar biri diğerinin sırtını yere getirmeye çalışır.

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Allah katında en mükerrem olan şey duâdır."

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Allahü Teâlâ'ya duâ etmeyen kimseye, Allah gadap eder." Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Duâ etmede âcizlik göstermeyin. Zira duâ ile beraber hiç kimse helak olmaz." Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

¹ Mü'min sûresi âyet: 60.

² A'raf sûresi; âyet: 55.

³ Bakara sûresi; âyet: 186.

⁴ Mü'min sûresi âyet: 60.

وأخرج مسلم عن أبي الدرداء قال رسول الله ﷺ: «دعوة المرء المسلم لأخيه بظهر الغيب مستجابة عند رأسه ملك موكل كلما دعا لأخيه بخير قال الملك الموكل به آمين ولك بمثله» وقال النبي ﷺ: «إن الله يحب الملحين في السؤال والمكررين في الطلب» وقال ﷺ: «من لم يسأل الله من فضله غضب عليه». كذا في الوصاية القدسية للشيخ الخوافي قدس سره.

فصل

الأحاديث الواردة وأقوال الأئمة في آداب الدعاء وشرائطه

اعلم أن للدعاء آداباً وشرائط لا يستجاب الدعاء إلا بها كما أن للصلاة كذلك فأول شرائطه إصلاح الباطن بالقلمة الحلال وقيل: الدعاء مفتاح السماء وأسنانة لقمة الحلال وآخر شرائطه الإخلاص كما قال الله تعالى: ﴿فَادْعُوا اللَّهَ حِمْيِصِينَ لَهُ الدِّينُ﴾ [غافر: ١٤] وحضور القلب فإن حركة الإنسان باللسان وصياحه من غير حضور القلب كقولوا الواقف على الباب وصوت الحارس على السطح أما إذا كان حاضراً فالقلب الحاضر في الحضرة شفيح له. كذا في روح البيان في سورة الفاتحة.

وفي الحديث: إن الله تعالى لا يجيب دعاء عبده من قلب ساه ولا من قلب لاه بل يلزم الخضوع والاستكانة والنزول على التعالي كما روي عن النبي ﷺ أنه قال: «واعلموا أن الله لا يقبل دعاء من قلب غافل». كذا في المواهب. وشرائطه أن لا تدعو الله وأنت مصر على المعاصي لما روي عن النبي ﷺ أنه قال: «أحمق الناس من يتمنى التوبة وهو مصر على المعصية» وقيل ليحيى بن معاذ رضي الله عنه: ألا تدعو لنا فقال: كيف أدعو وأنا عاص وكيف لا أرجوه وهو كريم فلا بدّ للداعي أن يضمّر في قلبه صدق رسول الله ﷺ في قوله: إن ربكم حيي كريم يستحي من عبده إذا رفع يديه إليه أن يردهما صفراً أي خالياً لكن ينبغي أن يتبّه أن الحديث لا يوجب القطع بأن دعوته مستجابة بل لعدم رد يديه بغير شيء من قضاء حاجة أو ثواب ويقدم على الدعاء الحمد والشأن ثم الصلاة على رسوله محمد ﷺ ويعترف بالظلم على نفسه ثم يخلص بالتوبة عنه أي عن الظلم ويعم بالدعاء جميع أهل الإسلام ويستغرق بدعائه وسؤاله جميع مطالبه وآماله وينظم الرغبة في حاجته فإن الله تعالى عظمته يعطيه ويدعو الله تعالى بما يلهم من الخير ولا يظهر صورة الدعاء فيدعو به من غير آفة في قلبه واستكانة أي من غير خشوع في بدنه ويجتنب التمني في الدعاء. قال رسول الله ﷺ: «الداعي بلا عمل كالرامي بلا وتر» ويتوضأ ويغتسل حين يدعو الله تعالى بهمهم أمره ويستقبل القبلة ويبدأ بالدعاء لنفسه ويرفع يديه إلى المنكبين لما روي عن سعيد بن المسيب أن رسول الله ﷺ أشرف على المدينة فرفع يديه حتى روي عفرة إبطيه وعن أبي هريرة رضي الله عنه أن النبي ﷺ خرج إلى ناحية المدينة وخرجت معه فاستقبل القبلة ورفع يديه حتى إنني لأرى بياض ما تحت منكبیه ثم قال: «اللهم إن إبراهيم نبيك وخليلك دعا لأهل مكة وأنا نبيك ورسولك أدعو لأهل المدينة اللهم بارك لهم في مدهم وصاعهم وقليلهم وكثيرهم ضعفي ما باركت لأهل مكة اللهم من هنا وههنا حتى أشار نواحي الأرض كلها اللهم من أرادهم بسوء فأذبه كما يذوب الملح في الماء». كذا أخرجه ابن زبالة بفتح الزاي

الذكر الذي ورد في فضله

غير مخصوص بوقت ولا سبب ولا مكان

لا إله إلا الله هي أفضل الذكرات وهي أفضل الحسنات أسعد الناس بشفاعتي يوم القيامة من قالها خالصاً من قلبه أو نفسه خ يخرج من النار من قالها وفي قلبه وزن شعيرة من خير أو من إيمان ويخرج من النار

"Kim şiddet ve sıkıntı anlarında yapacağı duâ'nın Allah tarafından kabulünü severek arzu ediyorsa, rahat içerisinde iken duâyı çokça yapsın."

Tirmizi rivayet etti: Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Duâ mü'minin silâhıdır, dînin direğidir ve de göklerin ve yeryüzünün nurudur."

Buhârî, Müslim, Tirmizî ve Nesâî rivayet ettiler; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Duâ, Müslümanlar bir araya gelip toplandıklarında (daha) müstecâbtır. (kabul olunur.)"

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Duâ, zikir meclislerinde ve Kur'ân hatmedildiğinde makbuldür." Hısnül-Hasîn'de de böyledir.

Tirmizî, Enes'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Duâ ibâdetin aslıdır. (özüdür) Bir şeyin aslı da o şeyin saf ve duru halidir." Câmius-Sağirde de böyledir.

Ebû Hüreyre (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kabul olacağına yakinen (kesin olarak) iman ettiğiniz halde Allah'a duâ edin. Zira duâ, ibâdettir. İbâdeti yapan kimsede sevâbdan mahrum olmaz.

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Duâ ibâdetin kendisidir." İmam Ahmed ve Buhârî rivayet ettiler.

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Şayet süt emen çocuklar, otlayan hayvanlar ve rûkû' eden kullar olmasaydı, elbette üzerinize azâb dökülerek akardı." (Yani çok şiddetli bir şekilde ve peşpeşe azâb olunurdunuz.)

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Size bir şeyle haber veriyorum: sıkıntı ve belâ indiği zaman onunla duâ edildiğinde Allahü Teâlâ o sıkıntı ve belâyı kaldırır."

Bunun üzerine ashâb-ı kirâm (r.a.) "Evet! Haber ver yâ Rasûlellah!" dediler. Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "O, Zinnûn'un duasıdır:

"لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ"

Çünkü Allahü Teâlâ onun hakkında buyurdu ki:

"Zennûn'u/Yunus'u da... Hani öfkelenerek gitmişti de, biz kendisini asla sıkıştırmayız zannetmişti. Derken zulmetler içinde/balığın karnında: "İlâ ilâhe illâ ente sübhâneke innî küntü minez-zâlimîn"- Senden başka ilah yok, sana tesbih ederim, ben doğrusu zalimlerden oldum.- diye nidâ etti. Biz de duâsını kabul ile icabet ettik de kendisini garndan/üzüntüden kurtardık. Ve işte mü'minleri böyle kurtarırsınız!..."¹

Diğer bir rivayette de; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

¹ Enbiyâ sûresi; âyet: 87-88.

"Hiçbir sıkıntıda olan kimse yoktur ki; bu duâ ile duâ etmesin mutlaka duâsı kabul olunur." (Yani duâ kabul olunur ve o sıkıntı giderilir) Mecâlis-i Rûmî'de de böyledir.

İbni Ömer (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki;

"Duâların en sûratlı kabul olunanı, gâibin gâibe yaptığı duâdır." Tirmizî ve Ebû Davud da aynı şekilde rivayet ettiler.

Müslim; Ebud-Derdâ'dan rivayet ettiler; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Müslüman bir kimsenin, kendi kardeşinin gıyâbında yapmış olduğu duâ makbuldür ki; onun yanbaşında müvekkel (tayin olunmuş) bir melek bulunur. Her ne zaman o kimse kardeşine hayır ile duâ ederse, müvekkel (vazifelendirilmiş) melek de ona âmîn der ve bunun bir misli de sana olsun der."

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Şüphesiz ki Allah istekte direnip duranları ve talebini (arzusunu) tekrar edenleri sever."

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim Allah'ın fazlından (lütfundan) istemezse, Allah ona gadap eder." Şeyh Havefî'nin (r.a.) Vasâyâtül-Kudsiyyesinde de böyledir.

DUÂNIN ÂDÂBI (EDEPLERİ)

Duânın âdâbı (edep) ve şartları hakkında varid olan sahih hadisler ve imamların görüşleri:

Sen bilmiş ol ki: Dua'nın elbette edebleri ve şartları vardır. Onlar olmadan dua kabul edilmez.. Namazda olduğu gibi... Namazın şartları yerine getirilmediği zaman, namaz kabul olunmadığı gibi, duanın şartları yerine getirilmediği zaman dua da kabul olunmaz.

Duanın ilk şartı, helâl lokma ile mideyi ıslah etmektir.

Şöyle denildi: الدُّعَاءُ مِفْتَاحُ السَّمَاءِ وَ أَتَانَهُ لُقْمَةُ الْخَلَالِ "Dua semâ'nın anahtarıdır, o anahtarın dişleri ise helâl lokmadır."

Duanın şartlarının sonuncusu ise, ihlâs ve huzuru kalb'dir. Cenâb-ı Allah, şöyle buyurdıkları gibi:

فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ " O halde siz, dini Allah için hâlis kılarak hep O'na dua edin, isterse kâfirler hoşlanmasınlar! ^{40/14} 1

Gerçekten, insanın hareketi diliyledir. Huzuru kalb olmadan, diliyle ifade etmesi, kapı önündeki bir kişinin manasız sesler çıkartması veya bekçinin dam üstünde gürültü-patırtı koparması gibidir. Amma duada kalb ha-

¹ El-Mü'min: 40/14

zır olduğu zaman, o kalb ilahi huzurda kendisine şefa'atçi olur. Duası kabul edilir. Rûhul-Beyân da Fatiha'nın Tefsirinde de böyledir.

Hadis-i Şerifte geldi ki: "Şüphesiz ki Allah, gaflet içerisinde olan ve başka şeyle meşgul olan kalbin (kalb sahibinin) duâsını kabul etmez."

Bilakis duâ yaparken alçak gönüllü, tavazu içerisinde ve yükseklikten aşağıya inerek kişinin bu şekilde duâ etmesi lazım gelir.

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Sizler bilmiş olun ki: Şüphesiz Allah gâfil kalbin (onun sahibinin) duâsını kabul etmez." **Mevâhîb'de de böyledir.**

Duâ Etmenin Şartları:

1- Ma'siyette (isyan ve günahda) ısrar edici olduğu halde Allahü Teâlâya duâ etmemektir. **Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:** "İnsanların en ahmakı, Ma'siyette (isyan ve günahda) ısrar edici olduğu halde Allahü Teâlâ'dan tevbesinin kabulünü temenni eden kimsedir." **Yahyâ bin Muâz'a (r.a.) denildi ki:** "Bizim için duâ buyurmaz mısınız?" O da cevaben dedi ki: "Ben isyan edici olduğum halde nasıl duâ edeyim? O kerem sahibi olduğu halde ben onun rahmetini nasıl ümid etmeyeyim?"

2- Duâ eden kimsenin (duâ ettiği şeyi ve isteğini) kalbinde tutması lazım gelir. Rasûlüllah'ın (s.a.v.) şu kavli ne kadar da doğrudur: "Şüphesiz sizin Rabbiniz hayydir (diridir) ve kerem sahibidir ki; kulu kendisine ellerini kaldırdığı zaman onları boş çevirmekten hayâ eder." Fakat şunu bilmek gerekir ki; bu hadis-i şerif kulun duasının kesin ve kat'i şekilde kabul edilmesini gerektirmez. Bilakis onun ellerinin ihtiyacının giderilmesinin dışındaki bir şeyle geri çevrilmemiş olması ve kendisine sevab verilerek ellerinin boş çevrilmeyeceğine işâret etmektedir.

3- Duâyâ başlamadan önce (Besmele çekip sonra da) Allah'a hamd ve senâ da bulunmak.

4- Sonra da Rasûlüllah'a (s.a.v.) salâvat getirmektir.

5- Kendi nefesine zulmettiğini itiraf etmek, böylelikle de tevbe ve istiğfarda bulunmak)

6- Duâyı Ehl-i İslâm'ın (Müslümanların) tamamı üzerine umumileştiren hepsine duâda bulunmak ve duâsına bütün istek ve arzularını katıp hâcetine râğbet etmesidir. Çünkü Allahü Teâlâ'nın azameti çok yücedir ki; ona dilediklerini verir.

7- Ve Allahü Teâlâ'ya kendisine ilham olunan hayırları ile duâ etmek, duâyı sadece zâhir ile kısıtlamayıp kalbi âfetten ve bedeni de huşu'suzluktan muhafaza ederek duâda bulunmak.

8- Temenna'dan (elini alına götürerek) duâ etmekten kaçınmak lazım gelir. Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Amelsiz olarak duâ eden, ok olmaksızın yay kullanan kimse gibidir."

9- Mühim bir iş için Allahü Teâlâ'ya duâ edeceği zamanda abdest almak ve gusletmek.

10- Kibleye yönelip önce kendisine duâ etmek (sonra da diğerleri için duâ etmek)

11- Ellerini omuz hizasına kadar kaldırmak.

Saîd bin Müseyyeb (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) Medîne-i Münnevvereye teşrif ettiklerinde duâ ettikleri zaman ellerini koltuklarının beyazlığı görününceye kadar kaldırmışlardı.

Ebû Hüreyre (r.a.) rivayet etti, buyurdu ki: Rasûlullah (s.a.v.) Medînenin bir nâhiyesine doğru (yola) çıktı ve ben de onunla beraber bulunuyordum. Bir vakit kibleye yöneldi ve ellerini koltuk altındaki beyazlık görünecek şekilde kaldırıp duâ etti ve şöyle buyurdu: "Âllah'im! Senin peygamberin ve halîlin olan İbrâhim, Mekke ehline duâ etti. Ben ise senin peygamberin ve Rasûlünüm, Medine ehline duâ ediyorum; Allah'im! Onları mübârek kıl, onların avuçlarında ve ölçeklerinde bulunan şeyleri bereketli kıl. Mekke ehline verdiğin bereketin kat be katını onlara ver.

Allah'im! Şuradan şuraya kadar (orada bulunan yerleri işaret buyurdular) her tarafı mübarek eyle. Allah'im! Kim onlara kötülük etmek isterse, onu erit, suda tuzun eridiği gibi." İbni Zebâle (r.a.) rivayet etti.

12- Ellerin ayalarını (içlerini) yüzüne doğru gelecek şekilde tutmak.

13- Dizlerinin üzerine oturmak

14- Duâsını üç defa tekrarlamak. Rasûlullah (s.a.v.) duâ ettiği zaman, üç defa duâ ederdi. Ve bir istekte bulunduğu zaman, bunu da üç defadan yedi defaya kadar tekrarlar ve yedi vakitte devam ettirirdi.

15- Duâda ellerini göğüse doğru birleştirmek. Miskin'in halinin küçültüp isteğini büyültmesi gibi.

16- Allahü Teâlâ'ya, peygamberleriyle (a.s.) ve sâlih kullarıyla tevessül etmek. (duâsına onları sepep kılmaktır)

17- Duâ da sesini alçaltıp edep üzere bulunup huzu ve huşu' içerisinde duâ etmektir.

18- Gözünü semâya kaldırmamak.

19- Duâ bittikten sonra elleri yüzüne sürmek. Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Duâyı bitirdiğinizde ellerinizi yüzünüze sürünüz." Çünkü bu şekilde yapmada uğur ve bereket vardır. Sanki ellerin içlerinin gökteki bereketlerle dolu olduğuna işaret vardır ki; böylelikle elde olan bereketlerin mükerrerlik cihetinden azaların en evlâsı olan yüze akıtılır. Hısnul-Hasinde de böyledir.

20- Duâyı gizlice yapmak ki; münacatta bulunduğu Allahü Teâlâ'dan başkasının bu duâyı işitmemesi gerekir. Çünkü Allahü Teâlâ buyurdu ki: "Rabbimize gönülden ve gizlice duâ ediniz." Yine Allahü Teâlâ Zekeriyya

(a.s.)a buyurdu ki: "O vakit ki, rabbine nidâ etmişti, gizli bir nidâ..."¹ Allahü Teâlâ da onun duasını kabul etmiş ve kendisine Yahyâ'yı (a.s.) vermiştir. Buradaki "Hafiyyen" lafzının manası-Allahü Teâlâ her şeyin en iyisini bilir- bazı âlimler dediler ki; gecenin ortasında (bir vaktinde) duâsını gizledi demektir. Bazı âlimler de dedi ki: "Kendi içerisinde gizlice yalvardı" manasınadır.

İsnâd-ı sahih ile Ebû Hüreyre (r.a.) yaptığı sahih rivayette: Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Allahü Teâlâ dünya semâsına her gece, gecenin üçte biri kaldığında (rahmet nazarıyla) iner ve şöyle buyurur: Ben Melikim, ben melikim (yani her şeyin tek sahibi benim) Kim bana duâ ederse, ona icâbet olunur. (duâsının karşılığı verilir) Kim benden isterse, ona isteği verilir ve kim de bana istiğfarda bulunursa, onu bağışlarım." Maalimde Bakara ve Zâriyât sûrelerinin tefsirinde de böyledir.

Müslim, Câbir'den (r.a.) rivayet etti buyurdu ki; Rasûlullah'ın (s.a.v.) şöyle buyurduğunu işittim: "Şüphesiz gecede bir saat vardır ki; Müslüman bir kimse ona muvafakat eder de (denk gelir de) dünya ve âhiret işlerinden bir hayrı Allahü Teâlâ'dan isterse, mutlaka kendisine verilir." Bu kendisinde çok büyük fazilet olan saat her gecede vardır. Bu saati bilmeyi arzu ettiğinde yatacağın zaman (vakıa suresinin sonundaki) şu Âyet-i kerîmeleri oku:

{ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا

İnşaallahü Teâlâ o saatte uyanırsın.

İbni Melek dedi ki; Cebrâil'in (a.s.) şöyle dediği rivayet edilmiştir: "Şüphesiz ben Arş'ın seherden (o vakitteki feyz ve bereketten dolayı) titreyip sallandığını görüyorum."

Hadîs-i şerifte geldi ki: "Rasûlullah (s.a.v.) Müslümanlardan bazısının yüksek sesle duâ yaptıklarını işitince buyurdular ki: "Sizler nefisleriniz (kendiniz) üzerine yumuşak ve nezaketli olunuz. Zira siz ne bir sağıra ne de bir gâibe münacatta bulunuyorsunuz. Zira sizin duâ ettiğiniz, (Zât-ı Akdes) size binitinizin boynundan daha yakındır."

Seleften (r.a.) bazısı dedi ki: "Gizlice yapılan bir duâ, âşıkara yapılan yetmiş duâdan daha faziletlidir."

21- Kişinin çâresizliğinin, ihtiyacının doğru olmasıdır. Âlimlerden bazısı dedi ki: " Duânın icâbete (kabule) en yakın olanı, duâ eden kimsenin kendisinin başına gelen şeyle muzdarip ve sıkıntılı olduğu anda yaptığı duâdır.

İbni Atâ (r.a.) dedi ki: "Âciz kalıp çâresiz olmanın sıfatı; (şekli) kulun boğulan kimse gibi ve boş bir araziye atılıp helâk olmaya yüz tutmuş kimse gibi yani bunların derecesinde çâresiz olup Allahü Teâlâyâ ilticası ve

¹ Meryem sûresi; âyet: 3.

yardım istediği şey dosdoğru olursa, ekseriyetle arzu ettiği (duâ ettiği) anda duâsı kabul olunur. Çünkü Allahü Teâlâ buyurdu ki:

"Yoksa sıkılan kendine duâ ettiği zaman, ona icabet edip fenalığı açan ve sizi yeryüzünün halifeleri kılan mı? Bir ilah mı var Allah'la berâber? Siz pek az düşünüyorsunuz."¹ Ed-Dürün-Nazîm'da da böyledir.

Kur'ân-ı Kerim hatmettikten sonra duâ yapmak sünnettir. Taberânî ve diğerleri; İrbaz bin Sâriye'den (r.a.) merfu' olarak rivayet ettiler; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kim Kur'ân'ı hatmederse, onun için kabul olunan bir duâ vardır."

Şuabda, Enes'den (r.a.) rivayet edildi; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kim Kur'ân'ı okur, Rabb Teâlâya hamd eder, peygamber (s.a.v.) üzerine salavat getirir ve Rabbine istiğfar ederse, kesinlikle o kimse hayrı yerinde talep etmiş olur." El-İtkânda da böyledir.

Abdullah bin Amr bin Âs'dan, o da Hz. Ebû Bekr-i Sıddîktan rivayet edildi; buyurdu ki:

Rasûlullah'a (s.a.v.) şöyle dedim: "Yâ Rasûlellah! Bana bir duâ öğret ki: namazımda onunla duâ edeyim." Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Şunu söyle: "Allâhümme innî zalemtü nefsi zulmen kesîran ve lâ yağfiruzzünûbe illâ ente fağfirli mağfireten min indike verhamnî inneke entel-ğafûrur-rahîm." Sahîh-ı Buhârî ve Müslimde de böyledir.

El-Fetevâda şöyle zikredilmiştir: Duâların sonunda şöyle denir: "Sübhâne rabbînâ rabbil-izzeti ammâ yesifûn." Veya şöyle denir: Sübhâne rabbike rabbil-izzeti ammâ yesifûn." Devamında dedi ki: Tercih olunan ise: ilk olarak söylenendir. Çünkü buradaki maksad, senâ etme, övme olup kıraat değildir. Böyle olunca ilk olarak söylenilende senâ etmeye en layık olandır. Seyyid Alî de aynı şekilde zikretmiştir.

Burada zâhir olan ise Kur'ân-ı Kerîme muvafık olması en faziletli olandır.

Alî bin Ebî Tâlib'den rivayet edildi; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim kıyâmet günü ecirden (sevabdan) en yüksek bir ölçekle mükafatlandırılmak isterse, meclisinde sözünün sonu Sübhâne rabbike rabbil-izzeti ammâ yesifûn ve selâmün alel mürselîn vel hamdû lillahi rabbil âlemin. Olsun." Rûhul-Beyân tefsirinde de böyledir.

H. Ömer (r.a.) buyurdu ki: "Dua bekletilip durdurulur ve peygamberimiz Muhammed'e (s.a.v.) salavat getirilinceye kadar ondan hiçbir şey huzuru ilâhiye yükseltilmez. (ulaştırılmaz)"

Ebû Süleymân-ı Dârânî (r.a.) buyurdu ki: "Allahü Teâlâ'dan bir şey isteyeceğin zaman önce Rasûlullah'a (s.a.v.) salavat getir. Sonra da ihtiyacını iste. Sonra da Rasûlullah'a (s.a.v.) salavat getirerek duânı bitir. Şüphe-

¹ Neml sûresi; âyet: 62.

siz ki Allahü Teâlâ keremiyle iki salavatı kabul buyurur ve Allahü Teâlâ bu iki salavatın arasındakini terk edip bırakmaktan çok daha kerîmdir." Ed-Dürrün-Nazîm'de ve Şifâda da böyledir.

Müslim; Ümmü Seleme'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kendiniz için ancak hayırla duâ edin. Zira melekler sizin söylediklerinize (duâlarınıza) âmin derler." Yani hayır da olsa şer de olsa duâlarınıza âmin derler. Hafaza melekleri, başlarının üstündeki melekler ve diğer bütün melekler, duâ Mele-i A'lâya ulaşınca kadar hâzır bulunurlar. Buhârî'nin Şerhi Aynîde de böyledir.

ÂYETÜL-KÜRSİNİN TEFSİRİ

Âyetül-kürsînin tefsîri hakkında vârid olan sahih hadisler ve imamların görüşleri

Sen bil ki: Şüphesiz ki ilim iki kısımdır; ilmi zâhirî ve ilmi bâtinîdir. Bunların herbireri de Kur'ân ve Hadîsden birer kısım olmakla beraber sanki bunların ilimleri Havz-ı Kevser'den dökülüp akan iki nehir gibidirler ve ondanda birçok su kanalları ayrılır; bir taraftan çalışmak ile elde edilen ilimler, bir taraftan da Allahü Teâlâ tarafından bahşedilen vehbî ilimlerdir. Vehbî ilimlerin cennetteki mazharları da dört nehir ile tabir edilmiştir

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Muhakkak ki Kur'ân'ın zâhiri, bâtını, haddi ve geleceği yer vardır." Diğer bir rivayette de: "Onun batnında (iç âlemin de) bir içi vardır ki; yedi batne (içe) kadar devam eder." Diğer bir rivayette de: "Yetmiş batna (iç âleme) kadar devam eder." buyurulmuştur. Eş-Şeyh; El-Fükûk'da aynı şekilde zikretmiştir.

Taberânî, İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet etti, buyurdu ki:

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ : Bununla Allahü Teâlâ şerîkinin (ortağının) olmadığını murad etmiştir. Kendisinin dışındaki bütün ma'bud birer mahluktur. (Yani O'nun tarafından yaratılmış birer varlıktırlar) Onların bir yararı ne bir zararı dokunur. Onlar ne bir rızka, ne bir hayata ve de yeniden kaldırmaya mâliktirler:

الْحَيُّ hiçbir zaman ölmemiş ve ölmeyecek olan.

الْقَيُّومُ Hiç çürümeyen, eskimeyen.

لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ Uyuklama murad edilmiştir. (uyumayan)

لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ Bununla göklerde ve yerde bulunan şeylerle beraber göklere ve yerlere mâlik olması yani onların yegâne sahibi olması murad edilmiştir.

مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ Bununla melekler murad edilmiştir. Allahü Teâlâ buyurdu ki: "-O onların önlerindeki, arkalarındaki bilir- ve onlar O'nun rıza verdiği kimselerden başkasına şefaet etmezler ve hepsi O'nun haşyetinden /korkusundan titrerler."¹

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ Semâdan arza (gökten yere) kadar ne varsa bilir.

وَمَا خَلْفَهُمْ Göklerde bulunanlar murad edilmiştir. Onları da bilir.

¹ Enbiya sûresi; âyet: 28.

يقول في آخر الدعوات: سبحان ربنا رب العزة عما يصفون أو يقول: ﴿سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ﴾ [الصفات: ١٨٠] قال: والمختار هو الأول لأن القصد هو الشناء دون القراءة وهو أليق بالثناء. كذا في السيد علي والظاهر أن الموافقة أفضل. وروي عن علي بن أبي طالب كرم الله وجهه ورضي الله عنه من أحب أن يكتال المكبال الأوفى من الأجر يوم القيامة فليكن آخر كلامه في مجلسه ﴿سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَمَسْئَلُ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ [الصفات: ١٨٠ - ١٨٢]. كذا في الروح البيان.

وقال عمر رضي الله عنه: الدعاء موقوف لا يصعد منه شيء حتى تصلي على نبيك محمد ﷺ وقال أبو سليمان الداراني رحمه الله تعالى إذا سألت الله تعالى شيئاً فابدأ بالصلاة على النبي ﷺ ثم اسأل الله تعالى حاجتك ثم اختتم الدعاء بالصلاة على رسول الله ﷺ فإن الله تعالى بكرمه يقبل الصلاتين وهو سبحانه وتعالى أكرم من أن يدع ما بينهما. كذا في الدر النظيم وكذا في الشفاء أيضاً. وأخرج مسلم عن أم سلمة رضي الله تعالى عنها قالت: قال رسول الله ﷺ: «لا تدعوا لأنفسكم إلا بخير فإن الملائكة يؤمنون على ما تقولون أي في دعائكم خيراً كان أو شراً وهم جميع الملائكة الحاضرون من الحفظة ومن فوقهم من أهل السموات حتى ينتهي إلى الملائكة الأعلى». كذا في شرح البخاري للعيني.

فصل

الأحاديث الصحيحة الواردة وأقوال الأئمة

في تفسير آية الكرسي

إعلم أن العلم قسمان: علم ظاهر وعلم باطن وكل منهما مع تشعبه من القرآن والحديث كان علومهما نهران يصبان في حوض الكوثر وتفرق منه جداول علوم الكسب من جانب وعلوم الوهب التي عبر عن مظاهرها في الجنة بالأنهار الأربعة من الجانب الآخر كما أخبر ﷺ أن للقرآن ظهراً وباطناً وحداً ومطلعاً بضم الميم وتشديد الطاء وفتح اللام وفي رواية ولبطنه بطناً إلى سبعة أبطن وفي رواية إلى سبعين بطناً. كذا ذكره الشيخ في الفوك.

وأخرج الطبراني عن ابن عباس رضي الله عنهما إنه قال: ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ﴾ [البقرة: ٢٥٥] يريد الله ليس معه شريك فكل معبود من دونه فهو خلق من خلقه لا يضررون ولا ينفعون ولا يملكون رزقاً ولا حياة ولا نشوراً. الحي الذي لا يموت القيوم الذي لا يبلى لا تأخذه سنة يريد النعاس ولا نوم له ما السموات وما في الأرض يريد يملكهما بما فيهما من ذا الذي يشفع عنده إلا بإذنه يريد الملائكة مثل قوله: ﴿وَلَا يَسْتَفْعُونَ إِلَّا إِلَيْنِ ارْتَضَى﴾ [الأنبياء: ٢٨] يعلم ما بين أيديهم من السماء والأرض وما خلفهم يرد ما في السموات ولا يحيطون بشيء من علمه إلا بما شاء يريد ما أطلعهم على علمه وسع كرسيه السموات والأرض يريد هو أعظم من السموات السبع والأرضين السبع ولا يؤوده حفظهما يريد لا يفوته شيء مما في السموات والأرض وهو العلي العظيم لا أعلى منه ولا أعز ولا أفضل ولا أكرم. كذا في الدر المنثور. الله وهو مبتدأ خبره لا إله أي لا معبود إلا هو أي إلا الله قوله: الله إثبات لذاته وقوله: لا إله إلا هو نفي الألوهية عن غيره. كذا في التفسير والمعنى أنه

السبع في كفة ولا إله إلا الله في كفة مالت بهم حب مس وما قالها عبد قط مخلصاً إلا فتحت له أبواب السماء حتى تفضي الله العرش ما اجتنبت الكبائر ت س مس لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد يحيي ويميت وهو على كل شيء قدير من قالها عشر مرات كان كمن أعتق أربعة أنفس من ولد إسماعيل خ م ت س أو مرة كعتق نسمة ١ مص ومائة مرة كانت له عدل عشر رقاب وكتبت له مائة حسنة ومحيت عنه

المستحق للعبادة لا غيره. كذا ذكره القاضي. فمن علم إنه المعبود سبحانه دون غيره أخلص في خلته وصدق في طاعته وصفى عن الرياء أعماله وزكى عن الإعجاب أحواله ولقد قال أهل الحقيقة من أعجب بنفسه حجب عن ربه وروي في بعض الكتب أن السمكة التي عليها الكون أعجبت بنفسها لما أطافت حمل الأرضين بثقلها فقبض الله تعالى بعوضة حتى لسعت أنفها فأصابها من ذلك وجع شديد ومن ذلك سكنت البعوضة بين عينها والسمكة لا تقدر أن تتحرك من خوفها. كذا في الأنفع. الحي أي الموصوف بالحياة الأزلية الأبدية. كذا في العيون يعني الباقي على الأبد بلا زوال. كذا في اللباب، فحياته بذاته والحياة صفة أزلية هو لا غيره فيستحيل أن يحله الموت الذي هو ضد الحياة أو الأزلي يستحيل عليه العدم. قوله: الحي يجوز أن يكون خبراً ثانياً للجلالة وأن يكون خبر مبتدأ محذوف وأن يكون بدلاً من الجلال وأن يكون صفة له قبل هو أوجه الوجه. كذا ذكره ابن الشيخ رحمة الله تعالى عليه. القيوم: أي الدائم القائم بتدبير الخلق في إنشائهم ورزقهم نزل حين قال المشركون: أصنامنا شركاء الله تعالى وهم شفعاؤنا عند الله فوجد الله نفسه بالنفي والإثبات ليكون أبلغ في ثبوت التوحيد. كذا في العيون قيل: الحي القيوم اسم الله الأعظم ويؤيده ما رواه البيهقي عن أبي أمامة رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال: «اسم الله الأعظم الذي إذا دعي به أجاب وإذا سئل به أعطى في ثلاث سور سورة البقرة وآل عمران وطه» قال أبو أمامة: فأنستها فوجدت في البقرة آية الكرسي: ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾ [البقرة: ٢٥٥] وفي آل عمران: ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ أَلَمْ يَلْمِزْ أُمَّةً﴾ [آل عمران: ١، ٢] وفي طه: ﴿وَعَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ﴾ [طه: ١١١]. كذا في الدر المنثور ثم أنه تعالى لما بين أنه حي قيوم أكد ذلك بقوله: ﴿لَا تَأْخُذُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ﴾ لأن من كان قائماً بذاته وقيوم جميع الممكنات يلزم أن لا يغفل ولا يفتر عن تدبير أمرها وحفظها وإثبات اللازم يؤكد ثبوت الملزم. كذا ذكره ابن الشيخ والسنة ما يتقدم النوم من الفتور الذي سمي نعاساً وهو النوم الخفيف والنوم هو الثقل المزبل للمقل وألفوه فالسنة هي أول النوم والنوم هو غشية ثقيلة تقع على القلب تمنع المعرفة بالأشياء. كذا في اللباب ونفي الأدنى أولاً لأنه مبتدأ التعبير ليلزم منه نفي الأعلى. كذا في العيون والمعنى لا تأخذه سنة فضلاً عن أن يأخذه نوم لأن النوم والسهو الغفلة محالة على الله تعالى لأن هذه الأشياء عبارة عن عدم العلم وذلك نقص وآفة ولله تعالى ميزة عن النقص والآفات ولأن ذلك تغير والله تعالى منزّه عن التغير. كذا في اللباب.

وأخرج ابن أبي حاتم وأبو الشيخ وابن مردويه عن ابن عباس رضي الله عنهما أن بني إسرائيل قالوا: يا موسى هل ينام ربنا وربك قال: ﴿أَتَقُوا اللَّهَ﴾ [البقرة: ٢٧٨] فداده ربه: يا موسى! سألوكم هل ينام ربك فخذ زجاجتين في يدك فقم الليل ففعل موسى فلما مضى من الليل ثلثه فنعس فسقطتا وقال الله تعالى: يا موسى لو كنت أنام لسقطت السموات والأرض فهلكن كما هلكنا في يدك فأنزل الله على نبيه آية الكرسي تبييناً لخلقهم. كذا في الدر المنثور. ثم إنه تعالى لما أكد قيوماً بين كثرة مصنوعاته القائمة بتدبيره فقال: له ما في السموات وما في الأرض أي لله الملك كله فيها لا شركة لأحد في ملكهما لأنه خلقهما بما فيهما ولا غفلة له عن تدبيرهما لا بالسنة ولا بالنوم إذ لو وجد شيء من ذلك لفسدتا بما فيهما. من ذا الذي يشفع كلمة من فيه وإن كانت استفهامية إلا أن معناها النفي

مائة سنة وكانت له حرزاً من الشيطان ولم يأت أحد بأفضل مما جاء به إلا أحد عمل أكثر من ذلك عو هي التي عليها نوح ابنه فإن السموات لو كانت في كفه لرجحت بها ولو كانت حلقة لضمها مص لا إله إلا الله والله أكبر كلمات أحدهما ليس لها نهاية دون العرش والأخرى تملأ ما بين السموات والأرض ط وهما مع لا حول ولا قوة إلا بالله العلي العظيم ما على الأرض أحد يقولها إلا كفرت عنه خطاياهم وإن كانت مثل زبد

ولذلك إلا في قوله: إلا بإذنه. كذا ذكره ابن الشيخ والمعنى ليس لأحد أن يشفع عنده لأحد. كذا في المدارك. إلا بإذنه: أي بأمره وإرادته وذلك أن المشركين زعموا أن الأصنام تشفع لهم فأخبر الله أنه لا شفاعة لأحد عنده إلا ما استثناه بقوله: إلا بإذنه يريد بذلك شفاعة النبي ﷺ وشفاعة الأنبياء والملائكة وشفاعة المؤمنين بعضهم لبعض. كذا في تفسير اللباب، وهو رد على المعتزلة في أنهم لا يرون الشفاعة أصلاً والله تعالى أثبت لها للبعض بقوله: إلا بإذنه. كذا في التيسير. فالحاصل أنه لا يقدر أحد أن يشفع لأحد يوم القيامة قبل أن يأذن الله تعالى للشفاعة فإذا أذن للشفاعة يشفع الأنبياء والملائكة والعلماء والشهداء والصالحون والمؤذنون والأولاد. وأما أول من يشفع فنبينا محمد ﷺ كما أخرجه مسلم وغيره عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «أنا أول شافع وأول مشفع». كذا في البدور. وأخرج الطبراني عن ابن عباس رضي الله عنهما عن رسول الله ﷺ قال: «شفاعتي لأهل الكبار من أمتي».

وروي عن النبي ﷺ قال: «صلحاء أمتي ما يحتاجون شفاعتي للمذنبين». كذا وجدنا في بعض الأوراق. وقال ابن عباس رضي الله عنهما: السابق بالخيرات يدخل الجنة بغير حساب والمقتصد يدخل الجنة برحمة الله تعالى والظالم لنفسه وأهل الأعراف يدخلون الجنة بشفاعة نبينا محمد ﷺ فلا بد للعاقل أن يقر بشفاعته ويعتقد حقيقتها لأن من أنكرها لا ينال شفاعته ﷺ لما أخرجه سعيد منصور والبيهقي وهنا عن أنس رضي الله عنه قال: من كذب بالشفاعة فلا نصيب له ومن كذب بالحوض فليس له فيه نصيب. كذا في البدور السافرة ثم بين أنه لا يخفى عنه شيء ما يقوله: ﴿يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ﴾ [البقرة: ٢٥٥] يعني ما بين أيديهم من الدنيا وما خلفهم من الآخرة وقيل: بعكسه لأنهم يقدمون على الآخرة ويخلفون الدنيا وراء ظهورهم قيل: يعلم ما كان قبلهم وما كان بعدهم وقيل: يعلم ما قدموه بين أيديهم من خير أو شر وما خلفهم مما هم فاعلون والمقصود من هذا أنه سبحانه وتعالى عالم بجميع المعلوم لا يخفى عليه شيء من أحوال خلقه. كذا في اللباب. ولا يحيطون: يعني لا يدركون يعني الملائكة والأنبياء وغيرهم. بشيء من علمه: أي من جميع معلوماته إلا بما شاء إلا بما أخبر الله لهم كأخبار الأنبياء والرسل. كذا في العيون ليكون ما يطلعهم الله عليه من علم غيبة دليلاً على نبوتهم. كذا في اللباب. وسع كرسية السموات والأرض واختلفوا في المراد بالكرسي هنا على أربعة أقوال: أحدها: أن الكرسي هو العرش نفسه قاله الحسن. القول الثاني: أن الكرسي غير العرش وهو أمامه وهو فوق السموات السبع ودون العرش: قاله السدي. كذا في اللباب. وقال ﷺ: «العرش ياقوتة حمراء» رواه أبو الشيخ عن الشعبي مرسلاً وقال رسول الله ﷺ: «الكرسي لؤلؤ والقلم لؤلؤ وطول القلم سبعمائة سنة وطول الكرسي حيث لا يعلمه العالمون» رواه الحسن بن سفيان وأبو نعيم عن محمد بن الحنفية مرسلاً. كذا في الجامع الصغير. قال المناوي: قال الجمهور: الكرسي مخلوق عظيم مستقل بذاته. كذا في الفيض. قال في اللباب: أن السموات السبع في الكرسي كدراهم سبعة الفيت في ترس وقيل: كل قائمة من قوائم الكرسي طولها مثل السموات والأرض وهو بين يدي العرش ويحمل الكرسي أربعة أملاك لكل ملك أربع وجوه أقدامهم على الصخرة التي تحت الأرض السابعة السفلى ملك على صورة أبو البشر آدم عليه الصلاة والسلام وهو يسأل الرزق والمطر لبني آدم

البحر ت س ما من أحد يشهد أن لا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله إلا حرسه الله من النار حديث معاذ قال: يا رسول الله أفلا أخبر الناس فيستبشروا قال: إذن يتكلموا أو أخبر بها معاذ عند موته نائماً خ م من شهد بها كذلك حرمه الله على النار م ت وحديث البطانة التي تثقل بالتسعة والتسعين سجلاً كل سجل مد البصر أشهد أن لا إله إلا الله وأن محمداً عبده ورسوله ق حب مس من قال: أشهد أن لا إله إلا الله وحده

من السنة إلى السنة، وملك على صورة الثور وهو يسأل الرزق للأنعام من السنة إلى السنة، وملك على صورة النسر وهو يسأل الرزق للطير من السنة إلى السنة. انتهى.

قيل: إن الكرسي هو الاسم الأعظم لأن العلم يعتمد عليه كما أن الكرسي يعتمد عليه. قال ابن عباس رضي الله عنهما: الكرسي علمه المراد بالكرسي الملك والسلطان والقدرة. كذا في اللباب. ولا يؤوده: أي ولا يثقله أي ولا يشق عليه حفظهما: أي حفظ السموات والأرض. كذا في المدارك. وهو العلي: أي في الألوهية. العظيم: بالملك والقدرة يعني لا ند له ولا ضد. كذا في العيون. العلي أي المتعال بذاته عن الأشياء والأنداد، العظيم الذي يستحق بالنسبة إليه كل ما سواه فالمراد بالعلو على القدرة والمنزلة لا علو المكان لأنه تعالى منزّه عن التحيز وكذا عظمتة إنما هو بالمهابة والقهر والكبرياء ويمنع أن يكون بحسب المقدار والحجم لتعالي شأنه عن أن يكون من جنس الجواهر والأجسام والعظيم من العباد والأنبياء والأولياء والعلماء الذين إذا عرف العاقل شيئاً من صفاتهم امتلأ بالهيبة صدره وصار متشوقاً بالهيبة قلبه لا يبقى فيه متسع. كذا في روح البيان.

فصل

أقوال الأئمة في الخصائص القدسية لقراءة آية الكرسي

قال الشيخ الجلال المحقق الدواني قدس سره: أن من قرأ آية الكرسي عدد حروفها وهي مائة وسبعون حرفاً لم يطلب منزلة إلا وجدها أو لطلب رزق وسعة إلا نالها أو لقضاء دين وفرج وخروج من سجن أو شدة أو هلاك عدو إلا حصل له. وإذا قرأ هذا العدد بعد صلاة مكتوبة أعجل تأثيره سريعاً وإذا قرأها في جوف الليل على وضوء واستقبال القبلة كان أقرب إجابة فإن قرئت عند ذي سلطان عدد حروفها وأراد الشافعة قبلت وإن قرئت عدد كلماتها وهي خمسون مرة على قليل بورك فيه وحفظ من نزغات الشيطان. كذا في تفسير آية الكرسي. مسألة لا بأس بتكرير الآية وترديدها كما روى النسائي وغيره عن أبي ذر الغفاري رضي الله عنه أن النبي ﷺ قام بآية يرددها حتى يصبح ﴿لَإِنْ تَقُصُّهُمْ فَلَا يَخِفُّ عِبَادُكَ﴾ [المائدة: ١١٨] الآية. كذا في الإتيان.

وقال الإمام الشيخ البوني قدس سره في فضائل آية الكرسي: فإنها تشتمل على حروف وكلم وفصول فعدد حروفها مائة وسبعون ومن قرأها عدد حروفها لم يخش مكروهاً في عمره ولم يقدر عليه أحد لا بقول ولا فعل ولا بمكروه في دينه ولا دنياه وكان محفوظاً من نزغات الشيطان وسطوات السلطان بقية دهره ومن حافظ على قراءتها العدد المذكور، أطاعه من في الكون ولا يقدر على مضرتة أحد ومن قرأها العدد المذكور في ليل بعيداً خالياً من الناس والأصوات ومكان طاهر من النجاسات ثم دعا الله تعالى سارع الله تعالى بقضاء حوائجه ومن قرأها العدد المذكور وداوم عليها ورداً عقب صلاة من الصلوات المكتوبات أو السنن الراتبات كان محبوباً عند الخليفة أجمعين والخليفة الروحانية من العلويات والسفليات وكان ملطوفاً به في جميع أموره وأحواله وأقواله وأفعاله ومن كان له حاجة ولم يكن له سبب يدخل منه الرزق فليذكر: يا كافي يا غني يا فتاح يا رزاق ثلاثة آلاف مرة أو مرتين بعد قراءة آية الكرسي بعدد حروفها المائة والسبعين فإنه يستغني بإذن الله تعالى ويفتح عليه ما يحب من

وأن محمداً عبده ورسوله وأن عيسى عبد الله وابن أمته وكلمته ألقاها إلى مريم وروح منه وأن الجنة حق والنار حق أدخله الله من أي أبواب الجنة الثمانية شاء م خ س من شهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأن محمداً عبده ورسوله وأن عيسى عبده ورسوله وابن أمته وكلمته ألقاها إلى مريم وروح منه وأن الجنة حق والنار حق أدخله الله الجنة على ما كان منه من عمل أو من أبواب الجنة الثمانية أيها شاء. خ م س كان ﷺ

الْقِيَوْمَ Mañlûkatını (yarattıklarını) yaratmada ve rızıklarını tedbirde dâim ve kâim olandır. Bu Âyet-i kerime, müşrikler şöyle dedikleri zaman nazil olmuştur; bizim putlarımız Allahü Teâlâ'nın ortaklarıdır ve onlar Allah katında bizim şefaatçilerimizdir." diye iddia etmişlerdir. Allahü Teâlâ da bu Âyet-i kerimedeki nefyü isbat ile bir ve tek olduğunu beyan etmiştir. Çünkü bu, tevhîdin sübûtunda daha belîğ ve mükemmel olandır. El-Uyûnda da böyledir.

Denildi ki: El hayyül kayyuum: İsmüllah-ı A'zamdır yani Allahü Teâlâ'nın en büyük ismidir. Ebû Ümâme'den (r.a.) rivayet edildi; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Allah'ın en büyük ismi ki; kendisiyle duâ edildiği zaman kabul olunur ve kendisiyle istekte bulunulursa verilir. Bu da üç sûrededir:

Bakara sûresinde Allâhü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyuum âyeti, Âli İmrân sûresin başında: Elif lâ m mîm Allâhü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyuum âyeti ve Tâhâ sûresinde Ve anetil-vücûhü lil hayyil kayyuum âyetidir." Ed-Dürrül-Mensûrda da böyledir.

Allahü Teâlâ hayyül kayyuum olduğunu beyan ettikten sonra bunu

لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ

Kavliyle kuvvetlendirmiştir. Çünkü zâtıyla kâim olan ve mümkinatın tamamını belli ölçü ve kaidelerle ayakta tutan zâtın gaflette olmaması ve mümkinatın işlerini düzenlerken ve mümkinatı muhafaza ederken ne uyku ne uyuklama başka bir beşerî sıfatın olmaması lazım gelir. Çünkü lâzımın isbatı, melzûmün sübûtunu kuvvetlendirir. İbni Şeyh de aynı şekilde zikretmiştir.

Âyet-i kerimedeki "sinetü" lafzı nevm lafzından önce zikredilmiştir ki, uyuklama diye isimlendirilen âriziliktir. Ve sinetü; hafif uyku demektir. Nevm ise; akli ve kuvveti giderecek ağırlıktaki uyku demektir. Sinet; uykunun başlangıcıdır. Nevm ise; ağır uykudur ki; kalb üzerine vaki olup eşyayı bilmeye mani ve engel olur. El-Lübâb'da da böyledir.

İlk önce aşağı derecedeki bir şeyin (uyuklamanın) nefyedilmesi ve ibârede bunun başlangıçta olması, daha yüksek derecede olanı (yani uyumayı) nefyi gerekli kılması içindir. El-Uyûn'da da böyledir.

Böylelikle La te'huzühüü sinetü Lafza-i celâlinin manası; uyuklama O'nu tutmaz ki; uyku onu tutsun demektir. Çünkü uyku, unutma ve gaflet, Allahü Teâlâ hakkında muhal olan şeylerdir. Zira bu şeyler, ilmin olmamasından ibârettir. Bu hal ise noksanlık ve âfeti gerektirir. Allahü Teâlâ ise her türlü noksanlıklardan ve de âfetlerden münezzehtir ve berîdir. (uzaktır) Ve de bu haller teğayyürü (değişimi) gerektirir. Allahü Teâlâ da teğayyürden, değişimden münezzehtir. El-Lübâbda da böyledir.

İbni Ebî Hatem, Ebû Şeyh ve İbni Merdeveyh; İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet ettiler:

Şüphesiz ki İsrâîloğulları Musâya (a.s.) gelip dediler ki: Ey Musâ! (a.s.) Bizim ve senin Rabbin uyur mu? Bunun üzerine Musâ (a.s.) dedi ki: "Allah'dan korkun." Bunun üzerine Rabb Teâlâ Musâ'ya (a.s.) nidâ etti:

"Ey Musâ! Sana senin Rabbin uyur mu? Diye sordular. Sen iki şişeyi al ve geceleyin uyumadan ayakta bekle." Musa (a.s.) emrolunduğu gibi yaptı. gecenin üçte biri geçtikten sonra Musa (a.s.) biraz uyuklar gibi oldu, bu arada şişeler düşüp kırıldı. Bunun üzerine Allahü Teâlâ buyurdu ki: 'Ey Musa! Şâyet ben uyumuş olsaydım, elbette gökler ve yer düşer ve helak olurdu. Elindeki iki şişenin düşüp helak olduğu gibi.'

Böylelikle Allahü Teâlâ mahlukatına bir beyan olarak Peygamberine (s.a.v.) Âyetül-Kürsîyi indirdi. Ed-Dürul-Mensûrda da böyledir.

Sonra da Allahü Teâlâ kayyûmiyetini te'kid ederek kendi tedbiri ile ayakta duran yarattıklarının çokluğunu açıkladı ve buyurdu ki: **lehü mâ fissemâvâti ve mâ fil erd*** Yani göklerdeki ve yerlerdeki mülkün tamamı Allaha aittir ki: onların mülkünde hiçbir ortağı yoktur. Çünkü onları ve içerisindekileri yaratan O'dur. Onları belli düzen ve ölçü ile idâre etmede ne uyku ne de uyuklama ile gaflette bulunur. Eğer böyle bir şey olmuş olsaydı. Elbette onlar ve içerisindekiler fesâda uğrayıp bozulurlardı.

Men zellezii yeşfeu indehü: Buradaki men kelimesi her ne kadar istifham için olsa da ancak manası nefy (olumsuzluk) içindir. Bu sebeble burada illâ biiznihii'nin illâ'sı zikredilmiştir. İbnü Şeyh'de aynı şekilde zikretmiştir.

Manası ise şöyledir: O'nun katında hiç kimsenin başka birisi için şefaathetme hakkı yoktur. Medâriktede böyledir.

illâ biiznihii: Yani sadece O'nun emriyle ve irâdesiyle şerfaat edebilir. Şüphesiz müşrikler zannettiler ki: tapmış oldukları putlar kendilerine şerfaat edecektir. Onların bu düşüncelerine Allahü Teâlâ: "katımda hiç kimsenin başka birisi için şefaathetme hakkı yoktur." Diye haber verdi. Ancak **illâ biiznihii kavliyle** Yani sadece O'nun emriyle ve irâdesiyle şefaathet edebilir, kavliyle istisnâ yapılmıştır. Bu kaville de Rasûlüllah'a (s.a.v.) ve diğer peygamberlere (a.s.) ve meleklerle şefaathet yetkisinin verildiği ve mü'minlerin bir kısmının diğer bir kısmına şefaathetme yetkisinin verildiği kastedilmiştir. Tefsîri Lübâbda da böyledir.

Bu Mu'tezileyi reddetmek içindir: Çünkü onlar şefaatheti asla kabul etmezler. Allahü Teâlâ ise illâ biiznihii kavliyle sadece O'nun emriyle ve irâdesiyle mü'minlerin bir kısmının diğer bir kısmına şefaathetme yetkisinin verildiğini isbat etmiştir. Teysîrde de böyledir.

Hâsılı kelâm: Kıyâmet günü Allahü Teâlâ şefaathet etmek için izin vermeden önce bir kimse başka bir kimseye şefaathetmeye güç yetiremez.

Şefa'at etmek için izin verildiği zaman peygamberler (a.s.) ve melekler, âlimler, şehidler, sâlihler, müezzinler ve çocuklar şefa'at ederler. İlk şefa'at edecek olan Rasûlullah'dır. (s.a.v.)

Müslim ve diğerleri; Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet ettiler: Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki, 'Ben ilk şefa'at eden ve ilk şefa'ati umulan olacağım.' El-Büdü'da da böyledir.

Taberânî; İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet etti: Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki, 'Benim şefa'atım, ümmetimden büyük günah sahipleri içindir.'

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: 'Ümmetimde sâlih olanlar, şefa'atime muhtaç değildirler. Şefa'atım, günah sahipleri içindir.'

İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet edildi, buyurdu ki, 'Hayırda öne geçenler, hesaba çekilmeden cennete girerler. İşlerinde orta halli olan kimselerde Allahü Teâlâ'nın rahmeti ile cennete girerler. Nefsine zulmedenler ve cennet ile cehennem arasında olacak kimseler de Muhammed'in (s.a.v.) şefa'ati ile cennete girerler.'

Hal böyle olunca, akı selîm sahibi kimsenin Rasûlullah'ın (s.a.v.) şefa'atini ikrar edip onun hakîkatine inanması lazım gelir. Çünkü şefa'ati inkâr eden kimse, Rasûlullah'ın (s.a.v.) şefa'atine nail olamaz.

Saîd bin Mensûr ve Beyhakî; Hz. Enes'den (r.a.) rivayet ettiler, buyuruldu ki, 'Kim şefa'ati yalanlarsa, o kimse için şefa'atten nasip yoktur. Kim de Havz-ı Kevseri yalanlarsa, o kimse için Havz-ı Kevser'den nasip yoktur.' El-Büdü'da da böyledir.

Sonra da Allahü Teâlâ kendisinden hiçbir şeyin gizli kalmayacağını beyan ederek buyurdu ki: **يَعْلَمُ مَا تَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ** Allahü Teâlâ dünyada onların önlerinde olan şeyleri ve ahirette de geriye bıraktıkları şeyleri bilir.

Yine denildi ki, bunun aksidir. Yani onlar yaptıklarını ahirette görürler ve dünyayı da geride bırakırlar.

Bazı âlimler dedi ki: Allahü Teâlâ onlardan önce olan şeyleri ve sonra olan şeyleri de bilir.

Yine bazı âlimler dedi ki: Allahü Teâlâ insanların önlerine takdim ettikleri hayır ve şerri ve yapıp geriye bıraktıkları şeyleri bilir.

Bundan kasdedilmiş olan ise: Şüphesiz Allah Sübhânehü ve Teâlâ ma'lum olan şeylerin tamamını bilir ki: Kendisine yaratılmışların hallerinden hiçbir şey gizli değildir. El-Lübâb'da da böyledir.

وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ Yani melekler, peygamberler ve diğer yaratılmışlar malumatın tamamından bir şeyi bilip idrak edemezler. Ancak Allahü Teâlâ'nın dilediği ve müsaade ettiği kadarını ve de kendilerine haber verdiği kadarını bilirler. Peygamberine ve Rasûllerine (s.a.v.) haber verdiği şeyler gibi. El-Uyûnda da böyledir.

Çünkü onların peygamberliğine delil olması için Allahü Teâlâ peygamberini (a.s.) kendi gayb ilminin bir kısmına muttali' kılıp onlara bildirmiştir. El-Lübâbda da böyledir.

وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ Buradaki Kürsî ile muradın ne olduğu hususunda görüş ayrılığı meydana gelmiştir ki; dört ayrı görüş açıklanmıştır.

1- Kürsî Arş'ın tâ kendisidir. Bunu da El-Hasan söylemiştir.

2- Şüphesiz Kürsî Arş'dan başka bir şeydir. Kürsî Arş'ın önünde, yedi kat göklerin üstünde, Arş'ın ise altındadır. Bunu ise Essüddî söylemiştir. El-Lübâbda da böyledir. Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: 'Arş, kırmızı yakuttandır.' Bun Ebuş-Şeyh, Şa'bî'den (r.a.) mürsel olarak rivayet etmiştir. Devamında Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: 'Kürsî ve Kalem incidendir. Kalemnin uzunluğu yedi yüz senelik mesafededir. Kürsî'nin uzunluğu ise âlimlerin bşlemeyeceği bir şekildedir. Bu hadisi şerifi Hasan bin Süfyan ve Ebû Naîm Muhammed bin Hanefî'den (r.a.) mürsel olarak rivayet etmişlerdir. Câmius-Sağîr'de de böyledir. İma Menâvî (r.a.) buyurdu ki: 'Âlimlerin çoğuna göre Kürsî; yaratılmış olan büyük bir şeydir ki; kendi zâtıyla kâimdir.' El-Feyz'de de aynı şekilde zikredilmiştir. El- Lübâbda danıldı ki: Şüphesiz yedi kat gökler Kürsî'nin içerisinde. Buda bir kalkana atılmış olan yedi dirheme benzer.

Bazı âlimler dedi ki: 'Kürsînin kendisiyle kaim olduğu ayaklarının her birerinin uzunluğu gökler ve yer kadardır. Kürsî de Arş'ın önündedir. Kürsîyi dört melek taşır ki, onların her birinin dört tane yüzü vardır. Onların ayakları yedinci kat yerin altında ki sahranın üzerindedir. Bu meleklerden birisi; Ebul-Beşer Âdem'in (a.s.) sûretindedir ki; bir seneden diğer seneye kadar insanlar için Allahü Teâlâ'dan rızık ve yağmur talebinde bulunur.

Bu meleklerden birisi; Sevr sûretindedir ki; bir seneden diğer seneye kadar hayvanlar için Allahü Teâlâ'dan rızık bulunur.

Bu meleklerden birisi; Nasr sûretindedir ki; bir seneden diğer seneye kadar kuşlar için Allahü Teâlâ'dan rızık bulunur.

Bazı âlimler dedi ki: 'Kürsî, İsmi A'zamdır. Çünkü ilim Kürsîye dayanır, Kürsînin ona dayandığı gibi.

İbni Abbas (r.a.) buyurdu ki: 'Kürsî Allahü Teâlâ'nın ilmidir.' Yine Kürsî ile muradın mülk, saltanat ve kudret olduğu söylenilmiştir. El-Lübâbda da böyledir.

وَلَا يَزِيدُ Yani O'nun üzerine ağır gelmez ve meşakkatli olmaz.

حُطْبَتَا Yani göklerin ve yerin muhafazası O'na zor gelmez. El-Medârikte de böyledir.

وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ İlâhlığında yücedir ve mülkünde kudretiyle büyüktür. Yâni kendisinin hiçbir ortağı ve zıddı yoktur. El-Uyûnda da böyledir.

Allahü Teâlâ zâtıyla eşyâdan ve benzeri olmaktan yücedir. Allahü Teâlâyâ nisbetle kendisinin dışındaki şeyler küçük ve hakir kalmaktadır.

El-Uluvi ile murat: Kadr u kıymetinin yüce olması olup mekan yüceliği değildir. Çünkü Allahü Teâlâ kendisine mekân'ın nisbet edilmesinden münezzehtir.

Aynı şekilde Allahü Teâlâ'nın azameti de ancak heybeti, kahrı ve kibriyası iledir. Yoksa miktar hacim ve benzeri şeylerle değildir.

Çünkü Allahü Teâlâ'nın zâtı (şânı) cisim ve cevher cinsinden olmaktan çok yücedir. Peygamberler (a.s.) evliyâullah ve âlimlerden olan kulları, Allahü Teâlâ'nın sıfatlarını akılları ile bildikleri zamanda onların göğüsleri heybet ile dolar ki; onların kalbi heybet ile şevklenir de; orada başka bir şey için yer kalmaz. Rûhul-Beyân'da da böyledir.

ÂYETÜL-KÜRSÎ OKUMANIN KUDSÎ HUSUSİYETLERİ

Âyetül-kürsînin okumanın kudsî hususiyetleri hakkında imamların sözleri:

Şeyh Muhakkık Celâl Devvânî (k.s.) buyurdu ki:

"Kim Âyetül-Kürsîyi harflerinin sayısı olan 170 defa okursa, hangi mertebe ve mevkiyi talep ederse mutlaka ona ulaşır. Veya geniş bir rızık talep ederse mutlaka ona nâil olur. Veya bir borcunun ödenmesini talep ederse veya hapisten çıkmayı, kurtulmayı veya şiddetten, helaktan, düşmanın şerrinden kurtulmayı arzu ederse, mutlaka arzu ettiği şeye nâil olur.

Bu zikredilen sayıdaki Âyetül-Kürsîyi farz namazdan sonra okursa, bunun te'siri çok hızlı, çok süratli olur. Eğer bunu gece ortasında (seher vaktinde) kibleye yönelerek abdestli bir şekilde okursa, icâbete (kabul olunmaya) çok yaklaşmış olur.

Eğer bir Sultanın (hükümdarın) yanında bu zikredilen miktarda okur ve şefaât dilerse, isteği kabul olunur.

Eğer Âyetül-Kürsîyi kelimelerinin sayısınca yani 50 defa ağır ağır okunursa, mübarek kılınır ve şeytanın çekip çevirmesinden muhafaza olunur. Âyetül-Kürsî'nin tefsirinde de böyledir.

Mesele:

Bir âyeti kerîmenin tekrar tekrar okunmasında bir beis (sakınca) yoktur.

Nesâî ve diğerleri ; Ebû Zer Gıfârî'den (r.a.) rivayet ettiler, buyurdu ki:

"Rasûllah (s.a.v.) gece yarısı kalktı ve şu Âyet-i kerimeyi sabah olunca-ya kadar tekrar tekrar okudular. O âyeti kerimede şudur.

“إِنْ تُعَذِّبُهُمْ فَإِنَّهُمْ عَبْدُكَ وَإِنْ تُغْفِرَ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ”

Eğer onlara azab edersen, şüphe yok ki, senin kullarındırlar ve eğer kendilerine mağfiret kılarсан, yine şüphe yok ki, sen azîz ve hakîmsin." El-İtkanda da böyledir. ¹

Âyetül-Kürsî'nin fazileti hakkında İmam Şeyh Bûnî (r.a.) buyurdu ki,

"Şüphesiz ki Âyetül-Kürsî bazı harflere, kelimelere ve fasıllara şâmil olmaktadır. (Yani bunları içerisinde bulundurmaktadır.) Âyetül-Kürsînin harflerinin sayısı yüz yetmiştir. Her kim de Âyetül-Kürsîyi harflerinin sayısınca okursa, ömrü boyunca kötü şeylerden korkmaz, hiç kimse de ona karşı ne söz ile ne de fiil ile (Yani her hangi bir şekilde) ve din ve dünyasında kötü, çirkin olan bir şeyle ona güç yetirip zarar veremez. Ve şeytanın çekip çevirmesinden ve yaşadığı müddetçe hükümdarın şiddetinden, hid-detinden muhafaza olunur.

Her kim de zikredilen sayıda Âyetül-Kürsîyi okumaya devam ederse, varlık âleminde bulunan şeyler ona itaat eder ve ona hiç kimse zarar vermeye güç yetiremez.

Her kim geceleyin insanlardan ve seslerden uzak ve necâsetlerden temiz olan bir mekanda zikredilmiş olan sayıda (170 defa) Âyetül-Kürsîyi okur sonra da Allahü Teâlâya duâ ederse, Allahü Teâlâ o kimsenin ihtiyacını sûratle yerine getirip giderir.

Her kim de zikredilen sayıda (170 defa) Ayetül-Kürsîyi okur ve bunu farz olan namazdan sonra veya revâtib (müekked) olan sünnetlerin arkasında okumayı vird edinerek okumaya devam ederse, yaratılmışların tamamının yanında; ulvî, süflî ve rûhanî varlıkların yanında mahbub, sevimli olur ve o kimse işlerinin, sözlerinin, hallerinin ve fiillerinin tamamında lütf u inayet (karşılıksız yardım) görür.

Kimin bir ihtiyacı olur ve onu yerine getirmeye bir sebebi olmazsa, ona bu ihtiyacı ihsan edilir. Şöyle ki, Âyetül-Kürsîyi yüz yetmiş defa okuduktan sonra bir defa veya iki defa üç bin kere Yâ Kâfî, Yâ Ganiyyü, Yâ Fettâh, Yâ Razzâk! Diye zikredilir. Böylelikle Allahü Teâlâ'nın izniyle zengin olur ve o kimseye arzu etmiş olduğu sebep kapıları açılır. Her kim de Âyetül-Kürsîyi harflerinin sayısınca (170 defa) okursa, bununla talep ettiğinin sevgisine kavuşur, rızık kapıları kendisine açılır, sevmiş olduğu kimseye bununla kavuşur, bununla düşmanını kahr u perişan eder, inatçıları ve hasedçileri def'eder, hilekarların hilesini bozar, borçlarının ödenmesi için çeşitli

¹ Mâide sûresi; âyet. 118.

sebebler halkedilir ve Allahü Teâlâ bunu okuyan kimsenin arzu ve isteklerini yerine getirir. Bu zikredilenler tecrübe edilmiş hususlardır ki, bunda şek ve şüphe yoktur.

Âyetül-Kürsî ile zenginlik talep ve arzu edilirse ve de onunla sevmiş olduğu bir şeye kavuşmak için duâ ederse, şüphesiz ki Allahü Teâlâ o kimsenin ihtiyacını süratle giderir.

Yine, Âyetül-Kürsî'nin fazileti hakkında İmam Şeyh Bûnî (r.a.) buyurdu ki:

"Şüphesiz bir kimse Âyetül-Kürsîyi Rasûlüllah'ın (s.a.v.) isimlerinin sayısınıca – bu da iki yüz bir tanedir- okur ve Allahü Teâlâ'dan dîn ve dünya işlerinden olan ihtiyacını isterse, Allahü Teâlâ o kimsenin ihtiyacını giderir.

Her kim de Âyetül-Kürsîyi üç yüz on üç defa okursa, o kimse için kıyas olunamayacak, anlatılamayacak şekilde hayır hâsıl olur. Ve Allahü Teâlâ o kimsenin dîn ve dünya işlerinden ehemmiyetli olanlarına yeterli, kâfi olur ve o kimse okumaya devam ettiği müddetçe ona hayır kapıları açılır. Devamında buyurdu ki, "Bir harpte, savaşta bir topluluk bu sayıda (313 kişi) olarak bir araya gelip savaşarlarsa, gâlip gelirler." İmam Bûnî'nin (r.a.) sözü burada bitti. **Teyisîr'in Sahibi (r.a) dedi ki:**

Sen bil ki, Şüphesiz bu sayı için (313) büyük bir sır, acîp hususiyetler vardır. Bu sayı Peygamberlerden (a.s.) Rasûllerin (s.a.v.) sayısıdır. Ve yine bu sayı haklarında:

قَالَ الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلَاقُوا اللَّهِ كَمْ مِّنْ فِتْنَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِتْنَةُ كَثِيرَةٍ بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ

Allah'a kavuşacaklarına kaani' olanlar ise şu cevabı verdiler:

-“Nice az bir cemiyet, çok bir cemiyete Allah'ın izniyle galebe çalmışlar, Allah sabırlılarla berâberdir!”¹ Bu da Tâlutun askerlerinin adedidir. Yine bu sayı, Rasûlüllah'ın (s.a.v.) ashâbından Bedir savaşına katılanların sayısıdır ki; onlar Bedir günü kendilerinden kat kat fazla olan kâfirlere karşı gâlip gelmişlerdir.

Cerîr; Kâtade'den (r.a.) rivayet etti, buyurdu ki:

Bize; Rasûlüllah'ın (s.a.v.) şöyle söylediği zikredildi; “Sizler Tâlut'un Câlûtlarla karşılaştığı gündeki ashâbı kadarsınız.”

Bedir gününde Sahâbe-i kirâm üç yüz küsür kimseydi. **Ed-Dürrül-Mensûrda da aynı şekilde zikredilmiştir.**

Kim bu yüce Âyet-i kerîmeyi ve diğer esmâi ilâhiyeyi ve âyet-i kerîmeleri veya Kur'ân-ı Kerîmin sûrelerini Fâtîha-ı şerîfeyi, ihlâs-ı şerîfeyi ve diğerlerini bu sayıca (313 defa) okursa, o kimse için hâsıl olan hayırlara, sırlara ve faydalara hiç kimse müttali olamaz ve bilemez. Maksûdun (arzu edilen şeyin ki, bunun şer'i şerife uygun olması icap eder.) Süratli bir şekilde hâsıl olmasında bu sayı (313 defa okuma) bir iksîr gibidir. **Âyetül-Kürsînin tefsirinde de böyledir.**

¹ Bakara sûresi; âyet. 249.

ÂYETÜL-KÜRSÎ'NİN KUDSÎ HUSUSİYETLERİ,

Âyetül-kürsî'nin okunmasındaki kudsî hususiyetler, bunların sayısı, saati ve ona münasip olan ismi şerif, onun fazileti ile amel etmek, onun faydalarını zikretmek ve kendisine emânet edilen sırlar ve diğer yüce hususiyetler:

Bu hususta Şeyh Bûnî Mağribil-Kurşî'nin (r.a.) vaz etmiş olduğu sır ki, Allahü Teâlâ onunla bizi menfaatlendirsın. Âmin.

Kardeşlerim, sevenlerim, bu mübârek âyeti kerîmenin faziletinden, ona münasip olan zikirten ve onun vakitlerine münasip olan mübarek duâlardan ve ona taalluk eden (alakalandıran) azîz ve kerîm olan isimlerden sordular. Ben de onlara cevâben dedim ki,

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Âyetül-Kürsî, Kur'ân-ı azîmdeki âyetlerin en faziletlisidir." (üstünüdür)

Yine Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Âyetül-Kürsî, Allah'ın en büyük ismidir."

Yine Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Allah'ın ismi a'zamı, Âyetül-Kürsîdir."

Bu rivayetler Meşâyihimiz'den, Şeyhlerimiz'den (k.s.) sahih olarak bildirilmiştir ki; Allah onların kudsî nefesleriyle bizi menfaatlendirsın.

Ey Kardeşim! Sen bil ki: Şüphesiz Âyetül-Kürsî kadri yüce, kendisi büyük olan, sırrı apaçık olan beş tane ismi içerisinde bulundurmaktadır. Bu beş isimden her biri insanı büyük sırlara götürür ki; onların altında da büyük sırlar bulursun ve okumaya devam ettikçe onların menfaatine nâil olup faydalarına açıkça ulaşırsın.

Allahü Teâlâ'nın: **لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ** kavli-i şerifi; kim bu üç ismi şerifi okumaya devam ederse, dünya işlerinden olan mertebe ve derecelerinin yükselme arzusu ve âlemde bulunan şeylerin kalblerini sevgi, rağbet ve yönelme ile cezp ederek kazanmada ve dîni işlerde bu ismi şeriflerin mertebesi ve fazileti çok yücedir.

Sen ihtiyaçlarından bir şeyin giderilmesini murat ettiğinde; larzu ettiğin şeye münasip olan Allahü Teâlâ'nın isimlerinden bir ismi şerifi Kelime-i Tevhîde ilave et ve kalb huzuru ile buna devam et, şüphesiz ki senin ihtiyacın giderilir. Mesela rızık talep ettiğin zamanda: "Lâ ilâhe illallahür-Rezzâk." İzzet ve makam talep ettiğinde de, "Lâ ilâhe illallahül-Muizzü'ye" ilim talep ettiğinde "Lâ ilâhe illallahül-Alîmü'ye" sevgi ve muhabbet elde etmek istediğinde: "Lâ ilâhe illallahül-Vedûd'e" ve bir zâlimden intikam almak istediğinde "Lâ ilâhe illallahül-Müntekîm'e" bu zikri şeriflere devam et.

المسيبات. ومن قرأها عدد حروفها يتغني بذلك محبة مطلوبة أو دخول رزق أو طلب أمر أو قهر عدو أو دفع معاند أو حاسد أو كائد ووفاء دين أو فك مأسور أنجح الله تعالى مطلبه. هذا من المجربات التي لا شك فيها وإن طلب الغنى بآية الكرسي ودعا بما يحب فإن الله تعالى يسارع إلى قضاء حوائجه وأيضاً ذكره البوني من فضائلها أن من قرأ آية الكرسي بعدد أسماء نبينا وحبينا محمد ﷺ إحدى ومائتي مرة ويسأل الله تعالى حاجته من أمر الدنيا والآخرة قضيت له الحاجة ومن قرأ آية الكرسي ثلاثمائة وثلاث عشرة مرة حصل له الخير إنما لا يقاس عليه وكفاه الله تعالى ما أهمه من أمر دينه ودنياه وفتح له باب الخيرات ما دام يقرؤها قال: وما اجتمع قوم على هذا العدد في حرب فغلبوا. انتهى كلام البوني.

قال صاحب التيسير رحمه الله تعالى: واعلم أن لهذا العدد سرّاً عظيماً وخواص غريبة وهو عدد المرسلين من الأنبياء صلوات الله عليهم أجمعين وعدد أصحاب طالوت الذين أنزل في حقهم قال: الذين يظنون أنهم ملاقوا الله كما من فئة قليلة غلبت فئة كثيرة بإذن الله والله مع الصابرين وعدد أهل بدر من أصحاب رسول الله ﷺ رضوان الله تعالى عليهم أجمعين الذين غلبوا أضعافهم من الكفار يومئذ. أخرج جرير عن قتادة رضي الله عنه قال: ذكر لنا أن النبي ﷺ قال لأصحابه: يوم بدر أنتم بعدة أصحاب طالوت يوم لقي جالوت وكانت الصحابة يوم بدر ثلاثمائة وبضعة عشر رجلاً. كذا في الدر المنثور فمن قرأ هذه الآية العظيمة أو غيرها من الأسماء والآيات أو من سور القرآن كالفاتحة والإخلاص أو غيرها بهذا العدد لم يحظ أحد بما يحصل له من الخيرات والأسرار والفوائد فذلك العدد كالإكسير في حصول المقصود سريعاً. كذا في تفسير آية الكرسي.

فصل

الخصائص القدسية لقراءة آية الكرسي وبيان عددها

وساعاتها وما يناسبها من الأسماء الشريفة والعمل بفضلها

أو ذكر قوائدها وأسرارها المودعة فيها وغير ذلك من الفضل العظيم

والسر الجسيم فيما وضعه الشيخ البوني القرشي المغربي

نفعنا الله به آمين

قال: سألني إخواني عن فضل هذه الآية العظيمة الكريمة الشريفة وما يناسبها من الذكر والأدعية المباركة المنسوبة إلى أوقاتها والأسماء الكريمة العزيزة المتعلقة بذلك قلت: قال النبي ﷺ: «آية الكرسي أفضل آية في القرآن العظيم» وقال النبي ﷺ: «آية الكرسي هي اسم الله الأعظم» وقال رسول الله ﷺ: «اسم الله الأعظم آية الكرسي». قلت: قد صرح ذلك علي مشايخنا نفعا الله بأنفسهم القدسية.

اعلم أيها الأخ أن آية الكرسي متضمنة خمسة أسماء شريفة جليلة القدر عظيمة النفس بليغة السر وكل اسم من هذه الخمسة يسري إلى سر عظيم تجد تحته أسرار عظيمة تجد نفعها وتظهر فائدتها مع

يقول: لا إله إلا الله وحده أعز جنده ونصر عبده وغلب الأحزاب وحده فلا شيء بعده خ م س حديث الأعرابي علمني كلاماً أقوله قال قل: لا إله إلا الله وحده لا شريك له الله أكبر كبيراً والحمد لله كثيراً سبحان الله رب العالمين لا حول ولا قوة إلا بالله العزيز الحكيم. اللهم اغفر لي وارحمني واهدني وارزقني م من قال: سبحان الله ويحمده كتب له عشرأ ومن قالها عشرأ كتب له مائة ومن قالها مائة كتب له ألفاً ومن زاده

المداومة على قراءتها قوله عز وجل: ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾ من داوم على ذكر هذه الأسماء الثلاثة يجد نفعها سريعاً فيما تتعلق به المطالب من الأمور الدنيوية من رفعة المنازل والدرجات وجذب قلوب العالم بالمحبة والرغبة والرجاهة وفضلها في الأمور الدينية أجل أو أعظم رفعة. إذا أردت شيئاً من الحاجات فأضمم إلى كلمة التوحيد اسماً من أسماء الله تعالى مناسباً لمرادك وداوم عليه بحضور القلب فإن حاجتك تقضى مثل أن تقول لا إله إلا الله الرزاق في طلب الرزق لا إله إلا الله المعز في طلب العز والجاه لا إله إلا الله العليم في طلب العلم ولا إله إلا الله الودود في طلب الود والمحبة ولا إله إلا الله المنتقم في طلب الانتقام. وقوله عز وجل: ﴿الْقَلْبُ الْقَظِيمُ﴾ [البقرة: ٢٥٥] هذان الاسمان ينسبان إلى العلو والعظمة من داوم على ذكرهما نال علواً ومنزلاً رفيعاً، وأما اسمه العظيم فهو لكل جبار عنيد إذا خاف من سطوة ملك جبار أو غيره من عدو أو ظالم أو غاشم ومن جمع هذه الأسماء الشريفة وهي لا إله إلا الله الحي القيوم العلي العظيم في أمر مهم وداوم عليها مستقبل القبلة في وقت شريف من الأوقات المندوبة استجيب دعاؤه وسيأتي ذكره. وأما إذا ذكرت هذه الأسماء الخمسة ثلاثمائة وثلاث عشرة مرة من غير زيادة ولا نقصان فذلكم الكبريت الأحمر الذي به التحويلات وهذا هو العدد المشهور بالسر الجليل وهو السر العددي وفيه خاصية تامة الفاعل ربانية تدل على فضلها وذلك أنه عز وجل خلق الأنبياء عليهم السلام مائة ألف نبي وأربعة وعشرين ألف نبي فالمرسلون منهم ثلاثمائة وثلاثة عشر رسولاً كل رسول منهم بوحى جديد منزلاً وفي هذه الإشارة بعددها لا يحيلها كمال العقول. فاعلم أن آية الكرسي عظيمة الشأن نفعها عام من دعا بها استجاب الله تعالى دعاءه فوفقه لكل خير.

فمن خواص هذه الآية من قرأها عقب كل فريضة غفر الله ذنوبه وكفر عنه جميع سيئاته إلى الفريضة الأخرى. ومن قرأها عند نومه كانت له حرزاً من الشيطان الرجيم. ومن قرأها عند غضبه وتفل عن شماله حبس شيطانه وذهب غضبه. وذكر بعض العلماء رحمهم الله تعالى أنه روي فيها أربعون حديثاً بإسناده إلى عليه السلام فمن أرادها فعليه بتحصيلها. قال الشيخ الإمام أبو الفرج الهمام: نفع الله الخاص والعام وأسكنه الله في أعلى المقام أعلم أن حروف آية الكرسي مائة وسبعون حرفاً مروباً ذلك عن رسول الله ﷺ قال: «كل حرف يسري إلى سر عظيم» الفعل جليل القدر واضح النفع موجود الفوائد من قرأ هذه الآية عدد حروفها في ساعة المريح نال رفعة عظيمة دنيوية وأخروية وكان وجهاً مقبولاً في جميع أحواله وأوقاته ومحبوباً في جميع قلوب الخلائق وكان معصوماً من كل معصية وبلية، ومن قرأها عدد حروفها في ساعة زحل نال عند الملوك قدراً عظيماً ورفعة ومنزلة وكان له هبة عظيمة في قلوب العالم ومحبة ورافة ورحمة، ومن قرأها عدد حروفها في ساعة المشتري فذلك لتفريج الهموم والكروب وخلص المسجون ووقاه الله تعالى من كل مكروه في الدنيا والآخرة ومن قرأها عدد حروفها في ساعة الشمس فذلك مما يتعلق بخدمة السلطان ونيل المنازل الرفيعة والدرجات العالية وسماع القول ما شاء. ومن قرأها عدد حروفها في ساعة الزهرة كان محبوباً عند الأصحاب والنساء لجلالة قدره ومحبه عندهم وهو سر عظيم نافع فيما يطلب من أمور الدنيا تامة جزيلة ومن قرأها عدد حروفها في ساعة عطارد كان ذلك مما يتعلق بالبغضة والعداوة وهلاك العدو ومن تريد

زاده الله ت س من قالها مائة مرة حطت خطاياها وإن كانت مثل زيد البحر وهي أحب الكلام إلى الله م ت س مص وهي يا رسول الله أفلا أخبر الناس فيستبشروا قال: إذن يتكلموا أو أخبر بها معاذ عند موته نانماخ م من شهد بها كذلك حرمة لله على النار م ت وحديث البطانة التي تنقل بالتسعة والتسعين سجلا كل سجل مد البصر أشهد أن لا إله إلا الله وأن محمداً عبده ورسوله ق حب مس من قال: أشهد أن لا إله إلا

Allahü Teâlâ'nın "اَلْعَظِيمُ" kavl-i şerifi de yücelik ve azamete nisbet edilen iki ism-i şerifidir. Her kim bu iki ismi şerifi okumaya devam ederse, yüce derecelere ve yüksek mertebelere nâil olur.

Allahü Teâlâ'nın ism-i a'zamı, her inatçı zâlim içindir. Zâlim bir hükümdarın şerrinden veya diğer düşman ve zâlim olanlardan korkulduğu zaman bu ismi a'zama devam edilir.

Kim mühim bir işte, bu ismi şerifleri yani: اَللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّوْمُ عَلِيُّ الْعَظِيمُ

bu ismi şerifleri bir araya getirir ve kibleye yönelerek mendûp olan vakitlerden şerefli bir vakitte bunları okumaya devam ederse, onun duâsı kabul olunur. Bunların zikri de yakında gelecektir.

Bu mübârek beş isim, herhangi bir noksanlık ve ziyâdelik (eksiklik ve fazlalık) yapmaksızın üç yüz on üç defa zikredilirse, bu sizin için tahvîlatın kendisiyle olduğu Kibrît-i Ahmer gibidir. Bu ise yüce sırrın kendisiyle hâsıl olduğu (meydana geldiği) meşhur adettir ki, bu adedî sırdır. Bunda devam eden için faziletüne delâlet eden Rabbânî bir husûsiyet vardır.

Bu ise, Şüphesiz Allah Azze ve Celle peygamberlerini (a.s.) yüz yirmi dört bin olarak yaratmıştır. Peygamberlerden (a.s.) ise Rasûl olarak gönderilenlerin sayısı ise üçyüz on üç tanedir ki, onlardan her bireri de yeni bir vahye nâil olmuştur. Böylelikle Rasûllerin (a.s.) sayısına yapılan işâreti akıllar kâmil bir şekilde (gereği gibi) anlayamazlar, kavrayamazlar.

Sen bil ki: Şüphesiz Âyetül-Kürsî'nin şânı çok büyük olup menfaati umumidir. (faydaları herkese ve her şeye geçerlidir) Kim de onunla dua ederse, Allahü Teâlâ o kimsenin duasını kabul buyurur ve onu her türlü hayra muvaffak kılar.

Bu mübârek Âyetül-kürsînin hususiyetlerinden birisi de şudur: Kim bu ayet-i kerimeyi her farz namazın arkasında okursa, Allahü Teâlâ o kimsenin günahlarını bağışlar, diğer farz namazı edâ edinceye kadar kötülüklerine kefâret eder.

Kim uyuyacağı zamanda Âyetül-Kürsîyi okursa, o kimse için bu kovulmuş olan şeytâna karşı bir koruyucu olur.

Kim de Âyetül-Kürsîyi gadaplandığı zaman (öfkelenildiğinde) okur ve sol tarafına üflerse, şeytânı haps olunur ve öfkesi gider.

Âlimlerden (r.a.) bazıları zikretti ki, Şüphesiz ki Âyetül-Kürsî hakkında Rasûlüllah'a (s.a.v.) isnad edilerek kırk tane Hadîs-i şerif rivayet edilmiştir. Her kim de bunları öğrenmeyi arzu ederse, hadîs-i şerif kitâplarına baksın.

Şeyh imam Ebul-Ferec Hümâm (r.a.) buyurdu ki, Allahü Teâlâ hususi ve umumî olarak bizleri faydalandırsın ve en yüce makamda onu iskan ettirsin.

Sen bil ki: Şüphesiz Âyetül-Kürsî'nin harfleri yüz yetmiştir ki, Rasûlullah'dan (s.a.v.) rivâyet edilmiştir. Harflerin her biri , büyük bir fiilin sırrına, kadri yüce, menfaati açık, faydası mevcut olan şeylere götürür.

Kim de Âyetül-Kürsîyi Merih saatinde harflerinin sayısınca (170 defa) okursa, dünyevî ve uhrevî büyük derecelere ve mertebelere nâil olur.

Bu zikredilmiş olan kimse, hallerinin ve vakitlerinin tamamında makbul bir kimse ve yaratılmışların tamamının kalblerinde sevimli olur. Ve bütün günahlardan, belâlardan korunmuş olur.

Her kim de Âyetül-Kürsîyi Zühal saatinde harflerinin sayısınca (170 defa) okursa, hükümdarların yanında büyük bir kadr u kıymete ve yüksek bir derece ve mertebeye nâil olur. Ve bu kimse için âlemde bulunanların kalblerinde büyük bir heybet ve sevgi, merhamet ve şefkat hâsıl olur.

Her kim de Âyetül-Kürsîyi müşterî (Mars) saatinde harflerinin sayısınca (170 defa) okursa, bu gam keder ve tasalardan kurtulmak için ve de hapisten kurtulmaya sebep olması içindir ve Allahü Teâlâ o kimseyi dünyevî ve uhrevî her türlü çirkin ve kötü şeyden muhafaza edip korur.

Her kim de Âyetül-Kürsîyi güneş saatinde harflerinin sayısınca (170 defa) okursa, hükümdarın hizmetine girmeyi ve yüce mertebelere ve büyük derecelere ve dilediğinin sözünü dinlemeye erişeceği makamlara nâil olur.

Her kim de Âyetül-Kürsîyi Zühre saatinde harflerinin sayısınca (170 defa) okursa, bu kimse dostları ve kadınlar yanında sevimli olur. Çünkü o kimsenin onların yanında kadr u kıymeti yüce olur ve de sevgisi büyük olur. Bu ise büyük bir sırdır ki, Dünya işlerinde arzu edilen şeyin tam olarak hâsıl olmasında faydası çok büyüktür.

Her kim de Âyetül-Kürsîyi Utarid (Merkür) saatinde harflerinin sayısınca (170 defa) okursa, bu kin ve düşmanlığı giderir ve de düşmanın helâkını isteyen kimsenin düşmanı helâk olur. Ancak bu büyük bir sırdır ki bunun faydası, zikredilen saatte ve miktarda okunmasında gizlidir.

Eğer bu Âyet-i kerime Rasûllerin (a.s.) sayısınca (313 defa) bir kere okunursa, bunun faydası fiili müşâhede etmeye yakın bir şekilde (yani kısa bir zamanda) açığa çıkar.

Her kim de Âyetül-Kürsîyi ay saatinde harflerinin sayısınca (170 defa) okursa, bu dünya işlerinden rızık ve benzeri şeyler içindir. Yerinde ve yerinin dışında yapılan rızık talebi karşılanır. Fakat rızık meçhuldür ki; Allahü Teâlâ kendi meşîyyeti ile rızıkı tayin ve takdir eder. Şeyh Ebul-Ferec (r.a.) devamla buyurdu ki:

"Şüphesiz bizim Şeyhlerimiz (k.s.) bu Âyet-i kerime ile alakalı olan faydaları, okunmasına ve devam etmenin bu saatlere veya başka saatlere bağlı olmadığını bildirmişlerdir ki, bu da bilinen ve doğru olandır."

Hal böyle olunca Sâlih kardeşim! Bu zikredilenleri yerine getir. (Allahü Teâlâ bizi ve sizi Sâlih kimselerden kılsın) Ancak Âyetül-Kürsîyi günah olan bir şey için okumaman ve de mühim olan bir işe başlarken duâyı unutmamak şartıyla bunları yapman lazım gelir.

Âyetül-Kürsîyi bir şey için okumayı arzu eden kimseye, bunu yıldızların saatine denk getirmesi lazım gelmez. Bunu yapmak doğru bir şey değildir.

Bilakis Allah Azze ve Celle Kur'ân-ı Kerîmine Âyetül-Kürsîyi yazdırıp bulundurdu ki; Âyetül-Kürsîde acâip, hayret veren, fiili müşâhede edilen sırları bir araya getirmiştir.

Sakın şöyle söyleme. Ben yaptım (okudum) ihtiyacım giderilmedi, yerine getirilmedi." Bilakis şöyle demen lazım gelir: "Âyetül-Kürsî'nin okunmasında ve onun şartlarını yerine getirmede bende bir kusur vâki oldu, bu sebeble ihtiyacım giderilmedi." Çünkü her şey için bazı şartlar ve belirli sınırlar ve ölçüler vardır.

Veya şöyle demen lazım gelir: "Benim işlemiş olduğum günahlarım duâmın ve ilticamın kabûlüne mâni oldu da, arzum yerine gelmedi."

Rivâyet edildi; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki, "Muhakkak ki günah rızka mâni olur (rızkı engeller) ve sâlih ameli hapseder."

Şeyh-i Kebîr Muhyiddîn-i Arabî (k.s.) buyurdu ki:

"Her kim de Âyetül-Kürsîyi harflerinin sayısınca (170 defa) okursa, insanların arasında büyük bir dereceye nâil olur. Ve o kimse hükümdarların, vezirlerin ve kâdılarının yanında sevimli, rağbet edilen, izzet ve kerem sahibi olur. Ve Allahü Teâlâ o kimseye fayda ve hayır kapılarını açar ve ona ilim hazinelerini, gizli marifetleri, maddî ve manevî tedâvî hallerini ona ilham eder. Ve Allahü Teâlâ o kimseye zahiri ve batınî ilim ve hikmeti verir ve o kimseye Âdemoğulları ve Havanın kızlarını (insanları) cinnileri ve şeytanları ona musahhar kılar ve arzu ettiğinin daha üstünde bir tasarrufta bulunur, hükümdarlar ve ileri gelen kimselerde olduğu gibi.

Eğer o kimseye bir âlim bin mesele sormak için gelse, orada soracaklarının tamamını unuttur ve onun yanında hayretler içerisinde şaşkın bir şekilde kala kalır.

Kim de Âyetül-Kürsîyi gündüz ve geceleyin bin defa okur ve bu şekilde okumaya kırk gün devam ederse, Vallahi, Vallahi, Vallahil-Azîm ve Kur'ân-ı Azîm ve Rasûlü kerîm hakkı için o kimseye rûhânî âlemin kapısı açılır, onu okuyan kimseye melek ziyârete gelir ve o kimsenin bütün arzuları meydana gelir.

Kim de Âyetül-Kürsîyi her gün bin defa okumaya devam ederse ve bunu vird edinirse, maksadına erişir ve ister dünyevî olsun ister uhrevî olsun arzu ve isteğine nâil olur ki; bu hususta şek ve şüphe yoktur. Bu sayının okunup devam edilmesinden hâsıl olan ilmî inkişâflar, garip ve acâip sırla-

ra muttali olmalar vasfedilip anlatılamaz. Yine bununla rüyada Rasûlüllah'ı (s.a.v.) görme şerefine nâil olur ve Rasûlüllah'dan (s.a.v.) nübüvvete dâir bazı sırların talimat ve teveccühlerini alıp elde eder. Âyetül-Kürsî'nin Havassında da böyledir.

Kelimelerinin ve fasıllarının sayısınca âyetül-kürsî'nin okunmasındaki kudsî hususiyetler:

Şeyh Ebul-Abbâs Bûnî (r.a.) buyurdu ki:

Kim Âyetül-Kürsîyi kelimelerinin sayısınca ki; onun kelimeleri elli tane-
dir. Yağmur suyu üzerine aklının ve anlayışının artması için okur sonra da
onu içerse, Allahü Teâlâ o kimsenin aklında ve anlayışında ziyâdelik (artış)
meydana getirir.

Her kim de Âyetül-Kürsîyi kelimelerinin sayısınca (50 defa) hergün o-
kumaya devam ederse, maksadına, amacına nâil olur ve de şek ve şüphe
olmaksızın hedefine erişir. Bu ise tecrübe edilmiş hususlardır. Sonra da bu
zât devâmla buyurdu ki, bunda büyük bir sır vardır ki: Allah Azze ve Celle
tarafından bu mübârek âyeti kerimeye konulmuştur. Hal böyle olunca bu
sırrı muhafaza edip bu yola sarılmak lazım gelir. Hususiyetle Allahü
Teâlâ'dan başkasının mukabele edemeyeceği (karşılayamayacağı) çok şid-
detli anlarda ve büyük musîbetlerde Âyetül-Kürsî'nin tesiri görülür. Bu
sebeble onu okumak mendup kılınmıştır. Devamında Şeyh Bûnî (r.a.) bu-
yurdu ki:

"Bu bir sırdır ki, onun hükmü aynı şekilde dîni hükümlere de tâbi olur. Her kim
dünyasının Allah ve Rasûlünün râzı olduğu şekilde olmasını arzu ederse, bu âyeti
kerimeyi bu sayı üzerine okumaya devam edip buna dayansın.

Eğer sen de bu âyeti kerimeyi bu sayının (50 defa) hükmünce okumayı
arzu edip okursan, ondaki sırrın faziletine nâil olursun. Eğer Kur'ân-ı Ke-
rîmdeki rahmet âyetini bu sayıca (50 defa) okursan, bu okuyan kimse için
diğer yaratılmışlara bir rahmet olur.

Kur'ân-ı Azîm'den gadap âyetini bu sayının (50 defa) hükmünce okur-
sa, bu o kimse için düşmanlarının helakına ve onların helakından arzu et-
miş olduğu şeye ulaşmasına bir sebep olur. Fazilet erbâbının hazırlamış
olduğu bu harflere münasip olan meşhur duâ bu fasılların arkasında ileri-
de zikredilecektir.

Letâîfî Ferîde sahibi, faydalı sırları zikrederken buyurdu ki:

"Kim Âyetül-Kürsîyi on sekiz defa okursa, Allahü Teâlâ onun kalbinde
tevhîdin rûhunu diriltir ve onun göğsünde hikmet latifelerini açar, rızkını
genişletir, kadri kıymetini yüceltir, herkes onu heybetli olarak görür. Bu
kimse onu bir şey üzerine yazarsa, Allahü Teâlâ'nın izniyle musîbet, âfet
ve gece ve gündüz olacak olan her türlü zararlı şeylerden muhafaza olu-
nur.

هلاكه وهو سر عظيم إلا أن فائدته في سره الغدوى وأما إذا قرئت هذه الآية الشريفة عدد المرسلين صلوات الله وسلامه على نبينا وعليهم أجمعين مرة تظهر فائدتها قريباً مشاهدة الفعل . ومن قرأها عدد حروفها في ساعة القمر فذلك مما يتعلق بالأرزاق وسواها من أمور الدنيا ويطلبها من موضعها وغير موضعها إلا أن الرزق مجهول جعله الله تعالى مقدراً بمشيئته .

قال الشيخ أبو الفرج: وقد ذكر مشايخنا أن هذه الآية الشريفة يتعلق نفعاً بقراءتها والمداومة عليها ولم يتعرضوا للساعات ولا لغيرها وهو الصحيح المعلوم فاصنع أيها الأخ الصالح جعلني الله وإياكم من الصالحين بشرط أن لا تقرأ على الإثم ولا تنسى من الدعاء ما بدا لك من أمر مهم ولا يلزم على الطالب الساعات النجومية فذلك فعل غير صائب بل هو كتاب الله عز وجل جمع فيه أسرار العجيبة مشاهدة الفعل ولا تقل فعلت أنا ولم تقض حاجتي بل ينبغي أن تقول وقع مني قصور في قراءتها وأداء شرائطها لأن لكل شيء شرائط معدودة وحدوداً معلومة أو تقول منعني ذنوبي مطلوبتي فقد ورد في الحديث عن النبي ﷺ أن الذنب يمنع الرزق ويحبس العمل الصالح .

قال الشيخ الكبير محيي بن العربي قدس الله سره: من قرأ آية الكرسي عدد حروفها وهي مائة وسبعون حرفاً نال درجة عظيمة بين الناس وكان محبوباً مرغوباً ومعزراً ومكرمًا عند السلاطين والوزراء والقضاة وكشف الله له أبواب الخيرات والفوائد وعلم الخزائن والمكنونات وعلم المعالجات والتعطيلات وأعطاه الله تعالى الحكمة ظاهراً وباطناً وسخر له بني آدم وبنات حواء والجن والشیاطين ويتصرف فوق ما أراده مثل السلاطين والأكابر وإن جاء إليه عالم يريد أن يسأله ألف مسألة ينساها كلها في الحال يبقى متحيراً عن الأحوار ومن قرأ آية الكرسي في الليل والنهار ألف مرة ويدوم عليها أربعين يوماً واللّه واللّه واللّه العظيم بحق القرآن العظيم ورسوله الكريم انكشف عليه الروحاني وتجيء الملائكة لزيارة القارئ ويحصل له كل المرادات انتهى كلامه . ومن داوم على قراءة آية الكرسي كل يوم ألف مرة واتخذها ورداً أدرك غرضه ونال مطلوبه دنياً كان أو آخروياً لا شك ولا شبهة فيه ولا ينحصر هذا العدد تحت الوصف من انكشاف العلوم والاطلاع على الأسرار الغرائب والعجائب ورؤية النبي ﷺ في المنام وأخذ التوجيهات التعليمات من أسرار النبوة . كذا في خواص آية الكرسي .

فصل

الخصائص القدسية في قراءة آية الكرسي

بعدد كلماتها وفصولها

قال الشيخ أبو العباس البوني قدس سره: من قرأها عدد كلماتها وهي خمسون كلمة على ماء المطر لزيادة العقل والفهم ثم يشربه جعل الله في عقله وفهمه زيادة، ومن داوم على قراءتها بعدد كلماتها كل يوم نال مقصوده وأدرك غرضه بلا شك ولا شبهة . هذا من المجربات ثم قال: وفي هنا سر عظيم مودع أودعه الله عز وجل في هذه الآية فينبغي أن يحفظ سره ويسلك مسلكه إلا لشدة عظيمة وبائية عظيمة لا يقابلها إلا الله عز وجل فذلك ندب إليه قال: هذا سر يتبعك حكمه بالأمور الدينية أيضاً فمن أراد دنياه فيما يرضي الله ورسوله فليعتمد إلى قراءة هذه الآية على حكم هذا العدد

الله وحده وأن محمداً عبده ورسوله وأن عيسى عبد الله وابن أمته وكلمته ألقاها إلى مريم وروح منه وأن الجنة حق والنار حق أدخله الله من أي أبواب الجنة الثمانية شاء م خ س . من شهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأن محمداً عبده ورسوله وأن عيسى عبده ورسوله وابن أمته وكلمته ألقاها إلى مريم وروح منه وأن الجنة حق والنار حق أدخله الله الجنة على ما كان منه من عمل أو من أبواب الجنة الثمانية إن شاء م خ س

وأما إذا أردت قراءتها على حكم هذا العدد وهو خمسون مرة تثل فضل هذا السر وإذا قرئت آية رحمة من القرآن على حكم هذا العدد وكانت رحمة للقارئ من سائر المخلوقات وأما إذا قرأت آية سخط من القرآن على حكم هذا العدد كانت لهلاك العدو وبلوغ المراد من هلاكهم والدعاء المشهور الذي أعدته الفضلاء مناسباً لهذه الحروف سيأتي ذكره عقيب الفصول.

قال صاحب اللطائف الفريدة في الأسرار المفيدة: من قرأ آية الكرسي ثمانين عشرة مرة أحيا الله تعالى بروح التوحيد قلبه وشرح بلطائف الحكمة صدره ووسع رزقه ورفع قدره ولا يراه أحد إلا هابه ومن كتبها على شيء كان محفوظاً بإذن الله تعالى من العاهات والآفات ومن شر طوارق الليل والنهار.

هذا بيان في ذكر فصول آية الكرسي

اختلف العلماء رحمهم الله تعالى في ذكر فصول آية الكرسي فمنهم من قال: سبعة عشر فصلاً ومنهم من قال: خمسة عشر فصلاً ومنهم من قال: خمسة فصول. قال الشيخ: هذا السر الفصولي يتعلق بالدنيا وأهلها ينبغي للمعبود إذا خرج من بيته أن يقرأ آية الكرسي عدد فصولها كما ذكرت فإنها وقاية له حتى يرجع إلى مسكنه، وهو سر محمود فيه خمسة فوائد لكل أمر ترومه من أمور الدنيا والآخرة ومن داوم على قراءة آية الكرسي عدد فصولها وهي سبع عشرة مرة بعد كل صلاة مكتوبة كان محبوباً عند العوالم العلوية والسفلية وكان مقبول الفعل وكان مهيباً عند عدوه ومحباً عند محبه ولم يزل في أمن من الله ما استدام. كذا في خواص آية الكرسي. ومن قرأ آية الكرسي دبر كل صلاة مكتوبة وداوم عليها في الصباح والمساء وعند دخول المنزل والقراش وعند الخروج إلى السوق والسفر آمنه الله وسأوس الشياطين ومن شر السلاطين ومن شر الناس أجمعين ومن شر الدواب والمؤذيات وحفظه وأهله وأولاده وأمواله وبيته من السرقة والغرق والحرق ويجد الصحة والسلامة في البدن من الأمراض والآلام بإذن الحي الذي لا ينام. كذا في خواص القرآن. ويقول العبد الذليل: قواه الله الجليل ففي العدد السابع خصائص عظيمة وفوائد كثيرة ومنافع جلييلة لأن الله تعالى وضع كثيراً من العبادات العدد السبع يتقرب بها المقربون إلى ذاته تعالى كالسجود والطواف ورمي الجمرات سبعا وآي الفاتحة سبعا وليس فيها سبعة أحرف والسموات سبعا والأرضين سبعا سور الحواميم سبعا وغيرها.

اتفق البخاري ومسلم وأبو داود والنسائي وابن ماجه عن ابن عباس رضي الله تعالى عنهما عن رسول الله ﷺ أنه قال: «أمرت أن أسجد على سبعة أعظم على الجبهة واليدين والركبتين وأطراف القدمين ولانكفت الثياب ولا الشعر» هذا في الجامع الصغير. فمن قرأ آية الكرسي كل يوم سبع مرات جعله الله تعالى في حفظه وكلاءته وأجاز لي قراءة آية الكرسي كل يوم سبع مرات رجل من الصالحين من علماء الهند نقلت عن المشايخ مروياً عن النبي ﷺ وقال: هذا حصن النبي ﷺ أخبرني بهذه الإجازة في الروضة المطهرة عند أسطوانة أبي لبانة رضي الله تعالى عنه. وكذا أجاز لي قراءة آية الكرسي بطريق آخر رجل صالح من العلماء الكمل عن أستاذه الفاضل الكامل الممتاز في عصره وفريد دهره الحاج إبراهيم أفندي الشهير بأعلى شهر قدس الله أسرارهم ونفعنا بأنفسنا القديمة آمين. قال الأستاذ: كنا في السفر مع أستاذي الحاج إبراهيم أفندي المذكور في أيام الشتاء فنزل علينا المطر والثلج وهبت

كان ﷺ يقول: لا إله إلا الله وحده أعز جنده ونصر عبده وغلب الأحزاب وحده فلا شيء بعده خ م س حديث الأعرابي م س حديث الأعرابي علمني كلاماً أقوله قال: قل لا إله إلا الله وحده لا شريك له الله أكبر كبيراً والحمد لله كثيراً سبحان الله رب العالمين لا حول ولا قوة إلا بالله العزيز الحكيم اللهم اغفر لي وارحمني واهدني وارزقني م من قال: سبحان الله وبحمده كتب له عشرأ ومن قالها عشرأ كتب له مائة ومن

ÂYETÜL-KÜRSÎ'NİN FASILLARI

Alimler (r.a.) Âyetül-Kürsînin fasıllarının, bölümlerinin zikri hususunda farklı görüşler bildirmişlerdir. Âlimlerin bazısı dedi ki; Âyetül-Kürsînin on yedi bölümü vardır. Bazısı da; on beş bölümü olduğunu, bazısı da beş bölümü olduğunu bildirdiler.

Şeyh (r.a.) buyurdu ki: "Âyetül-Kürsî'nin fasıllarına, bölümlerine ait olan bu sır, dünya ve ehline taalluk eder. (Yani onlarla alakalıdır) Hal böyle oylunca herhangi bir kulun evinden çıkacağı zaman Âyetül-Kürsîyi zikredildiği gibi fasıllarının, bölümlerinin sayısınca okuması lazım gelir. Çünkü bu, o kimse için tekrar evine dönünceye kadar bir muhafaza ve korumadır. Bu övülmeye layık olan bir sırdır ki, bunda dünya ve ahirete âit işlerde zâhir olan beş tane fayda vardır.

Kim farz namazlardan sonra Âyetül-Kürsîyi fasıllarının sayısınca (17 defa) okumaya devam ederse, o kimse ulvî ve süflî âlemlerde sevimli ve sevilen birisi olur, sözü dinlenir ve yaptığı iş kabul görür, düşmanlarının yanında heybetli olur ve dostlarının yanında sevilen birisi olur ve buna devam ettiği müddetçe Allahü Teâlâ'nın emânında (güvencesinde) olur. Âyetül-Kürsî'nin Havassında da böyledir.

Her kim farz namazlardan sonra Âyetül-Kürsîyi okursa ve buna sabah ve akşamları devam ederse, evine girdiğinde, yatağına uzanacağında, çarşıya çıktığında, yolculuğa çıkacağında Âyetül-Kürsîyi okumaya devam ederse, Allahü Teâlâ o kimseyi şeytanların vesveselerinden, hükümdarların, insanların tamamının şerrinden, hayvanların, eziyet veren şeylerin şerrinden emniyette kılar ve o kimseyi, ehlini, evlâdını, mallarını ve evini hırsızlıktan, boğulmaktan, yangından muhafaza buyurur ve o kimse bedeninde hastalıklardan ve acılardan uyumayıp Hayy olan Allahü Teâlâ'nın izniyle sıhhat ve selâmet bulur. Havassı Kur'ân'da da böyledir.

Celîl olan Allah, kendisini kuvvetlendirsün zelîl olan bu kul der ki:

"Şüphesiz yedi sayısında büyük hususiyetler, çokça faydalar ve yüce menfaatler vardır. Çünkü Allahü Teâlâ ibâdetlerden çoğunu yedi sayısı üzerine vaz'etmiştir. (koymuştur) Mukarrep kullar bununla Allahü Teâlâ'nın zâtına yaklaşırlar: Secdeler, tavâf, cemre taşları, Fatiha'nın âyetleri ve Fâtihada yedi harfin olmaması, göklerin ve yerlerin sayısı ve Hâ Mîm ile başlayan sûreler yedi sayısı üzerine vaz'edilip konulmuşlardır.

Buhârî, Müslim, Ebû Dâvud, Nesâî ve İbni Mâce, İbni Abbas'dan (r.a.) rivâyet ettiler; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Ben yedi kemik üzerine secde etmekle emrolundum. Bunlar alın, iki el, iki diz ve iki ayağın etrafıdır."

Hal böyle olunca kim Âyetül-Kürsiyi her gün yedi defa okumaya devam ederse, Allahü Teâlâ o kimseyi muhafazasına alır. Bana hergün Âyetül-Kürsiyi yedi defa okumaya Hind âlimlerinden sâlih bir zât icâzet verdi ki; bu zât bunu Şeyhlerinden (k.s.) onlar da Rasûlullah'dan (s.a.v.) rivâyet etmişlerdir. Devamla buyurdu ki:

-Bu, Rasûlullah'ın (s.a.v.) kal'asıdır. Bu zat icâzeti bana Ravza-ı Mutahhara'da Ebû Lübânenin üstüvânesinin yanında vermiştir. Aynı şekilde Âyetül-Kürsi'nin okumasını bana başka bir yolla kâmil bir zât icâzet verdi ki; o da zamanın mümtaz ve kâmil zâtlarından olan Alaşehirli Hâce İbrâhim Efendiden icâzet almıştır ki, Allahü Teâlâ onun kudsi nefesleriyle bizi menfaatlendirsın. Âmin.

Bu mübârek üstâz (hoca) şöyle nakletmiştir:

"Bir yolculukta Hocam Hacı İbrâhîm Efendi ile beraberdik, bu yolculuğumuz kış günü meydana gelmekte idi ve üzerimize yağmur ve kar yağmaktaydı ve de hava da şiddetli rüzgar vardı. (Yani tam bir tipi ve fırtına havası vardır) Durum öyle bir vaziyete geldi ki; yürümekten âciz kaldık ve de yolumuzu kaybettik. Kendileri bize bir defa Âyetül-Kürsiyi okumamızı emrettiler. Bizler okumaya başladıktan sonra

وَلَا يُؤْذُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

Buraya gelince, burayı yetmiş defa tekrarladık. Sonra Âyetül-Kürsiyi tekrar okuduk ve aynı yeri yetmiş defa tekrarladık, bu şekilde okurken Şeyhimiz buyurdular ki, "Allahü Teâlâ bizim üzerimize güneş açtı, güneş göründü." Halbuki yağmur etrafımıza yağmaktaydı. Ancak yağmur bizim üzerimize bir beldeye varıncaya kadar yağmadı, insanlar bize bakıp halimizden dolayı hayretler içinde kaldılar. Çünkü etrafımızda kar ve yağmur şiddetli bir şekilde yağmakteyken, bizim üzerimiz ise ıslak değil kupkuruydu. Sonra da Şeyhimiz (k.s.) buyurdular ki,

"Sizler matlubunuzu tahsil etmekten (Yani şer'i şerife muvafık olan arzularınızı elde etmekten) âciz kaldığınızda veya şer'leri def' etmekten âciz kaldığınızda Âyetül-Kürsiyi bu tertip üzere okuyunuz. Böylelikle Allah arzu ettiğiniz şeyi kolaylaştırır ve korktuğunuz mahzurları def'eder. Diğer günlerde de bu şekilde okumaya bir defa olsun devam edin ve o kısmı yetmiş defa tekrarlayın. Eğer bir defadan fazla okursan bu nur üstüne nur olur." Söz burada bitti.

HİKAYE

İbni Kuteybe'den (r.a.) rivayet edildi, buyurdular ki;

"Benî Ka'b kabilesinden bir adam bana şöyle haber verdi ve dedi ki, Ben Basra şehrine girdim, hurma satmak istiyordum ancak hiçbir ev bulamadım, sonra da bir ev buldum ki; her tarafı örümcek ağları ile kaplıydı.

Bu evin halini sorduğumda, burasının kullanılır durumda olduğunu söylediler. Evin sahibine dedim ki: "Evini bana kiraya verir misin?" O da bana dedi ki: "Kendini tehlikeye atıyorsun. Çünkü o evde cinnilerden bir ifrît vardır ki; burayı kendisine mesken edinmiştir ve buraya giren herkesi helâk etmiştir." Ben de ona cevaben dedim ki:

"Sen evi bana kiraya ver ve beni onunla baş başa bırak. Şüphesiz ki; Allah o ifrîte karşı bana yardım edecektir." O da bana dedi ki: "İşte ev senindir kalabilirsin."

Bunun üzerine ben de o eve yerleştim. Gece olup karanlık basınca benim üzerime simsiyah bir adam gelmeye başladı ki; gözleri ateş gibi parlıyordu. Bu kimse simsiyahtı ve bana yaklaşıyordu. Bunun üzerine ben de Âyetül-Kürsî'yi okudum. Ben her bir kelimeyi okudukça, o da benim söylediklerimi söyledi.

Buraya gelince, o burada hiçbir şey söylemedi. Bunun üzerine ben de burayı defalarca söyledim. Böylelikle o karanlık yok olup gitti. Sonra da evin bir kenarına uzanıp uyuya kalmışım. Sabahladığımda onu gördüğüm yerde bir yanık eseri ve kül buldum sonra birinin şöyle söylediğini işittim: "Sen büyük bir ifrîti yaktın." Ben de ona dedim ki, "Ne ile yaktım?" O da cevaben dedi ki:

"Allahü Teâlâ'nın **وَلَا يُوَدُّهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ** Bu kavliyle yaktın." İmam Gazâlî'nin Havassul-Kur'ân'ında da böyledir.

HİKAYE

Bizim ashâbımızdan (dostlarımızdan) olan Sâhibül-beyânın akranlarından ve Yemen ehlinde âlim, sâlih ve imâm bir zât Ebû Abdullah bin Yahyâ el-Misâbiden (r.a.) rivayet edildi: Şüphesiz insanlar ona kılıçları ile vurmuşlardı ancak onların kılıçları onu kesmemişti. Kendisine bunun sebebi sorulduğunda o da buyurdu ki: "Onlar beni kılıçları ile öldürmek istediklerinde şu âyeti kerimeleri okudum:

وَلَا يُوَدُّهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ فَالَّذِي خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ لَهُ مُعَقَّبَاتٌ مِّنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِنَّا تَحَنُّنُ الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ وَحَفِظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَّجِيمٍ وَحَفِظْنَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَّارِدٍ وَحَفِظْنَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ إِنَّ كُلَّ نَفْسٍ لَّمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ

إِنَّهُ هُوَ يُدَبِّئُ وَيُعِيدُ وَهُوَ الْغَفُورُ الْوَدُودُ ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ فَعَالٌ لَّمَّا يُرِيدُ هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْجُنُودِ فِرْعَوْنَ وَثَمُودَ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ وَاللَّهُ مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَّجِيدٌ فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ

Sonra da bu zât buyurdu ki:

"Bir cemaatle (toplulukla) beraber yola çıkmıştım bu esnada gördüm ki: bir kurt, sıksa bir koyunla oynayıyordu. Ancak kurt o koyuna herhangi bir zarar vermedi. Bizler bu kurt ile koyuna yaklaştığımızda kurt bizden kaçıp gitti. Bunun üzerine biz de koyunun yanına vardık ve gördük ki; koyunun boğazında bu zikrolunmuş olan âyeti kerimelerin yazılı olduğu bir kağıdı gördük. Hayâtül-Hayvanda da aynı şekilde zikredilmiştir.

Âyetül-Kürsînin hususiyetlerinden biride şudur: Rivayet edildi ki:

Bir kimse; zâlim ve adâletsiz bir hâkimin yanına girmeyi arzu ettiğinde, gireceğin zamanda Âyetül-Kürsîyi oku sonra da şöyle de. "Yâ Hayyü Yâ Kayyûm! Yâ Bedîas-Semevâtî vel-arz. Ya Zel-Celâli vel-ikrâm. Bu âyeti kerimenin ve bunda bulunan büyük isimlerin hakkı için bu zâlimin ağzını gemle ve dilini konuşmaz hale getir ki: Ya hayır ile konuşsun veya hayır üzerine sussun. Ey Falan! Hayrın iki gözün arasındadır, şerrin de iki ayağının altındadır." Sonra ada o zâlimin yanına girsin. Şüphesiz ki Allahü Teâlâ onun dilini bağlar ve Allahü Teâlâ'nın izniyle ondan o kimse için bir zarar meydana gelmez.

Âyetül-Kürsî'nin hususiyetlerinden biri de Balgamı gidermek için okunmasıdır.

Kim balgamı gidermek isterse; beyaz tuzdan yedi küçük parça alsın ve onlardan her birinin üzerine şifâ niyetiyle Âyetül-Kürsîyi okusun ve yedi gün boyunca o tuzu ağzında eritmek sûretiyle yesin. Şüphesiz ki Allahü Teâlâ onda bulunan balgamı giderir.

Âyetül-Kürsî'nin hususiyetlerinden biri de: Diş ağrısını gidermek için okunmasıdır.

Elini ağrının bulunduğu yanağın üzerine koy, sonra da Besmele-i Şerifeyi okuyarak şunları oku:

أَوَلَمْ يَرِ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ تُطْفَةِ إِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ مِنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَنْتُمْ تُوقَدُونَ أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِقَادِرٍ عَلَى أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلَىٰ وَهُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ

وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ وَلَهُ مَا سَكَنَ فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ
وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ وَنَزَّلَ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

İmam Gazâlî (r.a.) buyurdu ki:

"Basra şehrinde bir adam vardı, diş ağrısından muzdaripti ancak burada insanlara bildirip haber vermemişti. Fakat kendisine ölüm yaklaştığında yanında bulunan kimseye gizlemiş olduğu şeyi söyledi ve diş ağrısından kurtulması için kendisine bir şeyler yazmasını söyledi; o kimse de şunları yazdı:

"Elif Lam Mîm Sâd, Kef Hê Yê Âyn Sâd, Hâ Mîm, Ayn Sîn Kâf. Lâ İlâhe illâ hüve Rabbül-Arşil-azîm. Üskün Eyyühel-veceu billezi in yeşe' yüşkinirriha feyezlelnâ ravâkide alâ zahrihi inne fî zâlike leâyâtin liküllî sabbârin şekûrin ve lehü mâ sekene filleyli ven-nehâri ve hüves-semîul-alîm." Sonra da bu kimse iyileşti Havassı Kur'ân'da da böyledir.

Âyetül-Kürsî'nin hususiyetlerinden biri de, Hâtıfları gidermek için okunmasıdır.

İmam Gazâlî (r.a.) buyurdu ki: "Bunun için iki yüz defa Âyetül-Kürsîyi okur sonra da onda zikrolunan beş ismi: Yâ Allah! Yâ Hayyül Yâ Kayyümül Yâ Aliyyül Yâ Azîmül

Her yüz defanın başında bu isimleri bin üç yüz yetmiş defa okur. Bundan sonra da şöyle der.

"Allah'ım! Arş'in nuru, Muhammed'in (a.s.) rûhu için senden istiyorum. Bu âyeti kerimenin hâdimini falan oğlu falana benim sıfat ve şeklimde zehirden bir kıvılcımla, ateşten bir dağarcıkla gönder." Bunu söylerken de ona doğru bir mızrakla ve her hangi bir maksatla işâret eder, namaz kılar ve uyursun. Bu yapılan işte Cuma gecesi yapılır. Arzu ettiği şey meydana gelinceye kadar bunu tekrarlar. Eğer birinci Cumada muradı hâsıl olursa, ona icâbet eder. Yoksa ikinci Cumadan yedinci Cumaya kadar devam eder. Allahü Teâlâ'nın izniyle icâbet hâsıl olur.

Fethu'l-Meliki'l-Mecîd isimli eserde de böyledir.

ÂYETÜL-KÜRSÎ İLE ALAKALI RİYÂZAT VE DUÂLAR

Âyetül-Kürsî ile alakalı riyazat sahihtir ve tecrübe edilmiş hususlardan-
dır. Çünkü bu, kendisiyle duâ eden için müstecâbtır. (Yani kabul olunma-
sına bir vesiledir) Fakat bu hususta bir ziyâdelik yapmaya sahih bir görüşle
ulaşılmalıdır. Şeyh Bûnî (k.s.) buyurdu ki:

"Âyetül-Kürsî ile amel etmek istediğin zamanda önce hâlis (samimi)
bir şekilde Allahü Teâlâyâ tevekkül et, sonra da kalbini, bulunduğu yeri
ve elbiseni tertemiz yap ve de niyetini ihlâslı bir şekle koy ve Salı günü sa-
bah namazından sonra tenhâ bir yere çekil ve yanında çokça buhur bulun-
dur, sonra da her farz namazdan sonra daveti yetmiş iki defa oku, buhur
işî kolaylaştırır.

Oğulcağızım! Sen bil ki, Allah beni ve seni muvaffak kılsın.

Şüphesiz sen halvetin ilk gecesi, eşeğin sesine benzeyen çirkin bir ses
işitirsin ki, bunu duyunca korkma ve endişelenme. Çünkü onlar sana karşı
güç yetiremezler.

İkinci gece olduğunda sen, gece yarısı bulunduğu yerin üst tarafında
nal sesi gibi bir ses duyarsın, bundan korkup endişelenme, üçüncü gece
olduğu zamanda gece yarısı, kırmızı, beyaz ve siyah olmak üzere üç tane
erkek kedi içeri girer. Bunlar kapı tarafından girerler ve oranın baş kıs-
mından çıkıp giderler. Bunlardan da korkup endişelenme. Zira onlar sana
güç yetiremezler. Çünkü yapmış olduğun da'vet onlara karşı bir perde ve
engeldir.

Dördüncü gece olduğunda da; gece yarısı kibleye yönelerek buhurları
bırakıver ve onun duâsı ile da'vet edersin. Şüphesiz ki duvar yarılr ve nur-
dan olan bir hâdim içeri girer, bundanda korkup endişelenme ve buhurun
tütmesini kesme. Tâ ki sana gelen nurdan hâdim:

"Ey Allah'ın veli kulu! Allah'ın selamı üzerine olsun." Diye selam verin-
ceye kadar devam ettir. Sonra sen de onun selamını alarak de ki:

"Aleykes-Selâmü ve rahmetüllahü ve berekâtühü" de Bunun üzerine o
hâdim de der ki,

"Ey Allah'ın veli kulu! Bizden ne arzu ediyorsun?" Sen de ona deki:

"Ömrümün geriye kalan kısmında bana hizmet edecek bir hâdim
istiyorum." Bunun üzerine sana denilir ki, "Şu altın yüzüğü-kendisinde
İsmüllah-ı A'zam yazılıdır- al. Bu benimle senin aranda sağlam bir
antlaşmadır. Sen benim hâzır olmamı arzu ettiğinde; bu yüzüğü sağ eline
tak, da'veti üç defa oku sonra dedi ki, "Ey Melik Kindiyâs! Huzuruma gelip
bana cevap ver." Tayyi mekân, su üzerinde yürüme ve diğer bütün
kerâmet çeşitlerinden olan bütün arzuların hâsıl olur. Ancak bu tam bir

الريح الشديدة وقد كان الهواء مغموماً وعجزنا عن المشي وضيعنا الطريق فأمرنا بقراءة آية الكرسي مرة فإذا بلغنا ولا يؤوده حفظهما وهو العلي العظيم كررنا ولا يؤوده حفظهما وهو العلي العظيم سبعين مرة ثم قرأنا من أول الآية إلى آخرها وكررنا ولا يؤوده حفظهما وهو العلي العظيم سبعين مرة، وهلم جراً. ثم قال شيخي: فتح الله علينا الشمس كالإكليل فكان ينزل المطر أطرافنا ولا ينزل علينا حتى انتهينا إلى بلد فنظر الناس إلينا فتعجبوا من أحوالنا والمطر حوالينا والثلج الكبير ينزلان ونحن يابسون وقال الشيخ: إذا عجزتم عن تحصيل المطلوب أو عن دفع الشر فاقروا آية الكرسي بهذا الترتيب يسر الله مطلوبكم ويدفع محذوركم ويدوم عليها في سائر الأيام مرة ويكررها سبعين مرة فإن قرأها بالزيادة فهو نور على نور. انتهى الكلام.

وروي عن ابن قتيبة رضي الله عنه قال: حدثني رجل من بني كعب قال: دخلت البصرة لأبيع نمرأ فلم أجد منزلاً فوجدت داراً قد نسج العنكبوت عليها فقلت: ما بال هذه الدار؟ فقالوا: إنها معمورة فقلت لمالكها: أتؤجرني دارك فقال: انج نفسك فإن فيها عفريتاً قد اتخذها منزلاً يهلك كل من أتى إليها فقلت: اكسرنى واتركني معه فإلهه يعينني عليه فقال: دونك إياها فسكنت فيها فلما جن الليل دخل علي شخص أسود وعيناه كشعلة النار وله ظلمة وهو يدنو مني فقلت: ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾ إلى آخر الآية كلما قرأت كلمة قال مثلي. فلما وصلت إلى قوله تعالى: ﴿وَلَا يُؤْذُوا حَفَظَهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾ [البقرة: ٢٥٥] لم يقل شيئاً فكدرتها مراراً فذهبت تلك الظلمة فأويت في بعض جهات الدار فنمت فلما أصبحت وجدت في المكان الذي رأيته فيه أثر الحريق والرماد وسمعت قائلاً يقول: أحرقت عفريتاً عظيماً فقلت: وبم أحرقتة فقال: بقوله تعالى: ﴿وَلَا يُؤْذُوا حَفَظَهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾. كذا في خواص القرآن للإمام الغزالي رحمه الله تعالى. وروي عن أبي عبد الله بن يحيى المصعبي من أصحابنا: كان إماماً صالحاً عالماً من أهل اليمن من أقران صاحب البيان روى أن ناساً ضربوه بالسيوف فلم تقطع سيوفهم فسئل عن ذلك فقال: اقرأ: ﴿وَلَا يُؤْذُوا حَفَظَهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾ [البقرة: ٢٥٥] ﴿فَاللَّهُ خَيْرٌ حَفِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ﴾ [يوسف: ٦٤] ﴿لَمْ مَقِيتُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمَنْ خَلْفَهُمْ يَحْفَظُهُمْ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ﴾ [الرعد: ١١] ﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَفِظُونَ﴾ [الحجر: ٩] ﴿وَحَفِظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ﴾ [الحجر: ١٧] ﴿وَحَفِظْنَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَارِدٍ﴾ [الصافات: ٧] ﴿وَحَفِظْنَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ﴾ [فصلت: ١٢] ﴿إِنْ كُلُّ نَفْسٍ لَمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ﴾ [الطارق: ٤] ﴿إِنْ يَكُنْ رَبُّكَ لِشَيْءٍ﴾ [البروج: ١٢] ﴿إِنَّهُ هُوَ يُدِيرُ أَمْرَهُ وَهُوَ الْغَفُورُ الْوَدُودُ ذُو الْعَرْشِ الْحَكِيمُ فَكَيْفَ تَكْفُرُونَ﴾ [البروج: ١٣ - ٢٢] ثم قال: خرجت مع جماعة فرأيت ذئباً يلعب شاة عجفاء ولا يضرها شيء فلما دنونا منهما فر منا الذئب فتقدمنا إلى الشاة فوجدنا في عنقها كتاباً مربوطاً فيه هذه الآيات. كذا في حياة الحيوان.

وروي أن من خواص آية الكرسي لمن أراد أن يدخل على جبار وحاكم جائر فليقرأها عند دخوله وليقل بعدها: يا حي يا قيوم يا بديع السموات والأرض يا ذا الجلال والإكرام أسألك بحق هذه الآية الكريمة وما فيها من الأسماء العظيمة أن تلجم فاه عنا وتخرس لسانه حتى لا ينطق إلا بخير أو يصمت

قالها مائة كتب له ألفاً ومن زاده زاده الله ت س من قالها مائة مرة حطت خطاياها وإن كانت مثل زبد البحر وهي أحب الكلام إلى الله م ت س مص وهي أفضل الكلام الذي اصطفى الله لملائكته م عو التي أمر نوح بها فإنها صلاة الخلق وتسبيح الخلق وبها يرزق الخلق مصر من قالها غرست له شجرة في الجنة ومن قاله الليل أن يكابده أو بخل بالمال أن ينفعه أو جبن عن العدوان يقال له: فليكثر منها فإنها أحب إلى الله من جبل

خيرك يا هذا بين عينيك وشرك تحت قدميك ثم ليدخل عليه فإن الله يلجم فاه عنه ولا يحصل له ضرر بإذن الله تعالى. ومن خواص آية الكرسي لإزالة البلغم فمن أراد ذلك فليأخذ سبع قطع من صغار الملح الأبيض ويقرأ على كل واحدة منها هذه الآية الكريمة الشافعة سبعا ويستعملها على الريق في سبعة أيام فإن الله تعالى يذهب ما يجده. من خواصها لوجع الضرس تمسح بيدك على خذ الوجع وتقول: بسم الله الرحمن الرحيم ﴿أَوَلَمْ يَرِ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ﴾ [يس: ٧٧] إلى آخر السورة وتقرأ آية الكرسي وقوله تعالى: ﴿وَلَمْ يَأْسْكُنْ فِي الْبَيْتِ وَالتَّهَارُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾ [الأنعام: ١٣] وقوله تعالى: ﴿ثُمَّ سَوَّاهُ وَنَفَخَ فِيهِ مِنْ رُوحِيَّهِ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ وَنَزَّلَ مِنَ الْقُرْآنِ مَاهُ شِفَاءً وَرَحْمَةً لِلْمُؤْمِنِينَ﴾ [الأسراء: ٨٢].

وقال الإمام الغزالي رحمه الله: كان في البصرة رجل يرقى من الضرس وكان يبخل أن يعلم الناس فلما حضرته الوفاة قال لمن حضره: أكتب ما كنت أرقى به من الضرس لينتفع به وأخلص من كتمانته فأملى عليه هذه الحروف المص كهيعص حمعسق لا إله إلا هو رب العرش العظيم أسكن أيها الوجع بالذي إن يشأ يسكن الريح فيظللن رواكد على ظهره إن في ذلك لآيات لكل صبار شكور وله ما سكن في الليل والنهار وهو السميع العليم. كذا في خواص القرآن. ومن خواص آية الكرسي لإرسال الهوائف كما نقل عن الغزالي رحمه الله إن قرأها مائة مرة وتقرأ الخمسة الأسماء المذكورة فيها وهي يا حي يا قيوم يا علي يا عظيم على رأس كل مائة ألف وثلاثمائة وسبعين مرة وتقول: عقب ذلك أسألك بنور عرشك وروح محمد ﷺ أن ترسل خادماً هذه الآية الشريفة لفلان بن فلان في صفتي وحليتي بشهاب من سم وجراب من نار وتشير إليه بحربة أو بأي مقصد كان وتصلني وتنام ويكون العمل المذكور ليلة الجمعة وتكرر ذلك إلى أن يحصل المراد فإن حصلت أجابه في أول جمعة فذاك وإلا ففي الثانية إلى تمام سبع جمعة تحصل الإجابة بإذن الله تعالى. كذا في فتح الملك المجيد.

فصل

في رياضة آية الكرسي وبيان دعواتها

ورياضتها صحيحة مجربة فإنها مستجابة لمن يدعو بها ولكن لم يبلغ بالزيادة إلا بالرأي قال الشيخ البوني قدس سره: إذا أردت العمل بها فتوكل على الله وطهر قلبك ومكانك وثيابك وخلص نيتك وأخل الخلوة يوم الثلاثاء عند صلاة الفجر ويكون كثير من البخور عندك وأنت تتلو الدعوة دبر كل صلاة مكتوبة اثنين وسبعين مرة والبخور عمال. أعلم يا بني وفقني الله وإياك إنك تسمع في الليلة الأولى في ركن الخلوة صوتاً كنهيق الحمار فلا تخف ولا تفزع فإنهم لا يقدرُونَ عليك، فإذا كانت الليلة الثانية فإنك تسمع نصف الليل فوق الخلوة صوتاً كجري الخيل فلا تخف ولا تفزع فإذا كانت الليلة الثالثة نصف الليل يدخل عليك ثلاث قطرات أحمر وأبيض وأسود ويدخلون من الباب ويخرجون من صدر الخلوة فلا تخف ولا تفزع فإنهم لا يقدرُونَ عليك فإن الدعوة حجاب. فإذا كانت الليلة الرابعة نصف الليل أطلق البخور وأنت مستقبل القبلة تدعو دعاء فإن الحائط ينشق ويدخل عليك خادم من النور فلا تخف ولا تقطع البخور حتى يقول: السلام عليك يا ولي الله فقل له: عليك السلام

ذهب تنفقه في سبيل الله ط أحب الكلام إلى الله سبحانه ربي وبحمده ومن قال: سبحان الله العظيم نبت له غرس في الجنة آمن قال: سبحان الله العظيم وبحمده غرست له نخلة في الجنة ت س حب مس مص فإنها عبادة الخلق وبها تكثر أرزاقهم وكلمتان خفيفتان في على اللسان ثقيلتان في الميزان حبيبتان إلى الرحمن سبحانه الله وبحمده سبحانه الله العظيم خ م ت مص من قالها مع استغفر الله العظيم وأتوب إليه كتبت كما

çeşitlerinden olan bütün arzuların hâsıl olur. Ancak bu tam bir tevekkül olduğu zaman meydana gelir.

Bu fakir (r.a.) der ki: Kâdir olan Allah ona ulaşırsın.

"Bu zikredilen husus ancak kâmil şeyhlerin (k.s.) izniyle hâsıl olur. Çünkü insan sülalesindeki birçok sırlar ve hususiyetler, izin vermeye yetkili Şeyhlerin (k.s.) izinlerinden sonra meydana gelir. Biz bunu defalarca tecrübe ettik."

İşte bu, Âyetül-Kürsî'nin da'vetidir, onun azîmetidir, bu müstecap (kabul olunan) bir da'vettir. Tâlip onu arzu ettiği müddetçe tesiri âşikara olan bir da'vettir.

Ebû Hamîd-i Gazâlî (r.a.) buyurdu ki:

"Bu mübarek bir da'vettir, varlık aleminde bundan daha çabuk kabul olunan, şiddetli vakitlerdeki sıkıntıları ve gam ve kederi gideren ikinci bir da'vet yoktur

Bu duâda (da'vette) şudur: Âyetül-Kürsîyi üç yüz on üç defa okursun sonrada da'veti yedi defa okursun. Bu okuma işini de insanlardan uzak temiz bir mekanda yaparsın.

Şeyh Bûnî'den (k.s.) rivâyet edildi, buyurdu ki:

"Bu azîmet ve da'vet insanlardan uzak bir yerde, beş vakit namazdan sonra yirmi defa okunursa, şüphesiz ki Allahü Teâlâ da'vetin hâdimlerini o kimseye müsahhar kılar."

Havas Ehlinden bazısı dedi ki:

"Kim Âyetül-Kürsîyi hergün harflerinin veya kelimelerinin sayısınca okuduktan sonra bu mübarek da'veti bir defa okumaya devam ederse, Allahü Teâlâ Âdemoğullarını ve Havvânın kızlarını (Yani insanları) ona müsahhar kılar, bağlı olan her şeyini açar ve ona çok büyük bir kolaylıkla işlerini kolaylaştırır. Kul eşyaya sebep arayıp tedbir alır. Allahü Teâlâ ise ona sebebiyle beraber takdir eder.

Bu mübarek da'vet:

Bismillahir-Rahmânir-Rahîm. El-Hamdü lillahi Rabbil-âlemîn. Ves-Salâtü ves-selâmü alâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ âlihi ve sahbihi ve sellern. Allahümme innî es'elüke ve etevesselü ileyke Yâ Allah! Yâ Allah! Yâ Allah! Yâ Rahmân Yâ Rahmân Yâ Rahmân Yâ Rahîm! Yâ Rahîm! Yâ Rahîm! Yâ Rabbâh! Yâ Rabbâh! Yâ Rabbâh! Yâ Siyyidâh! Yâ Siyyidâh! Yâ Siyyidâh! Yâ Hüve! Yâ Hüve! Yâ Hüve! Yâ Gayyâsî inde şiddetî! Yâ Enîsü inde vahdetî! Yâ Mücîbe da'veti Yâ Allah! Yâ Allah! Yâ Allah! Allahü Lâ ilâhe illâ hüvel-hayyül-kayyûm. Yâ Hayyü Yâ Kayyûm! Yâ men tekûmüs-semavatü vel-arzu bi emrihi, Yâ Câmi'al-mahlûkatı tahte lütfihi ve kahrihi es'elüke en teshura rûhâniyete hezihil-âyâtîşerîfeti tû'înenîalâ kazâi havâicî. Yâ men lâ te'hüzühü sinetün ve lâ nevm. İhdinâ ilel-hakkı ve ilâ tarîkın

müstekîm.hattâ esterîha minellevmi lâ ilâhe illâ ente sübhâneke innî küntü minez-zâlimîn. Yâ men lehü mâ fîsse mâvâtî ve mâ fil erd* men zellezî yeşfeu indehü illâ biiznihî. Allahümeşfe'lî versüdnî fîmâ ürdü min kazâi havâicî ve isbâtî kavî ve fî'lî ve amelî ve bârik lî fî ehî

Yâ men ya'lemü mâ beyne eydîhim vemâ halfehüm velâ yuhîytüne bi şey'im min ilmihi. Yâ men ya'lemü zamîra ibâdihi sirran ve cehran es'elûke Allahümme en teshurali huddâme hezihil-âyetil-azîmeti vedda'vetil-münîfeti yekûnû lî avnen ala kazâi havâicî heylen heylen cevlen cevlen meliken meliken Yâ men lâ yetesarrufu fî mülkihî illâ bimâ şâae vesia kürsiy-yühüs-semâvâtî vel erda sahir lî abdeke Kindiyâs hatta yûkellimüni fî hali yekazatî ve yû'nenî fî cem'î havâicî. Yâ men velâ yeüdühü hıfzuhümâ vehüvel alıyyül azıym Yâ Hamîdü Yâ Bâisü Yâ şehîdü Yâ Hakku Yâ Vekîlü Yâ Kaviyyü Yâ Metînü kün lî avnen alâ kazâi havâicî bi elfi elfin lâ havle ve lâ kuvvete illâ billahil-alıyyil-azîm. Kasemtü aleyke eyyühes-seyyidül-Kindiyas ecibnî ente ve huddâmüke e'înünî fî cemî ümûrî bi hakkı mâ te'tekidühü minel-azameti vel-kibriyâi ve bi hakkı hezihil-âyetil-azîmeti ve bi seyyidinâ Muhammedin (s.a.v.) Bazı nüshalar-da şu ilavede vardır:

Ecib eyyühes-seyyidül-Kindiyas esri' minel-berkı ve mâ emrunâ illâ vâhîdetün kelemhılbasarı ev hüve akrabü innallahe alâ külli şeyin kadîr ve sallallahü alâ seyyidinâ Muhammedin ve âlihi ve sellem kesîran.

Şeyh Muhyiddin bin Arabî (k.s.) buyurdu ki,

"Kim Ayetül-Kürsîyi kelimelerinin veya harflerinin veya Rasûllerin (a.s.) sayısınca okuyup bu sayıyı tamamladıktan sonra şu duâyı da okusun.:

"Allahümecal'lî bürhânen yûrisünî emânen ve ênesanî bike alâ külli matlûbin ve ashabnî bi avni inayetike fî neyli külli merğûbin Yâ Kâdiru Yâ Celîlü Yâ Kâhiru Yâ Azîmü Yâ Nasiru. Ketebellahü leüğlibenne ene ve rusûlî innallahe kaviyyün azîz."

Sen bil ki, şüphesiz her kim Âyetül-Kürsîyi Cuma günü ikindi namazından sonra kimsenin olmadığı bir yerde on yedi defa okursa, daha önce hiç hissetmediği bir hâleti kalbinde bulur, eğer bu vakitte dua ederse, onun duası kabul olunur.

Her kim de Âyetül-Kürsîyi Cuma günü ikindi namazından sonra okumaya başlayıp akşam namazına kadar okursa, o kimse için ölçülemeyecek ve tarif edilemeyecek şekilde hayırlar ve sırlar hâsıl olur. Sen bunu iyi anla, oku ve buna devam et. Rabbinin keremine, ihsanına kavuşursun.

Havass ehlinden bazısı dedi ki: Şüphesiz tecellilerin, sırların ve hususiyetlerin zâhir olması ancak Âyetül-Kürsîyi kırk bin defa okuduktan sonra âşîkar olur." Bazıları da: Âyetül-Kürsîyi yetmiş bin defa okuduktan sonradır." Dediler. Bazıları da, harflerinin sayısınca okuduktan sonradır." Dediler. Bazı havas ehlide şöyle demiştir: Âyetül-Kürsî'den bir harf al, bin defa oku. Yani virdlerinde harflerinden bir tane al ve virdinin harflerinden

oku. Yani virdlerinde harflerinden bir tane al ve virdinin harflerinden her biri için bin tane oku." Söz burada bitti.

Mescid-i Harâmda Yemenli Şeyhlerden (k.s.) bazısı bize haber vererek dediler ki,

"Âyetül-Kürsiyi hergün bin defa oku ve buna devam et. Bunun dışında bir riyâzata ihtiyaç kalmaz. Çünkü Âyetül-Kürsi âyetlerin en büyüğüdür ve virdlerin de kutbudur ki, onun için tam bir kuvvet vardır. Eşyadan hiçbir şey onu perdeleyemez ve rûhaniler süratli bir şekilde sana zâhir olurlar."

ÂYETÜL-KÜRSİYİ YAZMADAKİ KUDSÎ HUSUSİYETLER

Şeyh Bûnî (r.a.) buyurdu ki,

"Kim kendisine zor olan ihtiyaçları için Âyetül-Kürsiyi harflerinin sayısınca (170 defa) müteferrik, ayrı ayrı bir şekilde yazarsa, Allahü Teâlâ o kimsenin ihtiyaçlarının giderilmesi için süratli bir şekilde sebepler yaratır. Bu tecrübe edilmiş hususlardandır .

Kim de Âyetül-Kürsiyi kelimelerinin sayısınca (50 defa) yazarsa, düşmanına ve hased edenlerine karşı arzu etmiş olduğu neticeye kavuşur.

Kim de bunu muhabbet, ülfet (sevgi) şefkat ve merhamet için yazarsa, hedeflediği maksadına nâil olur ki, bunda herhangi bir şüphesizdir.

Eğer Âyetül-Kürsiyi kelimelerinin sayısınca (elli defa) cam bir şişeye (cam bir kâseye) harfleri ayrı ayrı olarak Za'feran, gül suyu ve misk ile yazarsa ve bunu günlerce yapıp sonra da suyunu içerse ve o günlerde oruçlu olur, iftarını da bu su ile açarsa, Allahü Teâlâ seni nice ilim ve hikmetin fenleriyle konuşmaya muvaffak kılar. Bu işi yapmaya da ay başında başla.

Bu suya, yağmur suyu katılırsa çok güzel olur. Eğer iftarlarını bu âyeti kerime ile (yani o sularla) yapmayı arzu edersen, zikrettiğimiz gibi Âyetül-Kürsiyi yedi defa okursun sonra da şöyle dersin. "Allahümme innî es elüke bi hakkı hâzihil-âyetiş-şerîfeti en tülhimenî ilmel-ledünniyye (ene eradtü l-ilmem minel-ulumi)" Allahü Teâlâ ona o ilimleri hatırlatır. Şüphesiz ki Allahü Teâlâ senin isteğini, arzunu yerine getirmeye muktedirdir.

Bazı kardeşlerimiz bu zikredilen hususta şüpheye düştüler. Ancak bu bahsedilenleri yaptılar ve daha sayı tamam olmadan Allah onların üzerine çeşitli ilimlerin kapılarını açtı ve arzu etmiş oldukları şeye kavuştular. Allahü Teâlâ dilediğini sırâtı müstekîme (dosdoğru olan yoluna) ulaştırır.

Selmân-ı Fârisî'den (r.a.) rivayet edildi: Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim Ayetül-Kürsiyi Za'feran ile yedi defa sağ avucuna yazarsa ve her defasında avucunu yalarsa (duyduğu) bir şeyi unutmaz ve o kimseye melekler istiğfar ederler." Havas-ı Kur'ânda da böyledir.

Âyetül-Kürsi'nin husisayetlerinden biri de şudur:

Âyetüi-Kürsî yazılıp ölüyle beraber kabre konulursa, o kabrinde azap olunmaz ve sülâ esnasında melekler ona şefkatle yumuşak bir şekilde muâmele ederler. Şemsül-Meârîftede de böyledir.

Bundan sonra sen bil ki: Ölü'nün alnı, sarığı veya kefeninin üzerine Kur'ân-ı Kerîm'den bir sûre veya âyetin yazılması herhangi bir kerahet olmaksızın câizdir. Âlimler ölü'nün necis olma durumuna itibar etmemişlerdir. Dürrül-Muhtarda da böyledir.

Sen bil ki: Allahü Teâlâ beni ve seni kendine taata ve kendisinin isimlerinin sırlarını anlamaya muvaffak kılsın.

Şüphesiz şefaât edici olan, yeterli bir inci olan bu mübarek âyeti kerîmede acâîp (hayrete düşüren) manalar, malların, evladların, çocukluğun muhafaza edilmesinde ve dükkanlara hayırların ve bereketlerin celbedilmesi hususunda garîp sırlar vardır.

Kim Âyetül-Kürsîyi fırında pişmiş bir çamur parçasının üzerine yazıp onu buğday anbarına veya eşyası üzerine yerleştirecek olursa, o mal çalınmaz, güvellenmez ve bereketli olur.

Kim de Âyetül-Kürsîyi kapısının üst kısmına yani evinin veya dükkanın veya bahçesinin kapısının üst kısmına yazarsa, o kimsenin rızkı çoğalır, sıkıntı görmez ve oraya hırsız giremez.

Bir adam İbni Abbas'ın yanına geldi ve şöyle dedi:

"Ey Rasûlüllah'ın (s.a.v.) amcasının oğlu! Benim bir çocuğum vardır ki, onun karnında sarı su bulunmaktadır. Bunun şifası nedir?" Bunun üzerine o da cevâben buyurdu ki:

"Çocuğunun karnının üzerine misk ve za'feran ile Âyetül-Kürsîyi yaz. Sonrada Âyetül-Kürsîyi temiz bir kabin içerisine yaz ve onun suyunu çocuğuna içir. Şüphesiz ki; bunda Allahü Teâlâ'nın izniyle şifâ vardır. Rasûlüllah'ın (s.a.v.) şöyle buyurduğunu işittim:

"Muhakkak ki Âyetül-Kürsînin bir dili ve iki dudağı vardır ki; onlar Allahü Teâlâyı tesbih ederler."

Âyetül-Kürsî'nin hususiyetlerinden biri de şudur:

Kalb ağrısı, nefes darlığı, ciğer hastalığı ve bağırsak ağrısı için şifâ niyetiyle yazılır: Âyetül-Kürsî temiz bir kaba üç defa yazılır ve hasta olan kimse içeceği anda: "Falan hastalıktan şifa bulma niyetiyle" diyerek bu kabin suyunu içer. Şüphesiz ki Allahü Teâlâ bu âyeti kerimenin bereketiyle bu kimseye şifâ verir.

Her kim bedeninde bulunan her türlü hastalıktan, acılardan, elemlerden şifâ bulmayı arzu ederse; Âyetül-Kürsîyi cam bir bardağa za'feran, misk ve gül suyu üç defa yazsın ve "Lev enzelnâ âyeti kerimesinden başlayarak Haşir sûresinin sonuna kadar yazsın ve de "Velevenne Kur'ânen süyyirat bihil-cibâlû...."Âyet-i kerimesini yazsın, yazmayı bitirdiğinde yedi

defa Âyetül-Kürsîyi okusun sonra da buhur ve güzel kokulu şeyleri yakıp tûtsülesin ve o suyu sabah akşam olmak üzere üç gün üst üste içsin. Şüphesiz ki Allahü Teâlâ ona her türlü hastalıktan ve dertten şifâ verecektir. Havass-ı Kuranda da böyledir.

Aşağıda görülecek olan şu şekil; şifâ verici, kâfi (yeterli) olan bu vefkin ve tam olan bu mührün ister üzerinde taşısın, isterse yazılıp suyu içilsin avâm ve havas herkes için birçok menfaati ve faydası vardır.

Ben bu büyük âyet-i kerîmenin diğer âyetler üzerine olan faziletlerini, zikredilen hadîs-i şeriflerden ve imamların sözlerinden anlamış bulunuyorum. Aynı şekilde bu mübarek âyeti kerîmenin mührünün (vefkinin) de sayılamayacak kadar çok sayıda faydaları vardır ki; bunun sayısını ancak Allahü Teâlâ ve O'nun müsaade etmiş olduğu âlimler bilir. Bende bu faydaları geniş bir şekilde zikretmedim. Çünkü bunların câhil kimselerin ellerine geçmesinden korktum.

Bu vefk (bu şekil ve içeriği) üç yüz otuz üç adet Âyetül-Kürsîyi ihtivâ etmektedir. (içerisine alıp kapsamaktadır) Fâtiha-i şerifede de böyledir.

ورحمة الله وبركاته فيقول: ما تريد منا يا ولي الله فقل له: ما أريد منك إلا خادماً يخدمني ما بقي من عمري فيقول لك خذ هذا الخاتم الذهب منقوش فيه اسم الله الأعظم هذا ميثاق بيني وبينك فإذا أردت حضوري اجعل هذا الخاتم في يدك اليمنى واقرأ الدعوة ثلاثاً ثم تقول: يا ملك كندياس أجبني بحضورك في كل ما تريد من طي المكان والمشى على الماء وغيرهما من أنواع الكرامات هذا مع التوكل. ويقول الفقير: أوصله الله القدير هذا في ظني لا يحصل إلا بإذن المشايخ الكمل لأن كثيراً من الأسرار والخصائص كسالة الإنسان يتولد من المشايخ المأذونين جربناها كثيراً. وهذه دعوة آية الكرسي وعزيمتها وهي دعوة مستجابة ولها تأثير بليغ حتى يريدها الطالب.

وقال أبو حامد الغزالي قدس سره: وهذه دعوة مباركة لم يوجد في العالم أسرع منها لتفريج الكرب في أوقات الشدائد وهي أن تقرأ آية الكرسي ثلاثمائة وثلاث عشرة مرة وتقرأ هذه الدعوة سبع مرات بعد قراءة الآية وتكون تلك القراءة بعد العشاء الأخيرة في مكان طاهر خال عن الناس أهـ كلامه. وفي رواية عن الشيخ البوني قدس سره يقرأ هذه العزيمة في الخلوة عقيب الصلوات الخمس عشرين مرة فإن الله تعالى يسخر خدامها. انتهى.

وقال بعض أهل الخواص: من داوم على هذه الدعوة المباركة كل يوم مرة واحدة بعد قراءة آية الكرسي بعدد كلماتها أو بعدد حروفها سخر الله بني آدم وبنات حواء وتفتح عليه جميع مغلقاته وسهل عليه الأمر باليسر فالعبد يريد برقي تسبب الأشياء والله يقدر مع السبب. بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه وسلم اللهم إني أسألك وأتوسل إليك يا الله ثلاثاً يا رحمن ثلاثاً يا رحيم ثلاثاً يا رباه ثلاثاً يا سيده ثلاثاً يا هو ثلاثاً يا غياثي عند شدتي يا أنيسي عند وحدتي يا مجيب دعوتي يا الله ثلاثاً الله لا إله إلا هو الحي القيوم يا حي يا قيوم يا من تقوم السموات والأرض بأمره يا جامع المخلوقات تحت لطفه وقهره أسألك أن تسخر روحانية هذه الآية الشريفة تعينني على قضاء حوائجي يا من لا تأخذه سنة ولا نوم اهدنا إلى الحق وإلى طريق مستقيم حتى أستريح من اللوم، لا إله إلا أنت سبحانه إني كنت من الظالمين، يا من له ما في السموات وما في الأرض من ذا الذي يشفع عنده إلا بإذنه اللهم اشفع لي وأرشدني فيما أريد من قضاء حوائجي وإثبات قولي وفعلي وعملي وبارك لي في أهلي يا من يعلم ما بين أيديهم وما خلفهم ولا يحيطون بشيء من علمه، يا من يعلم ضمير عباده سراً وجهاً أسألك اللهم أن تسخر لي خدام هذه الآية العظيمة والدعوة المنيفة يكون لي عوناً على قضاء حوائجي هـ ٢ جو ٢ ملكا ٢ يا من لا يتصرف في ملكه إلا بما شاء وسع كرسى السموات والأرض سخر لي عبدك كندياس حتى يكلمني في حال يقظتي ويعينني في جميع حوائجي يا من لا يؤوده حفظهما وهو العلي العظيم يا حميد يا باعث يا شهيد يا حق يا وكيل يا قوي يا متين كن لي عوناً على قضاء حوائجي بألف ألف لا حول ولا قوة إلا بالله العلي العظيم قسمت عليك أيها السيد الكندياس أجبني أنت وخدامك أعينوني في جميع أموري بحق ما تعتقدونه من العظمة والكبرياء وبحق هذه الآية العظيمة وسيدنا محمد ﷺ وفي بعض النسخ أجب أيها السيد الكندياس أسرع من البرق ﴿وَمَا أَمْرًا إِلَّا وَجِدَهُ كَلَمْحٍ بِالْبَصَرِ﴾ [القمر: ٥٠] أو هو أقرب إن الله على كل شيء قدير وصلى الله على سيدنا محمد وعلى آله وسلم كثيراً انتهى كلامهم.

قالها ثم علقت بالعرش لا يمحوها ذنب مله صاحبها حتى يلقي الله يوم القيامة مختومة كما قالها وقال ﷺ لجويرية: وقد خرج من عندها بكرة حين صلى الصبح وهي في مسجدها تسبح ثم رجع بعد أن أضحى وهي جالسة وقال: ما زلت على الحالة التي فارقتك عليها قالت نعم قال: لقد قلت بعدك أربع كلمات: ثلاث مرات لو وزنت بما قلت منذ اليوم لوزنتهن سبحانه الله وبحمده عدد خلقه ورضا نفسه وزنة عرشه ومداد

وقال محيي الدين بن العربي قدس سره: من قرأ آية الكرسي بعدد كلماتها أو بعدد حروفها أو بعدد المرسلين فليقرأ هذا الدعاء بعد تمام العدد: اللهم اجعل لي برهاناً يورثني أماناً وآسني بك على كل مطلوب وأصحبني بعون عنايتك في نيل كل مرغوب يا قادر يا جليل يا قاهر يا عظيم يا ناصر ﴿كَتَبَ اللَّهُ لأَخْيَارٍ أَنَا وَرَسُولِي إِنَّكُم مِّنْكُمْ عَزِيزٌ﴾ [المجادلة: ٢١] انتهى كلامه. واعلم أن من قرأ آية الكرسي سبع عشرة مرة بعد صلاة العصر من يوم الجمعة في موضع خال وجد في قلبه حالة لم يعهدها قبل فإذا دعا في تلك الساعة استجيب له ومن قرأها بعد الصلاة العصر إلى المغرب يوم الجمعة حصل له من الخير والأسرار ما لا يقاس عليه فافهم واقرأ وداوم تل كرم ربك. وقال بعض الخواص: إن ظهور التجليات والأسرار والخصائص تظهر بعد قراءة آية الكرسي أربعين ألفاً وقيل: سبعين ألفاً وقيل: بعدد حروفها كما قال أهل الخواص: خذ حرفاً قل ألفاً خذ من حروف أورادك اقرأ آية الكرسي كل يوم ألف مرة وداوم عليها ولا حاجة لك بالرياضة عن كل روح لأنها أعظم الآيات وقطب الأوراد لها قوة تامة ولا يحجبها شيء من الأشياء ويظهر لك الروحاني سريعاً.

فصل

في الخصائص القدسية في كتابة آية الكرسي

قال الشيخ البوني قدس سره: من كتب آية الكرسي بعدد حروفها وهي مائة وسبعون حرفاً متفرقة لأي حاجة عسرت عليه سارع الله تعالى له بقضائها وهي من المعجزات، ومن كتبها بعدد كلماتها وهي خمسون كلمة أدرك غرضه من عدوه وحساده. وإن كان للمحبة والألفة والرأفة والرحمة نال مقصوده ولا شك في هذا وإن كتبها حروفاً متفرقة في جام زجاج بزعفران وماء ورد ومسك وشربتها بعدد كلماتها أياماً وتكون صائماً ولا تفطر إلا عليها أنطقك الله تعالى بفنون الحكمة ويكون العمل في ابتداء شهر وإن أضاف إليه من ماء المطر كان أجود وإن أردت الفطور على الآية كما ذكرنا تقرأ آية الكرسي سبع مرات وتقول: اللهم إني أسألك بحق هذه الآية الشريفة أن تلهمني العلم اللدني إن أردت علماً من العلوم فتذكره فإن الله تعالى ينجح طلبك وقد استراب أي شك بعض الإخوان في ذلك فاستعمله فلم يتم العدد المذكور حتى فتح الله عليه بشيء من العلوم الشتى ونال ما كان يطلبه فوق المزيد، والله يهدي من يشاء إلى صراط مستقيم.

وروي عن سليمان رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال: «من كتب آية الكرسي بزعفران سبع مرات على راحته اليمنى كل ذلك يلحس بلسانه لم ينس شيئاً واستغفرت له الملائكة». كذا في خواص القرآن. ومن خواصها إذا كتبت ووضعت مع الميت في القبر فإنه لا يعذب في قبره وترفق به الملائكة عند السؤال. كذا في شمس المعارف. ثم أعلم أن كتابة الآية والسورة من القرآن على جبهة الميت أو على عمامته أو كفته تجوز بلا كراهة ولم يعتبر العلماء تنجس الميت. كذا في الدر المختار. واعلم وفقني الله وإياك إلى طاعته وفهم أسرار أسمائه أن هذه الآية الشافعة والدرر الكافية فيها معنى عجيب وسر غريب لحفظ الأموال والأولاد والأزواج وجلب الزبون والخيرات إلى الحانوت. ومن كتب آية الكرسي في شفاف طين وجعلها في غلة لم تسرق ولم تسوس وبورك فيها. ومن كتبها في أعلى عتبة

كلماته. م عو. سبحانه الله عدد خلقه سبحانه الله رضا نفسه سبحانه الله زنة عرشه سبحانه الله مداد كلماته م س مص هو والحمد لله كذلك مص هو والحمد لله كذلك س سبحانه الله وبحمده ولا إله إلا الله والله أكبر عدد خلقه ورضا نفسه وزنة عرشه ومداد كلماته. س وقال ﷺ: «لا امرأة دخل عليها وبين يديها نوى أو حصى تسبح به إلا أخبرك بما هو أيسر عليك من هذا أو أفضل: فقال: سبحانه عدد ما خلق في

بابه أي باب منزله أو باب حانوته أو باب بستانه كثر عليه الرزق ولم ير خصاصة ولم يدخل عليه سارق وجاء رجل إلى ابن عباس رضي الله عنهما فقال يا ابن عم رسول الله: إن لي ولدًا وفي بطنه ماء أصفر فما الشفاء قال: نعم أكتب على بطنه بمسك وزعفران آية الكرسي ثم أكتبها في إناء نظيف واسقه إياه فإن فيه شفاء بإذن الله تعالى، سمعت رسول الله ﷺ يقول: «إن لآية الكرسي لسان وشفيتين يسبحان الله تعالى». ومن خواصها لوجع القلب والحشاة ووجع الكبد والمغص يكتبها في إناء ظاهر ثلاث مرات ويشربها صاحب العلة ويقول عند شربها: نويت الشفاء من العلة الغلانية ويذكرها فإن الله يشفيه منها ببركة هذه الآية الشريفة.

ومن أراد الشفاء من كل داء في جسده ومن جميع الآلام والأسقام فليكتبها في جام زجاج بمسك وزعفران وماء ورد ثلاث مرات ويكتب معها قوله تعالى: ﴿لَوْ أَرَدْنَا هَٰذَا الْقُرْآنَ﴾ [الحشر: ٢١] إلى آخر السورة وقوله تعالى: ﴿وَلَوْ أَنَّا شِئَرْتُمْ بِهِ الْجِبَالُ﴾ [الرعد: ٣١] الآية فإذا فرغت من الكتابة فاقرا آية الكرسي سبع مرات ثم يبخر بريحة طيبة أدرجة وتشربها على ثلاثة أيام صباحاً ومساءً فإن الله تعالى يشفيك من كل داء وعلة. كذا في خواص القرآن.

هذا الشكل الشافي والوفيق الكافي والخاتم التام فله المنافع للخواص وللعوام حملاً وشرباً وفهمت فضائل هذه الآية العظيمة على غيرها من الأحاديث المذكورة وأقوال الأئمة: وكذا لخاتمها من المنافع والفوائد ما لا يحصى عددهما إلا الله والراسخون في العلم تركت أن أذكرها تفصيلاً خوفاً من أن يقع في أيدي الجاهلين وهو محتوي على ثلاثمائة وثلاثين مرة عدد آية الكرسي كما ذكره في الفاتحة.

قوله	١٥١٦١٨	٣١٢٥٧٠	٤٢٧١٤٠	٤٢٧١٤	٩٩٦٦٦
ق	٤٦٩٤٢	١١٣٩٥٤	ضغفنائيل	١٥١٦١٦	٣٧٠١٨٨
اء	٢٤٢٠٤٦	٣٨٤٤٢٦	محمد	١٢٨١٢٤	١٥٨٠٩٤
ق	٢٥٦٢٨٤	٧١١٩٠	١٩٩٣٣٢	٣٩٨٦٦٤	١٤٢٢٨
زل	٤١٢٩٠٢	٢٨٤٧٦	٨٥٤٢٨	١٤٢٣٨٠	٢٧٠٥٢٢

الأرض وسبحان الله عدد ما خلق في السماء وسبحان الله عدد ما بين ذلك وسبحان الله عدد ما هو خالق والله أكبر الحمد لله مثل ذلك ولا إله إلا الله مثل ذلك ولا حول ولا قوة إلا بالله مثل ذلك د ت س حب مس ودخل على صفية وبين يديها أربعة آلاف نواة تسبح بهن فقال: قد سبحت منذ وقفت على رأسك أكثر من هذا قالت: علمني قال: قل سبحان الله عدد ما خلق د مس وقال لأبي الدرداء: أعلمك شيئاً هو أفضل من ذكر الله الليل مع النهار والنهار مع الليل سبحان الله عدد ما خلق وسبحان الله ملء ما خلق وسبحان الله عدد كل شيء وسبحان الله ملء كل شيء وسبحان الله عدد ما أحصى كتابه، وسبحان الله ملء ما أحصى كتابه والحمد لله عدد ما خلق والحمد لله ملء ما أحصى كتابه ط قال لأبي أمامة: ألا أخبرك بأكثر وأفضل من ذكرك الليل مع النهار والنهار مع الليل أن تقول سبحان الله عدد ما خلق سبحان الله عدد ما في الأرض والسماء وسبحان الله ملء ما في الأرض والسماء وسبحان الله عدد ما أحصى كتابه وسبحان الله

İHLÂS SÜRESİ

İhlâs sûresinin sebebi nüzûlü (inmesinin sebepleri) hakkında müfessirlerin görüşleri

İhlâs sûresinin inmesinin sebepleri için farklı görüşler vardır.

1- Şüphesiz ki ihlâs sûresi müşriklerin soruları sebebiyle inmiştir. Dahhâk (r.a.) buyurdu ki:

Müşrikler Peygamberimize (s.a.v.) Amr bin Tufeyli gönderdiler ve dediler ki: "Bizim asamızı kırdın, ilâhlarımıza dil uzattın ve sen dedelerinin, atalarının dînine muhalefet ettin. Eğer sen fakirsen, seni zengin kılalım ve eğer sen deli isen, seni tedâvi ettirelim ve eğer sen bir kadını seviyorsan, seni onunla evlendirelim." Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) onlara cevaben buyurdular ki, "Ben fakir değilim, deli değilim ve bir kadını da sevmiyorum. Ben Allah'ın Rasûlüyüm; sizleri putlara tapmaktan (onları bırakıp) Allah'a ibadet etmeye çağırıyorum."

Müşrikler ikinci bir kimse gönderip dediler ki:

"Bize ibâdet ettiğin ilâhın cinsini açıkla, O altından mıdır? Yoksa gümüşten midir?"

Bunun üzerine Allahü Teâlâ ihlâs sûresini indirdi. Bu kez de müşrikler dediler ki:

"Üç yüz atmış tane put vardır ki, bunlar ihtiyaçlarıyla kâim oluyorlar. (Yani ancak bu kadar put bizim ihtiyacımızı karşılıyor nasıl olur da) bir tane ilah bütün yaratılmışların ihtiyacını karşılar."

Bunun üzerine Allahü Teâlâ Saffat suresinin başındaki âyeti kerimeleri ve inne ilâheküm levâhidün...." Âyeti kerimesini indirdi.

Müşrikler yine birisini gönderip dediler ki, " Bize tek olan ilâhının fiillerini açıkla?" Bunun üzerine Allahü Teâlâ: "İnne Rabbekümüllahüllezî halakas-semevâti vel-arza.....," âyeti kerimesini indirdi.

2- İhlâs sûresi Yahûdilerin bir sorusu sebebiyle inmiştir. İkrime; İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet etti: Yahûdiler yanlarında Ka'b bin Eşref'te olduğu halde Rasûlullah'a (s.a.v.) geldiler ve dediler ki: "Ey Muhammed! (s.a.v.) Şu mahlukatı yaratmış olan Allahü Teâlâ'yı kim yaratmıştır?" Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) gadaplandı (öfkeleni) Allahü Teâlâ onu tebriye etti; Cebrail (a.s.) indi ve Rasûlullah (s.a.v.) sakinleşti ve de ona dedi ki, "Yâ Muhammed! (s.a.v.) kanatlarını indir." (Yani tevazulu ol.) Sonra Allahü Teâlâ ihlâs sûresini indirdi. Rasûlullah (s.a.v.) onlara ihlâs sûresini okuyunca onlar dediler ki: "Bize Rabbinin vasıflarını anlat. Bilekleri, pazusu nasıldır?" Onların bu sorularına Rasûlullah (s.a.v.) öncekinden daha fazla gadaplandı. Bunun üzerine Cebrâil (a.s.) kendisine geldi ve şu Âyet-i kerimeyi indirdi: "Ve mâ kaderullaha hakka kadrihi..."

3- İhlâs sûresi hıristiyanların sorduğu bir soru sebebiyle inmiştir. Atâ: İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet etti: Necran Kabîlebinden bir heyet Rasûlullah'a (s.a.v.) gelerek dediler ki, "Sen bize Rabbi'nin vasfını anlat: O Zeberced'den mi, yoksa yakuttan mı, veya altından mıdır?

Onların bu sorularına cevaben Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki,

"Şüphesiz ki benim Rabbim sizin söylemiş olduğunuz bu şeylerden bir şey değildir. Çünkü eşyayı yaratan o'dur." Bunun üzerine Kul Hüvellahü Ehad sûresi indi. Onlar dediler ki:

"Allah birdir. Sen de birsin." Rasûlullah (s.a.v.) onlara cevaben buyurdu ki: "Allah Sameddir." Onlar dediler ki, "Samed nedir?" Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Yarattığı şeyler ihtiyaçlarında O'na muhtaçtırlar. O ise kimseye muhtaç değildir." Yine dediler ki, " Biraz daha fazlasını anlat." Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

" O doğmamış ve doğurmamıştır. Meryem doğurmuştur, İsâ da (a.s.) doğmuştur. Hiçbir şeyde O'na denk değildir." Tefsîr-i Kebîrde de böyledir.

Âlimler (r.a.) ihlâs sûresinin nerede indiği hususunda farklı görüşler bildirmişlerdir.

Onlardan bazıları dedi ki, İhlâs sûresi Mekke-i Mükerrermede inmiştir. Küreyb bin Ebî Naîm ve Osman bin Atâ'nın babasından, onun da İbni Abbas'dan (r.a.) yapmış olduğu rivayet böyledir.

Âlimlerden bazıları dedi ki, İhlâs sûresi Medîne-i Münevvere'de nâzil olmuştur. Bu da Mucâhid, Übeyy bin Ka'b ve Ebul-âliyenin görüşleridir.

Bazıları dedi ki: İhlâs sûresi Fâtîha-i şerifede olduğu gibi iki defa inmiştir ki: Mekkede müşriklere cevaben inmiştir ve Medînede Ehl-i Kitâb'a cevaben inmiştir. El-İtkânda da böyledir.

Müfessirlerden bazıları dedi ki:

Kureyş müşrikleriyle Yahûdilerden bir kısmı Rasûlullah'a (s.a.v.) gelerek dediler ki,

"Bize kendisine ibâdet ettiğin ve bizi kendisine çağırdığın Rabbinin anlat: O kurşundan mıdır, bakırdan mıdır yoksa tunçtan mıdır? Yiyip içer mi/ O nedir ve nasıldır?"

O zamanda Kureyşliler putlara taparlar ve putların kendilerine şefaateceklerine inanırlardı ve onların kendilerini Allahü Teâlâ'ya yaklaştırdıklarını zannederlerdi. Bunun üzerine Allahü Teâlâ onların sorularına cevap olarak ihlâs sûresini indirmiştir.

İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet edildi:

İhlâs sûresi Erbed bin Kays ve Âmir bin Tufeyl hakkında inmiştir. Zira bir gün Rasûlullah (s.a.v.) Mescid-i Haram'da ashâbından bir toplulukla otururken bu ikisi Mescid-i Haram'a girdiler. İnsanlar da Âmir bin Tufeyli

باب أقوال المفسرين في سبب نزول سورة الإخلاص

ولسبب نزولها وجوه كثيرة: الأول: أنها نزلت بسبب سؤال المشركين قال الضحّاك: إن المشركين أرسلوا عامر بن الطفيل إلى النبي ﷺ وقالوا: شقت عصانا وسببت آلهتما وخالفنا دين آبائك فإن كنت فقيراً أغنيّاك وإن كنت مجنوناً أويّنّاك وإن هويت امرأة زوجناكها فقال النبي ﷺ: لست فقيراً ولا مجنوناً ولا هويت امرأة أنا رسول الله أدعوكم من عبادة الأصنام إلى عبادته وأرسلوا ثانياً وقالوا له: بين جنس معبودك أمن ذهب أو من فضة؟ فأنزل الله تعالى هذه السورة فقالوا: ثلاثمائة وستون صنماً تقوم بحوائجها فكيف يقوم الواحد بحوائج الخلق؟ فأنزل الله: ﴿رَبِّكُمْ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ [الأعراف: ٥٤] إلى قوله: صفا ﴿إِنَّ إِلَهَكُمْ لَوَاحِدٌ﴾ [الصفات: ٤] فأرسلوا أخرى وقالوا: بين لنا أفعاله فأنزل الله تعالى والصفات السموات والأرض.

الثاني: أنها نزلت بسبب سؤال اليهود. روى عكرمة عن ابن عباس رضي الله تعالى عنهما أن اليهود جاءوا إلى رسول الله ﷺ ومعهم كعب بن الأشرف فقالوا يا محمد: هذا الذي خلق الخلق فمن الله تعالى فغضب النبي ﷺ فبرأه الله تعالى إذ نزل جبريل عليه السلام فسكنه وقال: اخفض جناحك يا محمد فأنزل الله ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ [الإخلاص: ١] فلما تلاها عليهم قالوا: صف لنا ربك كيف عضده وكيف ذراعه فغضب أشد الغضب من الأول فأتاه جبريل عليه السلام بقوله: ﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ﴾ [الأنعام: ٩١].

الثالث: إنها نزلت بسبب سؤال النصارى، روى عن عطاء بن ابن عباس رضي الله تعالى عنهما أن قدم وفد نجران فقالوا: صف لنا ربك آمن زبرجد أو ياقوت أو ذهب فقال ﷺ: «إن ربي ليس بشيء من ذلك لأنه خالق الأشياء» فنزل: قل هو الله أحد. فقالوا: هو الله أحد وأنت واحد فقال: ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ﴾ [الشورى: ١١] فقالوا: زدنا من الصفة فقال: الله الصمد. فقالوا: وما الصمد؟ فقال: الذي يصمد إليه الخلق في حوائجهم فقالوا: زدنا فنزل لم يلد كما ولدت مريم ولم يولد كما ولد عيسى عليه الصلاة والسلام ولم يكن له كفواً أحد أي نظير. كذا في التفسير الكبير. فقد اختلف العلماء رحمهم الله تعالى في نزول هذه السورة فمنهم من قال: إنها مكية وهو قول كريب بن أبي نعيم: ورواية عثمان بن عطاء عن أبيه عن ابن عباس رضي الله تعالى عنهما ومنهم من قال: إنها مدنية

ملاء ما أحصى كتابه وسبحان الله عدد كل شيء وسبحان الله ملاء كل شيء والحمد لله مثل ذلك من حب من وكذا رواه ط إلا أنه قال موضع سبحان الله الحمد لله ثم قال: وتسبح مثل ذلك وتكبر مثل ذلك وكذا رواه ألف سوى التكبير وقالت سلمى: أم بني أبي رافع يا رسول الله أخبرني بكلمات ولا تكثر علي فقال: قل لي عشر مرات الله أكبر يقول الله: هذا لي وقولي اللهم اغفر لي يقول الله: قد فعلت فتقولين عشر مرات ويقول: قد فعلت ط أفضل الكلام سبحان ربي وبحمده سبحان ربي وبحمده ط وسبحان الله والحمد لله يملأ بين السماء والأرض والحمد لله تملأ الميزان م ت أحب الكلام إلى الله أربع: سبحان الله والحمد لله يملأ ما بين السماء والأرض والحمد لله تملأ الميزان م ت أحب الكلام إلى الله أربع سبحان

وهو قول مجاهد وأبي بن كعب وأبي العالية وقيل: إنها نزلت مرتين كالفتاحة مرة بمكة جواباً للمشركين ومرة بالمدينة جواباً لأهل الكتاب. كذا في الإتيان وقال بعض المفسرين: إن قريشاً واليهود سألوا رسول الله ﷺ أن ينسب الرب الذي يدعوهم إلى توحيدهم فقالوا: أنسب لنا ربك الذي تعبدوه وتدعوننا إليه أمن رصاص هو أم نحاس أم من صفر وهل يأكل ويشرب وما هو وكيف هو؟ وكانت قريش تعبد الأصنام وتزعم أنها تشفع لهم وتقربهم إلى الله تعالى زلفى فأنزل الله تعالى: ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ جواباً لسؤالهم.

وقد روي عن ابن عباس رضي الله تعالى عنهما: نزلت في أريد بن قيس وعامر بن الطفيل أقبالا ذات يوم يريدان رسول الله ﷺ وهو في المسجد الحرام جالس في نفر من أصحابه فدخلوا المسجد فاستشرف الناس لجمال عامر بن الطفيل وكان من أجمل الناس إلا أنه أعور فجعل يسأل أين محمد؟ وأخبروه فقال رجل من أصحابه ﷺ: يا رسول الله هذا عامر بن الطفيل قد أقبل نحوك قال ﷺ: دعه فإن يرد الله به خيراً يهده وأقبل حتى قام على رأسه ﷺ فقال: أنت محمد فقال: أنا محمد فقال: إلى أي شيء تدعوننا إليه قال: أدعوا إلى الله ربي ورب كل شيء فقال عامر: أنسب لنا ربك أمن ذهب هو أم من فضة أم من حديد أم من خشب؟ فأنزل الله تعالى هذه السورة جواباً لسؤال عامر فقال عامر: مالي إن أسلمت قال ﷺ: «لك ما للمسلمين وعليك ما عليهم» قال: أتجعل لي الأمر من بعدك قال ﷺ: «ليس لك ذلك ولا لقومك ولكن ذلك إلى الله تعالى يجعله إلى حيث يشاء» قال عامر: فجعلني على الوبر وأنت على المدر قال: لا قال: فماذا تجعل لي قال ﷺ: «أجعل لك أعة الخيل تغزو عليها» قال ﷺ: لا قال عامر: قم معي أكلمك فقام معه رسول الله ﷺ وكان قد قال عامر لأريد بن قيس: إذا رأيتني أكلته در خلفه واضربه بالسيف فجاء عامر بالنبي ﷺ ووضع يده على عاتقه يكلمه ويقول له يا محمد عن ربك الذي تدعوننا إليه كيف هو وأي شيء يفعل وما أشبه ذلك وأشار عند ذلك إلى أريد بن قيس أن اضربه فلما أراد أريد بن قيس أن يخطر سيفه فاخترط مقدار شبر فحبسه الله تعالى فلم يقدر على سله وجعل عامر يومئ إليه وهو لا يستطيع سله فرآه رسول الله ﷺ من خلفه لأنه كان يبصر من خلفه كما كان يبصر أمامه فقال: اللهم اكفينا بما شئت وبدر الناس إليهما فوليا هاربين وأرسل الله ﷻ إلى أريد بن قيس صاعقة في يوم صحو ليس فيه غيم فأحرقتة وطعن عامر بن الطفيل فخرجت غدة من عنقه فأتى إلى امرأة سلولية فاشتد وجعه من تلك الطعنة فكان يقول: غدة كغدة البعير فظهر له أثر الموت في بيت لسلولية ثم دعا بفرسه وركبه وأجراه حتى مات على ظهر فرسه

الله والحمد لله ولا إله إلا الله والله أكبر لا يضر بأيهن بدأت م ت هي أفضل الكلام بعد القرآن وهي من القرآن من قالها كتب له بكل حرف عشر حسنات ط وهي أحب إلي مما طلعت عليه الشمس م ت س مص وإن الجنة طيبة التربة عذبة الماء وإنها قيعان وإن غراسها هذه ت يغرس لك بكل واحدة شجرة في الجنة ق م ص طس خذوا جنتكم من النار قولوا يعني هذه فأنهن يأتين يوم القيامة محبات أو معقبات وهي الباقيات الصالحات ت ص م س طس وكل تسبيحة صدقة وكل تحميدة صدقة وكل تهليل صدقة وكل تكبيرة صدقة م د ق ومن اللواتي تلقن في صلاة التسيح وذلك أنه ﷺ قال لعنه العباس يا عباس يا عماء ألا أعطيك ألا أمنحك ألا أحبوك ألا ألق بك عشر خصال إذا أنت فعلت ذلك غفر الله لك ذنبك أوله وآخره قديمه وحديثه وخطاه وعمده صغيره وكبيره وسره وعلايته عشر خصال أن تصلي أربع ركعات تقرا في كل ركعة فاتحة الكتاب وسورة فإذا فرغت من القراءة في كل ركعة وأنت قائم قلت سبحان الله والحمد لله ولا إله إلا الله والله أكبر خمس عشر مرة ثم تركعت فتقولها وأنت راكع عشر مرة ثم ترفع فتقولها عشر مرة ثم تهوي ساجداً فتقولها عشر مرة ثم ترفع من السجود فتقولها عشر مرة ثم تسجد رأسك من السجود فتقولها عشر مرة ثم تسجد فتقولها

وذلك قوله تعالى: ﴿وَرَسُولٌ أَتَى فِئَيبَ يَهْأَمَنَ يَشَاءُ وَهُمْ يُجَادِلُونَ فِي اللَّهِ وَهُوَ شَدِيدُ الْحَالِ لَمْ دَعْوَةً لِنَفْسِهِ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ لَهُمْ بِشَيْءٍ إِلَّا كَبُتْلِيلٍ كَذَلِكَ إِلَى الْمَلَأِ لِيُنْجِ قَوْمًا وَمَا هُوَ بِبَلِيغٍ وَمَا دَعَا الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي مَنَاقِلٍ﴾ [الرعد: ١٣، ١٤] وقتل عامر بن الطفيل بالطعنة وأهلك أربد بن قيس بالصاعقة. كذا في تفسير الحنفي وفي غيره وأرسل تعالى مذكراً فلطم عامراً بجناحه فأرداه التراب وخرجت من رقبته في الوقت غدة كغدة البعير فذهب إلى بيت امرأة سلوية ولم يرض أن يموت عندها فدعا عامر بفرسه فركبه ثم أجراه فمات على ظهره فأجاب الله دعاء رسول الله ﷺ. كذا في تفسير العيون.

وكان سبب نزول هذه السورة كما قال أبي بن كعب وجابر بن عبد الله وأبو عبد الله وأبو العالية والشعبي وعكرمة رضوان الله تعالى عليهم أجمعين فإنه اجتمع كفار مكة وهم عامر بن الطفيل وأربد بن قيس وغيرهما وقالوا: يا محمد صف لنا ربك من أي شيء هو أهو من ذهب أم من فضة أم من حديد أم من نحاس فإن آلهتنا من هذه الأشياء فقال النبي ﷺ: «هو لا يشبه شيئاً من ذلك» فأنزل الله تعالى هذه السورة وقال: قل يا محمد هو الله أحد الله الصمد. كذا في حديث الأربعين وفي رواية أخرى في سبب نزول هذه السورة فإن النبي ﷺ لما خرج مهاجراً إلى المدينة المنورة نورها الله إلى دار القيامة اجتمع كفار مكة في دار الندوة وهي في سكة أبي جهل عليه اللعنة وقالوا: من يرد محمداً إلينا أو رأسه نعطيهِ مائة ناقة حمراء سوداء الحدة ومائة رومية ومائة فرس عربية فقام رجل يقال له سراقه بن مالك وقال: أنا أردته إليكم فضمنوا له هذه الأموال فخرج خلفه وأدرك النبي ﷺ فسلب سيفه لقتله فنزل جبريل عليه السلام فقال يا رسول الله: سخر الأرض لأمرك فقال رسول الله ﷺ: يا أرض خذيهِ فتسفل فرسه في الأرض إلى ركبته فقال يا رسول الله: لا أفعل الأمان الأمان فدعا رسول الله عليه الصلاة والسلام فأنجاه بدعائه عليه الصلاة والسلام فسار ساعة ثم سل سيفه وأراد قتله فتسفل فرسه في الأرض حتى أخذته الأرض إلى سرته فقال: الأمان الأمان يا رسول الله لا أفعل بعدها شيئاً فدعا رسول الله ﷺ فأنجاه الله تعالى فنزل عن فرسه وحثا بين يدي ناقة رسول الله ﷺ وقال يا رسول الله: أخبرني عن إلهك حيث كانت له قدرة عظيمة مثل هذا أمن ذهب أم من فضة فنكس رسول الله ﷺ رأسه الشريفة ساكناً فنزل جبريل عليه السلام وقال يا محمد: ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ [الإخلاص: ١] إلى آخرها وقل: ﴿اللَّهُمَّ مَلِكُ الْمَلِكِ تَوَكَّلْ عَلَى الْمَلِكِ مَنْ تَشَاءُ﴾ [آل عمران: ٢٦] ﴿فَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَمَعَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا﴾ إلى قوله: ﴿وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ [الشورى: ١١] فقال سراقه: يا رسول الله أعرض علي الإسلام فعرض عليه الإسلام وحسن إسلامه. كذا في حديث الأربعين. وروي عن رسول الله ﷺ قال: حين أخرجه وقف على موزع مرتفع فقال: إني أعلم إنك أحب البلاد إلى الله تعالى وأحب الأرض إلى الله تعالى لولا أن أهلك أخرجوني ما خرجت. كذا في فضائل مكة.

عشراً ثم ترفع رأسك من السجود فتقولها عشراً قبل أن تقوم فذلك خمس وسبعون مرة في كل ركعة تفعل ذلك في أربع ركعات إن استطعت أن تصلها في كل يوم مرة فافعل فإن لم تفعل ففي كل مرة فإن لم تفعل ففي كل شهر مرة فإن لم تفعل ففي كل سنة مرة فإن لم تفعل ففي عمرك مرة د ق مس حب وهي مع لا حول ولا قوة إلا بالله فإنهن الباقيات الصالحات وهن يحططن الخطايا كما تحط الشجرة ورقها وهن من كنوز الجنة ط تجزء من القرآن من لا يستطيعه مص وكذلك مع اللهم ارحمني وارزقني وعافني واهدني يجزئ من القرآن لمن لا يستطيعه من أخذه فقد ملأ يده من الخير د س وهن أيضاً بغير الدعاء مع وتبارك الله قبض عليهن ملك فضمهن تحت جناحه وصعد بهن لا يمر بهن على جمع من الملائكة إلا استغفروا لقائلهن حتى يحيا بهن وجه الرحمن م م م أن الله اصطفى من الكلام أربعاً سبحان الله والحمد لله ولا إله إلا الله والله أكبر فمن قال: سبحان الله كتب له عشرون حسنة وحطت عنه عشرون سيئة ومن قال: الحمد لله فمثل ذلك ومن قال: الله

görmek istiyorlardı. Çünkü o çok güzeldi ancak, onun bir gözü görmüyordu. O, Muhammed (s.a.v.) nerededir? Diye sordu ve ona Rasûlullah'ın (s.a.v.) bulunduğu yer haber verildi. Bunun üzerine ashâbı kirâm'dan (r.a.) birisi Rasûlullah'a (s.a.v.) gelenlerin Âmir bin Tufeyl olduğunu ve kendisinden tarafa geldiğini bildirdi. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki,

"Onu bırakın gelsin. Şüphesiz ki; Allah onunla hayır murat ettiyse, mutlaka hidâyete (doğru yola) erer." Âmir bin Tufeyl Rasûlullah'ın (s.a.v.) baş ucuna kadar geldi ve dedi ki:

"Sen Muhammed misin?" Bunun üzerine cevaben Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Ben Muhammed'im (s.a.v.)" Bunun üzerine Âmir bin Tufeyl dedi ki:

"Bizi hangi şeye da'vet ediyorsun./ (Yani bizi kime çağırıyorsun) Ona cevaben Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Sizi; Benim ve her şeyin Rabbi olan Allah'a da'vet ediyorum." Âmir dedi ki: "Bize Rabbinizi açıkla: O altından mıdır? Gümüşten mi, demirden mi, yoksa ağaçtan mıdır?" Âmir'in bu sorusuna cevaben Allahü Teâlâ ihlâs sûresini indirmiştir. Sûreyi dinleyen Âmir bu sefer şöyle dedi: "Eğer Müslüman olursam benim için ne vardır.?"

Rasûlullah (s.a.v.) cevaben buyurdu ki,

"Müslümanların lehine olan şey senin lehinedir. Müslümanların aleyhine olan şey senin aleyhinedir." Âmir yine dedi ki, "O halde beni deve kılları ve hayvan tüyleri ile baş başa bırakıp kendin kerpiç binalar üzerinde kalacaksın." Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Hayır öyle değildir..." Âmir dedi ki: "O halde benim için ne yapacaksın.?" Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki, "Sana üzerinde savaşa çıkacağın at ve onun dizginini vereceğim." O dedi ki: "Ben bugün bunlara sahip değil miyim?" Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Hayır bunlara sahip değilsin." Âmir dedi ki,

"Ayağa kalkta seninle biraz daha konuşalım."

Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) ayağa kalktı. Âmir ise daha önce Erbed bin Kays'a şöyle demişti: "Beni onunla konuşurken gördüğünde arka tarafa geç ve kılıcını kullan,"

Âmir Rasûlullah'ın (s.a.v.) yanına geldi ve elini Rasûlullah'ın (s.a.v.) omuzuna koydu ve konuşmaya başladı ve dedi ki, "Yâ Muhammed! (s.a.v.) Senin bizi kendisine da'vet ettiğin Rabbin nasıl bir şeydir? Ne yapar, hangi şeyle meşgul olur? Ve buna benzer şeyler sordu.

Bu şekilde konuşurlarken Erbed bin Kays'a kılıcıyla Rasûlullah'a (s.a.v.) vurmasını işâret etti. Erbed bin Kays kılıcını kınından çıkarmak istedi. Ancak kılıç bir karış kadar çıktı. Allahü Teâlâ ona kâfi (yeterli) oldu. Erbed bin

Kays kılıcını kınından çıkarmaya güç yetiremedi. Âmir de ona işârette bulunmaktaydı. O ne kadar uğraşsa da buna güç yetiremedi.

Halbuki Rasûlullah (s.a.v.) önden gördüğü gibi arkadanda aynı şekilde görmekteydi. Onların bu hallerini Rasûlullah (s.a.v.) görüp bilmekteydi. Rasûlullah (s.a.v.) şöyle duâda bulundular:

"Allah'ım bu ikisine dilediğini yapmakta sen yeterlisin. Onlara umutsuzluğu takdir eyle."Onlar bunun üzerine kaçmaya başladılar. Allahü Teâlâ bulutsuz apaçık bir günde Erbed bin Kays'ın üzerine yıldırım gönderdi ki, yıldırım onu yakıp kavurdu. Âmir bin Tufeyl ise bilinmeyen birisi tarafından vuruldu ve boyun guddesi dışarı çıktı ve bu şekildeyken kendisini Selûliye kabilesinden bir kadının yanına attı. Sonra acısı daha da şiddetlendi ve şöyle diyordu:

"Devenin guddesi çıktığı gibi benim guddem de çıktı." Selûliye kabilesinden olan kadının evinde ona ölüm belirtileri gelince, atını istedi ve at getirilince atına bindi ki; atının sırtında ölünceye kadar atını kamçılıyıp sürdü.

Allahü Teâlâ buna işaretle buyurdu ki,

Ra'd/gök gürültüsü, O'na hamd ile tesbih eyler. Melekler de... O'nun korkusundan /hamd ile tesbih eylerler. Ve sâikalar/yıldırımlar gönderir de onunla dilediğini çarpar. Onlarsa Allah hakkında mücâdele ediyorlardır. Halbuki O'nun muhavvilesi /karşı darbesi çok şiddetlidir¹

Âmir bin Tufeyl bu şekilde vurularak öldürüldü ve Erbed bin Kays da yıldırım çarpmasıyla helâk oldu. Tefsîr-i Hanefîde de böyledir.

Diğer bir rivayette de: Allahü Teâlâ bir melek gönderdi de; Âmir'e kanatlarıyla vurdu, o da toprağa fırlayıp gitti ve onun guddesi devenin guddesi gibi çıktı. O da Seylûle kabilesinden bir kadının evine gitti. Orada ölmeye razı olmadı da Âmir atını istedi, gelince ona bindi ve onu kamçıladi; atının sırtında ölünceye kadar atını sürdü. Böylelikle Allahü Teâlâ Rasûlünün (s.a.v.) duâsını kabul buyurdu. Tefsîr-i Uyûnda da böyledir.

Übeyy bin Ka'b, Câbir bin Abdullah, Ebû Abdullah, Ebul-Âliye, Şa'bî ve İkrime'nin (r.a.) yaptıkları rivayette de ihlâs sûresinin inmesinin sebebi şudur:

Aralarında Âmir bin Tufeyl, Erbed bin Kays ve diğerlerinin bulunduğu bir topluluk bir araya gelip Rasûlullah'a (s.a.v.) geldiler ve dediler ki,

"Ey Muhammed! (s.a.v.) Sen bize Rabbini anlat. O hangi şeydendir? Altından mı, gümüşten mi, demirden mi, yoksa bakırdan mıdır? Çünkü bizim ilâhlarımız bu şeylerdendir."

Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) onlara cevaben buyurdular ki,

¹ Ra'd sûresi; âyet: 12-13.

"Rabbim bunlardan hiçbir şeye benzemez." Bunun üzerine Allahü Teâlâ ihlâs sûresini indirmiştir." Hadîsül-Erbe'in'de de böyledir.

Diğer bir rivayette de ihlas suresinin inmesinin sebebi şudur:

Rasûlullah (s.a.v.) Mekke-i Mükerreme'den Medîne-i Münevvere'ye (Allahü Teâlâ orayı kıyâmete kadar nurlandırsın) hicret etmek için çıktıklarında: Dârün-Nedvede Mekke'nin kâfirleri bir araya gelip toplandılar ki, burası Ebû Cehilin sokağındaydı. Orada dediler ki,

"Kim Muhammed'i (s.a.v.) veya başını bize geri getirirse, ona yüz tane kızıl tüylü, siyah gözlü ve yüz tane de Rûmî deve (toplam iki yüz deve) ve yüz tane de Arap atı vereceğiz."

Bu sözlerin söylenmesi üzerine kendisine Sürâka bin Mâlik denilen bir adam ayağa kalktı ve dedi ki: "Ben onu size geri getireceğim." Oradakiler de: "Bizde sana o malları ödeyeceğiz." Dediler. Sonra Sürâka Rasûlullah'ın (s.a.v.) arkasından yola çıktı ve Rasûlullah'a (s.a.v.) yetişti ve Rasûlullah'ı (s.a.v.) öldürmek için kılıcını çekti. Hal bu şekildedeyken Cebrâîl (a.s.) Peygamberimize (s.a.v.) geldi ve dedi ki: "Yâ Rasûlellah! Arz, yer emrine musahhar (âmede) kılındı." Rasûlullah da (s.a.v.) yeryüzüne buyurdu ki:

"Ey Yeryüzü! Sürâkayı yakalayıp tut." Rasûlullah'ın (s.a.v.) bu emri üzerine Sürâkanın atı dizlerine kadar toprağa gömüldü. Çâresiz kalan Sürâka yalvararak dedi ki: "Yâ Rasûlellah! Bir şey yapmayacağım. Bana emân ver, emân ver?" Onun bu yalvarmaları üzerine Rasûlullah (s.a.v.) dua etti ki: bu duânın bereketiyle Sürâka kurtuldu. Biraz yürüdükten sonra tekrar kılıcını çekti ve Rasûlullah'ı (s.a.v.) öldürmek istedi. Bunun üzerine Sürâka'nın atı karnına kadar toprağa gömüldü. Çâresiz kalan Sürâka tekrar yalvararak dedi ki: "Yâ Rasûlellah! Bana emân ver, emân ver. Bir daha hiçbir şey yapmayacağım?" Onun bu yalvarmaları üzerine Rasûlullah (s.a.v.) tekrar dua etti. Allahü Teâlâ da Sürâkayı kurtardı. Sonra da Sürâka atından indi ve Rasûlullah'ın (s.a.v.) binmiş olduğu devenin önüne gelip diz çöktü ve dedi ki: "Yâ Rasûlellah! (s.a.v.) Bana ilâhından haber ver. O'nun büyük bir güç ve kuvveti vardır. O, altından mıdır, yoksa gümüşten midir?" Bu soru üzerine Rasûlullah (s.a.v.) sâkin bir şekilde boynunu eğdi. Bu vakitte de Cebrâîl (a.s.) geldi ve şu âyeti kerimeleri nidirdi:

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ اللَّهُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

De: "O Allah tek bir (ehad) dir! ¹ Allah, o eksiksiz samed'dir! ² Doğurmadı ve doğurulmadı! ³ O'na bir küfuv/benzer de olmadı! ⁴

قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكِ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

De ki: "Ey mülkün sahibi Allahım! Dilediğine mülk verirsin, dilediğinden de mülkü çeker alırsın ve dilediğini azîz edersin, dilediğini zelîl edersin. Hayır yalnız senin elindedir. Muhakkak ki, sen her şeye kadırsın.

فَاظِرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ الْإِنْعَامِ أَزْوَاجًا بَدَرُوكُمْ فِيهِ نِسْ
كَتْلَهُ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

O gökleri ve yeri yaratan, size kendilerinizden çiftler yapmış, en'âmdan/ehli hayvanlardan da çiftler. Sizi o sûretle üretilip duruyor. O'nun misli gibi bir şey yoktur ve O öyle semî, öyle basîr'dır

Âyeti kerimeleri dinleyen Sürâka şöyle dedi: "Yâ Rasûlellah! Bana İslâmiyeti arz eyle." Rasûlüllah da (s.a.v.) ona İslâmiyeti arz etti. Onun kötû niyeti İslâm ile güzel oldu. Hadîsül-Erbeîn de de aynı şekilde zikredilmiştir.

Rivâyet edildi ki: Rasûlüllah (s.a.v.) Mekke-i Mükerrreme'den hicret ederken yüksek bir yere çıktı ve şöyle buyurdu. "Şüphesiz ben biliyorum ki, Sen Allahü Teâlâ katında beldelerin en sevimlisin ve Allahü Teâlâ katında toprakların en sevimlisin. Eğer beni helâk ederek çıkarmamış olsalardı, elbette çıkmazdım." Fazâili Mekke'de de böyledir.

İHLÂS SÜRESİNİN İSİMLERİ

BU DA YİRMİ TANEDİR.

1- İhlâs sûresidir: Katâde'den (r.a.) rivayet edildi, buyurdu ki: İhlâs sûresi denilmiştir. Çünkü o Allahü Teâlâ'ya mahsus bir sûredir ki; onda dünya ve âhiret işlerinden hiçbir şey zikredilmemiştir. Ebû Saîd-i Hanefî (r.a.) buyurdu ki: "Bu sûre; ihlâs sûresi diye isimlendirilmiştir. Çünkü bu sûre; kendisini okuyan kimseyi dünyanın şiddet ve sıkıntılarından, ölüm sarhoşluğundan, kabrin zulmet ve karanlığından ve de kıyâmetin her türlü korkularından kurtarır.

2- Tefrîd sûresidir.

3- Tecrîd sûresidir.

4- Tevhîd sûresidir: Çünkü bu mübarek sûrede Celâl sıfatları olan sıfâtı selbiye zikredilmiştir. Her kim bu sûreye tam bir şekilde itikat ederse, (canı gönülden inanıp bağlanırsa) bu kimse Allahü Teâlâ'nın dininde ihlâs sahibi olur ve kim de bu şekilde ölürse cehennem ateşinden kurtulur. Ve hem ihlâs sûresinden önceki sûre sadece Ebû Leheb'i kötölemektedir. (zemmetmektedir.) Kim de bu sûreyi okursa, Allahü Teâlâ kıyamette o kimseyi Ebû Leheb'le bir araya getirmez.

5- Necât sûresidir: Çünkü bu sûre kulu, iki cihanda da çeşitli belalar-dan kurtarır. Kul Kelime-i Tevhîd getirmekle dünyada kılıçtan ve cizyeden kurtulur. Ahirette ise cehennem azabından kurtulur.

6- Velâyet sûresidir: Rivâyet edildi ki, Sahâbe-i Kirâm'dan (r.a.) birisi sabah namazının iki rekâtını kılmayı arzu ederek tekbir aldı ve Fâtîha-i şerîfeyi okudu. Rasulüallah (s.a.v.) ona buyurdu ki: "Ebteri (Kevser sûresini) takiben oku, kendini beri kıl." O kişide kâfirun sûresini okudu, sonra ikinci rekata kalktı ve Fâtihayı okudu. Yine Rasulüallah (s.a.v.) buyurdu ki: "Mesed'in (Tebbet sûresinin) takibini oku." O kimse de ihlâs sûresini okudu."

Yine kim ihlâs sûresini okursa, Allahü Teâlâ'nın velî kullarından (dostlarından) olur. Her kim de Allahü Teâlâ'yı bu şekilde bilip tanır, şüphesiz Allahü Teâlâ'nın dostu olur ki; rahmetin hâsıl olmasındaki zorluktan uzak olur ve o zorluk onun için nimet olur.

7- Nisbet sûresidir: Çünkü müşrikler Rasulüallah'a (s.a.v.) " Sen bize Rabbini anlat; O'nun nesebini bildir." Demişlerdi. Bunun üzerine de Allahü Teâlâ ihlâs suresini indirmişti. Rasûlülâh'ın (s.a.v.) şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir: "Her şey için bir nisbet vardır. Allah Azze ve Cellenin nisbeti de Kul Hüvellahü Ehad. Allahüs-Sameddir....."

فصل

في أسماء سورة الإخلاص وهي عشرون اسماً

الأول: سورة الإخلاص لما قال قتادة رضي الله عنه: إنما سميت سورة الإخلاص لأنها سورة خالصة لله تعالى ليس فيها ذكر شيء من أمر الدنيا والآخرة، قال أبو سعيد الحنفي عليه رحمة الله: الغني إنما سميت سورة الإخلاص لأنها تخلص قارئها من شوائب الدنيا وسكرات الموت وظلمات القبر وأهوال القيامة. والثاني: سورة التفريد والثالث: سورة التجريد والرابع: سورة التوحيد لأنه لم يذكر في هذه السورة إلا صفاته السلبية التي هي صفات الجلال ولأن من اعتقده كان مخلصاً في دين الله تعالى ومن مات عليه كان خلاصه من النار ولأن ما قبله خالص في ذم أبي لهب فمن قرأ هذه السورة فإن الله تعالى لا يجمع بينه وبين أبي لهب. والخامس: سورة النجاة لأن نجاة العبد في الدارين من أنواع البلايا بكلمة التوحيد أما في الدنيا فمن السيف والجزية وأما في الآخرة فمن عذاب جهنم. والسادس: سورة الولاية لأنه روي أن رجلاً أراد أن يركع ركعتي الفجر وكبر وقرأ فاتحة الكتاب فقال له النبي ﷺ: تول أبتراً فقراً قل يا أيها الكافرون فلما قام في الركعة الثانية قرأ فاتحة الكتاب فقال له عليه الصلاة والسلام: تول مسد فقراً: قل هو الله أحد ولأن من قرأها كان من أولياء الله تعالى ولأن من عرف الله على هذا الوجه فقد والا به بعد محنة رحمة كان محنة نعمة. والسابع: سورة النسبة لأن المشركين قالوا النبي ﷺ: أنسب لنا ربك فأنزل الله هذه السورة.

وروي عن النبي عليه الصلاة والسلام قال: «لكل شيء نسبة ونسبة الله عز وجل قل هو الله أحد الله الصمد وأن الصمد الذي لا جوف له». وروي أن قريشاً عيروا رسول الله ﷺ فقالوا: أن أبا كبشة يحب مولاه يقرأ نسبته قل هو الله أحد وفي رواية كشف الأسرار صاحب سورة الإخلاص حين نزلت سبعون ألف ملك كلما مروا بأهل سماء سألوه عما معهم فقالوا: نسبة الرب سبحانه وتعالى. والثامن: سورة المعرفة لأنه روي عن عبد الله الأنصاري رضي الله عنه أن رجلاً جاء فصلى ركعتين وقرأ: قل هو الله أحد فقال النبي ﷺ: هذا عرف ربه. والتاسع: سورة الجمال لأنه روي عن النبي ﷺ قال: «إن الله جميل يحب الجمال» قيل: يا رسول الله ما معنى الجمال فقال: «إنه أحد صمد لم يلد ولم يولد ولم يكن له كفواً أحد وجمال العبد أن يعرفه بهذه الصفات». العاشر: صورة المقشقة لأنها تبرى قارئها من مرض الشرك. يقال: تقشش المريض إذا برئ من المرض وقل أيها الكافرون سميت المقشقة لأنها تبرى من الشرك يقال: قشش العير إذا رمى بجرائه. الحادي عشر: سورة المعوذة لأنه روي أنه ﷺ قال لعلي بن أبي طالب رضي الله تعالى عنه: لما زفت إليه فاطمة رضي الله تعالى عنها تعوذ بقل هو الله أحد وقل أعوذ برب الفلق وقل أعوذ برب الناس فما تعوذ المتعوذون بخير منهم.

أكبر فمثل ذلك ومن قال: لا إله إلا الله فمثل ذلك ومن قال: الحمد لله رب العالمين من قبل نفسه كتب له ثلاثون حسنة وحطت عنه ثلاثون سيئة س ١ مس ر أما يستطيع أحدكم أن يعمل كل يوم مثل أحد عملاً قالوا: يا رسول الله ومن يستطيع ذلك قال: «كلكم يستطيعه» قالوا: يا رسول الله ماذا؟ قال: سبحان الله أعظم من أحد ولا إله إلا الله أعظم من أحد والله أكبر أعظم من أحد والله أكبر أعظم من أحد. ر ط سبحان الله مائة تعدل مائة رقية من ولد إسماعيل والحمد لله مائة تعدل مائة فرس مسرجة ملجمة يحمل عليها في سبيل الله والله أكبر مائة تعدل مائة بدنة مقلبة متقبلة س ق مس ط مص تنحر بمكة، ولا إله إلا الله تملأ ما بين السماء والأرض س ق مس ١ ط خ بخمس ما أنقلهن في الميزان لا إله إلا الله وسبحان الله والحمد لله والله أكبر والولد الصالح يتوفى للمرء المسلم فيحتسبه من حب مس ر ١ ط إن مما تذكرون من جلال الله سبحان

وفي الدر النظيم عن عثمان بن عفان رضي الله تعالى عنه أنه قال: مرضت فدخل علي رسول الله ﷺ فقال: بسم الله الرحمن الرحيم أعينك بالله الواحد الصمد الذي لم يلد ولم يولد ولم يكن له كفواً أحد من شر ما يجد من أذى ثم قال: فقال عليه الصلاة والسلام: تعوذ بهن يا عثمان فمن تعوذ بمثلهن وقال ﷺ: لرجل قال: قل هو الله أحد والمعوذتين حين تصبح وحين تمسي تكفيك من كل شيء من أمر الدنيا والآخرة. الثاني عشر: سورة الصمد لأنها فيها ذكر الصمد كما يقال: سورة إبراهيم وسورة محمد عليهما صلوات الله وسلامه. الثالث عشر: سورة الأساس لأنه روي عن قتادة وعن أنس رضي الله عنهما عن النبي ﷺ أسست السموات السبع والأرضون السبع على قوله: قل هو الله أحد وذلك لأن القول بالاثنتين والثلاث سبب لخراب الدنيا بدليل قوله تعالى: ﴿لَوْ كُنْ فِيهِمَا إِلَهًا لَأَلَّاهُ لَنَفْسَدَا﴾ [الأنبياء: ٢٢] وقوله تعالى: ﴿تَكَادُ الْأَسْمَانُ بِنُفُثَرٍ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ﴾ [مريم: ٩٠] هذا إن دعوا للرحمن ولداً فوجب أن يكون التوحيد سبباً لعمارة هذه الأشياء الأربعة. الرابع عشر: السورة المانعة لأنه روي عن الضحاك بن مزاحم عن ابن عباس رضي الله تعالى عنهما إن الله تعالى قال لرسول الله ﷺ: «ليلة المعراج أعطيتك سورة الإخلاص وهي من ذخائر كنوز عرشي وهي مانعة من عذاب القبر ونجاة من النيران». الخامس عشر: سورة المحضرة لأن الملائكة يحضرون لاستماعها إذا قرئت. السادس عشر: سورة المنفردة لأن الشياطين ينفرون عند قراءتها ويهربون. السابع عشر: سورة براءة لأنها براءة من الشرك وروي عن النبي ﷺ قال: «من قرأ قل هو الله أحد في الصلاة أو في غيرها كتب الله له براءة من النار». الثامن عشر: المذكورة لأنها تذكر العبد خالص التوحيد ومحض التفريد فقراءة هذه السورة تذكرك ما يتغافل عنه مما أنت محتاج إليه. التاسع عشر: سورة النور لأنه روي عن النبي ﷺ قال: «لكل شيء نور ونور القرآن قل هو الله أحد» ونظيره أن نور الإنسان في أصغر أعضائه وهو الحدة فكان هذه السورة للقرآن كالحدة. العشرون: سورة الأمانة لأنه قال عليه الصلاة والسلام: حاكياً عن الله تعالى لا إله إلا الله حصني فمن دخله أمن من عذابي وهو معنى هذه السورة. كذا في التفسير الكبير وأما تفسير الحنفي فذكروا العشرين سورة قل هو الله أحد لأنه اسم ظاهر. انتهى وقيل: إنها سورة المقربة لأنها تقرب قارئها إلى الله تعالى كما روي أن رجلاً جاء إلى النبي ﷺ فقال يا رسول الله: إني كثير الذنوب فدلني على ما أنقرب به إلى الله تعالى فقال عليه الصلاة والسلام: «عليك بكثرة قراءة قل هو الله أحد فإنها تقربك إلى الله تعالى». كذا في الدر النظيم.

الله ولا إله إلا الله والحمد لله ينعتفن حول العرش لهن دوي كدوي النحل تذكر بصاحبها أما يحب أحدكم أن يكون أو لا يزل ما يذكر به ق مس استكثروا من الباقيات الصالحات الله أكبر ولا إله إلا الله وسبحان الله والحمد لله ولا حول ولا قوة إلا بالله من حب قل لا حول ولا قوة إلا بالله فإنها كنز من كنوز الجنة ع ا ر ط باب من أبواب الجنة ا ط س غراس الجنة حب ا ط وتقدم أنها دواء من تسعة وتسعين داء أيسرها اللهم س ط كنت عند النبي ﷺ فقلتها فقال: تدري ما تفسرها قلت: الله ورسوله أعلم قال: لا حول عن معصية الله إلا بعصمة الله ولا قوة على طاعة الله إلا بعون الله ر ولا مانع ولا ملجأ من الله إلا إليه كنز من كنوز الجنة. س ومن قال: رضيت الله رباً وبالإسلام ديناً وبمحمد ﷺ رسولاً ونبياً وجبت له الجنة س د مص من قال: اللهم رب السموات والأرض عالم الغيب والشهادة إني أعمد إليك في هذه الحياة الدنيا إني أشهد أن لا إله إلا أنت وحدك لا شريك لك وأن محمداً عبدك ورسولك فإنك إن تكلمني إلى نفسي تقربني من الشر وتبعدني من الخير وإني أن أثنى إلا برحمتك فاجعل لي عندك عهداً توفيته يوم القيامة إنك لا تخلف الميعاد إلا قال الله عز وجل: لملائكته إن لعبد عهد عهدي فوفوه إياه فيدخله الله عز وجل الجنة قال سهل: فأخبرت القاسم بن عبد الرحمن أن عوفاً أخبرني بكذا وكذا فقال: ما في أهلنا جارية إلا وهي تقول: هذا

Rivâyet edildi ki: Kureyşli müşrikler Rasûlullah'ı (s.a.v.) ayıpladılar ve dediler ki:

"Şüphesiz Ebû Kebşe (Koç babası) Mevlâsını seviyor da onun nisbetini Kul Hüvellaḥü Ehad ile okuyor."

Keşfül-Esrâr'da da rivayet edildi ki:

İhlâs sûresi indiği esnada yanında yetmiş bin melek bulunuyordu. Her semaya (yani göklerin her katına) uğradıkça o semanın ehli, meleklerle yanlarında ne olduğunu sordular. Melekler de dediler ki: "Yanımızda Rabb Sübhaneḥü ve Teâlâ'nın nisbeti vardır." Dediler.

8- Marifet sûresidir: Abdullah-ı Ensârî'den (r.a.) rivayet edildi: Bir adam geldi, iki rekat namaz kıldı ve Kul Hüvellaḥü Ehad sûresini okudu. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Bu kimse, Rabbini bilen biridir."

9- Cemâl sûresidir: Rasûlullah'dan (s.a.v.) rivâyet edildi, buyurdular ki, "Şüphesiz ki Allah cemîl (güzel) dir. Cemâli (güzelliği) sever." Bunun üzerine sor uldu:

"Yâ Rasûlellah! (s.a.v.) Cemâlin manası nedir?" Rasûlullah da (s.a.v.) cevâben buyurdular ki:

"Şüphesiz ki Allah birdir, samed'dir, (hiçbir şeye muhtaç değildir, her şey ona muhtaçtır) doğmamıştır, doğurmamıştır. Hiçbir şey O'na denk değildir. Kulun cemâli ise Allah'ı bu sıfatlarıyla bilmesidir."

10- Mukaşşısa sûresidir: Çünkü ihlâs sûresi kendisini okuyanı, şirk hastalığından kurtarır. Hasta olan bir kimse hastalığından kurtulduğu zaman bu isimle söylenir. Kâfirûn sûresinede bu isim verilmiştir. Çünkü bu sûrede kişiyi şirk hastalığından kurtarır.

11- Muavveze sûresidir: Rivâyet edildi ki: Rasûlullah (s.a.v.) Hz. Fâtımayı (r.a.) Alî bin Ebî Tâlib'e (k.v.) nikâhladığında ona buyurdular ki: "Kul Hüvellaḥü Ehad, Kul Eûzü bi rabbil-felâk ve nâs sûreleri taavvüzde (Allah'a sığınmada) bulun. Zira Allah'a sığınanlar bunlardan daha hayırlı bir şeyle Allah'a sığınmamışlardır."

Ed-Dürrün-Nazîmde; Osman bin Affân'dan (r.a.) rivayet edildi, buyurdular ki: "Ben hastalanmıştım, Rasûlullah (s.a.v.) benim yanıma geldi ve buyurdu ki: "Bismillahir-Rahmânir-Rahîm eîzüke billahil-vâhidis-samedillezî lem yelid ve lem yûled ve lem yekûn lehü küfüven ehad'i min şerri mâ tecidü min ezâ." Devamla da Rasûlullah (s.a.v.) buyurdular ki: "Ey Osman! Bunlarla Allah'a sığın. Sığınmada bunların bir benzeri yoktur." Rasûlullah (s.a.v.) sahabe-i kiram'dan (r.a.) birisine buyurdular ki, "İhlâs ve Muavvezeteyni sabahladığında ve akşamladığında oku. Zira bunlar dünya ve âhîret işlerinden her şey için sana yeterlidir. (kâfi gelir)"

12-Samed sûresidir: Çünkü bu sûrede Samed sıfatı zikredilmiştir. İbrâhîm sûresi, Muhammed sûresi denildiği gibi bu sûreye de Samed sûresi denir.

13-Esâs sûresidir: Katâde; Hz. Enes'den (r.a.) Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Yedi kat gökler ve yedi kat yerler Kul Hüvellaḥü Ehad kavli üzerine tesis olunmuştur. (kurulmuştur) " Çünkü iki veya üç ilâhı isbat etmek, buna hükmetmek; dünyanın harap olmasına sebep olur. Buna delil ise şu âyeti kerimelerdir:

لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا فَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ

Yerde, gökte Allah'tan başka ilâhlar olsaydı, ikisi de fâsid olmuş gitmişti. Rabbin o arşın rabbi Allah, münezzeh /uzaktır sübhândır; onların isnad ettikleri vasıflardan..¹.

تَكَادُ السَّمَاوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًا {90} أَنْ دَعَوْا لِلرَّحْمَنِ وَلَدًا

Az daha ondan **gökler çatlayacak, yer yarılacak ve dağlar yıkılıp yerlere geçecek**, o Rahmân'a veled/çocuk iddia ettiler diye²!

Hal böyle olunca bu dört şeyin imârı için tevhidin sebep olması vacib olmuştur.

14-Mânia sûresidir: Dahhâk bin Mezâhim; İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet etti: Allahü Teâlâ mirac gecesinde Rasûlüllah'a (s.a.v.) buyurdu ki: Sana ihlâs sûresini verdim ki: O Arş'ımın hazinelerinin zâhirindendir. (âşikar olanlarındandır) Yine o kabir azâbına mânidir ve cehennemden kurtulmaya sebeptir."

15-Muhzara sûresidir: Çünkü Melâikeyi kiram; bu sûre okunduğu zaman onu dinlemek için orada hâzır bulunurlar

16-Münfere sûresidir: Çünkü bu sûre okunduğu zaman şeytanlar oradan kaçıp giderler.

17-Beraat sûresidir: Bu sûre Allahü Teâlâya şirk koştuktan kurtuluş ve berattır. Rasûlüllah'ın (s.a.v.) şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir: "Her kim namazda ve namazın dışında Kul Hüvellaḥü Ehad'i okursa, Allah o kimseye cehennemden kurtulma beraati yazar."

18-Müzekkira sûresidir: Çünkü bu sûre kula, hâlis tevhidi ve yalnızca Allah'ın birliğini hatırlatır. Bu sûreyi okumak sana; kendisine muhtaç olduğun halde kendisinden gâfil olduğun şeyi hatırlatır.

19-Nûr sûresidir: Rasûlüllah'ın (s.a.v.) şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir: "Her şey için bir nûr vardır. Kur'ân'ın nûru da Kul Hüvellaḥü

¹ Enbiya sûresi; âyet. 22.

² Meryem sûresi; âyet. 90-91.

Ehad'dir." Bunun bir benzeri de şudur: Şüphesiz insanın nuru, en küçük azası olan gözbebeğidir. Sanki bu sûrede Kur'ân'ın gözbebeğidir.

20- Emânet sûresidir: Hadîs-i Kutsîde buyuruldu ki:

"Lâ ilâhe illallah benim kalemdir. Kim bu kaleye girerse. azâbımdan emin olur." Kelime-i tevhidin manası ihlas suresinde bulunmaktadır. Tefsîr-i Kebirde ve de Tefsîr-i Hanefî'de de böyledir.

20- Kul Hüvallahü Ehad sûresi de zikredilmiştir ki; bu isim bu sûrenin görünen ve bilinen ismidir.

Yine İhlâs sûresinin isimlerinden biri de: Mukarribe sûresidir: Çünkü bu sûre kendisini okuyanı Allahü Teâlâya yaklaştırır. Rivayet edildi ki; bir adam Rasûlüllah'a (s.a.v.) geldi ve dedi ki: "Yâ Rasûlellah! (s.a.v.) Ben günahı çok olan biriyim. Bana kendisiyle Allahü Teâlâ'ya yaklaşacağım bir şeye (amele) delalet edip haber verir misin?" Bu kimseye cevaben Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki,

"Senin Kul Hüvallahü Ehad sûresini çokça okuman lazım gelir. Çünkü bu sûre seni Allahü Teâlâ'ya yaklaştırır." Ed-Dürrün-Nazîmde de böyledir.

İHLAS SÜRESİNİN TEFSİRİ

Ihlâs sûresinin tefsiri hakkında imamların sözleri ve sahih hadisler

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ

Buradaki zamir şe'in içindir; Hüve Zeydin Muntalikun'da olduğu gibi. Merfu olması da mübtedâ olduğu içindir. Bu mübtedâ'nın haberi de kendisinden sonra gelen cümledir ki; cümlede âide ihtiyaç yoktur. Zira hüvenin kendisi âittir. Yani kendisinden sorduğumuz şeyin cevabı "Hüvedihüdür."

Çünkü rivayet edildi ki: Kureyş müşrikleri Rasûlullah'a(s.a.v.) geldi ve dediler:

"Yâ Muhammed! (s.a.v.) kendisine da'vet ettiğin Rabbinizi bize anlat; kimdir O?"

Onların bu soruları üzerine Allahü Teâlâ ihlâs sûresini indirmiştir.

قُلْ "Yâ Muhammed! (s.a.v.) kâfirlere de ki:

"Şüphesiz benim kendisine ibâdet etmiş olduğum rabbim, bir olan Allah'dır." Yani tektir ki, eşi, dengi bulunmayan, benzeri ve ortağı olmayan ve de hiçbir yardımcıya da ihtiyacı yoktur. Tefsîr-i Kâdî ve Ebulleys'de de böyledir.

اللَّهُ الْعَزِيزُ Bütün ihtiyaçlarda kendisine başvuru ve kendisi hiçbir şeye muhtaç olmayandır. "Samede ileyh'den" alınmıştır ki; bu da onu kastedti ve ona yöneldi demektir.

Allahü Teâlâ mutlak olarak bu sıfatla vasıflanmıştır. Çünkü Allahü Teâlâ mutlak olarak başkasından müstağnidir. (ihtiyaçsızdır) Allahü Teâlâ'nın dışındaki her şeyde, her türlü cihetin tamamında Allah'a muhtaçtırlar.

Samed kelimesinin اللَّهُ diye elif lam ile marife olarak gelmesi ise; onların O'nun samediyetini bildikleri içindir. Ancak Allahü Teâlâ'nın Ehadiyyetinde böyle değildir. Çünkü müşriklerin çoğunluğu Allahü Teâlâ'nın ehadiyyetini bilmiyordu.

اللَّهُ lafzının tekrarı; bu sıfatlarla muttasıf olmayanın ilâhlığa müstehak (hak sahibi) olmayacağını bildirmek içindir. Cümlede atıf harfinin olmaması, bu cümlelerin birinci cümlelerin neticesi gibi olmasındandır. Tefsîr-i Kâdî da böyledir.

اللَّهُ الْعَزِيزُ Yani yemez içmez.

فصل

الأحاديث الصحيحة وأقوال الأئمة في تفسير سورة الإخلاص

بسم الله الرحمن الرحيم ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ الضمير للشأن كقولك: هو زيد منطلق وارتفاعه بالابتداء وخبر الجملة التي بعده ولا حاجة إلى العائد لأنها هي هو أو لما سئل عنه أي الذي سألتهموني عنه هو الله إذ روي أن قريشاً قالوا يا محمد: صف لنا ربك الذي تدعوننا إليه من هو فأنزل الله تعالى هذه السورة قل يا محمد للكفار إن ربي الذي أعبد هو الله أحد يعني فرداً لا نظير له ولا شبيه له ولا شريك له ولا معين له. كذا في تفسير القاضي وأبي الليث. ﴿اللَّهُ الصَّمَدُ﴾ السيد المصمود إليه في الحوائج من صمد إليه إذا قصده وهو الموصوف به على الإطلاق فإنه مستغن عن غيره مطلقاً وكل ما عداه محتاج إليه في جميع جهاته وتعريفه لعلمهم بصمدية بخلاف أحديته وتكرير لفظ الله للإشعار بأن من لم يتصف به لم يستحق الألوهية وإخلاص الجملة عن العاطف لأنها كالتيجة للأولى أو الدليل. كذا في القاضي. الله الصمد أي لم يأكل ولم يشرب وقال السدي وعكرمة ومجاهد: الصمد الذي لا جوف له وعن قتادة رضي الله عنه: كان إبليس ينظر إلى آدم عليه السلام، دخل في فيه وخرج من خلفه حين كان صلصالاً فقال للملائكة: لا ترهبوا من هذا فإن ربكم صمد وهذا أجوف..

وروي عن ابن عباس رضي الله عنهما أنه قال: الصمد الذي يصمد إليه الخلائق في حوائجهم ويتضرعون إليه عند مسائلهم وقال أبو وائل: الصمد السيد الذي قد انتهى سؤده وقال الحسن البصري رحمه الله تعالى: الصمد الدائم وقال قتادة: الصمد الباقي وقيل: الكافي وقال محمد بن كعب القرظي: الصمد الذي لم يلد ولم يولد ولم يكن له كفواً أحد وقال علي بن أبي طالب رضي الله عنه: الصمد الذي لا يخاف من فوقه ولا يرجو من تحته ويصمد إليه في الحوائج. كذا في أبي الليث. ولم يلد لأنه لم يجانس ولم يفتقر إلى ما يعينه أو يخلف عنه لامتناع الحاجة والفناء عليه ولعل الاقتصاد على لفظ الماضي لوروده رداً على من قال: الملائكة بنات الله تعالى والمسيح ابن الله أو ليطابق قوله: ولم يولد وذلك لأنه لا يفتقر إلى شيء ولا يسبقه عدم. كذا في القاضي ﴿لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا شَيْءٌ﴾ يعني لم يكن له ولد فيرث ملكه لم يكن له والد فيورثه ملكه. كذا ذكره أبو الليث. ﴿وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ﴾ أي ولم يكافئه أحد أي يماثله من صاحبة وغيرها وكان أصله أن مؤخر الظرف لأنه صلة كفواً لكن لما كان المقصود نفي المكافأة عن ذاته قدم تقديماً للأهم ويجوز أن يكون حالاً من المستمكن في كفواً أو خبر أو يكون كفواً حالاً من أحد ولعل ربط الجمل الثلاث بالعاطف لأن المراد منها نفي أقسام الأمثال فهي كجملة واحدة منه عليها بالجمل الثلاث. كذا في البيضاوي ولم يكن له كفواً أحد يعني لم يكن له نظير وشريك فيعادله في عظمتهم وملكه وقدرته وقال مقاتل: إن مشركي العرب قالوا: إن الملائكة كذا وكذا وقالت النصارى واليهود في العزيز والمسيح ما قالت: فكذبهم الله تعالى وبرأ ذاته مما قالوا فقال: لم يلد ولم يولد ولم يكن له كفواً أحد قرأ عاصم وفي رواية جعفر: كفواً بغير همزة وقرأ كفواً يسكون الفاء والباقيون بضم الفاء مهموزاً وكل ذلك يرجع إلى معنى واحد. كذا ذكره أبو الليث.

خدرها ال لما جلس الرجل وقال: الحمد لله حمداً كثيراً طيباً مباركاً فيه كما يحب ربنا ويرضى فقال ﷺ: «والذي نفسي بيده لقد ابتدرها عشرة أملاك كلهم حريص على أن يكتبوها فما دروا كيف يكتبوها حتى رفعوها إلى ذي العزة» فقال: اكتبوها كما قال عبيد: خب مس وتقدم سيد الاستغفار خ س إني لأستغفر الله ص وأتوب إليه في اليوم سبعين مرة ص طمس أكثر من سبعين مرة س ق طمس مائة مرة ض طمس توبوا إلى ربكم

فصل

الأحاديث الصحيحة الواردة في فضائل قراءة

سورة الإخلاص وبيان عددها

بالسند المتصل إلى أبي الدرداء رضي الله عنه عن رسول الله ﷺ أنه قال: «أعجز أحدكم أن يقرأ في ليلة ثلث القرآن» قالوا: كيف ذلك يا رسول الله قال: «اقرأوا قل هو الله أحد يعدل ثلث القرآن» وبالسند المتصل إلى أنس رضي الله عنه قال: قال رجل لرسول الله ﷺ إني أحب هذه السورة قل هو الله أحد قال: حبك إياها أدخلك الجنة. كذا في المعالم وعن أبي بن كعب رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال: «من قرأ قل هو الله أحد مرة واحدة أعطاه الله من الأجر كمن آمن بالله وملائكته وكتبه ورسله وأعطي من الأجر كمثل أجر ثواب مائة شهيد». كذا في التفسير الكبير. وعن ابن شهاب الزهري قال: بلغنا أن رسول الله ﷺ قال: «من قرأ قل هو الله أحد فكأنما قرأ ثلث القرآن». كذا في أبي الليث. أخرج مسلم وغيره من حديث أبي هريرة رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال: «قل هو الله أحد تعدل ثلث القرآن» وفي اللباب عن جماعة من الصحابة. كذا في الإتيان وفي رواية قال رسول الله ﷺ: «من قرأ سورة الإخلاص بالإخلاص حرم الله جسده على النار». وأخرج أحمد وأبو داود عن أبي هريرة رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال: «من قرأ قل هو الله أحد فكأنما قرأ ثلث القرآن».

وأخرج عقيل عن النبي ﷺ أنه قال: «من قرأ قل هو الله أحد ثلاث مرات فكأنما قرأ ثلث القرآن» وأخرج عقيل عن النبي ﷺ قال: «من أحب علياً بقلبه فله ثلث هذه الأمة ومن أحب علياً بقلبه ولسانه فله ثواب ثلثي هذه الأمة ومن أحب علياً بقلبه ولسانه ويدنه فله ثواب جميع هذه الأمة» ومن قرأ: قل هو الله أحد فله ثواب ثلث القرآن ومن قرأ: قل هو الله أحد مرتين فله ثواب ثلثي القرآن ومن قرأ: قل هو الله أحد ثلاث مرات فله ثواب جميع القرآن. وروي عن حبة العرنى أن علي بن أبي طالب كرم الله وجهه ورضي عنه قام على المنبر فقال: يا أيها الناس إني قارئ عليكم جميع القرآن في هذه الساعة فتعجب الناس ثم قرأ: قل هو الله أحد ثلاث مرات. كذا في تفسير الحنفي. وبالسند المتصل إلى أبي سعيد الخدري رضي الله عنه أن رجلاً سمع رجلاً يقرأ: قل هو الله أحد يرددوها فلما أصبح أتى رسول الله ﷺ فذكر ذلك له وكان الرجل يتقالها أي يعدها قليلة فقال له رسول الله ﷺ: «والذي نفسي بيده إنها لتعدل ثلث القرآن». كذا في المعالم. وأخرج مسلم عن معاذ بن جبل وأنس رضي الله عنهما عن النبي ﷺ قال: «من قرأ قل هو الله أحد عشر مرات بنى الله له بيتاً في الجنة». وأخرج الطبراني والدارمي عن أبي هريرة ورواية أخرى عن سعيد بن المسيب رضي الله عنهما عن النبي ﷺ أنه قال: «من قرأ قل هو الله أحد إحدى عشرة مرة بنى الله له قصراً في الجنة ومن قرأها عشرين مرة بنى الله له قصرين في الجنة ومن قرأها ثلاثين مرة بنى له ثلاثة قصور في الجنة» فقال عمر بن الخطاب رضي الله تعالى عنه. والله يا رسول الله إذا تكثرت قصورنا فقال ﷺ رحمة الله أوسع من ذلك. كذا في تفسير الحنفي ومشكاة المصابيح.

وروي عن علي رضي الله عنه أنه قال: من قرأ قل هو الله أحد بعد صلاة الفجر إحدى عشرة

فإني أتوب إليه في اليوم مائة مرة. عو. ما أصر من استغفر وإن عاد في اليوم سبعين مرة دانه ليغان على قلبي وإني لأستغفر الله في والذي نفسي بيده لو أخطأتكم حتى تملأ خطاياكم ما بين السماء والأرض ثم استغفرتكم الله لغفر لكم. والذي نفس محمد بيده لو لم تخطئوا لجاء الله بقوم يخطئون ثم يستغفرون فيغفر لهم. ١ ص والذي نفسي بيده لو لم تذبوا لذهب الله بكم ولجاء بقرم يذبون ليستغفروا الله فيغفر لهم م من استغفر الله

Süddi, İkrime ve Mücâhid (r.a.) dediler ki: "Samed; karnı, içi olmayan demektir.

Katâde'den (r.a.) rivayet edildi: "İblis Âdem'e (a.s.) bakıyordu. Hz. Âdem (a.s.) kuru balçık halindeyken; İblis Âdem'in (a.s.) ağzından girdi ve arkasından çıktı ve o, meleklerle dedi ki: "Benden korkmayınız. Çünkü sizin Rabbiniz samed'dir. Bunun ise, içi boştur.

İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet edildi: "Samed, yaratılmışların ihtiyaçlarını gidermede kendisine muhtaç olduğu ve de isteme anında kendisine alçak gönüllü olarak tazarru'da, yalvarmada bulunulan zât demektir.

Ebû Vâil (r.a.) buyurdu ki: Samed; bir baştır ki büyüklüğünde nihayet (sınır) olmayandır."

Hasan Basrî (r.a.) buyurdu ki: "Samed; dâimi olandır. (varlığı sürekli olandır.)

Katâde (r.a.) buyurdu ki: Samed; bâki olandır. Bazısına göre de kâfi olan, yeterli olandır demektir

Muhammed bin Ka'bil-Kurazî (r.a.) buyurdu ki: "Samed; doğmamış, doğurulmamış olan ve hiçbir dengi olmayan zâttır, demektir."

Ali bin Ebî Tâlib (r.a.) buyurdu ki: "Samed; üstünden korkusu olmayan ve altında olandan da herhangi bir şey ummayan ve ihtiyaçlarda kendisine muhtaç olunan zattır, demektir. Ebulleys'de de böyledir.

لَمْ يَلِدْ doğurmamıştır. Çünkü Allahü Teâlâ herhangi bir cinsden olmaktan çok yücedir. Ve yardımcıya da ihtiyacı yoktur. Hiçbir varlık O'nun yerine halef olamaz. Çünkü Allahü Teâlâ için bir hâcetin ve fenânın olması muhaldir. Yelid fiilin geçmiş zamanlı olarak gelmesi müşriklerin "Melekler Allahü Teâlâ'nın kızlarıdır ve Mesih (İsa a.s.) Allah'ın oğludur." Sözlerini reddetmek için bu şekilde gelmiştir. Veya "Ve lem yûled" kavline mutabık olması için böyle gelmiştir.

Bu şekilde gelmiştir. Çünkü Allahü Teâlâ hiçbir şeye muhtaç değildir ve Allahü Teâlâ için önceden bir adem (yokluk) geçmemiştir. Kâdî'da da böyledir.

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ Allahü Teâlâ'nın hiçbir çocuğu yoktur ki; O'nun mülküne vâris olsun. Ve O'nun Vâlidî (Anne-babası da) yoktur ki; O'nun mülküne vâris olsun. Ebulleys'de de böyledir.

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ Yani hiçbir şey O'nun dengi ve benzeri değildir. Yani ne eş olarak, ne de başka bir şekilde hiçbir şey O'na denk ve benzer değildir.

Bu cümlede asıl olan zarfın sonra gelmesidir. Çünkü burada zarf "Küfüven" kelimesinin sılasıdır. Fakat burada kasdedilen şey; Allahü Teâlâ'nın zâtından benzerliğin ve denkliğin nefyedilmesi olunca, bunun ehemmiyetine binâen zarf öne alınmıştır. Ve Küfüven de müstekin olana

hal olması veya haber olması veya Küfüvenin Ehad lafzından hal olması câ-izdir. Üç cümlelerin atıfla birbirine bağlanması ile murat: benzerliğin her çeşidini nefyetmek (kaldırmak) içindir. O halde üç cümle bir cümle gibi olup bu cümleleri haber vermektedir. Beyzâvîde de böyledir.

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفْرًا أَحَدٌ Yani O'nun bir benzeri ve ortağı yoktur ki; O'nun azame-tinde kudretinde ve mülkünde O'na denk olsun.

Mukâtil (r.a.) dedi ki: "Müşrik Araplar. "Melekler Allah'ın kızlarıdır." Dediler. Yahûdiler ve Hristiyanlar ise. "Üzeyir ve Mesih Allah'ın oğludur." Dediler. Bunun üzerine de Allahü Teâlâ onların yalan söylediklerini bildirdi ve onların dedikleri şeylerden zâtını berî (uzak) kıldı ve buyurdu ki:

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفْرًا أَحَدٌ .

İmâm Âsım, Ca'ferin rivayetiyle hemzesiz olarak küfüv şeklinde okumuştur. Hamza ise bu kelimeyi (f) harfinin sükûnuyla okumuştur. Diğer kıraat imamları da (F) harfinin zammesiyle okumuştur. Bu okuyuşların tamamı tek bir manaya dönüp sadece onu ifade eder. Ebulleys'de de böyledir.

İHLÂS SÜRESİNİN OKUNMASININ FAZİLETLERİ

İhlâs sûresinin okunmasının faziletleri ve bunun açıklaması hakkın-da vârid olan sahih hadisler:

Sened-i muttasıl ile Ebud-Derdâ'dan (r.a.) rivâyet edildi:

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Bir gecede, Kur'ân'ın üçte birini okumaktan herhangi biriniz âcizlik gösterir mi?" Bunun üzerine soruldu:

"Yâ Rasûlellah! (s.a.v.) Bu nasıl olacak?" Rasûlüllah da (s.a.v.) cevaben buyurdular ki:

"Sizler Kul Hûvellaḥü Ehad'i okuyunuz. Zira o Kur'ân'ın üçte birine denk gelir."

Sened-i muttasıl ile Hz. Enes'den (r.a.) rivâyet edildi, buyurdular ki:

"Bir adam Rasûlüllah'a geldi ve dedi ki: "Şüphesiz ki ben şu Kul Hûvellaḥü Ehad sûresini çok seviyorum." Ona cevaben Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Senin bu sûreyi sevmen, seni cennete sokacaktır." El-Maâlim'de de aynı şekilde zikredildi.

Übeyy bin Ka'b (r.a.) rivâyet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim Kul Hûvellaḥü Ehad'i bir defa okursa, Allah o kimseye ecirden, Al-lah'a, meleklerine, kitaplarına ve rasullerine imân eden kimse gibi ecir ve-

rir ve ona sevaptan yüz şehidin sevabı gibi sevab verilir." Tefsîr-i Kebîrde de böyledir.

İbni Şihâb-ı Zührî'den rivayet edildi, buyurdu ki:

-“Rasûlullah'ın (s.a.v.) şöyle buyurduğu bize kadar ulaştı: “Her kim Kul Hüvallahü Ehad'i okursa, sanki Kur'ân'ın üçte birini okumuş gibi olur.”Ebulleys'de de böyledir.

Müslim ve diğerleri: Ebû Hüreyre'den rivayet ettiler; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdular ki:

“Kul Hüvallahü Ehad Kur'ân'ın üçte birine denk gelir.” El-Lübâb'da Sahâbeden (r.a.) bir cemaatten rivayet edilmiştir. El-İtkânda da böyledir.

Diğer bir rivayette de; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

“Her kim ihlâs sûresini ihlasla (cân-ı gönülden) okursa, Allah o kimse-nin bedenini cehenneme haram kılar.”

İmam Ahmed ve Ebû Dâvud; Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet ettiler; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: “Her kim Kul Hüvallahü Ehad'i okursa, Kur'ân'ın üçte birini okumuş gibi olur.”

H. Ukeyl rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: “Her kim Kul Hüvallahü Ehad'i üç defa okursa, sanki Kur'ân'ın tamamını okumuş gibi olur.” Câmîus-Sağîrde de böyledir.

Rivayet edildi ki: Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

“Her kim Ali'yi (k.v.) kalbiyle severse, o kimse için bu ümmetin üçte birinin sevabı vardır. Kim de Ali'yi hem kalbiyle hem de diliyle severse, o kimse için bu ümmetin üçte ikisinin sevabı vardır. Kim de Ali'yi (r.a.) kalbiyle, diliyle ve bedeniyle severse, o kimse için bu ümmetin tamamının sevabı vardır. Kim de Kul Hüvallahü Ehad'i bir kere okursa, o kimse için Kur'ân'ın üçte birinin sevabı vardır. Kim de Kul Hüvallahü Ehad'i iki defa okursa, o kimseye Kur'ân'ın üçte ikisinin sevabı vardır. Kim de Kul Hüvallahü Ehad'i üç defa okursa, o kimseye Kur'ân'ın tamamının sevabı vardır.”

Hubbatül-Arânî: Hz. Ali'den (r.a.) rivayet etti:

Hz. Ali (r.a.) minbere çıktılar ve buyurdular ki: “Ey İnsanlar! Şüphesiz ben şurada size Kur'ân'ın tamamını okuyacağım.” Hz. Ali'nin (r.a.) bu sözlerine insanlar hayret ettiler. Sonra Hz. Ali (r.a.) üç defa Kul Hüvallahü Ehad'i okudu.” Tefsîr-i Hanefîde de böyledir.

Sened-i Muttasıl ile Ebû Saîd-i Hudrî'den (r.a.) rivayet edildi:

Bir adam diğer bir kimsenin Kul Hüvallahü Ehad'i sabah oluncaya kadar tekrarladığını işitti. Sabahleyin Rasûlullah'a (s.a.v.) gelerek o kimsenin bu yapmış olduğu şeyi bildirdi. O kimse ise hala az az ihlâs sûresini okuyordu. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Nefsim yed-i kudretinde olan Allah'a yemin olsun ki; şüphesiz ihlâs sûresi Kur'ân'ın üçte birine denk gelir." El-Maâlimde de böyledir.

Müslim; Muâz bin Cebel ve Enes'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim Kul Hüvallahü Ehad'i on defa okursa, Allah o kimse için cennette bir ev yapar."

Taberânî ve Dâremî; Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet ettiler, diğer bir rivayette de; Saîd bin Müseyyeb'den (r.a.) rivayet ettiler; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim Kul Hüvallahü Ehad'i on bir defa okursa, Allah o kimse için cennette bir saray yapar. Kim de onu yirmi defa okursa, Allah o kimseye cennette iki saray yapar. Kim de onu otuz defa okursa, o kimse için cennette üç saray yapılır."

Bunun üzerine Ömer bin Hattab (r.a.) buyurdu ki,

"Ya Rasûlellah! Allah'a yemin olsun ki, bu takdirde biz saraylarımızı çoğaltmaya çalışacağız." Rasûlullah (s.a.v.) ona cevaben buyurdular ki:

"Allah'ın rahmeti bunların tamamından daha geniştir."

Tefsîr-i Hanefî'de ve Mişkâtül-Mesâbihdede de böyledir.

H. Alî'den (r.a.) rivayet edildi; buyurdular ki, "Her kim sabah namazından sonra ihlâs sûresini onbir defa okursa, her ne kadar şeytan gayret sarf etsede, o kimseye o gün günah mülhak olmaz. (Yani günahlardan uzak durur.)" Rûhul-Beyânda da aynı şekilde zikredilmiştir.

Taberânî; Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her Kim Kul Hüvallahü Ehad'i on iki defa okursa, sanki Kur'ân'ı dört defa okumuş gibi olur ve o gün takvâ üzerine bulunursa, yeryüzü ehlinin en faziletlisi (en üstünü) olur." El-İtkânda da böyledir.

İbni Asâkir; İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Üç şey vardır ki; kendisinde bu şeyden birisi bulunan kimse Hûr-ı lynden dilediği kadın ile evlensin. Bir adam ki, kendisine bırakılan emâneti Allah Azze ve Cellenin korkusu üzerine edâ eder. (Yani bu şekilde sahibine teslim eder) Ve bir adam ki, Katilini affeder. Ve bir adam ki; bütün namazların arkasında Kul Hüvallahü Ehad'i on defa okur."

İbni Mâce; Hâlid bin Zeyd'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim Kul Hüvallahü Ehad'i yirmi bir kere okursa, Allah o kimse için cennette bir saray yapar."

onbir
onbir

İbni Nasr; Hz. Enes'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim Kul Hüvallahü Ehad'i elli defa okursa, Allah o kimsenin elli senelik günahını mağfiret edip bağışlar."

Taberânî; Câbir bin Abdullah'dan (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki,

"Kim Kul Hüvallahü Ehad'i hergün elli defa okursa, kıyâmet günü kabirinden şöyle çağırılır; "Ey Allah'ı metheden (öven) kimse kalkta, cennete gir."

Beyhaki ve İbni Ady; Hz. Enes'den (r.a.) rivayet ettiler. Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim Kul Hüvallahü Ehad'i yüz defa okursa, şu dört şeyden. Kan dökmekten, başkasının malını gasp etmekten, zinadan ve içki içmekten uzak durduğu müddetçe o kimsenin Allah elli senelik günahını bağışlar." Câmius-Sağîrde de böyledir.

Taberânî ve Deylemî rivayet ettiler: Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim namazda veya namazın dışında Kul Hüvallahü Ehad'i yüz defa okursa, Allah o kimseye cehennemden kurtuluş beraati yazar."

Tirmizî; Hz. Enes'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim her gün Kul Hüvallahü Ehad'i iki yüz defa okursa, Allah o kimseye bin beş yüz hasene yazar ve onun elli senelik günahını siler. Ancak üzerinde borcunun olması bunun dışındadır."

Ve kim yatağına girip uyumayı arzu ederse, sağ tarafı üzerine uysun. Sonrada Kul Hüvallahü Ehad'i yüz defa okusun. Kıyâmet günü olduğu zaman Rabb Teâlâ o kimseye buyurur ki:

Ey Kulum! Sağ yanından cennete gir." El-İtkân'da da böyledir.

Beyhakî; Hz. Enes'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her kimde Kul Hüvallahü Ehad'i iki yüz defa okursa, Allah o kimsenin iki yüz senelik günahını bağışlar."

Beyhakî ve İbni Ady; Hz. Enes'den (r.a.) rivayet ettiler; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim her gün Kul Hüvallahü Ehad'i iki yüz defa okursa, Allah o kimse için beş yüz hasene (sevab) yazar. Ancak üzerinde borç bulunması bunun dışındadır."

Hâricî; Fevâidinde Hz. Huzeyfe'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim Kul Hüvallahü Ehad'i bin defa okursa, şüphesiz ki bununla kendi nefsinin Allahü Teâlâ'dan satın alır. (Yani Allahü Teâlâ'nın azabından kurtulup sınırsız olan rahmet ve mağfiretine kavuşur)" Câmius-Sağîrde de böyledir.

H. Enes bin Mâlik'den (r.a.) rivayet edildi: Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim Kul Hüvallahü Ehad'i bin defa okursa, şüphesiz ki bununla kendi nefsinin Allahü Teâlâ'dan satın alır. Allahü Teâlâ tarafından bir münâdî (seslenici) göklerde ve yerde şöyle seslenir: Haberinizi olsun ki; şüphesiz falan kimse Allahü Teâlâ'nın azâdlısıdır..Kimin onun tarafında bir alacağı varsa, onu Allah Azze ve Celle'den alsın." Fethul-Mecîd'de de böyledir.

Allahü Teâlâ kendisini cehennem'den âzâd etsin bu fakir der ki:

"Şüphesiz ki ben Mescid-i Harâm'da bin iki yüz altmış iki senesinin Ramazan ayında bir şeyhi gördüm ki: Dâvûdiye kapısının yanında gece ve gündüzleri bütün Ramazan ayı süresince ihlâs sûresini okudu.

Sonra da ben kendisine varıp elini öptüm ve dedim ki: "Pek muhterem efendim! Ben sizi her gün ihlâs sûresini okurken görüyorum; bu sûrenin faydalarından ve sırlarından bana haber verir misiniz?" O da cevaben buyurdu ki: elleri ile boyunlarını işaret ettikleri halde;

"Ey oğlum! Ben boynumu cehennemden (onun ateşinden) âzâd ettirdim." Bunun üzerine ben dedim ki: "Bu hususta bana icâzet verir misiniz?" Kendisi bana icâzet ve izin verdi ve de bana bereketle duâda bulundu. Allah beni ve sizi bin defa ihlâs sûresi okumaya muvaffak kılsın.

Aynı icâzet ihlâs sûresini hat ve kitâbet ile okuyan kimse için de geçerlidir. Allahü Teâlâ bize de size de mübarek kılsın ve ihlâs sûresinin hürmetine Allahü Teâlâ bizim ve sizin üzerinize hayır kapılarını açıp bizi de sizi de muhlis kullarından kılsın.

İbni Sinnî; Hz. Âişe Vâlidemizden (r.a.) rivayet etti: Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her kim Cuma namazından sonra Kul Hüvallahü Ehad. Kul Eûzü bi rabbil-felak ve Nâs'ı (bu sureleri) yedişer defa okursa, Allahü Teâlâ o kimseyi (bunlar vasıtası ile) diğer Cumaya kadar kötülüklerden koruyup muhafaza eder."

Ebul-Esad el-Kuşeyrî; El-Erbeîn isimli kitâbında Hz. Enes'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her kim Cuma günü imam selam verdiği zaman ayaklarının bulunduğu şekli bozmadan önce Fâtihayı, Kul Hüvallahü Ehad'i, Kul Eûzü bi rabbil-felak ve nâsı yedişer defa okursa, o kimsenin geçmiş ve gelecek günahları bağışlanır." Câmius-Sağîrde de böyledir.

Veki'den, o da İsrâîl'den, o da İbrâhîm'den, o da Abdullah'ı A'lâ'dan, o da İbni Cübeyirden, o da İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Ben ümmetimin üzerine azap olunmasından gece ve gündüzleri korkuyordum. Ta ki Cebrâil (a.s.) bana Kul Hüvallahü Ehad sûresiyle gelince bil-

dim ki: şüphesiz Allahü Teâlâ ve Tebâreke Kul Hüvellahü Ehad sûresi indikten sonra ümmetime azap etmeyecektir."

Çünkü bu ihlâs sûresi Allah'ın nisbetidir. Kim samimi bir şekilde ihlâs sûresini okumada sebât ederse, semadan onu okuyan kimsenin başına hayır ve iyilik dökülür, o kimsenin üzerine sekînet iner ve o kimseyi rahmet kaplar. Onun Arş etrafında uğultusu olur ki; Allahü Teâlâ onu okuyan kimseye rahmet nazarı ile bakıncaya kadar bu uğultu devam eder.

Allahü Teâlâ o kimseye bir daha azap etmemek üzere (azab görmeyeceği şekilde) bağışlar. Sonra bu kimse Allahü Teâlâ'dan neyi isterse, Allah onu verir. Allahü Teâlâ o kimseyi kendi himâyesine ve muhafazasına alır. O kimse okuduğu günden başlayıp kıyâmet gününe kadar Allahü Teâlâ veli kullarına ve taat ehline hazırlamış olduğu genişçe olan dünyevî ve uhrevî bütün hayırları o kimseye verir. Ve Allahü Teâlâ o kimsenin rızkını geniş tutar, ömrünü uzatır, ehemmiyetli olan bütün işlerinde ona kâfi gelir. (Onun için yeterli olur)

Bu kimse sekerâ-ı mevt (ölüm sarhoşluğunu) tatmaz, kabir azabından kurtulur. Kullar korktuğu zamanda onun için korku yoktur. Kıyâmet günü toplanıldığında ona beyaz inciden bir binek getirilir ki; ona biner de Allahü Teâlâ'nın huzuruna varıncaya kadar bir yerde durmadan ilerler. Allahü Teâlâ ona rahmet nazarı ile bakar ve ona cennet ile ikramda bulunur. Cennette dilediği yerde kendine hazırlık yapar.

Ihlâs sûresini okuyana müjdeler olsun. Çünkü Ihlâs sûresini okuyan kimseye Allahü Teâlâ meleklerini vekil tayin eder ki; onu önünden ve arkasından gelecek olan her türlü kötülükten muhafaza ederler ve o kimse için istiğfar da bulunurlar ve öleceği vakte kadar onun için hasene (sevab) yazarlar.

Kul Hüvellahü Ehad'in her bir harfine mukabil, o kimse için bir hurma ağacı dikerler ki; onun uzunluğu bir fersah miktarıdır. Her hurma ağacının üzerinde bin salkım bulunur. Her salkımın üzerinde Alic çölündeki kumlar kadar hurma koruğu bulunur. Bunlardan her bir koruk, dağın tepesi gibidir. Onlar salgılarıyla dalları yer ile gök arası gibi aydınlatır. Hurma kırmızı altındandır, koruk ise beyaz incidendir ve değişik renklerde süslenmiştir ve onu süsleyecektir.

Kim Kul Hüvellahü Ehad'i okursa, o kimseye bin melek tayin edilir ki; o melekler bu kimse için nice şehirler ve saraylar yaparlar. Bu şehirlerin ve sarayların etrafına da güzel kokulu ve meyveli ağaçlar dikerler.

Ihlâs sûresini okuyan kimse, yeryüzünde yürürken yeryüzü bundan ferahlık duyar, bu kimse günahları bağışlanmış olduğu halde ölür. Allahü Teâlâ'nın huzuruna vardığında ona, "Sana müjdeler olsun gözlerin aydın olsun, sana katımdan nice kerâmetler verilecektir." Buyurur Allahü Teâlâ.

O kimsenin Allahü Teâlâ'ya olan yakınlığına ve Allahü Teâlâ'nın ona bahsetmiş olduğu ikrâmına melekler hayretler içerisinde şaşırıp kalırlar.

Allah Levh-ı Mahfûz'a kulunun Kul Hüvellahü Ehad'i okuması karşılığında ona verilen sevâbı okumasını emreder. Levh-ı Mahfuz'da onun sevabını okuduğunda göklerde bulunanlar bundan dolayı hayrete düşerler ve derler ki: "Sübhânellah! Rabbimiz burada bunun gibisi var mıdır?" Allahü Teâlâ'da cevaben buyurur ki:

"Şüphesiz ben bunu şu kulum için hazırladım. Hal böyle olunca sizler de Kul Hüvellahü Ehad'i okumaya rağbet ediniz."

Çünkü onu okumak, cehennemden kurtuluş beraatini almaya bir sebeptir. Kim Kül Hüvellahü Ehad'i bir defa okursa, o kimse cennetin verileceğine yetmiş bin melek şehâdetinde bulunur ve o kimseyeye yedi yüz bin meleğin sevâbı yazılır. Allahü Teâlâ buyurur ki,

"Ey Meleklerim! Kulumun arzu etmiş olduğu şeye bakınız da isteğini veriniz." Halbuki Allahü Teâlâ onun ihtiyacını en iyi şekilde bilendir.

Kim ihlâs sûresini okumayı muhafaza edip ona devam ederse, Allah katında kurtuluşa ermiş olanlardan, geceleri ibâdetle ve gündüzleri de oruç tutarak geçiren kimselerden yazılır. Kıyâmet günü olduğu zamanda melekler derler ki, "Yâ Rabbi! Bu kulun senin sıfatlarını çok severdi." Bunun üzerine Allahü Teâlâ buyurur ki: "Sizden hiçbir melek kalmasın, hepiniz onu cennete teşyi' edin (geçirin)" Gelinin süslenip damat evine gönderildiği gibi onu süsleyip cennete götürürler. O kimse cennete girdiğinde melekler o kimsenin derecelerine ve ona verilen saraylara bakarlar ve derler ki, "Ey Rabbimiz! Bu kulun ne ile bu kadar yüksek dereceye ve mertebeye ulaştı? Halbuki onunla beraber olan kimseler senin kitâbının tamamını okuyorlardı."

Allahü Teâlâ onlara cevaben buyurdu ki:

"Peygamberlerimi (a.s.) gönderdim ve onlarla beraber Kitâblarımı indirdim. Bana iman eden kimseye fazl-u keremimden neler vereceğimi ve de beni yalanlayan kimseye nasıl azap edeceğimi açıkladım. Ve Ben onları amellerinin miktarınca sevab vererek karşılığını veririm. Ancak ihlâs sûresinin sahibi olan kimseler bunun dışındadır. Çünkü onlar gece ve gündüz vakitlerinde ihlâs sûresini okumayı severlerdi. İşte onların diğer cennet ehli üzerine olan üstünlükleri bu sebebledir."

Her kim Kul Hüvellahü Ehad'in sevgisi üzerine ölürse, Allahü Teâlâ ona şöyle buyurur:

"Benim dışımda kim bu kuluma mükafat vermeyegüç yetirebilir? Ancak ben onun mükafatını tastamam olarak veririm." Devamında Allahü Teâlâ buyurur ki: "Kulum! Cennetime gir, senden râzı oldum." Kul cennete girdiği zaman şöyle der:

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقْتَنَا وَعْدَهُ وَأَوْفَرْتَنَا الْأَرْضَ تَتَبَوُّا مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَاءُ فَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ

-“Hamd o Allah'a ki bize va'dini doğru çıkardı ve bizi ırza vâris kıldı, cennetten istediğimiz yerde makam tutuyoruz” dedikleri vakit, bak artık güzeldir ecir/ücreti o âmillerin/çalışanların !¹

Kul Hüvellaḥü Ehad'i okumayı seven kimselere müjdeler olsun. Şüphesiz ki bir kimse her gün Kül Hüvellaḥü Ehad'i üç defa okursa, Allahü Teâlâ o kimseye buyurur ki:

“Kulum! Arzu ettiğin ve sevdiğin şeye vakıf oldun. İşte bu benim cennetimdendir, oraya gir. Fazl-u keremimden sana hazırladığımı gör. Nimetlerim senin Kul Hüvellaḥü Ehad'i okumandandır.” O kimse cennete girer ve milyonlarca kahramanı, milyonlarca şehirde görür. Onların arasında nice saraylar ve bahçeler vardır. İhlâs sûresine rağbet ediniz. Çünkü herhangi bir mü'min hergün üç veya beş defa Kul Hüvellaḥü Ehad'i okursa, şüphesiz Allahü Teâlâ'nın en büyük rızasına hak kazanır ve şu âyeti kerimelerin müjdelerine nail olur.

Öyle ya! Her kim Allah'a ve Peygamber'e mutî'/itaakkâr olursa, işte onlar, Allah'ın kendilerine in'âm eylediği enbiya, sıddîklar, şehitler ve sâlihler ile birliktedirler. Bunlarsa ne güzel arkadaş..

Her kim de İhlâs sûresini yirmi defa okursa, ona kanlarını Allah yolunda akıtmış olan yedi yüz bin kişinin sevâbı verilir. Kendisi, çoluk-çocuğu, malı ve evi mübârek kılınır.

Her kim de İhlâs sûresini otuz defa okursa, cennette o kimse için otuz bin saray yapılır.

Her kim de İhlâs sûresini kırk defa okursa, cennete o kimse peygamberimize (s.a.v.) komşu olur. Her kim de İhlâs sûresini elli defa okursa, Allah o kimsenin elli senelik günahını bağışlar.

Her kim de İhlâs sûresini yüz defa okursa, Allah o kimse için yüz senelik nâfile ibâdet sevâbı yazar. Her kim de İhlâs sûresini iki yüz defa okursa, sanki yüz tane köle âzâd etmiş gibi olur.

Her kim de İhlâs sûresini dört yüz defa okursa, Allah o kimse için dört yüz şehidin sevabını verir. Her kim de İhlâs sûresini beş yüz defa okursa, Allah o kimseyi ve çoluk çocuğunu bağışlar. Her kim de İhlâs sûresini bin defa okursa, şüphesiz o kimse Allahü Teâlâ'ya olan borcunu ödemiş olur ve cehennemden âzâd edilmiş olur.

Sizler bilmiş olunuz ki, Şüphesiz ki dünya ve âhiret hayırları Kul Hüvellaḥü Ehad sûresini okumaktadır. İhlâs sûresini okumaya ancak saîd kimseler sebat edip devam ederler. İhlâs sûresini okumaktanda ancak şâkîler (günahkâr âsi kimseler) âcizlik gösterirler. Tefsîr-i Hanefî'de de böyledir.

¹ Zümer sûresi; âyet: 74.

Deylemî merfu' olarak rivayet etti:

"Kim cemaatle sabah namazını kılar ve mihrabında oturur ve Kul Hüvellahü Ehad sûresini yüz defa okursa, o kimse ile Rabbi arasında Allah'dan başka hak sahibi olunmayan günahları bağışlanır."

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her kim İhlâs sûresini bin defa okursa, o kimse cennet ile müjdele-
nir." Bu hadîs-i şerifi Ebû Ubeyde (r.a.) rivayet etti.

Bazı âlimler (r.a.) dedi ki: "Kim uykusunda ihlâs sûresini okursa, o kimseye tevhid verilir ve çocuk çocuğu fazla olmaz, zikre çokça devam eder ve duâları kabul olunur.

İhlâs sûresinin faziletleri hakkında Hâfız Ebû Muhammed bin Hasan bin Ahmed-i Semerkandî (r.a.) Hz. Enes'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim Kul Hüvellahü Ehad'i bir defa okursa, kendisi mübârek kılınır. Kim de bu sûreyi iki defa okursa, kendisi ve çocuk çocuğu mübârek kılınır. Kim de bu sûreyi üç defa okursa, kendisi, çocuk-çocuğu ve komşuları mübârek kılınır. Kim de ihlâs sûresini on iki defa okursa, Allah o kimse için cennette on iki tane saray yapar. Kim de onu yirmi defa okursa, Peygamberlerle (a.s.) beraber gelir."

Rasûlüllah (s.a.v.) iki parmağını birleştirdi ve devamla buyurdular ki:

"Kim İhlâs sûresini yüz defa okursa, o kimsenin yirmi beş senelik günahı bağışlanır. Ancak başkasına olan borcu ve kan hakkı bunun dışındadır. Kim de ihlâs sûresini iki yüz defa okursa, o kimsenin elli senelik günahı bağışlanır. Kim de ihlâs sûresini dört yüz defa okursa, o kimseye dört yüz şehid sevabı verilir ki; o şehidler atlarını Allah yolunda ayakları kesilinceye kadar ve kendi kanları dökülünceye kadar savaşmışlardır.

Kim de ihlâs sûresini bin defa okursa, o kimse cenneteki yerini görünceye veya orası kendisine gösterilinceye kadar ölmez."

Aynı şekilde Nu'mân bin Beşîr'den (r.a.) rivayet edildi; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim Kul Hüvellahü Ehad'i bir defa okursa, sanki Kur'ân'ın üçte birini okumuş gibi olur. Kim de bu sûreyi iki defa okursa, Kur'ân'ın üçte ikisini okumuş gibi olur. Kim de bu sûreyi üç defa okursa, Kur'ân'ın tamamını hafızasından okumuş gibi olur."

Yine Hz. Enes'den (r.a.) rivayet edildi; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim Kul Hüvellahü Ehad'i bin defa okursa, onun bu yapmış olduğu şey Allah katında, yine Allah yolunda gemi ve eğeri üzerinde bulunan bin attan daha hayırlıdır."

Aynı şekilde Ka'bul-Ahbar'dan (r.a.) rivayet edildi, buyurdu ki:

"Kim Kul Hüvellaḥü Ehad'i okursa, o kimsenin cesedi (bedeni) cehen-nem üzerine haram kılınır."

Aynı şekilde Ka'bul-Ahbar'dan (r.a.) rivayet edildi, buyurdu ki:

"Üç kimse vardır ki; Cennetten diledikleri yere inip konaklayabilirler: Şehîd olan kimse ve her gün Kul Hüvellaḥü Ehad sûresini iki yüz defa okuyan kimse....."

Aynı şekilde Ka'bul-Ahbar'dan (r.a.) rivayet edildi, buyurdu ki:

"Her kim gündüzleri veya geceleri Kul Hüvellaḥü Ehad sûresini ve Âyetül-Kürsîyi onar defa okumaya devam ederse, Allah'ın en büyük rızasına hak kazanır ve peygamberlerle (a.s.) beraber bulunur ve de şeytandan korunmuş olur."

H. Enes'den (r.a.) rivayet edildi; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim Kul Hüvellaḥü Ehad'i bin defa okursa, şüphesiz ki onunla kendi nefisini Allahü Teâlâ'dan satın almış olur. Ve de bu kimse Allahü Teâlâ'nın has kullarından olur."

H. Enes'den (r.a.) rivayet edildi; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim Kul Hüvellaḥü Ehad'i otuz defa okursa, Allah o kimse için Cehen-nemden kurtuluş beraati, azâbından ve de en korkunç günden kurtuluş emânı yazar."

H. Ebû Hüreyre'den rivayet edildi; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her kim evine geldiğinde Fâtîha-i şerîfeyi ve Kul Hüvellaḥü Ehad'i okursa, Allah o kimseden fakirliği giderir, evinin hayrı (bereketi) çoğalır. Öyle ki o hayır komşularına dahi sirayet edip geçer."

H. Enes'den (r.a.) rivayet edildi; buyurdu ki:

"Çan çalındığı zaman Rahmân'ın gadabı şiddetlenir. Bunun üzerine melekler yeryüzünün bucaklarına inip dağılırlar; Allah'ın gadabı sâkinleşinceye kadar Kul Hüvellaḥü Ehad sûresini okurlar."

İbni Darîs; Rebi' bin Haysem'den (r.a.) rivayet etti, buyurdu ki:

"Allahü Teâlâ'nın kitâbında bir sûre vardır ki; insanlar onu çok kısa olarak görür. Fakat ben onu çok uzun ve çok büyük bir sûre olarak görüyorum. Çünkü o sûre sadece Allahü Teâlâ'ya âit olup ona mahsustur ki; başka bir şey ona karışmamıştır. Sizler onu okuyacağınız zaman başka bir şey ile birleştirmeyin, kendi başına okuyun. Çünkü onun mükafatı da müstakillen kendi başınadır."

Deylemî; Berâ bin Âzîb'den (r.a.) merfu' olarak rivayet etti; buyurdu ki:

"Kim akşam namazından sonra herhangi biriyle konuşmadan yüz defa Kul Hüvellaḥü Ehad'i okursa, o gün o kimseye elli siddîk sevabı verilip defterine doğru yükseltilir.."

Taberânî ve Beyhakî; Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet ettiler; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Her kim sabah namazından sonra Kul Hüvallahü Ehad'i on iki defa okursa, sanki Kur'ân'ı okumuş gibi olur ve takvâ üzere bulunursa, zamanın en faziletlisi olur."

Bezzâr ve diğerleri; Hz. Enes'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim, Kul Hüvallahü Ehad'i (sûresini) iki yüz defa okursa, Allah o kim-senin iki yüz senelik günahını bağışlar."

Ebuş-Şeyh; İbni Ömer'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim Kul Hüvallahü Ehad sûresini Arefe günü akşamleyin bin defa okursa, Allahü Teâlâ o kimseye istediği şeyi verir."

İbnün-Neccâr; Hz. Enes'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Cebrâil (a.s.) en güzel sûrette tebessüm ettiği halde ve müjdeleyici olarak bana geldi ve dedi ki: Yâ Muhammed! (s.a.v.) Yücelerin en yücesi olan Allah sana selam ediyor ve buyuruyor ki,

"Şüphesiz her şeyin bir nisbeti vardır. Benim nisbetim de Kul Hüvallahü Ehad sûresidir. Senin ümmetinden her kim; Kul Hüvallahü Ehad sûresini ömrü boyunca bin defa okuyarak bana gelirse, benim sana çağım kendisine mutlaka verilir. (Yani rahmetime ve mağfiretime kavuşur) Arş'ımda ikâmet etmeye mazhar olur. Azâbım kendilerine vâcib yetmiş kişiye şefaât etme hakkı veririm. Eğer ben "Her can mutlaka ölümü tadacaktır." Kanunu gerekli kılmasaydım o kulumun ruhunu kabzetmezdim. (almazdım)"

İbnün-Neccâr, Hz. Ali'den (k.v.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Bir kimse yolculuğa çıkmayı arzu eder de evinin kapısından çıkıp ayrılınca, on bir defa Kul Hüvallahü Ehad sûresini okursa, evine dönünceye kadar Allah o kimseyi muhafaza edip koruyucu olur."

İbni Ady ve Beyhakî; Hz. Enes'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim abdestli olarak -ki; namazda abdestli olup Fâtihaya başladığı gibi- yüz defa Kul Hüvallahü Ehad sûresini okursa, Allah o kimse için her harfî karşılığında on hasene (sevap) yazar ve onun on kötülüğünü siler ve o kimsenin on derecesini yükseltir ve o kimse için Cennette yüz tane saray yapar. Ve o kimse sanki Kur'ân'ı otuz üç defa okumuş gibi olur. Bu o kimse için şirkten bir beraat olur ve Meleklerin hâzır olmasına ve şeytanların kaçıp gitmelerine bir sebep olur ve o kimse için Arş etrafında bir uğultu olur ki; sahibini anar da Allahü Teâlâ ona rahmet ile nazar edinceye kadar

buna devam eder. Ve Allah o kimseye rahmeti ile nazar ettiğinde, o kimseye ebediyyen bir daha azap etmez..”

Ebû Ya'lâ, Ebû Naîm ve Hasan bin Süfyân; Câbir bin Abdullah'dan rivayet ettiler; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: “Üç şey vardır ki, her kim iman etmekle beraber onları yerine getirirse, cennetin kapılarından dilediğinden girer ve Hûr-u ıyn'dende dilediği kadarıyla evlenir: Kâtilini affeden kimse, gizli tutulan borcunu ödeyen ve her farz namazdan sonra Kul Hüvellaहु Ehad sûresini on defa okuyan kimsedir.” Bunun üzerine Hz. Ebû Bekir (r.a.) sordu: “Yâ Rasûlellah! (s.a.v.) Bunlardan birisini yerine getirene de aynısı var mıdır?”

Rasûlullah'da (s.a.v.) cevaben buyurdular ki:

“Onlardan birisini yerine getirene de aynı mükafat vardır.”

Ebuş-Şeyh ve Ebû Ahmed-i Semerkandî (r.a.) Hz. Enes'den (r.a.) rivayet ettiler; buyurdu ki, “Hayber Yahûdileri Rasûlullah'a (s.a.v.) geldiler ve dediler ki:

“Ey Ebel-Kâsım! Allahü Teâlâ melekeri Hicab nurundan, Âdem'i de (a.s.) kuru balçıktan, Şeytanı da yalın bir ateşten yarattı. Gökleri duman-dan, yeryüzünü de su köpüğünden yaratmıştır. Şimdi bize Rabbinden haber ver?” Rasûlullah (s.a.v.) onlara cevap vermedi. Bunun üzerine Cebrâil (a.s.) geldi ve ihlâs sûresini indirdi.

Allah birdir; O'nun kökü yoktur ki şubelere ayrılınsın. Allah sameddir; karnı yoktur ki; yemez, içmez.. Doğmamıştır, doğrulmamıştır ve hiçbir şey de kendisine denk olamaz. Yarattıklarından hiçbir şey ona denk olup gökleri ve yeri tutamaz. Bu sûrede cennetin, cehennemin ve de dünyanın ve âhiretin ve haram ve helâlin zikri yoktur. Allah bu sûreyi sadece kendisine nisbet etmiştir ki, bu sûre Allah'a mahsustur.

Her kim de bu sûreyi üç defa okursa, Levh-i Mahfûz'un tamamını okumaya denk olur. Her kim de bu sûreyi yüz defa okursa, o gün için yeryüzünde- ondan daha çok okuyan kimsenin dışında - üstün gelen hiç kimse bulunmaz. Her kim de bu sûreyi iki yüz defa okursa, kendisine cennet-i firdevs'den râzı olacağı bir mesken verilir.

Her kim de evine gireceği zaman üç defa bu sûreyi okursa, evinden fakirlik gider ve bundan komşuları da faydalanırlar.”

İbnün-Neccâr; Hz. Enes'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

“Her kim akşam namazından sonra herhangi biri ile konuşmadan önce iki rekat namaz kılar ve birinci rekatında Fâtiha ve Kâfirun, ikinci rekatında da Fâtiha ve ihlâs sûresini okursa, yılanın derisinden sıyrılıp çıktığı gibi o da günahlarından öylece sıyrılıp çıkar.”

Beyhaki; İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet etti, buyurdu ki:

"Her kim iki rekat namaz kılip bunlarda da otuz defa Kul Hüvellahü Ehad suresini okursa, o kimse için Cennette altından bin tane saray yapılır. Bunu namazın dışında okursa, o kimse için Cennette yüz tane saray yapılır. Her kim de bu sûreyi ehlinin (çoluk- çocuğunun) yanına girdiğinde okursa, ehline ve komşularına ondan hayır dokunur."

İbni Darîs; Hz. Enes'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her kim, yatsı namazından sonra iki rekat namaz kılar da her bir rekatında da Fâtihayı ve Kul Hüvellahü Ehad sûresini okursa, Allah o kimse için Cennette iki saray yapar da Cennet ehli onlara bakışıp kalırlar."

Saîd bin Mensûr ve İbni Darîs; İbni Abbas'dan (r.a.) rivayetle, buyurdular ki:

"Her kim dört rekat namaz kılar ve onun her bir rekatında ellışer defa olmak üzere iki yüz defa Kul Hüvellahü Ehad sûresini okursa, Allah o kimsenin ellisi geçmişte, ellisi de gelecekte olmak üzere yüz senelik günahını bağışlar." Aynı şekilde İmam Süyûtî'nin Ed-Dürrül-Mensûrunda da zikredilmiştir.

İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet edildi; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kimin Allahü Teâlâ katında (Allahü Teâlâ'dan yerine getirmesini arzu ettiği) bir ihtiyacı olursa, ayağa kalkıp yeni bir abdestle abdest alsın, sonra da hiç kimsenin görmeyeceği bir yere gidip orada bir selâm ile dört rekat namaz kılsın ve her rekatında, bir Fâtiha ve on Kul Hüvellahü Ehad sûresini okur.

İkinci rekatında; bir Fâtiha ve yirmi defa Kul Hüvellahü Ehad sûresini, üçüncü rekatında bir Fâtiha ve otuz ihlâs sûresini ve de dördüncü rekatında bir Fâtiha ve kırk ihlâs sûresini okur. Narnazı bitirdiğinde insanların kelimıyla konuşmadan önce elli defa ihlâs sûresini okur, elli defa Rasûlullah'a (s.a.v.) salavat getirsin, elli defa da istiğfarda bulunsun ve elli defa da "Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billahil-aliyyil-azîm." Desin sonra da Allahü Teâlâdan hâcetini istesin. Eğer o kimsenin üzerinde borcu varsa, Allahü Teâlâ ödemesi için sebebler yaratır. Eğer garip ise, Allah onu gurbetten kurtarır. Eğer o kimsenin üzerinde göklere ulaşacak kadar günah varsa sonra da Rabbine istiğfarda bulunmuşsa, Allah bu kimseyi bağışlar. Eğer çocuğu yoksa, Allahü Teâlâ'dan bir evlatla rızıklandırması için duâ ederse, Allahü Teâlâ duâsını kabul eder. (Yani o kimseye bir çocuk ihsan olunur.) " Menâkıb-ı Nesefî'de de böyledir.

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Şüphesiz her şey için bir nûr vardır. Kür'ân'ın nuru ise Kul Hüvellahü Ehad'dır." Şeyhzâde de böyledir.

Selmân-ı Fârisî (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim Âyetül-Kürsîyi okursa, Allah o kimseye ölüm sekerâtını (sarhoşluğu) kolaylaştırır. Kendisinde Âyetül-Kürsî bulunan herhangi bir eve melekler uğradıklarında mutlaka orada saf tutarlar. Kendisinde Kul Hüvella-hü Ehad bulunan herhangi bir eve melekler uğradıklarında mutlaka orada secdeye varırlar. Kendisinde Haşir sûresinin son kısmı bulunan herhangi bir eve melekler uğradıklarında mutlaka orada diz üstüne çökerler." Şemsül-Maarif'de de böyledir.

İhlâs Sûresinin Faziletlerinde Çeşitli Yönler Vardır:

1- Hadîs-i şeriflerde meşhur olmuştur ki; şüphesiz ihlâs sûresini okumak. Kur'ân'ın üçte birini okumaya denk gelir. Bundan da kasdedilenin şu olması mümkündür: Şüphesiz ki şeriat ve ibâdetlerdeki en şerefli maksat; Allahü Teâlâ'nın zâtını, sıfatlarını ve fiillerini bilmektir. İhlâs sûresi de, Allahü Teâlâ'nın zâtını bilmeye müştemeldir (içerisinde bulundurmaktadır) ki; bu sûre Kur'ân'ın üçte birine denk olmuştur. Kâfirun sûresi ise Kur'ân'ın dörtte birine denk tutulmuştur ki; onunla kasdedilmiş olan ya emredilen şeylerin yapılması veya yasaklanan şeylerin terk edilmesidir. Bunlardan her biri de ya kalbî fiillerdedir veya azâların (organların) fiillerindedirler.. Böylelikle de fiiller dört kısım üzerinedirler. Kâfirûn sûresi, kalbî fiillerden terk edilmesi gerekli olan şeylerin beyanı içindir. Bu sebeble hakikatte Kur'ân'ın dörtte birine müştemil olup bunları kapsamıştır.. Bu sebeble bu iki sûre ihlâs ve kâfirûn sureleri bazı isimleri ortak yani her ikisi de almıştır. Bunlar da Mukaşşâ ve Beraat isimleridir. Onlardan her biri kalblerin Allahü Teâlâ'nın dışındaki şeylerden temizlenip onlardan beraatini ifade eder, ancak Kâfirûn sûresi lafzıyla Allahü Teâlâ'nın dışındaki şeylerden kurtulup beraat etmeyi ve anlamının iktizasıyla da yalnızca Allahü Teâlâ ile meşgul olmayı ifâde etmektedir. İhlâs sûresi ise lafzıyla: Allahü Teâlâ ile meşgul olmayı ve anlamının iktizasıyla da Allahü Teâlâ'nın dışındaki şeylerden yüz çevirmeyi ifâde etmektedir. Veya diğer bir anlamla da Kâfirûn sûresi diğer mabutlardan kalbin kurtulup beraat etmesi manasını ifâde eder. İhlâs sûresi de ma'bud olan Allah'ın kendisine layık olmayan şeylerden beraati (kurtulması) anlamını ifâde eder.

2- Şüphesiz Kadir gecesinin bin aydan hayırlı olduğunu Kur'ân tasdik etmiştir. Kur'ânın tamamı da Allahü Teâlâ tarafından tasdik edilmiştir. Bunun delili de Allahü Teâlâ'nın Kul Hüvella-hü Ehad kavidir. Şüphesiz onun için de bu fazilet hasıl olmuştur.

3- Muhakkak ki aklî deliller; kula ait derecelerin en büyüğünün, kulun kalbinin Allah'ın celâlinin ve kibriyasının nuru ile nurlanması olduğuna delâlet etmiştir. Bu ise ancak bu sûre ile hâsıl olur. Hal böyle olunca bu sûre diğer sûrelerden daha büyük olmuştur.

Eğer sen dersin ki: Allahü Teâlâ'nın sıfatları diğer sûrelerde de zikredilmiştir.

Buna cevaben deriz ki: Fakat bu sûre için bir hususiyet (özellik) vardır ki; bu da şüphesiz bu sûre sûreten küçük olup kalblerde sürekli muhafaza edilir ve akıllar için manası malumdur. (bilinmektedir) Hal böyle olunca bu sûre ile Allahü Teâlâ'nın zikri ebedi olarak hâzır olur. Bu sebeple bu sûre fazilet ve üstünlük bakımından diğerlerinden ayrılır. Tefsîrlerde de böyledir.

İHLÂS SÜRESİNİ OKUMAYA DEVAMIN FAZİLETİ

Gece ve gündüz ihlâs sûresini okumaya devam etmenin faziletleri hakkında vârid olan sahih hadisler:

Adamın birisi Rasûlullah'a (s.a.v.) gelerek şöyle dedi. "Yâ Rasûlellah! (s.a.v.) Şüphesiz ben günahı çok olan birisiyim. Bana kendisiyle Allah'a (Yani rızâsına) yaklaşıcağım bir ameli haber verir misiniz?" Cevaben Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Senin çokça Kul Hüvallahü Ehad sûresini okuman lazım gelir. Zira bu, seni Allah'a yaklaştırır."

Hz. Âişe Vâlidemizden (r.a.) rivayet edildi, buyurdu ki:

Şüphesiz Peygamberimiz (s.a.v.) bir bölük askeri bir tarafa gönderdi. Gûlsüm bin Hind adında bir zatı da onlara emir (komutan) tayin etti. Gûlsüm onlara namaz kıldırırken sürekli Fâtiha'dan sonra Kul Hüvallahü Ehad sûresini okur başka bir sûre veya âyet okumazdı.

Onlar tekrar yerlerine döndüklerinde durumu Rasûlullah'a (s.a.v.) haber verdiler. Rasûlullah da (s.a.v.) "Ona niçin böyle yaptığını sorunuz" buyurdu. Onlar da varıp kendisine bunu sorduklarında o da cevaben buyurdu ki: "Zira bu sûre Rahmân'ın sıfatıdır. Ben de bu sûreyi okumayı çok seviyorum." Onun bu sözlerini Rasûlullah'a (s.a.v.) bildirdiler. Rasûlullah da (s.a.v.) buyurdular ki:

"Ona haber veriniz ki, şüphesiz Allah da onu seviyor." Ed-Dürrün-Nazîm'de de böyledir.

Tefsîr-i Hanefî'de de şöyle rivayet edilmiştir: Hadise aynı şekilde zikredilmiştir ve o kimse kendisine bu fiilin sebebi sorulunca şöyle cevap vermiştir: "Bu sûre bana sevdirilmiştir." Rasûlullah da (s.a.v.) ona şöyle buyurmuşlardır.

"Şüphesiz sen Kul Hüvallahü Ehad'i sevdiğin için Allah da seni sevmektedir."

Sened-i Muttasıl ile Hz. Enes'den (r.a.) rivayet edildi, buyurdu ki:

Bir adam Rasûlullah'a (s.a.v.) gelerek dedi ki:

"Şüphesiz ben Kul Hüvellahü Ehad sûresini çok seviyorum." Rasûlullah (s.a.v.) ona cevaben:

"Onu sevmen, seni Cennete sokacaktır." Buyurmuşlardır. El-Maalimde de böyledir.

H. Enes'den (r.a.) rivayet edildi, buyurdu ki:

Adamın birisi namazlarının tamamında Fâtihadan sonra Kul Hüvellahü Ehad sûresini okuyordu. Onun bu hali peygamberimize (s.a.v.) haber verilince kendisine niçin böyle yaptığını sordu. O adam da Rasûlullah'a (s.a.v.) cevaben dedi ki:

"Yâ Rasûlellah! Şüphesiz ben o sûreyi çok seviyorum." Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) ona buyurdular ki:

"Senin o sûreyi sevmen, seni cennete sokacaktır."

H. Enes'den (r.a.) rivayet edildi, buyurdu ki:

Biz Tebûk'te bulunuyorduk. Güneş öyle oldu ki; onu daha önce hiçbir zaman görmediğimiz bir şekilde ziyâ ve aydınlık vermekteydi. Bu hale hepimiz hayret ettik. Cebrâil (a.s.) şöyle haber verdi: "Yetmiş bin melek ile nîp Muâviye bin Muâviyenin cenaze namazını kılmakla emrolundum." Rasûlullah'a da: "Sen de onun namazını kılmaz mısın?"

Cebrâil (a.s.) kanatlarını yere vurdu da dağlar yerinden oynadı. Böylelikle Rasûlullah (s.a.v.) sanki onun cenâze namazı ile müşerref oldu ve Rasûlullah (s.a.v.) ve ashâbı onun cenaze namazını kıldılar. Sonra da Rasûlullah (s.a.v.) sordular.

"Bu kimse ulaştığı bu dereceye ne sebebiyle ulaştı?" Cebrâil (a.s.) cevaben buyurdu ki:

"O, ihlâs sûresini çok severdi."

Rivayet edildi ki,

"Cebrâil (a.s.) Rasûlullah'ın (s.a.v.) yanında bulunduğu bir esnada karıştan Ebû Zer Gıfârî (r.a.) geldi. Cebrâil (a.s.) buyurdu ki: "Bu Ebû Zerr'dir ki; buraya gelmektedir."

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki, "Onu tanıyor musun? Cebrâil (a.s.) buyurdu ki:

"O bizim yanımızda, sizin yanınızdakinden daha meşhurdur. (Daha fazla bilinmektedir) Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"O, bu fazilete ne sebebiyle nâil oldu?" Cebrâil (a.s.) buyurdu ki,

"Kendi nefsinin (günahlardan ve haramlardan) Kul Hüvellahü Ehad sûresini çok okumasıyla buna erişmiştir."

Süheyl bin Sa'd'den (r.a.) rivayet edildi, buyurdu ki,

Bir adam Peygamberimize (s.a.v.) gelerek fakirlikten şikâyetinde bulundu. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki,

"Sen evine girdiğin zaman, orada birisi varsa ona selam ver. Eğer kimse yoksa, kendi nefsine selam ver, sonra da peygamberine (s.a.v.) salât-ü selâm getir ve bir defa Kul Hüvellahü Ehad sûresini oku." O kimse de bu emri yerine getirdi de; rızkı artarak çağıldı. Hatta bu bereket komşularına dahi sirayet etti." Tefsîr-i Kebîr ve diğerlerinde de bu şekilde zikredilmiştir.

İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet edildi; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Ben semâya yürütölüp çıkarıldığımda; Arş'ı üç yüz altmış bin rûkûn (direk) üzerinde durduğunu gördüm. Bir rûkûnden (direkten) diğer rûkûnün arası üç yüz bin yıllık mesafededir.

Her rûkûnün (direğin) altında da doğu ile batı arası genişliğinde on iki bin tane sahra bulunmaktaydı. O sahralardan her birinde de seksen bin tane melek Kul Hüvellahü Ehad sûresini okumaktaydılar ve okumayı bitirince şöyle derler:

"Ey Rabbimiz! Ey Seyyidimiz! Şüphesiz bu okuduklarımızın sevabını, erkeklerden ve kadınlardan olan senin kullarından Kul Hüvellahü Ehad sûresini okuyan kimselere bağışladık." Bunu işiten ashâb-ı kirâm (r.a.) hayretler içerisinde kaldılar. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki,

"Ey ashâb'ım! Hayretler içerisinde mi kaldınız?" Onlar da:

"Evet! Yâ Rasûlellah! Dediler." Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Nefsim yed-i kudretinde bulunan Allah'a yemin ederim ki; şüphesiz Kul Hüvellahü Ehad Cebrâil'in (a.s.) kanadı üzerinde yazılıdır. Allahüs-Samed; Mikâil'in (a.s.) kanadı üzerinde yazılıdır. Lem yelid ve lem yûled; İsrâfil'in (a.s.) kanadı üzerinde yazılıdır. Ve lem yekûn lehü küfüven ehad, Azrâil'in (a.s.) kanadı üzerinde yazılıdır. Her kim Kul Hüvellahü Ehad'i okursa, Allah o kimseye Cebrâil, Mikâil, İsrâfil ve Azrâil'in (a.s.) sevablarını verir." Ashab-ı Kirâm (r.a.) yine hayretler içerisinde kaldılar.

Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki, "Ey ashâb'ım! Hayretler içerisinde mi kaldınız?" Onlar da:

"Evet! Yâ Rasûlellah! Dediler." Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Nefsim yed-i kudretinde bulunan Allah'a yemin ederim ki; şüphesiz Kul Hüvellahü Ehad Tevrat'ta yazılıdır. Allahüs-Samed; Zebûr'da yazılıdır. Lem yelid ve lem yûled; İncil'de yazılıdır. Ve lem yekûn lehü küfüven ehad, Kur'ân-ı Kerîm'de yazılıdır. Her kim Kul Hüvellahü Ehad'i okursa, Allah o kimseye Tevrat'ı, Zebûr'u, İncil'i ve Kur'ân-ı Azîm'i okuyan kimsenin sevabını verir.

Ashab-ı Kirâm (r.a.) yine hayretler içerisinde kaldılar.

Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki, "Ey ashâb'ım! Hayretler içerisinde mi kaldınız?" Onlar da

"Evet! Yâ Rasûlellah! Dediler." Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Nefsim yed-i kudretinde bulunan Allah'a yemin ederim ki; şüphesiz Kul Hüvella-hü Ehad Ebû Bekir Sıddîk'ın alnında (r.a.) yazılıdır. Allahüs-Samed; Ömer-i Fârûk'un alnında yazılıdır. Lem yelid ve lem yûled; Osman'ın alnında yazılıdır. Ve lem yekûn lehü küfüven ehad, Al'in'in alnında yazılıdır. Her kim Kul Hüvella-hü Ehad'i okursa, Allah o kimseye Ebû Bekr'in, Ömer'in, Osman-ı Zinnûreyn'in ve Aliyyil-Murtezâ'nın (r.a.) sevâbını verir." Hayâtül-Kulûb'de de böyledir.

Müslim; Ebud-Derdâ'dan (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Şüphesiz ki Allahü Teâlâ Kur'ân'ı üç cüz'e (kısm) ayırmıştır. Kul Hüvella-hü Ehad'i Kur'ân'ın bu cüzlerinden bir cüz kılmıştır."

İhlâs sûresinin Kur'ân'ın kısımlarından bir kısım olması, sevab bakımından böyledir. Yani Allahü Teâlâ bu sûreyi okuyan kimseye Allahü Teâlâ Kur'ân'ın üçte birini okuyan kimsenin sevâbı gibi sevab verir ki; onun ecrinde bir noksanlık olmaz. İmam Nevevî'de aynı şekilde zikretmiştir.

Bazı âlimler dedi ki: Şüphesiz Kur'ân üç kısma ayrılır. Kıssalar, hükümler ve sıfatullah'dır.

Kul Hüvella-hü Ehad'de bu üç kısımdan birisidir ki; bu da Allahü Teâlâ'nın sıfatlarıdır. Şerh-i Meşârikte de İbni Melek (r.a.) aynı şekilde zikretmiştir.

H. Enes'den (r.a.) rivayet edildi, buyurdu ki:

Biz Tebûk'te Rasûlullah (s.a.v.) ile beraber bulunuyorduk. Güneş öyle oldu ki; onu daha önce hiçbir zaman görmediğimiz bir şekilde ziyâ ve aydınlık vermekteydi., onunla Medînenin arası bir aylık mesafede idi. Yine bir gün güneş aynen bu şekilde ki hali üzerine doğdu. Bu hale hepimiz hayret ettik. Bunun üzerine Cebrâil (a.s.) indi: Rasûlullah (s.a.v.)

"-Ey Cebrâil! Güneşi değişik bir aydınlıkta görüyorum. Niçin böyledir?" diye sordu: O da:

"-Yâ Rasûlellah! (s.a.v.) İnen meleklerin kanatlarının çokluğundandır ki; bu Muâviye-i Leysî bugün Medînede vefat etmiştir. Allahü Teâlâ da onun cenaze namazını kılmaları için yetmiş bin melek göndermiştir." Rasûlullah (s.a.v.) kendisine sordu:

"-Ona bu derece ne sebebiyle verilmiştir?" Cebrâil de (a.s.) cevaben buyurdu ki:

-“Gündüz ve geceleri yürürken, otururken, ayaktayken ve gelirken, giderken ve de bütün hallerinde Kul Hüvellaḥü Ehad’i çokça okuduğu içindir.”

Devamında Cebrâil (a.s.) buyurdu ki,

-“Yâ Rasûlellah! (s.a.v.) Eğer onun namazını kılmak istiyorsan yeryüzünü katlayayım?” Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

-“Evet”

Bunun üzerine Cebrâil (a.s.) kanadını yere vurdu ki; yeryüzündeki bütün ağaçlar ve tepeler boyun eğdi ve onun cenazesi yükseğe kaldırıldı. Rasûlüllah (s.a.v.) onu ve arkasında bulunan ve her birinde yetmiş bin melek bulunan iki saf halindeki melekleri gördü. Peygamberimiz (s.a.v.) onun namazını kılıp Tebûke geri döndü.” Tefsîr-i Kebîr’de de böyledir.

Beyhakî; Ebû Ümâme-i Bâhilî’den (r.a.) rivayet etti, buyurdu ki:

“Rasûlüllah (s.a.v.) Tebûk’deyken Cebrâil (a.s.) geldi ve dedi ki:

“Yâ Muhammed! (s.a.v.) Muâviye bin Muâviye el-Müzenî’nin cenâzesine şâhid ol.” (Yani onun cenaze namazını kıl) Bunun üzerine Rasûlüllah (s.a.v.) dışarı çıktı ve Cebrâil de (a.s.) yetmiş bin melek ile indi. Sağ kanadını dağlar üzerine koydu ki, dağlar eğildi. Sol kanadını da yeryüzüne koydu da yeryüzünün o kısmı yükseltildi ki; Rasûlüllah (s.a.v.) Mekke ile Medîneyi bakıp görebildi. Rasûlüllah (s.a.v.) Cebrâil (a.s.) ve melekler onun cenaze namazını kıldılar. Namazdan sonra Rasûlüllah (s.a.v.) Cebrâil’e (a.s.) sordu.

“Muâviye bu mertebeye ne ile ulaştı?” Cebrâil de (a.s.) cevaben buyurdu ki:

“Ayakta, yürürken ve bir şeye binerken sürekli Kul Hüvellaḥü Ehad sûresini okurdu.” Bu hadîs-i şerifi Beyhakî; Delâilinde zikretmiştir.

Taberânî rivayet etti;

Tebûk’de Cebrâil (a.s.) indi ve dedi ki,

“Yâ Rasûlellah! (s.a.v.) Şüphesiz Muaviye bin Muaviye el-Müzenî (r.a.) Medînede vefat etti. Arzu edersen yeryüzünü senin için katlayayım da onun namazını kıl.” Bunun üzerine Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: “Evet! Arzu ederim!” Bunun üzerine Cebrâil (a.s.) kanadını yeryüzünün üzerine vurdu da onun musalla tahtını yükseltti. Onun cenaze namazı kılındı ki; arkada her safta yetmiş bin melek olan iki safta melekler vardı. Sonra Rasûlüllah (s.a.v.) geri döndü ve Cebrâil’e (a.s.) sordu:

“O, bu dereceye ne ile erişti?” Cebrâil de (a.s.) cevaben buyurdu ki:

“O, Kul Hüvellaḥü Ehad’i severdi ve onu otururken, ayaktayken ve gelip giderken her haldeyken okurdu.” Rûḥul-Beyan’da da böyledir.

Teberânî ve Ebû Naîm rivayet ettiler; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her kim, ölüm hastalığında iken Kul Hüvallahü Ehad'i okursa, kabrinde fitneye uğramaz (yani orada sıkıntı görmez) Kabir dağdağasından güvende olur ve melekler de onu sırâtı geçirip cennete girinceye kadar taşırlar." El-İtkân'da da böyledir.

Tezkiratül-Kurtubî'de rivayet edildi; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her kim, ölüm hastalığında iken Kul Hüvallahü Ehad'i okursa, kabrinde fitneye uğramaz (yani orada sıkıntı görmez) Kabir dağdağasından güvende olur ve meleklerde onu kıyâmet günü sırâtı geçirip cennete girinceye kadar kanatlarıyla taşırlar." El-Fevâid'de aynı şekilde zikredilmiştir.

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Şüphesiz her kim, vefat hastalığında, Kul Hüvallahü Ehad sûresini üç defa okursa, şehîd olarak (yani onun sevabına erişerek) ölür."

Âlimler de bu kimseleri şehidlerden saymışlardır ki, onlar kabirlerinde sual olunurlar. Şâyet ölümleri yakın olmayıp ihlâs sûresini okuduktan sonra hastalıkları uzayıp uzun bir zaman sonra ölseler de hüküm böyledir.

Câbir bin Abdullah'dan (r.a.) rivayet edildi; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim yemeğe başlarken Besmele çekmeyi unutursa, yemeği bitirince Kul Hüvallahü Ehad sûresini okusun."

Rasûlüllah (s.a.v.) bir adamın yemeği bitirince ihlâs sûresini okuduğunu duyunca buyurdu ki:

"Allah o adamı bağışladı."

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim borcunu ödemeyi ve kendi nefsinin cehennemden (kurtarıp) satın almayı arzu ediyorsa, on iki bin dirhem (Allah rızası için sadaka) versin."

Bunun üzerine Rasûlüllah'a (s.a.v.) şöyle soruldu:

"Yâ Rasûlellah! Dirhemi olmayan kimse ne yapmalıdır? Peygamberimiz de (s.a.v.) buyurdu ki, "O kimse on iki bin defa Kul Hüvallahü Ehad sûresini okusun." Tefsîr-i Hanefî'de de aynı şekilde zikredilmiştir.

Rivayet edildi ki:

"Şüphesiz bir kimse Kul Hüvallahü Ehad sûresini Besmele ile beraber okursa, Allahü Teâlâ onu okuyan kimsenin elli senelik günahını bağışlar."

Yine rivayet edildi ki:

"Muhakkak ki Allahü Teâlâ ihlâs sûresinden okunan her bir âyet için elli senelik günahı bağışlar."

İHLÂS SÛRESİNİN TECELLİLERİ

İhlâs sûresinin okunmasıyla (kıraatıyla) hâsıl olan tecellilerin ve esrarın zuhuru hakkında ehli havass'ın (allah'ın veli kullarının) sözleri :

Şüphesiz ki Rasûlüllah (s.a.v.) İhlâs sûresini, Muavvezeteyn (Felak ve Nas) ile beraber okur, ellerine üfler sonra da ellerini bedeninin üzerine sürerdi ki, bunu uyumak için yatağına gireceği zamanda yapardı. Ve bir ağrı, sıkıntı olduğu zamanda bu şekilde yapılmasını emrederlerdi.

Şunda açık fâide, acaip hususiyetler ve garip sırlar vardır: İhlâs sûresini bir tek mecliste, birer tane Besmele çekerek binbir defa okumakta... -ki; okuma esnasında dünya kelâmı ile konuşmamalıdır. Bu ise İsm-i A'zamdır. Nusret Efendide aynı şekilde zikretmiştir.

Âlimlerden (r.a.) bazıları buyurdu ki:

"Her kim ihlâs sûresini okumaya devam ederse, her türlü hayra erişir ve dünya ve ahiretteki her türlü şerden de emniyette ve güven içinde olur. Aç olan kimse ihlâs sûresini okursa, doyurulur, susuz kimse ihlas suresini okursa, susuzluğu giderilir." *Söz burada bitti.*

Rivayet edildi ki:

İhlâs sûresini okumaya devam eden kimse için tecelli kapıları açılır. Bunun alâmeti de Hakk'ın, mevcudâtın tamamında kendisi için tecelli ettiğini görmesidir ki; icad, ibdâ' ve ihtirâ tecellisiyle tezâhür eder. Onun dışındakiler ise, onda mevcut olan çeşitler ile onu tevhid ederler. Şüphesiz onda mevcudatın dilleri kemâle erer ki; onun hareketiyle Allah'ın birliğini dile getirenlerin sayısınca Tevhid'de bulunurlar, onun sükûnû ile de Allah'ın birliğini dile getirmeyenlerin sayısınca Tevhid'de bulunurlar.

Her ne kadar hakikatların tamamı Allahü Teâlâ içinse de onlar şöyle derler; hiçbir şey olmadı ki ancak onun hamdiyle tesbih etmesin. (yani sadece onun hamdiyle tesbihte bulunur) İşte bu, Allahü Teâlâyı açıktan tevhid edenle, tevhid etmeyenin sırrı ile tevhid etmektir.

Bu hal ise, tevhid'in kutbu, tefrid'in bâtını ve tecrid'in latifesidir. İşte onlar; tevhid'in izhârında her türlü dil ve her çeşit lugat ile Hak Teâlâ'nın tecellisine şahid olmuşlardır.

Bazı âlimler dediler ki:

İhlâs sûresinin zikredilmesinin hakikati; halâsı (kurtuluşu) bulmak ve kısas (karşılık görme) anında sebât etmektir. Çünkü Allahü Teâlâ buyurdu ki,

شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

Şehâdet eyledi Allah şu hakîkate: "İlâ ilâhe illâ hû" Başka ilah yok, ancak o... Bütün meleklerle, ilim uluları da adl ve hakkaniyetle/dürüstçe durarak şahid: Başka ilah yok, ancak o... Azîz o, Hakîm o..¹

İşte bu, ihlâsdaki tecellinin hakikatidir. Şeyh Bûnî'nin Hidâyetül-Vâsılînde de böyledir.

Şeyh Bûnî (k.s.) buyurdu ki:

"Bu halde rûhaniler uyurken ve uyanık iken gelirler. Uyunırken müride gelen ruhaniler, müridin istidadına göre gelirler: Bazı ruhaniler mahza (sadece) nur olarak, bazısı yıldırım gibi, bazısı aynanın aksettirdiği ışık gibi gelir. Bazısı da bu şekilde çeşitli sûretlere girerek gelirler. Ayın ışığı gibi ve diğer şekillerde gelirler.

Bu sebeble yeşil kuşlar görülür ki; yüzleri insanların yüzleri gibi beyazdır. Onlar çeşitli lugatlar ile hitab ederler.

Onların bazısı da (manevî) şarap ile gelirler ve bunu müride verirler ki; mürid bunu içtiği zaman kendisinden hicab (perde) kalkar ve kendisi için tam bir inkişaf ve harikulâde, olağanüstü şeyler hâsıl olur. Fakat bu şarap müridi yakar ki; onun harareti gidermek için Rasûlüllah'a (s.a.v.) çokça salavat getirmesi lazım gelir.

Bu şarap, ihlâs sûesini her gün bin defa veya daha fazla okumaya devam eden kimseye de sunulur. Esrârür-Riyazatta da böyledir.

Rasûlüllah'ın (s.a.v.) şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Şüphesiz ki Allahü Teâlâ has kullarına hususi bir şarap ayırmıştır ki; onlar o şaraptan içtikleri zaman sarhoş olurlar. Sarhoş olduklarında da gönül rahatlığına ererler, gönül rahatlığına erince de kendilerinden geçerler. Kendilerinden geçince de uçmaya başlarlar, uçunca da arzularına kavuşurlar. Arzularına kavuşunca da Hakk'a ulaşırlar. Hakk'a ulaşıncı da huzura nail olup Hak ile birleşirler, birleşince de ayrılırlar. Ayrılınca da fenâ bulmuş olurlar. Fenâyı bulunca da bekâyâ ererler, bekâyâ erince de (manevî) iktidara güce sahip olurlar. Onlar güçlü hükümdarın katında yüksek bir derecede bulunmaktadırlar."

Diğer bir hadîs-i şerifte de buyuruldu ki:

"Şüphesiz Allahü Teâlâ için bir şarap vardır. Onu marifet ehli için hazırlamıştır. Onlar bu şaraptan içince hafiflerler, hafifleyince kalkarlar. Kalkınca kendilerinden geçerler, kendilerinden geçince yalpalamaya başlarlar, yalpalayınca uçarlar. Uçunca istekte bulunurlar, istekte bulununca da bulurlar. Bulunca da inerler, inince de halasa ererler, halasa erince de vâsıl olurlar, vâsıl olunca da, birleşirler, birleşince de kaybolurlar, kayboluncada kendilerini yitirmiş olurlar, kendilerini yitirince de fenâ bulmuş olurlar, fe-

¹ Âli İmrân sûresi; âyet: 18.

nâyı bulunca da bekâya ererler, bekâya erince de onlarla benim aramda fark yoktur." İshak-ı Kirmânî Vesîletül-İcâbette de böyledir.

Rivâyet edildi ki:

Basra valilerinden birisi rüyasında Sâbit bin El-Benânî (r.a.) gördü ki; o sanki meleklerle beraber uçmaktaydı. Ona sordu: "Ey Allah'ın veli kulu! Ne ile bu mübarek mertebeye ulaştınız? O zatta cevaben buyurdu ki:

"Bu mertebeye, sabır, şükür ve Kul Hüvallahü Ehad sûresini çokça okumakla ulaştım."

İHLÂS SÜRESİNİ YAZMADAKİ HUSUSİYETLER

Mühim bir işi olup tahsilinde (yerine getirilmesinde) zorluk çeken veya kendisine isabet etmiş olan bir şerri, kötülüğü defetmek isteyen kimse; Besmele ile beraber bin defa ihlâs sûresini yazarsa, Allahü Teâlâ o kimsenin ihtiyacının giderilmesini süratlendirir. (Yani hızlı bir şekilde o kimsenin ihtiyacının giderilmesi için sebebler halkeder.) Bu tecrübe edilmiş hususlardandır.

Her kim de ihlâs sûresini Besmele-i şerife ile beraber Rasûllerin sayısınca (313 defa) yazarsa, hedefine ve arzusuna (tabii ki bunlar meşru ve helal şeyler oldukça) kavuşur ve hased edenlerinden ve düşmanlarından muhafaza edilip korunur ve de sevdiğine nâil olur ki; bu hususta herhangi bir şüphe yoktur.

Her kim de toprak bir kap üzerine İhlâs sûresini Besmele ile beraber yedi defa yazar ve bunun suyunu hangi sebeble olursa olsun hasta olan kimseye içirirse, eceli (ölümü) gelmemişse, Allahü Teâlâ bu kimseye şifâ verir. Eğer bunu yazan kimse ebrardan (Sâlih kimselerden) olursa, bu hem güzel olandır hem de övülmüş olandır. Havass-ı Kur'ân'da da böyledir.

Aşağıdaki beşli cetvelde (vefkte) Lafza-ı Celâl yoktur. Bu vefkin bulunması Kibrît-ı Ahmer gibi değerlidir. Bunun her kenarı altmış altı sayıdan hâsıl olmaktadır. Bu vefk üç yüz otuz ihlâs-ı şerifi ihtiva edip kapsamaktadır. Kim de bunu yazar ve üzerinde taşır, Allahü Teâlâ o kimseye heybet, kuvvet, nusret (manevî yardım) ve gaybden fetihler verir ve nice sırlardan ve garip olan şeylerden konuşur ve ihlas üzerine sebat eder ve ona sayılamayacak kadar çok fayda ve menfaatler verilir. Belalardan ve fitnelerden dâima âfiyette ve emniyette olur. Kim de bunu yazar ve bunun suyunu hasta bir kimseye yedi gün içirirse, o kimsenin eceli gelmedikçe Allahü Teâlâ'nın izniyle şifâ bulur.

مرة لم يلحقه ذنب يومئذ ولو اجتهد الشيطان. كذا في روح البيان. وأخرج الطبراني عن أبي هريرة رضي الله عنه عن رسول الله ﷺ أنه قال: «من قرأ قل هو الله أحد اثنتي عشرة مرة فكانما قرأ القرآن أربع مرات وكان أفضل أهل الأرض يومئذ إذا التقى». كذا في الإقتان. وأخرج ابن عساكر عن ابن عباس رضي الله عنهما عن النبي ﷺ أنه قال: «ثلاث منكن فيه واحدة منهن فليتزوج من الحور العين حيث شاء رجل ائتمن على أمانة فأداها على مخافة الله عز وجل ورجل خلي عن عاتقه ورجل قرأ في دبر كل صلاة: قل هو الله أحد عشر مرات». وأخرج ابن ماجه عن خالد بن زيد رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال: «من قرأ قل هو الله أحد إحدى وعشرين مرة بنى الله له قصرًا في الجنة» وأخرج ابن نصر عن أنس رضي الله عنه عن النبي ﷺ أنه قال: «من قرأ قل هو الله أحد خمسين مرة غفر الله له ذنوب خمسين سنة». وأخرج الطبراني عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه عن النبي ﷺ من قرأ: «قل هو الله أحد كل يوم خمسين مرة نودي يوم القيامة من قبره قم يا مادم الله فادخل الجنة». وأخرج البيهقي وابن عدي عن أنس رضي الله عنه عن النبي ﷺ أنه قال: «من قرأ قل هو الله أحد مائة مرة غفر الله له خطيئة خمسين عاماً ما اجتنب خصالاً أربعاً الدماء والأموال والفروج والأشربة». كذا في الجامع الصغير. وأخرج الطبراني والديلمي عن النبي ﷺ أنه قال: «من قرأ قل هو الله أحد مائة مرة في الصلاة أو في غيرها كتب الله له براءة من النار».

وأخرج الترمذي عن أنس رضي الله تعالى عنه عن النبي ﷺ قال: «من قرأ قل هو الله أحد مائتي مرة كل يوم كتب الله له ألفاً وخمسمائة حسنة ومحا عنه ذنوب خمسين سنة إلا أن يكون عليه دين ومن أراد أن ينام على فراشه فنام على يمينه ثم قرأ قل هو الله أحد مائة مرة فإذا كان يوم القيامة يقول له الرب يا عبدي أدخل عن يمينك الجنة». كذا في الإقتان. وأخرج البيهقي عن أنس رضي الله تعالى عنه عن النبي ﷺ أنه قال: «من قرأ قل هو الله أحد مائتي مرة غفر الله له ذنوب مائتي سنة». وأخرج البيهقي وابن عدي عن أنس رضي الله تعالى عنه عن النبي ﷺ: «من قرأ في يوم قل هو الله أحد مائتي مرة كتب الله له ألفاً وخمسمائة حسنة إلا أن يكون عليه دين». وأخرج الخارجي في فوائده عن حذيفة رضي الله تعالى عنه عن النبي ﷺ: «من قرأ قل هو الله أحد ألف مرة فقد اشترى بها نفسه من الله تعالى». كذا في الجامع الصغير.

وأخرج البزار عن أنس بن مالك رضي الله تعالى عنه عن النبي ﷺ قال: «من قرأ قل هو الله أحد ألف مرة فقد اشترى نفسه من الله تعالى ونادى مناد من قبل الله تعالى في سمواته وفي أرضه ألا إن فلاناً عتيق الله تعالى فمن له قبله تباعة فليأخذها من الله عز وجل». كذا في الفتح المجيد. ويقول الفقير: أعتقه الله من السعير إني رأيت شيخاً في المسجد الحرام في رمضان سنة اثنين وستين ومائتين وألف يقرأ سورة الإخلاص عند باب الداودية ليلاً ونهاراً كل رمضان فقبلت يده فقلت يا سيدي ومولاي: إني أراك كل يوم تقرأ قل هو الله أحد أخبرني عن فوائده وأسرارها فقال: أعتقت رقبتني من النار يا ولدي وأشار بيده إلى عنقه فقلت: أجزئها فأجازني وأذن لي ودعا لي بالبركة فيها وفقني الله وإياكم لقراءتها ألف مرة وبها الإجازة لمن قرأها بالخط والكتابة بارك الله لنا ولكم وفتح علينا وعليكم جعلني الله وإياكم من المخلصين بحرمة الإخلاص.

غفر له ت س من أحب أن تسره صحيفته فليكثر فيها من الاستغفار، طس. ما من مسلم يعمل ذنباً إلا وقت الم كالموكل بإحصاء ذنوبه ثلاث ساعات فإن استغفر الله من ذنبه ذلك في شيء من تلك الساعات لم يوفقه عليه ولم يعذب يوم القيامة مس أن إبليس قال لربه عز وجل: وعزتك وجلالك لا أبرح أغوي بني آدم ما دامت الأرواح فيهم فقال له: وعزتي وجلالي لا أبرح اغفر ما استغفروني! ص وتقدم حديث الرجل الذي جاء

وأخرج ابن السني عن عائشة رضي الله تعالى عنها عن النبي ﷺ: «من قرأ بعد صلاة الجمعة قل هو الله أحد وقل أعوذ برب الفلق وقل أعوذ برب الناس سبع مرات أعاده الله تعالى بها من السوء إلى الجمعة الأخرى». وأخرج أبو الأسعد القشيري في الأربعين عن أنس رضي الله تعالى عنه عن النبي ﷺ قال: «من قرأ إذا سلم الإمام يوم الجمعة قبل أن يشي رجليه فاتحة الكتاب وقل هو الله أحد وقل أعوذ برب الفلق وقل أعوذ برب الناس سبعاً سبعاً غفر له ما تقدم من ذنبه وما تأخر». كذا في الجامع الصغير.

وروي في الحديث عن وكيع عن إسرائيل عن إبراهيم عن عبد الله الأعلى عن ابن جبير عن ابن عباس رضي الله عنهم أجمعين قال: قال رسول الله ﷺ: «كنت أخشى العذاب على أمتي بالليل والنهار حتى جاءني جبريل عليه السلام بسورة قل هو الله أحد فعلمت أن الله تبارك وتعالى لا يعذب أمتي بعد نزول قل هو الله أحد لأنها نسبة الله عز وجل فمن تعهد قراءتها تنأثر إليه من عنان السماء على مفرق رأسه ونزلت عليه السكينة وتغشاها الرحمة وله دوي حول العرش حتى ينظر الله إلى قارئها فيغفر له مغفرة لا يعذب بها أبداً ثم لم يسأله شيئاً إلا أعطاه وجعله في حرزه وكلاعه ويكون له من يوم قراءته إلى يوم القيامة من كل خير أعده الله لأوليائه وأهل طاعته من خيري الدنيا والآخرة النصيب الوافر ويوسع الله تعالى عليه الرزق ويمد له في العمر ويكفيه المهم من الأمور كلها ولا يذوق سكرات الموت وينجو من عذاب القبر ولا يخاف إذا خاف العباد وإذا وافى للجمع أتوه بنجية من درة بيضاء فيركبها فتمر به حتى يقف بين يدي الله تعالى فينظر الله تعالى إليه بالرحمة ويكرمه بالجنة يتبوأ منها حيث شاء فطوبى لقارئها فإنه ما من أحد يقرأ قل هو الله أحد مرة إلا وكل الله تعالى الملائكة يحفظونه من بين يديه ومن خلفه ويستغفرون له ويكتبون له الحسنات إلى يوم يموت ويغرسون له بكل حرف من قل هو الله أحد محلة طولها ألف فرسخ وعلى كل نخلة ألف شمرخ وعلى كل شمرخ بعذر رمل عالج بسر كل بسرة منها مثل قلة من قلال الجبل يضيء بريقها غصناً كما بين السماء والأرض والنخلة من الذهب الأحمر والبسرة درة بيضاء مختلفة الألوان حللها وحليها» ومن قرأ قل هو الله أحد وكل به ألف ملك يبتون له مدائن وقصوراً ويغرسون حول المدائن والقصور أشجاراً من الرياحين والثمار ويمشي على الأرض والأرض تفرح به ويموت مغفور الذنوب فإذا قام بين يدي الله تعالى تعالى تقول له أبشر وقر عيناً بما لك عندي من الكرامة فتعجب الملائكة من قربته من الله تعالى وكرامته إياه فيأمر الله اللوح المحفوظ أن يقرأ عليه ثوابه بقراءة قل هو الله أحد فيقرأ عليه اللوح فيتعجب منه سكان السماء فيقولون: سبحان ربنا هل يكون في مثل هذا فيقول الله تعالى: إني أستعد لعبدي هذا فارغبوا في قراءة قل هو الله أحد فإن قراءتها براءة من النار فمن قرأ: قل هو الله أحد مرة شهد له سبعون ألف ملك بالجنة وكتب له ثواب سبعمائة ألف فيقول الله تعالى: يا ملائكتي انظروا ما يريد عبدي فأعطوه وهو أعلم بحاجته فمن حافظ على قراءتها كتب عند الله تعالى من الفائزين القائمين الصائمين فإذا كان يوم القيامة قالت الملائكة يا رب: هذا يحب صفاتك فيقول لهم: لا يبقى منكم ملك إلا شيعه إلى الجنة فيزفونه إلى الجنة كما تزف العروس إلى بيت زوجها فإذا دخل الجنة ونظر الملائكة إلى درجاته وقصوره فيقولون: يا ربنا ما بال هذا أرفع درجة ومنزلة من الذين كانوا معه

النبي ﷺ فقال: واذنباه بآ فقال: أين أنت من الاستغفار مس ما من حافظين يرفعان إلى الله في يوم صحيفة فيرى في أول الصحيفة وفي آخرها استغفاراً إلا قال تبارك وتعالى: قد غفرت لعبدي ما بين طرفي الصحيفة ومن استغفر للمؤمنين والمؤمنات كتب الله له بكل مؤمن ومؤمنة حسنة. ط. وتقدم من لزوم الاستغفار ومن أكثر منه جعل الله له من كل ضيق مخرجاً الحديث د س ق حب وتقدم من استغفر للمؤمنين والمؤمنات كل

فيقرأون كتابك كله فيقول الله تعالى: أرسلت أنبيائي وأنزلت معهم كتيبى وبينت لهم ما أنا صانع بمن آمن بي من الكرامة وما أنا معذب من كذبني وأنا أجازي كلهم بقدر أعمالهم من الثواب إلا أصحاب سورة الإخلاص فإنهم كانوا يحبون قراءتها أثناء الليل والنهار فلذلك على سائر أهل الجنة فمن مات على حب قل هو الله أحد يقول الله تعالى: من يقدر على أن يجازي عبدي غيري أنا المليء بجائزته فيقول عبدي: أدخل جنتي أرض عنك فإذا دخلها يقول: الحمد لله الذي صدقنا وعده إلى فنعم أجر العاملين فطوبى لمن أحب قراءة قل هو الله أحد فإن من قرأها كل يوم ثلاث مرات يقول الله تعالى: عبدي وفقت وأحببت ما أردت هذه جنتي فأدخلها حتى ترى ما أعددت لك من الكرامة والنعيم بقراءتك قل هو الله أحد فيدخل فيرى ألف ألف قهرمان على ألف ألف مدينة ما بينها قصور وحدائق أرغبوا في سورة الإخلاص فإنه ما من مؤمن يقرأ قل هو الله أحد في كل يوم ثلاث مرات إلى خمس مرات إلا وقد استوجب رضوان الله الأكبر وكان من الذين قال الله: ﴿وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ﴾ إلى قوله: ﴿وَحَسَنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا﴾ [النساء: ٦٩] ومن قرأها عشرين مرة فله ثواب سبعمائة ألف رجل دماؤهم في سبيل الله وبورك عليه وعلى أهله وماله وذاره ومن قرأها ثلاثين مرة بني له ثلاثون ألف قصر في الجنة ومن قرأها أربعين مرة جاور النبي ﷺ ومن قرأها خمسين مرة غفر الله له ذنوب خمسين سنة ومن قرأها مائة مرة كتب الله له عبادة مائة سنة ومن قرأها مائتي مرة فكأنما أعتق مائة رقبة ومن قرأها أربعمائة مرة كان له أجر أربعمائة شهيد ومن قرأها خمسمائة مرة غفر الله له ولبيته ومن ولد، ومن قرأها ألف مرة فقد أدى دينه إلى الله تعالى وصار عتيقاً من النار واعلموا أن خيرى الدنيا والآخرة في قراءة قل هو الله أحد ولا يتعاهد قراءتها إلا السعداء ولا يعجز عن قراءتها إلا الأشقياء. كذا في تفسير الحنفي.

وأخرج الديلمي مرفوعاً: من صلى الفجر في جماعة وجلس في محرابه وقرأ قل هو الله أحد مائة مرة غفرت له الذنوب التي بينه وبين ربه التي لا يطلبها إلا الله. قال رسول الله ﷺ: «من قرأ سورة الإخلاص ألف مرة بشر له بالجنة». كذا رواه أبو عبيدة رضي الله تعالى عنه وقيل: «من قرأ قل هو الله أحد في المنام أعطي التوحيد وقلة العيال وكثير الذكر وكان مستجاب الدعوات». وأخرج الحافظ أبو محمد بن الحسن بن أحمد السمرقندي رضي الله عنه في فضائل قل هو الله أحد عن أنس رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «من قرأ قل هو الله أحد مرة بورك عليه ومن قرأها مرتين بورك عليه وعلى أهل بيته ومن قرأها ثلاثاً بورك عليه وعلى أهل بيته وجيرانه ومن قرأها اثنتي عشرة مرة بنى الله له في الجنة اثني عشر قصراً ومن قرأها عشرين مرة جاء مع النبيين هكذا وضم الوسطى والتي تلي الإيهام، ومن قرأها مرة غفرت له ذنوب خمس وعشرين سنة إلا الدين والدم، ومن قرأها مائتي مرة غفرت له ذنوب خمسين سنة ومن قرأها أربعمائة مرة كان له أجر أربعمائة شهيد كل عقبر جواده وأهريق دمه ومن قرأها ألف مرة لم يمض حتى يرى مقعده في الجنة أو يرى له». وأخرج أيضاً عن النعمان بن بشير رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «من قرأ قل هو الله أحد مرة فكأنما قرأ ثلث القرآن ومن قرأها مرتين فكأنما قرأ ثلثي القرآن ومن قرأها ثلاث مرات فكأنما قرأ القرآن ارتجالاً».

وأخرج أيضاً عن أنس رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال: «من قرأ قل هو الله أحد ألف مرة

يوم الحديث. ط. وتقدم حديث الرجل الذي جاءه ﷺ فقال يا رسول الله أحدنا يذنب قال: يكتب عليه قال: ثم يستغفر قال: يغفر له طس. ط. بقول الله تعالى: يا ابن آدم إنك ما دعوتني ورجوتني غفرت لك على ما كان منك ولا أبالي يا ابن آدم لو بلغت ذنوبك عنان السماء ثم استغفرتني غفرت لك يا ابن آدم لو أتيتني بقراب الأرض خطايا ثم لقيتني لا تشرك بي شيئاً لأتيتك بقرابها مغفرة. ت. أن عبداً أصاب ذنباً فقال: رب أذنبت

كانت أحب إلى الله من ألف فرس ملجم مسرج في سبيل الله». وأخرج أيضاً عن كعب الأحبار رضي الله عنه قال: من قرأ قل هو الله أحد حرم جسده على النار. وأخرج أيضاً عن كعب رضي الله تعالى عنه ثلاثة ينزلون من الجنة حيث شاءوا الشهيد ورجل قرأ في كل يوم قل هو الله أحد مائتي مرة. وأخرج أيضاً عن كعب رضي الله تعالى عنه قال: من واطب على قراءة قل هو الله أحد وآية الكرسي عشر مرات في ليل أو نهار استوجب رضوان الله الأكبر وكان مع أنبيائه وعصم من الشيطان. وأخرج أيضاً عن أنس رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «من قرأ قل هو الله أحد ألف مرة فقد اشترى بها نفسه من الله تعالى وهو من خاصة الله تعالى». وأخرج أيضاً عن أنس رضي الله تعالى عنه عن النبي عليه الصلاة والسلام قال: «من قرأ قل هو الله أحد ثلاثين مرة كتب الله له براءة من النار وأماناً من العذاب والأمان يوم الفزع الأكبر». وأخرج أيضاً عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال ﷺ: «من أتى منزله فقرأ الحمد لله وقل هو الله أحد نفى الله عنه الفقر وكثر خير بيته حتى يفيض على جيرانه». وأخرج أيضاً عن أنس رضي الله عنه يقول: إذا نقس بالناقوس اشتد غضب الرحمن عز وجل فتنزل الملائكة فيأخذون بأقطار الأرض فلا يزالون يقرأون قل هو الله أحد حتى يسكن غضبه. وأخرج ابن الضريس عن ربيع بن خيثم رضي الله عنه قال: سورة من كتاب الله تعالى يراها الناس قصيرة وأراها طويلة عظيمة طويلة بحتاً لله تعالى أي خالصة له تعالى ليس لها خلط فأيكّم قراها فلا يجتمعن إليها شيئاً استقلالاً لها فإنها مجربة.

وأخرج الديلمي عن البراء بن عازب رضي الله عنه مرفوعاً: من قرأ قل هو الله أحد مائة مرة بعد صلاة الغداة قبل أن يكلم أحداً رفع ذلك اليوم له عمل خمسين صديقاً. وأخرج الطبراني والبيهقي عن أبي هريرة رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال: «من قرأ قل هو الله أحد بعد صلاة الصبح اثني عشر مرة فكأنما قرأ القرآن وكان أفضل الزمن إذا اتقى». وأخرج البزار وغيره عن أنس رضي الله تعالى عنه عن النبي ﷺ قال: من قرأ قل هو الله أحد مائتي مرة غفر الله له ذنوب مائتي سنة. وأخرج أبو الشيخ عن ابن عمر رضي الله تعالى عنهما عن النبي ﷺ قال: «من قرأ قل هو الله أحد عشية عرفة ألف مرة أعطاه الله تعالى ما سأل». وأخرج ابن النجار عن أنس رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «جاءني جبريل عليه السلام في أحسن صورة ضاحكاً مستبشراً فقال يا محمد العلي الأعلى يُقرئك السلام: ويقول إن لكل شيء نسباً ونسبتي قل هو الله أحد فمن أتاني من أمتك قارئاً لقل هو الله أحد ألف مرة من دهره ألزمه لوائي وإقامة عرشي وشفعته في سبعين ممن وجبت عقوبتهم، ولولا أنني آليت على نفسي كل نفس ذائقة الموت لما قبضت روحه».

وأخرج ابن النجار عن علي رضي الله تعالى عنه عن رسول الله ﷺ قال: «من أراد سفرأ فأخذ بعضاضتي منزله فقرأ إحدى عشرة مرة قل هو الله أحد كان الله له حارساً حتى يرجع». وأخرج ابن عدي والبيهقي عن أنس رضي الله تعالى عنه أن النبي ﷺ قال: «من قرأ قل هو الله أحد على طهارة مائة مرة كطهارة الصلاة يبدأ بفاتحة الكتاب كتب الله له بكل حرف عشر حسنات ومحا عنه عشر سيئات ورفع له عشر درجات وبنى له مائة قصر في الجنة وكأنما قرأ القرآن ثلاثاً وثلاثين مرة وهي براءة من الشرك ومحضرة للملائكة ومنفرة للشياطين ولها دوي حول المرش تذكر بصاحبها حتى ينظر

ذنباً فاغفره لي فقال ربه: علم عبدي أن له رباً يغفر الذنب ويأخذ به غفر ب لعبدي ثم مكث ما شاء الله ثم أصاب ذنباً فقال رب: أذنبت ذنباً آخر فاغفر لي فقال: علم عبدي أن له رباً يغفر الذنب ويأخذ به غفرت لعبدي ثم مكث ما شاء الله ثم أصاب ذنباً فقال يا رب: أذنبت آخر فاغفر لي فقال: علم عبدي أن له رباً يغفر الذنب ويأخذ به غفرت لعبدي ثلاثة فليعمل ما شاء خ م س طوبى لمن وجد في صحيفته استغفاراً كثيراً ق

اللَّهُ تعالى إليه وإذا نظر إليه لم يعذبه أبداً». وأخرج أبو يعلى وأبو نعيم والحسن بن سفيان عن جابر بن عبد الله رضي الله تعالى عنهما قال: قال رسول الله ﷺ: «ثلاث من جاء بهن مع الإيمان دخل من أي أبواب الجنة شاء وزوج من الحور العين حيث شاء من عفا عن قائله بوادي ديناً خفياً وقرأ في دبر كل صلاة مكتوبة عشر مرات قل هو الله أحد» فقال أبو بكر رضي الله تعالى عنه: أو إحداهن يا رسول الله قال: أو إحداهن.

وأخرج أبو الشيخ وأبو أحمد السمرقندي عن أنس رضي الله تعالى عنه قال: أتت يهود خيبر إلى النبي عليه الصلاة والسلام فقالوا: يا أبا القاسم خلق الله تعالى الملائكة من نور الحجاب وآدم من حمأ سنون وإبليس من لهب النار والسماء من دخان والأرض من زبد الماء فأخبرنا عن ربك فلم يجبههم النبي ﷺ فأنه جبريل بهذه السورة: قل هو الله أحد: ليس له عروق تشعب، الله الصمد: ليس بالأجوف لا يأكل ولا يشرب، لم يلد ولم يولد ولم يكن له كفواً أحد: ليس من خلقه شيء يعدل مكانه يمسك السموات والأرض أن تزولا هذه السورة ليس فيها ذكر الجنة ولا نار ولا دنيا ولا آخرة ولا حلال ولا حرام انتسب الله بها فهي له خالصة من قرأها ثلاث مرات عدل بقراءة اللوح كله ومن قرأها مائة مرة لم يفضلها أحد من أهل الدنيا يومئذ إلا من زاد على ما قال: ومن قرأها مائتي مرة أسكن من الفردوس مسكناً يرضاه ومن قرأها حين يدخل منزله ثلاث مرات نفت عنه الفقر ونفعت الجار. وأخرج ابن النجار عن أنس رضي الله تعالى عنه قال: قال النبي ﷺ: «من صلى بعد المغرب ركعتين قبل أن ينطق مع أحد يقرأ في الأولى بالحمد لله، وقل يا أيها الكافرون وفي الركعة الثانية بالحمد لله وقل هو الله أحد خرج من ذنوبه كما تخرج الحية من سلخها». وأخرج البيهقي عن ابن عباس رضي الله عنهما قال: من صلى ركعتين فقرأ فيهما قل هو الله أحد ثلاثين مرة بني له ألف قصر في الجنة من ذهب ومن قرأها في غير صلاة بني له مائة قصر في الجنة ومن قرأها إذا دخل إلى أهله أصاب أهله وجيرانه منها خير. وأخرج ابن الضريس عن أنس رضي الله تعالى عنه عن النبي أنه قال: «من صلى ركعتين بعد العشاء الآخرة يقرأ في كل ركعة بفاتحة الكتاب وعشرين مرة قل هو الله أحد بني الله له قصرين في الجنة يترأهما أهل الجنة».

وأخرج سعيد بن منصور وابن الضريس عن ابن عباس رضي الله عنهما قال: من قرأ قل هو الله أحد مائتي مرة في أربع ركعات في كل ركعة خمسين مرة غفر الله له ذنوب مائة سنة خمسين مستقبلة وخمسين مستأخرين. كذا نقل من الدر المنثور للإمام السيوطي رضي الله عنه. وبإسناده إلى ابن عباس رضي الله عنهما قال: قال رسول الله ﷺ: «من كان له عند الله حاجة فليقم ويتوضأ وضوءاً جديداً ثم يقوم في موضع لا يراه أحد فليصل أربع ركعات بتسليمة واحدة يقرأ في أول ركعة الحمد لله مرة وقل هو الله أحد عشر مرات وفي الركعة الثانية الحمد لله مرة وقل هو الله أحد أربعين مرة فإذا فرغ من الصلاة قبل أن يتكلم بكلام الآدميين يقرأ قل هو الله أحد خمسين مرة ويصلي على النبي ﷺ خمسين مرة ويستغفر خمسين مرة ويقول لا حول ولا قوة إلا بالله العلي العظيم خمسين مرة ثم يسأل الله تعالى حاجته فإن كان عليه دين قضاه الله تعالى وإن كان غربياً رده عن غربته وإن كان عليه من الذنوب ما قد بلغ عنان السماء ثم استغفر ربه يغفر الله له فإن يكن له ولد فيسأل الله أن يرزقه وإن

وتقدم حديث الذي شكى إلى رسول الله ﷺ ذنوب لسانه فقال: أين أنت من الاستغفار مصري وكيفية الاستغفار استغفر الله استغفر الله موم من قال: استغفر الله الذي لا إله إلا هو الحي القيوم وأتوب إليه غفر له وإن كان فرماً الزحف دت ثلاث مرات موط خمس مرات غفر له وإن كان عليه مثل زبد البحر مص وإن كنا لنعد لرسول الله ﷺ في المجلس الواحد رب اغفر لي وتب علي إنك أنت التواب الرحيم د حب مائة مرة

دعاء أجاب تعالى دعاءه». كذا في مناقب النسفي. وروي عن النبي ﷺ قال: «إن لكل شيء نوراً ونور القرآن قل هو الله أحد». كذا في شيخ زاده.

وروى سلمان الفارسي رضي الله عنه عن النبي ﷺ أنه قال: «من قرأ آية الكرسي سهل الله عليه سكرات الموت وما مرت الملائكة ببيت فيه آية الكرسي إلا صفوا ولا مروا بقل هو الله أحد إلا سجدوا ولا مروا بآخر سورة الحشر إلا جثوا على ركبهم». كذا في شمس المعارف. وفي فضائل هذه السورة الجليلة وجوه:

الأول: اشتهر في الأحاديث أن قراءة هذه السورة تعدل قراءة ثلث القرآن ولعل المعنى فيه أن المقصود الأشرف من جميع الشرائع والعبادات معرفة ذاته وصفاته ومعرفة أفعاله، وهذه السورة مشتملة على معرفة الذات فكانت هذه السورة معادلة لثلث القرآن، وأما سورة قل يا أيها الكافرون فمعادلة لربع القرآن أما الفعل أو الترك وكل واحد منهما أما في أفعال القلوب أو في أفعال الجوارح فالأفعال أربعة وسورة قل يا أيها الكافرون لبيان ما ينبغي تركه في أفعال القلوب فكانت في الحقيقة مشتملة على ربع القرآن. ومن هذا السبب اشتركت السورتان أعني قل يا أيها الكافرون وقل هو الله أحد في بعض الأسماء فهما المقشقتان والبراءتان من حيث إن كل واحد تفيد براءة القلوب عما سوى الله إلا أن قل يا أيها الكافرون يفيد بلفظه البراءة عما سوى الله تعالى ويلازمه الاشتغال بالله تعالى وقل هو الله أحد يفيد بلفظه الاشتغال بالله تعالى ويلازمه الإعراض عن غير الله أو من حيث أن قل يا أيها الكافرون يفيد براءة القلب عن سائر المعبودين وقل هو الله أحد يفيد براءة المعبود عن كل ما يليق به.

الوجه الثاني: أن ليلة القدر لكونها صدقاً للقرآن كانت خيراً من ألف شهر فالقرآن كله صدق والدليل هو قوله تعالى: ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ [الإخلاص: ١] فلا جرم حصلت لها هذه الفضيلة.

الوجه الثاني: وهو أن الدلائل العقلية دلت على أن أعظم درجات العبد أن يكون قلبه مستنيراً بنور جلال الله وكبريائه وذلك إنما يحصل من هذه السورة فكانت أعظم سورة فإن قلت: فصفات الله تعالى المذكورة في سائر السور قلنا لكن هذه السورة لها خاصية وهي أنها لصغرها في الصورة تبقى محفوظة في القلوب معلومة للعقول يكون ذكر جلال الله تعالى حاضراً أبداً بهذه فلذلك امتازت عن سائر السور بهذه الفضائل. كذا في التفسير.

فصل

الأحاديث الصحيحة الواردة في فضائل

مداومة قراءة سورة الإخلاص ليلاً ونهاراً

قال رجل: يا رسول الله إني كثير الذنوب فدلني على ما أتقرب به إلى الله تعالى؟ فقال ﷺ: «عليك بكثرة قراءة قل هو الله أحد فإنها تقربك من الله تعالى» وعن عائشة رضي الله عنها أن رسول الله ﷺ بعث سرية وأمر أميراً عليهم رجلاً يقال له كلثوم بن هند وكان الرجل يصلي بهم ويقرأ قل هو الله أحد بعد الفاتحة ولا يعود إلى غيره فلما رجعوا ذكروا ذلك لرسول الله ﷺ فقال عليه الصلاة

عنه حب وما أحسن قول الربيع ابن خيثم رضي الله تعالى عنه: لا يقل أحدكم استغفر الله وأتوب إليه فيكون ذنباً وكذا بل يقول: اللهم اغفر لي وتب علي وليس كما فعل بعض أئمتنا أن الاستغفار على هذا الوجه يكون كذباً بل هو ذنب فإنه إذا استغفر عن قلب لاه ولا يستحضر طلب المغفرة ولا يلجأ إلى الله بقلبه فإن ذلك ذنب عقابه الحرمان وهذا كقول رابعة: استغفارنا يحتاج إلى استغفار كثير وأما إذا قال: أتوب إلى الله ولم

والسلام: «سلوه لأي شيء يصنع ذلك» فسألوه فقال: لأنها صفة الرحمن فأنا أحب أن أقرأها فقال عليه الصلاة والسلام: «أخبروه بأن الله يحب». كذا في الدر النظيم. وفي رواية تفسير الحنفي مثل ذلك فقال الرجل: حبيب إلي هذه السورة فقال عليه الصلاة والسلام: «إن الله أحبك لحبك قل هو الله أحد». وبالسند المتصل إلى أنس رضي الله عنه قال: قال رجل لرسول الله ﷺ إني أحب سورة قل هو الله أحد قال: «حبك إياها أدخلك الجنة». كذا في المعالم. وروي عن أنس رضي الله عنه قال: كان رجل يقرأ في جميع صلواته قل هو الله أحد فقال: يا رسول الله إني أحبها فقال: «حبك إياها أدخلك الجنة». وكذا روي عن أنس رضي الله عنه قال: كنا في تبوك فطلعت الشمس وما لها شعاع وضياء وما رأيناها على تلك الحالة قبل ذلك قط فعجب كلنا فنزل جبريل عليه السلام وقال: أمرت أن ينزل من الملائكة سبعون ألفاً فيصلي على معاوية بن معاوية فهل لك أن تصلي عليه ثم ضرب بجناحه إلى الأرض فزالت الجبال وصار الرسول كأنه مشرف عليه فصلى هو وأصحابه عليه قال: بم بلغ ما بلغ؟ فقال جبريل عليه السلام كان يحب سورة الإخلاص.

وروي أن جبريل عليه السلام كان مع النبي ﷺ إذ أقبل أبو ذر الغفاري عليه رحمة الباري فقال جبريل عليه السلام: هذا أبو ذر قد أقبل فقال عليه الصلاة والسلام: أوتعرفونه؟ قال: هو أشهر عندنا منه عندكم فقال عليه الصلاة والسلام: بماذا نال هذه الفضيلة قال: بصيته في نفسه وكثرة قراءته قل هو الله أحد، وروي أنه عليه الصلاة والسلام دخل المسجد فسمع رجلاً يدعو ويقول: أسألك يا الله يا أحد يا صمد من لم يلد ولم يولد ولم يكن له كفواً أحد فقال عليه الصلاة والسلام: ثلاث مرات غفر لك. وروي عن سهيل بن سعد رضي الله عنه قال: جاء رجل إلى النبي عليه الصلاة والسلام وشكا إليه الفقر فقال: إذا دخلت بيتك فسلم إن كان فيه أحد وإن لم يكن فيه أحد فسلم على نفسك ثم سلم على النبي ﷺ وقرأ قل هو الله أحد مرة واحدة ففعل الرجل فزاد عليه رزقاً حتى أفاض على جيرانه. كذا في التفسير الكبير وغيره.

وروي عن ابن عباس رضي الله عنهما عن النبي ﷺ أنه قال: «لما أسري إلى السماء رأيت العرش على ثلاثمائة وستين ألف ركن من الركن إلى الركن ثلاثمائة ألف وتحت كل ركن اثنا عشر ألفاً صناعاً من المشرق إلى المغرب وفي كل صحراء ثمانون ألفاً من الملائكة يقرأون قل هو الله أحد فإذا فرغوا من القراءة يقولون: يا ربنا يا سيدنا قد وهبنا ثواب هذه القراءة لمن قرأ قل هو الله أحد من الرجال والنساء فتعجبوا من ذلك» فقال ﷺ: أتعجبون يا أصحابي قالوا: نعم يا رسول الله فقال: «والذي نفسي بيده إن قل هو الله أحد مكتوبة على جناح جبريل عليه السلام، الله الصمد: مكتوبة على جناح ميكائيل عليه السلام. ولم يلد ولم يولد: مكتوبة على جناح إسرافيل عليه السلام. ولم يكن له كفواً أحد. مكتوبة على جناح عزرائيل عليه السلام فمن قرأ قل هو الله أحد أعطاه الله ثواب جبريل وميكائيل وإسرافيل وعزرائيل عليهم السلام» فتعجبوا كذلك فقال عليه الصلاة والسلام: أتعجبون يا أصحابي قالوا: نعم يا رسول الله قال: «والذي نفسي بيده إن قل هو الله أحد مكتوبة في التوراة الصمد مكتوبة في الزبور لم يلد ولم يولد مكتوبة في الإنجيل ولم يكن له كفواً أحد مكتوبة في القرآن فمن قرأ قل هو الله أحد أعطاه الله ثواب من قرأ التوراة والإنجيل والزبور والقرآن العظيم»

يتب فلا شك إنه كذب وأما الدعاء بالمغفرة والتوبة فإنه وإن كان غافلاً فقد يصادف وقتاً فيقبل دعاؤه فمن أكثر طرق الباب يوشك أن يلج ويوضح ذلك إكثاره ﷺ في المجلس الواحد منه مائة مرة وقطعه لمن قال: اسغفر الله وأتوب إليه بالمغفرة وإن كان قد فر من الزحف مرة أو ثلاث مرات فيها قد كشف لك العطاء فاختر لنفسك ما يحلو. وفي كتاب الزهد عن لقمان عود لسانك اللهم اغفر لي فإن لله ساعات لا يرد فيها سائلاً.

فتعجبوا كذلك فقال عليه الصلاة والسلام: يا أصحابي قالوا: نعم فقال: «والذي نفسي بيده إن قل هو الله أحد مكتوبة على جبهة أبي بكر الصديق. الله الصمد: مكتوبة على جبهة عمر الفاروق. لم يلد ولم يولد. مكتوبة على جبهة عثمان ذي النورين ولم يكن له كفواً أحد: مكتوبة على جبهة علي المرتضى رضوان الله عليهم أجمعين. فمن قرأ قل هو الله أحد أعطاه الله تعالى ثواب أبي بكر وعمر وعثمان وعلي رضي الله عنهم أجمعين». كذا في حياة القلوب.

وأخرج مسلم عن أبي الدرداء رضي الله عنه عن النبي ﷺ أنه قال: «إن الله جزأ القرآن بتشديد الزاي المعجمة بمعنى قسمه ثلاثة أجزاء فجعل قل هو الله أحد جزءاً من أجزاء القرآن وجه كونه جزءاً يجوز أن يكون باعتبار الثواب يعني أن الله تعالى يعطي قارئ هذه السورة ثواب قراءة ثلث القرآن من غير تضعيف أجر». كذا ذكره النووي وقيل: إن القرآن على ثلاثة أنحاء قصص وأحكام وصفات الله وقل هو الله أحد، أحد هذه الثلاثة وهو صفات الله تعالى. كذا ذكره ابن مالك في شرح المشارق. وروي عن أنس رضي الله عنه قال: كنا مع رسول الله ﷺ بتبوك فطلعت الشمس بضياء وشعاع ونور لم نرها طلعت فيما مضى مثلها ولما كان بينه وبين المدينة مسيرة شهر فطلعت الشمس يوماً مغيرة على هيئتها الأصلية فنزل جبريل عليه السلام فقال له النبي ﷺ: «يا جبريل ما لي أرى الشمس مغيرة» فقال جبريل عليه السلام: يا رسول الله لكثرة أجنحة الملائكة وكان ذلك لأن معاوية الليثي مات بالمدينة اليوم فبعث الله سبعين ألف ملك يصلون عليه قيل: فيم ذلك فقال جبريل عليه السلام: بكثرة قراءة قل هو الله أحد بالليل والنهار وفي ممشاه وقيامه وقعوده وجائياً وذاهياً وعلى كل حال فقال جبريل: يا رسول الله أتحب أن أقبض لك الأرض فتصلي عليه قال: نعم ففُضرب بجناحه فلم يبق شجرة ولا أكمة إلا تضرعت أي انهضت ورفع له سريره حتى نظر إليه وخلفه صفان من الملائكة كل صف سبعون ألف ملك فصلى عليه ثم رجع إلى تبوك. كذا في التفسير الكبير.

وأخرج البيهقي عن أبي أمامة الباهلي رضي الله عنه قال: أتى رسول الله ﷺ جبريل عليه السلام وهو بتبوك فقال: يا محمد إشهد جنازة معاوية بن معاوية المزني فخرج رسول الله ﷺ ونزل جبريل عليه السلام في سبعين ألفاً من الملائكة فوضع جناحه الأيمن على الجبال فتواضعت ووضع جناحه الأيسر على الأرضين فارتفعت حتى نظر عليه الصلاة والسلام إلى مكة والمدينة شرفها الله إلى دار القيامة فصلى عليه رسول الله ﷺ وجبريل والملائكة عليهم السلام فلما فرغ عليه الصلاة والسلام قال يا جبريل: بم بلغ معاوية هذه المنزلة قال: بقراءة قل هو الله أحد قائماً وراكباً وماشياً. هكذا رواه البيهقي في الدلائل. وأخرج الطبراني أنه نزل جبريل عليه السلام بتبوك فقال يا رسول الله: إن

فضل القرآن العظيم وسور منه وآيات

اقرأوا القرآن فإنه يأتي يوم القيامة شفيعاً لأصحابه م. يقول الله سبحانه وتعالى: من شغله القرآن عن ذكرى ومسألتي أعطيته أفضل ما أعطي السائلين وفصل كلام الله على سائر الكلام كفضل الله تعالى على خلقه ت م ي تعلموا القرآن واقروه فإن مثل القرآن لمن تعلمه فقرأه وقام به كمثل جراب مليء سكاً يفوح ريحه في كل مكان ومثل من يتعلمه فيرقد وهو في جوفه مثل جراب أو كئى على مسك ت س ق حب ومن قرأ حرفاً من كتاب الله فله حسنة والحسنة بعشر أمثالها لا أقول ألم حرف بل ألف حرف ولام حرف وميم حرف ت لا حسد إلا في اثنين رجل آتاه الله القرآن فهو يقوم به آناء الليل وآناء النهار ورجل آتاه الله مالا فهو ينفقه آناء الليل وآناء النهار خ م يقال لصاحب القرآن: اقرأ وارتق ورتل كما كنت ترتل في الدنيا فإن منزلتك عند آخر آية تقرأ د ت الذي يقرأ القرآن وهو ماهر به مع السفرة الكرام البررة والذي يقرأ ويتعتق فيه وهو شاق عليه له

معاوية بن معاوية المزني رضي الله تعالى عنه مات في المدينة أتعب أن أطوي لك الأرض فتصلي عليه قال: نعم فضرب بجناحه على الأرض فرفع له سريرته وصلى عليه وخلفه صفان من الملائكة كل صف سبعون ألف ملك ثم رجع فقال عليه الصلاة والسلام: بم أدرك هذا قال: بحبه قل هو الله أحد وقراءته إياها جانياً وذاهباً وقائماً وقاعداً على كل حال. كذا في روح البيان وأخرج الطبراني وأبو نعيم عن رسول الله ﷺ قال: «من قرأ قل هو الله أحد في مرضه الذي يموت فيه لم يفتن في قبره وأمن ضغطة القبر وحملته الملائكة بأكفها حتى تجيزه من الصراط إلى الجنة». كذا في الإتيان.

وفي التذكرة للقرطبي أن رسول الله ﷺ قال: «من قرأ قل هو الله أحد في مرضه الذي يموت فيه لم يفتن في قبره وأمن من ضغطته وحملته الملائكة يوم القيامة بأجنحتها حتى تجيزه من الصراط إلى الجنة». كذا في الفوائد. قال ﷺ: «إن من قرأ قل هو الله أحد ثلاث مرات في مرضه الذي توفي فيه مات شهيداً وعده العلماء في الذين ماتوا شهداء وهم يسألون في قبورهم ولو لم يقرب موته بل طال مرضه بعد قراءتها» وروي عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «من نسي أن يسمي أول طعامه فليقرأ قل هو الله أحد إذا فرغ فسمع النبي ﷺ رجلاً يقرأها حتى ختمها فقال غفر الله لهذا». وروي عن النبي ﷺ أنه قال: «من أراد أن يؤدي دينه ويشتري نفسه من النار فليعط ١٢ ألف درهم فقيل يا رسول الله ومن لم يكن له الدراهم فكيف ذاك قال فليقرأ ١٢ ألف مرة قل هو الله أحد». كذا في تفسير الحنفي. وروي أن من قرأ قل هو الله أحد مع التسمية فإن الله تعالى يغفر لقارئها ذنوب خمسين سنة. وروي أن الله تعالى يغفر لكل آية منها ذنوب خمسين سنة.

فصل

في أقوال أهل الخواص في ظهور التجليات والأسرار بقراءة سورة الإخلاص

إنه كان عليه الصلاة والسلام يقرأ سورة الإخلاص مع المعوذتين وينفض على يديه ويمسح بهما على جسده عند النوم إذا كان وجعاً ويأمر بذلك. فائدة جلية وخواص عجيبة وأسرار غريبة! قراءة سورة الإخلاص ألفاً وواحدة في مجلس واحد بيسملة واحدة في أولها فقط دون غيرها وأن لا يفصل بكلام الدنيا في أثناء القراءة هو الاسم الأعظم. كذا ذكره نصرت أفندي وقال بعض العلماء: من واطب على قراءتها نال كل خير وأمن من كل شر في الدنيا والآخرة ومن قرأها وهو جائع شبع أو عطشان روي انتهى. ويفتح لقارئ سورة الإخلاص على الدوام باب التجلي وعلامته أن يرى الحق يتجلى له في جميع الموجودات تجلي إبداع وإبداع واختراع وإن ما سواه يوحد بنوع الوجود فيه وقد كملت فيه السنة الموجودات فيوحد الله تعالى بحركته عدد من وحده وبسكونه عدد من لم يوحد وإن كانت الحقائق كلها لله تعالى يقولون: وإن من شيء ألا يسبح بحمده فهذا يوحد الله تعالى بجهر من وحده وسر من لم يوحد فهو قطب التوحيد وباطن التفريد ولطيفة التجريد فهو لاء شاهداً تجلي الحق تعالى في إظهار التوحيد بكل لسان وبكل لغة. وقال بعضهم: حقيقة ذكر سورة الإخلاص وجود

أجران خم الفاتحة أعظم سورة من القرآن هي السبع المثاني والقرآن العظيم خم م س ق أعطيت فاتحة الكتاب من تحت العرش مس بينما جبيل قاعد عند النبي ﷺ سمع نقيضاً من فوقه فرفع رأسه فقال: هذا ملك نزل إلى الأرض لم ينزل قط إلا اليوم فسلم وقال: أبشر بنورين أوتيتهما لم يؤتيتهما نبي قبلك فاتحة الكتاب وخواتيم سورة البقرة لن تقرأ بحرف منهما ألا أعطيتهم م س البقرة أن الشيطان يفر من البيت الذي يقرأ فيه البقرة

الخلاص والثبوت عند القصاص الذي يقرأ القرآن ثلاثة أنفاس قال الله تعالى: ﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ﴾ [آل عمران: ١٨] فهذه حقيقة التجلي في الإخلاص. كذا في هداية الواصلين للشيخ البوني رحمه الله تعالى.

وقال: الشيخ أو الروحاني يأتي في يوم أو يقظة ففي اليقظة بحسب استعداد المريد فبعض الروحاني يأتي نوراً محضاً وبعضهم يأتي مثل البرق الخاطف وبعضهم يأتي كبرق نور المرأة وبعضهم يتشكل من ذلك صورة كأنها ضوء القمر على صور شتى ومن ذلك ما يرى طيور خضر وبيضاء وجوههم كوجوه الآدمي وهم يخاطبون باختلاف اللغات وبعضهم يأتي بالشراب ويعطي المريد إذا شرب المريد منه يرفع الحجاب عنه وله الانكشاف التام وخوارق العادات ولكن ذلك الشراب يحرق المرئد فعلياً بكثرة الصلاة على النبي ﷺ لدفع حرارته وذلك الشراب يقع كثيراً على مداوم سورة الإخلاص كل يوم ألف مرة أو بالزيادة. كذا في أسرار الرياضات. وروي عن النبي ﷺ أنه قال: «إن الله تعالى اختص لخواص عباده شرباً فإذا شربوا سكروا وإذا سكروا طابوا وإذا طابوا طاشوا وإذا طاشوا طاروا وإذا طاروا بلغوا وإذا بلغوا وصلوا وإذا وصلوا اتصلوا وإذا اتصلوا انفصلوا ففنا وإذا ففنا بقوا وإذا بقوا صاروا ملوكاً وهم في مقعد صدق عند مليك مقتدر».

وفي حديث آخر عنه ﷺ أنه قال: «إن لله تعالى شرباً أخره لأهل معرفته فإذا شربوا طربوا وإذا طربوا قاموا وإذا قاموا عاموا وإذا عاموا طاشوا وإذا طاشوا عاشوا وإذا عاشوا طاروا وإذا طاروا طلبوا وإذا طلبوا وجدوا وإذا وجدوا نزلوا وإذا نزلوا خلصوا وإذا خلصوا وصلوا وإذا وصلوا اتصلوا وإذا اتصلوا غابوا وإذا غابوا فقدوا وإذا فقدوا ففنا وإذا ففنا بقوا وإذا بقوا لا فرق بيني وبينهم». كذا في وسيلة الإجابة لإسحاق الكرمانلي قدس الله تعالى سره وحكي أن والي البصرة رأى في المنام ثابتاً البناي رحمه الله تعالى كأنه يطير مع الملائكة فقال له: بأي شيء وجدت هذه المنزلة الشيفة فقال: بالصبر والشكر وكثرة قراءة قل هو الله أحد.

فصل

الخواص في كتابة سورة الإخلاص

من كان له أمر مهم عسر عليه تحصيله أو دفعه وكتب سورة الإخلاص مع البسملة ألف مرة سارع الله له بقضاء حوائجه وهي من المجربات ومن كتبها معاً بعدد المرسلين أدرك غرضه ومراده وحفظ من عدوه وحساده وللمحبة ناله ولا شك فيه ومن كتبها مع البسملة سبع مرات على كأس من الطين ويشربها المريض بأي مرض كان شفاء الله تعالى إن لم يحضره الأجل وإن كان الكاتب من الأبرار فهو حسن ممدوح. كذا في خواص القرآن: هذا الوفق الخمس خالي الوسطة الجلالية وجوده كبريت أحمر يحصل من كل ضلع ست وستون عدداً وهو محتوي على ثلاثمائة وثلاثين مرة سورة الإخلاص ومن كتبه وحمله أعطاه الله المهابة والقوة والنصرة والفتوحات من الغيب والنطق من الغرائب والأسرار والثبات على الإخلاص وغيرها من الفوائد والمنافع التي لا

م ت س اقرواها فإن أخذها بركة وتركها حسره ولا يستطيعها البطلة م لكل شيء سنم وسانم القرآن البقرة ب س حب من قرأها ليلاً لم يدخل الشيطان بيته ثلاث ليال ومن قرأها نهاراً لم يدخل الشيطان بيته ثلاثة أيام حب أعطيت البقرة من الذكر الأول. اقروا الزهراوين البقرة وآل عمران فإنهما تأتيان يوم القيامة كليهما غماتان أو كليهما غيبتان كأنهما فرقان من طير صواف تحاجان عن أصحابهما م. آية الكرسي هي أعظم آية

تعد ولا تحصي وعلى الأمن والعافية دائماً من البلاء والفتن ومن كتبه ويشربه المريض سبعة أيام
شفاه الله تعالى إن لم يحضر أجله .

قوله	قوله	قوله	قوله	قوله	قوله
١١٠٢٢	١٥٠٣٠	٣٠٠٦٠	٣٠٠٦٠	٧٠١٤	وبالح
		١٢٠٢٤			أنزل
٤٠٠٨	٨٠١٦	تدعطيائيل	١٦٠٣٢	٢٦٠٥٢	وبالح
١٧٠٣٤	٢٧٠٥٤	محمد	٩٠١٨	١٢٠٢٦	أنزل
١٧٠٣٦	٥٠١٠	١٤-٢٨	٢٨٠٥٦	١٠٠٢	وبالح
٢٩٠٥٨	٢٠٠٤	٦٠١٢	١٠٠٢٠	١٩٠٣٨	أنزل

في كتاب الله م د هي سيده آي القرآن ت حب مس لا تضعها على ما ولا ولد فيقربك شيطان حب . الآيتين ﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا﴾ [البقرة: ٢٨٥] آخر البقرة لا تقرأ ثلاث ليال فيقربها شيطان ت س ب مس إن الله ختم البقرة بآيتين أعطانيهما من كنزه الذي تحت عرشه فتعلموهن وعلموهن نساءكم وأبناءكم فإنها صلاة وقرآن ودعاء مس الأنعام لما نزلت سبح رسول الله ﷺ ثم قال : « لقد شيع هذه السورة من الملائكة ما سدوا الآفاق » مس

YÂ-SÎN SÛRESİ

Yâ-sîn sûresinin faziletleri hakkında vârid olan sahih hadisler ve yâ-sîn sûresinin hususiyetlerinin beyanı:

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Şüphesiz ki Allahü Teâlâ, gökleri ve yeri yaratmadan bin sene önce Tâ-Hâ ve Yâ-Sîn sûrelerini okumuştur. Melekler Kur'ân'ı (bu sûreleri) dinleyince şöyle demişlerdi; kendilerine bu sûreler inen ümmete müjdeler olsun!. Bu sûreleri içerisinde taşıyanlara müjdeler olsun!. Bu sûreleri okuyan dillere de müjdeler olsun!." El-Mesâbih'de de böyledir.

Ma'kıl bin Yesâr rivayet etti. Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Yâ-Sîn sûresi Kur'ân'ın kalbidir. Âhiret diyarını arzu ederek onu okuyan herhangi bir kimse mutlaka bağışlanır. O halde bu sûreyi ölüleriniz üzerine okuyunuz."

Tirmizî; Hz. Enes'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Şüphesiz ki her şey için bir kalb vardır. Kur'ân'ın kalbi de Yâ-Sîn sûresidir. Kim de Yâ-Sîn sûresini okursa, Allah o kimseye bu sûreyi okuduğu için on defa Kur'ân'ı okuyanın sevâbını yazar."

Taberânî; Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her kim Allah'ın rızasını kazanmak için geceleyin Yâ-Sîn sûresini okursa, o kimsenin günahları bağışlanır. O halde bu sûreyi ölüleriniz üzerine okuyunuz." Aynı şekilde Ma'kıl bin Yesâr'dan (r.a.) rivayet edilmiştir.

Taberânî; rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim, her gece Yâ-Sîn sûresini okumaya devam eder sonra da (bu hal üzereyken) ölürse, şehîd olarak ölür." El-İtkân'da da böyledir.

Buhârî; Edeb bahsinde, İbni Ömer'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim geceleyin Yâ-Sîn sûresini okursa, bağışlanmış olarak sabahlar." Câmius-Sağîr'de de böyledir.

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Şüphesiz ki her şey için bir kalb vardır. Kur'ân'ın kalbi de Yâ-Sîn sûresidir. Kim de Yâ-Sîn sûresini Allâh'ın rızasını murad ederek okursa bağışlanır ve ona ecirden yirmi iki defa Kur'ân'ı okumuş gibi sevâb verilir, herhangi bir mü'mine ölüm meleği indiğinde (geldiğinde) onun yanında Yâ-Sîn sûresi okunursa, her bir harfe karşılık on melek iner ki; onun önünde saf halinde ayakta dururlar, (öldüğünde) namazını kırlarlar, onun için istiğfarda bulunurlar, yıkanmasına şahid olurlar ve cenâzesini takip ederler,

باب الأحاديث الصحيحة الواردة في فضائل سورة يس وبيان خواصها

قال الرسول ﷺ: «إن الله تعالى قرأ طه ويس قبل أن يخلق السموات والأرض بألف عام فلما سمعت الملائكة القرآن قالت طوبى لأمة ينزل هذا عليها وطوبى لأجواف تحمل هذا وطوبى لألسنة تتكلم بهذا». كذا في المصابيح. ومن حديث معقل بن يسار عن الرسول ﷺ أنه قال: «سورة يس قلب القرآن لا يقرؤها أحد يريد الدار الآخرة إلا غفر له إقرارها على موتاكم». وأخرج الترمذي من حديث أنس عن النبي ﷺ قال: «إن لكل شيء قلباً وقلب القرآن يس ومن قرأ يس كتب الله له بقراءتها قراءة القرآن عشر مرات». وأخرج الطبراني من حديث أبي هريرة عن النبي ﷺ أنه قال: «من قرأ يس في ليلة ابتغاء وجه الله غفر له من ذنبه فأقرؤها على موتاكم» وكذا عن معقل بن يسار. وأخرج الطبراني من حديث عن النبي ﷺ أنه قال: «من داوم على يس كل ليلة ثم مات مات شهيداً». كذا في الإتيقان.

وأخرج البخاري في الأدب عن ابن عمر عن النبي ﷺ أنه قال: «من قرأ سورة يس في ليلة أصبح مغفوراً له». كذا في الجامع الصغير قال ﷺ: «إن لكل شيء قلباً وقلب القرآن يس من قرأها يريد وجه الله غفر له وأعطى من الأجر كأنما قرأ القرآن ٢٢ مرة وأيما مسلم قرئ عنده إذا نزل به ملك الموت يس نزل بكل حرف عشرة أملاك يقومون بين يديه صفوفاً يصلون عليه ويستغفرون له ويشهدون غسله ويتبعون جنازته ويصلون عليه ويشهدون دفنه وأيما مسلم قرأ يس وهو في سكراته لم يقبض ملك الموت روحه حتى يجيئه رضوان بشربة من الجنة يشربها وهو على فراشه ويقبض روحه وهو ريان ويمكث في قبره وهو ريان ولا يحتاج إلى حوض من حياض الأنبياء حتى يدخل الجنة وهو ريان». وفي الحديث أن في القرآن لسورة تشفع لقارئها ويغفر لسامعها تدعى المعمة قيل يا رسول الله وما المعمة قال: نعم صاحبها بخير الدارين وتدفع عنه أهويل الآخرة وتدعى الدافعة والقاضية قيل يا رسول الله: وكيف ذلك قال: «تدفع عن صاحبها كل سوء وتُقضى له كل حاجة». وفي الحديث: من قرأها عدلت له عشرين حجة ومن سمعها كان له ثواب صدقة ألف دينار في سبيل الله ومن كتبها ثم شربها أدخلت جوفه ألف دواء وألف نور وألف بركة وألف رحمة ونزع منه كل داء وغل. وفي الحديث: من قرأ سورة يس في ليلة أصبح مغفوراً له وعن يحيى بن كثير قال: بلغنا أنه من قرأ يس حين يصبح لم يزل في فرح حتى يمسي ومن قرأها حين يمسي لم يزل في فرح حتى يصبح.

وفي الحديث اقرؤوا يس فإن فيها عشرين بركة ما قرأها جائع إلا شبع وما قرأها عار إلا اكتسى وما قرأها أعزب إلا تزوج وما قرأها خائف إلا أمن وما قرأها مسجون إلا فرج عنه وما قرأها مسافر إلا

الكهف من قرأها يوم الجمعة أضاء له من النور ما بين الجمعتين مس من قرأها ليلة الجمعة أضاء له من النور فيما بينه وبين البيت العتيق مومي ومن قرأها كما أنزلت كانت له نوراً من مقامه إلى مكة ومن قرأ بعشر آيات من آخرها فخرج الدجال لم يسلط عليه س مس من قرأ سورة الكهف كانت له نوراً يوم القيامة من مقامه إلى مكة ومن قرأ بعشر آيات من آخرها ثم خرج الدجال لم يضربه طس. من حفظ عشر آيات من أولها عصم من

أعين على سفره وما قرأها رجل ضلت له ضالة إلا وجدها وما قرئت عند ميت إلا خفف عنه وما قرأها عطشان إلا روي وما قرأها مريض إلا برئ. وفي الحديث: يس لما قرئت له وفي الحديث من دخل المقابر وقرأ سورة يس خفف عنهم يومئذ وكان له بعدد ما فيها حسنات. كذا في روح البيان. وروي بإسناد صحيح عن أبي بكر الصديق وابن عباس رضي الله تعالى عنهم من قرأ سورة يس إلى قوله تعالى: ﴿إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ﴾ [يس: ١٣] ودعا على أثرها أستجيب له وقد جرب ذلك. وقال ﷺ: «من قرأ سورة يس في ليل أو نهار لم يدركه يومئذ ذنب». كذا في شمس المعارف. نقل ابن حبيب حديثاً عن النبي ﷺ قال: «إن في القرآن لسورة تدعى العزيزة عند الله يدعى صاحبها الشريف عند الله يشفع قارئها يوم القيامة» في أكثر من ربيعة ومضر وهي يس. وقال ﷺ: «تهرب مردة الشياطين من سورة يس وآخر الحشر والمعوذتين». وقال ﷺ: «أن في القرآن سورة يشفع قارئها ويغفر لمستمعها ألا وهي يس».

وعن الحسن رضي الله عنه عن النبي ﷺ: «من قرأ سورة يس وحم الدخان في ليلة جميعاً إيماناً واحتساباً غفر له ما تقدم من ذنبه» وعنه ﷺ: «من قرأها في ليل أو نهار لم يدركه يومئذ ذنب» وعنه ﷺ أنه قال: «الحمد لله الذي أكرمني وأكرم أمتي بسورة يس وآية الكرسي وقل هو الله أحد» وعنه ﷺ أنه قال: «من صلى في ليلة الجمعة ركعتين يقرأ في أول ركعة يس وفي الثانية تبارك الذي بيده الملك أعطي بكل حرف نوراً يسعى بين يديه ويأخذ كتابه بيمينه وتكتب له براءة من النار ويشفع في سبعين من أهل بيته ألا ومن شك فيه كان منافقاً». كذا في الدر النظيم. وأخرج ابن الضريس عن سعيد بن جبير أنه قرأ على رجل مجنون يس فبرئ. وأخرج المحاملي في معاليه عن عبد الله بن الزبير رضي الله عنهما قال: قال ﷺ: «من جعل يس أمام حاجته قضيت له» وله شاهد مرسل عند الدارمي. كذا في الإتيقان. ويبدأ بقراءة يس سبع مرات أو إحدى وعشرين مرة أو إحدى وأربعين مرة فلا شك ولا شبهة في تأثيرها فإن الله تعالى يقضي حاجته بلطفه وكرمه. وقال بعضهم: إذا لفظ يس سبع مرات وإذا بلغ في القراءة إلى قوله: ﴿ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ﴾ يكررها أربع عشرة مرة وإذا بلغ قوله: ﴿سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّي رَبِّهِ﴾ يكررها ست عشرة مرة وإذا بلغ قوله: ﴿أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِقَدِيرٍ عَلَى أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلَىٰ﴾ يكررها أربع مرات ثم يقرأ إلى آخرها فيبلغ المجموع إحدى وأربعين ومن قرأ السورة على هذا الترتيب سبع مرات يحصل مراده ومقصوده هكذا أخذت الإجازة عن المشايخ.

أخرج الإمام الثعلبي في تفسيره عن النبي ﷺ أنه قال: «من كتب يس وشربها أدخلت جوفه ألف دواء وألف يقين وألف رافة وألف رحمة ونزع منه كل داء وغل» وفي المستدرک عن أبي جعفر محمد بن علي قال: من وجد في قلبه قسوة فليكتب يس في جام زجاج بزعفران ثم يشربه. كذا في الإتيقان. ومن كتب يس بماء ورد وزعفران سبع مرات ويشربها سبع أيام متواليات كل يوم مرة واحدة وعى ما سمع وغلب من يناظره وعظم في الأعين. كذا في الدر النظيم. ومن كتبها للحفظ بمسك وزعفران وتمحى وتسقى حفظ ما سمع ومن سقاها لامرأة مرضعة كان فيها للرضيع

الدجال م د س ت من حفظ عشر آيات م د من قرأ العشر من الأواخر من الكهف عصم من فتنة الدجال م د س من قرأ ثلاث آيات من أول الكهف عصم من فتنة الدجال ت م من أدرك الدجال فليقرأ عليه فواتحها الحديث م عه فإنها جوار له من فتنة د وأعطيت. ط. والطواسين والحواميم من ألواح موسى مس قلب القرآن يس لا يقرؤها رجل يريد الله والدار الآخرة إلا غفر له إقرأوها على موتاكم س ق حب طلعت عليه الشمس

غذاء حسن وشفاء تام بإذن الله تعالى . ومن كتبها لدفع الأمراض والعلل والأوجاع وكتب معها سورة الفاتحة والمعوذتين وآية الكرسي في جام زجاج بمسك وزعفران وماء ورد ويمحى بماء المطر إن أمكن ويشربها صاحب العلل والداء ثم يقول : عند شربها نويت الشفاء بآيات الله العظام وأسمائه الكرام فإن الله تعالى يشفيه ويعافيه من كل علة وينفع من خفقان القلب والرجفان من جزع يفعل كما ذكرنا . ومن خواص يس لنمو الرزق والبركات وفتح الخيرات تكتب وتوضع في كل شيء فتظهر البركة . كذا في شمس المعارف .

خ س ت تبارك الملك ثلاثون آية شفعت لرجل حتى غفر له حب عه مس تستغفر لصاحبها حتى يغفر الله له حب ووددت إنها في قلب كل مؤمن . مس يؤتى الرجل في قبره فتؤتى رجلاه فتقول ليس لكم سبيل إنه كان يقرأ بي سورة الملك ثم يؤتى من صدره أو من بطنه ثم يؤتى من رأسه كل ذلك يقول : فهي تمنع من عذاب القبر وهي في التوراة من قرأها في ليلة فقد أكثر وأطيب هو مس إذا زلزلت ربع القرآن تعدل نصف القرآن

namazını kılarlar, defnedilmesine şâhid olurlar. Ve herhangi bir Müslüman sekerât-ı mevt halindeyken (ölüm sarhoşluğundayken) Yâ- sîn sûresini okursa, Rıdvan cennetten bir şerbet getirip ona sunmadıkça ölüm meleği onun ruhunu almaz ve yatağında olduğu halde o şerbeti içer, sonra ruhu alınır. Böylece suya kanmış bir halde kabrinde bekler. Cennete girinceye kadar hiçbir peygamberin (a.s.) havzuna muhtaç olmadan suya kanmış olarak bulunur.”

Hadîs-i şerifte buyuruldu ki:

“Şüphesiz Kur’ân’da bir sûre vardır ki; okuyucusuna şefaât eder, dinle-
yenin bağışlanmasını sağlar da o ma’me diye çağrılır.” Şöyle soruldu. “Yâ
Rasûlullah! Ma’me diye neye denir? Rasûlullah (s.a.v.) cevaben buyurdu ki:

“Sâhibini iki cihanda da hayra götürür ve âhiret korkularını ondan
defeder, O sûreye Ed-Dâfia ve El-Kâziye de denilir.” Bunun nasıl olduğu
sorulunca Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

“Bu sûre sahibinden her türlü kötülüğü defeder ve onun bütün ihti-
yaçlarını giderir.”

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

“Her kim Yâ-Sîn sûresini okursa, bu o kimse için yirmi (nâfile) hac se-
vabına denk gelir. Kim de Yâ Sîn sûresini dinlerse, o kimseye Allah yolunda
bin dinar sadaka vermişcesine sevab vardır. Kim de onu yazar ve bunun
suyunu içerse, onun karnına bin devâ ve bin nur, bin bereket ve bin rah-
met girer ve de ondan her türlü hastalık ve hiyanet sökölüp çıkarılır.”

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

“Kim geceleyin Yâ-Sîn sûresini okursa, bağışlanmış olarak sabahlar.”

Yahya bin Kesîr’den rivayet edildi; buyurdu ki, “Bize kadar gelen ha-
berlere göre; kim sabahleyin Yâ-Sîn sûresini okursa, akşama kadar ferah-
lık içerisinde bulunur. Kim de akşamleyin okursa, sabaha kadar gönül hu-
zuru ve ferahlık içerisinde bulunur.”

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

“Yâ-Sîn sûresini okuyunuz. Zira onda yirmi bereket vardır. Aç olan
okuyacak olursa doyar, çıplak olan kimse okursa, giyecek şeyler bulur.
Bekar okursa evlenir. Korku içinde olan okursa, korktuğu şeyden emin
olur. Hapiste olan okursa, oradan kurtulma sebepleri hâsıl olur. Mûsâfir
(yolcu) okursa, yolculuğunda yardım görür. Bir şeyini kaybeden kimse
okursa, kaybettiği şeyi bulur. Bir ölü üzerine okunursa şüphesiz o hafifler.
Susamış kimse okursa, suya kanmış olur. Hasta bir kimse okursa,
hastalığından kurtulur.”

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

“Yâ-Sîn sûresi okunduğu şey içindir.(Yani ne niyetle okunursa, onun i-
çindir)

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her kim kabristana girer ve Yâ-Sîn sûresini okursa, o gün onlardan (azap ve ceza) hafifletilir ve o kimseye orada bulunanların sayısınca hasenat (sevak) verilir." Rûhul-Beyân'da da böyledir.

Sahih isnad ile Hz. Ebû Bekir ve İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet edildi:

"Kim Yâ-Sîn sûresini İz Câhel mürselûne kadar okur sonrada duâ ederse, duâsı kabul olunur." Bu tecrübe edilmiş olan hususlardandır.

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her kim gece veya gündüzleyin Yâ Sîn sûresini okursa, o gün o kimseye günah yetişmez." (Yani günahlardan korunur) Şemsül-Maârifte de böyledir.

İbnü Hubeyb nakletti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Şüphesiz Kur'ân'da bir sûre vardır ki; Allah katında El-Azize olarak çağrılır, Allah katında onu okuyup devam eden de şerefli olarak anılır. Kendisini okuyan kimseye kıyâmet gününde şefaât edecektir ki, onlar Rabi'a ve Mudar kabilelerinden daha çok olacaktır. (Yani kendisini okuyan ne kadar çok olursa olsun onlara şefaât edecektir) Bu sûrede Yâ-Sîn'dir."

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kovulmuş olan şeytanlar, Yâ-Sîn sûresinden, Haşr sûresinin son kısmından ve Muavvezeteyn'den kaçarlardı."

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Şüphesiz Kur'ân'da bir sûre vardır ki; okuyucusuna şefaât eder, dinle-yicisinin bağışlanmasına sebep olur. Haberinizi olsun ki; bu sûre Yâ-Sîn'dir."

Hasan'dan (r.a.) rivayet edildi; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her kim iman ederek ve karşılığını sadece Allahü Teâlâ'dan umarak geceleyin Yâ-Sîn ve Duhân sûrelerini beraberce okursa, geçmiş günahları bağışlanır."

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her kim Yâ-Sîn ve Duhân sûrelerini gece veya gündüzleyin okursa, o kimseye o gün bir günah dokunmaz."

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki,

"Bana ve ümmetime, Yâ-Sîn sûresini, Âyetül-Kürsîyi ve İhlâs sûresini ikram eden Allah'a hamd olsun."

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her kim Cuma gecesi iki rekat namaz kılar da; birinci rekatında Yâ-Sîn sûresini, ikinci rekatında da Mülk sûresini okursa, o kimseye her bir harfine karşılık bir nur verilir ki, bu nur onun önünde koşar ve amel defteri sağ tarafından verilir, o kimse için cehennemden (kurtuluş) beraati yazılır ve o

kimseye kendi ev halkından (akrabalarından ve yakınlarından) yetmiş kişiye şefa'at etme hakkı (izni) verilir. Dikkat ediniz. Kim bunda şüphe ederse, münafık olur."

Ed-Dürrün-Nazîmde de böyledir.

İbnü Darîs; Saîd bin Cübeyrden (r.a.) rivayet etti:

Bu mübârek zât; bir delinin üzerine şifâ niyetiyle Yâ-Sîn sûresini okumuş, o kimse hastalığından kurtulup şifa bulmuştur."

Mahâmîlî; Abdullah bin Zübeyr'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her kim Yâ-Sîn sûresini hâcetinin önünde kılsa. (Yani bir ihtiyacını Allahü Teâlâ'dan istemeden önce Yâ- Sîn sûresini okur sonra da ihtiyacını isterse) ihtiyacı giderilir." **El-İtkân'da da böyledir.**

Her hangi bir işe, hâcete; yedi veya yirmi bir veya kırk bir defa Yâ- Sîn sûresi okunarak başlanırsa, bunun tesirinde hiçbir şek ve şüphe olmaz. Çünkü Allahü Teâlâ lütfuyla ve keremiyle bu kimsenin ihtiyacını gidermesi için çeşitli sebebler halkeder. (yaratır)

Eğer Yasin-i şerif okurken, yasin kelimesi 7, zâlike takdirul azizil alim 14, selamün kavlen min rabbirrahim 16, Eveleysellezî halekas-semâvâtî vel erda bi kâdirin alâ ey yahlûka mislehüm* belâ cümlesini 14 defa okunur sonra da sûre sonuna kadar okunur, böylelikle bu tekrarlananların toplamı 41 defa olmuş olur.

Her kim de Yâ-Sîn sûresini bu tertip üzerine yedi defa okursa, o kimsenin arzu ettiği ve kasedettiği şey hâsıl olur. Ben Meşâyih'den (k.s.) bu şekilde icazet aldım.

İmam Sa'lebî; Tefsîrinde rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim Yâ-Sîn sûresini yazar ve bunun suyunu içerse, o kimsenin karnına bin deva, bin yakîn, bin şefkat ve bin merhamet girer ve o kimseden her türlü dert, tasa ve gam sökölüp atılır."

Müstedrakte; Ebû Ca'fer Muhammed bin Alî'den (r.a.) rivayet edildi, buyurdu ki:

"Her kim kalbinde bir kasvet (katılık) hissederse, bulursa, cam bir bardağa (kâseye) za'feran ile Yâ-Sîn sûresini yazsın sonrada onun suyunu içsin." **El-İtkân'da da aynı şekilde zikredilmiştir.**

Her kim Yâ-Sîn sûresini gül suyu ve za'feran ile yedi defa yazıp sonra da onun suyundan her gün bir defa olmak üzere arka arkaya yedi gün içerse, işittiği şeyleri koruyup unutmaz, kendisiyle tartışan kimseye galip gelir ve insanların gözünde büyük görünüp heybetli olur. **Ed-Dürrün-Nazîm'de de böyledir.**

Kim de Yâ-Sîn sûresini hıfz (yani zeka ve ezber kuvveti) için yazmak isterse, onu misk ve za'feran ile yazsın ve bunu suyun içerisinde mahvedip

(eritip) o suyu içsin, sonra içtiği şeyleri unutmayıp hafızasında tutar. Kim de bunu süt emziren bir kadına içirirse, bu çocuk için güzel bir gıda ve Allahü Teâlâ'nın izniyle onun için tam bir şifâ olur.

Her kim hastalıkları, illetleri ve acıları defetmek için Yâ-Sîn sûresini yazacaksa, onunla beraber Fâtihayı, Muavvezeteyn'i (Felak ve Nâs'ı) ve Âyetül-Kürsîyi cam bir bardağa (kaseye) misk, za'feran ve gül suyu ile yazsın ve mümkünse onu yağmur suyu ile eritip silsin ve bu suyu dert ve illet sâhibi olan kimse şöyle diyerek içsin: "Allahü Teâlâ'nın kıymeti büyük olan âyetleriyle ve yüce isimleriyle şifâ bulmak niyetiyle bu suyu içiyorum." Şüphesiz ki Allahü Teâlâ o kimsëye her türlü hastalıktan şifâ verip âfiyete kavuşturur. Ve kalb daralmalarına ve normal dışı atmalarına karşı fayda sağlar.

Yâ-Sîn sûresinin hususiyetlerinden birisi de şudur:

Rızkın ve bereketin artması için ve hayır kapılarının açılması için yazılır ve murad edilen şeyin içerisine konulur. Böylelikle de o şeyde bereket zâhir olur. (görülür) Şemsül-Maârifte de böyledir.

FETİH SÜRESİ

Fetih sûresinin faziletleri hakkında vârid olan sahih hadisler ve onun hususiyetlerinin beyanı:

Buhârî; Sahihinde rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Şüphesiz bana o gece öyle bir sûre indirildi ki; o sûre bana dünyadan ve dünyanın içerisinde bulunan şeylerden daha sevimlidir." Diğer bir rivayette de: "O sûre bana, üzerine güneşin doğduğu her şeyden daha sevimlidir." Şeklinde dir. Sonra da Rasûlullah (s.a.v.) Innâ Fetahnâ leke fethan mübiynâ suresini okudu.

İmam Ahmed ve Müslim; Hz. Câbir'den (r.a.) rivayet ettiler; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Bedir savaşına ve Hudeybiye'ye şahid olan kimse (onlarda bulunan Müslümanlar) elbette ki cehenneme girmeyecektir."

Sa'lebî (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her kim Fetih sûresini okursa, sanki Rasûlullah (s.a.v.) ile beraber Mekke'nin fethinde hâzır olan kimse gibidir."

İbnü Ka'b (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her kim Fetih sûresini okursa, o kimseye (Hudeybiye) ağacının altında Muhammed'e (s.a.v.) biat eden kimse gibi sevab vardır." Et-Tefsîr'de de böyledir.

İbnü Mes'ûd (r.a.) Rasûlullah'ın (s.a.v.) şöyle buyurduğunun kendisine ulaştığını bildirdi:

"Her kim Ramazan'ın ilk gecesinde nâfile namaz kılar da onda da Fetih sûresini okursa, Allahü Teâlâ o kimseyi senenin tamamında muhaza edip korur ve Allah ona inâyet eder." Rûhu'l-Beyân Tefsirinde de böyledir.

Ebû Saîd-i Hudrî ve Ebû Hüreyre'nin (r.a.) rivayetlerinde şöyledir:

"Ramazan'ın birinci gecesinde iki rekat namaz kılınır ve her bir rekâtında da Fâtiha ve Innâ Fetahnâ sureleri okunur, selam verildikten sonra da Innâ Enzelnâ sûresi on defa okunur ve Peygamber Efendimize (s.a.v.) on defa salavat getirilir. " İhyâ'da da böyledir.

Âriflerden bazıları dedi ki: "Her kim Ramazan'ın ilk gecesi hilâli gördüğünde Fetih sûresini okursa, Allahü Teâlâ bu kimsenin o sene boyunca rızkını geniş tutar. Her kim de Fetih sûresini her gün okumaya devam ederse, rüyasında Rasûlullah'a (s.a.v.) biat etme şerefine nail olur ve Bey'atü'r-Rıdvân sevabına erişir ve Allahü Teâlâ o kimseyi onlarla beraber haşreder ve o kimseye kapalı olan dünya ve âhiret hayırlarından nice kapılar açılır.

باب الأحاديث الصحيحة الواردة في فضائل سورة الفتح وبيان خواصها

أخرج البخاري في صحيحه عن رسول الله ﷺ أنه قال: لقد نزلت عليّ الليلة سورة أحب إليّ من الدنيا وما فيها وفي رواية أحب إليّ مما طلعت عليه الشمس ثم قرأ إنا فتحنا لك فتحاً مبيناً. وأخرج أحمد ومسلم عن جابر رضي الله عنه قال رسول الله ﷺ: «لن يدخل النار رجل شهد بدرأ أو الحديبية». وأخرج الثعلبي عن النبي ﷺ أنه قال: «من قرأ سورة الفتح فكأنما كان ممن شهد مع رسول الله فتح مكة».

وعن ابن كعب رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال: «من قرأ سورة الفتح كان له من الأجر كأنما كان ممن بايع محمداً ﷺ تحت الشجرة». كذا في التفسير وقال ابن مسعود: بلغني عن النبي ﷺ أنه قال: «من قرأ سورة الفتح في أول ليلة من رمضان في صلاة التطوع حفظه الله تعالى ذلك العام ومن الله العون». كذا في روح البيان. وفي رواية أبي سعيد الخدري وأبي هريرة رضي الله عنهما في أول ليلة رمضان يصلي ركعتين يقرأ في كل ركعة الفاتحة وإنا فتحنا لك ثم يسلم ويقرأ إنا أنزلناه عشر مرات ويصلي على النبي ﷺ عشر مرات. كذا في الإحياء. وقال بعض العارفين: من قرأ سورة الفتح عند رؤية هلال رمضان في أول ليلة وسع الله في رزقه في ذلك العام إلى آخره ومن داوم على قراءتها كل يوم بايع رسول الله ﷺ في رؤياه ونال ثواب الرضوان وحشره الله تعالى معه وفتح عليه جميع مغلقاته من خير الدنيا والآخرة وإذا قرأها الضعيف كثيراً قوي أو الذليل عز والمغلوب انتصر أو المعسر يسر الله أموره أو المديون قضى دينه أو المسبحون خرج من سجنه أو المكروب رفعه الله تعالى بلفظه وكرمه وبأسرار هذه السورة الجليلة. كذا في خواص القرآن.

وروي عن بعض المشايخ تقرأ سورة الفتح لتليل المطلوب ولدفع كل مرهوب إحدى وعشرين مرة أو إحدى وأربعين مرة في ثلاثة أيام أو خمسة أيام أو سبعة أيام متواليات اهـ. ومن خواصها وهي منقولة عن الإمام فخر الدين الرازي رحمه الله تعالى يقرأ إنا فتحنا لك فتحاً مبيناً إلى آخر السورة سبع مرات بعد صلاة الجمعة وتكمل سنّها ثم يقرأ لاسم الفتح بعدد حروف هذا الاسم على حساب أبجد وهي أربعمئة وتسع وثمانون مرة بأن يقول: يا فتاح ويداوم هذا الترتيب في سائر الأيام بعد صلاة الظهر إلى الجمعة الآتية لا يفصل في أثناء القراءة بكلام الدنيا وشغلها، وإذا تمت سبعة أيام حصل المقصود وأدرك غرضه ويسخر له ما أراد به بفضل الله وكرمه وبأسرار هذه السورة الجليلة. كذا في خواص القرآن.

ت مس يا رسول الله اقرئني سورة جامعة فأقرأه إذا نزلت حتى فرغ منها فقال: والذي بعثك بالحق لا أزيد عليها أبداً ثم أدبر الرجل فقال النبي ﷺ: أفلح الرجل مرتين د س مس حب الكافرون ربع القرآن تعدل ربع القرآن ت مس نعم السورتان هما تقرأن في الركعتين قبل الفجر الكافرون والإخلاص حب إذا جاء نصر الله ربع القرآن. ت. قل هو الله أحد ثلث القرآن خ م ح د ت ق وقال: عن رجل كان يقرأ بها لأصحابه في

Zayıf kimse bu sûreyi çok ça okursa, kuvvetlenir. Zelîl olan kimse okursa, izzet ve şeref sahibi olur. Mağlûb olan kimse okursa, yardım olunur. Zor durumda olan kimse okursa, Allah onun işlerini kolaylaştırır. Borçlu olan kimse okursa, borcunun ödenmesi için çeşitli sebeblere kavuşur. Hapiste olan kimse okursa, hapisten çıkar. Gam ve keder içerisinde olan kimse okursa, Allahü Teâlâ lütfu ve keremiyle ve bu mübarek sûrenin esrarıyla o gam ve kederi kaldırır. Havas-ı Kur'ân'da da böyledir.

Bazı Şeyhlerden (k.s.) rivayet edildi:

Fetih sûresi arzu edilen şeye kavuşmak ve korkulan şeyleri def'etmek için üç gün veya yedi gün veya beş gün arka arkaya yirmi bir defa veya kırk bir defa okunur.

Fetih sûresinin hususiyetlerinden biriside şudur ki; bu da İmam Fahreddin Râzi'den (r.a.) nakledilmiştir:

Fetih sûresi Cuma namazından ve onun sünnetlerini tamamladıktan sonra yedi defa okunur. Sonra da Fettâh ismi şerifi ebced hesabıyla harfların karşılığı olan dört yüz seksen dokuz defa "Yâ Fettah" diye söyler. Bu tertibe bir dahaki Cuma namazına kadar öğle namazlarından sonra aynen devam eder ki, okumayı dünya kelamıyla ve meşguliyeti ile bölüp ayırmaz. Bunu yedi güne tamamladığında o kimsenin maksadı hâsıl olur, hedefine erişir ve Allahü Teâlâ'nın fazl u keremi ile ve bu mübârek sûrenin esrarıyla arzu etmiş olduğu şey kendisine musahhar kılınır. Havas-ı Kur'ân'da da böyledir.

VÂKIA SÜRESİNİN FAZİLETLERİ

Vâkıa sûresinin faziletleri hakkında vârid olan sahih hadisler ve rızıkların tahsilinde bu sûrenin hususiyetinin beyanı:

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim her gece Vâkıa sûresini okursa, o kimseye ebediyyen fakirlik dokunmaz." Sa'dül-Müftî (r.a.) buyurdu ki: "Bu sahih bir hadistir." Diğer bir hadîs-i şerif ise şöyledir:

"Her kim Vâkıa sûresini okumaya devam ederse, ebediyyen fakir olmaz."

Firdevs; Hz. Fâtıma'dan (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Hadîd, Vâkıa ve Rahmân sûrelerini okuyan kimse, gökler ve yer melekûtunda "Firdevs sâkini" diye çağrılır." Câmius-Sağîrde de böyledir.

Ebü Ubeyd, İbni Merdeveyh ve Beyhakî; İbni Mes'ûd'dan (r.a.) rivayet ettiler, buyurdu ki:

"Rasûlüllah'ın (s.a.v.) şöyle buyurduğunu işittim: "Kim her gece Vâkıa sûresini okursa, o kimseye fakirlik dokunmaz. Vâkıa sûresi zenginlik sûresidir. Onu okuyunuz ve çocuklarınıza öğretiniz."

Eğer sen dersen ki: Dünya metainı (malını) âhiret ameli ile arzu etmek, istemek sahih değildir.

Ben de cevaben derim ki: Onların muradı, Allahü Teâlâ'nın kendilerini kanaat ile rızıklandırması veya Allahü Teâlâ'ya ibadet etmek için kuvvet kazanmak ve ilim öğrenmek için güç elde etmektir. İşte bunlar hayrı arzu etme kabilinden olup dünyayı dileme kabilinden değildir. Hal böyle olunca bunda riya da (gösteriş de) yoktur.

İmam Şâtıbî (r.a.) buyurdu ki:

"Âlim kimse için elbette mal ve makam lazım gelir. Çünkü âlim kimse böylelikle kimseye karşı zelil olmaz, (küçük düşmez) ve hiç kimseye de muhtaç olmaz."

Hilal bin Yesaf, Mesruk'tan (r.a.) rivayet etti, buyurdu ki:

"Her kim öncekilerin, sonrakilerin haberlerini ve Cennet ehlinin ve Cennet ehlinin haberlerini ve de dünyâ ve âhiret hususlarını bilmeyi arzu ederse, Vâkıa sûresini okusun." Rûhul-Beyân'da da böyledir.

Vâkıa sûresinin hususiyetlerinden biri de şudur:

Her kim Vâkıa sûresini kırk gün boyunca; her gün kırk defa olmak üzere okumaya devam eder ve bu günlerin arasını ayırmadan arka arkaya o-

باب الأحاديث الواردة في فضائل سورة الواقعة وبيان خواصها في تحصيل الأرزاق

قال رسول الله ﷺ: «من قرأ سورة الواقعة كل ليلة لم تصبه فاقة أبداً» قال سعد المفتي: هو حديث صحيح وفي حديث آخر: «من داوم على سورة الواقعة لم يفتقر أبداً». وأخرج الفردوس عن فاطمة رضي الله عنها عن النبي ﷺ قال: «قارئ الحديد وإذا وقعت والرحمن يدعى في ملكوت السموات والأرض ساكن الفردوس». كذا في الجامع الصغير. وأخرج أبو عبيد والحارث وأبو يعلى وابن مردويه والبيهقي عن ابن مسعود رضي الله عنه قال: سمعت رسول الله ﷺ يقول: «من قرأ سورة الواقعة كل ليلة لم تصبه فاقة وسورة الواقعة سورة الغنى فاقرؤوها وعلموها أولادكم». فإن قلت: إرادة متاع الدنيا بعمل الآخرة لا تصح. قلت: مرادهم أن يرزقهم الله تعالى قناعة أو قوتاً يكون لهم عدة على عبادة الله تعالى وقوة على درس العلم، وهذه من جملة إرادة الخير دون الدنيا فلا رياء. انتهى. وقال الإمام الشاطبي لا بد للعالم من مال وجاء حتى لا يذل لأحد ولا يحتاج إلى أحد.

وعن هلال بن يساف عن مسروق قال: من أراد أن يعلم نبأ الأولين والآخرين ونبأ أهل الجنة وأهل النار ونبأ الدنيا ونبأ الآخرة فليقرأ سورة الواقعة. كذا في روح البيان. وخاصة إذا وقعت. ومن قرأ سورة الواقعة أربعين يوماً كل يوم يقرأها أربعين مرة ولكن تكون الأيام متوالية لا يفتر عن قراءتها فإن الله تعالى يرزقه رزقاً واسعاً من غير تعب وينبغي لك أيها الواصل لهذه الفضيلة أن لا تعلمها إلا لمستحقها فإن فيها اسم الله الأعظم المكنون وكذا قراءتها بعد صلاة العصر أربع عشرة مرة مجرب مشهور. إعلم أن لهذه السورة سرّاً عظيماً وخاصة عجيبة في طلب الغنى ونفي الفقر. من ذلك أن عثمان بن عفان عرض على عبد الله بن مسعود رضي الله عنهما شيئاً من المال فكره أن يأخذه فقال له: أنفقه على بناتك فقال له ابن مسعود رضي الله عنه: أتخشى عليهن الفقر وقد أمرتهن بقراءة سورة الواقعة وقد سمعت النبي ﷺ يقول: «من قرأ سورة الواقعة كل ليلة لم تصبه فاقة أبداً». وقال بعض العلماء: من قرأ سورة الواقعة إحدى وأربعين مرة في مجلس واحد قضيت حاجته خصوصاً في طلب الرزق. كذا في خواص القرآن.

الصلاة أخبروه إن الله يحبه خ م س وقال لرجل: كان يلازم قراءتها مع غيرها في الصلاة حبك إياها أدخلك الجنة خ ت وسمع رجلاً يقرأها فقال: وجبت الجنة أي له ت ط اس مس والذي نفسي بيده إنها لتعدل ثلث القرآن خ د س من أراد أن ينام على فراشه فنام على يمينه ثم قرأ مائة مرة قل هو الله أحد إذا كان يوم القيامة يقول الرب: يا عبدي أدخل على يمينك الجنة. ت. (القلق والناس) إلا أسلمك خير سورتين قرئتاً د س اقرأ

okursa, şüphesiz ki Allahü Teâlâ o kimseye hiçbir sıkıntı ve meşakkat göstermeden çok geniş rızık verir.

Ey bu fazileti öğrenen kardeşim! Sana lazım gelen bu öğrendiğin hususiyeti ancak buna müstahak (layık) olan kimseye öğretmendir. Çünkü bu sûrede, insanlardan gizli olan Allah'ın İsmi A'zamı vardır.

Aynı şekilde Vâkıa sûresinin ikindi namazından sonra on dört defa okunmasında çok büyük faydalar vardır ki; bu husus tecrübe edilmiş meşhur olan şeylerdendir.

Sen bil ki: Şüphesiz bu sûre için çok büyük sırlar vardır ve zenginlik talebinde ve fakirliğin giderilmesinde bu sûre için acaip (hayret veren) hususiyetler vardır.

Bu kabilinden olarak rivayet edildi: Hz. Osman bin Affan (r.a.) Hz. İbni Mes'ûd'a (r.a.) biraz mal vermek istedi. O da bunu almayı hoş karşılamadı. Hz. Osman da ona buyurdu ki, "Bunları al da kızların için harca." İbni Mes'ud da (r.a.) cevaben buyurdu ki, "Sen onların fakirlik çekmelerinden mi korkuyorsun? Halbuki ben onlara Vâkıa sûresini okumalarını emrettim." Devamla da buyurdular ki:

"Ben Rasûlüllah'ın (s.a.v.) şöyle buyurduğunu işittim:

"Kim her gece Vâkıa sûresini okursa, o kimseye ebediyyen fakirlik dokunmaz."

Âlimlerden bazıları (r.a.) buyurdu ki:

"Her kim Vâkıa sûresini bir mecliste kırk bir defa okursa, o kimsenin ihtiyacı giderilir ki ; hususiyetle rızık talebinde o kimsenin ihtiyacının giderilmesi için sebebler halk olunur. Havass-ı Kur'ân'da da böyledir.

باب الأحاديث الصحيحة الواردة في فضائل سورة الملك وبيان خواصها

أخرج الأربعة وابن حبان والحاكم من حديث أبي هريرة رضي الله عنه عن النبي ﷺ أن في القرآن سورة ثلاثين آية شفعت لرجل حتى غفر له: تبارك الذي بيده الملك. وأخرج الترمذي من حديث ابن عباس رضي الله عنه عن النبي ﷺ أنه قال: «هي المانعة هي المنجية تنجي من عذاب القبر». أخرج الحاكم من حديث أبي هريرة رضي الله عنه عن النبي ﷺ أنه قال: «وددت أنها في قلب كل مؤمن تبارك الذي بيده الملك». وأخرج النسائي من حديث ابن مسعود رضي الله عنه عن النبي ﷺ: «من قرأ تبارك الذي بيده الملك كل ليلة منعه الله تعالى بها من عذاب القبر» وفي رواية أبي الدرداء رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «من قرأ تبارك الذي بيده الملك كل ليلة جاءت تجادل عن صاحبها يعني قارئها في القبر». كذا في تذكرة القرطبي.

وأخرج الطبراني والضياء من حديث أنس رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال: «سورة من القرآن ما هي إلا ثلاثون آية جادلت عن صاحبها حتى أدخلته الجنة وهي تبارك». وفي مسند عبد الله من حديثه أنها هي المنجية والمجادلة تجادل يوم القيامة عند ربها لقارئها. كذا في الإتيقان. وعن ابن عباس رضي الله عنهما أنه قال لرجل: ألا أحديثك بحديث تفرح به قال: بلى قال: تبارك الذي بيده الملك واحفظها علمها أهلك وجميع أولادك وصبيان بيتك وجيرانك فإنها المنجية والمجادلة تجادل أو تخاصم يوم القيامة عند ربها لقارئها وتطلب له إلى ربها أن تنجي من عذاب النار إذا كانت في جوفه وينجي الله بها صاحبها من عذاب القبر. قال رسول الله ﷺ: «لوددت أنها في قلب كل إنسان من أمتي». كذا في تذكرة القرطبي. وروى زر بن حبیش عن عبد الله بن مسعود رضي الله عنه أنه قال: يؤتى بالرجل في قبره من قبل رأسه فيقول: ليس لك علي سبيل قد كان يقرأ علي سورة الملك فيؤتى من قبل رجله فيقول: ليس لك علي سبيل كان يقوم بسورة الملك فيؤتى من قبل جوفه فيقول: ليس لك علي سبيل قد أوعى في سورة الملك قال: وهي تبارك الذي بيده الملك المنجية تنجي صاحبها من عذاب القبر. وروى أبو الزبير عن جابر رضي الله عنه أنه قال: كان النبي ﷺ لا ينام حتى يقرأ الم تنزيل الكتاب وتبارك الذي بيده الملك. كذا في أبي الليث قال رسول الله ﷺ: «سورة من كتاب الله تعالى ما هي إلا ثلاثون آية شفعت لرجل وأخرجته يوم القيامة من النار وأدخلته الجنة وهي سورة تبارك». قال في التفسير: هي ثلاثون آية وثلاثمائة وواحد وعشرون حرفاً. وفي حديث آخر عنه ﷺ وددت أن تبارك الذي بيده الملك في قلب كل مؤمن وكان عليه الصلاة والسلام: لا ينام حتى يقرأ سورة الملك والم

بهما ولن تقرأ بمثلهما وكان ﷺ: يتعوذ من الجان وعين الإنسان بهما وترك ما سواهما ت س ق ما سأل سائل ولا استعاذ مستعذ بمثلهما س مص اقرأ بهما كلما نمت وكلما قمت مص اقرأ بأعوذ برب الفلق فإنك لن تقرأ سورة أحب إلى الله وأبلغ عنده منها فإن استطعت أن لا تفوتك فافعل لن تقرأ شيئاً أبلغ عند الله من قل أعوذ برب الفلق ألم تر آيات نزلت الليلة لم تر مثلهن قط؟ الفلق والناس م ت س والأدعية التي هي غير

MÜLK SÜRESİNİN FAZİLETLERİ

Mülk sûresinin faziletleri hakkında vârid olan sahih hadisler ve hususiyetlerinin beyanı:

Dört sahih hadis kitabı ve İbni Habban ve Hâkim; Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet ettiler; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Şüphesiz Kur'ân'da bir sûre vardır ki, otuz âyettir. Bir kimseye bağışlanıncaya kadar şefa'at etmiştir. O, Tebârekellezî bi-yedihil-mülk'dür.

Tirmizî; İbni Abbas'dan (r.a.) Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Mülk sûresi, mâniadır, (kötülüklerden engelleyicidir) müniciyedir (kurtarıcıdır) ki, kabir azâbından kurtarır."

Hâkim; Ebû Hüreyreden (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Çok arzu ettim ki; Tebârekellezî bi-yedihil-mülk sûresi her mü'minin kalbinde bulunsun."

Nesâî; İbni Mes'ûd'dan (r.a.) rivayet etti, Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim her gece Tebârekellezî bi-yedihil-mülk sûresini okursa, Allahü Teâlâ onun sebebiyle o kimseden kabir azabını men'eder. (engeller)"

Ebud-Derdâ'dan (r.a.) rivayet edildi; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim her gece Tebârekellezî bi-yedihil-mülk sûresini okursa, bu sûre gelir de (onu okuyan kimseden) kabir azabını kaldırıp def'etmek için çalışıp mücadele eder." Tezkiratül-Kurtubî'de de böyledir.

Taberâni ve Ziyâ'da Hz. Enes'den (r.a.) rivayet edildi; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kur'ân'da bir sûre vardır ki, o sadece otuz âyettir. Sahibi için (kendisini okumaya devam eden kimse için) mücâdelede bulunur ki; sahibini Cennete sokuncaya kadar devam eder. Bu sûre Mülk sûresidir."

Hz. Abdullah'a isnadla rivayet edildi;

"Şüphesiz bu sûre müniciyedir, (kurtarıcıdır) ve mücadele edicidir ki; kıyâmet günü Rabbi katında okuyucusu için mücâdelede bulunur." El-İtkân'da da böyledir.

İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet edildi; kendisi bir adama buyurdular ki: "Sana kendisiyle ferahlayacağın (sevinip huzura kavuşacağın) bir hadisi haber vereyim mi?" O da: "Evet! Haber ver deyince." Buyurdular ki: "Tebârekellezî bi-yedihil-mülk sûresini oku, onu muhafaza et, (ezbere ve okumaya devam et) çoluk-çocuğunun tamamına, ehline ve komşularına öğret. Çünkü bu sûre kurtarıcıdır ve mücâdele edicidir ki; kıyâmet günü

Rabbi katında okuyucusu için mücâdele eder ve Rabbinden kendisini okuyan kimseyi Cehennem azabından kurtarması için istekte bulunur. Eğer o kimsenin içinde bu sûre varsa, onu kabir azâbından kurtarır."

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Bu sûrenin, ümmetimden her insanın kalbinde olmasını çok istiyorum." Tezkiratül-Kurtubî'de de aynı şekilde zikredilmiştir. Zer bin Hubeyş; Abdullah bin Mes'ûd'dan (r.a.) rivayet etti; buyurdu ki:

"Kabirde adamın baş ucu tarafından gelinir ve ona denilir ki, "Sana bu yönden yol yoktur, çünkü benim üzerime Mülk sûresi okundu. Ayakları tarafından gelinir yine denilir ki; Sana bu taraftan da yol yoktur. Çünkü bu kimse Mülk sûresi ile kalkardı. Yine karnı tarafından gelinir ve ona denilir ki; "Sana bu taraftanda yol yoktur. Çünkü bu kimse Mülk sûresiyle muhafaza olunuyor." Bu sûre -Tebârekellezî biyedihil-mülk ile' başlar ki- kurtarıcıdır. Sahibini de kabir azabından kurtarır."

Ebuz-Zübeyr; Câbir'den (r.a.) rivayet etti; buyurdular ki:

"Peygamberimiz (s.a.v.) Elif-Lam-Mîm Tenzîlül-Kitab ve Tebârekellezî biyedihil-mülk sûrelerini okumadan uyumazlardı." Ebulleys'de aynı şekilde zikretmiştir.

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Allahü Teâlâ'nın Kitâbında bir sûre vardır ki; o otuz âyettir. Bir adama şefa'at edecek, o kimseyi kıyâmet günü Cehennemden çıkaracak ve Cennete sokacaktır. Bu sûre Tebârike sûresidir."

Et-Tefsîrde denildi ki:

"Bu sûre otuz âyettir ve bin üç yüz yirmi bir harftir."

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Tebârekellezî biyedihil-mülk sûresinin her mü'minin kalbinde olmasını arzu ediyorum."

"Peygamberimiz (s.a.v.) Elif-Lam-Mîm Tenzîlül-Kitab ve Tebârekellezî biyedihil-mülk sûrelerini okumadan uyumazlardı."

H. Alî (r.a.) buyurdu ki:

"Her kim Mülk sûresini okursa, kıyâmet günü Meleklerin kanatları üzerinde gelir. Ve o kimsenin Yusuf'un (a.s.) yüzü gibi güzel yüzü olacaktır."

İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet edildi;

Ashâbı Kirâm'dan bazıları (r.a.) bilmedikleri halde çadırlarını bir kabrin üstüne kurdular. Sonra orada bir insanın Mülk sûresi okuduğunu işittiler. Bunun üzerine gelip durumu Rasûlullah'a (s.a.v.) haber verdiler. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) buyurdular ki:

"O sûre mâniadır (Yani kişiye Allah'ın azabının gelmesine engel olur) ve bu sûre kabir azabından kurtarıcıdır."

Bu sûre Rasûlüllah (s.a.v.) zamanında Münciye diye isimlendirilmekteydi. Tevrât'ta Mânia, İncil'de de Vâkiye diye isimlendirilmiştir.

İbni Mes'ûd'dan (r.a.) rivayet edildi, buyurdu ki:

-“Kabirde adamın baş ucu tarafından gelinir ve ona denilir ki, “Sana bu yönden yol yoktur, çünkü benim üzerime Mülk sûresi okundu. Ayakları tarafından gelinir yine denilir ki; Sana bu taraftanda yol yoktur. Çünkü bu kimse Mülk sûresi ile kalkardı. Yine karnı tarafından gelinir ve ona denilir ki; “Sana bu taraftanda yol yoktur. Çünkü bu kimse Mülk sûresiyle muhafaza olunuyor.”

Her kim de bu sûreyi gece veya gündüz okursa, şüphesiz çok güzel ve çok hayırlı bir iş yapmış olur. Rûhul-Beyân'da da böyledir.

Sen bil ki: Şüphesiz Yâ-Sîn sûresinin esrarı sonundadır, Mülk sûresinin esrarı da başındadır.

Her kim Mülk sûresini okumaya devam ederse, bu sûrenin yüce mertebelerden ve büyük makamlardan olan sıfatları o kimseye dönüp gelir, mallarda ve mülklerde tasarrufta bulunur ve erkekler ve kadınlar arasında sevilen bir kimse olur ve Halifenin (devlet büyüklerinin) yanında heybetli bir kimse olur.

Havas Ehlinden bazıları dedi ki:

“Her kim Mülk sûresini okumaya devam ederse, define ve hazinelere rastlar, (mülaki olur) ve bu sûrede çok büyük esrarlar vardır. Ancak cahillerin elinde oyuncak olmasın diye terk edilip zikredilmemiştir.

Allahü Teâlâ'nın şu kavlinin:

أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ Bu Âyet-i kerimenin hususiyetleri şunlardır; hasta kimseye fayda sağlar, belâ, musibet ve fakirliği def eder. Ve bunun sebebiyle kişi makamlara ve mertebelere nail olur. Gaibden (kayıp olan şeylerden) bununla haber alınabilir ve bununla define ve hazineler ve diğer fayda ve menfaat sağlayan şeylerden haber alınabilir. Ancak bu âyeti kerime iki bin on iki defa okunduğu zaman bu özelliklere nâil olunur. İbnü Mübârekte aynı şekilde zikretmiştir.

تنزيل الكتاب . وقال علي رضي الله تعالى عنه : من قرأها يجيء يوم القيامة على أجنحة الملائكة وله وجه في الحسن كوجه يوسف عليه السلام .

وعن ابن عباس رضي الله عنهما ضرب بعض الصحابة خباءه على قبر وهو لا يشعر أنه قبر فإذا فيه إنسان يقرأ سورة الملك فأتى النبي ﷺ فقال يا رسول الله : ضربت خيائي على قبر وأنا لا أعلم أنه قبر فإذا إنسان يقرأ سورة الملك فقال ﷺ : « هي المانعة أي من عذاب الله تعالى هي المنجية تنجيه من عذاب القبر وكانوا يسمونها على عهد رسول الله ﷺ المنجية ، وكانت تسمى في التوراة المانعة وفي الإنجيل الواقية » . وقال أبو مسعود رضي الله عنه : يؤتى الرجل في قبره من قبل رأسه فقال : ليس لكم عليه سبيل إنه كان يقرأ على رأسه سورة الملك فيؤتى من قبل رجليه فيقال : ليس لكم عليه سبيل إنه كان يقوم فيقرأ سورة الملك فيؤتى من قبل جوفه فيقال ليس لكم عليه سبيل إنه وعى سورة الملك أي حفظها وأودعها في جوفه وبطنه من قرأها في ليلة أو يوم فقد أكثر وأطاب . كذا في روح البيان . واعلم أن أسرار سورة يس في آخرها وأسرار سورة الملك في أولها ومن داوم على قراءة سورة الملك عادت صفتها على قارئها من المرتبة العليا والمنصب الأعظم ويتصرف في الأموال والأموال ويكون محبوباً بين الرجال والنساء ومهيباً عند الخليقة أجمعين .

وقال بعض الخواص : من داوم على قراءة سورة الملك يلقي الدفائن والكنوز فيها أسرار كثيرة تركتها كي لا تكون ملعبة الجهال . وخواص قوله تعالى : ﴿ أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴾ [الملك : ١٤] تنفع المريض وتدفع البلاء والمصائب والفقر وتنال بها المناصب والجاه ويستخير بها عن الغائب والخبيايا والدفائن والكنوز وغيرها من أنواع الفوائد والمنافع إذا قرأها ألفين واثنين عشرة مرة . كذا ذكره ابن المبارك .

مخصوصة بوقت ولا سبب اللهم إني أعوذ بك من الكسل والجبن والهزم والمغرم والمأثم اللهم إني أعوذ بك من عذاب النار وفتنة القبر وعذاب القبر وشر فتنة الغنى وشر فتنة الفقر لأن شر فتنة المسيح الدجال اللهم اغسل خطاياي بماء الثلج والبرد ونق قلبي من الخطايا كما ينقى الثوب الأبيض من الدنس وباعد بيني وبين الخطايا كما باعدت بين المشرق والمغرب اللهم إني أعوذ بك من العجز والكسل والجبن والهزم وأعوذ بك

AMME SÛRESİNİN FAZİLETLERİ

Amme yetesâelûn sûresinin faziletleri hakkında gelen sahih hadisler:

Kurrâların Sultanı olan Übeyy bin Ka'b (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her kim Amme Yetesâelûn sûresini okursa, Allahü Teâlâ bu kimseyi kıyamet günü soğuk şarapla sular." (Yani bu şekilde ona ihsanda bulunur)

Ebud-Derdâ (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Amme yetesâelûn sûresini öğreniniz. Kaaf vel-Kur'ânîl mecid. Ven-Necmî izâ hevâ, Ves-Semâi vet-târikî sûrelerini de öğreniniz. Şüphesiz sizler, bu sûrelerde olanları bilmiş olsaydınız, yaptığınız işleri bırakırdınız da onları öğrenirdiniz ve bunlarla Allah'a (rızasına) yaklaşırdınız. Şüphesiz ki Allah bunlar sebebiyle kendisine şirk koşmanın dışındaki bütün günahları bağışlar."

Ebû Bekir Sıddîk'den (r.a.) rivayet edildi buyurdular ki:

"İbnu Abbas (radiyallahu anhûma) anlatıyor: "Hz. Ebu Bekir (radiyallahu anh): "Ey Allah'ın Resûlü, saçların ağardı, yaşlandın" dedi. Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm): "Beni, Hûd, Vakı'a, Mürselât, Amme yetesâelun ve İza'ş-Şemsü Küvviret sûreleri ihtiyarlattı" cevabını verdi."¹ Bunların tamamı Keşful-Esrar'da da zikredilmiştir.

Burada şuna da işaret vardır:

Her kim bu sûreyi öğrenirse, bu kimsenin bu sûrenin manasını da öğrenmesi lazım gelir. Çünkü arzu edilen şey ancak bununla hâsıl olur. Bu sûrede şunların bulunduğu açık olan şeylerdendir: âhiret tasası ve çeşitli vaidler ve bunlarla insanın ihtiyarlığa hazırlanmasıdır.

Bu sebeble şişman olan kurrâlar yerilmiştir. Onların şişman olması bu sûrelerden (mana ve içeriklerinden) gafıl olmalarındandır. Şâyet bu âyeti kerimelerin manalarını anlamış olsalardı, onlardakilerle endişelenip tasalanırlar, bu endişeden dolayı ihtiyarlardı ve bu tasadan da eriyip giderlerdi. Çünkü yağlanmak ve şişmanlamak gam ve kederle bir araya gelip beraber bulunmaz.

İmam Şâfiî (r.a.) buyurdu ki:

"Şişman, yağlı kimse felah bulamaz. Ancak Muhammed bin Hasan bunun dışındadır." Kendisine soruldu: 'Niçin felah bulamaz?' O da cevaben buyurdular ki:

¹ Tirmizi, Tefsir, Vâkı'a, (3293).

"Akıllı kimse iki halden birinden hali değildir. (Yani onda iki halden birisi mutlaka vardır) Bu kimse yâ ahireti için endişelenir, tasalanır veya dünyası için ve hayatı için endişelenip tasalanır. Yağlılık (şişmanlık) ise endişe ve tase ile bir arada bulunmaz. Eğer bir kimsede bu iki mana da yoksa, bu kimse hayvanların derecesine iner ki; yağlanır." Rûhul-Beyân'da da böyledir.

Bu sûrenin hpususiyetlerinden birisi de şudur:

Geceleyin uyku uyuyamayan kimse, bu sûreyi okur ve şu âyeti kerimeyi tekrarlar:

وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا Bu kimsenin matlubu hasıl olur. (Yani uykusunu uyur) Çünkü bu tecrübe edilmiş, meşhur olan şeylerdendir.

BAZI SÜRELERİN FAZİLETLERİ

Bazı sûrelerin faziletleri hakkında varid olan sahih hadisler ve bunların hususiyetlerinin beyanı:

Ebû Ubeyd; Ebû Temim'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

- "Şüphesiz ben tesbihlerin en faziletlisini unuttum." Bunun üzerine Übey b. Ka'b (r.a.) buyurdu ki:

- "O, Sebbihisme rabbike'l-a'lâ olabilir."

- "Evet! Öyledir." Buyurdular. El-İttifak'ta da bu şekilde zikredilmiştir.

Hiz. Alf (r.a.) buyurdu ki: "Rasûlullah (s.a.v.) Sebbihisme rabbike'l-a'lâ sûresini çok severdi." Bunu İmam Ahmed rivayet etti. Mişkâtül-Mesâbih'de de böyledir.

Sened-i Muttasıl ile Hiz. Âişe Vâlidemizden (r.a.) rivayet edildi, buyurdu ki:

- "Rasûlullah (s.a.v.) vitirden önceki iki rekatta Sebbihisme rabbike'l-a'lâ ve Kâfirûn sûrelerini okurdu. Vitirde de Kul Hüvallahü Ehad, Kul eûzü bi Rabbil-Felak ve Nâs sûrelerini okurdu." Maâlimde de böyledir. İmam Şafii ve İmam Mâlik (r.a.) bu rivayetle amel etmişlerdir. İmam Ebû Hanife ve İmam Ahmed'e göre müstehab olan, üçüncü rekatta İhlâs sûresini okumaktır. Rûhul-Beyân'da da böyledir.

Ebû Mûsa el-Mûzenî (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

- "Şüphesiz ki Allah, Lem yekünilleziyne keferû sûresi okununca, elbette onu iştir ve buyurur ki:

- "Kuluma müjdeleyin, izzetime yemin olsun ki; sen dünya ve âhîret hallerinden her haldeyken unutmayacağım ve seni elbette Cennete yerleş-

باب الأحاديث الواردة في سورة عم يتساءلون

وروي عن أبي بن كعب سلطان القراء رضي الله تعالى عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «من قرأ عم يتساءلون سقاه الله تعالى يرد الشراب يوم القيامة». وعن أبي الدرداء رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «تعلموا سورة عم يتساءلون عن النبا العظيم وتعلموا ق والقرآن المجيد والنجم إذا هوى والسماء ذات البروج والسماء والطارق فإنكم لو تعلمون ما فيهن لعطلتم ما أنتم عليه وتعلمتموهن وتقربوا إلى الله بهن إن الله يغفر بهن كل ذنب إلا أن يشرك بالله».

وعن أبي بكر الصديق رضي الله تعالى عنه قال: قلت: يا رسول الله لقد أسرع إليك الشيب قال: شيبني هود والواقعة والمرسلات وعم يتساءلون وإذا الشمس كورت، الكل في كشف الأسرار. وفيه إشارة إلى أن من تعلم هذه السورة ينبغي أن يتعلم معانيها أيضاً إذ لا يحصل المقصود إلا به وتصريح بأن هم الآخرة ومطالعة الوعيد واستحضاره يشيب الإنسان ولذا ذم الحبر السمين القارئ السمين إذا لم يكن سمياً إلا بالذهول عما قرأه ولو استحضر وهم به لشاب من همه وذاب من غمه لأن الشحم من الهم لا ينعقد. قال الإمام الشافعي رحمه الله تعالى: ما أفلح سمين قط إلا أن يكون محمد بن الحسن فقيلاً: له ولم قال: لأنه لا يخلو العاقل من إحدى حالتين إما أن يهم لآخرته ومعاذ أو لدنياه ومعاشه والشحم مع الهم لا ينعقد فإذا خلا من المعنيين صار في حد البهائم يعقد الشحم. كذا في روح البيان. ومن خواصها من طال عليه السهر يقرأها ويكرر قوله: ﴿وَجَعَلْنَا تَوْكَرًا مَّبَاقًا﴾ [النبا: ٩] يحصل مطلوبه فإنها مجربة مشهورة.

من عذاب القبر وأعوذ بك من فتنة المحيا والممات خ م د ت حب مس صط وأعوذ بك من القسوة والغفلة والعيلة والذلة والمسكنة وأعوذ بك من الفقر والكفر والفسوق والشقاق والسمة والرياء وأعوذ بك من الصمم والبكم والجنون والجذام وسيء الأسقام وضياح الدين حب مس صط اللهم إني أعوذ بك من الهم والحزن والعجز والكسل والجبن وضياح الدين وغلبة الرجال د ت س اللهم إني أعوذ بك من البخل وأعوذ بك من

باب الأحاديث الواردة في فضائل بعض السور وبيان خصائصها

وأخرج أبو عبيد عن أبي تميم رضي الله تعالى عنه أنه قال: قال رسول الله ﷺ: «إني نسبت أفضل المسبحات» فقال أبي بن كعب رضي الله تعالى عنه: فلعلها ﴿سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى﴾، قال: نعم. كذا في الاتفاق. وعن علي رضي الله عنه كان رسول الله ﷺ يحب هذه السورة سبِّح اسم ربك الأعلى رواه أحمد. كذا في مشكاة المصابيح وبالسند المتصل إلى عائشة الصديقة رضي الله تعالى عنها قالت: كان رسول الله ﷺ يقرأ في الركعتين اللتين يوتر بهما بـ﴿سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى﴾، و﴿قُلْ يَتُوبُ الْكَافِرُونَ﴾. وفي الوتر يقرأ: ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾. و﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾ و﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾. كذا في المعالم وبه عمل الشافعي ومالك رحمهما الله تعالى. وأما عند أبي حنيفة وأحمد فالمستحب في الثالثة الإخلاص فقط. كذا في روح البيان.

وأخرج أبو موسى مطر المزني عن النبي ﷺ: إن الله يسمع قراءة ﴿لَوْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا﴾ [البينة: ١] فيقول: أبشر عبدي فوعزتي لأنساك على حال من أحوال الدنيا والآخرة ولأمكنن لك في الجنة حتى ترضى. كذا في الدر المنثور. وأخرج أبو نعيم في الصحابة من حديث إسماعيل بن أبي الحكم المزني الصحابي مرفوعاً إن الله تعالى يسمع قراءة لم يكن الذين كفروا فيقول: أبشر عبدي فوعزتي لأمكنن لك حتى ترضى. وروي في القسطلاني عن النبي ﷺ أنه قال: «إن الملائكة المقربين ليقرؤن سورة لم يكن منذ خلق السموات والأرض لا يفترون عن قراءتها». وأخرج الترمذي من حديث أنس رضي الله عنه عن النبي ﷺ: «من قرأ إذا زلزلت الأرض عدلت بنصف القرآن». وأخرج أبو عبيد من مرسل الحسن إذا زلزلت تعدل بنصف القرآن والعاديات تعدل بنصف القرآن. كذا في الإقنان. وأخرج الترمذي عن ابن عباس رضي الله عنهما قال: قال رسول الله ﷺ: «إذا زلزلت تعدل نصف القرآن وقيل هو الله أحد تعدل ثلث القرآن وقيل يا أيها الكافرون تعدل ربع القرآن». كذا في مشكاة المصابيح. وأخرج الحاكم من حديث ابن عمر رضي الله عنهما مرفوعاً إنه ﷺ قال: «ألا يستطيع أحدكم أن يقرأ ألف آية في كل يوم» قالوا: من يستطيع ألف آية قال: «أما يستطيع أحدكم أن يقرأ ألهاكم التكاثر».

وأخرج الفردوس عن أسماء بن عميس رضي الله عنها عن النبي ﷺ: «قارئ ألهاكم التكاثر يدعى في الملكوت مؤدي الشكر». كذا في الجامع الصغير. وأخرج أبو عبيد من حديث ابن عباس رضي الله عنهما قال: قال رسول الله ﷺ: «قل يا أيها الكافرون تعدل ربع القرآن» وعن النبي ﷺ قال: «من قرأ قل يا أيها الكافرون أعطي من الأجر كأنما قرأ ربع القرآن وتباعدت عنه مردة الشياطين

الجن وأعوذ بك أن أرد إلى أرذل العمر وأعوذ بك من عذاب القبر خ ت س اللهم إني أعوذ بك من العجز والكسل والجبن والبخل والهزم وعذاب القبر اللهم آت نفسي تقواها وزكها أنت خير من زكاها وأنت وليها ومولاها اللهم إني أعوذ بك من علم لا ينفع ومن قلب لا يخشع ومن نفس لا تشبع ومن دعوة لا يستجاب لها. م ت س مص. اللهم إني أعوذ بك من الجبن والبخل وسوء العمر وفتنة الصدر وعذاب القبر

وبرئ من الشرك ويعافى من الفزع الأكبر». كذا في التيسير. وأخرج أحمد والحاكم عن نوفل بن معاوية رضي الله عنه: من قرأ قل يا أيها الكافرون ثم تم على خاتمتها فإنها براءة من الشرك. وأخرج أبو يعلى عن ابن عباس رضي الله عنهما عن النبي ﷺ أنه قال: «ألا أدلكم على كلمة تنجيكم من الإشراك بالله تقرؤون قل يا أيها الكافرون عند منامكم». وأخرج الفرووس عن عبد الله بن جرادة رضي الله عنه عن النبي ﷺ: «المنافق لا يصلي الضحى ولا يقرأ قل يا أيها الكافرون». وأخرج الترمذي من حديث أنس رضي الله تعالى عنه إذا جاء نصر الله رب القرآن. كذا في الإتقان. وأخرج الترمذي وأبو داود والدارمي عن عروة بن نوفل عن أبيه رضي الله عنه أنه قال: يا رسول الله علمني شيئاً أقوله إذا آويت إلى فراشي فقال: «اقرأ قل يا أيها الكافرون فإنها براءة من الشرك». كذا في مشكاة المصابيح.

وروي أنه قال ﷺ: «عشرة تمنع عشرة: سورة الفاتحة تمنع غضب الرب وسورة يس تمنع عطش القيامة وسورة الدخان تمنع أهوال القيامة، وسورة الواقعة تمنع الفقر والفاقة، وسورة الملك تمنع عذاب القبر، وسورة الكوثر تمنع خصومات الخصماء، وسورة الكافرون تمنع الكفر عند الموت، وسورة الإخلاص تمنع النفاق وسورة الفلق تمنع حسد الحاسدين، وسورة الناس تمنع الوسواس». كذا في مشكاة المصابيح فمن قرأ: قل يا أيها الكافرون برئ من الشرك وتباعد عنه مردة الشياطين وأمن من الفزع الأكبر وهي تعدل ربع القرآن. وفي الحديث مروا صبيانكم فليقرؤوها عند المنام فلا يعرض لهم شيء ومن خرج مسافراً فليقرأ هذه السور الخمس: ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ﴾، ﴿وَإِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَلَاحُ﴾، ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾، ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾، ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾. كذا في روح البيان.

س حب ق اللهم إني أعوذ بعزتك لا إله إلا أنت أن تصلني أنت الحي لا تموت والجن والإنس يموتون
م ح س اللهم إنا نتعوذ بك من جهد البلاء ودرك الشقاء وسوء القضاء وشماتة الأعداء خ م س اللهم إني
أعوذ بك من شر ما عملت ومن شر ما لم أعمل م د س ق. اللهم إني أعوذ بك من زوال نعمتك وتحول
عافيتك وفجاء نفقتك وجميع سخطك م د س اللهم إني أعوذ بك من شر سمعي ومن شر بصري ومن شر

tireceğim ki; sen razı ve hoşnut olacaksın." Ed-Dürrül-Mensûr'da da böyledir.

Sahâbeden Ebû Naîm; İsmâîl bin Ebil-Hakemi Müzen'den merfu' olarak rivayet etti:

"Şüphesiz ki Allah, Lem yekünilleziyne keferû sûresi okununca, elbette onu işitir ve buyurur ki:

"Kuluma müjdeleyin, izzetime yemin olsun ki; seni elbette Cennete yerleştireceğim ki; sen razı ve hoşnut olacaksın."

Kastalânîden; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Şüphesiz mukarreb melekler, göklerin ve yerin yaratıldığı günden beri ara vermeksizin Lem yekünilleziyne keferû sûresi okumaktadırlar."

Tirmizî; Hz. Enes'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her kim İzâ Zülziletül-Arzu sûresini okursa, Kur'ân'ın yarısını (okumaya) denk gelir."

Ebû Ubeyd; Mürseli Hasan'dan rivayet edilmiştir:

"İzâ Zülziletül-Arzu sûresi, Kur'ân'ın yarısına, Ve'l-âdiyâtı sûresi de diğer yarısına (okumaya) denk gelir." El-İtkân'da da böyledir.

Tirmizî; İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"İzâ Zülziletül-Arzu sûresi, Kur'ân'ın yarısına, Kul Huvellâhü Ehad sûresi üçte birine, Kul yâ eyyühel-kâfirûn sûresi de dörtte birine (okumaya) denk gelir." Mişkâtül-Mesâbîh'de de böyledir.

Hâkim; İbni Ömer'den (r.a.) merfu' olarak rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Sizden biriniz her gün bin âyet okumaya güç yetiremez mi?" Bunun üzerine ashâb-ı kiram da:

"Bin âyet okumaya kim güç yetirebilir?" diye cevap verdiler. Rasûlüllah da (s.a.v.) onlara buyurdu ki:

"Sizden biriniz Elhâkümü't-tekâsür sûresini okumaya güç yetiremez mi?"

Firdevs; Esmâ bin Amis'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Elhâkümü't-tekâsür sûresini okuyan kimse, melekût (âleminde) şük-rünü edâ eden (ödeyen) kimse olarak çağrılır." Câmius-Sağîrde de böyledir.

Ebû Ubeyd; İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kul yâ eyyühel-kâfirûn sûresi, Kur'ân'ın dörtte birine (okumaya) denk gelir."

Rasulüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her kim, Kul yâ eyyühel-kâfirûn sûresini okursa, sanki Kur'ân'ın dörtte birini okumuş gibi sevâb verilir ve ondan kovulmuş olan şeytanlar uzaklaştırılır, şirkten (Allah'a ortak koşmaktan) kurtulur ve en büyük korkudan âfiyette olur." Et-Teysîr'de de böyledir.

İmam Ahmed ve Hâkim; Nevfel bin Muâviyeden (r.a.) rivayet ettiler;

"Her kim Kul yâ eyyühel-kâfirûn sûresini okur da onu bitirdikten sonra (günü) tamamlarsa, (yani onu okuyup uyursa) şüphesiz bu, şirkten kurtulmanın beraatıdır."

Ebû Ya'lâ; İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Size, Allah'a şirk koşmaktan kurtaracak kelimeyi haber vereyim mi?" Uyuyacağınız zaman Kul yâ eyyühel-kâfirûn sûresini okuyunuz."

Firdevs; Abdullah bin Cerad'dan (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Münafık, duhâ (kuşluk) namazını kılmaz ve Kul yâ eyyühel-kâfirûn sûresini okumaz."

Tirmizî; Hz. Enes'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"İzâ câe nasrullahi sûresi, Kur'ân'ın dörtte birine denktir." El-İtkân'da da böyledir.

Tirmizî, Ebû Dâvud ve Dâremî; Urve bin Nevfel, o da babasından rivayet etti:

"Yâ Rasûlellah! Yatağıma uzanacağım zaman okuyacağım bir şeyi bana öğret." Bunun üzerine Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kul yâ eyyühel-kâfirûn sûresini oku. Çünkü bu sûre şirkten kurtulmanın beraatıdır." Mişkâtül-Mesâbih'de de böyledir.

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"On şey vardır ki; bunlar on şeye mani' olur. (engeller) Fâtiha sûresi Rabb'in gadabını engeller. Yâ-Sîn sûresi kıyâmetin susuzluğuna mani olur. Duhân sûresi kıyâmetin korku ve dehşetini engeller. Vâkıa sûresi fakirlik ve yokluğa mani olur. Mülk sûresi kabir azabını engeller. Kevser sûresi düşmanların kinlerine, intikamlarına mani olur. Kâfirûn sûresi ölüm anındaki küfrü engeller. İhlâs sûresi, nifaka (münafıklığa) mani olur. Felak sûresi, hasedçilerin hasedini engeller. Nâs sûresi de vesveselere mani olup engeller." Mişkâtül-Mesâbih'de de böyledir.

Her kim, Kul yâ eyyühel-kâfirûn sûresini okursa, şirkten (Allah'a ortak koşmaktan) kurtulur ve ondan kovulmuş olan şeytanlar uzaklaştırılır, ve

en büyük korkudan emniyette olur ve bu sûre Kur'ân'ın dörtte birine denk gelir."

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Çocuklarınıza emredin: uyurken Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn sûresini okusunlar. Böylelikle geceleyin onlara bir şey âriz olmaz."

Yolculuğa çıkan kimse şu beş sûreyi okusun: Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn sûresi, İzâ câe nasrullahi sûresi, Kul Hüvallahü Ehad sûresi, Kul eûzü bi Rabbil-Felak sûresi ve Kul eûzü bi Rabbin-Nâs sûresini okusun sonra yolculuğa çıksın." Rûhul-Beyân Tefsîrinde de de böyledir.

باب الأحاديث الواردة في فضائل سورة الضحى وألم نشرح وبيان خواصهما

روي عن أبي بن كعب رضي الله عنه عن رسول الله ﷺ قال: «من قرأ سورة الضحى سبع مرات عند طلوع الشمس وعند غروبها لم يضع منه ضائع ولا يهرب له هارب ولا يسرق له سارق من بيته ولا يقع في بيته فساد ولا يدخله وباء وطاعون وكل سارق وطارق يقرب إلى بيته وسار بليل يجد على بيته سوراً من حديد ولا يجد لمنزله سبيلاً». كذا في خواص القرآن. وقال ﷺ: «من قرأ سورة الضحى كان له مثل أجر من وافى منى وعرفات» وأخرج الطبراني عن عتبة بن غزوان عن النبي ﷺ قال: «من أراد عوناً أي نصراً وإعانة ومعيناً ومغيثاً فليقل يا عباد الله أعينوني أي يكررها ثلاثاً وقد جرب ذلك وهو مجرب محقق». كذا ذكره القاري في شرح الحصن.

وقال الإمام الغزالي رحمه الله تعالى: روي عن جماعة من السلف أنهم كانوا يقرؤون سورة الضحى عند التلطف فيجدون ما أتلّف لهم ومن ضلت له ضالة أو ضاع له ضائع أو آبق أو أمة فليصلي الضحى يوم الجمعة ثمان ركعات فإذا فرغ يقرأ سورة الضحى سبع مرات ثم يقول: يا جامع العجائب يا راد كل غائب يا جامع الشتات يا من مقاليد الأمور بيده اجمع علي ضائعي أو اجمع ضائع فلان بن فلان عليه لا جامع له إلا أنت. كذا في الدر النظيم. وعن زين الدين البكري رحمه الله تعالى أن من داوم على قراءة سورة والضحى أربعين يوماً كل يوم أربعين مرة ويقول: كل يوم بعد فراغه من السورة: اللهم يا غني يا مغني أغنني غني لا أخاف بعده فقراً واهلدي فاني ضال وعلمني فاني جاهل أرسل الله تعالى له من يعلمه الحكمة في نومه أو يقظته بحسب اجتهاده واستعداده. كذا في خواص القرآن وفي شمس المعارف.

وقال رسول الله ﷺ: «من قرأ سورة ألم نشرح فكأنما جاءني وأنا مغتم ففرج عني». كذا في روح البيان. ومن داوم على قراءتها دبر الصلوات الخمس يسر الله أمره وفرج همه ورزقه من حيث لا يحتسب. وقال بعضهم تلاوتها تيسر الرزق وتشرح الصدر وتذهب العسر في الأمور وتصلح لمن غلب عليه الكسل في الطاعات والتعطيل في المعاش إذا داوم قراءتها. ومن قرأها دبر كل صلاة تسع مرات فك الله عسره ويسر رزقه. ومن قرأها دبر كل صلاة أربعين مرة سبع أيام متواليات أغناه الله تعالى بلا شك ولا شبهة. ومن خواصها أن من تعسر عليه أمر من أمور الدنيا والآخرة فليتوضأ وليصلي ركعتين ويقرأ بعد الفاتحة ما تيسر ثم يجلس مستقبلاً القبلة متوجهاً إلى الله تعالى ويقرأها عدد حروفها ثم يسأل الله حاجته فإنها تقضى بإذن الله تعالى. ومن قرأها كل يوم وقت الضحى مائتي مرة رأى منها

لساني ومن شر قلبي ومن شر مني ت د س مس. اللهم إني أعوذ بك من الفقر والغاقة والمذلة وأعوذ بك من أن أظلم أو أن أظلم د س ق مس اللهم إني أعوذ بك من الهدم وأعوذ بكمن التردى وأعوذ بك من الغرق والحرق وأعوذ بك أن يتخبطني الشيطان عند الموت وأعوذ بك من أن أموت في سبيلك مدرأ وأعوذ بك أن أموت لديغاً د س مس اللهم إني أعوذ بك من منكرات الأخلاق والأعمال والأهواء ت حب مس والأدواء.

هذه الخواص الغريبة والأسرار العجيبة. ومن قراها لنيل كل مطلوب ولدفع كل موهوب كل يوم سبعمائة مرة أو ألف مرة مع البسملة إلى أن يحصل المقصود فلينظر الأمر كيف يكون. ومن خواصها من كتبها في إثناء زجاج ومحاه بماء الورد وشربه زال عنه الغم والهم والفرح والرجيف. قال بعض العلماء العارفين: إن من تعسر عليه الحفظ فليكتبها كلها ويمحها ويشربها على الريق أو وقت الإفطار سبعة أيام متواليات فإنه يتيسر عليه الحفظ ببركتها. كذا في خواص القرآن. ومن خواصها ومنافعها لإذهاب الحمى أن تأخذ خيطاً من كتاب وتقرأها عليه وكلما نظقت بكاف من كآفاتها التسع تعقد عقدة فيجتمع في الخيط تسع عقد وتأمّر المحموم أن يربطه في يده اليسرى فوق كوعها فإنه يبرأ بإذن الله تعالى وقد جرب وصح. كذا في خواص القرآن.

ت. اللهم إنا نسألك من خير ما سألك منه نبيك محمد ﷺ ونعوذ بك من شر ما استعاذك منه نبيك محمد ﷺ وأنت المستعان وعليك البلاغ ولا حول ولا قوة إلا بالله. ت. اللهم إني أعوذ بك من جار السوء في دار المقامة فإن جار البادية يتحول س حب مس أعوذ بالله من الكفر والدين س حب مس اللهم إني أعوذ بك من غلبة الدين وغلبة العدو وشماتة الأعداء مس حب. اللهم إني أعوذ بك من علم لا ينفع وقلب لا يخشع ودعاء

DUHÂ VE ELEM NEŞRAH LEKE

Duhâ ve elem neşrah leke sûrelerinin faziletleri hakkında varid olan sahih hadisler ve bunların hususiyetlerinin beyanı:

Übeyy bin Ka'b (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki,

-"Her kim güneş doğarken ve batarken Duhâ sûnesini yedi defa okursa, hiçbir şeyi zayı' olmaz, hiçbir şeyi kaçıp gitmez, hırsız onun evinden hiçbir şeyi çalamaz, evinde fesad vaki olmaz, (meydana gelmez) onun evine vebâ ve taûn girmez. Bütün hırsızlar ve yol kesiciler (kötü niyetli kimseler) o kimsenin evine geceleyin yürüyüp yaklaştıklarında, o kimsenin evinin etrafında damirden sûrlar bulurlar ve o kimsenin evine (girmeye) yol bulamazlar." Havas-ı Kur'ân'da da böyledir.

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

-"Her kim Duha sûresini okursa, Minâ ve Arafatta bulunup haccaden kimsenin sevabı gibi sevab alır."

Taberânî; Uteybe bin Gazvan'dan rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

-"Her kim yardım (Yani yardımcı, imdatına yetişeci) arzu ediyorsa, "Yâ İbâdellâh einûnî" desin." Yani bunu üç defa söylesin. Şüphesiz bu, tecrübe edilmiş ve tahakkuk etmiş olan şeylerdendir. Şerhul-Hısn'da Aliyyül-Kârî'de aynı şekilde zikretmiştir.

İmam Gazâlî (r.a.) buyurdu ki:

Selef-i Sâlihîn'den bir cemaatin şöyle yaptığı rivayet edilmiştir: Onlar bir şey kaybolduğunda Duhâ sûresini okurlardı ve o şeyi bulurlardı.

Kimin bir şeyi kaybolur veya zayı' olur veya bir köle ve câriyesi kaçıp giderse, Cuma günü Duhâ namazını sekiz rekat kılsın, namazı bitirdikten sonra yedi defa Duhâ sûresini okusun sonra da şöyle desin: "Yâ Câmial-acâibi, Yâ Râdde külli ğâibin, Yâ Câmiaş-şettâti, Yâ men makâlîdül-ümûri biyedihi ecmi' alâ zâi'î ev ecmi' zâi'u fûlan bin fûlanin aleyhi Lâ câmia lehü illâ ente." Ed-Dürrün-Nazîm'de de böyledir.

Zeynüddinil-Bekrî (r.a.) buyurdu ki:

"Her kim Duha sûresini, her gün kırk defa olmak üzere kırk gün okumaya devam eder ve her gün sûreyi okuduktan sonra şöyle derse: "Allahümme Yâ ğaniyyü Yâ müğninî, eğninî ğaniyye lâ ehâfû ba'dehü fakran ve ehdinî fe innî dâllün ve allimnî feinnî câhilün."

Allahü Teâlâ bu kimseye gayretinin ve kabiliyetinin miktarınca uykusunda veya uyanıklık halinde kendisine hikmeti öğretecek kimseyi gönderir." Havass-ı Kur'ân'da ve Şemsül-Maârifte de böyledir.

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her kim Elem neşrah leke sûresini okursa, sanki ben kederli olduğum haldeyken bana gelmiş ve beni o kederden alıkoymuş olur." Rûhul-Beyan'da da aynı şekilde zikredilmiştir.

Her kim Elem neşrah leke sûresini, beş vakit namazın arkasında okumaya devam ederse, Allahü Teâlâ o kimsenin işini kolaylaştırır, kederini ve tasasını giderir ve hesap etmediği (beklemediği) yerden onu rızıklandırır.

Âlimlerden (r.a.) bazıları buyurdu ki: Elem neşrah leke sûresini okumak, rızkı kolaylaştırır, göğsü, kalbi şerhedip açar, işlerdeki zorluğu giderir. Taatlarda kendisine tembellik gelmiş olan kimseyi ve geçimini sağlamak için çalışma hususunda gevşeklik gösteren kimseyi islah eder, (yani onların bu hallerinden kurtulmalarına vesile olur) ancak bunlar okumaya devam edildiğinde elde edilen hususiyetlerdir.

Kim her namazdan sonra Elem neşrah leke sûresini okursa, Allah o kimsenin işlerindeki zorlukları çözer ve rızkını kolaylaştırır.

Her kim de bu sûreyi bütün namazlardan sonra yedi gün boyunca ara vermeden arka arkaya kırkar defa okumaya devam ederse, Allahü Teâlâ şeksiz ve şüphesiz bu kimseyi zengin kılar.

Elem neşrah leke sûresinin hususiyetlerinden birisi de şudur:

Bir kimseye dünya veya âhiret işlerinden bir iş zorlaşırsa, abdest alsın sonra iki rekat namaz kılsın ve namazda Fâtihadan sonra kendisine kolay gelen sûreleri okusun, (yani herhangi bir sûreyi veya âyetleri okusun) sonrada Allahü Teâlâ'ya teveccüh ettiği halde kibleye yönelmiş bir şekilde otursun ve Elem neşrah leke sûresini harflerinin sayısınca okusun sonra da Allahü Teâlâ'dan hâcetini istesin. Şüphesiz Allahü Teâlâ'nın izniyle bu kimsenin ihtiyacı giderilir.

Her kim de Elem neşrah leke sûresini Duhâ (kuşluk) vaktinde her gün yüz defa okursa, kendisinde bu garip hususiyetleri ve acaip sırları görür.

Kim de Elem neşrah leke sûresini arzuladığı her şey için veya korktuğu şeylerden korunup onları def etmek için her gün yedi yüz defa veya bin defa Besmele ile beraber maksadı hâsıl oluncaya kadar okumaya devam etsin. Sonra da işin nasıl olduğuna dikkatlice baksın.

Elem neşrah leke sûresinin hususiyetlerinden birisi de şudur:

Her kim Elem neşrah leke sûresini cam bir kaba yazar, onu da gül suyu ile siler ve bunu içerse, bu kimseden gam ve keder, korku ve endişe yok olup gider.

Ârif olan bazı âlimler dedi ki:

Hafızası zayıf olan kimse, (Yani duyduklarını belleyip muhafaza edemeyen kimse) Elem neşrah leke sûresinin tamamını yazsın, bunu silip eritsin ve bunu yedi gün arka arkaya oruçlu olmadığı bir vakitte veya iftar vaktin-

de içsin. Şüphesiz bu sûrenin bereketiyle bu kimseye duyduklarını hafızasında tutması kolaylaşır ve hafızası kuvvetlenir. Havass-ı Kur'ân'da da böyledir.

Elem neşrah leke sûresinin hususiyetlerinden birisi de şudur:

Sıtma ve benzeri ateşli hastalıkları gidermek için keten iplik alınır, sûre okunmaya başlanır, sûrenin dokuz kef harfinden her kef harfi söylendikçe, o ipliğe bir düğüm atılır ve böylelikle iplikte dokuz tane düğüm bir araya gelir ve sıtmalı olan kimse o ipliği sol koluna dirseğinin üstüne bağlaması emredilir. Şüphesiz o kimse Allahü Teâlâ'nın izniyle bu hastalığından kurtulup iyileşir. Bu tecrübe edilmiş sahih hususlardandır. Havass-ı Kur'ânda da aynı şekilde zikredilmiştir.

KADİR VE KEVSER SÛRESİNİN FAZİLETLERİ

Kadir ve kevser sûresinin faziletleri hakkında vârid olan sahih hadisler ve bunların hususiyetlerinin beyanı:

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

-“Kim Kadir sûresini okursa, bu kimseye Ramazanda oruç tutan ve Kadir gecesini ihya eden kimsenin sevabı verilir.” Rûhul-Beyân'da da aynı şekilde zikredilmiştir.

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

-“Her kim Kadir sûresini yüz defa okursa, Allahü Teâlâ bu kimsenin kalbine İsm-i A'zam'ını sokar. O kimse de dilediği şeyle duâ eder de onun ihtiyaçları giderilir.”

-Her kim Kadir sûresini bin defa okursa, bu kimse rüyasında Hazreti Muhammed'i (a.s.) görmeden ölmez.”

Rasûlüllah (s.a.v.) ashabına buyurdu ki:

-“Allah'ın sizinle iblîs arasına, Ye'cüc-Me'cüc Seddi gibi bir Seddi koymasını arzu eder misiniz?” Ashâb-ı kiram da:

-“Evet! Yâ Rasûlellah! (s.a.v.)” diye cevap verdiler. Rasûlüllah'da (s.a.v.) buyurdu ki: “Sizler Akşam namazından ve Sabah namazından sonra yerinizden kalkmadan önce üç defa Innâ Enzelnâhü sûresini okuyunuz sonra da şöyle söyleyiniz: “Yâ Allah! Yâ Sâhibel-Kudreti ferric annî hemmî ve kürbî.” Ed-Dürrün-Nazîm'de de böyledir.

Hiz. Alî (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

-“Her kim Kadir gecesinde Innâ Enzelnâhü sûresini okursa, Allah o kimse için her âyet karşılığında fetihde bulunur. (Yani o sayıca hayır kapıları açar) ve onu okuyana İncîl'i okuyan kimsenin sevabı verilir.”

Hasan bin Alî (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

-“Her kim farz namazlardan bir farzda Innâ Enzelnâhü sûresini okursa, münâdî (çağırıcı) şöyle nidâ eder:

-“Ey Allah'ın kulu! Şüphesiz senin geçmiş günahların bağışlanmıştır. Sen artık amelini yenile.”

Muhammed bin Hüseyin bin Alî'den (r.a.) rivayet edildi, buyurdular ki:

-“Her kim Innâ Enzelnâhü sûresini okur da sesi bununla kelimelerin telaffuzu ile cerayan ettikçe, Allah yolunda kılıcını sıyırıp savaştan kimse gibi olur. Kim de bu sûreyi gizli okursa, Allah yolunda kanını akıtmış gibi olur. Kim de bu sûreyi on defa okursa, o kimsenin günahlarından bin günah silinir. Kim de bu sûreyi yolculuğa çıkarken ve evinden çıkacağı zamanda okursa, şüphesiz (âfiyetle) evine döner. Kim de bu sûreyi dağa çıkarken

باب الأحاديث الصحيحة الواردة في فضائل سورة القدر وسورة الكوثر وبيان خواصهما

قال رسول الله ﷺ: «من قرأ سورة القدر أعطي ثواب من صام رمضان وأحيا ليلة القدر». كذا في روح البيان. وقال ﷺ: «من قرأ سورة القدر مائة مرة أدخل الله تعالى اسمه الأعظم في قلبه ويدعو ذلك العبد بما شاء تقضى حوائجه». ومن قرأها يوم الجمعة ألف مرة لم يمت حتى يرى محمداً ﷺ في منامه. وروي عن النبي ﷺ أنه قال لأصحابه: «أتريدون أن يجعل الله بينكم وبين إبليس ردماً كردهم يأجوج ومأجوج» قالوا: نعم يا رسول الله قال: «اقرأوا إنا أنزلناه في ليلة القدر بعد المغرب وبعد الصبح ثلاثاً قبل أن تنهضوا من صلاتكم ثم قولوا يا الله يا صاحب القدرة فرج عني همي وكربي». كذا في الدر النظيم. وروي عن علي رضي الله عنه عن النبي ﷺ أنه قال: «من قرأ إنا أنزلناه في ليلة القدر فتح الله له بكل آية قرأها ثواب من قرأ الإنجيل».

وروي عن الحسين بن علي رضي الله تعالى عنهما أنه قال: قال عليه الصلاة والسلام: «من قرأ إنا أنزلناه في ليلة القدر في فريضة من الفرائض نادى مناد يا عبد الله قد غفر لك ما مضى من ذنوبك فاستأنف العمل». وروي عن محمد بن الحسين بن علي رضي الله عنهم أنه قال: من قرأ إنا أنزلناه في ليلة القدر يجري بها صوته كان كالشاهر بسيفه في سبيل الله ومن قرأها سرّاً كان كالمتشحط بدمه في سبيل الله ومن قرأها عشر مرات محي عنه ألف ذنب من ذنوبه ومن قرأها حين يسافر وحين يخرج من بيته فإنه سيرجع ومن قرأها في صعود الجبال خيل بينه وبين الشيطان، ومن قرأها حين يركب دابته نزل سالمًا مغفوراً له ومن كتبها وشربها فكأنما شرب ماء الحياة ومن كتبها ثم غمس ثيابه فيها لم يزن فيها أبداً ومن كتبها ثم رشها في مصلاه قبلت صلاته التي صلاها فيها أبداً ومن كتبها ونضح ماءها على مريض أو على معجون برئ ومن أخذ بناصية ولده ثم قرأ عليه السورة أراه الله فيه ما يحبه وكذلك الزوجة إذا أخذ بناصيتها وقرأ عليها سورة القدر أراه الله تعالى فيها ما يحبه. كذا في تفسير الحنفي واعلم أن سورة إنا أنزلناه غنى للفقراء وعون للضعفاء ودفع للبلاء والداء والأمراض وأمن من العذاب ومن عقوبات الدنيا والآخرة وكان قارؤها على الصحة والعافية والسلامة وتنزل عليه الروحانية سريعاً ويجيبه عجلة كما ذكره الإمام التيمي.

ومن خواص سورة القدر إحضار الروحانية العلوية فإذا أردت ذلك فخذ جزءاً من حصي البان وجزءاً من السندروس وجزءاً من ورق الأترج وجزءاً من البرنوف ثم جفف ذلك في الظل فإذا جف

لا يشفع ونفس لا تشبع من مص ومن الجوع فإنه يش الضجيع مص من ومن الخيانة فبشت البطانة ومن الكسل والبخل والجبن ومن الهرم ومن أن أرد إلى أرذل العمر ومن فتنة الدجال وعذاب القبر وفتنة المحيا والممات اللهم إنا نسألك عزائم مغفرتك ومنجيات أمرك والسلامة من كل إثم والغنيمة من كل بر والفوز بالجنة والنجاة من النار من اللهم إني أسألك علماً نافعاً وأعوذ بك من علم لا ينفع حب

دقه ناعماً ولت بدهن الياسمين مع شيء من صمغ الشجر واعمل منه بنادق أكبر من الحمص وجففها في يوم الثلاثاء في الساعة الرابعة وأنت صائم ولا تأكل شيئاً فيه من ذي روح في ذلك اليوم وقبله بيوم وبعده بيوم وتقرأ على تلك البنادق عند العمل السورة سبعين مرة ثم يجعل البنادق في الظل في آية طاهرة وتضعها ثلاث ليال كل ليلة تحت النجوم وتقرأ عليها السورة كل ليلة أربع عشرة مرة ثم ترفعها في خفة ظاهرة فإذا احتجت إليها فاتخذ مجمرة ويكون الفحم فحم بلوط واخُلْ بنفسك ثم ادع الروحانية بأدنى دعوة فإنهم يسرعون الإجابة وبخر بشيء من تلك البنادق ولا تزال تدعو الروحانية وأنت تبخر حتى يحضر منهم من تريد منهم ثم اسأل حاجتك فإنها تقضى في أسرع وقت إن شاء الله تعالى. انتهى. وقال بعض العلماء العارفين رحمهم الله تعالى لأحد الإخوان: ألا أعلمك اسم الله الأعظم قال: بلى قال: اقرأ الحمد لله رب العالمين وقل هو الله أحد وآية الكرسي وإنا أنزلناه في ليلة القدر ثم استقبل القبلة وادع بما أحببت فإن الله يستجيب دعاءك. ومن أخذ بناصية من يحبه فقرأ عليه إنا أنزلناه في ليلة القدر فإن الله تعالى يريه ما أحبه ومن قرأها بعد وضوء قام بلا ذنب عليه وكان كيوم ولدته أمه.

وقال الشيخ أبو الحسن الشاذلي قدس سره: إن أردت الصدق في القول فأعني على نفسك بقراءة إنا أنزلناه في ليلة القدر. كذا في الدر النظيم. وقال بعض المشايخ: من قرأ سورة القدر وقل يا أيها الكافرون وقل هو الله أحد عشر مرات على ماء طاهر ونضح به الثوب الجديد لم يزل في عيش مبارك ما دام عليه. وفي رواية أخرى إن من قرأها ستة وثلاثين مرة على ماء ورش به ثوباً جديداً لم يزل في رزق واسع من الله ما دام عليه. كذا في خواص القرآن. ومن خواص السورة الجليلة إنها مشهورة في جلب الغنى فمن كانت له إلى الله تعالى حاجة فليقرأ إنا أنزلناه في ليلة القدر إحدى وأربعين مرة ثم يدعو بهذا الدعاء إحدى وأربعين مرة:

اللهم يا من يكفي عن خلقه جميعاً ولا يكفي عند أحد من خلقه يا أحد يا من لا أحد له انقطع الرجاء إلا منك وخابت الآمال إلا فيك يا غياث المستغيثين أغثني وكرر أغثني سبع مرات فإنها تقضى بإذن الله تعالى وذلك مجرب. ومن قرأها وسعى في حاجته رجع مسرور القلب وقضيت حاجته. ومن كتبها وشربها لم ير في جسمه ما يكره. ومن كتبها في خرقة من ثوب إنسان مع اسمه واسم أمه بزعفران ثم طوى الكتاب وجعله فوق ظهره وهو نائم فإنه يخبر عما صنع في عمره ويكون الوضع في وقت استغراقه في النوم ذكراً كان أو أنثى. كذا في خواص القرآن. قال رسول الله ﷺ: «من قرأ إنا أعطيناك الكوثر سقاها الله تعالى من أنهار الجنة». كذا في الدر النظيم. قال الإمام التيمي رحمه الله تعالى: من أدام قراءتها رق قلبه وخشع لربه وثبت على الطاعة وإذا قرئت عند نزول المطر مائة مرة ودعا القارئ بما يجب من أمور الدنيا والآخرة يستجاب له دعاؤه على الفور وهي من المعجرات، ومن قرأها على عين ماء انقطع ماؤها ونقص جربها في كل يوم سبع مرات غزر ماؤها وكثر. ومن قرأها على ماء ورد ومسح به كل يوم على عينيه كثر نورها وزال وجعها ومن قرأها في بيت فيه سحر لا يعرف مكانه ولا موضع دفنه ألهمه الله تعالى إليه ولم يضره شيء. أو من كان متوقفاً على فعل الخير من صدقة أو صيام أو إغاثة ملهوف وكان قادراً مستطيعاً على ذلك فاكتبها في إناء نظيف بعسل لم يغل

اللهم إني أعوذ بك من علم لا ينفع وعمل لا يرفع وقلب لا يخشع وقول لا يسمع حب من مص اللهم إنا نعوذ بك أن نرجع على أعقابنا ربنا لا تزغ قلوبنا بعد إذ هديتنا أو نفتن عن ديننا. موخ نعوذ بالله من عذاب الله نعوذ بالله من الفتن ما ظهر منها وما بطن نعوذ بالله من فتنة الدجال، عو. اللهم إني أعوذ بك من علم لا ينفع ومن قلب لا يخشع ومن نفس لا تشبع ومن دعاء لا يسمع اللهم إني أعوذ بك من هؤلاء الأربع

بنار وألق ذلك العسل على طعام يأكله فإن الله تعالى يجعل الخير في قلبه ويزيل عنه كل مكروه ويحب أن يفعل المعروف والخير والصدقة والرجوع إلى الله تعالى ببركة كتابه العزيز هداانا الله تعالى وإياكم لفعل الخير، وقرأ سورة الكوثر إحدى وسبعين مرة لإخراج المحبوس، هذا مجرب. كذا في خواص القرآن.

وقال الشيخ أحمد بن المغربي المعروف بالخطاب قدس الله سره: إن من كتبها وعلقها عليه كانت له حرزاً وحفظاً من الأعداء ونصراً عليهم ولم ينله مكروه ما دامت عليه. كذا في خواص القرآن. ومن قرأ سورة الكوثر ثلاثمائة مرة في موضع خال بنية النصر على الأعداء نصره الله تعالى عليهم وظفر بهم وكذا قرأ لإخراج المسجون وفصل الحكم والدعوى فإن قرأها ألفاً يحصل المطلوب سريعاً. كذا في شمس المعارف. فيقول الفقير أيده الله القدير: أخبرني الشيخ الحاج محمد الموصلي والشيخ يعقوب في مكة نفعنا الله بهما أمين قراءة سورة الكوثر لكل مطلوب ألف مرة خصوصاً في جلب الأرزاق والمال وطلب الجاه والمراتب وغيرها ولفتح الخيرات وظهور التجليات اهـ.

عص. طس اللهم اغفر لي ذنوبي وحفظني وعمدي طس اللهم إني أعوذ بك من دعاء لا يسمع وقلب لا يخشع. ط. اللهم إني أعوذ بك من الكسل والهزم وفتنة الصدر وعذاب القبر. ط. اللهم إني أعوذ بك يوم السوء وليلة السوء ومن ساعة السوء ومن صاحب السوء ومن جار السوء في دار المقامة. ط. اللهم إني أعوذ بك من البرص والجنون والجذام وسي. الأسقام د س مص اللهم إني أعوذ بك من الشقاق والتفاق وسوء الأخلاق

okursa, şeytanlarla o kimsenin arası perdelenir. (ona herhangi bir zarar veremezler) Kim de bu sûreyi, bineğine bineceği zaman okursa, o kimse sâlimen (sağlam bir şekilde) ve bağışlanmış olarak bineğinden iner. Kim de bu sûreyi yazar ve suyunu içerse, sanki hayat suyunu içmiş gibi olur. Kim de bu sûreyi yazar sonra da elbisesini bu kaba daldırırsa, bu kimse ebediyen zina etmez.

Kim de bu sûreyi yazar sonra da bunu su ile namazgahına serperse, (orayı bununla ıslatırsa) orada kıldığı ve kılacak olduğu bütün namazlar kabul olunur.

Kimde bu sûreyi yazar ve onun suyunu da hasta ve deli olan kimsenin üzerine fışkırtırsa, (yani o suyla onları sularsa) Allahü Teâlâ'nın izniyle hastalıklarından kurtulup iyileşirler.

Kim de çocuğunun alnından tutar sonra bu sûreyi onun üzerine okursa, Allah o kimseye çocuğunda arzu ettiği, istediği şeyleri görmeyi kendisine nasip eder. Aynı şekilde bir kimse zevcesinin alnından tutar ve onun üzerine kadir sûresini okursa, Allahü Teâlâ o kimseye, zevcesinde arzulayıp istediği şeyleri, ona görmeyi nasip eder. Tefsîr-i Hanefîde de böyledir.

Sen bil ki: Şüphesiz Kadir sûresi, fakirler için zenginliktir, zayıflar için yardım ve inâyettir, belâların ve dertlerin, hastalıkların def'ine bir sebeptir ve azaptan ve dünyevi ve uhrevi cezalardan kurtulmaya sebep olup bunlardan emniyettir. Ve bu sûreyi okuyan kimse sıhhat, âfiyet ve selâmet üzere olur ve bu kimseye süratli bir şekilde rûhaniler inerler ve kendisine acele olarak cevap verirler.

İmam Teymîmî (r.a.'de aynı şekilde zikretmiştir.

Kadir sûresinin hususiyetlerinden birisi de şudur:

Bu sûreyi okumaya devam eden kimselere ulvi (yüce makamlardaki) ruhaniler hazır olurlar.

Âlimlerden (r.a.) bazıları dostlarından birine buyurdu ki:

Sana Allah'ın İsm-i A'zamını öğreteyim mi?" O da: "Evet! Öğret." Dedi bunun üzerine o zât buyurdu ki: "Fâtiha, İhlâs, Âyetül-Kürsî ve Kadir sûresini oku, sonra da kibleye yönel ve arzu ettiğin şey ile Allahü Teâlâ'ya duâ et. Şüphesiz ki Allah senin duânı kabul eder.

Her kim sevdiği birisinin alnını tutar da onun üzerine kadir sûresini okursa, şüphesiz ki Allah ona arzu ettiği şeyi gösterir. Kim de Kadir sûresini abdestli bir şekilde okursa, ayağa kalktığı anda günahları bağışlanmış olarak kalkar ki; anasından doğduğu günkü gibi tertemiz olur.

Şeyh- Ebû Hasan-ı Şâzelî (k.s.) buyurdu ki:

"Sözünde doğru olmanı istiyorsan, Kadir sûresini okuyarak kendi nefesine yardımcı ol." Ed-DürrünNazîm'de de böyledir.

Meşâyih'den (k.s.) bazısı buyurdu ki:

-“Kim temiz bir su üzerine Kadir, Kâfirûn ve İhlâs sûrelerini on defa okur ve bu suyu yeni bir elbisesi üzerine serpecek olursa, o elbise üzerinde oldukça mübarek bir yaşantı içerisinde olur.

Diğer bir rivayette de şöyledir:

-Kim Kadir sûresini otuz altı defa temiz bir su üzerine okur ve o suyla yeni elbisesini ıslatırsa, (onun üzerine serperse) o elbisesi üzerinde olduğu müddetçe Allahü Teâlâ o kimseye geniş bir rızık verir. Havass-ı Kur'ân'da da aynı şekilde zikredilmiştir:

Bu yüce sûrenin bir hususiyeti de şudur:

“Şüphesiz bu sûre zenginliği celbetmede çok meşhurdur. Kimin Allahü Teâlâ'dan isteyeceği bir ihtiyacı olursa, Kadir sûresini kırk bir defa okusun sonra şu duâ ile kırk bir defa duâ etsin:

“Allahümme Yâ men yektefî an halkıhi cemian ve lâ yektefî anhü ehadün min halkıhi cemian Yâ Ahadü Yâ men Lâ ehade lehü inkatar-racâü illâ minke ve hâbetil-emâlü illâ fike Yâ gıyâsel-müsteğisîne eğisnî. (burası yedi defa söylenecek) ”

Bir kimse bunu yaptığında şüphesiz Allahü Teâlâ'nın izniyle ihtiyacı giderilir. Bu husus tecrübe edilmiş olan şeylerdendir.

Kim de bu sûreyi okur ve böylelikle ihtiyacını gidermeye gayret sarf ederse, kalbi sevinçli olarak döner ve ihtiyacı giderilir

Kim de bu sûreyi yazar ve suyunu içerse, bedeninde çirkin, kötü olan şeyleri görmez..

Kim de bu sûreyi, bir insanın elbisesinin bir parçasına, elbisenin sahibinin ismi ve annesinin ismiyle beraber za'feran ile yazar sonra da bu yazdığı parçayı katlayıp o kimse (bu kimse ister kadın olsun ister erkek olsun) derin uykudayken sırtının üzerine korsa, o kimse ömründe neler yapmışsa ondan haber verir. Havass-ı Kur'ân'da da böyledir.

KEVSER SURESİ'NİN SIRLARI**Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:**

-“Her kim “İnnâ e'taynâkel-kevser” sûresini okursa, Allahü Teâlâ o kimseyi Cennetin nehirlerinden su içirir.” Ed-Dürün-Nazîm'de de aynı şekilde zikredilmiştir.

İmam Temîmî (r.a.) buyurdu ki:

Her kim Kevser sûresini okumaya devam ederse, kalbi incelik, Rabbine karşı huşu' içerisinde olur, (tazarru ve niyazda çokça bulunur) Allahü Teâlâ'ya taat ve itaatla sebat eder.

Kevser sûresi yağmur yağarken yüz defa okunur ve okuyan kimse dünya ve âhiret işlerinden arzu ettiği şeyle duâ ederse, duâsı süratli bir şekilde kabul olunur. Bu tecrübe edilmiş hususlardandır.

Her kim suyu kesilmiş olan bir pınar üzerine Kevser sûresini her gün yedi defa okumaya devam ederse, Allahü Teâlâ'nın izniyle suyu akmaya başlar ve suyu çoğalır.

Her kim de Kevser sûresini gül suyu üzerine okur ve bu su ile her gün gözlerini mesh ederse, (sürerse) gözünün nuru artar ve ağrısı gider.

Her kim Kevser sûresini, neresine sihir yapıp konulduğu bilinmeyen bir evde okursa, Allahü Teâlâ o sihrin nerede bulunduğunu ona ilham eder ve o kimseye hiçbir şey zarar veremez.

Sadaka, oruç, yardım ve benzeri hayır işlerini yapmaya gücü yettiği halde bu hayır işlerinde hep duraklayıp kalan kimse, bu sûreyi temiz bir kabın içerisine ateşte eritilmemiş bal ile yazar ve o balı yediği yemeğin içerisine karıştırırsa, şüphesiz Allahü Teâlâ onun kalbinde hayır duygularını canlandırır ve ondan her türlü kötülüğü giderir. Ve bu kimse hayır işlemeyi, sadaka vermeyi, iyilik yapmayı sevecek ve bu kimse Allahü Teâlâ'nın râ-zı olduğu işlere yönelecektir ki; buda O'nun azîz olan Kitâbının bereketiyle olacaktır. Allahü Teâlâ bize de size de hayır işlemeyi nasip etsin.

Kevser sûresi, mahbus olan (hapiste olan) kimseyi oradan çıkarmak için yetmiş bir defa okunur. Bu tecrübe edilmiş hususlardandır. Havass-ı Kur'ân'da da böyledir.

Hattab diye bilinen Şeyh Ahmed bin Mağribî (k.s.) buyurdu ki:

"Her kim Kevser sûresini yazar ve boynuna asarsa, kendisi için koruyucu ve düşmanlardan muhafaza edici ve onlara karşı kendisine yardımcı olur ve üzerinde taşıdığı müddetçe ona kötü bir şey isâbet etmez." Havass-ı Kur'ân'da da böyledir.

Her kim Kevser sûresini kimsenin olmadığı bir yerde, düşmanlarına karşı yardım olunması niyetiyle üç yüz defa okursa, Allahü Teâlâ o kimseye, düşmanlarına karşı yardım eder ve o kimse zafer elde eder.

Aynı şekilde (Haksız yere) hapiste olan kimseyi çıkarmak için, mahkemelerde haklı da'vaların hayırla sonuçlanması için bin defa bu sûre okunursa, arzu edilen şey süratle hâsıl olur. Şemsül-Maârifte de böyledir.

Kadîr olan Allahü Teâlâ kendisine yardım etsin bu fakîr (r.a.) der ki:

Şeyh Muhammed el-Musulî ve Şeyh Yâkub Efendi Mekkede bana şunu haber verdiler: (Allahü Teâlâ bunlarla menfaatlendirsın. Âmin.)

Kevser sûresi her türlü (hayırlı) arzu ve istekler için bin defa okunur. Özellikle rızıkların ve malın celbinde ve makam ve mertebelere erişmek için ve hayır kapılarının açılması için ve bazı tecellilerin zuhuru için ...

RÜYADA RASÛLÜLLAH'I (S.A.V.) GÖRMEK

Rüyada rasûlüllah'ı (s.a.v.) görmenin faziletleri hakkında vârid olan sahih hadisler ve bunun hususiyetlerinin beyanı ve bunun ümmet-i muhammed (s.a.v.) için faziletlerin en büyüğü olması ve bunda çok büyük menfaatlerin olması ve bunu talep etme hakkında:

Taberânî ve Ziyâ; Ubâde bin Sâmit'ten (r.a.) rivayet ettiler;

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

-“Mü'minin rüyası, kulun kendisiyle uykuda konuştuğu bir sözüdür.”

Taberânî; Ebû Huzeyfe bin Esîd'den (r.a.) rivayet etti;

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

-“Nübüvvet gitti. (Peygamberlik sona erdi) Benden sonra peygamberlik yoktur. Ancak mübeşşirat (müjdeleyici şeyler) vardır. Bu da Sâlih rüyadır ki; kişi ya bunu kendisi görür veya ona gösterilir.” Câmîus-Sağîr'de de böyledir.

Buhârî; Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet etti;

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

-“Peygamberlikten hiçbir şey kalmadı. Sadece mübeşşirat kaldı.” Bunun üzerine soruldu.

“Mübeşşirat nedir?” Rasûlüllah (s.a.v.) cevaben buyurdu ki:

“Sâlih rüyadır.”

Mâlik; Atâ bin Yesâr'ın (r.a.) rivayetinde şu ziyadeliği haber vermiştir:

“Müslüman kimsenin gördüğü veya kendisine gösterilen rüyâ'dır.”

H. Enes (r.a.) rivayet etti: Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

“Sâlih bir kimsenin gördüğü sâlih bir rüya, peygamberliğin (nübüvvetin) kırk altı cüzünden (kısmından) bir cüzdür.” Bu hadîs-i şerifte ittîfak vardır.

Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet edildi; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

“Beni rüyasında gören kimse, şüphesiz beni görmüştür.”

Yani şüphesiz benim misalimi görmüştür. Çünkü şeytan benim misalim olamaz. Bu husus sadece Muhammed Mustafâ'ya (s.a.v.) mahsus değildir. Bilakis bütün peygamberler de (a.s.) uykuda ve uyanıklık halinde şeytanın kendilerinin sûretine girmesinden korunmuşlardır. Çünkü bu hakkın bâtıla karışmaması içindir.

Katâde (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

-“Her kim beni rüyasında görürse, şüphesiz o hakkı görmüştür.” Yani rüyası doğrudur.

Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet edildi; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

باب الأحاديث الواردة في فضائل رؤيا النبي عليه الصلاة والسلام بيان خواصها وهي أعظم الفضائل وأكثر المنافع للأمة المحمدية فليطلبوها

أخرج الطبراني والضياء عن عبادة بن الصامت رضي الله تعالى عنه أنه قال: قال رسول الله ﷺ: «رؤيا المؤمن كلام يكلم به العبد في المنام». وأخرج الطبراني عن أبي حذيفة بن أسيد رضي الله تعالى عنهما عن النبي ﷺ قال: «ذهبت النبوة فلا نبوة بعدي إلا المبشرات الرؤيا الصالحة يراها الرجل أو ترى له». كذا في الجامع الصغير. وأخرج البخاري عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «لم يبق من النبوة إلا المبشرات» قالوا وما المبشرات: قال: «الرؤيا الصالحة» وزاد مالك في رواية عطاء بن يسار يراها الرجل المسلم أو ترى له. وعن أنس رضي الله تعالى عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «الرؤيا الصالحة من الرجل الصالح جزء من ستة وأربعين جزءاً من النبوة» متفق عليه. وعن أبي هريرة رضي الله تعالى عنه أن رسول الله ﷺ قال: «من رآني في المنام فقد رآني أي قد رأى مثالي فإن الشيطان لا يتمثل بي أي لا يكون مثالي» وهذا غير مختص بنبينا محمد ﷺ بل جميع الأنبياء عليهم السلام معصومون أن يظهر شيطان بصورهم في النوم وفي اليقظة لئلا يشتبه الحق بالباطل ويرى في صورته.

وعن أبي قتادة رضي الله تعالى عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «من رآني في المنام فقد رأى الحق أي الرؤيا الصادقة». وعن أبي هريرة رضي الله تعالى عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «من رآني في المنام فسيراني في اليقظة» والمراد به يقظة دار الآخرة وبالرؤيا فيها الرؤيا الخاصة بالقرب منه ولا يتمثل الشيطان بي. وعن أبي قتادة رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «الرؤيا الصالحة من الله تعالى والحلم من الشيطان». كذا في المصابيح مع الشرح. قال رسول الله ﷺ: «من صلى ليلة الجمعة ركعتين يقرأ في كل ركعة فاتحة الكتاب وآية الكرسي خمس عشرة مرة فإذا فرغ من الصلاة يصلي على النبي ﷺ ألف مرة من صلى هذه الصلاة يرى النبي ﷺ في منامه ومن رأى النبي ﷺ في منامه فله حسن الخاتمة وله شفاعته ﷺ وله الجنة ويغفر الله له ولأبويه إذا كانا مسلمين، وكأنما ختم القرآن اثني عشرة مرة ويهون عليه سكرات الموت ويرفع عنه عذاب القبر ويؤمنه من أهوال يوم القيامة ويقضي جميع حوائجه في الدنيا والآخرة بلطفه وكرمه». كذا وجدتها في كتاب الأذكار لقطب الأقطاب. وعن أبي هريرة رضي الله تعالى عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «من يركع ليلة الجمعة ركعتين يقرأ في كل ركعة فاتحة الكتاب وآية الكرسي مرة وقل هو الله أحد خمس عشرة مرة فإذا سلم من صلاته صلى علي ألف مرة فإنه يراني في ليلته ولا يتم الجمعة الأخرى حتى يراني». كذا في حقائق الأخبار. وأخرج ابن

المهم إنني أعوذ بك من الجوع فإنه ينس الضجيع وأعوذ بك من الخيانة فإنها ينس البطانة د اللهم إنني أعوذ من الأربع من علم لا ينفع ومن قلب لا يخشع ومن نفس لا تشيع ودعاء لا يسمع د اللهم ربنا آتنا في نية حسنة وفي الآخرة حسنة وقنا عذاب النار خ م د س اللهم وجهلي وإسرافي في أمري وما أنت أعلم به بـ خ م مص خ م. اللهم اغفر لي هزلي وجددي وخطئي وعمدي وكل ذلك عندي. مص. اللهم اغسل

-“Beni rüyasında gören kimse, ileride beni uyanık halde de görecektir.”

Bu uyanıklık hali ile murat, âhiret diyarında olacak olan uyanıklıktır. Rüya ile kastedilen ise; Rasûlüllah’a (s.a.v.) yakınlığı iktiza eden haldir.

Ebû Katâde’den (r.a.) rivayet edildi; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

-“Sâlih rüya Allahü Teâlâ tarafındandır. Düş azması da şeytândandır.” Şerh’i ile beraber Mesâbîh’de de böyledir.

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

-“Her kim Cuma gecesi iki rekat namaz kılar da her iki rekatında Fâtiha ve Âyetül-Kürsîyi on beş defa okur. Namazı bitirdikten sonra da Peygamber’e (s.a.v.) bin defa salavat getirir. Kim de bu namazı kılsa, rüyasında Peygamber’i (s.a.v.) görür. Kim de rüyasında peygamber’i (s.a.v.) görürse, bu kimse için hüsn-ü hâtıme (iman ile son nefesi teslim etme) vardır ve O’nun şefaatine nâil olur.

Allahü Teâlâ hem bu kimseyi hem de Müslüman olan anne-babasını bağışlar ve bu kimse sanki Kur’ân’ı on iki defa hatmetmiş gibi olur. Ve bu kimseye sekerât-ı mevt (ölüm sarhoşluğu) hali kolaylaşır, kendisinden kabir azâbı kaldırılır, kıyâmet gününün her türlü korkularından emniyette (güven içinde) olur ve dünya ve âhirette ki ihtiyaçlarının tamamı da Allahü Teâlâ’nın lütfu ve keremiyle giderilir.” Kutbul-Aktâb’ın Kitâbül-Ezkârında da aynı şekilde zikredilmiştir.

Ebû Hüreyre’den (r.a.) rivayet edildi; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

-“Her kim Cuma gecesi iki rekat namaz kılar da her rekatında da Fâtiha ve Âyetül-Kürsîyi bir defa ve Kul Hüvallahü Ehad sûresini on beş defa okur, selam verdiği zaman da benim üzerime bin defa salavat getirirse, şüphesiz o kimse, o gece beni rüyasında görür ve beni rüyasında görmeden diğer Cumayı tamamlamaz.” (Yani diğer Cuma gelmeden Rasûlüllah’ı (s.a.v.) rüyasında görür.) Hadâikül-Ahbar’da da böyledir.

İbni Asâkir; Muhammed bin Ukâşe tarikiyla Zührî’den (r.a.) rivayet etti;

-“Her kim Cuma gecesi gusul abdesti alır ve iki rekat namaz kılar da; her bir rekatta Kul Hüvallahü Ehad sûresini bin defa okursa, rüyasında Rasûlüllah’ı (s.a.v.) görür.” İmam Süyûti de Hasâisinde aynı şekilde zikretmiştir.

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

-“Her kim rüyasında beni görmeyi arzu ederse, Cuma gecesi iki selamla dört rekat namaz kılsın ve her bir rekatında da Fâtiha, Duhâ, Elem neşrah leke, İnna enzelnâhü ve İza zülziletil-arzu sûrelerini okusun sonra selam versin ve benim üzerime yetmiş defa salavat getirsin sonra yetmiş defa Allah’a istiğfarda bulunsun sonra da salavat getirdiği halde uyusun, rüyasında beni görür.” Mecmaul-Hadîs’de de böyledir.

Âlimler (r.a.) buyurdu ki:

-“Her kim Kevser sûresini bin defa okursa, rüyasında Rasûlullah'ı (s.a.v.) görmeden bu kimse ölmez.”

Bazıları dedi ki; Kevser sûresinin hususiyetlerinden birisi de şudur:

-“Her kim Kevser sûresini Cuma gecesi bin defa okur ve Rasûlullah'a (s.a.v.) bin defa salavat getirirse, rüyasında Rûsûlullah'ı (s.a.v.) görür.” Havass-ı Kur'ân'da da böyledir.

Ben şu sığa üzerine bunu tecrübe ettim:

Allahümme salli ve sellim alâ seyyiddinâ Muhammedin ve âli seyyidinâ Muhammedin bi adedi külli ma'lûmin leke.”

Kardeşlerimizden çoğu Kevser sûresini bu salat ile tecrübe etmişler ve rüyalarında Rasûlullah'ı (s.a.v.) görmüşlerdir.

Meşayih'den (k.s.) bazısı da buyurdu ki:

“Şüphesiz bir kimse Cuma gece yarısı bin defa Kureyş sûresini okursa, Rasûlullah'ı (s.a.) rüyasında görmeden ölmez. Ve böylelikle de maksud (kasdedilen şey) hâsıl olur.

Denildi ki: Şüphesiz bu tecrübe edilmiş olan büyük şeylerden birisidir. Allahü Teâlâ her şeyin hakikatini en iyi bilendir. Seyyid Alî isimli eserinde de böyledir.

Bazı âlimler dediler ki: Her kim rüyasında Rasûlullah'ı (s.a.v.) görmeyi arzu ederse, iki rekat nâfile namaz kılsın sonra da şunu yüz defa okusun:

“Yâ Nûran-nûr! Yâ Müdebbiral-ümûr! Belliğ annî rûha siyyidinâ Muhammed'in ve ervaha âli Muhammed'in tahiyyeten ve selâmen.” Bu kimse Allahü Teâlâ'nın izniyle Peygamberimizi (s.a.v.) rüyasında görür.

Ravzul-Enf isimli kitabında İmam Süheylî (r.a.) buyurdu ki:

-“Her kim rüyasında kötü ve çirkin olmayan bir şekilde Rasûlullah'ı (s.a.v.) görürse, bu kimsenin hali hafifler. Kim de Rasûlullah'ı (s.a.v.) ku-rak ve verimsiz bir arazide görürse, genişliğe kavuşur. Kim de zulme uğ-rayan bir kavmin topraklarında görürse, onlar yardım görürler.

Gamlı, kederli bir kimse Rasûlullah'ı (s.a.v.) rüyasında görürse, bu kimsenin gamı ve kederi gider. Borçlu kimse görürse, Allahü Teâlâ bu kimsenin borçlarının ödenmesi için çeşitli sebebler yaratır.

Hapiste olan bir kimse görürse, hapisten kurtulur. Köle bir kimse görürse, âzâd olunur. Memleketinden uzaklarda olan kimse görürse, sâlimen memleketine döner. Zor durumda ve sıkıntıda olan kimse görürse, Allahü Teâlâ bu kimseyi zengin kılar. Hasta bir kimse görürse, Allahü Teâlâ bu kimseye hastalığından şifâ verir.” Rûhul-Beyân'da Necim sûresinin tefsirinde de böyledir.

Bazı kardeşlerimden duydum:

Rasûlullah'ı (s.a.v.) rüyalarında şemâilî şeriflerinde bazı eksik ile görmüşler. Bu durum gören kimsenin haline râci'dir ki; o kimsenin halinde ve istikametinde değişiklikler olduğundandır. Çünkü Rasûlullah (s.a.v.) ayna gibidir ki; kişinin durumu ne ise onu aksettirir.

İmam Gazâlî (r.a.) buyurdu ki:

"Bununla murad; O'nun cismi şeriflerini görmek değildir. Bilakis O'nun misalini görmektir ki; bu misâl O'nun zâtına âlet olmaktadır. Bu âlet, o şeyin nefsi (kendisi) olan mana ile çağrılır. Devamla buyurdu ki:

Bu âlet bazen hakikat olur, bazen de hayâlî olur ki; zât hayal edilen misalin dışında başka bir şeydir.

Hal böyle olunca görülen şekil, Muhammed Mustafa (s.a.v.)'nın ne rûhudur, ne de şahsıdır. Bel ki O'nun hakikatteki misalidir. Devamla buyurdu ki: Bunun misali şudur:

Bir kimsenin rüyasında Allahü Teâlâ'yı görmesi gibi. Çünkü Allahü Teâlâ'nın zâtı, şekil ve sûretten münezzehtir. (Bu O'nun hakkında düşünülemez) Fakat o, kulu nûr veya başka bir şeyden olan mahbus bir misal vasıtasıyla tarife götürmektedir. Ve bu misalde o tarif vasıtasıyla o kimse için hakk olmaktadır. Böylelikle rüyayı gören kimse; "Rüyamda Allahü Teâlâ'yı gördüm" demektedir. Yoksa bu şu manada dağıldır. "Ben rüyamda Allahü Teââ'nın zâtın'ı gördüm." Başkasının hakkında söylenildiği gibi.

Zührî'nin rivayet ettiği hadisi şerif bunu teyid etmektedir: Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Rabbim bana en güzel sûrette geldi ve buyurdu ki. "Ey Muhammed! Sen bilir misin ki; Mele-i A'lâ ne hakkında hasımlaşmaktadır?" (Yani ne hususunda sözle mücadele etmektedir)" Câmîus-Sağîr'in Şerhinde de böyledir.

Bu fakîr (Bu kitabın yazarı r.a.) buyurdu ki,

"Ben Şifâ kitâbında Peygamberimiz'in (s.a.v.) haklarını tarif bölümünü mütalaa ettim. Ancak Musannıf Peygamberimizin (s.a.v.) vasfını açıklamaktan âciz kalmış. Bunun üzerine ben de rüyamda Rasûlullah'ı (s.a.v.) mü'minlerin annelerinin (Ümmühâtül-mü'minîn) ve ashâbının (r.a.) gördüğü vasıf ve şemâil üzere görmeyi cânı gönülden arzu ettim. Ve İhlâs sûresini bin defa okudum ve bunun sevabını Hatîcetül-Kübrâ'nın (r.a.) ruhuna hediye ettim. Ve ikinci defa İhlâs sûresini, bin defa okudum ve bunun sevabını da Hz. Fâtîmatüz-Zehrâ'nın (r.a.) ruhuna hediye ettim ve onların Rasûlullah'ın (s.a.v.) katında şefaatinin taleb ettim ki; benim için Allahü Teâlâ katında şefaatchi olsun da onların Râsûlullah'ı (s.a.v.) hayatlarında gördükleri gibi ben de rüyamda göreyim.

Sonra Cuma gecesi bin defa "Esteğfirullah ve etûbû ileyhi" dedim ve aczim ve kusurumla beraber kendi ruhumun Habîbim'in (s.a.v.) ruhuna ulaşmasını ümit ve talep ettim. Sonra da şöyle dedim:

"Esselâmü aleyke yâ seyidî! Yâ Rasûlellah! Hüz biyedî kallet hîletî edriknî. bin defa. Böylelikle Allahü Teâlâ katında kendisinin şefaatini ümit ettim ki; onların hayatlarında gördükleri gibi ben de rüyamda göreyim.

Allahü Teâlâ o gece Habîbî'ni (s.a.v.) görmeyi bana muvaffak kıldı. (nasip etti) Allah'a yemin olsun ki; Rasûlullah'ı (s.a.v.) dolunay gibi gördüm. Dil ile ve yazı ile O'nun vasfını anlatmak mümkün değildir. Çünkü O güzelliğin en mükemmel halinde ve de güzelliğin nihâyetindedir. Böylelikle Allahü Teâlâ O'nu, yaratılmışların en güzeli kılmıştır. Rasûlullah (s.a.v.) bazı sırlardan bana haber verdi.. Bu nimetlerinden dolayı Allahü Teâlâ'ya hamd olsun.

Başka bir zaman yine rüyamda Rasûlullah'ı (s.a.v.) gördüm; kendisine tabî oldum, kendileri de bana iltifatta bulundular. Ben de kendilerine sordum:

-"Yâ Rasûlellah! (s.a.v.) Size selam geldiğinde onu nasıl alıyorsunuz?" Bana cevaben buyurdular ki:

-"Ve aleykümüsselâm diyorum." Ben yine sordum:

-"Yâ Rasûlellah! (s.a.v.) Siz namazda bulunduğunuz halde selam gelirse nasıl alırsınız?" Cevaben:

-"Sen kavî (güçlü) bir sorucusun" buyurdular.

Bir akşam Rûbbül-İzzet olan Allah'ı rüyam'da gördüm, bu vakitte Medîne-i Münevvere'de bulunuyordum. Rabbimi rüyamda görünce şu Âyet-i kerîmeyi okudum:

"Rabbenâ Âtinâ fid-dünyâ haseneten ve fi'l-âhirati haseneten ve kınâ azâben-nâr."

Sonra Allahü Teâlâ'ya secde ettim. Sonra da rüyamda Rasûlullah'ı (s.a.v.) gördüm, buyurdular ki:

"Hakk Teâlâ'yı gördün."

Diğer bir rüyamda da Rasûlullah'ı (s.a.v.) gördüm; mübarek ağızlarını benim ağızıma dayadı ve mübarek ağızlarından çokça su benim içime aktı. Böylelikle de ben azâlarımın tamamında zikirlerin eserlerini gördüm hatta ben deli olmaktan korktum. Sonra Rasûlullah (s.a.v.) benim göbeğime dokundu da sâkinleştım.

Diğer bir rüyamda; yine Rasûlullah'ı (s.a.v.) gördüm; kendilerine su takdim etmek istedim bana buyurdular ki: "Ben içmeyeceğim sen iç." Sonra da gördüm ki; su (pınar) mübarek ellerinden akıp gidiyordu. Ve mübarek serçe parmaklarını ağızıma dayadılar ki; ondan su fişkırpı akıyor-

du ki, bu sudan içtim. Sonra da ellerini alınma koydular ki; bu esnada da serçe parmaklarını da ağızımdan çektiler.

Yine bir gece rüyamda; kendimi Ravza-ı Mutahherede imam olarak gördüm, cemmatın sayısı çok fazla idi ve bana uyup namaz kıldılar, onların arasında Hz. Muhammed Mustafa'da (s.a.v.) vardı.

Başka bir rüyamda da Rasûlullah (s.a.v.) benim alımdan öptü.

Diğer bir rüyamda da; Rasûlullah (s.a.v.) beni kucakladı ve boynumun sol tarafından öptü.

Başka bir rüyamda da Rasûlullah'ı (s.a.v.) kendi odamda çocuklar gibi gördüm ve hayretler içerisinde dedim ki; "Lâ ilâhe illallah. Sen Habîbullahsın." Bana buyurdular ki;

- "Şefaât, senin, anne-baban ve dostların içindir."

Diğer bir rüyamda da; Rasûlullah'ı (s.a.v.) gördüm, iki ellerini ve iki ayaklarının altını öptüm. Bunun üzerine bana buyurdular ki; "Allah imânını sâbit kılsın."

Yine bir gece rüyamda Rasûlullah'ı (s.a.v.) gördüm ve yanlarında Âyetül-Kürsîyi iki defa okudum.

Başka bir rüyamda da; Rasûlullah'ı (s.a.v.) gördüm, kendileri namaz kılıyordu, bende yanlarında oturuyordum ve oğulları İbrâhîm de (a.s.) benim odamda oynuyordu.

Yine bir gece rüyamda Rasûlullah'ı (s.a.v.) gördüm; mescidlerinde bâbüs-selâm tarafına uzanmıştı, kalkıp yürüyünce kendilerini takip ettim ve kendileri ile beraber hücre-i saadete girdik, başlarındaki sarık bembeyazdı ve iki omuzlarının arasında çok parlak bir nur vardı. Benimle çokça konuştular.

Ben 1261(1845 M.) senesinde Mahmudiye medresesinde bulunduğum sırada bir rüya gördüm; bir arzuhal (dilekçe) yazıp hücre-i şerifin hizmetçisi olan zâtın eline verdim. O da bunu alıp Rasûlullah'ın (s.a.v.) elbisesinin altına koydu. Sonra rüyamda Rasûlullah'ı (s.a.v.) gördüm; beni tuttular ve çok geniş ve derin olan bir denizin içerisine attılar. Denize daldığımda: "Bana su içir yâ Rasûlellah!" dedim. Başka şekillerde de Rasûlullah'ı (s.a.v.) çokça rüyamda gördüm.

Bizden önceki bazı şeyhleri ve âlimleri muvaffak kıldığı gibi bizi de bu yüce nimete muvaffak kılan Allahü Teâlâ'ya hamd olsun.

Başka bir rüyamda da; Keşif ve esrâr erbabından ve çok yakın dostlarımızdan Akhisarlı Hacı Muhammed Efendi (k.s.) bana buyurdular ki:

"Seni Mekke-i Mükerreme'de Makâm-ı Hanefiyye'de imam olarak gördüm ki; Rasûlullah (s.a.v.) senin solunda, Ebû Bekir Sıddîk (r.a.) sağında idiler. Ben ve meleklerden çokça bir cemaat sana uymuşlardı. Namazdan sonra Peygamberimiz (s.a.v.) bana üç hurma ve içerisi zenzem su ile dolu

bir kâse verdi ve bana buyurdular ki; "Hurmalarından birisini sen ye ve diğer ikisini ve kâseyi Hacı Muhammed Efendi'ye ver."

Bu rüya, Şeyh Halil Hamdi Ödemişli'nin (k.s.) yanında sene 1283'de kırka girdiğimiz zamanda receb ayının yirmi sekizinci gecesi saat beşte vuku' bulmuştu.

FELAK VE NÂS SÜRELERİNİN FAZİLETLERİ

Muavvezeteyn (felak ve nâs) sûrelerinin faziletleri hakkında vârid olan sahih hadisler ve bunların hususiyetlerinin beyanı:

Ukbe bin Âmir'den (r.a.) rivayet edildi; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

-“Benim üzerime bu gece öyle âyetler indi ki; onların benzeri görülmemiştir: Kul Eûzü Birabbil-Felak ve Kul Eûzü Birabbil-Nâs.”

Aynı şekilde Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

-“Allah’a sığınanların kendisiyle sığındıkları şeylerin en faziletlisini sana haber vereyim mi?” Ben de; “Evet!” dedim. Bunun üzerine buyurdular ki, “Kul Eûzü Birabbil-Felak ve Kul Eûzü Birabbil-Nâs.”

Hiz. Âişe-i Sıddîka Vâlidemiz (r.a.) rivayet etti; buyurdular ki;

Rasûlüllah (s.a.v.) her gece yatağına uzanacağı zaman iki avcunu birleştirir, üfler ve Kul Hûvallahü Ehad ve Kul Eûzü Birabbil-Felak ve Kul Eûzü Birabbil-Nâs sûrelerini okur sonra da gücünün yettiği kadarıyla ellerini mübarek bedenine sürerdi. Fakat ellerini sürmeye önce baş kısmından başlar sonra yüzü ve bedeninin diğer kısımlarına sürerdi ve bunu üç defa tekrarlardı.”

Aynı şekilde Hiz. Âişe-i Sıddîka Vâlidemiz (r.a.) rivayet etti; buyurdular ki;

Rasûlüllah (s.a.v.) kendisinin bir şikayeti olduğu zaman kendi üzerine muavvezeteyn sûrelerini okuyup üflerdi. Şâyet ağrısı şiddetlenirse, aynı sûreleri onun üzerine ben okur ve onun elini tutup bedenine sürerdim. Böylelikle mübarek elinin bereketine ulaşmayı ümit ederdim.” Maâlimit-Tenzîl’de de böyledir.

İmam Ahmed; Ukbe’den (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) bana buyurdu ki:

“Sana, Tevrat’ta, İncil’de, Zebûr’da ve Furkân’da bir benzeri indirilmemiş olan sûreyi haber vereyim mi?”

Bende; “Evet! Yâ Rasûlellah!” dedim. Bunun üzerine buyurdular ki:

“Kul Hûvallahü Ehad, Kul Eûzü Birabbil-Felak ve Kul Eûzü Birabbil-Nâs sûreleridir.”

عساكر من طريق محمد بن عكاشة عن الزهري رضي الله عنه: من اغتسل ليلة الجمعة وصلى ركعتين يقرأ فيهما قل هو الله أحد ألف مرة رأى النبي ﷺ. كذا ذكره السيوطي في خصائصه. وروي أنه قال رسول الله ﷺ: «من أراد أن يراني في المنام فليصلي في ليلة الجمعة أربع ركعات بتسليمتين ويقرأ في كل ركعة فاتحة الكتاب والضحى والم نشرح وإنا أنزلناه وإذا زلزلت الأرض ثم يسلم ويصلي علي سبعين مرة ويستغفر الله سبعين مرة ثم ينام مصلياً رأيي في المنام». كذا في مجمع الحديث.

وقال بعض العلماء رحمهم الله: من قرأ سورة الكوثر ألف مرة لم يمت حتى يرى النبي ﷺ في منامه وقال بعضهم: من خواص سورة الكوثر أن من قرأها ليلة الجمعة ألف مرة وصلى على النبي ﷺ ألف مرة ونام رأى النبي ﷺ في منامه. كذا في خواص القرآن وأنا جربتها بهذه الصيغة وهي: اللهم صل وسلم على سيدنا محمد وآل سيدنا محمد بعدد كل معلوم لك، وكثير من الإخوان جربوا سورة الكوثر بهذه فأروه في المنام وبعض المشايخ قال: إن من قرأ في نصف ليلة الجمعة سورة قريش ألف مرة يوم الجمعة لم يمت حتى يرى النبي ﷺ في منامه وحصل كل مقصود قيل: إنه مجرب عظيم والله أعلم. كذا في سيد علي.

وقيل: من أراد أن يرى النبي ﷺ فليصلي ركعتين نافلة ثم ليقرأ مائة مرة يا نور النور يا مدبر الأمور بلغ عني روح سيدنا محمد وأرواح آل محمد تحية وسلاماً رآه ﷺ بإذن الله وقال الإمام السهيلي رحمه الله في الروض الأنف: ومن رأى نبينا محمداً ﷺ وليس في رؤياه مكروه لم يزل خفيف الحاذ وإن رآه في أرض جذب أخضبت أو في أرض قوم مظلومين نصرروا ومن رآه عليه الصلاة والسلام فإن كان مغموماً ذهب غمه أو مديوناً قضى الله دينه وإن كان محبوساً أطلق وإن كان عبداً أعنت وإن كان غائباً رجع إلى أهله سالماً وإن كان معسراً أغناه الله وإن كان مريضاً شفاه الله. كذا في روح البيان في سورة النجم وسمعت أن بعض الإخوان يراه ﷺ في رؤياه بنقصان بعض سمائله الشريفة وهو راجع إلى أحوال الرائي لتغيير أحواله وفي الاستقامة فإنه ﷺ كالمرأة انتهى.

قال الغزالي: ليس المراد أنه يرى جسمه الشريف ويديه بل مثلاً صار ذلك المثال آلة يتنادي بها المعنى الذي هو نفسه قال: والآلة تارة تكون حقيقية وتارة تكون خالية والنفس غير المثال المخيل فما رآه من الشكل ليس هو روح المصطفى ولا شخصه بل هو مثال على التحقيق قال: ومثل ذلك من يرى الله في المنام فإن ذاته تعالى منزّه عن الشكل والصورة ولكن تنتهي تعريفاته إلى العبد بواسطة مثال محسوس من نور أو غيره ويكون ذلك المثال حقاً في كونه واسطة في التعريف فيقول الرائي: رأيت الله في المنام لا يعني إني رأيت ذات الله كما يقول في حق غيره ويؤيده حديث الزهري قال ﷺ: «أتاني ربي في أحسن صورة فقال يا محمد أتدري فيم يختصم الملا الأعلى». كذا في شرح الجامع الصغير. ويقول الفقير: إني طالعت كتاب الشفاء في تعريف حقوق المصطفى حتى عجز المصنف عن بيان وصفه عليه الصلاة والسلام فرغبت أن أراه عليه الصلاة والسلام في المنام على ما رأته أمهات المؤمنين وأصحابه رضي الله عنهم أجمعين فقرأت سورة الإخلاص ألف مرة وأهديت ثوابها إلى روح خديجة الكبرى رضي الله عنها وقرأتها ثانياً ألف مرة وأهديت ثوابها إلى روح عائشة الصديقة رضي الله عنها وقرأتها ثالثاً ألف مرة وأهديت ثوابها إلى روح فاطمة الزهراء رضي الله عنها وسألت

خطايي بماء الثلج والبرد ونق قلبي من الخطايا كما نقيت الثوب الأبيض من الدنس وباعد بيني وبين الخطايا كما باعدت بين المشرق والمغرب خ م اللهم مصرف القلوب صرف قلوبنا على طاعتك س اللهم اهدني وسدني م اللهم إني أسألك الهدى والسداد اللهم إني أسألك الهدى والتقى والعفاف والغنى م ت ق اللهم أصلح لي ديني الذي هو عصمة أمري وأصلح لي دنياي التي فيها معاشي وأصلح لي آخرتي التي فيها معادي

شفاعتهم عند رسول الله ليشفع لي عند الله لأراه كما رأيته في حياته ﷺ ثم ليلة الجمعة قلت: أستغفر الله وأتوب إليه ألف مرة وسألت الله ورجوته ليوصل روحي إلى روح حبيبه ﷺ مع عجزتي وقصوري ثم قلت: السلام عليك يا سيدي يا رسول الله خذ بيدي قلت حيلتي أدركني ألف مرة ورجوت شفاعة عند الله لأراه كما رأيته في حياته ﷺ فوفقني الله لرؤية حبيبه ﷺ في تلك الليلة والله رأيته كالبدر المكمل لا يمكن الوصف باللسان ولا بالتحريز هو كمال حسنه ونهاية جماله فتبارك الله أحسن الخالقين وأخبرني ببعض الأسرار فله الحمد.

وفي رؤيا أخرى رأيته ﷺ واتبعته وهو يلاطفني قلت له: يا رسول الله إذا جاءك السلام كيف تأخذه قال: فأقول وعليكم السلام: قلت: يا رسول الله أنت في الصلاة فكيف تأخذ السلام فقال ﷺ: أنت سائل قوي ثم رأيته رب العزة في المنام واحدة حين مجاورتي بالمدينة المنورة فقرأت: ﴿رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾ فسجدت لله ثم رأيته رسول الله ﷺ يقول لي: رأيته الحق. وفي رؤيا أخرى رأيته ﷺ فألصق فمه الشريف إلى فمي فجرى الماء الكثير من فمه ﷺ إلى باطني فشاهدت آثار الأذكار في جميع أعضائي حتى خفت أنني أصير مجنوناً ثم أخذ من سرتي فسكن حالي. وفي رؤيا أخرى أردت أن أسقي رسول الله ﷺ فقال: لا إشرب أنت فرايت الماء يجري من يده وأدخل خنصره المبارك إلى فمي والماء ينبع فشربته ووضع كفه الشريف على جبهتي فأخرج خنصره من فمي وفي رؤيا أخرى كنت إماماً في الروضة المطهرة والجماعة الكثيرة اقتدوا بي وفيهم المصطفى ﷺ. وفي رؤيا أخرى قبل ﷺ جبهتي وفي رؤيا أخرى عانقني ﷺ وقبل عنقي اليسار وفي رؤيا أخرى رأيته ﷺ في حجري كالصبيان قلت: لا إله إلا الله أنت حبيب الله فقال: الشفاعة لك ولأبويك ولإخوانك. وفي رؤيا أخرى قبلت يديه الشريفتين وتحت قدميه الشريفتين فقال: ثبت الله إيمانك. وفي رؤيا أخرى قرأت عنده آية الكرسي مرتين. وفي رؤيا أخرى رأيته ﷺ وهو يصلي وأنا قاعد عنده وولده الكريم إبراهيم عليه السلام يلعب في حجري. وفي رؤيا أخرى رأيته ﷺ مضطجعا إلى مصراع باب السلام في مسجده فاتبعته ودخلت معه إلى حجرته الكريمة وعمامته البيضاء وبين كتفيه نور ساطع وهو يكلمني كلاماً كثيراً. وفي رؤيا أخرى حين مجاورتي في المدرسة المحمودية سنة ١٢٢١ كتبت عرض حال وأعطيته إلى يد خدام الحجرة الشريفة ووضعوه تحت كسوة السعادة ثم رأيته ﷺ في المنام فأخذني وألقاني في البحر الواسع العميق مستغرقاً فيه فقلت: أشريني يا رسول الله وغيرها كثيراً رأيته. فالحمد لله الذي وفقنا لهذه النعمة الجليلة كما وفق بعض العلماء والمشايخ من أسلافنا.

وفي رؤيا أخرى أن الحاج محمد أفندي قحصاري من أهل الكشف والأسرار من أخص إخواننا قال: رأيته في مكة المكرمة إماماً في مقام الخنفة ورسول الله ﷺ على يسارك وأبو بكر الصديق على يمينك وأنا وكثير من الملائكة يقتدون بك وبعد الصلاة أعطاني رسول الله ﷺ ثلاث تمرات وكأساً واحدة مملوءة من ماء زمزم فقال لي: كل أنت ثمرة واحدة وأعط الآخرين الكأس إلى الحاج محمد أفندي، وقمت هذه الرؤيا في الساعة الخامسة من الليل في ثمان وعشرين من رجب حين دخلنا الأربعين عند حضرة الشيخ خليل حمدي أوده باش قدس سره سنة ١٢٨٣.

واجعل الحياة زيادة لي في كل خير واجعل الموت راحة لي من كل شر، م اللهم اغفر لي وارحمني وعافني وارزقني م واهدني، م ربي أعني ولا تعن علي وانصرني على من بغى علي وانصر لي ولا تنصر علي وامكر لي ولا تمكر علي واهدني ويسر الهدى لي وانصرني على من بغى علي رب شكاراً لك وهاباً لك مطوعاً لك مجباً لك أواهاً منيباً. ربي تقبل توبتي واغسل حوبتي وأجب دعوتي وثبت حجتي وسدد لساني واهد قلبي

باب الأحاديث الواردة في فضائل المعوذتين وبيان خواصهما

روي عن عقبة بن عامر رضي الله تعالى عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «ألم تر آيات أنزلت عليّ الليلة لم ير مثلهن قط: قل أعوذ برب الناس» وعنه أيضاً أن رسول الله ﷺ قال: «ألا أخبرك بأفضل ما تتعوذ به المتعوذون» قلت: بلى قال: قل أعوذ برب الفلق وقل أعوذ برب الناس. وعن عائشة الصديقة رضي الله تعالى عنها قالت: كان رسول الله ﷺ إذا أوى إلى فراشه كل ليلة جمع كفيه فنث فيهما وقرأ قل هو الله أحد وقل أعوذ برب الفلق وقل أعوذ برب الناس ثم مسح بهما ما استطاع من جسده الشريف يبدأ بهما رأسه ووجهه وما أقبل من جسده يصنع ذلك ثلاث مرات وأيضاً أنها قالت: إن النبي ﷺ كان إذا اشتكى يقرأ على نفسه المعوذتين وينث فيهما ووجهه كنت أقرأ عليه وأمسح عنه بيده رجاء بركتها. كذا في معالم التنزيل.

وأخرج أحمد من حديث عقبة رضي الله عنه أن النبي ﷺ قال لي: ألا أعلمك سورة ما أنزل في التوراة ولا في الزبور ولا في الإنجيل ولا في الفرقان مثلها قلت: بلى يا رسول الله قال: قل هو الله أحد وقل أعوذ برب الفلق وقل أعوذ برب الناس. وأخرج أيضاً من حديث ابن عباس رضي الله عنهما أن النبي ﷺ قال له: «ألا أخبرك بأفضل ما تتعوذ به المتعوذون قال: بلى قال: قل أعوذ برب الفلق وقل أعوذ برب الناس». وأخرج أبو داود والترمذي عن عبد الله بن حبيب رضي الله تعالى عنه قال: قال لي رسول الله ﷺ اقرأ قل هو الله أحد والمعوذتين حين تمشي وحين تصبح ثلاث مرات تكفيك من كل شيء. وأخرج ابن السني من حديث عائشة رضي الله عنهما من قرأ بعد صلاة الجمعة قل هو الله أحد وقل أعوذ برب الفلق وقل أعوذ برب الناس سبع مرات أعاده الله تعالى من سوء إلى الجمعة الأخرى. وأخرج الطبراني عن علي رضي الله عنه قال: لدغت النبي ﷺ عقرب فدعا بماء وملح وجعل يمسح عليها ويقرأ قل يا أيها الكافرون وقل أعوذ برب الفلق وقل أعوذ برب الناس. وأخرج أبو داود والنسائي وابن حبان والحاكم عن ابن مسعود رضي الله عنه أن النبي ﷺ كان يكره الرقى إلا بالمعوذات. وأخرج الترمذي والنسائي عن أبي سعيد قال: كان رسول الله ﷺ يتعوذ من الجان وعين الإنسان حتى نزلت المعوذات فأخذ بها وترك ما سواها كل ذلك في الإتيان وأخرج أبو داود عن عقبة بن عامر رضي الله عنه قال: بينما أنا أسير مع رسول الله ﷺ بين الجحفة والأبواء إذ غشيتنا ريح وظلمة شديدة فجعل رسول الله ﷺ يتعوذ بأعوذ برب الفلق وأعوذ برب الناس ويقول: يا عقبة تعوذ بهما فما تعوذ متعوذ بمثلهما. وأخرج الترمذي وأبو داود والنسائي عن عبد الله بن حبيب رضي الله عنه قال: خرجنا في ليلة مطر وظلمة شديدة نطلب رسول الله ﷺ

وأسأل بخيمة صدري عه حب مس مص اللهم اغفر لنا وارحمنا وارض عنا وتقبل منا وأدخلنا الجنة ونجنا من النار وأصلح لنا شأننا كله. ق د اللهم ألف بين قلوبنا وأصلح ذات بيننا واهدنا سبيل السلام ونجنا من الظلمات إلى النور وجنبنا الفواحش ما ظهر منها وما بطن وبارك لنا في أسماعنا وأبصارنا وقلوبنا وأزواجنا وذرياتنا وتب علينا إنك أنت التواب الرحيم واجعلنا شاكرين لنعمتك ممتسكين بها قائلينها وأكملها علينا

فأدركناه فقال: قل. قلت: وما أقول؟ قال: «قل هو الله أحد والمعوذتين حين تصبح وحين تمسي ثلاث مرات تكفيك من كل شيء». كذا في مشكاة المصابيح.

ومن كان مريضاً أو مسحوراً فقرأ سورة المعوذتين لنفسه أو يأمر ليقراً عليه إحدى وأربعين مرة شفاه الله تعالى ويدوم عليها ثلاثة أيام أو خمسة أيام أو سبعة أيام. ومن غلبت عليه الخواطر النفسانية أو الأوهام السوداء أو الظلمات الشيطانية من الروحانية والجسمانية أو توجهت عليه المصائب من الحوادث الدهرية أو السطوات السلطانية فليقرأ سورتي المعوذتين مائة مرة أو الزيادة إلى ألف مرة فلينظر الأمر كيف يكون. كذا في خواص القرآن.

د حب مس ط اللهم إني أسألك الثبات في الأمر وأسألك عزيمة الرشد وأسألك شكر نعمتك وحسن عبادتك وأسألك لساناً صادقاً وقلباً سليماً وخلقاً مستقيماً وأعوذ بك من شر ما تعلم وأسألك من خير ما تعلم وأستغفرك مما تعلم إنك أنت علام الغيوب ت حب مس مص اللهم اغفر لي ما قدمت وما أخرت وما أسررت وما أعلنت وما أنت أعلم به منا لا إله إلا أنت اللهم اقم لنا من خشيتك ما تحول به بيننا وبين

Aynı şekilde İbni Abbas'dan (r.a.) rivayet edildi; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Allah'a sığınanların kendisiyle sığındıkları şeylerin en faziletlisini sana haber vereyim mi?" Ben de; "Evet!" dedim. Bunun üzerine buyurdular ki, "Kul Eûzü Birabbil-Felak ve Kul Eûzü Birabbil-Nâs."

Ebû Dâvud ve Tirmizî; Abdullah bin Hubeyb'den (r.a.) rivayet ettiler buyurdu ki; Rasûlullah (s.a.v.) bana buyurdular ki:

"Kul Hüvallahü Ehad ve Kul Eûzü Birabbil-Felak ve Kul Eûzü Birabbil-Nâs sûrelerini sabahladığın ve akşamladığın zaman üçer defa oku. (Bunlar) Her şeye karşı sana kifâyet eder. (Sana yeterli olurlar)"

İbni Sinnî; Hz. Âişe Vâlidemizden (r.a.) rivayet etti: Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her kim Cuma namazından sonra Kul Hüvallahü Ehad, Kul Eûzü bi rabbil-felak ve nâs'ı (bu sureleri) yedişer defa okursa, Allahü Teâlâ o kimseyi (bunlar vasıtası ile) diğer Cumaya kadar kötülüklerden koruyup muhafaza eder."

Taberânî; Hz. Alî'den (r.a.) rivayet etti, buyurdu ki:

"Peygamberimiz'i (s.a.v.) akrep soktu, bunun üzerine kendileri su ve tuz istediler ve bunları sokulan yere sürerken de; Kul Yâ Eyyühe'l-Kâfirûn ve Kul Eûzü Birabbil-Felak ve Kul Eûzü Birabbil-Nâs sûrelerini okuyorlardı."

Ebû Dâvud, Nesâî, İbni Hıbban ve Hâkim; İbni Mes'ûd'dan rivayet ettiler; Rasûlullah (s.a.v.) rukyeyi (efsun yapmayı) güzel görmezlerdi. Ancak muavvezeteyn ile yapıldığında hoş karşılarlardı."

Tirmizî ve Nesâî; Ebû Saîd'den (r.a.) rivayet ettiler, buyurdu ki:

Rasûlullah (s.a.v.) cinnilerden ve insanların gözlerinden sürekli Allahü Teâlâ'ya sığınırdı. Muavvezât sûreleri indiği zaman onları okumaya başladı ve diğer sığınma şekillerini terk etti." Bunların tamamı El-İtkân'da zikredilmiştir.

Ebû Dâvud Ukbe bin Âmir'den (r.a.) rivayet etti, buyurdu ki:

Cuhfe ile Ebvâ arasında Rasûlullah ile (s.a.v.) beraber ben yürüyordum, bir ara bizi rüzgar ve şiddetli karanlık bastı. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) Kul Eûzü Birabbil-Felak ve Kul Eûzü Birabbil-Nâs sûreleriyle Allahü Teâlâ'ya sığındı ve bana buyurdular ki; "Yâ Ukbe! Bu iki sûreyle Allah'a sığın. Allah'a sığınan hiçbir kimse bunlar gibisiyle Allah'a sığınmamıştır."

Tirmizî, Ebû Dâvud ve Nesâî; Abdullah bin Hubeyb'den (r.a.) rivayet ettiler, buyurdu ki;

Yağmurlu ve çok karanlık bir gecede Rasûlüllah'ı (s.a.v.) arıyorduk, sonra kendisine yetiştik, buyurdular ki; "Söyle." Bunun üzerine ben dedim ki; "Neyi söyleyeyim?" Cevaben buyurdular ki:

""Kul Hüvallahü Ehad ve Kul Eûzü Birabbil-Felak ve Kul Eûzü Birabbîn-Nâs sûrelerini sabahladığın ve akşamladığın zaman üçer defa oku. (Bunlar) Her şeye karşı sana kifâyet eder. (Sana yeterli olurlar)" **Mişkâtül-Mesâbih'de de böyledir.**

Her kim hasta olursa veya sihirlenmiş (kendisine sihir yapılmış) olursa, bu kimse kendisi veya başka birisi Kul Eûzü Birabbil-Felak ve Kul Eûzü Birabbîn-Nâs sûrelerini kırk bir defa okur ve üflerse, Allahü Teâlâ bu kimseye şifâ verir. Fakat bu kimse bunu okumaya üç gün veya beş gün veya yedi gün devam eder.

Bir kimse üzerine nefsânî havatırlar (nefisten gelen vesveseler) veya karanlık vehimler veya rûhî ve cismânî olan şeytani zulmetler veya zamanının olaylarından bazı musibetler veya zamanının hükümdarlarından zulüm ve haksızlıklar bu kimseye gâlip gelirse, (Yani bu sıkıntılar o kimseye isâbet ederse) bu kimse Kul Eûzü Birabbil-Felak ve Kul Eûzü Birabbîn-Nâs sûrelerini yüz defa veya bin defa okusun, sonrada işin nasıl olduğuna dikkatlice baksın. **Havass-ı Kur'ân'da da böyledir.**

PEYGAMBERİMİZE (S.A.V.) SALAVAT

Peygamberimize (s.a.v.) salavat getirmenin hususiyetleri hakkında vârid olan sahih hadisler ve sıkıntıların kaldırılması gam ve tasaların giderilmesi, hastaların şifâ bulması, ihtiyaçların karşılanması, makam ve mevkînin elde edilmesi ve düşmanların kahredilmesi ve belaların def'edilmesinden olan sırlarının açıklaması:

İmam Ahmed, Hâkim ve Beyhakî; Hz. Ömer bin Hattâb'dan (r.a.) rivâyet ettiler, buyurdu ki;

"Yâ Rasûlellah! (s.a.v.) duâmın üçte birini sana salavat getirmek için kılalım mı? (Yani onun için ayırayım mı?)" Bunun üzerine buyurdular ki:

"Bunu artırırsan daha faziletli olur." Hz. Ömer de dedi ki:

"Duâmın üçte ikisini buna ayırayım mı." Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdular ki:

"Eğer artırırsan bu daha faziletli olur." Bunun üzerine Hz. Ömer dedi ki:

"Yâ Rasûlellah! Annem- babam sana feda olsun. Duâmın tamamını sana salavat getirmeye ayırıyorum." Bunun üzerine Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki,:

"Bu takdirde Allah sana dünya ve âhiret işlerinde yeterli olur." Bahrul-Envâr'da da böyledir.

İbnül-Mülekkan rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim benim üzerime salavat getirirse, melekler de onun üzerine salat getirir. Melekler kime salat getirirse, Allah da o kimseye salat eder, (yani rahmetini verir) Allah da kime salat ederse, yedi göklerde, yedi kat yerlerde, denizlerde, ağaçlarda, bitkilerde, kuşlarda, yırtıcı ve evcil hayvanlardan (yaratılmışların tamamından) ne varsa hepsi ona salât getirir." El-Hakâikta da böyledir.

İbni Münde; Hz. Câbir'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim benim üzerime her gün yüz (Diğer bir rivayette de bir günde yüz) defa salavat getirirse, Allah o kimsenin yüz ihtiyacını giderir ki, bunun yetmiş âhirete, otuzu da dünyaya ait olan ihtiyacıdır."

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her kim benim üzerime çokça salavat getirirse, Allahü Teâlâ o kimseye, kendisinden sonra fakirlik olmayan bir zenginlik verir."

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

باب الأحاديث الواردة في خواص الصلاة والسلام على سيد الأنام وبيان أسرارها من تفريج الكرب وكشف الغموم وشفاء المريض وقضاء الحوائج وتحصيل المناصب والجاء ودفع البلاء وقهر الأعداء وفيه قصة الملكين المعزولين عن منصبهما ثم ردهما الله تعالى إلى مقامهما بذكر الصلاة والسلام على سيد الأنام

أخرج الإمام أحمد والحاكم والبيهقي عن عمر بن الخطاب رضي الله عنه أنه قال: يا رسول الله أفلا اجعل ثلث دعائي في الصلاة عليك قال: فإن زدت فهو أفضل قال: اجعل الثلثين قال: فإن زدت فهو أفضل قال: بأبي أنت وأمي يا رسول الله اجعل دعائي كله الصلاة عليك قال: إذن يكفيك الله أمرك من دنياك وآخرتك. كذا في بحر الأنوار. وأخرج ابن الملقن عن النبي ﷺ أنه قال: «من صلى علي صلّت عليه الملائكة ومن صلّت عليه الملائكة صلى الله عليه ومن صلى الله عليه لم يبق شيء في السموات السبع والأرضين السبع والبحار السبع والأشجار والنبات والطيور والسباع والأنعام إلا صلى عليه» كذا في الحقائق. وأخرج ابن منده عن جابر رضي الله عنه أنه قال: قال رسول الله ﷺ: «من صلى علي كل يوم مائة مرة» وفي رواية: من صلى علي في اليوم مائة مرة قضى الله له مائة حاجة سبعين في الآخرة وثلاثين في الدنيا. وروي عن النبي ﷺ أنه قال: «من أكثر الصلاة علي أغناه الله تعالى غنى لا فقر بعده» وروي عن النبي ﷺ أنه قال: «من صلى علي كل يوم خمسمائة مرة لم يفتقر أبداً».

وروي عن النبي ﷺ أنه قال: «أكثرُوا من الصلاة علي فإنها تحل العقد وتفرج الكرب». كذا في النزّهة. وقال ﷺ: «أنا حبيب الله تعالى والمصلي علي حبيبي فمن أراد أن يكون حبيباً للحبيب فليكثر من الصلاة على الحبيب». كذا في مولد النبي ﷺ أنه قال: «من عسرت عليه حاجة» وفي رواية حاجته فليكثر بالصلاة علي وفي رواية فأكثر بالصلاة علي فإنها تكشف الغموم والهموم والكروب وتكثر الأرزاق وتقضي الحوائج. وقال الإمام السيوطي: إن هذه الأحاديث صحيحة وإن كثرة الصلاة على النبي ﷺ تكثر الأرزاق والبركات وتقضي الحوائج وتكشف الغموم والهموم والكروب كلها بالمشاهدة والتجربة بين السلف والخلف وإن التوسل بالصلاة والسلام على سيد الأنام في الأمور كلها

معاصبك ومن طاعتك ما تبلغنا به جنتك ومن اليقين ما تهون به علينا مصائب الدنيا ومتعنا بأسماعنا وأبصارنا وقوتنا ما أجبتنا واجعله الوارث منا واجعل نارنا على من ظلمنا وانصرنا على من عادانا ولا تجعل مصيبتنا في ديننا ولا تجعل الدنيا أكبر همنا ولا مبلغ علمنا ولا غاية رغبتنا ولا تسلط علينا من لا يرحمنا. ت س مس اللهم زدنا ولا تنقصنا وأكرمنا ولا تهنا وأعطنا ولا تحرمنا وآثرنا ولا تؤثر علينا وارزقنا وارزق عنا ت س مس

واقف بين الإنس والجن والملائكة كما دلت عليه الآيات والأحاديث المذكورة كما ورد في الحديث بإسناده عن النبي ﷺ أنه قال: « رأيت ليلة المعراج ملكاً ساقطاً على وجهه منزع الأجنحة متغير الصورة » فقلت يا جبريل من هذا الملك وما شأنه قال: هذا الملك كان من المقربين بعثه الله تعالى إلى هلاك قوم فاستبطاً شفقة عليهم فغضب الله عليه من أربعة آلاف سنة كما ترى فقلت: ما له من توبة فأوحى الله تعالى إلي أن توبته أن يصلي عليك عشر مرات فصلى الملك عليه عشر مرات فعاد الملك إلى مقامه الأول وله سبعون ألف وجه وفي كل وجه سبعون ألف فم سبعون ألف لسان وكل لسان يسبح الله بسبعين ألف تسبيح فخلق الله تعالى من كل تسبيحة ملكاً يستغفر الله لمن يصلي علي. كذا في بحر الأنوار. وروي عن النبي ﷺ أنه قال: « جاءني جبريل بنضرة وبشاشة » فقلت يا جبريل: ما رأيت مثل ما رأيت الآن فقال يا رسول الله: ألا أخبرك بمعجائب؟ قلت: نعم. قال: لما بلغت إلى جبل قاف سمعت أنيناً بكاء وتضرعاً من ورائه فذهبت إليه رأيت ملكاً إذ هو ملك مقرب كسر جناحه فوجهه مطين بدموع عينيه وجرى مجراه الدم فعرفتني وعرفته فإنه ملك مقرب في السماء على سريرته وحوله سبعون ألف ملك صفاً يخدمون ذلك الملك وكان كل نفس من نفسه يخلق الله تعالى منه ملكاً فقلت له: ما جرمك قال: لما جاء ﷺ ليلة المعراج فاستقبل وقام له أهل السماء إكراماً له فأنا مشغول بما وكلت به فإكرامي إليه لم يكن تاماً. وفي رواية وأنا على سريرتي فمر بي محمد ﷺ فما قمت له فعاقبني الله بهذه العقوبة وجعلني في هذا المكان كما ترى فتضرعت إلى الله تعالى وشفعته وفي رواية فأردت أن أشفعه فقال رب العالمين: لا أقبل شفاعتك حتى تصلي على حبيبي محمد ﷺ عشر مرات فصلى الملك عليك عشر مرات فعفا الله عنه البلاء وأثبت جناحه ببركة الصلاة عليك وأعطاه المنزل الأول.

وكذلك إذا ابتلي المؤمن بالمصائب والأمراض والغموم والكروب أو بطلب المناصب والجاه أو ابتلي بالفقر والذلة وغيرها أو بعزل عن منصب وهو يريد أن يناله أو بنزول الآفات السماوية وظهور البلايا الأرضية وهو يريد دفعها فليكثر من الصلاة والسلام على سيد الأنام في الليالي والأيام فإنه ببركتها ينال مراده والمقام. كذا ذكره الإمام الدينوري في المجالسة ومذكور في حياة القلوب والمرآة ودرة الواعظين.

واعلم بأن الصلاة متنوعة إلى أربعة آلاف وفي رواية إلى اثني عشر ألفاً كل منها مختار جماعة من أهل الشرق والغرب بحسب ما وجدوا، رابطة المناسبة بينهم وبينه عليه الصلاة والسلام وفهموا فيه الخواص والمنافع ووجدوا فيه أسراراً بعضها مشهور بالتجربة والملاحظة في تفريج الكروب وتحصيل أهل المرغوب كالصلاة المنجية وهي: اللهم صل على سيدنا محمد صلاة تنجينا بها من جميع الأهوال والآفات وتقضي لنا بها جميع الحاجات وتطهرنا بها من جميع السيئات وترفعنا بها أعلى الدرجات وتبلغنا أقصى الغايات من جميع الخيرات في الحياة وبعد الممات. والأفضل أن يقول: اللهم صل على سيدنا محمد وعلى آل سيدنا محمد صلاة تنجينا إلى آخرها لقوله ﷺ: « إذا صليتم علي فعمموها فتأثيرها مع ذكر الآل أتم وأعم وأكثر وأسرع ». كذا أوصاني بعض المشايخ وأيضاً ذكره الشيخ الأكبر بذكر الآل أنه كنز من كنوز العرش فإن دعا به ألف مرة في جوف الليل لأي حاجة كانت من الحاجات

اللهم ألهمني رشدي وأعذني من شر نفسي. ت. اللهم قني شر نفسي وأعزم لي على رشد أمري اللهم اغفر لي ما أسررت وما أعلنت وما أخطأت وما عمدت وما تعلمت وما جهلت مس س حب أسأل الله العافية في الدنيا والآخرة. ت. اللهم إني أسألك فعل الخيرات وترك المنكرات وحب المساكين وأن تغفر لي وترحمني وإذا أردت بقوم فتنة فتفوني غير مفتون وأسألك حبك وحب من يحبك وحب عمل يقرب إلى حبك.

الدنيوية والأخروية قضى الله تعالى حاجته فإنه أسرع للإجابة من البرق الخاطف وترياق جسيم فلا بد من خفائه وستره عن غير أهله. كذا في سر الأسرار وكذا ذكره الشيخ البوني والإمام الجزولي في خواص الصلاة المنجية وبينوا أسرارها فتركها كيلا تقع في أيدي الجاهلين وتكفيك هذه الإشارة. ومن الصلوات المجربيات الصلاة التفريجية القرطبية ويقال لها: عند المغاربة الصلاة النارية لأنهم إذا أرادوا تحصيل المطلوب أو دفع المرهوب يجتمعون في مجلس واحد ويقرأون هذه الصلاة النارية بهذا العدد ٤٤٤٤ فينال مطلوبه سريعاً كالنار، ويقال لها عند أهل الأسرار مفتاح الكنز المحيط لنيل مراد العبيد سنذكرها تفصيلاً في الباب الآتي إن شاء الله تعالى وهي هذه: اللهم صل صلاة كاملة وسلم سلاماً الخ.

كذا أجاز لي الشيخ محمد التونسي ثم الشيخ المغربي ثم الشيخ السيد المكي ومن الشيخ محمد السنوسي في جبل أبي قبيس بزيادة في كل لمحة معلوم لك رضي الله عنهم وأنا أذنت وأجزت لمن داوم على قراءة هذه الصلاة المباركة الميمونة بالخط والقلم إجازة تامة كما أجازنا بها المشايخ المذكورون قدس الله أسرارهم ونفعنا بهم آمين. فتح الله علينا وعليكم أسرارها ووفقني الله وإياكم لدوامها فإن هذه الصلاة جامعة محتوية على تفريج الكروب وتحصيل المطلوب وكافلة بألغاز آداب الصلاة ومحيطه بعدد كل شيء. وقال الشيخ محمد التونسي: من داوم على هذه الصلاة النارية كل يوم إحدى عشرة مرة كأنها تنزل الرزق من السماء وتنبت من الأرض. وقال الإمام الدينوري: من قرأ هذه الصلاة دبر كل صلاة إحدى عشرة مرة ويتخذها ورداً لا ينقطع فإنه ينال المراتب العلية والدولة الغنية. ومن داوم عليها بعد صلاة الصبح كل يوم إحدى وأربعين مرة ينال مراده أيضاً. ومن داوم عليها كل يوم مائة مرة يحصل مطلوبه ويدرك غرضه فوق ما أراده. ومن داوم على قراءتها كل يوم بعدد المرسلين عليهم السلام ثلاثمائة وثلاث عشرة مرة لكشف الأسرار فإنه برئ من كل شيء يريده. ومن داوم عليها كل يوم ألف مرة فله ما لا يصفه الواصفون مما لا عين رأت ولا أذن سمعت ولا خطر على قلب بشر. وقال الإمام القرطبي: من أراد تحصيل أمر مهم عظيم أو دفع البلاء المقيم فليقرأ هذه الصلاة التفريجية وليتوسل بها إلى النبي ذي الخلق العظيم أربعة آلاف وأربعين مرة، قال الله تعالى: يوفق إلى مراده ومطلوبه على نيته. وكذا ذكر ابن حجر العسقلاني خواص هذا العدد فإنه إكسير في سبب التأثير. كذا في أسرار الصلاة.

ت مس. اللهم إني أسألك حبك وحب من يحبك والعمل الذي يبلغني حبك اللهم اجعل حبك أحب إلي من نفسي وأهلي ومن الماء البارد ت سس. اللهم ارزقني حبك وحب من ينفعني حبه عندك. اللهم فكما رزقتي مما أحب فاجعل قوله لله فيما تحب. اللهم وما زويت عني مما أحب فاجعله فراغاً فيما يحب. ت. اللهم متعني بسمعي وبصري واجعلهما الوارث مني وانصرني على من يظلمني وخذ منه بثأري ب مس يا مقلب

-“Kim benim üzerime her gün beş yüz defa salavat getirirse, ebediyen fakir olmaz.”

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

-“Benim üzerime çokça salavat getirin, zira salâvat düğümleri çözer ve üzüntü ve kederleri kaldırır.”En-Nûzhetde de böyledir.

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

-“Ben Allahü Teâlâ'nın habibiyim, Bana salâvat getiren de benim habibimdir. (dostumdur) Her kim de dostun dostu (Habîbin habîbi) olmayı arzu ederse, Habîb üzerine salâvat getirmeyi çoğaltsın.” Mevlidin-Nebî'de de böyledir.

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

“Kimin hâceti (ihtiyacı) zorlaşırsa, benim üzerime salavat getirmeyi çoğaltsın.”

Diğer bir rivayet de şöyledir: “Benim üzerime salavat getirmeyi çoğaltın. Çünkü salavat, gam, keder ve sıkıntıları giderir, rızıkları çoğaltır ve ihtiyaçların yerine getirilmesine bir sebep olur.”

İmam Süyûtî (r.a.) dedi ki:

Şüphesiz bu hadîs-i şerifler sahihtir. Şüphesiz Rasûlüllah'a (s.a.v.) çokça salavat getirmek, rızıkları ve bereketi çoğaltır, hâcetlerin yerine getirilmesini sağlar, gam, keder ve sıkıntıyı giderir. Bunların tamamı selef ve halef arasında tecrübe edilmiş ve müşahede edilmiş olan şeylerdir.

Her türlü işte salavat getirerek Rasûlüllah'a (s.a.v.) tevessülde bulunmak, insanlar, cinniler ve melekler arasında vâki olan şeylerdendir. Nitekim buna Âyet-i kerimeler ve yukarıda zikredilmiş olan hadîs-i şerifler delalet etmişlerdir.

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

“Ben Mi'rac gecesi bir meleğin yüzünün üzerine düştüğünü, kanatlarının koparılmış olduğunu ve sûretinin değişik olduğunu gördüm.” Bunun üzerine dedim ki:

“Yâ Cebrâîl! Bu melek kimdir? Ve onun bu hali nedir?” Cebrâîl! (a.s.)'da cevaben buyurdu ki:

“Bu melek, mukarreb meleklerdendi. Allahü Teâlâ onu bir kavmi helak etmesi için göndermişti, onlara şefkat ettiği için bunu biraz geciktirmişti. Bunun üzerine Allah'da ona gördüğünüz gibi dört bin seneden beri gadap etmektedir.” Bunun üzerine ben dedim ki:

“Bu melek için tevbe etme imkanı yok mudur?”

“Allahü Teâlâ bana şu anda bildirdi: O meleğin tevbesi senin üzerine on defa salavat getirmesidir.

Bunun üzerine o melek Rasûlullah'a (s.a.v.) on defa salavat getirdi ve böylelikle o melek ilk makamına geri döndü. Bu meleğin yetmiş bin yüzü vardı ve her yüzünde de yetmiş bin ağız, her ağzında da yetmiş bin dili vardı. Her dili de Allahü Teâlâyı yetmiş bin tesbih ile tesbih ediyordu. Allahü Teâlâ'da onun her bir tesbihinden bir melek yarattı ki: o da sana salavat getiren kimse için Allah'a istiğfarda bulunuyor." Bahrül-Envar'da da böyledir.

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Cebrâil (a.s.) bana güler yüzlü ve parlak bir çehreyle geldi. Bende ona dedim ki:

"Ey Cebrâil! Seni şu anda gördüğüm gibi hiç görmedim." Bunun üzerine bana dedi ki:

"Yâ Rasûlellah! Sana acaip (hayret veren) şeylerden haber vereyim mi?" Ben de: "Evet!" dedim.

Bunun üzerine dedi ki: "Ben Kaf Dağına ulaştığımda, onun arkasından bir ağlama, inilti ve bir yakarış sesi işittim. Bunun üzerine oraya gittim ve orada bir meleğin olduğunu gördüm ki; bu meleğin iki kanadı kırılmış ve yüzü gözyaşları sebebiyle çamura bulanmış bir haldeydi ve de gözlerinden yaş yerine kan akar hale gelmişti. O melek beni, ben de onu tanıdım. O semâda mukarreb bir melekti ki; onun tahtının ve çevresinin etrafında saf halinde yetmiş bin melek vardı ve bu melekler ona hizmet etmekteydiler ve aldığı her nefes karşılığında Allahü Teâlâ bir melek yaratırdı. Bende kendisine sordum:

"Senin cürmün (suçun, günahın) nedir?" Bana cevaben dedi ki:

"Mirac gecesi Rasûlullah (s.a.v.) bu âlemlere geldiğinde semâ (gök) ehli ona hürmeten onu ayakta beklediler. Ben ise müvekkel kılındığım (ta'yin edildiğim) şeyle meşgul oldum. Bu sebeble benim olan hürmetim (ikramım) tam olmadı.

Diğer bir rivayette de: şöyle cevap vermiştir: "Ben tahtım üzerinde bulunmaktaydım. Buradan Muhammed (a.s.) geçti. Ben de O'nun için ayağa kalkmadım. Bunun üzerine Allahü Teâlâ beni bu cezâ ile cezalandırdı ve gördüğün gibi beni bu yere attı."

Bunun üzerine Cebrâil (a.s.) buyurdu ki: Ben o melek için Allahü Teâlâ yalvardım ve ona şefaatte bulunmayı arzu ettim." Allahü Teâlâ da buyurdu ki:

"Senin şefaatin kabul etmem. Tâ ki o melek Habîbîm Muhammed'e (s.a.v.) on defa salavat getirinceye kadar. (Yani ancak on salavat getirirse senin şefaatin kabul edip o meleği affederim)"

Bunun üzerine o melek senin üzerine on defa salavat getirdi. Allahü Teâlâ da onu belâdan âfiyete erdirdi. (kurtardı) Senin üzerine getirdiği sa-

lavatın bereketiyle kanatları tekrar yerine geldi ve ilk makamı kendisine geri verildi."

Aynı şekilde mü'min kul, müsibetlere, hastalıklara, gam ve kederlere, sıkıntılara mübtela olduğunda, (bunlar başına geldiğinde) veya makam ve mevki elde etmek istediğinde veya fakirlik, zillet ve benzeri şeyler başına geldiğinde veya bir makamdan uzaklaştırılıp kendisi de oraya geri dönmeyi arzu ederse veya semâvî âfetler indiğinde ve yeryüzünden olan belalar zuhur ettiğinde ve o kimse bunları def' etmeyi arzu ediyorsa, gece ve gündüzleri Rasûlüllah'a (s.a.v.) çokça salavat getirmeye devam etsin. Çünkü salavatı şerifenin bereketiyle, o kimse meramına, arzusuna ve istediği makama nâil olup kavuşur. Bunlar aynı şekilde İmam Dînürî el-Mücâlese isimli kitabında ve Hayâtül-Kulûb'da, Mirât'ta ve Dürretül-Vâizîn isimli kitâblarda da zikredilmiştir.

Sen bil ki: Şüphesiz Rasûlüllah'a (s.a.v.) getirilen salavat dört bin, diğer bir rivayette de on iki bin nev'a (çeşide) ayrılır. Bu salavatların her biri de doğu ve batıda bulunan Müslümanlardan birer cemaat seçmiştirler ki; onlar kendileri ile Rasûlüllah (s.a.v.) arasında buldukları münasebet bağlarıyla alakalı bir nev'i tercih etmişlerdir ve bundaki hususiyet ve manfaatleri anlamışlar ve onda çeşitli sırlar bulmuşlardır. Bunlardan bazıları da sıkıntılardan kurtulmada ve kişinin arzu ettiği şeyi elde etmede tecrübe ile ve müşahede ile meşhur olmuştur. Salât-ı Mün-ciye bunlardan birisidir.

SALÂT-I MÜNCİYE (Salaten tuncina)

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَاةً تُنْجِيَنَا بِهَا مِنْ جَمِيعِ
الْأَهْوَالِ وَالْآفَاتِ وَتَقْضِي لَنَا بِهَا جَمِيعَ الْحَاجَاتِ وَتُطَهِّرَنَا بِهَا مِنْ جَمِيعِ السَّيِّئَاتِ وَتَرْفَعُنَا
بِهَا عِنْدَكَ أَعْلَى الدَّرَجَاتِ وَتُبَلِّغُنَا بِهَا أَقْصَى الْغَايَاتِ مِنْ جَمِيعِ الْخَيْرَاتِ فِي الْحَيَاةِ وَبَعْدَ
الْمَمَاتِ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Manası: Allahım! Efendimiz Muhammed üzerine salat eyle; ve efendimizin ehli ve eshabı üzerine de salat eyle. Öyle salat eyle ki, bizi bütün kötülüklerden ve afatlardan kurtarsın. Ve o salat sebebiyle bizim bütün ihtiyaçlarımız giderilsin. Ve o salat sebebiyle bütün günahlarımız temizlensin. Ve o salat sebebiyle Senden istiyorum derecelerimiz en yüksek derecelere yükselsin. Ve bu salat sebebiyle nihayetlerin nihayetine ulaşalım; bütün hayırlardan hayatta iken ve öldükten sonra ...Sen her şeye kadirsin Allahım!

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Bana salavat getirdiğiniz zaman onu umumileştirin."

Âl kelimesi zikredildiğinde salavatın tesiri tam, umumi ve daha çok ve daha süratli olur. Aynı şekilde meşâyihden bazısı bana tavsiyede bulundu ve de Şeyh-i Ekber (k.s.) Âl kelimesinin zikrinin Arş'ın hazinelerinden bir hazine olduğunu bildirmişti. Eğer onunla gecenin ortasında bin defa duâ edilirse -ki; bu dünyevi ve uhrevi hâcetlerden hangisi için olursa olsun- Allahü Teâa o kimsenin ihtiyacını yerine getirir. Çünkü bu, kabul olmada şimşekten daha süratlidir ve bir iksir mesabesindedir. Hal böyle olunca bunun, ehil olmayan kimselerden gizlenmesi ve onlara öğretilmemesi lazımdır. Sırrul-Esrâr adlı kitabda da böyledir.

Şeyh Bûnî ve İmam Cezûlî (r.a.) salât-ı münciyenin hususiyetlerini zikretmişler ve onun esrarını açıklamışlardır. Ancak biz bunların câhillerin eline düşmesinden korktuğumuz için, bunları zikretmeyip terk ettik. Bu işâret sana yeterli gelir.

Tecrübe edilmiş olan salevattan biri de; Salât-ı Tefriciyyedir:

Bu salavat-ı şerifeye; Salavat-ı Tefriciyye Kurtubiye denilir. Mağrib ehli de buna Salât-ı Nâriye derler. Çünkü onlar matlubu tahsil etmeyi (yani istedikleri şeye kavuşmayı) ve korktukları şeyi def'etmeyi arzu ettiklerinde; bir mecliste toplanıp bir araya gelirler ve bu salât-ı Nâriyeyi 4444 defa okurlar. Böylelikle ateş gibi süratli bir şekilde arzularına kavuşurlar.

Ehl-i Esrâr yanında bu salavata; Miftâhül-Kenzil-Muhîd (Derin Hazine-lerin Anahtarı) denilir. Çünkü kul bununla muradına nail olur. İnşaaallah bundan sonraki konuda bunu zikredeceğiz.

SALÂT-I NARIYE (Salât-ı Tefriciyye)

اللَّهُمَّ صَلِّ صَلَاةً كَامِلَةً وَسَلِّمْ سَلَامًا تَامًا عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الَّذِي تَنَحَّلَ بِهِ الْعَقْدُ وَتَنَفَّرَجَ بِهِ الْكَرْبُ وَتَقَضَّى بِهِ الْحَوَائِجُ وَتُنَالُ بِهِ الرِّغَائِبُ وَحُسْنُ الْخَوَاتِمِ وَحُسْنُ الْخَوَاتِمِ وَيُسْتَسْقَى الْغَسَامُ بِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ فِي كُلِّ لَمَحَةٍ وَنَفْسٍ بِعَدَدِ كُلِّ مَعْلُومٍ لَكَ *

Manası: Allahım salat eyle; tam olarak, selam eyle tam olarak, Efendimiz Muhammedin üzerine... O Öyle biri ki, düğümler onunla çözülüyor, sıkıntılar onunla açılıyor, ihtiyaçlar onunla yerine geliyor, isteklere onunla ulaşılıyor. Ve sonların en güzeli ve sonların en güzeli... Bulutlar onun kerim yüzü ile bollaşıyor...Ve onun ehline ve eshabına da olsun... Her çakış ve nefeste, sence bilinenlerin hepsinin adedince....

Bu hususta bana Şeyh Muhammed Tunûsî sonra Şeyh Mağribî ve sonra da Şeyh-i Mekkî, Şeyh Muhammed Senûsî'den icazetle Ebû Kubeys dağında icâzet verdiler.

Bende yazı ve kalem ile, bu mübarek ve uğurlu salavat-ı şerifeyi okumaya devam eden kimseye tam bir şekilde icâzet ve izin veriyorum. Nasıl ki zikretmiş olduğum Şeyhler (k.s.) bana tam bir şekilde icazet vermişler-

se bende öylece icazet veriyorum. Allahü Teâlâ bu mübarek salavat-ı şerifeler ile bizi menfaatlendirsın. Âmin.

Allahü Teâlâ bizlerin ve sizlerin üzerine bu mübarek salavatların sırlarının kapısını açsın ve Allahü Teâlâ beni ve sizi bu mübarek salavatlara devam etmeye muvaffak kılsın.

Çünkü bu mübarek salavatı şerife, sıkıntıların kaldırılmasını ve arzu edilen şeyi elde etmeyi içerisine alıp ihtiva edip bütün hayırları cem eden, salât âdâbının elfazıyla kâmil ve her şeyin adedini ihata etmektedir.

Şeyh-Muhammed Tunûsî (k.s.) buyurdu ki:

"Her kim bu salât-ı nâriyeyi her gün on bir defa okumaya devam ederse, sanki gökten rızık iniyor ve onu yeşertip bitiriyor gibi olur."

İmam Dînûrî (r.a.) buyurdu ki:

"Her kim bu salavatı, bütün namazlardan sonra on bir defa okur ve bunu kendine vird edinir de okumayı kesmezse, şüphesiz ki o kimse yüce mertebelere ve zenginlik devletine nâil olur.

Her kim de bu salavat-ı şerîfeyi, sabah namazından sonra her gün kırk bir defa okumaya devam ederse, aynı şekilde muradına nâil olur. (istediği şeyi elde eder.)

Kim de bu salavatı, her gün yüz defa okumaya devam ederse, o kimse-
nin arzu ettiği şey meydana gelir ve beklentisinden daha yüksek bir şekilde maksadına erişir.

Her kim de bu salavata kendisine sırların açılması için, her gün rasûllerin sayısınca (313 defa) okumaya devam ederse, şüphesiz bu kimse arzu ettiği şeyi görür.

Her kim de bu mübarek salavatı günde bin defa okumaya devam ederse, o kimseye vasfedip anlatan kimselerin anlatamayacağı şeyler verilir ki, bunları gözler görmemiş, kulaklar duymamış ve hiçbir insanın hatırına gelmemiştir.

İmam Kurtubî (r.a.) buyurdu ki:

"Kim mühim (önemli) bir işini tahsil etmeyi (elde etmeyi) arzu ederse veya kendisinde bulunan belâları def' etmeyi arzu ederse, salât-ı tefriciyeyi (nâriyeyi) 4444 defa okusun ve bununla çok yüce ahlaka sahip olan Rasûlüllah'a (s.a.v.) tevessül etsin.

Devamla buyurdu ki; Allahü Teâlâ o kimseye niyetine göre matlubunu (istediği şeyi) verir." Aynı şekilde İbni Hacer-i Askalanî (r.a.) bu sayının (4444) üzerinde durmuş ve bu sayının te'sir sebebi olmada bir iksir olduğunu bildirmiştir. Esrâr-ı Salât'ta da böyledir.

TESİRLİ BAZI SALEVATLAR

Salât lafzının mükemmel bir âdâb ile yerine getirilmesi, mü'min erkek ve kadının bunları yerine getirmedeki sınırı hakkında vârid olan sahih hadisler ve esrâr ehlinin sözleri ve delâilî hayratta olmayan icazet verilip tecrübe edilmiş bazı salâtların beyanı, çünkü bunlarla bütün vakitlerinde kardeşlerimizin çoğu tevessül etsin. Zira bunlar kulun muradına nâil olmasında hazinelerin anahtarıdır.

Tefsîr ve Hadîs ehli olan âlimler dediler ki:

Şüphesiz yaratılmışların Efendisi üzerine salât-ü selâm getirmek, ibâdetlerin en faziletlisi, hallerin en güzeli, yakınlık derecelerinin en büyüğü ve makamların en şerefliisidir. Çünkü Allahü Teâlâ buyurdu ki:

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

Muhakkak ki Allah ve melâikesi Peygamber'e hep salât ile tekrîm ederler / ikramda bulunurlar. Ey o bütün iman edenler! Haydin ona teslimiyetle salât u selâm getirin!

Sen bil ki: Şüphesiz Yaratılmışların Efendisi üzerine salât ve selâm vermenin edebî, salavat getiren kimsenin salavatında hakikaten veya hükmen Allahü Teâlâ'nın isimlerinden bir ismi zikretmesidir.

Hal böyle olunca kim salâtını Allahü Teâlâ'ya isnad etmezse, bu salavattan sayılmaz.

"Essalâtü vesselâmü alâ seyyidînâ Muhammedin" demek câizdir. Çünkü bu şu demektir; Allah bu salâtı Muhammed'e (s.a.v.) ulaştırsın veya Allah'ın salâtı Muhammed'e (s.a.v.) olsun demektir.

Selâm lafzı da; Allahü Teâlâ'nın isimlerinden bir isimdir. Fakat Allahü Teâlâ'nın isimlerinin en faziletlisi ve en büyüğü Allah ismi şerifidir. Allahümme lafzının aslı; Yâ Allah'dır. Burada nidâ harfî (Ye) hazfedilmiş ve buna bedel olarak mim harfî getirilmiştir

Şeyh-i Ebû Medyeni Mağribî -ki; (k.s.) üçlerden biridir ve Kur'ânı (kalbiyle) her gün yetmiş bin defa hatmeden Evtad zâtların reisidir- bu zat buyurdu ki:

"Allah ismi İsm-i A'zamdır ki; bütün isimlerin başıdır ve bütün manalar ona dönüp gelir. Ve bu isim her şeyden münezzehtir ve yaratılmışların kendisiyle zuhur ettiği metbu'dur. Ve bu isim üzerine yerler ve gökler tesis olunmuş (kurulmuş) ve diğer bütün isimler, sıfatlar ve yaratılmış olan - ki; Arş'tan yere kadar her şey bu isimden meydana gelmiştir. Ve her şey kendisini yaratanın Allah olduğuna şehâdet etmektedir. Yeryüzünde ve

باب الآيات والأحاديث الصحيحة الواردة وأقوال أهل الأسرار في آداب لفظة الصلاة تكميلاً وحدود المقامين للمؤمن والمؤمنة عند أداء الصلاة والسلام على سيد الأنام وبيان بعض الصلوات المجربات المجازة التي ليست في دلائل الخيرات ليتوسل بها كثير من الإخوان في جميع الأوقات فإنها مفتاح الكنز المحيط لنيل مراد البعيد

قال أهل التفسير والأحاديث: أن الصلاة والسلام على سيد الأنام أفضل العبادات وأحسن الحالات وأعظم القربات وأشرف المقامات لقوله تعالى: ﴿إِنَّ اللَّهَ وَلَكَمَّ يَكُونُ عَلَى النَّبِيِّ بَيِّنَاتٍ الْيَوْمَ﴾ [الأحزاب: ٥٦]. اعلم أن آداب لفظة الصلاة والسلام على سيد الأنام أن يذكر المصلي فيها اسماً من أسماء الله حقيقة أو حكماً فمن لم يسند الصلاة إلى الله تعالى فلا يعد منها ويجوز الصلاة والسلام على سيدنا محمد أي ليصل الله الصلاة على محمد ولكن صلاة الله على محمد على طريق الإنشاء. وأما السلام فهو اسم من أسماء الله تعالى وأفضل أسمائه وأعظمها هو اسم الله تعالى وأصل اللهم يا الله فحذف حرف النداء وجعل الميم بدلاً منه وقال الشيخ أبو مدين المغربي أحد الثلاثة ورئيس الأوتاد الذي كان يختم القرآن كل يوم سبعين ألف ختمة: هذا الاسم هو الله فهو الاسم الأعظم هو رأس الأسماء وإليه يرجع كل معنى وهو المنزه المتبوع الذي ظهرت المخلوقات وعليه أسست الأرض والسموات وعنه صدرت الأسماء والصفات والمصنوعات بأسرها من العرش إلى الثرى تشهد بأنه موجدتها وما من ذرة في الأرض ولا في السماء ولا رطب ولا يابس إلا وهو معها انتهى.

وأيضاً يذكر فيها اسم محمد فهو أفضل أسمائه وإن جازت الصلاة بذكر صفته كالنبي والرسول لكن اسم محمد وقع التعبد به دون غيره. وفي ذكر اسم محمد في أثناء الصلاة فوائد كثيرة منها: أن الملائكة تنادي بالصلاة على المصلي لما أخرجه ابن أبي الدنيا من قال: صلى الله عليك يا محمد سبعين مرة ناداه ملك صلى الله عليك يا فلان لم تسقط لك حاجة أي إلا قضيت ومنها مزيد التفضيم والتعظيم وللإيدان بأنه الاسم الأعظم الذي أسس عليه هذا الدين المحمدي وبه فسر قوله: ﴿قُلْ قَلْبُكُمْ لَكُمْ سَيِّئًا﴾ [مریم: ٦٥]. ومنها التبرك والتشرف به والتوصل إلى ذاته المحمدية. وأيضاً يذكر في أثناء الصلاة اسم آله وأصحابه لما ورد من الأمر بالتعظيم.

القلوب ثبت قلبي على دينك ت س مس ص. اللهم إني أسألك إيماناً لا يرتد ونعيماً لا ينفد ومرافقة نبينا محمد ﷺ في أعلى درجات الجنة جنة الخلد س حب مس اللهم إني أسألك صحة في إيمان وإيماناً في حسن خلق ونجاحاً تتبعه فلاحاً ورحمة منك وعافية ومغفرة ورضواناً. س مس اللهم انفعني بما علمتني وعلمي ما ينفعني وارزقني علماً تنفعني به. مس س. اللهم انفعني بما علمتني وعلمي ما ينفعني وزدني علماً. الحمد

وأخرج أبو سعيد عن الرسول ﷺ أنه قال: « لا تصلوا علي الصلاة البتراء » قالوا: وما الصلاة البتراء يا رسول الله قال: « تقولون اللهم صل على محمد وتسكنون بل قولوا اللهم صل على محمد وآل محمد ليدخل جميع أمتك تحت ذكر الآل » فإن الصلاة امتثال لأمر تعالى وتبع للملائكة وتعظيم وتوقير لرسول الله ﷺ وثناء عليه ودعاء لأمتك جميعاً حتى نفس المصلي وفي ذكر الآل فائدة أخرى سرعة الإجابة وحصول المطلوب لقوله ﷺ: « إن أسرع الدعاء إجابة دعوة غائب لغائب » وغيرها من الفوائد كما بيناه وأيضاً يذكر المصلي في أثناء الصلاة مطلوبه ومقصوده ومحذوره كما ذكر في الصلاة المشهورة والصلاة التفرجية المذكورة قبل هذا الباب لأي ذكر المقصود والمحذور عرض حال إلى الله ورسوله والتجاء إليه وارتجاء شفاعته ورسوله لديه في حصول مطلوبه ودفع مضاره واعتراف بعجزه عن تحصيل ذلك المطلوب ودفع ذلك المرهوب ولا يمكن الحصول إلا منه وفيه إشارة إلى قوله تعالى: ﴿ يَسْتَكْفِرُ مَن فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ﴾ وإلى قوله ﷺ: « من لم يسأل الله تعالى يغضب عليه ويجوز ذكر الصلاة الواحدة أو السلام الواحد مكرراً بل هو أفضل من ذكر الصلوات المتعددة » كما قال بعض الخواص: خذ حرفاً قل ألفاً فإن مفتاح الأسرار ذكر الورد بالتكرار حتى تملك الجنود والروحانيين ويعينوك في قضاء حوائجك ويكون ذلك الورد اسماً أعظم من حقك لدوامك بالتكرار إليه، ولقوله عليه الصلاة والسلام: إن الله يحب الملحين في السؤال والمكررين في الطلب وأيضاً يذكر الصلاة والسلام معاً في أثناء ذكر الصلاة لما ورد الخطاب به صلوا عليه وسلموا امتثالاً لأمره ولينال ثواب كليهما. وأيضاً يذكر في أثناء ذكر الصلاة اسم العدد لتكثير الثواب والأجور على طريق إحاطة كل شيء طمعاً في خزان رحمة الله وراجياً لإحسانه بالزيادات على نبيه وعلى أمتك أجمعين وعلى نفس المصلي ولا يبخل في أثناء صلاته وسلامه وتوحيده وتهليله وتسيبحه فضل الله وكرمه وإحسانه عباده المؤمنين بعدم ذكر العدد لما أخرج النسائي وابن حبان والحاكم عن أبي أمامة رضي الله تعالى عنه أن رسول الله ﷺ مَرَّ بِهِ وهو يحرك شفثيه فقال: ماذا تقول يا أبا أمامة قال: أذكر ربي قال: ألا أخبرك بأكثر وأفضل من ذكرك الليل مع النهار أو تقول: سبحان الله عدد ما خلق سبحانه الله ملء ما خلق سبحانه الله عدد ما في الأرض والسماء سبحان الله ملء الأرض والسماء وسبحان الله عدد ما أحصى كتابه وسبحان الله عدد كل شيء وسبحان الله ملء كل شيء والحمد لله مثل ذلك ولا إله إلا الله مثل ذلك ولا حول ولا قوة إلا بالله مثل ذلك وغيرها مثل ذلك لا إله إلا الله محمد رسول الله في كل لمحمة ونفس بعدد كل معلوم الله ثلاثمائة وثلاث عشر مرة في كل يوم يقول: أستغفر الله من كل ما كره الله في كل لمحمة ونفس بعدد كل معلوم كل يوم مائة مرة. كذا أجاز لي الشيخ محمد السنوسي قدس سره في جبل أبي قبيس.

وأخرج الطبراني والترمذي والبزار عن صفية أم المؤمنين رضي الله تعالى عنها أنها جمعت عندها أربعة آلاف نواة لتعبد بها تسيباً فجاء ﷺ ووقف عند رأسها فقال: « قد سبحت منذ وقفت على رأسك أكثر من هذا أي من مجموع هذا العدد من غير طي اللسان أو بسط الزمان » فقالت: علمني يا رسول الله في زمان يسير تسيبجي بعدد كثير فقال: « قل سبحان الله عدد خلقه » أي تصوري جميع أفراد مخلوقاته. ثم إن العلماء والمشايخ رحمهم الله تعالى أجروا ذكر العدد في التهليلات

لله على كل حال وأعوذ بالله من حال أهل النار ق مص. اللهم بعلمك الغيب وقدرتك على الخلق أحيني ما علمت الحياة خيراً لي وتوفني إذا علمت الوفاة خيراً لي وأسألك خشيتك في الغيب والشهادة وكلمة الإخلاص في الرضا والغضب أسألك نعيماً لا ينفد وقرة عين لا تنقطع وأسألك الرضا بالقضاء ويرد العيش بعد الموت ولذة النظر إلى وجهك والشوق إلى لقائك وأعوذ بك من ضراء مضره وفتنه مضلة اللهم زينا بزيته

والتسبيحات والصلوات لكثير الثواب والأجور. فيقول الفقير: إني وجدت من بين الصلوات هذه الصلاة النارية التفرجية مطابقة لهذه الآداب محيطة بكثرة الصواب وسنذكرها قريباً إن شاء الله تعالى فاعلم أن للمؤمنين والمؤمنات مقامين عند ذكر الصلاة والسلام على سيد الأنام لكل مقام مقال ولكل نعمة سؤال.

فالمقام الأول: أن يعد المصلي والمسلم نفسه وملاحظته عند حضرة الجنب ويذكر الصلاة والسلام عليه بطريق الخطاب مع التعظيم والتوقير والآداب مستشفعاً ومستمدداً ومتوسلاً به إلى الله الوهاب فيناسب له في ذلك المقام أن يقول: السلام عليك أيها النبي ورحمة الله وبركاته ويكررها مائة مرة وبيان خواص هذا السلام وأسراره مذكورة تفصيلاً في كتاب مفتاح الوصول بصلاة الرسول أو يقول: الصلاة والسلام عليك يا سيدي يا رسول الله خذ بيدي قلت: حيلتي أدركني ويكررها مع الخضوع والخشوع والبكاء سائلاً مطلوبه وراجياً شفاعته عند الله ويقول في أثناء الاشتغال بهذه الصلاة والسلام في ذلك المقام: يا رسول الله أنت باب الله ومن لم يكن له باب غيرك جئتك مع كثرة الذنوب والعصيان وهارباً من ذنوبي وظلمت نفسي وستنك ويقرأ قوله تعالى: ﴿وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ وَابَّاسًا رَجِيماً﴾ [النساء: ٦٤] ويدوم عليها بهذا الحال على الساط في أي مكان وزمان. قال الشيخ ابن سيف الدين الجباري قدس سره: من قال هذه الصلاة والسلام عليك يا رسول الله أدركني ألف مرة ليلة الجمعة وتداوم على ذلك كل ليلة أنفأ إلى الجمعة الأخرى نال مراده وأدرك مطلوبه. هذا سر من الأسرار المعجبية لقضاء الحوائج، ويرى النبي ﷺ في المنام. وقال الشيخ عيسى البراوي قدس سره من قال: ليلة الجمعة الصلاة والسلام عليك يا سيدي يا رسول الله خذ بيدي قلت حيلتي أدركني ألف مرة قضيت حاجته وعلى الفور فيحصل مطلوبه ويدرك غرضه في الدنيا والآخرة فإنه مجرب بلا شك، فجرب أنت كذلك حتى يطمئن قلبك. كذا في سر الأسرار.

والمقام الثاني: أن يتوجه المصلي والمسلم بكمال التوجه إلى ذات الله تعالى ويقول: يا رب آني آمنت بك وبرسولك وعملتا بكتابك وسنة حبيبك محمد ﷺ وأمرتنا بالصلاة والسلام عليك فلم تقدر على الصلاة والسلام كما يليق على ذاته المحمدية مع عجزنا وقصورنا يا رب فصل وسلم أنت وكالة عنا صلاة كاملة وسلاماً تاماً لانفاً على حقيقة ذاته المحمدية وينوي امتثالاً لأمره تعالى وتعظيماً لحق نبيه وتوقير الشأن صفيه ومؤملاً شفاعته لديه وحصول مطلوبه ومقصوده وتسهيل أموره في الدنيا والآخرة فليقرأ آية الصلاة قوله: ﴿إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ فيناسب في هذا المقام بمثل هذه الصلوات. منها مفتاح الكثر المحيط وهي هذه: اللهم صل صلاة كاملة وسلم سلاماً تاماً على سيدنا محمد الذي تنحل به العقد وتنفرج به الكرب وتقضى به الحوائج وتنال به الرغائب وحسن الخواتم ويستسقى الغمام بوجهه الكريم وعلى آله وصحبه في كل لمحة ونفس بعدد كل معلوم لك. وقد مرّ بيان خواص هذه الصلاة النارية وأسرارها تفصيلاً آنفاً وقال الإمام القرطبي: من داوم على هذه الصلاة كل يوم إحدى وأربعين مرة أو مائة أو زيادة فرج الله همه

الإيمان واجعلنا هداة مهتدين س مس ا ظ. اللهم إني أسألك من الخير كله عاجله وآجله ما علمت منه وما لم أعلم وأعوذ بك من الشر كله عاجله وآجله ما علمت منه وما لم أعلم اللهم إني أسألك من خير ما سألك عبدك ونبيك وأعوذ بك من شر ما استعاذك منه عبدك ونبيك. اللهم إني أسألك الجنة وما قرب إليها من قول أو عمل. وأسألك أن تجعل كل قضاء لي خيراً حب مس وأسألك ما قضيت لي من أمر أن تجعل عاقبته

وغمه وكشف كربيه وضربه ويسر أمره ونور سره على قدره وحسن حاله ووسع رزقه وافتح عليه أبواب الخيرات والحسنات بالزيادة ونفذت كلمته في الراسيات وأمنه من حوادث الدهر وسر نكبات الجوع والفقر وألقى له محبة في القلوب ولا يسأل من الله تعالى شيئاً إلا أعطاه فلا تحصل هذه الفوائد إلا بسر مداومة عليها. كذا في سر الأسرار. واعلم أن في هذه الصلاة التوسل بذاته المحمدية إلى الله كما في قوله: ﴿وَابْتَغُوا إِلَيَّ الْوَسِيلَةَ﴾ [المائدة: ٣٥] بإرجاع الضمائر في سبعة مواضع فيها إلى رسول الله ﷺ وبذكر اسم محمد بلغ إلى ثمان مرات وأما سائر الصلوات فليست كذلك وإن هذه الصلوات كنز من كنوز الله وذكرها مفتاح خزائن الله يفتح لمن داوم عليها من عباد الله ويوصله بها إلى ما شاء الله. انتهى.

وأيضاً يداوم على هذه الصلاة في المقام الثاني وهي: اللهم صل وسلم على سيدنا محمد وعلى آل سيدنا محمد في كل لمحة ونفس بعدد كل معلوم لك. كذا أجاز لي شيعي وسندي الشيخ مصطفى الهندي بذكر سنداته في المدينة المنورة في المدرسة المحمدية سنة إحدى وستين ومائتين وألف. وسألت منه بعض الخصائص والأذكار لانكشاف العلم وللتقرب إلى الله وللوصول إلى رسول الله ﷺ فعلمني آية الكرسي وهذه المذكرة فقال: «إن داومت عليها تأخذ العلوم والأسرار عن النبي ﷺ حتى تكون في تربته المحمدية بالروحاني» وقال: هذا مجرب جرب فلان وفلان وعدد كثير من الإخوان وقال: يا بني إذهب إلى المشرق وإلى المغرب إن غابت القبة الخضراء عن عينيك أنا في الميدان يعني قبة رسول الله فوق قبره الشريف ثم قبلت يديه ودعاً لي بالبركة فقرأت هذه الصلاة في أول ليلة بدأت منها مائة مرة فرأيت النبي ﷺ في المنام فقال: «الشفاعة لك ولأبوك ولإخوانك وفقني الله وإياكم لبشارته بالتكرار ثم وجدت بحول الله وقوته» كما ذكرها الشيخ قدس الله سره ثم أخبرت بهذه الصلاة كثيراً من الإخوان فرأيت من داوموا عليها نالوا أسراراً عجيبة ما نلت مثلها وفيها أسرار كثيرة وتكفيك هذه الإشارة.

الله وفقني أعظم آياته أجازنيها الرسول في النوم بأخباره، فدم عليها دائماً في اليوم والظلم، وإن ترد وصلة إلى الحبيب الرسول وإن ترد سرعة إلى طريق الوصول، فداوم على الصلاة والآية الأعظم.

رشدًا. مس اللهم أحسن عاقبتنا في الأمور كلها وأجرنا من خزي الدنيا وعذاب الآخرة حب مس. اللهم احفظني بالإسلام قائماً واحفظني بالإسلام قاعداً واحفظني بالإسلام راقداً ولا تشمت بي عائداً ولا حاسداً. اللهم إني أسألك من كل خير خزائنه بيدك وأعوذ بك من كل شر خزائنه بيدك مس حب. اللهم إني أعوذ بك من شر ما أنت آخذ بناصيته وأسألك من الخير الذي هو بيدك حب. اللهم إني أسألك موجبات رحمتك

gök yüzünde bulunan bütün zerrelerin, yaş, kuru her şeyin beraberinde Allah vardır." Bu zâtın sözü burada bitti.

Aynı şekilde salat lafzında; Muhammed (s.a.v.) ismi şerifi de zikredilir ki; bu isim peygamberimizin (s.a.v.) isimlerinin en faziletlisidir. Her ne kadar salât, O'nun sıfatlarının birisini zikretmekle -ki; Nebî ve Rasûl gibi, câiz olsa da- Fakat Muhammed (s.a.v.) ismiyle taabbüd vâki olur, diğerleriyle bu vaki olmaz.

Salavat getirirken Muhammed (s.a.v.) ismi şerifinin zikredilmesinde çokça faydalar vardır;

1- Şüphesiz melekler, salavat getiren kimseye salât-ü selâm ederler. İbni Ebîd-Dünya haber verdi; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Her kim yetmiş defa "Sallallahü aleyke yâ Muhammed!" diye söylerse, melek ona şöyle seslenir; "Ey Filan! Allah'ın rahmeti sana olsun. Senin nasıl bir hâcetin varsa mutlaka o yerine getirecektir."

2- Bu ism-i şerifin zikredilmesinde hürmetin ve ta'zimin en yüksek derecesi vardır. Çünkü bu isim, O'nun en büyük ismidir ki; bu din onun üzerine tesis olunmuştur. (kurulmuştur ki ona Dîn-i Muhammedî denilir) Allahü Teâlâ'nın şu kavli de bununla tefsîr edilmiştir: "O'nun bir adaşı olduğunu bilir misin?"

3- Salavat getirirken bu ismi şerifin zikredilmesi; onunla şereflenmek, onunla teberrük ve Zât-ı Muhammediyye'ye (s.a.v.) onunla kavuşma arzudur.

Yine salavat getirmenin adabından biri de; salavat getirirken Âl ve ashab isimlerinin zikredilmesidir. Zira Hadîs-i şerifte salât-ü selâm'ın umumileştirilmesi emredilmiştir.

Ebû Saîd (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Benim üzerime salât-ı betrâ ile salât getirmeyin." Ashâb-ı kiram sorular:

"Yâ Rasûlellah! Salât-ı betrâ nedir?" Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki,

"Siz, Allahümme salî alâ Muhammedin deyip susuyorsunuz. Bilakis siz şöyle deyiniz: "Allahümme salî alâ Muhammedin ve âli Muhammedin."

Çünkü âl kelimesi zikredilmesiyle Ümmet-i Muhammed'in tamamı bu duânın içerisine girmiş olur. Çünkü salât-ü selam getirmek, Allahü Teâlâ'nın emrine uymaktır ve meleklerle tabî olmaktır. Rasûlüllah'a (s.a.v.) ta'zim edip saygı göstermektir, O'nu methetmektir ve de ümmetinin tamamına duâ etmektir, hatta salavat getiren kimse kendi nefsine de duâ etmektedir.

Âl kelimesinin zikredilmesindeki başka bir fayda da şudur; duâya ica-betin (kabul edilmesinin) ve matlubun hasıl olmasının (arzu edilen şeyin gerçekleşmesinin) sûratli bir şekilde olmasıdır.

Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

-“Şüphesiz duânın en çabuk kabul olunanı; gâibin gâibe yapmış olduğu duâdır.”

Aynı şekilde salavat getirmenin âdâblarından biri de; salavat getiren kimsenin salât-ü selam esnasında matlubunu, maksudunu (arzu ve isteğini) ve korktuğu şeyleri zikretmesidir. Salât-ı Münciye ve Salât-ı Nâriyede olduğu gibi.

Çünkü salavat getirirken isteğin ve korkulan şeylerin zikredilmesi; kişinin halini Allah'a ve Rasûlüne arzetmesidir ve O'na iltica etmesi, O'nun şefaatinin ümit etmesidir ve de matlubun (isteğin) gerçekleşmesinde ve zararlı şeylerin defedilmesinde Rasûlüllah'ın şefaatinin talep etmedir ve bunları elde etme hususunda kendi nefsinin âcizliğini itiraf etmektir ki; bunların hâsıl olması ancak O'nun tarafından olur. Burada Allahü Teâlâ'nın şu kavline: “Göktekilerle yerdekiler O'ndan isterler.” Ve Rasûlüllah'ın (s.a.v.) şu hadîs-i şerifine: “ Her kim Allahü Teâlâ'dan istekte bulunmazsa, Allah o kimseye gadap eder.” Bunlara işâret vardır.

Sadece bir salât veya bir selâm lafzının alınıp bunun tekrar edilmesi câizdir. Hatta mütaaddid salavatları getirmektense bunu söylemenin daha faziletli olduğunu söyleyenler vardır. Havass ehlinde bazısı şöyle demiştir: “Bir harf al, bin kere söyle.” Çünkü sırların açılmasındaki anahtar, virdin tekrar tekrar söylenmesidir. Böylelikle de Rûhani askarlara sahip olunulsun ve senin ihtiyacının giderilmesinde sana yardımcı olunsun ve bu vird, senin hakkında devam edildikçe İsm-i A'zam olur.

Çünkü Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdular ki:

“Şüphesiz ki Allah, istemede ısrar edenleri ve talebini tekrar edenleri sever.”

Aynı şekilde salavat getirmenin âdâblarından biri de; salavat getiren kimsenin salât-ü selam esnasında salât ve selâm lafızlarını beraberce zikretmesidir. Çünkü Allahü Teâlâ'nın Âyet-i kerîmedeki hitabı böyledir: “O'na salât-ü selâm getirin.”

Böylelikle bu emre uyulmuş olur ve hem salât hem de selâm'ın sevabına erişilir.

Aynı şekilde salavat getirmenin âdâblarından biri de; salavat getiren kimsenin salât-ü selam esnasında sayı ismini (mesela bin gibi) zikretmesidir. Çünkü bununla her şeyi içerisine alacak bir yol ile sevabın ve ecrin çoğalması murad edilerek Allahü Teâlâ'nın rahmet hazinelerine dalınır ve bu ziyadeliyle peygamberinin (s.a.v.) ve onun ümmetinin tamamı üzerine Allahü Teâlâ'nın ihsanda bulunması ümit edilir.

Salât-ü selam getirilirken salavat getiren kimsenin; tevhîd, tehlîl, tesbîh ve zikirde bulunurken Allahü Teâlâ'nın fazl-u keremine ve

mü'minlere olan ihsanına nâil olabilmek için belirli bir sayının zikredilmesinde cimrilik yapmaması gerekir.

Çünkü Nesâî, İbni Hıbbân ve Hâkim; Ebû Ümâme'den (r.a.) rivayet ettiler;

Rasûlullah (s.a.v.) Ebû Ümâme'nin yanından geçerken onun dudaklarının hareket ettiğini gördüler ve buyurdular ki; "Yâ Ebâ Ümâme! Ne söylüyorsun?" O da cevaben dedi ki: "Rabbimi zikrediyorum."

"Senin gündüzle beraber geceleyin yapacağın zikirden daha faziletli olanını ve (sevab cihetinden ondan) daha çok olanını sana haber vereyim mi?" diye buyurdular. O da: "Evet. Yâ Rasûlellah!" deyince şöyle buyurdular: "Senin şunu söylemendir:

"Sübhânellahi adede mâ haleka, Sübhânellahi mile mâ haleka Sübhânellahi adede mâ fil-arzı vessemâi Sübhânellahi milel-arzı vessemâi ve sübhânellahi adede mâ ahsâ kitâbehü ve sübhânellahi adede külli şeyin ve sübhânellahi mile külli şeyin vel-hamdülillahi misle zâlike ve lâ ilâhe illallahü misle zêlike ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ billahi misle zêlike ve gayrehe misle zâlike lâ ilâhe illallahü Muhammedün Rasûlullahi fî külli lemhatin ve nefesin bi adedi külli ma'lûmin lillahi"

Bunu her gün üç yüz on üç defa söyler ve sonra şunu söyler:

Esteğfirullahe min külli mâ kerihellahü fî külli lemhatin ve nefesin biadedi külli ma'lûmin." Bu duâyı da günde yüz defa söyler. Aynı şekilde bana Cebeli Kubey's dağında Şeyh Muhammed Senûsî (k.s.) icâzet verdiler.

Taberânî, Tirmizî ve Bezzâr; Mü'minlerin annesi Hz. Safiyye'den (r.a.) rivayet ettiler;

H. Safiye (r.a.) dört bin hurma çekirdeğini, onlarla çektiği tesbihleri saymak için bir araya getirip toplamıştı. Bir ara Rasûlullah (s.a.v.) Hz. Safiyye'nin (r.a.) yanına geldi, baş ucunda durdu ve buyurdular ki; "Şüphesiz ben, şu senin baş ucunda durduğum vakit içerisinde şunlardan (yani dört bin adet olan hurma çekirdeklerinden) daha fazla tesbihte bulundum."

Yani best-i zaman ve tayy-i lisan olmaksızın bunu yaptım demektir. Bunun üzerine Hz. Safiye dedi ki:

"Yâ Rasûlellah! Kısa zamanda çokça tesbihte bulunmayı bana da öğret." O'da (s.a.v.) buyurdular ki:

"Sen "Sübhânellahi adede halkihi" diye söyle." Yani yarattığı şeylerin tamamının sayısınca Allah'ı tesbih ederim demektir.

Sonra âlimler ve şeyhler (k.s.) çokça sevab ve ecir elde etmek için tehlillerde, tesbihlerde ve salavatlarda sayı zikretme işini uygulamışlardır.

Bu fakir (r.a.) der ki; şüphesiz ben salavatlar arasında şu âdâba mutabık olarak, Salât-ı Nâriyeyi Tefriciyeyi buldum ki; bu salavat çokça sevabı da içerisine almaktadır. İnşallah yakında bu salavatı zikredeceğiz.

Sen bil ki; Rasûlüllah'a (s.a.v.) salât-ü selam getirme esnasında her mü'min erkek ve kadın için iki makam vardır. Ve her makam için bir söz ve her ni'met için bir sülâ vardır.

Birinci Makam: Salât-ü selam getiren kimse kendisini, Hazreti Rasûlüllah'ın huzurunda olduğunu mülâhaza edip (düşünüp) orada olduğunu kabul etmesi ve salât-ü selâmı büyük bir ta'zim, edep ve saygıyla beraber hitap yoluyla zikretmesi lazım gelir ki; bu halde iken Rasûlüllah'dan (s.a.v.) şefaât talep edip O'ndan yardım dileyecek ve Rasûlüllah (s.a.v.) vâsıtasıyla Vehhâb olan Allah'a tevessülde bulunacaktır. Hal böyle olunca bu makama münasip olan da şöyle söylemektir:

"Esselâmü aleyke eyyühennebiyyü ve rah-metüllîhi ve berakâtühü" Bu salavatı yüz defa tekrar eder. Bu selâmın hususiyetleri ve sırları Miftâhul-Vusûl Bisalâtir-Rasûl isimli kitabda geniş bir şekilde zikredilmiştir

Veya şöyle diyebilir: **"Essalâtü vesselâmü aleyke yâ seyidî Yâ Rasûlellah! Huz biyedî kallet hiletî edriknî"** Bu salât-ü selâmı da huzu' ve huşu' içerisinde ağlayarak talep ettiği şeyi isteyici olduğu halde ve Allahü Teâlâ katında O'nun şefaâtini ümid edici olduğu halde tekrar eder.

Bu makamda bu salât-ü selam ile meşgul olduğu esnada da şöyle der; **Yâ Rasûlellah! Sen Allah'ın (rahmet ve mağfiret) kapısısın. Senden başka O'nun kapısı yoktur. İsyanımın ve günahlarımın çokluğu ve de günahlarımdan kaçarak, nefsimi zulmettiğim halde sana ve sünnetine geldim. Sonra da Allahü Teâlâ'nın şu kavlini okur:**

وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا

Eğer onlar nefislerine zulmettikleri zaman sana gelseler de, günahlarına mağfiret dileseler, Peygamber de kendileri için istiğfar ediverse idi; elbette Allah'ı tevab, rahîm bulacaktı

Bu hal üzerine bu salât-ü selâm'a her zaman ve her yerde devam eder.

Şeyh İbni Seyfüddîni Cibârî (k.s.) buyurdu ki:

"Her kim şu salata; **"Essalâtü vesselâmü aleyke Yâ Rasûlellah! Edriknî"** bunu Cuma gecesi bin defa söyler ve bunu her gece bin defa olmak üzere diğer Cumaya kadar devam ederse, arzu ettiği şeye kavuşur ve isteğine erişir. Bu ihtiyaçların giderilmesi hususunda acaip (hayret veren) sırlardan bir sırdır ve buna devam eden kimse rüyasında Rasûlüllah'ı (s.a.v.) görür.

Şeyh İsâ Berâvî (k.s.) buyurdu ki:

"Her kim Cuma gecesi bin defa "Essalâtü vesselâmü aleyke yâ seyidî Yâ Rasûlellah! Huz biyedî kallet hiletî edriknî" bunu söylerse, acele olarak hâceti giderilir, isteği gerçekleşir ve dünya ve ahretteki maksatlarına erişir. Bu tecrübe edilmiştir ve kendisinde şüphe yoktur. Eğer dilersen sen de tecrübe et ki; kalbin mutmain olsun. (karar kılsın)" Sırrul-Esrâr'da da böyledir.

İkinci Makam: Salât ve selâm getiren kimsenin tam bir teveccüh ile Allahü Teâlâ'nın zâtına yönelmesidir. Ve şöyle duâ eder:

"Yâ Rabbi! İnnî ementü bike ve birasûlike ve amilnâ bikitâbike ve sünneti habîbike Muhammedin (s.a.v.) ve emertenâ bissalâti vesselâmi aleyhi felem nekdir alessalâti vesselâmi kemâ yelîku alâ zâtihil-Muhammediyyeti mea aczinâ ve kusûrinâ Yâ Rabbi! Fesalli ve sellim ente vekâleten annâ salaten kâmileten ve selâmen tâmmen lâikan alâ hakîkati zâtîl-Muhammediyyeti."

Bu duâyı söylerken, Allahü Teâlâ'nın emrine uymaya, Rasûlullah'ın (s.a.v.) hakkına ta'zim etmeye, onun şânına saygı göstermeye niyet eder. Ve şu Âyet-i kerimeyi de derince düşünerek okur.

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

Muhakkak ki Allah ve melâikesi Peygamber'e hep salât ile tekrîm ederler /ikramda bulunurlar. Ey o bütün iman edenler! Haydin ona teslimiyetle salât u selâm getirin!

İşte bu makama münasip olan, bu şekildeki salavatlardır. Bu salvatlardan birisi de;

Miftâhul-Kenzil-Muhittir:

اَللّٰهُمَّ صَلِّ صَلَوةً كَامِلَةً وَسَلِّمْ سَلَامًا تَامًا عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الَّذِى تَخَلَّلَ بِهِ الْعَقَدُ وَتَنَفَّرَ جُ بِهِ الْكَرْبُ وَتَقَضَىٰ بِهِ الْحَوَائِجُ وَتُنَالُ بِهِ الرِّغَائِبُ وَحُسْنُ الْخَوَاتِمِ وَحُسْنُ الْخَوَاتِمِ وَتُسْتَقَىٰ الْقِمَامُ بِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ وَعَلَىٰ اِلٰهِ وَصَحْبِهِ فِي كُلِّ لَمَحَةٍ وَنَفْسٍ بِعَدَدِ كُلِّ مَعْلُوْمٍ لَّكَ

*

Yukarıda bu salât-ı nâriyenin hususiyetleri ve sırları genişçe açıklandı.

İmam Kurtubî (r.a.) buyurdu ki:

"Kim bu sâlât-ı nâriyeye her gün kırk bir defa veya yüz defa veya daha fazla olarak okumaya devam ederse, Allah o kimsenin gamını, kederini kaldırır, sıkıntısını ve ona zarar veren şeyi açıp giderir, işini kolaylaştırır, istidatına ve halinin güzelliğine göre iç âlemini nurlandırır, rızkını geniş tutar, o kimeseye hayır ve hasenat kapılarını ziyadesi ile açar, sözü geçerli olur, zamanın olaylarından emniyette olur, fakirlik ve açlık illetinden kurtulur, kalblere onun sevgisi atılır, Allahü Teâlâ istediği şeyi o kimseye verir.

Bu faydaların tamamı ancak bu salavata devam etme sırrı ile elde edilir." Sırrul-Esrâr'da da böyledir.

Sen bil ki; şüphesiz bu salat-ı nariyede Zât-ı Muhammedî ile Allah'a tevessül vardır. Nitekim Allahü Teâlâ buyurdu ki; "Ey imân edenler! Allah'tan korkun, ona vesîle arayın."

Bu salavatı şerifede yedi yerde Rasûlullah'a (s.a.v.) zamir irca' edilmiştir. Muhammed isminin zikredilmesiyle bu sekize ulaşmıştır. Diğer salavatlar ise böyle değildir. Bu salavatı şerife Allahü Teâlâ'nın hazinelerinden bir hazinedir. Bunu zikretmek, Allah'ın hazinelerinin anahtarıdır. Allah'ın kullarından bu salavatı okumaya devam edenlere bu hazinelerin kapıları açılır ve Allahü Teâlâ bununla kulunu dilediği derecelere ulaştırır." Söz burada bitti.

Aynı şekilde şu salevata ikinci makamda devam edilir:

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ فِيْ كُلِّ لَمَحَةٍ وَنَفْسٍ بِعَدَدِ
كُلِّ مَعْلُوْمٍ لَّكَ

Aynı şekilde şeyhim ve senedim olan Şeyh Mustafa Hindî (k.s.) bana icâzet verdi. Medîne-i Münnevve Medrese-i Muhammediyyede 1261 (1845 M.) senesinde kendisinden bu icâzeti aldım. İlmi inkişafım için, Allahü Teâlâ'ya (rızasına) yaklaşmak için ve Rasûlullah'a (s.a.v.) vâsıl olmak için ben kendilerinden bazı hususiyetleri ve zikirleri sordum. Kendileri de bana Âyetül-Kürsiyi ve bu zikredilen salavatı öğrettiler ve şöyle buyurdular: "Eğer bu salevata devam edersen, ilimleri ve sırları Rasûlullah'dan (s.a.v.) alırsın. Tâ ki rûhaniler ile terbiye-i Muhammediyeyi elde etmiş olursun." Devamla da şöyle buyurdular: "Bu, tecrübe edilmiş bir husustur. Falan, Falan ve kardeşlerimizden çoğu bunu tecrübe etmiştir. (Onların isimlerini saydılar)" Şeyhim bana devamla buyurdular ki:

"Ey Oğulcağızım! Sen doğuya git, batıya git. Eğer yeşil kubbe senin gözlerinden kaybolacak olursa, ben meydandayım. (Yani kabri şeriflerinin üstünde olan Rasûlullah'ın kubbesinin yanındayım)"

Sonra şeyhimin (k.s.) ellerini öptüm. Kendileri de bana bereket ile duâ buyurdular. Ben de ilk gece bu salavat-ı şerifeyi yüz defa okudum ve rüyamda Peygamberimiz'i (s.a.v.) gördüm. Rasûlullah (s.a.v.) bana buyurdular ki:

- "Şefaât senin için, anne-baban için ve din kardeşlerin içindir."

Allahü Teâlâ beni ve sizi tekraren Rasûlullah'ın (s.a.v.) bu müjdesine nail olmaya muvaffak kılsın. Sonra Allahü Teâlâ'nın verdiği güç ve kuvvet ile şeyhimin (k.s.) bildirdiği şeyleri buldum. Bundan sonra da bu salavatı kardeşlerimden çoğuna haber verip tavsiye ettim ve buna devam eden kardeşlerimin hayret veren sırlara nâil olduklarını gördüm ki; ben onlar gi-

bisine nâil olmamıştım. Bu salavat-ı şerifede çok büyük sırlar vardır ki, bu bahsedilen işaretler sana yeterli gelir.

Böylelikle Allahü Teâlâ beni çok büyük alâmetlere muvaffak kıldı. Onun haberler ile rüyamda Rasûlüllah (s.a.v.) bana icâzet verdi. Hal böyle olunca sen de gece ve gündüzleri bu salavata devam et.

Eğer Habîbi Rasûle ulaşmak istersen ve de ulaşma yolunda sûratli olmak istersen, sen bu salevata ve bu en büyük alâmete devam et.

İMANIN HAKİKATİ

İmanın hakikati hakkında vârid olan sahih hadisler, imamların sözleri ve âyet-i kerimeler. Çünkü imanın hakikati imâm-ı a'zam'a (r.a.) göre iki kısımdır. İmam şâfîi (r.a.) ve tasavvuf ehline göre de üç kısımdır.

Sonra Abdullah dedi ki: Babam Ömer İbnu'l-Hattâb (radiyallahu anh) bana şunu anlattı:

"Ben Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm)'ın yanında oturuyordum. Derken elbisesi bembeyaz, saçları simsiyah bir adam yanıma çıkageldi. Üzerinde, yolculuğa delalet eder hiçbir belirti yoktu. Üstelik içimizden kimse onu tanıımıyordu da. Gelip Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm)'ın önüne oturup dizlerini dizlerine dayadı. Ellerini dizlerinin üstüne hürmetle koyduktan sonra sormaya başladı:

-Ey Muhammed! Bana İslâm hakkında bilgi ver! Haz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm) açıkladı:

-"İslâm, Allah'tan başka ilâh olmadığına, Muhammed'in O'nun kulu ve resûlü olduğuna şehâdet etmen, namaz kılman, zekât vermen, Ramazan orucu tutman, gücün yettiği takdirde Beytullah'a haccetmendir." Yabancı:

-"Doğru söyledin" diye tasdik etti. Biz hem sorup hem de söyleneni tasdik etmesine hayret ettik.

Sonra tekrar sordu:

-"Bana iman hakkında bilgi ver?"

Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm) açıkladı: "Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, âhiret gününe inanmandır. Kadere yani hayır ve şerrin Allah'tan olduğuna da inanmandır." Yabancı yine: "Doğru söyledin!" diye tasdik etti. Sonra tekrar sordu:

-"Bana ihsan hakkında bilgi ver?"

Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm) açıkladı:

-"İhsan, Allah'ı sanki gözlerinle görüyormuşsun gibi Allah'a ibadet etmendir. Sen O'nu görmesen de O seni görüyor."

باب الآيات والأحاديث الصحيحة الواردة وأقوال الأئمة في حقيقة الإيمان فإنه ثنائي عند أبي حنيفة وثلاثي عند الشافعي وعند أهل التصوف

أخرج البخاري ومسلم عن عمر بن الخطاب رضي الله تعالى عنه قال: بينما نحن عند رسول الله ﷺ إذ طلع علينا رجل شديد بياض الثياب شديد سواد الشعر لا يرى عليه أثر السفر ولا يعرفه منا أحد حتى جلس إلى رسول الله ﷺ وأسند ركبتيه إلى ركبتيه ووضع يده على فخذيه فقال: يا محمد أخبرني عن الإيمان فقال: «الإيمان أن تؤمن بالله وملائكته وكتبه ورسله واليوم الآخر وأن تؤمن بالقدر خيره وشره» فقال: صدقت قال: فأخبرني عن الإسلام قال: «الإسلام أن تشهد أن لا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله وتقيم الصلاة وتؤتي الزكاة وتصوم رمضان وتحج البيت إن استطعت إليه سبيلاً» قال: صدقت فأخبرني عن الإحسان قال: «الإحسان أن تعبد الله تعالى كأنك تراه فإم لم تكن تراه فإنه يراك» قال: صدقت فأخبرني عن الساعة قال: «ما المسؤول عنها بأعلم من السائل» قال: فأخبرني عن أمارتها فقال ﷺ: «أن تلد الأمة ريبتها وأن ترى الحفاة العراة العالة رعاة الشاء يتطاولون في البنيان» قال عمر رضي الله عنه: ثم انطلق ذلك الرجل فلبث ملياً أي طويلاً ثم قال لي ﷺ: يا عمر أتدري من السائل فقلت: الله ورسوله أعلم، قال: جبريل عليه السلام أتاكم ليعلمكم دينكم. كذا في المصابيح.

ثم أعلم أن الإيمان ثنائي عند أبي حنيفة رحمه الله تعالى تصديق بالجنان وإقرار باللسان وهو الركن الأعظم كالدليل عليه. وأما العمل فليس بجزء لا من مطلق الإيمان ولا من الإيمان الكامل فلا يقبل الإيمان للزيادة والنقصان أصلاً ويكون تارك العمل مؤمناً ولكن يكون فاسقاً. وثلاثي عند الشافعي والعلماء المحدثين وأهل التصوف رحمهم الله تعالى تصديق بالجنان وإقرار باللسان وعمل بالأركان لما أخرجه الشيرازي عن عائشة رضي الله عنها قالت: قال رسول الله ﷺ: «الإيمان بالله الإقرار باللسان وتصديق بالقلب وعمل بالأركان». كذا في الجامع الصغير. والعمل جزء من حقيقة الإيمان عند المعتزلة والخوارج حتى يكون مرتكب الكبيرة خارجاً عن الإيمان عندهما ويدخل في الكفر عند الخوارج ولا يدخل في الكفر عند المعتزلة فيثبتون منزلة بين الإيمان والكفر.

وعند الشافعي وأهل الحديث وأهل التصوف: الأعمال جزء من الإيمان الكامل لما أخرجه ابن حبان عن ابن عمر رضي الله عنه قال رسول الله ﷺ: «لا يقبل إيمان بلا عمل ولا عمل بلا إيمان». كذا في الجامع الصغير. لا من حقيقته، فبإخلال العمل يكون إيمانه ناقصاً لا كاملاً فيكون الإيمان

وعزائم مغفرتك والسلامة من كل إثم والغنيمة من كل بر والفوز بالجنة والنجاة من النار مس ط. اللهم لا تدع لنا ذنباً إلا غفرتة ولا همأً إلا فرجته ولا ديناً إلا قضيتة ولا حاجة من حوائج الدنيا والآخرة إلا قضيتها يا أرحم الراحمين ط طب. اللهم أعنا على ذكرك وشكرك وحسن عبادتك. اللهم اقنني بما رزقتني وبارك لي فيه واخلف على كل غائبة لي بخير. مس، اللهم إني أسألك عيشة نقية وميتة سوية ومراداً غير مخز ولا فاضح،

عنده قابلاً للزيادة والنقصان بزيادة العمل ونقصانه . فإن قيل : قبول الزيادة والنقصان مقطوع به نقلاً وعقلاً . أما نقلاً فبقوله تعالى : ﴿ وَإِذَا نِيلَتْ عَلَيْهِمَ بَئِثُمْ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا ﴾ [الأنفال : ٢] ولقوله ﷺ : « لو وزن إيمان أبي بكر بإيمان جميع الخلائق لرجح بهم » وأما عقلاً فللزوم التساوي حينئذ بين إيمان نبينا محمد ﷺ وبين إيمان واحد من أمته وبداهة العقل تحكم بخلافه . قلنا : الإيمان هو التصديق ، والناس مستوية الإقدام فيه . والزيادة والنقصان إنما هي في ثمرات الإيمان لا في حقيقة الإيمان الذي هو التصديق القلبي وقيل : من شهد وعمل واعتقد فهو مخلص ومن شهد وعمل ولم يعتقد فهو منافق ومن شهد واعتقد ولم يعمل فهو فاسق ومن أخل بالشهادتين فهو كافر . ثم الإقرار باللسان ليس جزءاً من الإيمان ولا شرطاً له عند بعض علمائنا لا بل شرط لإجراء أحكام المسلمين على المصدق لأن الإيمان عمل القلب وهو لا يحتاج إلى الإقرار وقال بعضهم : إنه جزء منه لدلالة ظواهر النصوص عليه إلا أن الإقرار لما كان جزءاً له شائبة العرضية والتبعية اعتبروا في حالة الاختيار جهة الجزئية حتى لا يكون تاركه مع تمكنه منه مؤمناً ولو عند الله تعالى وإن فرض إنه مصدق وفي حالة الاضطرار جهة العرضية فقط وهذا معنى قولهم : الإقرار ركن زائد إذ لا معنى لزيادته إلا أنه يحمل السقوط عند الإكراه على كلمة الكفر .

واعلم أن المنقول عن علمائنا في هذه المسألة قولان : أحدهما : أن الإيمان هو التصديق فقط والإقرار شرط لإجراء الأحكام الدنيوية . وعلى الثاني : أن الإيمان هو التصديق والإقرار ، فمن صدق بقلبه وترك الإقرار من غير عذر ولم يكن مؤمناً باعتبار الجهة ركنية في حال الاختيار وإن صدق ولم يصادف وقتاً يقر فيه يكون مؤمناً باعتبار الجهة التبعية في حال الاضطرار . كذا في التوضيح . فإن قيل : ما الحكمة في جعل عمل خارج جزء من الإيمان ولم يعن به عمل اللسان دون أعمال سائر الأركان؟ قلت : لما اتصف الإنسان بالإيمان وكان التصديق عملاً لباطنه جعل عمل ظاهره داخلياً فيه تحقيقاً لكمال انصافه به وتعين له فعل اللسان لأنه مجهول للبيان نعم بحكم الإسلام على كافر بصلاته بجماعة وإن لم يشاهد قراره . كذا في محول منيف من مشارق الشريف لابن مالك . واعلم أن الإيمان والإسلام واحد بدليل قوله تعالى : ﴿ وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴾ [آل عمران : ٨٥] وقوله تعالى : ﴿ فَأَفْرَحَتَا مَنْ كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴾ [الذاريات : ٣٥] أي في قرية لوط عليه السلام : ﴿ فَأَوَدَّكَآيَا غَيْرِ بَيْتٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴾ [الذاريات : ٣٦] لأن المراد في هذه الآية من المؤمنين والمسلمين لوط عليه السلام وأتباعه عند الشافعي رحمه الله تعالى بينهما عموم وخصوص مطلق فكل مؤمن مسلم بخلاف عكسه محتجاً بقوله تعالى : ﴿ قَالِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا ﴾ [الحجرات : ١٤] ويقول ﷺ : في الحديث المذكور فيه سؤال جبريل عليه السلام عن الإيمان والإسلام . كذا في المصابيح .

قلنا في الجواب عن الآية الكريمة : مرادنا من الإسلام في قولنا : الإيمان والإسلام واحد . الإسلام المعتبر في الشرع وهو لا يوجد بدون الإيمان والإسلام في الآية بمعنى انقياد الظاهر من غير انقياد الباطن بمنزلة الملتقط بكلمة الشهادة من غير تصديق في باب الإيمان وقلنا في الجواب عن

مس . اللهم إني ضعيف فقو في رضاك ضعفي وخذ إلى الخير بناصيتي واجعل الإسلام منتهى رضاي . اللهم إني ضعيف فقوني وإني ذليل فأعزني وإني فقير فارزقني . س مص . اللهم أنت الأول فلا شيء قبلك وأنت الآخر فلا شيء بعدك . أعوذ بك من كل دابة ناصيتها بيدك وأعوذ بك من الإثم والكسل وعذاب القبر وفتنة القبر وأعوذ بك من المأثم والمغرم اللهم نقني من خطاياي كما نقيت الثوب الأبيض من الدنس . اللهم باعد

الحديث المراد من الإسلام ثمرات الإسلام وعلاماته لا حقيقة الإسلام. كذا في الدر. واعلم أن الإيمان على خمسة أوجه: إيمان مطبوع وإيمان مقبول وإيمان معصوم وإيمان مردود وإيمان موقوف أما المطبوع فهو إيمان الملائكة والمقبول فإيمان الأنبياء والمعصوم فإيمان المؤمنين والموقوف فإيمان المبتدعين والمردود فإيمان المنافقين والإيمان عند أهل الكلام هو الإقرار باللسان والاعتقاد بالجنان وهو أن يقر العبد بوحدانية الله تعالى وصفاته وجميع ما جاء عند الله تعالى من كتب ورسل الملائكة وغير ذلك. كذا بهامش التعريفات.

بيني وبين خطاياي كما باعدت بين المشرق والمغرب. هذا ما سأل محمد ربه، ط طس. اللهم إني أسألك خير المسألة وخير الدعاء وخير النجاح وخير العمل وخير الثواب وخير الحياة والممات وثبتي وثقل موازيني وحقق إيماني وارفع درجتي وتقبل صلاتي واغفر لي خطيئتي وأسألك الدرجات العلى من الجنة آمين. اللهم أسألك فواتح الخير وخواتمه وجوامعه وأوله وآخره وظاهره وباطنه والدرجات العلى من الجنة آمين. اللهم

Adam tekrar sordu: "Bana kıyamet(in ne zaman kopacağı) hakkında bilgi ver?"

Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm) bu sefer:

- "Kıyamet hakkında kendisinden sorulan, sorandan daha fazla birşey bilmiyor!" karşılığını verdi. Yabancı:

- "Öyleyse kıyametin alâmetinden haber ver!" dedi. Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm) şu açıklamayı yaptı:

- "Köle kadınların efendilerini doğurmaları, yalın ayak, üstü çıplak, fakir -Müslim'in rivayetinde fakir kelimesi yoktur- davar çobanlarının yüksek bineler yapmada yarıştıklarını görmendir."

Bu söz üzerine yabancı çıktı gitti. Ben epeyce bir müddet kaldım. *-Bu ifade Müslim'deki rivayete uygundur. Diğer kitaplarda "Ben üç gece sonra Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm)'la karşılaştım" şeklindedir-* Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm) Ey Ömer, sual soran bu zatın kim olduğunu biliyor musun? dedi. Ben: "Allah ve Resûlü daha iyi bilir" deyince şu açıklamayı yaptı: "Bu Cibrail aleyhisselâmdı. Size dininizi öğretmeye geldi."¹

Bundan sonra sen bil ki: Şüphesiz imân İmâm-ı A'zam Ebû Hanifeye göre (r.a.) iki şeyle tahakkuk eder. Bunlar da kalb ile tasdik etmek ve dil ile ikrar etmektir. Dil ile ikrar, imânın olduğuna delil olması açısından çok büyük bir rükündür.

Amele gelince; amel ne mutlak imandan ne de imanın kemalinden bir cüzdür. İman ziyadelik ve noksanlığı (yani artmayı ve azalmayı) asla kabul etmez. Ameli terk eden kimse mü'rinidir. Fakat fâsık (günahkâr) bir kimsedir.

İmam Şâfii (r.a.), Hadis âlimleri (r.a.) ve Tasavvuf ehline göre de (r.a.) imân, üç şeyle tahakkuk eder. Bunlar da kalb ile tasdik, dil ile ikrar ve imanin rükünleriyle amel etmektir.

Şîrâzî; Hz. Âişe-i Sıddîka Vâlidemizden (r.a.) rivayet ettiler; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Allah'a imân; dil ile ikrar, kalb ile tasdik ve erkânı ile amel etmektir." Câmîus-Sağîrde de böyledir.

Amel, mu'tezile ve hâricilerin yanında imânın hakikatinden bir cüzdür. Hal böyle olunca onlara göre büyük günah işleyen kimse imândan çıkmış olur. Ve Hâricilere göre büyük günah işleyen kimse küfre girmiş olur. Mu'tezileye göre de bu kimse küfre girmemiş olup küfür ile iman arasında bir yeredir.

¹ Müslim, İman 1, (8); Nesâî, İman 6, (8, 101); Ebu Dâvud, Sünnet 17, (4695); Tirmizî, İman 4, (2613).

İmam Şâfiî (r.a.) Hadis âlimlerine(r.a.) ve Tasavvuf ehline göre de (r.a.) amel; kâmil imânın bir cüzüdür.

İbnü Hıbbân; İbni Ömer'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"İmân, amelsiz kabul olunmaz. Amel de imânsız kabul olunmaz." Câmius-Sağîr'de de böyledir.

Fakat amel, imânın hakikatinden bir cüz değildir. Kişinin ameli terk etmesiyle, imânı noksanlaşır ki; o kâmil bir imân olmaz. Hal böyle olunca İmam Şâfiî'ye (r.a.) göre; amelin ziyâdeleşmesi ve noksanlaşmasıyla imân ziyâdeleşmeyi (artmayı) ve noksanlığı (azalmayı) kabul eder.

Eğer denilirse ki:

İmânın ziyâdeleşmeyi ve noksanlaşmayı kabul etmesi aklen ve naklen kesin olan bir şeydir. Bu naklen kesin bir haldedir, çünkü Allahü Teâlâ buyurdu ki:

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

Gerçekten mü'minler, ancak o mü'minlerdir ki, Allah anıldığı zaman yürekleri ürperir, karşılarında onun âyetleri okunduğu zaman imanlarını artırır ve rablarına tevekkül ederler.¹

Ve Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki: "Ebû Bekr'in (r.a.) imânı yaratılmış-ların tamamının imânı ile tartılmış olsa, elbette ki onun imânı ağır gelirdi."

Bu aklen kesin bir haldedir. Çünkü o zamanda (iman ziyadeliği ve noksanlığı kabul etmediğinde) Peygamberimiz Muhammed'in (s.a.v.) imânıyla ümmetinden herhangi birisinin imânı müsavî, eşit olması lâzım gelirdi ki; akıl bunu kabul etmeyip bunun aksine hükmeder.

Biz de buna cevaben deriz ki: İmân kalb ile tasdikten ibârettir. İnsan-larda kalb ile tasdik etme noktasında birbirine eşittirler. Ziyâdelik ve noksanlık ise ancak imânın semerelerinde olup hakikatinde değildir. Zira imânın hakikati, kalb ile tasdik etmektir.

Eğer denilirse ki:

Eğer bir kimse şehâdetde bulunup amel eder ve inanırsa, bu kimse muhlistir. Kim de şehâdetde bulunur, amel eder, ancak inanmazsa, bu kimse münâfıktır. Kim de şehâdetde bulunur, inânır ancak amel etmezse, bu kimse fâsıktır. (günahkârdır). İki şehâdeti de yerine getirmeyen kimse ise kâfirdir.

Sonra bazı âlimlere (r.a.) göre; dil ile ikrar, imândan bir cüz değildir ve bu, iman için bir şart da değildir. Bilakis dil ile ikrar, kalb ile tasdik eden

¹ Enfâl sûresi; âyet. 2.

kimseye Müslümanların hükümlerini icrâ etmek (uygulamak) için şarttır. Çünkü imân, kalbin amelidir ki; bu da ikrara ihtiyaç duymaz.

Âlimlerden bazısı dedi ki: Dil ile ikrar etmek imândan bir cüzdür. Çünkü nassların zâhirleri buna delâlet etmektedir. Ancak ikrar ondan bir cüz olunca onda bir araziyyet ve tebeyyet şâibesi vardır. Hal böyle olunca onlarda ihtiyarî hallerde cüziyyet cihetine itibar ettiler. Tâ ki onu terk eden ondan tarafa bir temekkünü olmakla beraber mü'min sayılmasın ki; her ne kadar onun tasdik edici olduğu kabul edilse bile. İzdırar halinde de sadece araziyyet ciheti itibar edilmiştir. Bu ise; onların "İkrar zâid bir rükündür" sözlerinin manasıdır. Çünkü onun ziyadeliği için olan bir mana değildir. Ancak küfür kelimesi üzerine ikrah (zorlanılma) anında bunun sükûta ihtimali vardır.

Sen bil ki: Bu meselede bizim âlimlerimizden (r.a.) nakledilen iki görüş vardır.

Birincisi. Şüphesiz imân, sadece kalb ile tasdik etmektir. Dil ile ikrar etmek ise, o kimseye dünyevi hükümlerin icrâsı (uygulanması) içindir.

İkinci görüş: Şüphesiz imân, kalb ile tasdik ve dil ile ikrar etmektir. Her kim kalbi ile tasdik eder ve özürsüz olarak dili ile ikrar etmezse, ihtiyarî halde rükniyyet cihetine itibarla mü'min olmaz. Eğer kalbi ile tasdik eder de; bu ikrar ettiği vakte tasadüf etmezse, ızdırar halinde tebeyyet cihetine itibarla mü'min olur. Et-Tevzîh'de de böyledir.

Eğer denilirse ki:

Hâriçte olan ameli, imândan bir cüz kulmanın hikmeti nedir? Ve bununla dilin ameli muayyen olmayıp diğer rükünlerin amelleri muayyen olmuştur.

Buna cevaben deriz ki: İnsan iman ile vasıflandığı zaman kalb ile tasdik etme, onun bâtının ameli olur ki; zâhirinin ameli de ona dâhil olur. Çünkü onunla kemâlî ittisafın tahkiki meydana gelir. Böylelikle ona dilin fiili de taayyün eder. Çünkü o beyan açısından meçhuldür. Evet! Kâfir bir kimse cemaatle namaz kıldığında onun Müslüman olduğuna hükmedilir. Her ne kadar dil ile ikrarı müşâhede edilmese de. İbnî Melek'in Meşârik-ı Şerîfinde de böyledir.

Sen bil ki: Şüphesiz imân ile İslâm birdir. Buna delil ise Allahü Teâlâ'nın şu kavlidir:

وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ

Her kim de İslâm'ın gayrı bir din ararsa, artık ondan ihtimâli yok kabul olunmaz ve âhirette o hüsrân ve ziyan çekenlerden olur.

فَأَخْرَجْنَا مَنْ كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فَمَا وَجَدْنَا فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ

"Netice olarak orada bulunan mü'minleri çıkardık. Fakat bir hânedan başka orda müslüman da bulmadık".

Yani bu âyeti kerimede mü'min ve Müslümanlar ile murat, Lût (a.s.) ve ona tâbi olanlardır.

İmam Şâfiî'ye (r.a.) göre; iman ve İslam kelimeleri arasında umum-husus mutlak vardır. Her mü'min kimse müslümandır. Ancak her Müslüman mü'min olmayabilir. Buna delil olarak şu âyeti kerimeyi getirmiştir.. Allahü Teâlâ buyurdu ki: " Bedevîler inandık dediler. De ki; inanmadınız. Fakat İslâm olduk deyin. Çünkü imân henüz kalblerinize yerleşmedi."¹

Ve yukarıda zikrolunan Cebraîl'in (a.s.) hadisinde de soruya Rasûlullah'ın (s.a.v.) vermiş olduğu cevabı İmam Şâfiî (r.a.) kendisine delil edinmiştir. *El-Mesâbih'de de böyledir.*

Biz de buna cevaben deriz ki: Bizim iman ile İslam birdir sözümüzdeki İslâm ile muradımız, şer'-i şerifte muteber olan İslâmdır ki; bu da imân olmadan bulunmaz. Âyet-i kerimede geçen İslâm kelimesi; Bâtınî boyun eğme değil de zâhirî boyun eğme manasınadır. İmân babında kalben tasdik olmaksızın sadece şehâdet kelimesini telaffuz etmek gibi.

Hadise cevaben de biz deriz ki: Hadîs-i şerifte zikredilen İslâm ile murad; İslâmın semereleridir. (yani alametleridir) Yoksa İslâmın hakikati değildir. *Ed-Dürrül-Mensûr'da da böyledir.*

Sen bil ki: Şüphesiz imân beş şekil üzerinedir. Metbu' olan iman, makbul olan iman, ma'sum olan imân, merdûd olan imân ve mevkûf olan imândır.

Metbu' olan imân; meleklerin imânıdır.

Makbul olan imân; peygamberlerin (a.s.) imânıdır.

Ma'sum olan imân; mü'minlerin imânıdır.

Mevkûf olan imân, bi'at ehli olan kimselerin imânıdır.

Merdûd olan imân da; münâfıkların imânıdır.

Kelâm ehline göre imân; dil ile ikrar edip kalb ile inanmaktır. Bu da kulun; Allahü Teâlâ'nın Vahdâniyetini, (birliğini) sıfatlarını ve Allahü Teâlâ'dan gelen kitapları, peygamberleri, melekleri ve diğer şeyleri dili ile ikrar edip kalbi ile bunlara inanmasıdır. (itikat etmesidir) *Ta'rifâtın Hâmişinde de böyledir.*

¹ Hucurât sûresi; âyet: 14.

İMANIN KISIMLARI

İmânın tahkîkî, taklîdî ve istidlâlî olarak üç kısma ayrılması üzerine vârid olan sahih hadisler, âyet-i kerimeler ve imamların sözleri ve de onun şartlarının ve vâcib olmasının sebeplerinin beyanı:

Tahkîkî İmân: Senin kalbinin Allahü Teâlâ'nın vahdâniyetini (birliğini) kabul edip bunun üzerine katlanıp bağlanmasıdır ve onun bildirdiği her şeyi ve imânın şer'an kendisine vâcib olduğu şeyleri tasdik etmektir.

Cebrâil'in (a.s.) sorusuyla alakalı hadiste bu husus anlatılmıştır. Şöyle ki; eğer kalbin tam olarak bağlandığı yerde âlem sana muhalefet etse, senin kalbinde bu hususta en küçük bir tereddüt, zelzele (sarsıntı) ve inanıp bağlanmış olduğun şeye zıt bir şeyin eseri bulunmaz. Bu ise ancak kulluk ile alakalı sıfatların safhaları üzerinde rububiyet envarının zuhur etmesiyle meydana gelir.

Taklîdî İmân: Allahü Teâlâ'nın vahdâniyetine (birliğine) ve imân konusunda vâcib olan diğer hususlara baba ve dedelerini taklit ederek ve zamanındaki âlimlerin sözlerini herhangi bir huccet ve delile başvurmadan alıp kabullenerek bunlara inanmandır.

İşte bu taklîdî imâna itimat edilmez. Zira bir şüphelinin vereceği çeşitli şüphelerle sırsıntıya uğrayabilir ve küçücük bir şüpheyile değişebilir. Şeytanın vesvese rüzgarlarını estirmesiyle ve ölüm sarhoşluğunda aklın za'fa uğramasıyla, imânın o kimsenin kalbinden sökülüp alınmasından korkulur. Yine bu zamanlarda taklîdî imânın eseri dil üzerine cereyan etmeyebilir; hususiyetle de bu imân takvâ kal'asi ile kalelenip muhafaza edilmemişse... Ve bu imanin semereleri kemâle erdirilmemiş ve zikredilen şubeler gerçekleşmemişse, durumdan daha da korkulur. Sû-i hâtimedden (kötü son- dan) ve şerhlerin tamamından Azîm olan Allah'a sığınırız.

İstidlâlî imân: Yaratılmıştan yaratana, eserden müessire istidlal etmektir. Çünkü müessir (eseri meydana getiren) olmadan eserin mevcudiyeti aklen ve naklen mümkün olmayan şeylerdendir. Zira ters (atık), devenin varlığına, iz de, yürüyen bir nesnenin olduğuna delâlet eder.

İşte şu göklerin ve yerin varlığı, bunu bir yaratanın olduğuna (sanatkarının olduğuna) delalet eder. Her kim de bununla istidlalde bulunacak olursa, kendisinde kat'î bir delil ve Allahü Teâlâ'nın Vahdâniyeti (birliği) üzerine şer'î ve naklî deliller ile onun istidlâlî kuvvetlenmiş olur. Böylelikle de onun bu şekilde istidlal ile elde ettiği itikat da hayatı boyunca ve ölümünde ondan ayrılmadan devam edip gider. Ancak itikadını yok edecek bir şey âriz olur da imânı yok olup giderse, işte o zaman bundan korkulur.

İman kandile benzer, emir ve nehilere uymak onun muhafazasına benzer. Şeytanın vesveseleri de rüzgara benzer. Her kim de kalbinde imân

باب الآيات والأحاديث الصحيحة الواردة وأقوال الأئمة في أن الإيمان على ثلاثة أقسام: تحقيقي وتقليدي واستدلالي وبيان شروطه وسبب وجوبه

فالإيمان التحقيقي: هو أن ينطوي قلبك على وحدانية الله تعالى وتصديق أحاديثه وتصديق ما يجب الإيمان به شرعاً كما في الحديث لسؤال جبريل عليه السلام في قول هذا الباب بحيث لو خالفك العالم فيما طويت عليه لا تجد في قلبك حكمة ولا زلزلة ولا أثراً فيما يضاذه وذلك إنما يحصل عند ظهور أنوار الربوبية على صفحات أوصاف العبودية . والإيمان التقليدي: هو أن تعتقد بوحدانية الله تعالى وسائر ما يجب في باب الإيمان تقليداً لآياتك واعترافاً بقول علماء قريتك من غير حجة وبرهان عندك وهذا الإيمان لا يعتمد كثير التزلزل بتشكيك مشكك وتغيره بأدنى شبهة وعند هبوب عواصف وسواس الشيطان وفي وقت اخيالات العقل بسكرات الموت يخاف أن يسلب الإيمان من قلبه ولا تجري آثاره على لسانه لا سيما إذا لم يحصنه بحصن التقوى ولم يستكمل ثمراته وشعبه المذكورة نعوذ بالله العظيم من سوء الخاتمة والشورور.

والإيمان الاستدلالي: هو أن يستدل من المصنع على الصانع ومن الأثر على المؤثر إذ الأثر بلا مؤثر ممنوع عقلاً ونقلاً لأن البعرة تدل على البعير والأثر يدل على المسير أما أن تستدل بالسموات والأرض على الصانع القدير ومن استدل به وجد في نفسه حجة قطعية مؤيدة الحجج النقلية الشرعية على وحدانية الله تعالى، فلا يزول هذا الاعتقاد عنه في حياته ومماته إلا إذا طرأ ما يقدح في اعتقاده ويزيل إيمانه فحينئذ يخاف عليه أيضاً . فالإيمان يشبه السراج وامثال الأوامر والنواهي يشبه المحافظة كجملة في فانوس . وسواس الشيطان في وقت يشبه الريح العاصف فمن أوقد سراج الإيمان في قلبه وحصنه وزينه بأنواع الأوامر والنواهي كان الخوف من إطفاء سراجة أقل، ومن أوقده ولم يتحفظ عليه فالمطلب الأعلى من إرسال الرسل والمقصد الأقصى من إنزال الكتب أن يوقد العباد هذا السراج في مشكاة في صدورهم ويميزوا الحق من الباطل بنور قلوبهم وبعد أن أسرجوه يحفظونه من عواصف الكبائر وصواعق الكفر إلى الموت كما قال الله تعالى: ﴿وَلَا تَمُوتُوا إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾ [آل عمران: ١٠٢] في قوله تعالى: ﴿يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ إِلَّا أَنْ يَشْعُرَ نُورُهُمْ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾ [التوبة: ٣٢] فنعوذ بالله من إطفاء النور الإلهي . ثم إن الناس صاروا في باب الإيمان على أربعة أقسام: بعضهم أسرجوا هذا السراج في قلوبهم وقاموا عليه

إني أسألك خير ما أتى وخير ما أفعل وخير ما أعمل وخير ما بطن وخير ما ظهر والدرجات العلى من الجنة آمين . إني أسألك أن ترفع ذكري وتضع وزري وتصبح أمري وتظهر قلبي وتحصن فرجي وتور قلبي وتغفر لي ذنبي وأسألك الدرجات العلى من الجنة . آمين . اللهم إني أسألك أن تبارك لي في سمعي وبصري وفي روعي وفي خلقي وفي خلقي وفي أهلي وفي محيائي وفي مماتي وفي علمي وتقبل حسناتي وأسألك الدرجات العلا

يحفظونه بامثال الأوامر والنواهي، وبعضهم أسرجوه ولم يتحفظوا عليه فحالهم على خطر عظيم وبعضهم أسرجوه وأطفوه وارتدوا على أدبارهم، وبعضهم أعرضوا عنه وبقوا في ظلمة الكفر والطبيعة قد استحوذ عليهم الشيطان فبقوا متحيرين في بادية الحرمان لعدم قبول استعدادهم الإيمان. كذا في المشكاة للغزالي.

فاعلم أن الإيمان هو التصديق بما جاء به محمد ﷺ من عند الله أي تصديق النبي ﷺ بالقلب في جميع ما علم بالضرورة مجيئه به من عند الله إجمالاً وأنه كافٍ في الخروج أي في الاتصاف بأصل الإيمان عن عهدة الإيمان ولا تنحط درجته عن الإيمان التفصيلي فالمشرك المصدق بوجود الصانع وصفاته لا يكون مؤمناً إلا بحسب اللغة دون الشرع لإخلاله بالتوحيد وإليه أشار بقوله تعالى: ﴿وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ يُشْرِكُونَ﴾ [يوسف: ١٠٦] والإقرار به أي باللسان إلا أن التصديق ركن لا يحتمل السقوط أصلاً والإقرار قد يحتمل كما في حالة الإكراه. وإن قيل: قد لا يبقى التصديق في حالة النوم والغفلة. قلنا التصديق باقٍ في القلب والذهول إنما هو عن حصوله ولو سلم فالشارع جعل المحقق الذي لم يطرأ عليه ما يضاده في حكم الباقي حتى كان المؤمن اسم لمن آمن بالله ورسوله في الحال أو الماضي ولم يطرأ عليه ما هو علامة التكذيب. هذا الذي ذكر من أن الإيمان هو التصديق والإقرار مذهب بعض العلماء وهو اعتبار الإمام شمس الأئمة وفخر الإسلام رحمهما الله تعالى. وذهب جمهور المحققين إلى أنه التصديق بالقلب وإنما الإقرار شرط لإجراء الأحكام الدنيوية كما أن التصديق أمر باطن لا بد له من علامة فمن صدق بقلبه ولم يقرأ بلسانه فهو مؤمن عند الله وإن لم يكن مؤمناً في أحكام الدنيا ومن قرأ بلسانه ولم يصدق بقلبه كالمناقض فبالعكس إنما يكون مؤمناً في أحكام الدنيا ولم يكن مؤمناً عند الله وهذا هو اعتبار الشيخ أبي منصور والنصوص معاضدة لذلك. قال الله تعالى: ﴿أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ﴾ [المجادلة: ٢٢] وفي آية أخرى ﴿وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ﴾ [النحل: ١٠٦] وقال النبي ﷺ: «اللهم ثبت قلبي على دينك» انتهى. كذا في شرح العقائد. يعني أن الإقرار الذي هو عمل اللسان قد جعل داخلياً في الإيمان دون سائر الأركان لأن الإيمان وصف الإنسان المركب من الروح والجسد والتصديق عمل الروح فجعل عمل شيء من الجسد داخلياً فيه أيضاً فيتحقق كما اتصاف الإنسان بالإيمان وإنما تعين فعل اللسان لأنه المتعين للبيان وإظهار ما في الباطن بحسب الوضع ولهذا جعل الحمد لله الذي هو فعل اللسان رأس الشكر. كذا في عزمي على المرأة. وأما شرط الإيمان وسبب وجوبه فهو العقل المميز فقط لا مدخل للبلوغ عند الشيخ أبي منصور الماتريدي والعقل المميز مع البلوغ عند الأشعري. وقال الإمام الأعظم أبو حنيفة رحمه الله تعالى إن معرفة الله تعالى فرض على العاقل الصبي وعليه العلماء الحنفية وأكثر مشايخ العراق لأن وجوب الإيمان على البالغ إنما هو باعتبار العقل فلما كان العقل موجوداً في ذلك الصبي فوجب عليه معرفة الله تعالى. كذا في الفوائد لبيان العقائد.

في الجنة آمين. مس ط طس. اللهم اجعل أوسع رزقك على عند كبير سني وانقطاع عمري مس طس. اللهم اغفر لي ذنوبي وخطاياي وعمدي. حب يا من لا تراه العيون ولا تخالطه الظنون ولا يصفه الواصفون ولا تغيره الحوادث ولا يخشى الدوام يعلم مثاقيل الجبال ومكاييل البحار وعدد قطر الأمطار وعدد ورق الأشجار وعدد ما أظلم عليه الليل وأشرق عليه النهار ولا توارى منه سماء سماء ولا أرض أرضاً ولا بحر ما في قعره

kandilini yakar ve onu emir ve nehilere nevilere ile kal'a içersine alır ve kalbini bunlarla süslerse, muhafaza altında olduğu için kandilin sönmekten korkma en düşük seviyede olur. Kim de kalbinde imân kandilini yakar ancak bunu muhafaza altına almazsa, işte bundan korkulur.

Peygamberlerin (a.s.) gönderilmesindeki en yüce matlup ve kitâbların indirilmesindeki en yüksek maksat; kulların kalblerindeki çırada şu kandili yakmalarıdır ve kalblerindeki nur ile de hakkı bâtıldan ayırmalarıdır ve de bu kandili yakıp ölüm vaktine kadar bunu büyük günahların rüzgarlarından ve küfrün şimşeklerinden muhafaza etmeleridir. Allahü Teâlâ buyuruyor ki: "Sizler ancak Müslüman olduğunuz halde ölün."

يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ إِلَّا أَنْ يُتِمَّ نُورُهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

İstiyorlar ki Allah'ın nûrunu ağızlarıyla söndürsünler... Allah da razı olmuyor... Ancak nûrunu tamamlamak diliyor. Kâfirler isterlerse hoşlanmasınlar...

Peygamberlerin (a.s.) gönderilmesindeki en yüce matlup ve kitâbların indirilmesindeki en yüksek maksat; kulların kalblerindeki çırada şu kandili yakmalarıdır ve kalblerindeki nur ile de hakkı bâtıldan ayırmaları ve bu kandili yakıp ölüm vaktine kadar bunu büyük günahların rüzgarlarından ve küfrün şimşeklerinden muhafaza etmeleridir. Allahü Teâlâ buyuruyor ki: "Sizler ancak Müslüman olduğunuz halde ölün." İlâhî nurun sönmekten Allahü Teâlâ'ya sığınırız.

Bu açıklamalardan sonra şüphesiz insanlar imân konusunda dört kısma ayrılırlar. İnsanlardan bir kısmı; kalblerinde bu kandili yakmışlar ve onu emir ve nehilere uyararak muhafaza altına almışlardır. İnsanlardan bazıları da kalblerinde o kandili yakmışlar ancak onu muhafaza altına almamışlardır. İşte bunların hali büyük bir tehlike üzerindedir.

İnsanlardan bir kısmı da kalblerinde o nuru yakmışlar sonrada onu söndürmüşlerdir ki; gerisin geriye dönmüşlerdir. (yani dinlerinden çıkmışlardır) İnsanlardan bazıları da o iman kandilinden yüz çevirmişler ve küfür zulmetinde kalmışlardır. Bu durumda şeytan da onlara üstün gelmiş ve onlar da mahrumiyet çölünde hayretler içerisinde kalakalmışlardır. Zira onların imanı kabul edecek bir istidatları (yetenekleri) yoktur. İmam Gazâlî'nin (r.a.) El-Mişkâtında da böyledir.

Sen bil ki: Şüphesiz imân; Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Allahü Teâlâ'dan getirdiği şeyleri tasdik etmektir. Yani Peygamberimizin (s.a.v.) Allahü Teâlâ'dan getirdiği zarûrî olarak bilinen şeylerin tamamını icmalen kalb ile tasdik etmektir. Böyle bir imân, imanın aslıyla ittisaf hususunda yeterlidir. Böyle bir imân, tafsîlî imân derecesinden aşağı düşmez. Allahü Teâlâ'nın varlığını ve sıfatlarını tasdik eden müşrik kimse mü'min olmaz. Ancak lügat itibarıyla mü'min olur, şeriat itibarıyla bu kimse mü'min değildir. Zira bu kimse tevhidi bozmuş, Allahü Teâlâ'ya ortak koşmuştur. Allahü

Teâlâ buna işâret ederek buyurdu ki: " Onların çoğu Allah'a ortak koşmaktan inanmazlar."¹

Dil ile ikrar, tasdik gibi değildir. Zira kalb ile tasdik bir rükündür ki; sü-kûta (düşmeye) asla ihtimali yoktur. Dil ile ikrârın ise sükûta ihtimali vardır. İkrâh (zorlanma) halinde olduğu gibi.

Eğer denirse ki: Şüphesiz ki uyku ve gaflet halinde tasdik baki kalmaz, bu durumda hal ne olacaktır?.

Cevaben deriz ki: Tasdik kalbte bâkidir. Zuhûl ise ancak onun husû-lündendir. Velez ki sizin dediğinizi kabul etmiş olsak bile, Şâri' kendisi üze-rine zıddı âriz olmamış olan muhakkakı, bâki hükümünde kılmıştır. Tâ ki mü'min lafzı, şimdiki zamanda ve geçmiş zamanda Allah'a ve rasûlüne imân eden kimseye isim olarak verilir. Onun üzerine bu hususu yalanlayan bir şey âriz olmadıkça bu böyle bâki kalır.

Şu zikrolunan imânın; kalb ile tasdik ve dili ile ikrar olması, bazı âlimle-rin görüşüdür ki; onlar da İmam Şemsül-Eimme ve Fahrul-İslâm (r.a.) dir.

Muhakkıkların çoğunluğuna göre de imân; kalb ile tasdik etmektir. Dil ile ikrar ise ancak dünyevî hükümlerin icrâsı (uygulanması) için şarttır. Şüphesiz kalb ile tasdik, bâtına (iç âleme) ait bir iş olunca, elbette ki bu-nun için bir alâmet lazım gelir. O halde kim kalbi ile tasdik eder de dili ile ikrar etmezse, bu kimse her ne kadar dünyevî hükümlerde mü'min olmasa da Allahü Teâlâ'nın katında mü'mindir.

Kim de münafık kimsede olduğu gibi dili ile ikrar eder ancak kalbi ile tasdik etmezse, bu kimse dünyevî hükümlerde mü'mindir. Ancak Allahü Teâlâ katında mü'min değildir. Bu görüş ise İmam Ebû Mansûr (r.a.) haz-retlerinin itibar ettiği görüştür.

Bu hususta Kur'ân-ı Kerimdeki naslar ise şöyledir:

"Allah'a ve âhiret gününe iman eder hiçbir kavmi, Allah ve Rasûlü'ne hudud yarışına kalkışan /muhalefet eden kimselerle sevişir bulamazsın; babaları veya oğulları veya kardeşleri veya hısımları, hemşerileri olsalar bi-le... İşte Allah, öyle kimseleri sevmeyen bir kavmin kalblerine imanı yazmış ve kendilerini, tarafından bir Ruh ile teyid buyurmuştur."² Diğer âyeti ke-rimede de şöyledir:

"Her kim imanından sonra Allah'a küfrederse -kalbi iman ile mutmain olduğu halde ikrah edilen /zorlanan başka- ve lâkin küfre sinisini açan kimse, Mutlaka onların üstüne Allah'tan bir gadab iner ve onlara a-zîm/büyük bir azap vardır!"³

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

¹ Yusuf sûresi; âyet: 106.

² Mücâdele sûresi; âyet: 22.

³ Nahl sûresi; âyet: 106.

"Ey Allah'ım! Benim kalbimi kendi dînin üzerine sâbit kıl!" Şerhul-Akâid'de de böyledir.

Yani şüphesiz ki ikrar, dilin işidir. Şüphesiz ikrar amele dahil edilmiş diğer rûkûnler ise dahil edilmemişlerdir. Çünkü imân; cesed ve ruhdan meydana gelmiş olan insanın vasfıdır.

Tasdik ise rûhun işidir. Hal böyle olunca cesedin ameli de ona dâhil edilmiştir. Böylelikle insanın imân ile vasıflanması kemal derecesinde ta-hakkuk eder. Dilin fiili taayyün etmiştir. Çünkü bu beyan için taayyün etmiş ve vaz' edilmesi itibarıyla iç âlemdekini dışarıya izhar etmek içindir. Bu sebeble dilin fiili olan hamd, şükrün başı kılınmıştır. Mirât üzerine Şerh olarak yazılan Azmî adlı kitabda da böyledir.

İmânın şartı ve vâcib olmasının sebebi ise; akl-ı mümeyyizdir. (yani i-yiyi kötünden ayırt edebilen akıldır) İmam Ebû Mensûr Mâtûridiye (r.a.) göre bunda bülûğa ermenin bir tesiri yoktur. İmam Eş'ariye (r.a.) göre de; akl-ı mümeyyiz bülûğ ile beraber bir sebeptir. İmâm-ı A'zam Ebû Hanîfe (r.a.) buyurdu ki:

"Şüphesiz Allahü Teâlâyı bilmek, akıllı çocuğa da farzdır." Hanefî âlimleri ve Irak'taki şeyhlerin çoğunluğu bu görüş üzeredirler. Çünkü imân'ın bülûğa ermiş kimseye vâcib olması, ancak akıla itibarladır. Çocukta akıl var olunca da çocuğun Allahü Teâlâyı bilmesi vâcib olmuştur. Âkâidin beyânı için olan Fevâid isimli kitabda da böyledir.

KELİME-İ TEVHÎD'İN FAZİLETLERİ

Kelime-i tevhîd'in faziletleri hakkında vârid olan sahih hadisler ve imamların görüşleri ve onun hükümlerinin beyanı ve dihyetül-kelbî'nin (r.a.) hikâyesi

Müslim; Ubâde bin Sâmit'ten (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her kim Allah'tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed'in (s.a.v.) Allah'ın Rasûlu olduğuna şehâdet ederse, Allah o kimseye cehennemini haram kılar."

Taberânî ve Ebû Nuaym; Ubâde bin Sâmit'ten (r.a.) rivayet ettiler; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"İmânın (mertebe cihetinden) en faziletlisi, nerede olursan, Allah'ın seninle beraber olduğunu bilmendir."

Taberânî; Ebud Derdâ'dan (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Lâ ilâhe illallah Muhammedün Rasûlullah diye söyleyen her kul, mutlaka kıyâmet günü Allahü Teâlâ o kimseyi yüzü ayın on dördü gibi parlatacaktır"

باب الأحاديث الصحيحة الواردة وأقوال الأئمة في فضائل كلمة التوحيد وبيان أحكامها وفي حكاية دحية الكلبي رضي الله تعالى عنه

أخرج مسلم عن عبادة بن الصامت رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «من شهد أن لا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله حرم الله عليه النار». وأخرج الطبراني وأبو نعيم عن عبادة بن الصامت رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «أفضل الإيمان أن تعلم أن الله معك حيثما كنت». وأخرج الطبراني عن أبي الدرداء رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «ليس من عبد يقول لا إله إلا الله محمد رسول الله مائة مرة إلا بعثه الله تعالى يوم القيامة ووجهه كالقمر ليلة البدر ولم يرفع يومئذ عمل أفضل من عمله إلا من قال مثل قوله أو زاد». كذا في الجامع الصغير. وأخرج مسلم عن المطلب ابن حنطب رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال: «أفضل ما أقول أنا وما قاله النبيون من قبلي شهادة أن لا إله إلا الله». وأخرج مسلم عن عثمان رضي الله عنه عن النبي ﷺ أنه قال: «من مات وهو يعلم أن لا إله إلا الله أي يعتقد جزماً دخل الجنة. قوله حرم الله عليه النار: أي لا يعذب بها» لما رأى العلماء أن هذا الحديث مخالف للنصوص الدالة على أن بعض عصاة المؤمنين معذبون طلبوا التوفيق بينها قال بعضهم: هذا في حق من تاب ثم كفر فمات. وقال آخرون: كان هذا الحديث قبل نزول الفرائض وقال الحسن البصري: معناه من قال: هذه الكلمة وأدى حقها وفرائضها والأقرب أن يراد بالتحريم تحريم الخلود. كذا في شرح المشارق لابن مالك.

عن عبد الله بن عمرو بن العاص رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ يؤتى بالرجل يوم القيامة إلى الميزان فيخرج له تسعة وتسعون سجلاً كل سجل منها مد البصر فيه خطاياه وذنوبه فيوضع في كفة الميزان فيخرج قرطاساً مثل الأنملة فيه شهادة أن لا إله إلا الله وأن محمداً عبده ورسوله فيوضع في كفة أخرى فيرجع على خطاياه. كذا في تنبيه الغافلين. وفي الحديث السابق قوله: من مات وهو يعلم أنه لا إله إلا الله دخل الجنة رداً على من قال: من غلاة المرجئة أن مظهر الشهادتين يدخل الجنة وأن لم يعتقدسما. قال القاضي: وفيه دليل لمن يرى مجرد تصديق الله تعالى ورسوله نافعاً بدون النطق لأن الإقرار شرط إجراء الأحكام وإليه ذهب المحققون وهو المروي عن أبي حنيفة والشيخ أبي منصور الماتريدي وهو صحيح الروايتين عن الأشعري وهذا هو المطرد المتعكس. كذا ذكره الشيخ الشارح ورسالة رسولنا ﷺ المذكورة حكماً داخلة تحت العلم. كذا في شرح المشارق.

ولا جيل ما في وعره اجعل خير عمري آخره واجعل خير عملي خواتيمه وخير أيامي يوم ألقاك فيه. طس. يا ولي الإسلام وأعله ثبتي به حتى ألقاك. ط س. اللهم إني أسألك الرضا بالقضاء وبرد العيش بعد الموت ولذة النظر إلى وجهك والشوق إلى لقائك في غير ضراء مضرة ولا فتنة مضلة. ط طس. اللهم أحسن عاقبتنا في الأمور كلها وأجرني من خزي الدنيا وعذاب الآخرة حب مس ا ظ. من كان ذلك دعاءه مات قبل أن يصيبه

وأخرج البخاري عن أبي ذر الغفاري رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «من مات من أمتي وهي تطلق تارة على كافة الناس وهم أمة الدعوى وأخرى المؤمنين وهم أمة الإجابة والثانية هي المرادة هنا». لا يشرك بالله شيئاً هذه الجملة للحال. دخل الجنة وإن زنى أو سرق وفيه دلالة على أن صاحب الكبيرة مؤمن يدخل الجنة وهو مذهب أهل السنة فيكون حجة على المعتزلة في قولهم: أنه بين الإيمان والكفر فلا يدخل الجنة إن لم يتب منها وعلى الخوارج أنه كافر مخلد في النار.

حكاية دحية الكلبي عن أبي بكر الصديق رضي الله عنهما أن دحية الكلبي كان ملكاً كافراً من العرب وكان رسول الله ﷺ يحب إسلامه لأنه كان تحت يده سبعائة من أهل بيته كانوا يسلمون بإسلامه فلما أراد دحية الإسلام أوحى الله تعالى إلى النبي ﷺ بعد صلاة الفجر: يا محمد قد قذفت نور الإيمان على قلب دحية فهو يدخل عليك الآن فلما دخل المسجد رفع النبي ﷺ رداءه على ظهره وبسطه على الأرض وأشار إلى رداءه فلما رأى كرم النبي ﷺ بكى ورفع رداءه وقبله ووضعه على رأسه وعينيه وقال: لا إله إلا الله محمد رسول الله ثم بكى فقال ﷺ: ما هذا البكاء يا دحية قال: يا رسول الله إني ارتكبت ذنوباً كبائر فقل لربك ما كفارتها إن أمرني أن أقتل نفسي أقتلها وإن أمرني أن أخرج عن مالي صدقة أخرج عنه، فقال النبي ﷺ: وما تلك الذنوب قال: كنت ملكاً من ملوك العرب استنكفت أن تكون لي بنات لهن أزواج فقتلت سبعين من بناتي بيدي فتحير النبي ﷺ فنزل جبريل عليه السلام فقال يا محمد: قل لدحية: قال ربي وعزتي وجلالي إنك لما قلت: لا إله إلا الله محمد رسول الله غفرت لك ذنوب ستين سنة فكيف لا أغفر قتل بناتك وهن لك قال الله: ﴿فَاذْكُرُوا أَذْكُرْكُمْ﴾ [البقرة: 1٥٢] اذكروني بالطاعات أذكركم بالثواب وذكر الله إياكم أكبر من ذكركم إياه فإن ذكرتوني بالتوبة أذكركم بالمغفرة وإن ذكرتوني بالدعاء أذكركم بالإجابة وإن ذكرتوني بالإخلاص أذكركم الخلاص وإن ذكرتوني في بيوتكم أذكركم في لحودكم وإن ذكرتوني في الرخاء أذكركم في البلاء وإن ذكرتوني في الخلوات أذكركم في الفلوات. كذا في المشكاة للإمام الغزالي.

وروى الفقيه أبو الليث عن أنس رضي الله عنه عن رسول الله ﷺ أنه قال: «لا إله إلا الله محمد رسول الله ثمن الجنة» وفي خبر آخر: «مفتاح الجنة لا إله إلا الله محمد رسول الله». ويقال: لا إله إلا الله محمد رسول الله مفتاح الجنة. ولكن المفتاح لا يذ له من الأسنان حتى يفتح الباب ومن أسنانه لسان ذاكر طاهر من الكذب والغيبة وقلب خاشع طاهر من الحسد والخيانة وبطن طاهر من الحرام والشبهة وجوارح مشغولة بالخدمة طاهرة من المعصية. كذا في تنبيه الغافلين. وأخرج ابن ماجه عن أم هانئ قالت: قال رسول الله ﷺ: «لا إله إلا الله محمد رسول الله لا يسبقها عمل ولا تترك ذنباً». وأخرج الترمذي عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «ما قال عبد لا إله إلا الله محمد رسول الله مخلصاً إلا فتحت له أبواب السماء حتى يفضي بالعرش ما اجتنب الكبائر». كذا في الجامع الصغير.

البلاء. ط. اللهم إني أسألك غناي وغنى مولاي ط. اللهم إني أسألك عيشة نقية وميتة سوية ومراداً غير مخز ولا فاضح. ط. اللهم اغفر لي وارحمني وأدخلني الجنة ط. اللهم بارك لي في ديني الذي هو عصمة أمري وفي آخرتي التي إليها مصيري وفي دنياي التي فيها بلاغي واجعل الحياة زيادة لي في كل خير واجعل الموت راحة لي من كل شر. اللهم اجعلني صبوراً واجعلني شكوراً واجعلني في عيني صغيراً وفي أعين الناس كبيراً.

halde kabrinden kaldırıp haşreder ve o gün onun amelinden daha faziletli bir amel kaldırılmaz. Ancak onun gibi bu kelimayı söyleyenin ameli olursa bu onun hâricindedir." Câmîus-Sâğırde de böyledir.

Müslim; Muttalib bin Hanteb'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Benim ve benden önceki peygamberlerin (a.s.) söyledikleri şeylerin en faziletlisi, (en üstünü) Lâ ilâhe illallah şehâdetidir."

Müslim; Hz. Osman'dan (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her kim kat'i bir şekilde (kesin olarak) Allahü Teâlâ'dan başka ilâh olmadığına inandığı halde ölürse, o kimse cennete girer."

Yukarıdaki hadisi şerifte "Allah o kimseye cehennemini haram kılar" sözü, Allah o kuluna cehennemi ile azab etmez manasındadır. Âlimler (r.a.) bu hadisi şerifin; âsî mü'minlerden bazısının azab göreceğine delâlet eden nasslara muhâlif olduğunu gördüler ve bunun üzerine kisinin arasını da muvafakat (uyum) bulmaya çalıştılar ve âlimlerden bir kısmı dedi ki; bu hadîs-i şerif, tevbe edip sonra küfre giren ve bu şekilde ölenler hakkındadır. Bazı âlimler de dedi ki: "Bu Hadîs-i şerif, farzlar inmeden önce söylenmiştir "

Hasan-ı Basrî (r.a.) bunun manasının şöyle olduğunu söyledi:

"Her kim bu kelimayı söyler ve onun hakkını yerine getirir ve farzlarını ifâ ederse, demektir."

Doğruya en yakın olan te'vil de şudur: Burada o kimseye cehennemini haram kılınması ile muradedilen; o kimsenin cehennemde ebedî olarak kalmasının haram kılınmasıdır. İbni Melek'in Şerhul-meşârikinde de böyledir.

Abdullah bin Amr bin Âs'dan (r.a.) rivayet edildi; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kıyâmet günü kişi mizânın yanına getirilir. O kimse için doksan dokuz sicil çıkartılır ki; bunlar gözün alabildiği kadar uzunlukta olup onlarda kulun hataları ve günahları vardır. Bunlar mizanın (terazinin) bir kefesine konulur. Sonra da parmakucu büyüklüğünde bir kağıt çıkarılır ki; bunda da "Lâ ilâhe illallah ve enne Muhammeden abduhü ve rasûlühü" şehâdeti vardır. Bu da diğer kefeye konulur. Bu, hatalarının bulunduğu sicillerden daha ağır gelir." Tenbîhül-Gâfilîn'de de böyledir.

"Her kim kat'i bir şekilde (kesin olarak) Allahü Teâlâ'dan başka ilâh olmadığına inandığı halde ölürse, o kimse cennete girer." Bu hadisi şerifte; Mürcie mezhebini reddetme vardır. Şöyle ki; onlar inanmasa bile iki şehâdeti izhar eden kimse cennete girer demişlerdi, bu hadîs-i şerif onların bu görüşünü reddetmektedir.

Kâdı İyâz (r.a.) dedi ki: Bu Hadîs-i şerifte; "Allahü Teâlâyı ve rasûlünü sadece kalbi ile tasdik edip dil ile ikrar edilmese bile fayda vardır." Diyen kimselere delil vardır."

Zira dil ile ikrar etme, hükümlerin icrâsı (uygulanması) için şarttır. Muhakkık âlimlerin görüşü de böyledir: Bu da İmâm-ı A'zam Ebû Hanîfe, Şeyh Ebu Miansûr Mâturidinin (r.a.) görüşleridir ve İmam Eş'arî'den (r.a.) rivâyet edilen iki görüşten sahih olanı da böyledir.

Bu muttarid-i mûna'akis olandır. Bunu şerheden Şeyh de aynı şekilde zikretmiştir. Peygamberimizin (s.a.v.) peygamberliğini tasdik ise hükmen zikredilmiş ve bu bilgiye dâhildir. Şerhul-Meşârik'te de böyledir.

Buhârî; Ebû Zer Gıfârî'den (r.a.) rivâyet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Ümmetimden bir kimse zinâ etse ve hırsızlık yapsa, hiçbir şeyi Allah'a ortak koşmadığı halde ölürse, cennete girer."

Buradaki ümmetim lafzı bazen, Ümmet-i da'vet (insanların tamamı) için kullanılır, bazen de Ümmet-i icâbet (yani mü'minler) için kullanılır. Hadîs-i şerifte kasdolunan ise ikinci mana yani mü'minler için olandır.

Bu hadîs-i şerifte; büyük günah işleyen kimsenin mü'min olup cennete girebileceğine dair delil vardır ki; bu Ehl-i Sünnet vel-Cemaat mezhebinin görüşüdür. Yine bu hadisi şerifte, "Büyük günah işleyen kimse bundan tevbe etmedikçe imân ile küfür arasında bir mertebededir." Diyen Mu'tezilenin aleyhine bir delildir. Yine bu hadîs-i şerif; "Büyük günah işleyen kimse kâfirdir ve ebediyyen cehennemde kalacaktır." Diyen Hâricilerin aleyhine bir delildir.

DİHYETÜL-KELBÎ'NİN (R.A.) HİKÂYESİ:

Hız. Ebû Bekir Sıddîk'ten (r.a.) rivâyet edildi, buyurdu ki:

"Şüphesiz Dihyetül-Kelbî Araplardan kâfir bir melik idi. (hükümdardı) Rasûlüllah (s.a.v.) onun Müslüman olmasını çok arzu ediyordu. Çünkü onun emrinde ehl-i beytinden (kendi hanedanından) yedi yüz kişi vardı ki; onun Müslüman olmasıyla hepsi de Müslüman olacaktı. Dihye Müslüman olmayı murad edince Allahü Teâlâ'da sabah namazından sonra Peygamberimize (s.a.v.) şöyle vahyetti:

"Yâ Muhpammed! (s.a.v.) Dihye'nin kalbine imân nurunu attım. O şu anda sana geliyor."

Aynı şekilde oldu. Dihye mescide girdi. Rasûlüllah (s.a.v.) sırtındaki ridâsını çıkarıp yere serdi ve ona bu ridânın üzerine oturmasını işâret etti; Dihye Rasûlüllah'ın (s.a.v.) bu iltifatlarını görünce dayanamayıp ağladı ve Rasûlüllah'ın ridâsını yerden kaldırdı ve onu öpüp başının ve gözünün üze-

rine koydu ve "Lâ ilâhe illallah Muhammedün Rasûlüllah" diyerek şehâdet getirdi ve sonra tekrar ağıladı. Bunun üzerine Rasûlüllah (s.a.v.) sordu:

"Ey Dihye! Bu ağlama nedir?" O da cevaben dedi ki,

"Yâ Rasûlellah! Şüphesiz ben büyük günahlar işledim.. Rabbine sor, bunların keffâreti nedir? Eğer kendimi öldürmemi emrederse, hemen kendimi öldüreyim. Eğer malımdan bir sadaka çıkarıp vermemi emrederse, hemen çıkarıp vereyim:"^

Bunun üzerine Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki,

"Bu günahların nelerdir?" o da cevaben dedi ki:

"Ben Arap meliklerinden (hükümdarlarından) bir melik idim. Ben kız çocuklarımların olmasından kaçınıyor, onları istemiyordum ki, onlar başkalarına zevce olacaktı. Ben kendi elimle yetmiş tane kızımı öldürdüm." Bunun üzerine Rasûlüllah (s.a.v.) hayretler içerisinde kaldı. Cebrâîl (.a.s.) indi ve dedi ki:

"Ey Muhammed! Dihyeye de ki; Rabbim buyuruyor: İzzetime ve celâlime yemin olsun ki sen "Lâ ilâhe illallah Muhammedün Rasûlüllah" dediğinde senin altmış senelik günahını bağışladım. Senin kızlarını öldürmen-den meydana gelen günahını nasıl olur da bağışlamam."

Allahü Teâlâ buyurdu ki, "Beni anın ki ben de sizi anayım."

Siz beni taat ile anın, ben de sizi sevab ile anayım. Halbuki Allah'ın sizi anması, sizin O'nu anmanızdan daha büyük ve daha yücedir.

Eğer siz beni tevbe ile anarsanız, ben de sizi mağfiret ile anarım. Eğer siz beni duâ ile anarsanız, ben de sizi icâbet ile anarım. Eğer siz beni ihlâs ile anarsanız, ben de sizi kurtuluş ile anarım.

Eğer siz beni evlerinizde anarsanız, ben de sizi kabirlerinizde anarım. Eğer siz beni rahatlık içinde anarsanız, ben de sizi belâda iken anarım. Eğer siz beni halvetlerde anarsanız, ben de sizi sahralarda anarım." İmam Gazâlî'nin (r.a.) El-Mişkât'ında da böyledir.

Fakih Ebulleys; Hz. Enes'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Lâ ilâhe illallah Muhammedün Rasûlüllah cennetin semenidir. (pahasıdır)" Diğer bir rivayette de:

"Cennetin anahtarı Lâ ilâhe illallah Muhammedün Rasûlüllah'dır."

Denildi ki: Cennetin anahtarı Lâ ilâhe illallah Muhammedün Rasûlüllah'dır. Fakat anahtarın kapıyı açabilmesi için elbette ki ona dişler (şifreler) gerekir. Bu dişler de şunlardır.

- 1- Yalandan ve gıybetten temizlenmiş olan bir dil,
- 2- Hasedden ve hıyanetten temizlenmiş ve Allah'dan korkan bir kalb,
- 3- Haram ve şüpheli şeylerden temizlenmiş bir karın, (mide)

Ve günah işlemekten temizlenmiş hizmet ile meşgul azâlardır. (organlardır) Tenbihül-Gâfilîn'de de böyledir.

İbni Mâce; Ümmü Hânî'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Lâ ilâhe illallah Muhammedün Rasûlullah'ı hiçbir amel geçemez ve sende hiçbir günah bırakmaz." (temizler)

Tirmizî; Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Bir kul ihlâslı bir şekilde (canı gönülden) Lâ ilâhe illallah Muhammedün Rasûlullah derse, mutlaka o kula göklerin kapıları Arş'a uzanıp gidecek şekilde açılır. Ancak bu, büyük günahları işlemedikçe böyledir." Câmius-Sağîrde de böyledir.

TEVHİD-İ HAKİKÎ

Kendisinin bir dengi ve benzeri olmayan tevhid-i hakikî'nin beyanı hakkında vârid olan sahih hadisler ve imamların sözleri

Sen bil ki: Şüphesiz tevhîd; tevhîd-i hakikî ve tevhîd-i resmî (sûrî) olmak üzere ikiye ayrılır. Tevhîd-i resmîye itimat edilmez. Münâfıkların ve fâsıkların tevhîdi gibi.

Tevhîd-i hakikî ise; kendisine hiçbir şey ne benzer, ne de denk gelir. Bu da Allahü Teâlâ'nın kendi zâtına tevhîdidir, meleklerin tevhîdidir ve âdâletle kâim olan ilim ehlinin tevhîdidir. Böyle olmamış olsaydı, Tevhîd bir değil, iki veya daha çok olması lazım gelirdi.

Bu kelime ile Tevhîd-i hakiki murad edildiğinde bu, mizân'a (teraziye) konulamaz. Zira onun benzeri ve dengi yoktur. Nasıl teraziye konulabilir ki? Zira Allahü Teâlâ buna işaretle sahih haberde buyuruyor ki, "Şâyet yedi kat gökler ve benim dışımda onları ma'mur edenler ve yedi kat yerler ve benim dışımda onları ma'mur edenler bir kefeye konulsa, Lâ ilâhe illallah da diğer kefesine konulsa, Lâ ilâhe illallah ağır gelir."

Bu işâretten bilindi ki: Onun mizana (teraziye) konulmasına engel olan şey; onun Tevhîd-i hakikî olmasıdır ki; onun benzeri ve dengi yoktur. Allahü Teâlâ buyurdu ki:

"Onun benzeri hiçbir şey yoktur. O işitendir, görendir."¹

Eğer bununla, Tevhîd-i resmî murad edilecek olursa, bu mizana (teraziye) konulur. Zira bunun zıddı vardır. Çünkü doksan dokuz sicil sahibinin zikredildiği hadîs-i şerifte buna işâret edilmiştir.

¹ Şûrâ sûresi; âyet: 11.

باب الأحاديث الصحيحة الواردة وأقوال الأئمة في بيان التوحيد الحقيقي الذي لا يماثله ولا يعادله شيء

إعلم أن التوحيد إما توحيد حقيقي أو توحيد رسمي . فالتوحيد الرسمي : لم يعتمد به كتوحيد المنافقين والفاسقين . والتوحيد الحقيقي : الذي لا يماثله ولا يعادله شيء هو توحيد الله على ذاته وتوحيد الملائكة وتوحيد أولي العلم بالقسط قائماً بالقسط وإلا لما كان واحداً بل كان اثنين فصاعداً وإذا أريد بهذه الكلمة التوحيد الحقيقي لم تدخل في الميزان لأنه ليس له مماثل ولا معادل فكيف تدخل فيه وإليه أشار الخبر الصحيح عن الله تعالى لو أن السموات السبع وعامرهن غيري والأرضين السبع وعامرهن غيري في كفة ولا إله إلا الله في كفة مالت لا إله إلا الله فعلم من هذه الإشارة أن المانع من دخولها في الميزان حقيقة هو عدم المماثل والمعادل كما قال الله تعالى : ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ﴾ [الشورى : ١١] وإذا أريد بها التوحيد الرسمي تدخل في الميزان لأنه وجد لها ضد كما أشير إليه بحديث صاحب السجلات التسعة والتسعين فمالت الكفة بالبطاقة التي كتبها الملك فيها فهي الكاملة المكتوبة المنطوقة المخلوقة فعلم من هذه الإشارة أن السبب لدخولها في ميزان الشريعة هو وجود الضد والمخالفة وهو السيئات المكتوبة في السجلات وإنما وضعها ليرى أهل الموقف في صاحب السجلات فضلها لكن إنما يكون ذلك بعد دخول من شاء الله تعالى من الموحدين النار ولم يبق في الموقف إلا من يدخل الجنة لأنها لا توضع في الميزان لمن قضى الله تعالى عليه أن يدخل النار . ثم يخرج بالشفاعة أو بالعناية الإلهية فإنها لو وضعت لهم أيضاً لما دخلوا النار أيضاً ولزم أخلاف القضاء وهو محال وضعها فيه لصاحب السجلات اختصاص إلهي مختص برحمته من يشاء .

قال الشيخ أبو القاسم : هذا القول وإن كان ابتداءه النفي لكن المراد الإثبات ونهاية التحقيق قال : قول القائل : لا أخ لي سواك ولا معين لي غيرك أكد من قوله : أخي ومعيني وكل من لا إله إلا الله هو كلمة توحيد لو رده في القرآن بخلاف لا إله إلا الرحمن فإنه ليس بتوحيد مع أن إطلاق الرحمن على غيره تعالى غير جائز وإطلاق هو جائز وكان الأولى جعله توحيداً إلا أنه لم يشتهر به التوحيد أصلاً بخلافهما . وأعلم أن الله تعالى ما وضع في العموم إلا أفضل الأشياء وأعمها نفعاً لأنه يقابل به أصداد كثيرة فلا بد في ذلك الموضع من قوة يقابل به كل ضد وهو كلمة لا إله إلا الله محمد رسول الله ، ولهذا كانت أفضل الأذكار فالذكر بها أفضل من ذكر كلمة الله الله الله وهو هو عند العارفين بالله لأنها جامعة بين النفي والإثبات ومحتوية على زيادة العلم والمعرفة فعليك بهذا الذكر الثابت في العموم فإنه الذكر الأقوى وله النور إلا صواء المكانة الزلفى وبه النجاة في الدنيا والعقبى

اللهم إني أسألك الطيبات وترك المنكرات وحب المساكين وأن تتوب علي وإن أردت بعبادك فتنة أن تقبضني إليك غير مفتون . اللهم إني أسألك علماً نافعاً وأعوذ بك من علم لا ينفع . ط س . اللهم إني أسألك علماً نافعاً وعملاً متقبلاً . ط س . اللهم ضع في أرضنا بركاتنا وزينتها وسكنها . اللهم إني أسألك بأنك الأول فلا شيء قبلك والآخر فلا شيء بعدك والظاهر فلا شيء فوقك والباطن فلا شيء دونك أن تقضي عنا الدين وأن

والكل يطلب النجاة. وعن علي بن أبي طالب رضي الله عنه أنه قال: سمعت سيد الخلائق محمد ﷺ يقول: «سيد الملائكة جبريل عليه السلام» ويقول: «ما نزلت بكلمة أعظم من كلمة لا إله إلا الله محمد رسول الله على وجه الأرض وبها قامت السموات والأرض والجبال والشجر والبر والبحر ألا وهي كلمة الإخلاص ألا وهي كلمة الإسلام ألا وهي كلمة القرب ألا وهي كلمة التقوى ألا وهي كلمة النجاة ألا وهي الكلمة العليا ولو وضعت في كفة الميزان ووضع سبع السموات وسبع الأرضين في كفة أخرى رجحت عليهن».

ثم إعلم أن التوحيد لا ينفع بدون الشهادة له عليه الصلاة والسلام بالرسالة وبين الكلمتين مزيد اتفاق يدل على الإنفاق والاعتناق. وإعلم أن التوحيد لا إله إلا الله متى كتب أو ذكر يقدر فيه محمد رسول الله اكتفاء بذكره لشهرته وجرب مقارنته وإلا أشرك توحيدنا بتوحيد اليهود والنصارى لم يميز إلا بمحمد رسول الله. كذا في ابن مالك في شرح المشارق. فاعلم أنه لا إله إلا الله أي ومحمد رسول الله فهو من باب الاكتفاء من إطلاق الجزء وإرادة الكل أو على أن الكلمة المذكورة هي علم للشهادتين إذ من المعلوم في اليهود والنصارى وأمثالهم يقولون: لا إله إلا الله ولا تقيدهم هذه الكلمة دون إقرارهم بأن محمداً رسول الله عليه الصلاة والسلام وفي الآية إيماء لهذه الكلمة في قوله تعالى: ﴿هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ﴾ [التوبة: ٣٣] وكفى الله شهيداً محمد رسول الله. كذا ذكره علي القاري في شرح الشفا. فعلى العاقل أن يشتغل بهما ليلاً ونهاراً وإن جعل البعض طريقها فمن نفي بلا إله عين الخلق حكماً لا علماً فقد أثبت كون الحق حكماً وعلماً وإلا الله من جميع الأسماء ما هو عين واحد وهو مسمى الله الذي بيده ميزان الرفع والخفض. كذا في روح البيان.

أخرج البخاري ومسلم عن عتب بن مالك رضي الله تعالى عنه قال: قال رسول الله عليه الصلاة والسلام: «إن الله حرم على النار من قال لا إله إلا الله محمد رسول الله» وأيضاً، أخرج الشيخان عن أنس بن مالك رضي الله تعالى عنه قال: قال رسول الله عليه الصلاة والسلام: «ما من أحد يشهد أن لا إله إلا الله وأن محمداً عبده ورسوله صدقاً من قلبه إلا حرمه الله على النار». وأيضاً قال رسول الله عليه الصلاة والسلام: «من قال لا إله إلا الله سبعين ألفاً يسر له بالجنة قبل موته». وأيضاً قال رسول الله ﷺ: «من قال لا إله إلا الله إحدى وسبعين ألفاً اشترى به نفسه عز وجل» رواه أبو سعيد وعائشة رضي الله تعالى عنهما وكذا لو فعلها لغيره. أقول: ولعل هذا الحديث مستند السادة الصوفية في تسمية الذكر كلمة التوحيد بهذا العدد عتاقة جلالية واشتهرت في ذلك حكاية ذكرها الشيخ الأكبر والإمام أبي العباس والتقطب القسطلاني نقلاً عن الشيخ أبي الربيع المالكي دالة على صدق هذا الخبر بطريق الكشف وقد نقلها أبو سعيد الخارجي في البريقة شرح الطريقة المحمدية وغيره من الثقات الإثبات على أن الحديث الضعيف يعمل به في فضائل الأعمال لا سيما وهو غير مخالف للقياس.

تغنيا من الفقر. مص. اللهم إني أستهديك لأرشد أمري وأعوذ بك من شر نفسي. حب. اللهم إني أستغفرك لذنبي وأستهديك لمرشد أمري وأتوب إليك فتب علي إنك أنت ربي. اللهم فاجعل رغبتني إليك واجعل غناي في صدري وبارك فيما رزقتني وتقبل مني إنك أنت ربي. مص. يا من أظهر الجميل وستر القبيح. يا من لا يؤاخذ بالجريمة ولا يهتك السر. يا عظيم العفو يا حسن التجاوز، يا واسع المغفرة، يا باسط اليدين

Böylelikle onun bulunduğu kefe ağır gelmiş melekde onu orada yazmıştı ki; bu yazılması mükemmel olan, konuşulan ve yaratılmış olandır.

Bu işâretten bilindi ki: Şüphesiz onun şariat terazisine konulmasının sebebi, zıddının ve muhalifinin bulunmasıdır ki; bu da sicillere yazılmış olan kötülükler, günahlardır. Bunun teraziye konulması bekleyen halkın, sicil sahiplerinin faziletini görneleri içindir. Fakat bu, ancak tevhîd ehlinde Allahü Teâlâ'nın dilediklerinin cehennemden girmesinden ve bekleme yerinde sadece cennete gireceklerin kalmasından sonradır. Çünkü o, Allahü Teâlâ'nın cehennemden girmesine hükmettiği kimse için mizana konulmaz.

Sonra şefaât ile veya inâyet-i ilâhiye ile cehennemden çıkarılırlar. Şâyet o, onlar içinde mizana konulmuş olsaydı, onlar cehennemden girmezlerdi ve böylelikle Allahü Teâlâ'nın hüküm ve kazâsına muhalefet edilirdi. Bu ise muhaldir yani gerçekleşmesi mümkün olmayan bir şeydir.

Sicil sahiblerinin Tevhîdî'nin teraziye konulması ise; ilâhî bir hususiyettir ki; Allahü Teâlâ dilediği kimseleri rahmetine mahsus kılar.

Şey Ebul-Kâsım (k.s.) buyurdu ki:

"Kelime-i Tevhîd'in başlangıcı her ne kadar nefî (olumsuz) ise de bununla murad edilen isbattır ve neticesi tahkiktir. Devamla buyurdu ki: Bir kimsenin; "Benim senden başka kardeşim yoktur" veya "Benim şenin dışında yardımcım yoktur" demesi şöyle demesinden daha kuvvetli ve daha tesirlidir: "Sen benim kardeşimsin ve benim yardımcımsın."

"Lâ ilâhe illâ hüve" kelimesi, Kelime-i Tevhîddir. Çünkü bu Kur'ân'da bu şekilde gelmiştir. Ancak Lâ ilâhe illar-Rahman böyle değildir. Çünkü o tevhîd değildir. Bununla beraber Rahman kelimesinin Allahü Teâlâ'dan başkası için kullanılması câiz değildir. Hüve kelimesinin başkasına kullanılması câizdir. Evlâ olan ise Rahmân kelimesinin tevhîd kılınmasıdır. Ancak tevhîd bununla meşhur olmamıştır. Fakat diğer ikisiyle meşhur olmuştur.

Sen bil ki: Şüphesiz Allahü Teâlâ umum için ancak eşyanın en faziletli olanını ve fayda cihetinden en geniş olanını vaz'etmiştir.(koymuştur) Çünkü onun birçok zıddı vardır ki; onlara mukabelede bulunur. Bu mahalde de elbette zıddlarına mukabele edebileceği bir kuvvet gerekir. Bu da Lâ ilâh illallah Muhammedün Râsûlullah kelimesidir. Bu sebeble bu kelime zikirlerin en faziletlisi olmuştur.

Âriflere göre bu kelime ile zikretmek, Allah Allah Allah diyerek ve Hüve Hüve Hüve diyerek zikretmekten daha faziletlidir.

Çünkü bu kelime-i tevhîd, nefî ile isbatın arasını birleştirip ilim ve marifetin çokluğunu içerisine almaktadır. Hal böyle olunca umum için sâbit olan şu zikir sana da lazım gelir. Zira Kelime-i tevhîd en kuvvetli zikirdir. Ve onun için parlak bir nur ve yaklaşıtırcı bir mekânet vardır ve Kelime-i

tevhîd ile dünya ve ahiret kurtuluşu meydana gelir ki; herkes de bu kurtuluşu ister.

H. Alî bin Ebû Tâlib'den (r.a.) rivayet edildi, buyurdular ki;

"Ben Yaratılmışların Efendisi Muhammed'in (a.s.) şöyle buyurduğunu işittim:

- "Meleklerin efendisi Cebrâil (a.s.) dedi ki: Ben yeryüzüne Lâ ilâhe illallah Muhammedün Rasûlullah kelimesinden daha büyük bir kelime ile inmedim. Ve bu kelime ile gökler, yerler, dağlar, ağaçlar, karalar ve denizler ayakta durur. Dikkat ediniz ki; bu ihlâs kelimesidir. Heberiniz olsun ki; bu İslâm kelimesidir. Bilmiş olun ki; bu yakınlık kelimesidir. Dikkat edin ki; bu takvâ kelimesidir. Haberinizi olsun ki; bu kurtuluş kelimesidir. Bilmiş olun ki; bu kelimelerin en yücesidir. Şâyet mizânın bir kefesine bu kelime konulsa, diğer kefesine de yedi kat gökler ve yedi kat yerler konulsa, elbette bu kelime ağır gelir."

Bundan sonra sen bil ki: Şüphesiz tevhîd, Rasûlullah'ın (s.a.v.) risâletine şehâdet olmadığında hiçbir fayda sağlamaz., Çünkü bu iki kelime yani Lâ ilâhe illallah ile Muhammedün Rasûlullah kelimeleri arasında çok kuvvetli bir ittifak (birleşme) vardır. Ancak ikisi birleştirilip söylendiğinde kişiye fayda sağlar.

Sen bil ki: Şüphesiz Lâ ilâhe illallah tevhîdi her ne zaman yazılır ve söylenirse, mutlaka ona Muhammedün Rasûlullah takdir edilir. Lâ ilâhe illallah'ın zikirle yetinilmesi, bu iki şehâdetin beraberlik göstermesi şöhet derecesinde olduğu içindir. Aksi takdirde bizim tevhîdimiz ile Yahûdî ve hristiyanların tevhîdi ortak olur. Bu ise ancak Muhammedün Rasûlullah kavli ile ayırt edilmiş olur. İbni Melek'in Şerhul-Meşârik'inde de böyledir.

Hal böyle olunca sen bil ki: Lâ ilâhe illallah ve de Muhammedün Rasûlullah; zikrül-cüz irâdetül-kül (cüzü zikredip tamamını murad etmek) Yani Lâ ilâhe illallah'ı zikredince bununla Lâ ilâhe illallah Muhammedün Rasûlullah'ın tamamı kastedilmiş olur.

Veya Lâ ilâhe illallah kelimesi, her iki şehâdet için de alemdir. Zira ma-lumdur ki; yahudiler, hristiyanlar ve benzerleri Lâ ilâhe illallah diyorlar ancak bununla Muhammedün Rasûlullah'ı kasetmiyorlar.

Kur'ân-ı Kerîm'de bu hususa işaretle buyuruldu ki:

O/Allah, odur ki, Rasûlünü hidâyet rehberi ve hak diniyle gönderdi; onu her dinin üstüne çıkarmak için... Şâhit olarak da Allah yeter!

Muhammed Rasûlullah'tır! Onun maiyetindekiler /eshâbı ise küffara karşı çok çetin, kendi aralarında gayet merhametlidirler.¹ Şifâ'nın Şerhinde Aliyyül-Kârî'de aynı şekilde zikretmiştir.

¹ Fetih sûresi; âyet: 28-29.

Hal böyle olunca akıllı kişiye gereken şey; gece ve gündüzleri Lâ ilâhe illallah Muhammedün Rasûlullah kelimesi ile meşgul olmasıdır. Her ne kadar bazısı bunu kendisine yol edinse de...

Kim Lâ ilâhe kelimesiyle halkın kendisini nefyederse, bunu ilmen değil de hükmen nefyetmiş olur. Muhakkak ki o Hakk'ın varlığını hem hükmen, hem de ilmen isbat etmiş olur.

İllallah kelimesi ile de isimlerin tamamını nefyeder, ancak bir tek ismi isbat etmiş olur. O da mizânı kaldırma ve indirme yed-i kudretinde bulunduran Allah'ın ismidir. Rûhul-Beyân Tefsîrinde de böyledir.

Buhârî ve Müslim; Utbân bin Mâlik'den (r.a.) rivayet ettiler:

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Muhakkak ki Allah Lâ ilâhe illallah Muhammedün Rasûlullah diyen kimseyi cehenneme haram kılmıştır."

Aynı şekilde Şeyhân; Hz. Enes bin Mâlik'ten (r.a.) rivayet etti: **Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:**

"Hiçbir kimse olmadı ki; dosdoğru bir şekilde kalbinden Allah'tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed'in (s.a.v.) Allah'ın kulu ve rasûlu olduğuna şehâdet etmesin (yani buna şehâdet ederse) , mutlaka Allah o kimseye cehennemini haram kılar."

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her kim yetmiş bin defa Lâ ilâhe illallah derse, ölmeden önce cennet ile müjdelenir."

Aynı şekilde Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her kim yetmiş bir bin defa Lâ ilâhe illallah derse, Allah Azze ve Celle'den kendi nefsinin satın almış olur." Bu hadîs-i şerifleri Ebû Sâid; Hz. Âişe-i Sıddîka Vâlidemizden (r.a.) rivayet etmiştir.

Kelime-i Tevhîdi aynı sayılarla başkası adına okumak da bu hükümdedir.

Ben derim ki; Ümit edilen bu hadîs-i şerif sûfilerin ileri gelenlerinin kelime-i tevhîdi bu sayı üzerine zikretmelerinde dayanak teşkil etmesidir. Bu hususta Şeyh-i Ekber'in (k.s.) zikretmiş olduğu bir hikâye de vardır. İmam Ebul-Abbâs ve Kutbu Kastalânî, Şeyh Ebû Rebî' el-Maliki'den naklederek bu hadisin keşif yoluyla sahih olduğunu bildirmişlerdir. Bu hadîs-i şerifi Ebû Saîd el-Hâdimî (r.a.) Tarikat-ı Muhammediyye'nin şerhi Berîkada ve diğer güvenilir kimseler de çeşitli eserlerde nakletmişlerdir.

Şüphesiz zayıf hadisle, amellerin faziletleri konusunda hususiyetlede (özellikle) kıyâsa aykırı olmayan hususlarda bununla amel olunabilir.

HATMÎ HÂCEGÂN

Hâcegândan İmam Ca'feri Sadık, Ebû Yezîd Bestâmî, Ebul Hasan Harkânî ve Şâh Nakşibend'e dayanan diğer meşâyih-ı kiramın (k.s.) Hatimlerinin hususiyetleri, murâdın hâsıl olması ve ihtiyaçların giderilmesi için onların silsilelerinin zikredilmesindeki faydalar

Sen bil ki: Tefsir ve hadis ilimlerinde yüksek derecelere sâhip olan ve diğer yollarda da sırları öne geçmiş olan kıymeti pek büyük İmam Ca'fer-ı Sâdık, Ebû Yezîd Bestâmî, Ebûl Hasan Harkânî ve onlardan sonra gelen bu mübarek zâtlar ki; bu Şâh-ı Nakşibend'e kadar ki; Allah hepsinin sırrını mukaddes kılsın ve onlarla bizi menfaatlendirsün âmin.

Hâcetlerin giderilmesinde, arzu edilen şeyin elde edilmesinde, belâların def'edilmesinde, düşmanların ve hased edicilerin kahredilmesinde, yüksek derecelere nâil olmada, yakınlık derecelerine ulaşmada ve bazı tecellilerin zuhur etmesi hususunda bu mübârek zâtların tamamı şu yüce faydayı ve garip esrarı kullanmışlardır. O da şudur:

100 defa istiğfâr,

7 defa Fâtiha-i şerife,

100 defa salavatı şerife,

79 defa Elem neşrah leke,

1000bir defa ihlâs sûresi, sonra da

7 defa Fâtiha-i şerife okunur.

100 defa Rasûlüllah'a (s.a.v.) salevat getirilir sonra da Allahü Teâlâ'dan ihtiyaç ne ise istenir ve maksad ne ise talep olunur.

Şüphesiz kişinin hâceti Allahü Teâlâ'nın izniyle giderilir ve bu dört günü aşmadan gerçekleşir. Buna yedi gün devam edilir. Bu tarif edilen usûlû çoğu kimse tecrübe etmiştir. Fakat onlar şunu tavsiye etmişlerdir: arzusuna kavuşan kimsenin bu tarif edilen usulü sefihlere yani ahlaken düşük, itikadî, ibadeti ve itaatı tam olmayan kimselere açıklayıp öğretmemesidir. Çünkü bu mübarek zikri, sefih kimselerin Allahü Teâlâ'nın haram kıldığı yerde kulanmamaları içindir.

Sonra bu zikredilen tertip onlar için bir âdetti ki; ona devam etmişler, her gün sabah ve akşamleyin onunla bir veya iki defa amel etmişler veya buna beş vakit farz namazlardan sonra devam etmişlerdir. Büyüklerin âdetleri, âdetlerin hayırlı olanıdır. Büyüklerin âdetlerine katılanlar da saadele nâil olmuşlardır ki; bu da en büyük rükündür ve Nakşibendi tarikatında İsmüz-Zât ve nefyül-İsbâtta sonraki en fazîletli virddir.

Zira meşâyihin (k.s.) ruhları bu virdin bereketiyle onlardan imdat dileyenin imdadına yetişirler, yardım dileyenin yardımına koşarlar ve bunun

باب خواص ختم خوجكان باتفاق المشايخ من الإمام جعفر الصادق وأبي يزيد البسطامي وأبي حسن الخرقاني ومن دونهم إلى شاه النقشبندية ومنافع ذكر سلسلتهم لحصول المراد وقضاء الحاجات

إعلم أن الهمام الفائق الذي هو التفسير والحديث ناطق وفي جمع الطرق والأسرار سابق وهو سيدي جعفر الصادق أبو يزيد البسطامي وأبو الحسن الخرقاني ومن دونهم إلى شاه النقشبندية قدس الله أسرارهم ونفعنا بهم آمين أنهم اتفقوا في قضاء الحاجات وحصول المرادات ودفع البلاء وقهر الأعداء والحساد ورفع الدرجات ووصول القربات وظهور التجليات. وقد استعملوا هذه الفائدة الجليلة والأسرار الغريبة هي الاستغفار مائة مرة، والفاتحة سبع مرات، والصلاة على النبي عليه الصلاة والسلام مائة مرة، وألم نشرح تسعة وسبعين مرة، وقراءة سورة الإخلاص ألفاً واحداً، ثم الفاتحة سبع مرات، وعند تمام الكل يصلي على النبي ﷺ مائة مرة ثم يسأل الله حاجته ويطلب مقصوده فإنها تقضى بإذن الله تعالى. ولا يتجاوز إلى أربعة أيام ويداوم عليها إلى سبعة وجربها كثيراً ولكن أوصوا من وصل إلى مراده أن لا يفشي سره لأحد من السفهاء لئلا يستعملوها فيما حرم الله ثم كان ذلك الترتيب عادة لهم يداومونها ويعلمون بها كل يوم مرة أو مرتين صباحاً ومساءً أو دبر كل المكتوبات الخمس فعادات السادات خير العادات ومن خالط السادات ينال السيادة والسعادة وهو أعظم الركن وأفضل الورد المخصوص في الطريقة النقشبندية بعد اسم الذات ونفي الإثبات، فإن أرواح المشايخ ببركة هذا الورد يمدون من استمد منهم ويغيثون من استغاث بهم ويعينون من استعان بهم ويخلصونه من أنواع البلايا. كذا ذكره أبو السعود. وقال أبو سعيد محمد الخادمي: يقرأ سلسلة المشايخ بعد ختم خوجكان وعند تلقين الذكر للمريدين وعند شروع ذكره وتمام ورده وتحصل له التريقات والكشوفات ويقرأها لتفريج الكروب والهموم والغموم وتيسير المراد وقضاء الحوائج ولشفاء المريض ويكتب ويحمل أيضاً خصوصاً يقرأها صاحب الورد والذكر حين تلعب عليه الروحانية بمقتضى مشربه يداوم على هذه السلسلة الآتية كل يوم مرتين صباحاً ومساءً أو سبع مرات أو بالزيادة إلى إحدى وعشرين مرة ثم ينظر إلى الأمر كيف يكون فإنهم منا فدهمهم المشايخ الربانية وميزان القيوس الصديقية والعلوية والخضرية ومجرى الحكمة من الأبحر المحمدية ومنظر أسرار الملائكة القدسية ومظهر التجليات الإلهية وسلم المريدين للحضرة الربانية ومعارك السالكين إلى العوالم الملكوتية والجبروتية واللاهوتية وتجاريه أرواح المشايخ من الشيخ الحي إلى رسول الله ﷺ إلى حضرة الله عز وجل ويفيضون عليه

بالرحمة، يا صاحب كل نجوى، يا منتهى كل شكوى يا كريم الصفح، يا عظيم المن يا مبدئ النعم قبل استحقاقها، يا ربنا ويا سيدنا ويا مولانا ويا غاية رغبتنا أسألك يا الله أن لا تشوي خلقي بالنار. مس. ثم نورك فهديت فلك الحمد عظيم حكمتك فعرفت تلك الحمد بسطت يدك فأعطيت فلك الحمد ربنا وجهك أكرم الرجوه وجاهك أعظم الجاه وعطيتك أفضل العطية وأهناها تضاع ربك فتشكر وتعصى فتغفر وتجب المضطر

sebebiyle o kimseleri çeşitli belâlardan kurtarırlar. Ebus-Suud'da aynı şekilde zikretmiştir.

Ebu Saîd Muhammed Hâdimî (r.a.) buyurur ki:

"Bu meşâyih-ı kirâm'ın (k.s.) silsilesi, hatmi hâcegândan sonra ve müride zikir telkîn edildiğinde ve o zikre başladığında ve virdini tamamladığında okunur. Bununla çok büyük terakkiler ve keşifler elde edilir.

Bu, sıkıntıların, gam ve kederlerin kaldırılması, murâd edilen şeyin kolaylaşması, hâcetlerin giderilmesi ve hasta kimsenin şifâ bulması için okunur. Aynı şekilde bu yazılıp taşınır, özellikle vird ve zikir sahibi bunu, ruhâniler onun meşrebine uygun bir şekilde ona galebe ettiklerinde okur ve devam eder.

Aşağıda gelecek olan şu silsileye her gün sabah ve akşam olmak üzere iki defa veya yedi defa veya yirmi bir defaya kadar artırarak okumaya devam eder. Sonra da işin nasıl olduğuna bakar. Zira bu silsile, meşâyih-ı rabbâniyyenin himmetlerinin nüfuzu, siddîkî, ulvî ve hadarî olan feyzlerin mizânı, Muhammedî (s.a.v.) denizlerin hikmet mecrası, kudsî meleklerin bekledikleri esrar, ilâhî tecellilerin mazharı, müridlerin hazret-i rabbaniyyeye yükselen merdiveni, melekûtî, ceberûtî ve lâhûtî âlemlere sâlikin miracıdır. Bu virde devam edene, yaşamakta olan şeyh'ten yana meşâyihî kiramın ervahı cevap verir: Bu cevap Rasûlullah'a (s.a.v.) ve ondan da aziz ve celil olan Allah'a kadar yükselir. Böylelikle o kimsenin üzerine çeşitli sırlar, tecelliler ve bereketler akıtılır. Niyetine göre ve murâdının hâsıl olması için ona teveccühde bulunurlar.

Kimin silsilesi Hazreti Rasûlullah'a (s.a.v.) ulaşmıyorsa, onun feyzi kesilmiştir ve Rasûlullah'a (s.a.v.) vâris olmamış olur. Böylelikle bu kimseden biat ve icazet alınmaz. Çünkü hadîs-i şerifte şöyle buyurulmuştur: "Âlimler peygamberlerin vârisleridirler." Bu hadis, Sâhîh bir isnadla nakledilmiştir.

Taberânî: Abdullah bin Yüsr'den (r.a.) rivayet etti:

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Beni görüp de bana imân eden kimseye müjdeler olsun. Ve beni görüp de bana iman etmiş olan kimseyi gören kişiye de müjdeler olsun ve onlara dönecekleri yerin güzel olması cihetinden müjdeler olsun."

Şeyh Ebu Abdullah Sülemî (k.s.) buyurdu ki:

"Beni görüp de bana imân eden kimseye müjdeler olsun. Ve beni görüp de bana iman etmiş olan kimseyi gören kişiye de müjdeler olsun" kavlinin manası şudur: Benim nazarımın ve müşâhedemin bereketi kendisine te'sir etmiş olan kimseye ve benim ashâbımın müşâhededesi kendisine te'sir etmiş olan kimseye müjdeler olsun demektir.

Aynı şekilde bu hal, ümmetin hikmet sahibi olanlarına ve Allahü Teâlâ'nın veli kullarına ulaşınca kadar devam eder. Bu şekilde zamanın

akışına göre devam eder. Her bir kimsede hikmet sahibi kimsenin nazarı veya Allah'ın veli kulunun müşâhedesinin eseri, izi bulunursa, bu tesir ancak Rasûlüllah'ın (s.a.v.) nazarındandır ki; bu da Rasûlüllah'dan (s.a.v.) hallerinin derecelerine göre ashâbına (r.a.) intikal etmiştir. Onlara da hallerinin iktizasına göre te'sir etmiştir. Bu şekilde de bu tesirler şeyhlerden müridlere geçmiş ve zamanın sonuna kadar (kıyâmete kadar) devam edecektir. Zira hallerin isnadı, hükümlerin isnadı gibidir.

Ebû Alî Dakkak (k.s.) buyurdu ki:

“Şâyet bir adama vahiy (ilham) bile gelse, eğer onun bağlı olduğu şeyhi yoksa, bu kimseden sırlardan bir şey gelmez.” (Yani bu kimseye esrarın kapıları açılmaz ne kendine ne de başkasına faydası olur)

Şeyh Ebû Yezîd Bestâmî (k.s.) buyurdu ki:

“Kimin şeyhi yoksa, onun şeyhi şeytandır.”

Ebû Saîd Muhammed Hâdimî (r.a.) buyurdu ki:

“Kimin şeyhi yoksa, o kimse şeytanın maskarası olur.”

Bizim şeyhlerimiz çoktur. Benim silsilem çeşitlidir ki; tamamından icâzet aldım. Aşığıda zikredilecek olan tertiple amel etmem hususunda da bana icâzet verdiler. Zira bu pek çok tarikatı bir araya getirip toplamaktadır. Mesela Nakşibendiyyeden İmâm-ı Rabbânî Müceddid-i elf-i sâni Ahmed-i Fârûkî Serhendî (k.s.) Ceşniyye, Kübreviyye, Sühreverdiyye ve Kâdiriyyedir. (k.s.)

Nakşibendiyyenin dışındaki diğer dört silsileyi Ebû Saîd (k.s.) “El-Enhârul-Erbaa” isimli kitabında zikretmiştir ve bunları zincirleme götürerek Hz. Alî bin Ebû Tâlib'e (r.a.) dayandırmış ve onda son bulmuştur. İmâm-ı Rabbânî (k.s.) Hazretleri de bu silsilenin dokuzuncu halkası olarak zikredilmiştir.

Hızır'ın (a.s.) tarikatındaki; o bâtinidir, bilinen ise Abdülhâlık Gücdüvânîdir ki; O (k.s.) Rasûlüllah'dan aldığı gibi bu yolu tertip etmiştir. Bu silsilede de yirmi üçüncü halka olarak zikredilmiştir.

Sonra da bu iki târîki Ca'fer-ı Sâdık (k.s.) kendisinde toplayıp bir araya getirmiştir ve o da bu silsilenin yirmi sekizinci halkası olmuştur. Şeyhlerimiz (k.s.) bu silsileyi “Silsile-i Zehebiyye (Altun Silsile)” olarak isimlendirmişlerdir.

Bu silsileyi vird olarak okuyan kimse, (mürîd) kendisini manevî oluğun, esrarın, tecellilerin, feyzlerin altında durmuş onların da başının ortasına döküldüğünü düşünecek veya bu silsileyi ve mübârek isimleri Hz. Rasûllüh'a (s.a.v.) uzanan, O'ndanda Allah azze ve celle'ye yükselen bir merdiven olarak farzedecek ve bu isimleri zikir anında bir isimden sonra bir ismi mürakabe ederek sanki bir dereceden sonra bir dereceye yüksel-

diğini düşünecektir. Böylelikle de bu Rasûlullah'a, (s.a.v.) O'ndan da Cebrâil'e (a.s.) ondan da Allahü Teâlâ'ya ulaştığını idrak edecektir.

Bu manevî olarak yükselmenin üçüncü makamıdır. Bunu Şeyhler (k.s.) kendi kitaplarında zikretmişlerdir.

Kul, bu isimlerde İsrâfîl isminde sonuna varınca, bu makama münasip olan; secde âyetlerinden bir âyeti okup Allah için secde yapması ve secde- de iken duânın geriye kalanını okumasıdır. Tabiki kendi nefsinde huzur, ve kimsenin olmadığı bir mekan ve boş bir vakti bulursa bunları yapar.

Ben onu, sabahleyin ve akşamleyin okurum. Bunda sayısız menfaat ve sayılamayacak kadar çok faydalar buldum. Allahü Teâlâ'nın güç ve kuvvetiyle bunlara eriştim. Benim bu kitâbıma nâil olan kimse için veya ondan viridlere ve zikirlerle devam eden kimse için bu işâret yeterlidir. Allahü Teâlâ onu istediği şeylerin tamamında ve dünya ve âhiret işlerinde muvaffak eyler.

Bundan sonra bu kitâba nâil olup elinde bulunduran kimse, size tavsiyem şudur: Bunun faziletlerini başkasına haber vermede cimrilik yapmayınız. Şüphesiz ki rüyamda Rasûlullah'ı (s.a.v.) görünce bana:

"Ben âlemlere rahmet olarak gönderildim" buyurmuştu, ben bunu bazı dostlarıma anlatmış, bazısından da gizlemiştim. Bunun üzerine Hazreti Rasûlullah (s.a.v.) beni kınadı.

Benim zikir silsilemin tertibi otuz birinci halkada Rasûlullah'a (s.a.v.) ulaşmaktadır. Bununla beraber bu fakir, şu virdi "İnnel-hamde lillah'dan başlayıp Emmâ ba'düye" kadar geldikten sonra Dıman es-Sa'lebî hakkında vârid olan hadiseyi takip ettim ve ondan birçok esrârın zâhir olduğunu gördüm. Bu cihetle onu uğur ve bereket vesilesi olsun diye yazıyorum:

بسم الله الرحمن الرحيم

İnnel-hamde lillâhi nahmedühü ve nesteînühü men yehdihillâhü felâ muzılle lehü ve men yüzlil felâ hêdiye lehü ve ene eşhedü en lâ ilâhe illallahü vahdehü lâ şerîke lehü ve enne Muhammeden abdühü ve râsûlühü. Emmâ ba'dü fenes'elüke Allahümme ve netübü ileyke ve netemessekü ve netevesselü veneteveccehü venetezarra'u ve netehaffezu ve netahassanü ve nesteşfi ve eneteşeffe'u ve neteallemü ve netefehhemü ve netezekkeru ve netefekkeru ve neterabbesu ve neteraffe'u ve netevassalü ve netekarrübü bi esrârikel-mevdû'âti ve envâri tecelliyâtikel-mevzû'âti vel-mukarribâti fî hêzihit-turukil-aliyyeti ve biberekâtil-Meşâyihil-Müslimîne bi seyyidinâ ve senedinâ ve mîzâti füyûzâtinâ ve mecran-hikmeti ve esrârinâ es-Seyyidi Muhammed Hakkın-Nâzilî kaddesellahü sirrahü ve biseyyidinâl-Celîlil-Hilmî Ödemişî kaddesellahü sirrahü ve bi seyyidinâ Muhammed Cân Mekki kaddesellahü sirrahü ve bi seyyidinâ Abdullahid-Dehlevî kaddesellahü

sirrahü ve biseyyidinâ Habîbullah kaddesellahü sirrahü ve biseyyidinâ Nûr Muhammed kaddesellahü sirrahü ve biseyyidinâ Seyfüddîn kaddesellahü sirrahü ve biseyyidinâ Muhammed Ma'sûm kaddesellahü sirrahü ve biseyyidinâ Ahmed-ı Fârûkî Serhendî kaddesellahü sirrahü ve bi seyyidinâ Muhammedül-Bâki kaddesellahü sirrahü ve biseyyidil-Mevlel-Kerîm kadesellahü sirrahü ve biseyyidinâ Derviş Muhammed kadesellahü sirrahü ve biseyyidinâ Muhammediz-Zâhid kadesellahü sirrahü ve biseyyidinâ Ubeydullah Kadesellahü sirrahü ve biseyyidinâ Yakûbel-Cerhî kadesellahü sirrahü ve biseyyidinâ Muhammed Bahaüddîni Üveysî kaddesellahü sirrahü ve biseyyidinâ Emîr Kiliâl kadesellahü sirrahü ve biseyyidinâ Muhammed Bâbâ seması kadesellahü sirrahü ve biseyyidinâ Alî kaddesellahü sirrahü ve biseyyidinâ Mahmûd İncir kaddesellahü sirrahü ve biseyyidinâ Hâce Ârif kadesellahü sirrahü ve biseyyidinâ Abdulhâlik-ı Gucdüvânî kaddesellahü sirrahü ve biseyyidinâ ve biseyyidinâ Yûsuf Hemedânî kaddesellahü sirrahü ve biseyyidinâ Ebu Ali kaddesellahü sirrahü ve biseyyidinâ Ebu'l -Hasen Harkânî kadesellahü sirrahü ve biseyyidinâ Ebû Yezîd -Bestâmî kaddesellahü sirrahü ve biseyyidinâ Câferü's- Sâdık kaddesellahü sirrahü. Muhammed Kasım, Selman-ı Fârisî, Hazreti Ebu Berinissıdyk Ve Hızır aleyhisselam ve biseyyidinâ Muhammedil-Mustafâ (s.a.v.)

.....

Ve biseyyidinâ Muhammed Bâkır kaddesellahü sirrahü ve biseyyidinâ Ali Zeynel-Âbidîn kaddesellahü sirrahü ve biseyyidinâ Hüseyin radiyallahü anhü ve biseyyidinâ Alî bin Ebî Tâlib radiyallahü anhü ve biseyyidinâ Rasûlüllah (s.a.v.) ve biseyyidinâ Kâsım bin Muhammed bin Ebû Bekir radiyallahü anhüm ve biseyyidinâ Selmân-ı Fârisî radiyallahü anhü ve biseyyidinâ Ebû Bekris-Sıddîk radiyallahü anhü ve biseyyidinâ Menbe'il-İlmî vel-Esrâr ve mahzenil-feyzi vel-envâr ve melceil-ümmeti vel-ebrâr ve mehbeti Cibrîlû filleyli ven-nehâri ve habîbillâhis-settârillezî enzele aleyhi efdalü kütübi vel-esfâri seyyidinâ ve Mevlânâ ve şefî'unâ Muhammedinil-Muhtârî sallallahü aleyhi ve alâ âlihi ve ashâbihil-ahyâr ve biseyyidinâ Cebrâîlû aleyhisselam ve biseyyidinâ Mikâîlû aleyhisselam ve biseyyidinâ İsrâfîl aleyhisselam ilâhî ente maksûdî ve rızâke matlûbî. E'tinâ muhabbeteke ve ma'rifeteke. Fenes'elûke Allahümme biizzetike ve celâlike ve cemâlike ve kudratike ve kibriyâike ve azametike sirri sirri sirri esrârî esmâikel-uzâmî ve enbiyâikel-kirâmi ve evliyâikel- fihâmi ve melâiketikel-mukarrabîne aleyhisselam ve bihakkı Lâ ilâhe illallahü Muhammedün Rasûlüllahi ve bihakkı hâzel-ismil-azîmî Allahü Allahü Allahü bil-elifil-kâimillezî leyse kablehü sâbıkun ve lâ ba'dehü lâhikun ve billâmeynillezeyni lememde bihimel-esrâre ve ehazte bihimel-ahdel-vâsıka ve bilhêil-muhîdatil-müharriketi lissevâkini vel-cevâmidi vennevâtıkı en tüveffikanâ linnazarı ilâ vechikel-kerîmi ve tekzî

havâicenâ ve tefteha lenâ ebvâbel-ulûmil-küşûfî ve tûfîza aleynâ min berekâtîl-Arşî vel-Kürsiyyî vellevhîl-mahfûzî ve tetecellâ fî kulûbinâ bienvâit-tecelliyâtî vel-esrârî kemâ efazte ve tecelleyte alâ kulûbi enbiyâike ve asfiyâike ecmeîn bilutfike ve keramike yâ erhamer-râhimîne lâ ilâhe illâ ente Sübhâneke innî küntü minez-zâlimîne festecebnâ lehü ve necceynâhü minel-ğammi ve kezâlike nûncil-mü'minîn

Allahümme innî ekamtü nefsi tahte hêzel-mizâbil-Muhammediyyi hakîran zelîlen müzniben müsteşfian Feyessir lenâ envâ'a tecelliyâtikel-ilâhiyyeti ve esrârî melâiketikel-kudsiyyeti ve himemi evliyâiker-rabbâniyyeti ve füyûzâtî Habîbikel-Muhammediyyeti velev ennehüm iz zalemû enfüsehüm câûke festeğferullahe vesteğfera lehümür-rasûlû levecedüllahe tevvêben rahîmen Rabbenâ êtinâ fiddünyâ haseneten ve fil-âhirati haseneten vekinâ azêben-nâr. Rabbenâ lâ tûziğ kulûbenâ ba'de iz hedeytenâ veheb lenâ min ledünke rahmeten inneke entel-vehhâb. Rabbiğfirî velivâlideyye ve lil-mü'minîne yevme yekûmül-hisâb. Rabbeneğfirlenâ veli ihvânel-lezîne sebekûnâ bil-îmâni velâ tec'al fî kulûbinâ ğillen lillezîne êmenû Rabbenâ inneke raûfun rahîm. Sübhâne rabbike rabbil-izzeti ammâ yesîfûn ve selâmün alel-mürselîn vel-hamdü lillâhi rabbil-âlemîn.

بسم الله الرحمن الرحيم، إن الحمد لله نحمده ونستعينه من يهده الله فلا مضل له ومن يضلل فلا هادي له وأنا أشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأن محمداً عبده ورسوله أما بعد:

فنسألك اللهم وتوب إليك وتمسك وتوسل وتوجه وتضرع وتحفظ وتحصن وتستغفي وتشفع وتتعلم وتفهيم وتذكر وتفكر وتربص وترفع وتتوصل ونتقرب بأسرارك المودوعات وأنوار تجلياتك الموضوعات والمقربات في هذه الطرق العلية وبركات المشايخ المسلمين بسيدنا وسندنا وميزات فيوضاتنا ومجري الحكمة وأسرارنا السيد محمد حقي النازلي قدس الله سره، وبسيدنا الجليل الحلبي أودهمشي قدس الله سره، وبسيدنا محمد جان مكي قدس الله سره، وبسيدنا عبد الله الدهلوي قدس الله سره، وبسيدنا حبيب الله قدس الله سره، وبسيدنا نور محمد قدس الله سره، وبسيدنا سيف الدين قدس الله سره، وبسيدنا محمد معصوم قدس الله سره، وبسيدنا أحمد الفاروق السرهندي قدس الله سره وبسيدنا محمد الباقي قدس الله سره وبسيد المولى الكريم قدس الله سره، وبسيدنا درويش محمد قدس الله سره، وبسيدنا محمد الزاهد قدس الله سره، وبسيدنا عبد الله قدس الله سره، وبسيدنا يعقوب الجرجي قدس الله سره، وبسيدنا محمد بهاء الدين الأيسري قدس الله سره، وبسيدنا أمير كلال قدس الله سره، وبسيدنا محمد باباه قدس الله سره، وبسيدنا علي قدس الله سره، وبسيدنا محمود قدس الله سره، وبسيدنا خواجه عارف قدس الله سره، وبسيدنا عبد الخالق الغدواني قدس الله سره، وبسيدنا الخضر عليه السلام وبسيدنا محمد المصطفى ﷺ وبسيدنا يوسف الهمداني قدس الله سره، وبسيدنا أبي علي قدس الله سره، وبسيدنا أبي الحسن الخرقاني قدس الله سره، وبسيدنا أبي يزيد البسطامي قدس الله سره، وبسيدنا جعفر الصادق قدس الله سره، وبسيدنا محمد الباقر قدس الله سره، وبسيدنا علي زين العابدين قدس الله سره، وبسيدنا الحسين رضي الله عنه وبسيدنا علي بن أبي طالب رضي الله عنه وبسيدنا رسول الله ﷺ وبسيدنا القاسم بن محمد بن أبي بكر رضي الله عنهم وبسيدنا سلمان الفارسي رضي الله عنه وبسيدنا أبي بكر الصديق رضي الله عنه وبسيدنا منبع العلم والأسرار ومخزن الفيض والأنوار وملجأ الأمة والأبرار ومهبط جبريل في الليل والنهار وحبيب الله الستار الذي أنزل عليه أفضل الكتب والأسفار سيدنا ومولانا شفيعنا محمد المختار ﷺ وعلى آله وأصحابه الأخيار وبسيدنا جبريل عليه السلام وبسيدنا ميكايل عليه السلام، وبسيدنا إسرافيل عليه السلام، إلهي أنت مقصودي ورضاك مطلوبي أعطنا محبتك ومعرفتك. فنسألك اللهم بعزتك وجلالك وجمالك وقدرتك وكبريائك وعظمتك سر سر أسرار أسمائك العظام وأنبيائك الكرام وأوليائك الفخام وملائكتك المقربين عليهم السلام وبحق لا إله إلا الله محمد رسول الله وبحق هذا الاسم العظيم الله الله بالآلف القائم الذي ليس قبله سابق ولا بعده لاحق وباللأمين اللتين لممت بهما الأسرار وأخذت بهما العهد الوائق وبالبهاء المحيطة المحركة للسواكن والجوامد والنواطق أن توفقنا للنظر إلى وجهك الكريم وتقضي حوائجنا وتفتح لنا أبواب العلوم والكشوف وتفيض علينا من بركات العرش والكرسي واللوح المحفوظ وتتجلى في قلوبنا بأنواع التجليات والأسرار كما أفضت وتجليت على قلوب

تحرمني بركة ما أعطيني ولا تفتني فيما أحرمتني. طس. اللهم أحسن خلقي فأحسن خلقي. ١ ص. رب اغفر لي وارحم واهدني السبيل الأقوم ١ ص سلوا الله العفو والعافية فإن أحدكم لم يعط بعد اليقين خيراً من العافية ت س ق حب مس. يا رسول الله علمني شيئاً ادعوا الله به فقال: سل ربك العافية فمكثت أياماً ثم جئت فقلت: يا رسول الله علمني شيئاً أسأله ربي عز وجل فقال: يا عم سل الله العافية في الدنيا والآخرة.

- 1- Kendisinden ayrılmış olduğumuz Elestü Birabbiküm Vatanı,
- 2- Annelerin rahimleri,
- 3- Şu anda içerisinde olduğumuz dünya vatanı,
- 4- Küçük ve büyük ölümden sonra kendisine gidecek olduğumuz Berzah (Kabir) vatanı,
- 5- Kıyamette Haşir olunacağımız vatan,
- 6- Cennet ve Cehennem vatanı,
- 7- Kendisinde ni'met olmayıp sadece Hakkı görme olan Kesib vatanı.

Zira hadisi şerifte buyuruldu ki: "Şüphesiz Allahü Teâlâ için bir cennet vardır ki; orada ne ni'met, ne hûri ve ne de saray vardır. Ancak orada Allah güler yüzlü (bunun keyfiyetini sadece Allahü Teâlâ bilir ki; bu nasıl ise biz ona öylece imân ederiz) olarak tecelli eder."

Bu vatanlardan her bir vatanda pek çok yerler vardır ki; onlar vatan içerisinde vatandır. İnsan kuvvetinde bunlara karşı vefâ yoktur. Zira bu çok fazladır.

Böylelikle sen bil ki: Muhakkak ki insanlar, Allahü Teâlâ onları yarattığı zamandan ve yokluktan varlığa çıkardığından beri, onlar aralıksız olarak yolculuk halindedirler. Onlar için bir konaklama yoktur. Tâ ki cennete girinceye veya cehenneme girinceye kadar bu yolculuk böylece devam eder. Her cennet ve cehennemde, kendi ehlinin iktizasına (durum ve haline) göre vaziyet alır.

Hal böyle olunca akıllı olan kişiye vâcib olan şudur: Şüphesiz yolculuğun meşakkatli olacağını, sıkıntısı olacağını, mihnet ve belalara düşür olacağını, tehlikeli geçitlerle ve çok büyük korkularla karşılaşacağını bilmesi gerekir.

Muhal olan (mümkün olmayan) ise: bu yolculukta sıhhatli ni'met, emân (güven) ve lezzetin olmasıdır. Çünkü sular birbirinden farklıdır. Yolcu, yolculuğu boyunca her âlemde konakladığında kendisi için müsait (uygun) olan şeylerle alakalanmalı, geriye kalanını terk etmelidir. Hali böyle olan kimse için rahatlık düşünülebilir mi? Nerede bu rahatlık hali? Biz bunu zikretmekle yalnızca henüz vatanına gelmeden müşahede lezzetini tatma hususunda acele eden kimseyi uyarmak istedik.

Böylelikle de o kimse bu arzusunu vatanına geciktirmesi (tehir etmesi) gerekir ki; bu da kendisinde amel olmayan âhiret diyarıdır. Zira orası senin müşâhede zamanının içindir. Şâyet orada amel sahibi olmuş olsan, Allahü Teâlâ katında bazı bilgileri telakkî etmiş olursun ki bu senin için daha evlâ olur.

Çünkü sen Rabbini taleb etmiş olan rûhaniyetinde iyilik ve güzellik artırmış olursun. Cennete tâlib olan nefsâniyetinde de bunu ziyâdeleştirmiş olursun. Zira insan latifesi ilminin sûretinde haşrolunur. Cisimler ise hüsün

ve kubuhtan olan amellerinin sûreti üzerine haşrolunurlar. Aynı şekilde bu son nefese kadar devam eder.

Teklif âleminde ayrıldığı zaman ki burası insanın maaric yani yükselme vatanıdır, bu zamanda diktiği meyveleri toplar. Sen bu anlatılanları anladıktan sonra bilmiş ol ki:

Bunlarla insanlara ve cinnilere hizmet etmeyi arzu ettiğin zaman, senin kalbinde başkasının rabbâniyyetinin bulunması sahih olmaz. Zira sen, kendin üzerine saltanatı ile hükmeden zâta aitsin ki; bunda da şek ve şüphe yoktur. Hal böyle olunca elbette insanlardan uzlet etmen ve halveti tercih etmen lazım gelir. Çünkü sen, halktan ne kadar uzaklaşmışsan, zâhiren ve bâtinen hakka o derece yaklaşırsın.

Hal böyle olunca sana vâcib olan ilk şey; kendisiyle itaatini, taatini ve takvanı ve dsana farz olan şeyleri tam bir şekilde yerine getireceğin ilmi talep etmendir. Hususiyetle de bunun üzerine çıkmaz.

Sülûk bâbının ilki ise; bu öğrendiğin şeylerle (yani farz olan şeylerle) amel etmendir, sonrada haramlardan kaçınmandır, sonrada zühd ve tevekküldür.

Tevekkül hallerinden ilk halde, senin için dört tane keramet meydana gelir ki; bunlar senin ilk tevekkül derecesindeki tevekkülünün hâsıl olduğuna delil ve alamettirler.

- a- Yeryüzünün katlanıp mesafenin kalkması,
- b- Su üzerinde yürümek,
- c- Havayı delip geçmek,
- d- Kevniyyattan yemek.

Bu ise, bu babta hakikat olandır. Bundan sonra da ölünceye kadar makamlar, haller, kerametler ve tenezzülatlar arka arkaya gelirler. Halvetine girmeden önce makamının nerede olduğunu ve senin vehim sultanından ayrı olan kuvvetini bilirsin. Fakat vehimin sana hâkimse, senin halvete girmeye hiçbir yolun yoktur. Ancak Ârif ve mümeyyiz olan (hakkı bâtıldan ayırt edebilen) bir Şeyhin eliyle halvete girebilirsin.

Eğer senin vehmin, senin hükümranlığın altında bulunuyorsa, bu takdirde halvete çekil ve hiçbir şeye aldırış etme. Ancak halvete çekilmeden önce riyazat yapman lazım gelir. Riyazat ise; (maddî ve manevî olarak) ahlakını kemale erdirmek ve ezâyâ tahammül etmektir. Çünkü insanın riyazattan önce fethi gelecek olursa, o kimseden ebediyyen bir adam gelmez. Ancak bu olsa bile nâdir hükmündedir. Hal böyle olunca sen onların karışmasından sakın. Çünkü uzletle kasdedilen şey; insanları ve onlarla muaşeretini terk etmektir. Yoksa onların sûretlerini (şekillerini) terk etmek burada arzu edilen şey değildir. Asıl arzu edilen şey ise; onlardan yana kalbinde bir şeyin olmamasıdır.

Bir kimse evine çekilir de, kalbindeki kapıyı insanlara kapamazsa, o kimse uzlete çekilmiş olmaz. Bu takdirde sen evinin kapısını kilitlediğin zaman kalbinin kapısını da kilitle, böylelikle de Hâlik Teâlâ'nın zikriyle meşgul ol ki; bu zikir herhangi bir zikir olabilir. Ancak bu zikrin en yücresi; Allah Allah Allah demendir ve bu zikrin üzerine bir şey ilave etme ve de seni fikirden meşgul edip alıkoyacak fâsid (bozuk) hayallerden nefsinı muhafaza edip koru ve gıdanı (yiyip içtiğin şeyleri) muhafa et ve bunun hayvani yağdan başka bir yağ olmasına dikkat et. Zira bu en güzel olanıdır.

Tokluğun ve açlığın aşırı olanından sakın ve mizacın mutedil olduğunda orta bir yol tercih et.

Çünkü aşırı kuruluk bazı hayellere götürür. Melekî vâridatlar ile şeytânî vâridatları birbirinden ayırt etmeye gayret göster. Vâridatlar sona erdiğinde nefsinde bulunan şeye dikkat et ki; eğer bu vâridat melekî ise, onun peşinden bir serinlik ve lezzet gelir ve elem duymazsın ve senin için hiçbir sûret değişmez ve de bu sana bir ilim bırakmış olur.

Eğer gelen vâridat şeytanî ise, onun peşinden azâlarında bir dalaşma ve elem meydana gelir. Hayret veren bazı fâsid (bozuk) düşünceler hâsıl olur. Böyle bir hal meydana geldiğinde hemen zikretmeye yönel, Tâ ki Allahü Teâlâ kalbindeki bu şeyleri temizleyip onlardan kurtarana kadar zikre devam et ki, bu matlup olan (arzu edilen) şeydir. Şöyle söylemekten sakın "Bu nedir, niçin böyledir?"

Halvete girdiğinde senin akiden şöyle olmalıdır: Muhakkak ki Allah benzeri olmayandır. Sana halvetinde tecelli eden sûretlerin tamamı "Ben Allah'ım" derler, sen de onlara şöyle cevap ver: "Sübhânellah! (Allah'ı tenzih ederim)" ve de sürekli zikir ile meşgul ol ki; bu bir akittir.

İkinci akit ise; senin halvetinde Allahü Teâlâ'dan başkasını talep etmemen ve senin himmetini ondan başkasına taalluk ettirmemendir. Şâyet varlık âlemindeki her şey sana arz olursa, onu edeble al ve onun yanında duraklayıp kalma. Asıl talebin üzerine samimi olarak kal, çünkü sen imtihana tâbi tutulmaktasın ki; o sana arz olunan şeye takılıp kalırsan imtihani kaybetmiş olursun. Fakat asıl matlup olanı elde ettiğinde hiçbir şeyi kaçırmış olmazsın.

Sen bu anlatılanları bildikten sonra yine bilmiş ol ki:

Muhakkak ki Allahü Teâlâ senin üzerine bu arz olunan şeylerle seni imtihana tâbi tutmaktadır. Hal böyle olunca ben sana haber veriyorum; senin üzerine açılacak ilk kapı; senden gâip olan his âleminin keşfidir. Böylelikle ne duvarlar ne de karanlıklar sana perde olamazlar, halkın kendi evlerinde neler yaptığını keşfedip bilirsin. Ancak senin üzerine vâcib olansa, hiçbir kimsenin sırrını açığa vurmayıp bunları muhafaza etmendir..

Eğer sen "Şu kişi zinâ ediyor, şu kişi içki içiyor" diye söylemeye başlayıp sırları açığa vurursan, bil ki şeytan senin yanına gelmiştir. Hal böyle olunca

Settar ismini tahakkuk ettir. (gerçekleştir) Eğer o şahıs sana gelecek olursa, o kimseyi o fiilden alıkoymaya gayret göster ve ona tavsiyede bulun. Böyle keşiflerden kendini engellemek için büyük çaba sarf et ve zikirle meşgul olmaya devam et.

Hissî keşif ile hayalî keşif arasını ayırd etmeye gelince, biz bunu sana beyan ediyoruz:

Sen bir şahsın sûretini veya halkın fiillerinden bir fiili gördüğün zaman gözlerini kapa, eğer o keşif devam ederse, o senin hayalindedir. Eğer senden kaybolmuşsa, idraklar onu görmüş olduğun mahalde bulunanlarla alaka kurar, sonra da onu bırakıp zikirle meşgul olursan hissi keşiften hayali keşfe intikal edersin. Böylelikle aklî manalar senin üzerine hissi sûretinde inmeye başlarlar.

Sen bil ki: Bunu ancak bir peygamber veya Allahü Teâlâ'nın sıddîk kullarından diledikleri bilebilir. Hal böyle olunca bununla meşgul olma. Eğer sana bir içecek verilecek olursa, su veya sütten iç ve şaraptan sakın. Ve hayal âleminden kurtuluncaya kadar zikirle meşgul ol ki; maddeden mücerred olan mana âlemi sana tecelli etsin ve bu zikredilen şey sana tecelli edinceye kadar zikirle meşgul ol.

Seni zikirden doygun kıldığında işte bu ya müşâhede veya uyku, ikisinin arasını ayırt etmeye vesîledir ki; bunun akabinde de lezzet kalır.

Bundan sonra da şüphesiz Allahü Teâlâ sana (insani) memleketin mertebelerini arz eder ki; bununla seni imtihan eder. Böylelikle ilk olarak maddenin taşların sırları ve buna benzer bazı şeylerin keşfi meydana gelir. Böylelikle de her taşın zarar ve menfaatteki özelliğini bilirsin. Eğer ona aşk derecesinde bağlılık gösterirsen onu kovmuş ve kendinden uzaklaştırmış olursun, sonrada bunun muhafazası senden alınır ki; sen husrana uğrarsın. Eğer ondan doygun kalıp zikirle meşgul olur ve zikrolunan tarafa iltica edersen, bu yol senden defedilir. Sonra sana bitkiler keşfolunur ve her bitki sana, zarar ve faydadan ne gibi bir özelliği varsa onları nidâ ederek (seslenerek) bildirir. Senin bunlarla beraber olan hükmün (hal ve hareketin) taşlarla olan hükmün gibi olsun.

Senin ilk durumda gıdan hararet (sıcaklık) ve rutubeti çok olan bir şey olsun. Bitkilerle beraber durmadığın zamanda senin için hayvanların halleri yükseltilir ki; onlar sana selâm verirler ve kendilerinde zararlı ve menfaatli ne gibi özellikler taşıdıklarını sana bildirirler. Ve her âlem seni tesbih ve tahmiyle tanır.

Burada dikkat edilecek bir incelik vardır:

Buda, senin zikirlerden ne ile meşgul olduğundur. Eğer sen bu âlemleri senin meşgul olduğun zikirler ile meşgul olduklarını görürsen, senin keşfin hakîki olmayıp hayâlidir. Bu ise sadece senin mevcudat arasında ikâme edilen halini durumunu bildirir.

Eğer sen bu âlemlerde çeşitli zikirlerle şâhid olursan, işte bu sahih bir keşiftir

Bundan sonra da canlılarda hayat sebebi olan ve bir sirayet şeklinde canlılara giren bu sebebin her kışide kabiliyete göre bir tesir hâsıl olur ve ibadetlerin bu sirâyete nasıl girip onunla bir eser meydana getirdiği husularının keşfi sana verilir. Eğer bunlarla beraber durup meşgul olmazsan Levh'le alakalı levhalar senin için yükseltilir ve bir kısım korkutucu şeyler ile hitap olunur ve senin hallerin çeşitlenir ve senin için bir dolap ikâme edilip onda istihalatın suretleri muayene edilir ki; kesifin nasıl latif olduğu ve latifin nasıl kesif olduğu (yani soydam olmayanın nasıl soydamlaştığı ve soydam olan şeylerin de nasıl soydam olmayan şeylere dönüştünü) ve buna benzer bazı şeylerin nasıl olduğunu keşfedersin.

Eğer bununla oyalanmayıp zikirle meşgul olursan, senin için uçan bir nur yükseltilir ki; bunun arzulanır şekilde şeraresi görünür, bir şekilde seni örter gibi olur. Bundan korkma ve zikre devam et. Zikre devam ettiğin müddetçe sana bir âfet dokunmaz. Bununla beraber durmayıp oyalanmazsan; sana bazı nurlar ve külli terkip sûretleri yükselir ve sende zâhiri ve bâtini olan çeşitli vecihler ile sürekli devam eden âdâbı görmüş olursun. Kemal ise hiçbir kimsenin idrak edemeyeceği bir şeydir. Şüphesiz zâhirden noksanlaşan her şeye bâtın da karışır. Zât ise birdir ki; onda hiçbir noksanlık yoktur.

Allahü Teâlâ'dan ilâhi ilimleri telakki etmenin keyfiyeti, onu telakki edenin nasıl bir kabiliyet üzere bulunmasının lüzumu, o ilimleri almanın, vermenin, onu kabzetmenin ve yaymanın keyfiyeti ve kalbi yakıcı bir helaktan muhafaza etmenin keyfiyeti keşfolunur. Ve şüphesiz bunların yolları dolaşıktır, günah meydana getirebilir, hataya sebep olabilir. Buna benzer nice şeyler vardır ki bu risale onları almaz.

Eğer burada da durmayıp zikre devam edecek olursan, sana nazârî ilimlerden, salîm fikirlerden ve fehimleri (anlayışları) şaşırtan bir kısım sûretlerden bazı şeyler keşfolunur.

Vehim, ilim ve kevnî olayların meydana gelişi ile ruhlar ve cisimler âlemi arasındaki fark ve bu kevnî olayların meydana gelişi ve ilâhi sırrın inâyet âlemine sirâyetinin sebebi ve mücâheden tekevvünün terkinin ve mücâhedenin olmamasının ve diğer şeylerde tekevvünün olmamasının sebepleri keşfolunur.

Eğer sen burada durmayıp zikirle meşgul olursan; senin için tasavvur, tahsin ve cemâl âlemleri yükseltilir. Ve üzerinde sözedilmesi lazım gelen mukaddes sûretler ve nebâtî nefisler gösterilir. Bunların şeklinin güzelliği, belli bir nizamlarının olması, bunlara sirayet eden şeylerdeki fütur ve bunlarla mevsuf olanlardaki rahmet ve yumuşaklık sirâyeti keşfolunur. Ve bu hazretten şairlere nasıl imdat edildiği ve bundan önce de hatiplere nasıl imdat edildiği gösterilir. Eğer burada durup oyalanmazsan; senin için

Kutbiyyet mertebeleri yükseltilir ve daha önce müşâhede ettiğin şeylerin bolluk âleminde olan hususları gösterilir. Bu mahal ise, kalbin tâ kendisidir. Bu âlem sana tecelli ettiği zaman yansımaları, dâimî olan şeylerin nasıl devam ettiğini, ebedi olan şeylerin nasıl ebedî olduğunu, mevcûdâtın tertibini ve oraya varlığın nasıl sirâyet ettiğini bilip anlarsın.

Sana ilâhî hikmetler ve onları muhafaza edebileceğin güç verilir, ehline tebliğ etmek üzere emânetler, bazı rumuzlar, icmâl, sır ve keşif üzerine korkular verilir. Eğer bu makamda durmayıp zikre devam edecek olursan, sana hamiyet, gazap, taassup, âlemdaki şeylerin zâhirinin hilâfını müşâhede, sûretlerin farklı halleri ve buna benzer şeyler sana yükseltilip keşfolunur. Eğer burada durup oyalanmadan zikre devam edersen; sana gayret âleminde bazı şeyler, en tamam vecihte Hakk'ın keşfi, selîm bir edâ, dosdoğru olan yollar ve indirilmiş olan şeriatlar sana yükseltilerek keşfolunur. Ve kudsî marifetlerden olan en güzel süsler ile Allahü Tâlâ'nın süslemiş olduğu âlemi görürsün.

Burada hangi makam sana keşfolunursa, mutlaka o sana izzet, saygı ve ta'zim ile mukabele eder. Hazreti ilâhî kendi makam ve mertebesinden sana belîğ bir Arapçayla seslenir ve kendi zâtıyla sana âşık olur. Eğer sen buradada durmayıp zikre devam edersen; sana, vakar, sekînet, sebât, mekir, kapalı ve muğlak sırlar ve buna benzer şeylerin âlemi sana keşfolunur.

Eğer burada durmayıp zikre devam edecek olursan; sana hayret, kusur, acz, illiyyûn olan amellerin hazineleri yükseltilip keşfolunur. Eğer burada durmayıp zikre devam edecek olursan, sana cennetler ve onların dereceleri, bu derecelerin birbirine nasıl girdiği ve nimetlerinin tafsilatı yükseltilip keşfolunur ki; sen bu mertebede dar bir yol üzerinde durursun. Sonrada sana, cahim, (cehennem) onun derecelerinin mertebeleri ve o derecelerin birbirine nasıl girdiği ve cehennem azabının tafsilatı sana yükseltilip gösterilir ve yine bu iki diyardan her birine insanı ulaştıran ameller sana gösterilir.

Eğer sen burada da durup oyalanmadan zikre devam edecek olursan, müşâhede edildiğinde müşâhede yerinde helak olan ruhlar ve bu alanda onların şaşkın ve sarhoş hali sana yükseltilip gösterilir, vecd saltanatı onları mağlup etmiştir ki; eğer onların hali seni davet edecek olursa, davetlerine uyup durma, zikre devam et. Sana bir nur yükseltilir ki; orada kendinden başkasını görmezsin ve bu nûrun içerisinde seni büyük bir vecd tutup yakalar. Ve sen bu vecde daha önce tarif edilemeyen bir lezzeti bulursun ki; görmüş olduğun her şey senin gözünde küçülür ve sen de ona kandilin temayülû gibi temayül edersin.

Eğer sen burada da durmayıp zikre devam edecek olursan; sana Âdemoğlu sûretlerinde bazı sûretler ve yukarıya kaldırılan bazı perdeler ve aşağıya indirilen bazı perdeler yükseltilip gösterilir ki; onların kendine

mahsus tesbihleri vardır. İştittiğin zamanda bunları bilirsin, dehşete kapılmayasın, onların içinde kendi sûretini bilirsin ki; içerisinde bulunduğun vakti de anlarsın.

Eğer burada da durmayıp zikre devam edecek olursan; sana Rahmânî tahtlar içerisinde bulunan her şeyi ile yükseltip gösterilir ki; oradaki şeylere baktığında muttali olduğun şeylerin tamamını fazlasıyla görürsün. Orada senin müşâhede etmediğin hiçbir göz ve ilim kalmaz. Ve bütün her şeyde kendi gözünü talep et ki; sana vâki' olunca gayeni, menzilini ve görmenin sonunu bilmiş olursun. Rabbini daha iyi bilir, ma'rifetten ve velâyetten nasibinin ve derecelerinin nerelerde olduğunu bilirsin ve hususiyetinin sûretini idrak edersin.

Eğer bu mertebede de durmayıp zikre devam edecek olursan; sana her şeyin dayanağı yükseltilir ki; bu takdirde eşyanın eserini muayene eder ve onun haberini bilir, ne kadar küçük olduğunu müşâhede edersin (Nûn) sahibi olan Allah'tan onun mücmelini alıp fazilete eriştirirsin. Eğer burada da durmayıp oyalanmazsan; sana muharrikten bazı şeyler sana yükseltip gösterilir. Eğer burada da durmayıp zikre devam edecek olursan; sen önce mahvolur sonra ölür sonra fenâya erersin sonra ezilir sonra mahva gidersin, Tâ ki mahvedicinin eserleri sende son buluncaya kadar... Sonra hâzır edilirsin sonra bakî kılınırsın sonra bir araya getirilirsin sonra gayb olursun. Sonrada çıkış derecelerine çevrilir ve orada çok değişik sûretler görürsün, bu hal yeryüzü ile kayıtlı bulunan kendi his âlemine döndürülünceye kadar devam eder. Veya kaybolduğun yerde her sâlikin yoluna münasip bir yol tutar ve ona riâyet edersin.

Onlardan bir kısmı kendi lugatlarından (dillerinden) başka bir lugatla münacat eder. Her kim de hangi dil ile münacaatta bulunursa, o dilin peygamberine (a.s.) vâris olur. Bu da şu yolların dilleri üzerine iştmiş olduğun şeydir. Yani Falan kimse Müsevîdir, Falan kimse İsevîdir, Falan kimse İbrâhimidir, Falan kimse İdrisidir...

Onlardan bazıları da iki, üç, dört ve daha fazla diller ile münacatta bulunurlar. Ancak en mükemmel olanı bu dillerin tamamı ile münacatta bulunan kimsedir ki, bu da hususiyetle Muhammedî'dir. (s.a.v.) Ebû İkâl ve diğerleri gibi. Bir gâyede devam ettikçe, bu kimse geri dönmediği müddetçe orada durmaktadır. Zira onlardan bir kısmı o makamda helak olur. Çünkü o makam, geriye çevrilen makamlardan daha yücedir.

Geriye döndürülen makamlar ise iki kimsede bulunur. Birincisi, kendi nefsi hakkında geriye döndürülür.

İkincisi de; irşad ve hidâyet ile halka döndürülür ki; bu da vâris olan âlimdir.

Bundan sonra sen bil ki:

Şüphesiz nübüvvet (peygamberlik) ve velâyet üç şeyde olur. (tezahür eder) Biri, kesbî (çalışma) yoluyla elde edilen ilimdedir. İkincisi; himmet ile meydana gelen fiilidedir ki; bu cereyan eden âdetin cisimle yapılmamasıdır veya cismin onun üzerine gücünün olmamasıdır. Üçüncüsü de; hissde hayal âlemini görmektir. Bunlar birbirinden mücerred hitapla ayırt edilirler. Çünkü veliye yapılan hitap, peygambere yapılan hitaptan başkadır. Evliyanın manevî basamaklarının peygamberlerin (a.s.) manevî basamaklarından üstün olduğu vehmine asla kapılma. Çünkü iş böyle değildir. Zira peygamberlerin (a.s.) manevî basamakları aslî nûr iledir. Evliyanın manevî basamakları ise aslî nûrdan akıp gelen şeyledir.

Yine sen bil ki: Şüphesiz ki Allah'ın her velî kulu elde etmiş olduğu her şeyi, ancak kendisinin şeriatı üzerine bulunduğu peygamberin (a.s.) ruhaniyetinin vasıtasıyla elde eder. Burada şu yapraklara dar gelecek latif bir esrar vardır: Sadece Ümmet-i Muhammeden (a.s.) olan evliyalar bütün peygamberlerin (a.s.) makamlarını cem'etmişlerdir. Ümmet-i Muhammed'in (a.s.) velilerinden birisi Musâ'ya (a.s.) vâris olmuştur. Ancak buna Muhammed'in (a.s.) nûrundan alarak ona vâris olmuştur. Yoksa Musâ'nın (a.s.) nûrundan alarak ona vâris olmamıştır. Böyle olunca ondaki Musâ'nın (a.s.) hali Muhammed'den (a.s.) olur. Bazı kere ölüm esnasında bir velî'den Musâ'nın (a.s.) veya İsâ'nın (a.s.) mülâhazası zâhîr olur. Ancak avam onu Yahudileşti veya hıristiyanlaştı zanneder. Çünkü ölüm anında o veli o peygamberlerin (a.s.) ismini zikretmiştir. Bu ise sadece marifetin kuvvetli oluşundandır. Şüphesiz Kutup Muhammed'in (a.s.) kalbi üzeredir.

Şüphesiz biz İsâ'nın (a.s.) kalbi üzerine bulunan kimselerle karşılaştık ki; bu benim ilk karşılaştığım şeyhdir. Ve yine Musâ'nın (a.s.) ve İbrâhîm'in (a.s.) kalbi üzere olan nice kimselere mülâki oldum. Bu zikretmiş olduğumuz şeyi ancak bizim yakın dostlarımız bilip anlayabilir.

Sen bil ki: Şüphesiz Muhammed (a.s.) ruhlar âleminde bütün peygamberlere makamlarını vermiştir. Tâ ki O (a.s.) cismi ile gönderilinceye kadar böyle devam etmiştir. Biz O'na tabi olduk ve onu müşahade eden veya ondan sonra nüzul eden peygamberler hükümde de O'na iltihak etmişlerdir.

Geçmiş olan peygamberlerin velileri de, alacaklarını kendi peygamberlerinden alırlar. Onların peygamberleride nûrlarını Muhammed'den (a.s.) alırlar. Böylelikle velâyet-i Muhammediyyeyi kendisinden alma hususunda peygamberler ortak olmuşlardır.

Bu sebeble şu hadîs-i şerifte vârid olmuştur:

"Bu ümmetin âlimleri Benî İsrâîl'in peygamberleri gibidir." Allahü Teâlâ da bizim hakkımızda şöyle buyurmuştur. "Sizler de diğer insanlara şahid olabilirsiniz." Allahü Teâlâ rasûlleri hakkında şöyle buyurmuştur: "Kıyâmet günü her ümmetten bir şahid getiririz. İnkâr edenlere, itiraz için izin verilmez, onların özürleri de dinlenmez."

Böylelikle biz de peygamberlerde (a.s.) onların tabilerine şâhidiz. O haide Muhammed'e (a.s.) külliye vâris olan kimse himmetini, halvette toplayıp sarfetmeye çalışsın ve her nefs hakkında hiç durmadan şöyle desin. "Rabbim felek nefsiyle devam ettiği müddetçe ilmimi ziyâdeleştire." "

Ve nefsi için vaktinin bu şekilde olması yönünde gayret göstere. Hal böyle olunca amel edenler bunun gibi amel etsinler ve nefâset talep edenler böyle bir nefasete gelsinler!

Hz Şeyh (r.a.) buyurdular ki: "Biz bu risâleyi Rum beldelerinden olan (o tarihte Rum sınırları içerisinde olan) Konyada hicri 602 senesinde bazı kardeşlerimize vaz'ettik.

باب التدبيرات الإلهية في إصلاح المملكة الإنسانية للشيخ الأكبر قدس الله سره

بسم الله الرحمن الرحيم

قال الشيخ المحقق محيي الدين أبو عبد الله محمد بن علي العربي

الحمد لله واهب العقل ومبدعه، وناصب النقل ومشعره، له المنة والطول ومنه القوة والحول، لا إله إلا هو رب العرش العظيم. صلى الله على من أقام به أعلام الهدى وأنزله بالنور أضل به من شاء وهدى وسلم على آله الطاهرين والتابعين لهم بإحسان إلى يوم الدين. أجبت سؤالك أيها الولي الكريم والصفى الحليم في كيفية السلوك إلى رب العزة المتعالي والوصول إليه والرجوع من عنده إلى خليفة من غير معارفه فإنه مأثم في الوجوه إلا الله وصفاته وأفعاله فالكمل به ومنه وإليه ولو احتجب عن العالم طرفة عين لفني العالم دفعة فبقاؤه ونظره إليه غير إنه اشتد ظهوره في نوره بحيث تضعف الإدراكات عنه فسمي ذلك الظهور حجاباً. فأول ما أبين لك كيفية السلوك لله تعالى ثم كيفية الوصول والوقوف بين يديه في مشاهدته ثم كيفية الرجوع من عنده إلى حضرة أفعاله والاستهلاك فيه وهو مقام دون الرجوع فاعلم أيها الأخ أن الطريق شتى وطريق الحق مفردة والسالكون طريق الحق أفراد. ومع أن طريق الحق واحدة فإنه يختلف وجوهها باختلاف أحوال السالك وقوة روحانيته وضعفها. ومنهم يكون له بعض هذه الأوصاف فيكون الروحاني شريفاً ولا يساعده المزاج وأول ما يتعين علينا أن نبين لك المواطن وإن كثرت، فإنها ترجع إلى سبعة. الأول: موطن الست بربكم وقد انفصلنا عنه. والثاني: أرحام الأمهات. والثالث: موطن الدنيا التي نحن الآن فيها. والرابع: موطن البرزخ الذي نصير إليه بعد الموت الأصغر والأكبر. والخامس: موطن الحشر بأرض الساهرة والرد في الحافرة. والسادس: موطن الجنة والنار. والسابع: موطن الكتيب خارج الجنة ليس في نعيم إلا رؤية الحق كما في الحديث إن لله تعالى جنة ليس فيها نعيم ولا حور ولا قصور إلا أن يتجلى الله ضاحكاً وفي كل موطن من هذه المواطن مواضع هي موطن في المواطن ليس في القوى البشرية الوفاء بها لكثرتها.

فاعلم أن الناس مذ خلقهم الله تعالى وأخرجهم من العدم إلى الوجود لم يزلوا مسافرين وليس لهم حظ في رحالهم إلا في الجنة أو في النار وكل جنة ونار يحسب أهلها فالواجب على كل عاقل أن يعلم أن السفر مبني على المشقة وشظف العيش والمحن والبلاء وركوب الأخطار والأهوال العظام

فصل في الصلاة والسلام على النبي عليه أفضل الصلاة والسلام

ما جلس قوم مجلساً لم يذكروا الله فيه ولم يصلوا على نبيهم إلا كان عليهم حسرة يوم القيامة وإن دخلوا الجنة للثواب حب ا د ب س مس. أكثروا علي من الصلاة يوم الجمعة فإن صلاتكم معروضة علي. د س ق حب ليس يصلي علي أحد يوم الجمعة إلا عرضت علي صلاته. مس ما من أحد يسلم علي إلا رد

فمن المحال أن يصح فيه نعيم أو أمان أو لذة فإن المياه مختلفة فيحتاج المسافر لما يصح أن يتعلق كل عالم في منزله فأني تعقل الراحة فيمن هذه حالته إنما أوردناه تنبيهاً لمن استعجل لذة المشاهدة في غير موطنها. فينبغي لك أن تؤخره لموطنه وهو الدار الآخرة التي لا عمل فيها فإنها زمان مشاهدتك لو كنت فيه صاحب عمل تلقى علماً بالله كان أولى بك لأنك تزيد حسناً وجمالاً في روحانيتك الطالبة ربها وفي نفسانيتك الطالبة جنبها، فإن اللطيفة الإنسانية تحشر على صورة علمها والأجسام تحشر على صورة عملها من الحسن والقبح وهكذا إلى آخر نفس فإذا انفصلت عن عالم التكليف وهو موطن المعارج والارتقاء تجني ثمرة غرسك فإذا فهمت هذا فاعلم إذا أردت خدمة الجن والإنس به أنه لا يصح لك ذلك في قلبك ربانية لغيره فإنك لمن تحكم عليك سلطانك هذا لا شك، فلا بد من العزلة عن الناس وإيثار الخلوة عن الملأ فإنه على قدر بعدك من الخلق يكون قربك من الحق ظاهراً أو باطناً فأول ما يجب عليك طلب العلم الذي به تقيم طاعتك وتقواك وما فرض عليك خاصة، لا تزيد على ذلك وأول باب السلوك العمل به ثم الورع ثم الزهد ثم التوكل. وفي أول حال من أحوال التوكل تحصل لك أربع كرامات هي علامات وأدلة على حصول توكلك في أول درجة التوكل وهي طي الأرض والمشى على الماء واختراق الهواء والأكل من السكون وهي الحقيقة في هذا الباب.

ثم بعد ذلك تتولى المقامات والأحوال والكرامات والنزلات إلى الموت لا تدخل خلوتك حتى تعرف أين مقامك وقوتك من سلطانك وهمك، وإن كان همك حاكماً عليك فلا سبيل إلى الخلوة إلا على يد شيخ مميز عارف وإن كان وهمك تحت سلطانك فخذ الخلوة ولا تبال عليك بالرياضة قبل الخلوة. والرياضة عبارة عن تهذيب الأخلاق وتحمل الأذى فإن الإنسان إذا تقدم فتحه قبل رياضته فلن تجيء منه رجل أبداً إلا في حكم النادر فاحذر أخلاطهم فإن المراد من العزلة ترك الناس ومعاشرتهم وليس المراد ترك صورهم وإنما المراد أن لا يكون في قلبك شيء منهم فإن من اعتزل منهم بيته ولم يسد باب الخلق من قبله فهو لم يعتزل منهم فإذا أغلق باب بيتك فأغلق باب قلبك فاشتغل بذكر خالقك بأي ذكر من الأذكار وأعلاها هو قولك: الله الله الله لا تزيد عليه شيء وتحفظ نفسك من الخيالات الفاسدة من أن تشغلك عن الفكر وتحفظ في عذابك واجتهد أن يكون دسماً وليكن غير حيوان فإنه أحسن. واحذر من الشيع ومن الجوع المفرط وألزم الطريق عند اعتدال المزاج وإذا أفرط اليبس أدى إلى الخيالات وتفرق بين الواردات الملكية والشرطانية بما تجده في نفسك عند انقضاء الواردات إن كان ملكياً فإنه يعقبه برد ولذة ولا تجد ألماً ولا تتغير لك صورة وتبرك لك علماً. وإن كان شيطانياً فإنه يعقبه مهرس في الأعضاء وألم وكرب وحيرة بالأفكار الفاسدة فلا تزال ذاكرة حتى يفرغ الله عن قلبك وهو المطلوب واحذر أن تقول ماذا وليكن عقدك عند دخول خلوتك أن الله ليس كمثله شيء هو كل ما تجلى لك من الصور في خلوتك ويقول لك: أنا الله. فقل: سبحان الله واشتغل بالذكر دائماً هذا عقد واحد، والعقد الثاني: أن لا تطلب منه في خلوتك سواء ولا تعلق الأهمية بغيره ولو عرض لك كل ما في الكون فخذ بأدب ولا تقف عنده وصمم على طلبك فإنه يبتليك. ومهما وقفت مع شيء فإنك وإذا حصلته لم يفتك شيء فإن عرفت هذا فاعلم أن الله مبتليك بما يعرضه عليك فأول ما يفتح عليك ما أقوله لك، وهو كشف عالم الحس الغائب عنك فلا تحجبك

الله علي روعي حتى أرد عليه السلام. د. أولى الناس بي يوم القيامة أكثرهم علي صلاة. حب. البخيل من ذكرت عنده فلم يصل علي ت س حب مس. أكثروا الصلاة علي فإنها زكاة لكم. ص. رغم أنف رجل ذكرت عنده فلم يصل علي ت ص ر حب ط من ذكرت عنده فلم يصل علي. س فلس ص ي فإنه من صلى علي واحدة صلى الله عليه عشراً ومن ذكرني فليصل علي ص إن الله ملائكة سياحين يبلغوني عن أمتي

الجدران ولا الظلمات عما يفعله الخلق في بيوتهن إلا أنه يجب عليك التحفظ أن تكشف سر أحد إذا اطلعك الله عليه فإن قلت: هذا زان وهذا شارب فإن الشيطان قد دخل عليه فتحقق باسم الستار فإن جاءك ذلك الشخص فانه عن السر وأوصه وآله عن هذا الكشف جهد طاقتك واشتغل بالذكر.

وأما التفرقة بين الكشف الحسي والخيالي فنبينه لك، فإذا رأيت صورة شخص أو فعلاً من أفعال الخلق أن تغلق عينك فإن بقي ذلك الكشف فهو في خيالك وإن غاب عنك فالإدراكات تتعلق منه في الموضع الذي رأيته فيه، ثم إذا لهيت عنه واشتغلت بالذكر انتقلت من الكشف الحسي إلى الكشف الخيالي فتتزل على المعاني العقلية في صورة الحسي فاعلم أنه لا يعرفها إلا نبي أو من شاء من الصديقين، فلا تشتغل به. فإن سقت لك مشروبات فاشرب الماء أو اللبن واحذر من الخمر فاشتغل بالذكر حتى يزول عنك عالم الخيال وتنجلي لك عالم المعاني المجردة عن المادة. فاشتغل بالذكر حتى يتجلى لك المذكور فإذا أغناك عن ذكره فتلك المشاهدة أو التومة وسيلة التفرقة بينهما فبقي للذة عقيبتها. ثم إن الله تعالى يعرض عليك مراتب المملكة ابتلاء فتكشف أولاً أسرار الأحجار المعدنية وغيرها وتعرف سر كل حجر وخاصته في المضار والمنافع وإن تعشقت منه بذلك نفيت وطردت ثم سلب عنك حفظه فخرست وإن استغنيت منه واشتغلت بالذكر والتجأت إلى جانب المذكور دفع عنك ذلك النمط، وكشف لك عن النباتات ناداتك كل عشة بما تحمله من خواص المضار والمنافع فليكن حكمك معها حكمك أولاً. وليكن غذاؤك عند الأول ما كثرت حرارته ورطوبته وإذا لم يقف معه رفع لك عن الحيوان فسلمت عليك فعرفتكم بما تحمله من خواص المضار والمنافع وكل عالم يعرفك بتسبيحة وتمجيدة. وهنا لا نكتة وذلك أن تنظر ما أنت مشغول به من الأذكار فإن رأيت هؤلاء العوالم مشغولين بالذكر الذي أنت عليه فكشفك خيالي لا حقيقي وإنما ذلك حالك أقم له في الموجودات وإذا شهدت في هؤلاء تنوعات أذكارهم فهو كشف صحيح ثم بعد ذلك يكشف لك عن عالم سريان الحياة السببية في الأحياء ما يعطي من الأثر في كل ذات بحسب استعداد الذوات. وكيف تدرج العبادات في هذا السريان فإن لم تقف مع هذا رفعت لك اللوائح اللوحية وخطبت بالمخاويف وتنوعت عليك الحالات وأقيم لك دولاب يعاين فيه صور الاستحالات، وكيف يصير الكثيف لطيفاً واللطيف كثيفاً وما أشبه ذلك. فإن لم تقف معه رفع لك نور متطاير شرراً متطلب التستر عنه فلا تخف ودم على الذكر فإذا دمت على الذكر لم تصبك آفة، وإن لم تقف معه رفع لك نور الطوالع وصور التركيب الكلي وعانيت آداباً دائمة بالوجوه المختلفة من الظاهر والباطن والكمال الذي لا يشعر به كل أحد. فإن كل ما نقص من الوجه الظاهر أدخله الوجه الباطن والذات واحدة فما ثمة نقص وكيفية تلقي العلوم الإلهية من الله تعالى وما ينبغي أن يكون عليه الملتقى من الاستعدادات وآداب الأخذ والعطاء والقبض والبسط وكيف يحفظ القلب من الهلاك المحرق، وأن الطرق كلها مستديرة ما ثمة طريق خطأ وغير ذلك مما تضيف هذه الرسالة عنه فإن لم تقف مع هذا كله رفع لك مراتب العلوم النظرية والأفكار السليمة وسورة المغاليل التي تطرأ على الأنفهام والفرق بين الوهم والعلم وتولد التكوينات بين عالم الأرواح والأجسام.

السلام س ص حب مس إني لقيت جبريل فبشرني وقال: إن ربك يقول: من صلى عليك صليت عليه ومن سلم عليك سلمت عليه فسجدت لله شكراً مس ا يا رسول الله إني جعلت لك صلاتي كلها قال: إذا تكفي همك ويغفر ذنبك الحديث ت مس ا من صلى علي واحدة صلى الله عليه عشر ا م د س ط ت جاء رسول الله ﷺ ذات يوم والبشرى في وجهه فقال: «إنه جاءني جبريل فقال إن ربك يقول أما يرضيك يا محمد أنه لا

وسبب ذلك التوليد وسريان السر الإلهي في عالم عناية، وسبب من ترك التكون عن مجاهدة وعن لا مجاهدة وغير ذلك مما يطول وإن لم تقف مع ذلك رفع لك عالم التصور والتحسين والجمال، وما ينبغي أن يكون عليه من القول من الصور المقدسة والنفوس النابتة من حسن الشكل والنظام وسريان للفتور واللين والرحمة في الموصوفين بها. ومن هذه الحضرة يكون الإمداد للشعراء ومما قبلها يكون الإمداد للخطباء فإن لم تقف معه رفع لك مراتب القطبية وكل ما شاهدته قبل فهو من عالم اليسار وهذا الموضع هو القلب. فإذا تجلى لك هذا العالم علمت انعكاسات ودوام الدائيات وخلود الخوالد وترتيب الموجودات وسريان الوجود فيها وأعطيت الحكم الإلهي والقدرة على حفظها والأمانة على تبليغها إلى أهلها وأعطيت الرموز والإجمال والرهب على السر والكشف وإن تقف مع هذا رفع لك عن عالم الحمية والغضب والتغضب وتشاهد خلاف الظاهر في العالم واختلاف الصور وغير ذلك. وإن لم تقف مع ذلك رفع لك عن عالم الغيرة وكشف الحق على أتم الوجوه والأداء السليم والمذاهب المستقيمة والشرائع المنزلة وترى عالماً قد زينته الله تعالى من المعارف القدسية بأحسن زينة. وما من مقام يكشف لك عنه إلا وهو يقابلك بالتعزيز والتوقير والتعظيم ويعرب لك عن مقامه ومرتبته من حضرة إلهية ويعشقك بذاته، وإن لم تقف مع ذلك رفع لك عن عالم الوقار والسكينة والثبات والمكر وغامضات الأسرار وما شاكل هذا الفن. وإن لم تقف مع هذا رفع لك عن عالم الحيرة والقصور والعجز وخزائن الأعمال وهم عليون، فإن لم تقف معه رفع لك الجنان ومراتب درجاتها وتدخل بعضها في بعض وتفاصيل نعيمها وأنت واقف على طريقة ضيقة ثم أشرف بك جحيم ومراتب درجاتها وتدخل بعضها في بعض، وتفاصيل عذابها ورفع لك من الأعمال الموصلة إلى كل واحدة من الدارين فإن لم تقف معه رفع لك عن أرواح مستهلكة في مشهد من مشاهدته وهم فيه حيارى سكارى قد غلب عليهم سلطان الوجد فدعاك حالهم. فإن لم تقف لدعوته رفع لك نور لا ترى فيه غيرك فأخذك فيه وجد عظيم وهيمان شديد وتجد فيه من اللذة ما لم تكن تعرفها قبل ذلك ويصغر في عينك كل ما رأيته وأنت تمايل فيه تمايل السراج، وإن تقف معه رفع لك صور على صور بني آدم وستور ترفع وستور تستدل ولهم تسبيح مخصوص تعرفه. وإذا سمعته فلا تدهش وسترى صورتك بينهم وفيها تعرف وقتك الذي أنت فيه فإن لم تقف معه رفع لك سرير الرحمانية وكل شيء. فإذا نظرت في كل شيء فترى جميع ما طلعت عليه فيه وزائد على ذلك ولا يبقى علم وعين إلا وتشاهده فيه. واطلب عينك في كل شيء وإذا وقعت عليك فيه عرفت غايتك ومنزلتك ومنهى رؤيتك وأين هو ربك وأين حظك من المعرفة والولاية وصورة خصوصيتك. فإن لم تقف معه رفع لك عن أستار كل شيء والعلم فعابنت أثره وعرفت خبره وشاهدت استكانته وتقلبه وتفضل بمجمله من الملك النوني وإن لم تقف معه رفع لك عن المحرك فإن لم تقف معه محبت ثم مت ثم فنيتم ثم سحقت ثم محقت حتى انتهك فيك آثار الماحي وإخوانه فأنت، ثم أحضرت ثم أبقيت ثم جمعت ثم غيبت، فجعلت عليك الخلع التي تفيضها فإنها تتنوع ثم ترد على مدرجتك فتعابن كل ما عابنت مختلف الصور حتى ترد إلى عالم حسمك المقيد الأرضي أو تمسك حيث غيبت رعاية كل سالك مناسبة الطريق الذي عليه سلك، فمنهم من يناجي بغير لغة وكل من يناجي لغة أي لغة كانت فإنه وارث لئبي ذلك اللسان وهو

يصلي عليك أحد من أمتك إلا صليت عليه عشراً ولا يسلم عليك أحد من أمتك إلا سلمت عليه عشراً»
س حب مص مص من صلى علي واحدة صلى الله عليه عشر صلوات وحطت عنه خطيئات ورفعت له عشر درجات س حب س ر ط وكتبت له بها عشر حسنات س ط من صلى على النبي ﷺ واحدة صلى الله عليه وملائكته سبعين صلاة.

الذي تسمعه على ألسنة أهل هذه الطريقة، أي فلاناً موسوي وعيسوي وإبراهيمي وإدريسي. ومنهم المناجي بلغتين وثلاث وأربع وصاعداً والكامل من يناجي بجميع اللغات وهو المحمدي خاصة كأبي عقال وغيره. فما دام في غاية فهو والواقف ما لم يرجع فإن منهم المستهلك في ذلك المقيم فإنه أعلى من المردود. أما المردودون فهم رجالان منهم من يردني في حق نفسه ومنهم من يرد إلى الخلق بلسان الإرشاد والهداية وهو العالم الوارث.

إعلم أن النبوة والولاية في ثلاثة أشياء: الواحد: في العلم من تعلم كسبي والثاني: في الفعل بالهمة مما جرت العادة أن لا يفعل بالجسم أولاً لا قدرة للجسم عليه، والثالث: في رؤية عالم الخيال في الحسن وبغرقان بمجرد الخطاب فإن مخاطبة الولي غير مخاطبة النبي ولا تتوهم أن معارج الأولياء على معارج الأنبياء ليس الأمر كذلك فإن معارج الأنبياء بالنور الأصلي ومعارج الأولياء بما يفيض من النور الأصلي. وإعلم أن كل ولي لله تعالى فإنه يؤخذ بواسطة روحانية نبيه الذي هو على شريعته. وهنا أسرار لطيفة تضيق هذه الأوراق عنها غير أن الأولياء من أمة محمد ﷺ الجامع لمقامات الأنبياء عليهم الصلاة والسلام قد ورث الواحد منهم موسى عليه السلام لكن من نور محمد ﷺ لا من نور موسى عليه فيكون حاله من محمد ﷺ حال موسى عليه السلام منه ربما. وربما يظهر من ولي عند موته ملاحظة موسى عليه السلام أو عيسى عليه السلام فيتخيل العامي أنه يهود أو تنصر لكونه يذكر هؤلاء الأنبياء عند موته، وإنما ذلك من قوة المعرفة فإن القطب على قلب محمد ﷺ ولقد لقينا رجلاً على قلب عيسى عليه السلام وهو أول شيخ لقيته ورجلاً على قلب موسى عليه السلام وآخرين على قلب إبراهيم عليه السلام ولا يعرف بذكره إلا أصحابنا. وإعلم أن محمداً ﷺ أعطى جميع الأنبياء والرسل مقاماتهم في عالم الأرواح حتى بعث بجسمه عليه السلام واتبعناه والتحق به من الأنبياء في الحكم من شاهده أو نزل بعده، فأولياء الأنبياء الذين سلفوا يأخذون عن أنبيائهم، وأنبيأؤهم يأخذون عن محمد ﷺ فشاركته الولاية المحمدية الأنبياء في الأخذ عنه. ولهذا ورد في الخبر: «علماء هذه الأمة كانباء بني إسرائيل» وقال تعالى فينا: ﴿لَنَكُونَنَّ شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ﴾ [البقرة: ١٤٣] وقال في حق الرسل: ﴿وَوَرِّمُ نَبْعْتُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِنْ أَنْفُسِهِمْ﴾ [النحل: ٨٩] فنحن والأنبياء شهداء على أتباعهم فليصرف الهمة في الخلوة والوارث للملكية المحمدية ولا يزال يقول في كل نفس ﴿وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا﴾ [طه: ١١٤] مادام الفلك بنفسه وليجهد أن يكون وقته لنفسه لمثل هذا فليعمل العاملون وفي مثله فليتنافس المتنافسون قال الشيخ رضي الله عنه: وضعنا هذه الرسالة بقونية من بلاد اليونان لبعض إخواننا سنة اثنين وستمائة.

طس. وعن عمر رضي الله عنه أن الدعاء موقوف بين السماء والأرض لا يصعد ولا يرفع منه شيء حتى تصلي علي نبيك. ت. وقال الشيخ أبو سليمان الدارمي رحمه الله عليه إذا سألت الله حاجة فابداً بالصلاة على النبي ﷺ ثم ادع بما شئت ثم اختتم بالصلاة عليه ﷺ فإن الله سبحانه يكرمه ويقبل الصلاتين وهو أكرم من أن يدع ما بينهما. اللهم صل على محمد وعلى آل محمد كما صليت على إبراهيم وعلى آل إبراهيم إنك

MÜRŞİD-İ KÂMİLİN ALAMETLERİ

MÜRŞİD-İ KÂMİLİN ALAMETLERİ HAKKINDA ŞEYH SÜHREVERDİ (K.S.) TAVSİYESİ VE ŞEYHLERİN (K.S.) SÖZLERİ

Şeyh Sühreverdî (k.s.) Vasâyâ adlı kitabında dedi ki:

Ey sâlik! Seni Hakk'ın yoluna irşad edecek ve kötü ahlaktan terbiye edecek bir şeyh sana elbette lazımdır. Islah edecek olan şeyhin şartları ise şunlardır

- 1- Rasûlullah'ın (s.a.v.) nâibi olmalıdır.
- 2- Bu şeyh, Peygamberimize (s.a.v.) silsile yoluyla ulaşan bir şeyhe tâbi olmalıdır.
- 3- Âlim olmalıdır. Çünkü câhil kimse irşad etmeye sâlih değildir.
- 4- Dünya ve makam sevgisinden yüz çevirmiş olmalıdır.
- 5- Ve şu hususlara riayet ederek kendi nefsinin riyazatını çok güzel yapmalıdır:

- a- Yemeyi, içmeyi, uykuyu ve sözü azaltarak,
- b- Çokça salavat getirerek,
- c- Çokça sadaka verip oruç tutarak,
- d- Güzel ahlaklarla vasıflanarak ki, bunlar sabır, şükür, tevekkül, yakîn, cömertlik, kanaat, hilim, tevazu, sadaka, haya, vefâ, vakar, sükûnet ve bunun gibi özelliklerle vasıflanıp nefsinin riyazatını güzel yapmalıdır.

İşte yukarıda zikredilen özelliklere sahip olan Şeyh; Rasûlullah'ın (s.a.v.) nurlarından bir nurdur ki; kendisine uyulmaya sâlih olur. Fakat böyle bir Şeyh'in mevcudiyeti hem nâdiren olur hem de o Kibrît-i Ahmerd'en daha azîz'dir. Eğer sen dünyevi ve uhrevî saadeti talep ediyorsan, bu zikrettiğimiz özellikleri bulunan bir şeyhi arar bulursun ve ondan asla ayrılmazsın ve ona canınla, malınla ve makamınla hizmetçi olursun. Ve onun kalbini kazanıp vakitlerini onunla geçirerek onun manevî feyz ve bereketinden istifade eder ve ona ait olan her şeyi muhafaza edersin.

Zira Allahü Teâlâ buyurdu ki: "Sâdıklarla beraber olunuz."

Hadîs-i şerifte de geldi ki:

- "Allah ile beraber ol. Her ne kadar olamasan da (yani buna istidatın olmasa da) Hal böyle olunca Allah ile beraber olan kimseyle beraber ol. Çünkü sen onunla beraber olursan sana Allah'ı tavsiye eder. (Yani netice olarak seni Allahü Teâlâ'ya kavuşturur.)"

Diğer bir hadîs-i şerifte geldi ki:

"Kavminde (kavmi hakkında) Şeyh, ümmetinde (ümmeti hakkında) Peygamber (a.s.) gibidir." Avârifül-Maârifte ve Rûhul-Beyan'da da böyledir.

Hal böyle olunca en büyük gayret, en mükemmel şekilde farzların yerine getirilmesine olsun. Bundan sonraki en büyük ihtimam ise; vâciblerin ve ravatib sünnetlerin yerine getirilmesine sonra da nâfilelere riayet etmeye olsun.

Halbuki insanlardan çoğu farzları edâ etme hususunda gevşeklik gösterirler ve nâfile işlere ise çok ciddi bir şekilde sarılırlar. Bu durum ise hüküm itibarıyla galattır. (Yani çok büyük bir hata ve gaflettir)

Kişinin hevasına tabi olduğunun alâmetlerinden birisi; nâfile olan hayırlar yapma hususunda yarışması (sürekli davranması) ve farzların ve vâciblerin haklarını ikâmede (yerine getirmede) tembellik yapıp gevşek davranmasıdır. Bu zikrettiğimiz durum ise halkın çoğunluğunda bulunmaktadır. Ancak Allahü Teâlâ'nın koruyup muhafaza ettiği kimseler bunun dışındadır.

Kendisini kahraman zanneden kimselerden çoğunu, nâfile ibâdetleri çokça yapıp farz ibâdetlerden ise bir tanesini bile layık ile yapmadıklarını sen görürsün.

Şifâ isimli kitabda zikredildi ki: Şüphesiz Rasûlüllah (s.a.v.) İmâm-ı A'zamdır. (Yani gelmiş, geçmiş ve gelecekte kendisine tâbi olunacak en büyük liderdir) Kendisinin (dünya hayatı son bulmuştur. Ancak sünnet-i seniyyesi sabittir, mevcuttur ve kıyamete kadar baki kalacaktır. Hal böyle olunca Rasûlüllah da (s.a.v.) hükmen bâkidir. Çünkü kendisinin hükmü, ümmeti hakkında bâkidir.

Hal böyle olunca O'nun sünneti öldürüldüğü zaman yani yok edilip fânî kılındığında ve terk edilip yerine getirilmediği zaman, onunla amel edilmediğinde veya sünnet-i seniyyenin zıddı olan şeylerle amel edildiği zaman, işte siz o zaman belâ ve fitneleri bekleyin. (Yani başınız belâ ve fitnelerden kurtulmaz., biri gider diğeri gelir)

İmam Ahmed ve Hâkim; İbni Ömer'den (r.a.) rivayet etti; Rasûlüllah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Sen dünyada sanki garib bir kimse gibi veya müsâfir kimse gibi ol ve nefsin kabir ashâbına hazırla."

Bu hadîs-i şeriften şu anlaşılmaktadır: Mü'min kimse dünyada, rûhaniyet âleminde dünyaya gelmiş olan tüccar bir müsâfir gibi olur. Allahü Teâlâ ile ve insanlar ile irfânda ve Allahü Teâlâya (rızasına) yakınlık sebeblerinde ticarette bulunur. Dünyanın nakışlarına ve zinetlerine iltifat etmez. Çünkü kendisinden marifetlerin güneşi batmaması ve hidâyet ve Cenâb-ı Kudse vuslat yolundan kesilip kalmamak için onlara iltifat etmez. Hal böyle olunca hadîs-i şerifte işâret edilen, ârif olan mü'min dünyada garip bir müsâfir gibi yaşar ve sürekli bir şekilde meramına nâil olur ve Kahkariyye döner." O kimse Lâhûî âlemin gariplerinden bir gariptir. Şeyh-i Ekber'de (k.s.) aynı şekilde nakletmiştir.

باب أقوال المشايخ ووصية الشيخ السهروردي في علامات المرشد الكامل

قال الشيخ السهروردي قدس سره في وصاياءه: لا بد لك من شيخ مرشد إلى طريق الحق مرب عن الأخلاق السيئة وشروط الشيخ الذي يصلح أن يكون نائباً لرسول الله ﷺ أن يكون تابعاً لشيخ بعينه ينسلسل إلى سيد الكونين ﷺ وأن يكون عالماً، لأن الجاهل لا يصلح للإرشاد وأن يكون معروفاً عن حب الدنيا وحب الجاه ويكون محسناً لرياضة نفسه من قلة الأكل والنوم والفكر وكثرة الصلاة والصداقة والصوم ومتصفاً بسمات الأخلاق كالصبر والشكر والتوكل واليقين والسخاوة والفتاحة والحلم والتواضع والصدقة والحياء والوفاء والرقار والسكون وأمثالها، ومثل هذا الشيخ نور من أنوار النبي ﷺ يصلح للإفتاء به ولكن وجوده نادر أعم من الكثرة الأحسن. وإن ساعدت السعادة فوجدت شيئاً كما ذكرنا لا تفارقه وكن خادماً له بالبد والمال والجاه واحفظ قلبه وأوقاته وسيره لقرله تعالى: ﴿وَكُلُوا مِمَّا كَسَبْتُمْ﴾ [التوبة: ١١٩] ولما ورد في الحديث: كن مع الله وإن لم تكن مع من كان مع الله فإنه يوصلك إلى الله إن كنت معه. وفي حديث آخر: الشيخ في لومه كالنبي في أمته. كذا في عوارف المعارف. وفي روح البيان ولكن الاهتمام العظيم بأداء الفرائض على وجه الكمال ثم الاهتمام العظيم بأداء الواجبات والسنن المرتبات ثم برعاية الرافل بكثير من الناس في أمر الفرائض في المسألة وفي أمر التوافل على الجد. وهذا غلط في الحكم العطائية من علامات اتباع الهوى المسارعة إلى توافل الخيرات والتكاسل عن القيام بحقوق الفرائض والواجبات. وهذا حال غالب الخلق إلا من عصمه الله تعالى ترى كثيراً من البطالين يقومون بالتوافل الكثيرة ولا يشعرون بفرض واحد على وجهه الثلاثين. وفي الشفاء: أن رسول الله ﷺ هو الإمام الأعظم ما عاش وما دامت سنة باقية ثابتة موجودة فهو عليه الصلاة والسلام باقي حكماً لبقاء حكمه في أمته فإذا أميتت سنة أبي عدت وفيت وتزكت ولم يعمل بها أو عمل بخلافها فانتفروا البلاء والفتن.

وأخرج الإمام أحمد والحاكم عن ابن عمر رضي الله عنهما أنه قال: قال رسول الله ﷺ: ١- كن في الدنيا كأنك غريب أو غير مسلم وعد نفسك من أصحاب القبر ٢- ويهمل من هذا الحديث أن يكون المؤمن في الدنيا كالمسافر الناجر الذي جاء من عالم الروحية إلى الدنيا ليتجر في العرفان بالله والانس به وأسباب القربة إلى الله ولا يلتفت إلى فقره الدنيا وزينتها لئلا تغرب عنه شمس المعارف وينقطع عن سبيل الهدى والوصلة إلى جانب القدس. فإذا المؤمن العارف الحديث يعيش في الدنيا

حبيب مجيد. اللهم بارك على محمد وعلى آل محمد كما باركت على إبراهيم وعلى آل إبراهيم إنك حميد مجيد. اللهم صل على محمد وآل محمد كما صليت على نبيك محمد وآل نبيك محمد وسلم تسليماً كثيراً. اللهم بعفك أرفع من الخلق ما نزل به ولا تسلط عليهم من لا يرحمهم فقد حل بهم ما لا يرفع غيرك ولا يدفعه سواك. اللهم فرج عنا يا كريم يا أرحم الراحمين. قال مؤلفه الشيخ شمس الدين محمد بن محمد بن المؤيدي. روح الله وروحه ذغت من تصفية هذا الحصن الحصين من كلام سيده

كالمغريب المسافر وينال مرأمة على الغرور ويرجع التفقهري فكيف لا وهو غريب من غرباء عالم اللاهوت. كذا نقله الشيخ الأكبر قدس الله سره.

ولما اطلع أساتذتنا العلامة خلیل الأهر على هذه الخزينة قبل طبعها كتب ما صورته.

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي أودع القرآن ودائع الأسرار وأطلع من القرآن طواع الأنوار، والصلاة والسلام على من أنزل عليه الكتاب لا ريب فيه وعلى آله وصحبه ومن يتابعه ويتفقيه. أما بعد: فقد تصفحت خزينة الأسرار الجليلية الأذكى جمع الإمام الأجدد المؤيد بتوفيق المعيد المبيد المحقق المدقق محمد بن علي أفندي دام توفيقه وقام طريقه، فوجدتها حديقة يانعة وروضة واسعة حوت من الحديث صحيحه وحسنه وبيت من الأعمال كل حسنة وأفادت جل الفوائد وأعادت كل العوائد مزاورها سائفة هدية، ومعانيها شافية سنية، وكيف لا والقصد بها إثارة رغبات المؤمن وحتم على الاعتبار بالكتاب المبين وعلى القيام بواجبه من التلاوة والإحترام والتعظيم، إذ هو كلام الله القديم وقد قال الشاطبي رحمه الله وسقى بهياه الرحمة ثراه.

ومن شغل القرآن عنسه لسانه ينال أجر كل المذاكرين مكتملاً لله من مؤلف هذه الخزينة حفظ الله علينا ديننا ودينه وتمم لنا وله بحسن الاختتام بجاه خاتم الأنبياء والرسل عليه وعليهم الصلاة والسلام.

كتبه الفقير إبراهيم السلفي بالأزهر ثامن ربيع الأول سنة ١٢٨٦.

نرسليهن ﷺ يوم الأحد بعد الظهر الثاني والعشرين من ذي الحجة الحرام سنة إحدى وتسعين وسمائة بالندسة التي أنشأها برأس غيبة الكائن داخل دمشق المحروسة سماها الله تعالى من الآفات وسائر بلاد المسلمين. هذا وجميع أبواب دمشق مغلقة بل مشيدة بالأحجار والخلات يستعيتون على الأسوار والناس في جهد عظيم من الحصار والنيا، مقطوعة الأيدي إلى الله تعالى بالضرع مروعة وقد أحرق ظواهر البلد ونهب أكثر وكل أحد خائف على نفسه وأهله وماله وجعل من ذنوبه وسوء أعماله وقد تحصن بما يقدر عليه فجعلت هذا حصني وتوكلت على الله وهو حسي ونعم الوكيل وقد أجرت أولادي أبا الفتح محمداً وأبا بكر أحمد وأبا التماس حلياً وأبا الخير محمداً وفاطمة وعائشة وسلمى وحديقة ورواية عني مع جميع ما يجوز لي روايته. وكذلك أجرت أمل عصري والحمد لله وحده أولاً وآخر وأقاماً واصلته على سيد الخلق محمد وآله وصحبه وسلامه عليه وعليهم أجمعين.

وكيفية الصلاة والسلام عليه ﷺ فقد قال علي رضي الله عنه: كل دعاء محبوب حتى يصل على محمد صلى الله عليه وآله وسلم.